ନମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ

ୱିନଯପିଟକେ

ପାଚିତ୍ତିଯପାଳି

୫। ପାଚିତ୍ତିଯକଣ୍ଡଂ

୧। ମୁସାୱାଦୱଗ୍ଗୋ

୧। ମୁସାୱାଦସିକ୍ଖାପଦଂ

ଇମେ ଖୋ ପନାଯସ୍ମନ୍ତୋ ଦ୍ୱେନୱୁତି ପାଚିତ୍ତିଯା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ହତ୍ଥକୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ୱାଦକ୍ଖିତ୍ତୋ ହୋତି। ସୋ ତିତ୍ଥିଯେହି ସଦ୍ଧିଂ ସଲ୍ଲପନ୍ତୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନାତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସତି, ସଙ୍କେତଂ କତ୍ୱା ୱିସଂୱାଦେତି। ତିତ୍ଥିଯା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ହତ୍ଥକୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଅମ୍ହେହି ସଦ୍ଧିଂ ସଲ୍ଲପନ୍ତୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନିସ୍ସତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନିସ୍ସତି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରିସ୍ସତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସିସ୍ସତି, ସଙ୍କେତଂ କତ୍ୱା ୱିସଂୱାଦେସ୍ସତୀ''ତି!

ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ତିତ୍ଥିଯାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ହତ୍ଥକୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ହତ୍ଥକଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ ହତ୍ଥକ, ତିତ୍ଥିଯେହି ସଦ୍ଧିଂ ସଲ୍ଲପନ୍ତୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନାସି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନାସି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରସି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସସି, ସଙ୍କେତଂ କତ୍ୱା ୱିସଂୱାଦେସୀ''ତି? ''ଏତେ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ତିତ୍ଥିଯା ନାମ ଯେନ କେନଚି ଜେତବ୍ବା; ନେୱ ତେସଂ ଜଯୋ ଦାତବ୍ବୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ହତ୍ଥକୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ତିତ୍ଥିଯେହି ସଦ୍ଧିଂ ସଲ୍ଲପନ୍ତୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନିସ୍ସତି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନିସ୍ସତି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରିସ୍ସତି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସିସ୍ସତି, ସଙ୍କେତଂ କତ୍ୱା ୱିସଂୱାଦେସ୍ସତୀ''ତି!

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ହତ୍ଥକଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ହତ୍ଥକଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ହତ୍ଥକ, ତିତ୍ଥିଯେହି ସଦ୍ଧିଂ ସଲ୍ଲପନ୍ତୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନାସି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନାସି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରସି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସସି, ସଙ୍କେତଂ କତ୍ୱା ୱିସଂୱାଦେସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ତିତ୍ଥିଯେହି ସଦ୍ଧିଂ ସଲ୍ଲପନ୍ତୋ ଅୱଜାନିତ୍ୱା ପଟିଜାନିସ୍ସସି, ପଟିଜାନିତ୍ୱା ଅୱଜାନିସ୍ସସି, ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରିସ୍ସସି, ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭାସିସ୍ସସି, ସଙ୍କେତଂ କତ୍ୱା ୱିସଂୱାଦେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨।''ସମ୍ପଜାନମୁସାୱାଦେ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୩।ସମ୍ପଜାନମୁସାୱାଦୋ ନାମ ୱିସଂୱାଦନପୁରେକ୍ଖାରସ୍ସ ୱାଚା, ଗିରା, ବ୍ୟପ୍ପଥୋ, ୱଚୀଭେଦୋ, ୱାଚସିକା ୱିଞ୍ଞତ୍ତି, ଅଟ୍ଠ ଅନରିଯୱୋହାରା – ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଂ ମେତି, ଅସ୍ସୁତଂ ସୁତଂ ମେତି, ଅମୁତଂ ମୁତଂ ମେତି, ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ୱିଞ୍ଞାତଂ ମେତି, ଦିଟ୍ଠଂ ଅଦିଟ୍ଠଂ ମେତି, ସୁତଂ ଅସ୍ସୁତଂ ମେତି , ମୁତଂ ଅମୁତଂ ମେତି, ୱିଞ୍ଞାତଂ ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ମେତି।

ଅଦିଟ୍ଠଂ ନାମ ନ ଚକ୍ଖୁନା ଦିଟ୍ଠଂ। ଅସ୍ସୁତଂ ନାମ ନ ସୋତେନ ସୁତଂ। ଅମୁତଂ ନାମ ନ ଘାନେନ ଘାଯିତଂ, ନ ଜିୱ୍ହାଯ ସାଯିତଂ, ନ କାଯେନ ଫୁଟ୍ଠଂ। ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ନାମ ନ ମନସା ୱିଞ୍ଞାତଂ। ଦିଟ୍ଠଂ ନାମ ଚକ୍ଖୁନା ଦିଟ୍ଠଂ। ସୁତଂ ନାମ ସୋତେନ ସୁତଂ। ମୁତଂ ନାମ ଘାନେନ ଘାଯିତଂ, ଜିୱ୍ହାଯ ସାଯିତଂ, କାଯେନ ଫୁଟ୍ଠଂ। ୱିଞ୍ଞାତଂ ନାମ ମନସା ୱିଞ୍ଞାତଂ।

୪। ତୀହାକାରେହି ''ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଂ ମେ''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ – ପୁବ୍ବେୱସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣିସ୍ସ''ନ୍ତି, ଭଣନ୍ତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣାମୀ''ତି, ଭଣିତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ମଯା ଭଣିତ''ନ୍ତି।

ଚତୂହାକାରେହି ''ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଂ ମେ''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ – ପୁବ୍ବେୱସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣିସ୍ସ''ନ୍ତି, ଭଣନ୍ତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣାମୀ''ତି, ଭଣିତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ମଯା ଭଣିତ''ନ୍ତି, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ।

ପଞ୍ଚହାକାରେହି ''ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଂ ମେ''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ – ପୁବ୍ବେୱସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣିସ୍ସ''ନ୍ତି, ଭଣନ୍ତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣାମୀ''ତି, ଭଣିତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ମଯା ଭଣିତ''ନ୍ତି, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ।

ଛହାକାରେହି ''ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଂ ମେ''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ – ପୁବ୍ବେୱସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣିସ୍ସ''ନ୍ତି, ଭଣନ୍ତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣାମୀ''ତି, ଭଣିତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ମଯା ଭଣିତ''ନ୍ତି , ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ।

ସତ୍ତହାକାରେହି ''ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଂ ମେ''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ'' – ପୁବ୍ବେୱସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣିସ୍ସ''ନ୍ତି, ଭଣନ୍ତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣାମୀ''ତି, ଭଣିତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ମଯା ଭଣିତ''ନ୍ତି, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ।

୫। ତୀହାକାରେହି ''ଅସ୍ସୁତଂ ସୁତଂ ମେ''ତି...ପେ... ଅମୁତଂ ମୁତଂ ମେତି...ପେ... ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ୱିଞ୍ଞାତଂ ମେତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ – ପୁବ୍ବେୱସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣିସ୍ସ''ନ୍ତି, ଭଣନ୍ତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣାମୀ''ତି, ଭଣିତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ମଯା ଭଣିତ''ନ୍ତି।

ଚତୂହାକାରେହି...ପେ... ପଞ୍ଚହାକାରେହି...ପେ... ଛହାକାରେହି...ପେ... ସତ୍ତହାକାରେହି ''ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ୱିଞ୍ଞାତଂ ମେ''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ – ପୁବ୍ବେୱସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣିସ୍ସ''ନ୍ତି, ଭଣନ୍ତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ଭଣାମୀ''ତି, ଭଣିତସ୍ସ ହୋତି ''ମୁସା ମଯା ଭଣିତନ୍ତି, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ।

୬। ତୀହାକାରେହି ''ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚା''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ...ପେ... ତୀହାକାରେହି ''ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚା''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ...ପେ... ତୀହାକାରେହି ''ଅଦିଟ୍ଠଂ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ ...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅଦିଟ୍ଠଂ ''ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚ ମୁତଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅଦିଟ୍ଠଂ ''ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅଦିଟ୍ଠଂ ''ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚ ମୁତଞ୍ଚ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ... ପେ...।

ତୀହାକାରେହି ଅସ୍ସୁତଂ ''ସୁତଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅସ୍ସୁତଂ ''ସୁତଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅସ୍ସୁତଂ ''ସୁତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅସ୍ସୁତଂ ''ସୁତଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା''ତି... ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅସ୍ସୁତଂ ''ସୁତଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅସ୍ସୁତଂ ''ସୁତଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ...ପେ...।

ତୀହାକାରେହି ଅମୁତଂ ''ମୁତଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅମୁତଂ ''ମୁତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅମୁତଂ ''ମୁତଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚା''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅମୁତଂ ''ମୁତଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା''ତି... ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅମୁତଂ ''ମୁତଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ସୁତଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅମୁତଂ ''ମୁତଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ସୁତଞ୍ଚା''ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ...ପେ...।

ତୀହାକାରେହି ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ''ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା''ତି...ପେ... ତୀହାକାରେହି ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ''ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚା''ତି...ପେ...

ତୀହାକାରେହି ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚା’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ… ତୀହାକାରେହି ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ସୁତଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମୁତଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ସୁତଞ୍ଚ ମୁତଞ୍ଚା’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

୭। ତୀହାକାରେହି ଦିଟ୍ଠଂ ‘‘ଅଦିଟ୍ଠଂ ମେ’’ତି…ପେ… ସୁତଂ ‘‘ଅସ୍ସୁତଂ ମେ’’ତି…ପେ… ମୁତଂ ‘‘ଅମୁତଂ ମେ’’ତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ଅୱିଞ୍ଞାତଂ ମେ’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

୮। ତୀହାକାରେହି ଦିଟ୍ଠଂ ‘‘ସୁତଂ ମେ’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ଦିଟ୍ଠଂ ‘‘ମୁତଂ ମେ’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ଦିଟ୍ଠଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଂ ମେ’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ… ତୀହାକାରେହି ଦିଟ୍ଠଂ ‘‘ସୁତଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ଦିଟ୍ଠଂ ‘‘ସୁତଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ଦିଟ୍ଠଂ ‘‘ସୁତଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

ତୀହାକାରେହି ସୁତଂ ‘‘ମୁତଂ ମେ’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ସୁତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଂ ମେ’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ସୁତଂ ‘‘ଦିଟ୍ଠଂ ମେ’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ… ତୀହାକାରେହି ସୁତଂ ‘‘ମୁତଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ସୁତଂ ‘‘ମୁତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ସୁତଂ ‘‘ମୁତଞ୍ଚ ମେ ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

ତୀହାକାରେହି ମୁତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଂ ମେ’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ମୁତଂ ‘‘ଦିଟ୍ଠଂ ମେ’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ମୁତଂ ‘‘ସୁତଂ ମେ’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ… ତୀହାକାରେହି ମୁତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ମୁତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ମୁତଂ ‘‘ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ସୁତଞ୍ଚା’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

ତୀହାକାରେହି ୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ଦିଟ୍ଠଂ ମେ’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ସୁତଂ ମେ’’ତି …ପେ… ତୀହାକାରେହି ୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ମୁତଂ ମେ’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ… ତୀହାକାରେହି ୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚା’’ତି…ପେ… ତୀହାକାରେହି ୱିଞ୍ଞାତଂ ‘‘ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚ ମୁତଞ୍ଚା’’ତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

୯। ତୀହାକାରେହି ଦିଟ୍ଠେ ୱେମତିକୋ ଦିଟ୍ଠଂ ନୋକପ୍ପେତି, ଦିଟ୍ଠଂ ନସ୍ସରତି , ଦିଟ୍ଠଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି…ପେ… ସୁତେ ୱେମତିକୋ ସୁତଂ ନୋକପ୍ପେତି, ସୁତଂ ନସ୍ସରତି, ସୁତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି…ପେ… ମୁତେ ୱେମତିକୋ ମୁତଂ ନୋକପ୍ପେତି, ମୁତଂ ନସ୍ସରତି, ମୁତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାତେ ୱେମତିକୋ ୱିଞ୍ଞାତଂ ନୋକପ୍ପେତି, ୱିଞ୍ଞାତଂ ନସ୍ସରତି, ୱିଞ୍ଞାତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି… ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚାତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ସୁତଞ୍ଚାତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି; ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ମୁତଞ୍ଚାତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି; ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ସୁତଞ୍ଚାତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି; ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ମୁତଞ୍ଚାତି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି; ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ସୁତଞ୍ଚ ମୁତଞ୍ଚାତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦। ଚତୂହାକାରେହି…ପେ… ପଞ୍ଚହାକାରେହି…ପେ… ଛହାକାରେହି…ପେ… ସତ୍ତହାକାରେହି…ପେ… ୱିଞ୍ଞାତଂ ପମୁଟ୍ଠୋ ହୋତି, ୱିଞ୍ଞାତଞ୍ଚ ମେ ଦିଟ୍ଠଞ୍ଚ ସୁତଞ୍ଚ ମୁତଞ୍ଚାତି ସମ୍ପଜାନମୁସା ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ – ପୁବ୍ବେୱସ୍ସ ହୋତି ‘‘ମୁସା ଭଣିସ୍ସ’’ନ୍ତି, ଭଣନ୍ତସ୍ସ ହୋତି ‘‘ମୁସା ଭଣାମୀ’’ତି, ଭଣିତସ୍ସ ହୋତି ‘‘ମୁସା ମଯା ଭଣିତ’’ନ୍ତି, ୱିନିଧାଯ ଦିଟ୍ଠିଂ, ୱିନିଧାଯ ଖନ୍ତିଂ, ୱିନିଧାଯ ରୁଚିଂ, ୱିନିଧାଯ ଭାୱଂ।

୧୧। ଅନାପତ୍ତି ଦୱା ଭଣତି, ରୱା ଭଣତି [ଦୱାଯ ଭଣତି, ରୱାଯ ଭଣତି (ସ୍ଯା।)]। ‘‘ଦୱା ଭଣତି ନାମ ସହସା ଭଣତି। ରୱା ଭଣତି ନାମ ‘ଅଞ୍ଞଂ ଭଣିସ୍ସାମୀ’ତି ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି’’। ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ମୁସାୱାଦସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ଓମସୱାଦସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ପେସଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡନ୍ତା [ଭଣ୍ଡେନ୍ତା (ଇତିପି)] ପେସଲେ ଭିକ୍ଖୂ ଓମସନ୍ତି – ଜାତିଯାପି, ନାମେନପି, ଗୋତ୍ତେନପି, କମ୍ମେନପି, ସିପ୍ପେନପି, ଆବାଧେନପି, ଲିଙ୍ଗେନପି, କିଲେସେନପି, ଆପତ୍ତିଯାପି; ହୀନେନପି ଅକ୍କୋସେନ ଖୁଂସେନ୍ତି ୱମ୍ଭେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ପେସଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡନ୍ତା ପେସଲେ ଭିକ୍ଖୂ ଓମସିସ୍ସନ୍ତି – ଜାତିଯାପି, ନାମେନପି, ଗୋତ୍ତେନପି, କମ୍ମେନପି, ସିପ୍ପେନପି, ଆବାଧେନପି, ଲିଙ୍ଗେନପି, କିଲେସେନପି, ଆପତ୍ତିଯାପି; ହୀନେନପି ଅକ୍କୋସେନ ଖୁଂସେସ୍ସନ୍ତି ୱମ୍ଭେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି!

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପେସଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡନ୍ତା ପେସଲେ ଭିକ୍ଖୂ ଓମସଥ – ଜାତିଯାପି…ପେ… ହୀନେନପି ଅକ୍କୋସେନ ଖୁଂସେଥ ୱମ୍ଭେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ପେସଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡନ୍ତା ପେସଲେ ଭିକ୍ଖୂ ଓମସିସ୍ସଥ – ଜାତିଯାପି…ପେ… ହୀନେନପି ଅକ୍କୋସେନ ଖୁଂସେସ୍ସଥ ୱମ୍ଭେସ୍ସଥ ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୧୩। ''ଭୂତପୁବ୍ବଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତକ୍କସିଲାୟଂ [ତକ୍କସୀଲାୟଂ (କ।)] ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ନନ୍ଦିୱିସାଲୋ ନାମ ବଲୀବଦ୍ଦୋ [ବଲିୱଦ୍ଦୋ (ସୀ।), ବଲିବଦ୍ଦୋ (ସ୍ୟା।)] ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନନ୍ଦିୱିସାଲୋ ବଲୀବଦ୍ଦୋ ତଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଗଚ୍ଛ ତ୍ୱଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ସେଟ୍ଠିନା ସଦ୍ଧିଂ ସହସ୍ସେନ ଅବ୍ଭୁତଂ କରୋହି – ମୟ୍ହଂ ବଲୀବଦ୍ଦୋ ସକଟସତଂ ଅତିବଦ୍ଧଂ ପୱଟ୍ଟେସ୍ସତୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ସେଟ୍ଠିନା ସଦ୍ଧିଂ ସହସ୍ସେନ ଅବ୍ଭୁତଂ ଅକାସି – ମୟ୍ହଂ ବଲୀବଦ୍ଦୋ ସକଟସତଂ ଅତିବଦ୍ଧଂ ପୱଟ୍ଟେସ୍ସତୀତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ସକଟସତଂ ଅତିବନ୍ଧିତ୍ୱା ନନ୍ଦିୱିସାଲଂ ବଲୀବଦ୍ଦଂ ୟୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ଗଚ୍ଛ, କୂଟ [ଅଞ୍ଛ କୂଟ (ସୀ। ସ୍ୟା।)], ୱହସ୍ସୁ, କୂଟା'ତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନନ୍ଦିୱିସାଲୋ ବଲୀବଦ୍ଦୋ ତତ୍ଥେୱ ଅଟ୍ଠାସି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ସହସ୍ସେନ ପରାଜିତୋ ପଜ୍ଝାୟି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନନ୍ଦିୱିସାଲୋ ବଲୀବଦ୍ଦୋ ତଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ପଜ୍ଝାୟସୀ''ତି? 'ତଥା ହି ପନାହଂ, ଭୋ, ତୟା ସହସ୍ସେନ ପରାଜିତୋ''ତି। 'କିସ୍ସ ପନ ମଂ ତ୍ୱଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ଅକୂଟଂ କୂଟୱାଦେନ ପାପେସି? ଗଚ୍ଛ ତ୍ୱଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣ, ସେଟ୍ଠିନା ସଦ୍ଧିଂ ଦ୍ୱୀହି ସହସ୍ସେହି ଅବ୍ଭୁତଂ କରୋହି – ''ମୟ୍ହଂ ବଲୀବଦ୍ଦୋ ସକଟସତଂ ଅତିବଦ୍ଧଂ ପୱଟ୍ଟେସ୍ସତୀ''ତି। ''ମା ଚ ମଂ ଅକୂଟଂ କୂଟୱାଦେନ ପାପେସୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ସେଟ୍ଠିନା ସଦ୍ଧିଂ ଦ୍ୱୀହି ସହସ୍ସେହି ଅବ୍ଭୁତଂ ଅକାସି – ''ମୟ୍ହଂ ବଲୀବଦ୍ଦୋ ସକଟସତଂ ଅତିବଦ୍ଧଂ ପୱଟ୍ଟେସ୍ସତୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ସକଟସତଂ ଅତିବନ୍ଧିତ୍ୱା ନନ୍ଦିୱିସାଲଂ ବଲୀବଦ୍ଦଂ ୟୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଚ୍ଛ, ଭଦ୍ର, ୱହସ୍ସୁ, ଭଦ୍ରା''ତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନନ୍ଦିୱିସାଲୋ ବଲୀବଦ୍ଦୋ ସକଟସତଂ ଅତିବଦ୍ଧଂ ପୱଟ୍ଟେସି।

[ଜା। ୧।୧।୨୮ ନନ୍ଦିୱିସାଲଜାତକେପି, ତତ୍ଥ ପନ ମନୁଞ୍ଞସଦ୍ଦୋ ଦିସ୍ସତି] ''ମନାପମେୱ ଭାସେୟ୍ୟ, ନା, ମନାପଂ କୁଦାଚନଂ;

ମନାପଂ ଭାସମାନସ୍ସ, ଗରୁଂ ଭାରଂ ଉଦବ୍ବହି;

ଧନଞ୍ଚ ନଂ ଅଲାଭେସି, ତେନ ଚ, ତ୍ତମନୋ ଅହୂତି।

''ତଦାପି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅମନାପା ଖୁଂସନା ୱମ୍ଭନା। କିମଙ୍ଗଂ ପନ ଏତରହି ମନାପା ଭୱିସ୍ସତି ଖୁଂସନା ୱମ୍ଭନା? ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ…। ''ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୧୪।''ଓମସୱାଦେ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୫।ଓମସୱାଦୋ ନାମ ଦସହି ଆକାରେହି ଓମସତି – ଜାତିଯାପି, ନାମେନପି, ଗୋତ୍ତେନପି, କମ୍ମେନପି, ସିପ୍ପେନପି, ଆବାଧେନପି, ଲିଙ୍ଗେନପି, କିଲେସେନପି, ଆପତ୍ତିଯାପି, ଅକ୍କୋସେନପି।

ଜାତି ନାମ ଦ୍ୱେ ଜାତିୟୋ – ହୀନା ଚ ଜାତି ଉକ୍କଟ୍ଠା ଚ ଜାତି। ହୀନା ନାମ ଜାତି – ଚଣ୍ଡାଲଜାତି, ୱେନଜାତି, ନେସାଦଜାତି, ରଥକାରଜାତି, ପୁକ୍କୁସଜାତି। ଏସା ହୀନା ନାମ ଜାତି। ଉକ୍କଟ୍ଠା ନାମ ଜାତି – ଖତ୍ତିୟଜାତି, ବ୍ରାହ୍ମଣଜାତି। ଏସା ଉକ୍କଟ୍ଠା ନାମ ଜାତି।

ନାମଂ ନାମ ଦ୍ୱେ ନାମାନି – ହୀନଞ୍ଚ ନାମଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଞ୍ଚ ନାମଂ । ହୀନଂ ନାମ ନାମଂ – ଅୱକଣ୍ଣକଂ, ଜୱକଣ୍ଣକଂ, ଧନିଟ୍ଠକଂ, ସୱିଟ୍ଠକଂ, କୁଲୱଡ୍ଢକଂ, ତେସୁ ତେସୁ ୱା ପନ ଜନପଦେସୁ ଓଞ୍ଞାତଂ ଅୱଞ୍ଞାତଂ ହୀଳିତଂ ପରିଭୂତଂ ଅଚିତ୍ତୀକତଂ, ଏତଂ ହୀନଂ ନାମ ନାମଂ। ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ ନାମଂ – ବୁଦ୍ଧପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ, ଧମ୍ମପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ, ସଙ୍ଘପ୍ପଟିସଂଯୁତ୍ତଂ, ତେସୁ ତେସୁ ୱା ପନ ଜନପଦେସୁ ଅନୋଞ୍ଞାତଂ ଅନୱଞ୍ଞାତଂ ଅହୀଳିତଂ ଅପରିଭୂତଂ ଚିତ୍ତୀକତଂ, ଏତଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ ନାମଂ।

ଗୋତ୍ତଂ ନାମ ଦ୍ୱେ ଗୋତ୍ତାନି – ହୀନଞ୍ଚ ଗୋତ୍ତଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଞ୍ଚ ଗୋତ୍ତଂ। ହୀନଂ ନାମ ଗୋତ୍ତଂ – କୋସିୟଗୋତ୍ତଂ, ଭାରଦ୍ୱାଜଗୋତ୍ତଂ, ତେସୁ ତେସୁ ୱା ପନ ଜନପଦେସୁ ଓଞ୍ଞାତଂ ଅୱଞ୍ଞାତଂ ହୀଳିତଂ ପରିଭୂତଂ ଅଚିତ୍ତୀକତଂ, ଏତଂ ହୀନଂ ନାମ ଗୋତ୍ତଂ। ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ ଗୋତ୍ତଂ – ଗୋତମଗୋତ୍ତଂ, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନଗୋତ୍ତଂ, କଚ୍ଚାନଗୋତ୍ତଂ, ୱାସିଟ୍ଠଗୋତ୍ତଂ, ତେସୁ ତେସୁ ୱା ପନ ଜନପଦେସୁ ଅନୋଞ୍ଞାତଂ ଅନୱଞ୍ଞାତଂ ଅହୀଳିତଂ ଅପରିଭୂତଂ ଚିତ୍ତୀକତଂ, ଏତଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ ଗୋତ୍ତଂ।

କମ୍ମଂ ନାମ ଦ୍ୱେ କମ୍ମାନି – ହୀନଞ୍ଚ କମ୍ମଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଞ୍ଚ କମ୍ମଂ। ହୀନଂ ନାମ କମ୍ମଂ – କୋଟ୍ଠକକମ୍ମଂ, ପୁପ୍ଫଛଡ୍ଡକକମ୍ମଂ, ତେସୁ ତେସୁ ୱା ପନ ଜନପଦେସୁ ଓଞ୍ଞାତଂ ଅୱଞ୍ଞାତଂ ହୀଳିତଂ ପରିଭୂତଂ ଅଚିତ୍ତୀକତଂ, ଏତଂ ହୀନଂ ନାମ କମ୍ମଂ। ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ କମ୍ମଂ – କସି, ୱଣିଜ୍ଜା, ଗୋରକ୍ଖା, ତେସୁ ତେସୁ ୱା ପନ ଜନପଦେସୁ ଅନୋଞ୍ଞାତଂ ଅନୱଞ୍ଞାତଂ ଅହୀଳିତଂ ଅପରିଭୂତଂ ଚିତ୍ତୀକତଂ। ଏତଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ କମ୍ମଂ।

ସିପ୍ପଂ ନାମ ଦ୍ୱେ ସିପ୍ପାନି – ହୀନଞ୍ଚ ସିପ୍ପଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଞ୍ଚ ସିପ୍ପଂ । ହୀନଂ ନାମ ସିପ୍ପଂ – ନଳକାରସିପ୍ପଂ, କୁମ୍ଭକାରସିପ୍ପଂ, ପେସକାରସିପ୍ପଂ, ଚମ୍ମକାରସିପ୍ପଂ, ନହାପିତସିପ୍ପଂ, ତେସୁ ତେସୁ ୱା ପନ ଜନପଦେସୁ ଓଞ୍ଞାତଂ ଅୱଞ୍ଞାତଂ ହୀଳିତଂ ପରିଭୂତଂ ଅଚିତ୍ତୀକତଂ। ଏତଂ ହୀନଂ ନାମ ସିପ୍ପଂ। ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ ସିପ୍ପଂ – ମୁଦ୍ଦା, ଗଣନା, ଲେଖା, ତେସୁ ତେସୁ ୱା ପନ ଜନପଦେସୁ ଅନୋଞ୍ଞାତଂ ଅନୱଞ୍ଞାତଂ ଅହୀଳିତଂ ଅପରିଭୂତଂ ଚିତ୍ତୀକତଂ, ଏତଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ ସିପ୍ପଂ।

ସବ୍ବେପି ଆବାଧା ହୀନା, ଅପିଚ ମଧୁମେହୋ ଆବାଧୋ ଉକ୍କଟ୍ଠୋ।

ଲିଙ୍ଗଂ ନାମ ଦ୍ୱେ ଲିଙ୍ଗାନି – ହୀନଞ୍ଚ ଲିଙ୍ଗଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଞ୍ଚ ଲିଙ୍ଗଂ। ହୀନଂ ନାମ ଲିଙ୍ଗଂ – ଅତିଦୀଘଂ, ଅତିରସ୍ସଂ, ଅତିକଣ୍ହଂ, ଅଚ୍ଚୋଦାତଂ, ଏତଂ ହୀନଂ ନାମ ଲିଙ୍ଗଂ। ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ ଲିଙ୍ଗଂ – ନାତିଦୀଘଂ, ନାତିରସ୍ସଂ, ନାତିକଣ୍ହଂ, ନାଚ୍ଚୋଦାତଂ। ଏତଂ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ନାମ ଲିଙ୍ଗଂ।

ସବ୍ବେପି କିଲେସା ହୀନା।

ସବ୍ବାପି ଆପତ୍ତିୟୋ ହୀନା। ଅପିଚ, ସୋତାପତ୍ତିସମାପତ୍ତି ଉକ୍କଟ୍ଠା।

ଅକ୍କୋସୋ ନାମ ଦ୍ୱେ ଅକ୍କୋସା – ହୀନୋ ଚ ଅକ୍କୋସୋ ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ଚ ଅକ୍କୋସୋ। ହୀନୋ ନାମ ଅକ୍କୋସୋ – ଓଟ୍ଠୋସି, ମେଣ୍ଡୋସି, ଗୋଣୋସି, ଗଦ୍ରଭୋସି, ତିରଚ୍ଛାନଗତୋସି, ନେରୟିକୋସି; ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ସୁଗତି, ଦୁଗ୍ଗତି ୟେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖାତି, ୟକାରେନ ୱା ଭକାରେନ ୱା, କାଟକୋଟଚିକାୟ ୱା, ଏସୋ ହୀନୋ ନାମ ଅକ୍କୋସୋ। ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ନାମ ଅକ୍କୋସୋ – ପଣ୍ଡିତୋସି, ବ୍ୟତ୍ତୋସି , ମେଧାୱୀସି, ବହୁସ୍ସୁତୋସି, ଧମ୍ମକଥିକୋସି, ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତିୟେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖାତି, ଏସୋ ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ନାମ ଅକ୍କୋସୋ।

୧୬। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଚଣ୍ଡାଲଂ ୱେନଂ ନେସାଦଂ ରଥକାରଂ ପୁକ୍କୁସଂ – ‘‘ଚଣ୍ଡାଲୋସି, ୱେନୋସି, ନେସାଦୋସି, ରଥକାରୋସି, ପୁକ୍କୁସୋସୀ’’ତି ଭଣତି [ୱଦେତୀତି ଉଦ୍ଦେସୋ। ଭଣତୀତି ୱିତ୍ଥାରୋ (ୱଜିରବୁଦ୍ଧି)], ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ଖତ୍ତିୟଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ – ‘‘ଚଣ୍ଡାଲୋସି, ୱେନୋସି, ନେସାଦୋସି, ରଥକାରୋସି, ପୁକ୍କୁସୋସୀ’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଚଣ୍ଡାଲଂ ୱେନଂ ନେସାଦଂ ରଥକାରଂ ପୁକ୍କୁସଂ – ‘‘ଖତ୍ତିୟୋସି, ବ୍ରାହ୍ମଣୋସୀ’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ଖତ୍ତିୟଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ – ''ଖତ୍ତିୟୋସି, ବ୍ରାହ୍ମଣୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୭। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଅୱକଣ୍ଣକଂ ଜୱକଣ୍ଣକଂ ଧନିଟ୍ଠକଂ ସୱିଟ୍ଠକଂ କୁଲୱଡ୍ଢକଂ – ''ଅୱକଣ୍ଣକୋସି, ଜୱକଣ୍ଣକୋସି, ଧନିଟ୍ଠକୋସି, ସୱିଟ୍ଠକୋସି, କୁଲୱଡ୍ଢକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ବୁଦ୍ଧରକ୍ଖିତଂ ଧମ୍ମରକ୍ଖିତଂ ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତଂ – ''ଅୱକଣ୍ଣକୋସି, ଜୱକଣ୍ଣକୋସି, ଧନିଟ୍ଠକୋସି, ସୱିଟ୍ଠକୋସି, କୁଲୱଡ୍ଢକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଅୱକଣ୍ଣକଂ ଜୱକଣ୍ଣକଂ ଧନିଟ୍ଠକଂ ସୱିଟ୍ଠକଂ କୁଲୱଡ୍ଢକଂ – ''ବୁଦ୍ଧରକ୍ଖିତୋସି, ଧମ୍ମରକ୍ଖିତୋସି, ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ବୁଦ୍ଧରକ୍ଖିତଂ ଧମ୍ମରକ୍ଖିତଂ ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତଂ – ''ବୁଦ୍ଧରକ୍ଖିତୋସି, ଧମ୍ମରକ୍ଖିତୋସି, ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୮। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, କୋସିୟଂ ଭାରଦ୍ୱାଜଂ – ''କୋସିୟୋସି, ଭାରଦ୍ୱାଜୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ଗୋତମଂ ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନଂ କଚ୍ଚାନଂ ୱାସିଟ୍ଠଂ – ''କୋସିୟୋସି, ଭାରଦ୍ୱାଜୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, କୋସିୟଂ ଭାରଦ୍ୱାଜଂ – ''ଗୋତମୋସି, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋସି, କଚ୍ଚାନୋସି, ୱାସିଟ୍ଠୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ଗୋତମଂ ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନଂ କଚ୍ଚାନଂ ୱାସିଟ୍ଠଂ – ''ଗୋତମୋସି, ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋସି, କଚ୍ଚାନୋସି, ୱାସିଟ୍ଠୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୯। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, କୋଟ୍ଠକଂ ପୁପ୍ଫଛଡ୍ଡକଂ – ''କୋଟ୍ଠକୋସି, ପୁପ୍ଫଛଡ୍ଡକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, କସ୍ସକଂ ୱାଣିଜଂ ଗୋରକ୍ଖଂ – ''କୋଟ୍ଠକୋସି, ପୁପ୍ଫଛଡ୍ଡକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, କୋଟ୍ଠକଂ ପୁପ୍ଫଛଡ୍ଡକଂ – ''କସ୍ସକୋସି, ୱାଣିଜୋସି, ଗୋରକ୍ଖୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, କସ୍ସକଂ ୱାଣିଜଂ ଗୋରକ୍ଖଂ – ''କସ୍ସକୋସି, ୱାଣିଜୋସି, ଗୋରକ୍ଖୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୨୦। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ନଳକାରଂ କୁମ୍ଭକାରଂ ପେସକାରଂ ଚମ୍ମକାରଂ ନହାପିତଂ – ''ନଳକାରୋସି, କୁମ୍ଭକାରୋସି, ପେସକାରୋସି, ଚମ୍ମକାରୋସି, ନହାପିତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ମୁଦ୍ଦିକଂ ଗଣକଂ ଲେଖକଂ – ''ନଳକାରୋସି, କୁମ୍ଭକାରୋସି, ପେସକାରୋସି, ଚମ୍ମକାରୋସି, ନହାପିତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ନଳକାରଂ କୁମ୍ଭକାରଂ ପେସକାରଂ ଚମ୍ମକାରଂ ନହାପିତଂ – ''ମୁଦ୍ଦିକୋସି, ଗଣକୋସି, ଲେଖକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ମୁଦ୍ଦିକଂ ଗଣକଂ ଲେଖକଂ – ''ମୁଦ୍ଦିକୋସି, ଗଣକୋସି, ଲେଖକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୧। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, କୁଟ୍ଠିକଂ ଗଣ୍ଡିକଂ କିଲାସିକଂ ସୋସିକଂ ଅପମାରିକଂ – ''କୁଟ୍ଠିକୋସି, ଗଣ୍ଡିକୋସି, କିଲାସିକୋସି, ସୋସିକୋସି, ଅପମାରିକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ମଧୁମେହିକଂ – ''କୁଟ୍ଠିକୋସି, ଗଣ୍ଡିକୋସି, କିଲାସିକୋସି, ସୋସିକୋସି, ଅପମାରିକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, କୁଟ୍ଠିକଂ ଗଣ୍ଡିକଂ କିଲାସିକଂ ସୋସିକଂ ଅପମାରିକଂ – ''ମଧୁମେହିକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ମଧୁମେହିକଂ – ''ମଧୁମେହିକୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୨। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଅତିଦୀଘଂ ଅତିରସ୍ସଂ ଅତିକଣ୍ହଂ ଅଚ୍ଚୋଦାତଂ – ''ଅତିଦୀଘୋସି, ଅତିରସ୍ସୋସି, ଅତିକଣ୍ହୋସି, ଅଚ୍ଚୋଦାତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ନାତିଦୀଘଂ ନାତିରସ୍ସଂ ନାତିକଣ୍ହଂ ନାଚ୍ଚୋଦାତଂ – ''ଅତିଦୀଘୋସି, ଅତିରସ୍ସୋସି, ଅତିକଣ୍ହୋସି, ଅଚ୍ଚୋଦାତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଅତିଦୀଘଂ ଅତିରସ୍ସଂ ଅତିକଣ୍ହଂ ଅଚ୍ଚୋଦାତଂ – ''ନାତିଦୀଘୋସି, ନାତିରସ୍ସୋସି, ନାତିକଣ୍ହୋସି, ନାଚ୍ଚୋଦାତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ନାତିଦୀଘଂ ନାତିରସ୍ସଂ ନାତିକଣ୍ହଂ ନାଚ୍ଚୋଦାତଂ – ''ନାତିଦୀଘୋସି, ନାତିରସ୍ସୋସି, ନାତିକଣ୍ହୋସି, ନାଚ୍ଚୋଦାତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୩। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ରାଗପରିଯୁଟ୍ଠିତଂ ଦୋସପରିଯୁଟ୍ଠିତଂ ମୋହପରିଯୁଟ୍ଠିତଂ – ''ରାଗପରିଯୁଟ୍ଠିତୋସି, ଦୋସପରିଯୁଟ୍ଠିତୋସି, ମୋହପରିଯୁଟ୍ଠିତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ୱୀତରାଗଂ ୱୀତଦୋସଂ ୱୀତମୋହଂ – ''ରାଗପରିଯୁଟ୍ଠିତୋସି , ଦୋସପରିଯୁଟ୍ଠିତୋସି, ମୋହପରିଯୁଟ୍ଠିତୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ରାଗପରିଯୁଟ୍ଠିତଂ ଦୋସପରିଯୁଟ୍ଠିତଂ ମୋହପରିଯୁଟ୍ଠିତଂ – ''ୱୀତରାଗୋସି, ୱୀତଦୋସୋସି, ୱୀତମୋହୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ୱୀତରାଗଂ ୱୀତଦୋସଂ ୱୀତମୋହଂ – ''ୱୀତରାଗୋସି, ୱୀତଦୋସୋସି, ୱୀତମୋହୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୪। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ପାଟିଦେସନୀୟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଦୁକ୍କଟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ – ''ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସି, ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସି, ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସି, ପାଚିତ୍ତିୟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସି, ପାଟିଦେସନୀୟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସି, ଦୁକ୍କଟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସି, ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ସୋତାପନ୍ନଂ – ''ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସି…ପେ… ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ…ପେ… ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ – ''ସୋତାପନ୍ନୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ସୋତାପନ୍ନଂ – ''ସୋତାପନ୍ନୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୨୫। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଓଟ୍ଠଂ ମେଣ୍ଡଂ ଗୋଣଂ ଗଦ୍ରଭଂ ତିରଚ୍ଛାନଗତଂ ନେରୟିକଂ – ''ଓଟ୍ଠୋସି, ମେଣ୍ଡୋସି, ଗୋଣୋସି, ଗଦ୍ରଭୋସି, ତିରଚ୍ଛାନଗତୋସି, ନେରୟିକୋସି, ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ସୁଗତି, ଦୁଗ୍ଗତି ଯେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖା''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ପଣ୍ଡିତଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ମେଧାୱିଂ ବହୁସ୍ସୁତଂ ଧମ୍ମକଥିକଂ – ''ଓଟ୍ଠୋସି, ମେଣ୍ଡୋସି, ଗୋଣୋସି, ଗଦ୍ରଭୋସି, ତିରଚ୍ଛାନଗତୋସି, ନେରୟିକୋସି; ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ସୁଗତି, ଦୁଗ୍ଗତି ଯେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖା''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଓଟ୍ଠଂ ମେଣ୍ଡଂ ଗୋଣଂ ଗଦ୍ରଭଂ ତିରଚ୍ଛାନଗତଂ ନେରୟିକଂ – ''ପଣ୍ଡିତୋସି, ବ୍ୟତ୍ତୋସି, ମେଧାୱୀସି, ବହୁସ୍ସୁତୋସି, ଧମ୍ମକଥିକୋସି, ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖା''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ପଣ୍ଡିତଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ମେଧାୱିଂ ବହୁସ୍ସୁତଂ ଧମ୍ମକଥିକଂ – ''ପଣ୍ଡିତୋସି, ବ୍ୟତ୍ତୋସି, ମେଧାୱୀସି, ବହୁସ୍ସୁତୋସି, ଧମ୍ମକଥିକୋସି, ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖା''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୨୬। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଖତ୍ତିୟା, ବ୍ରାହ୍ମଣା''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୨୭। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଅୱକଣ୍ଣକା ଜୱକଣ୍ଣକା ଧନିଟ୍ଠକା ସୱିଟ୍ଠକା କୁଲୱଡ୍ଢକା''ତି ଭଣତି…ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ବୁଦ୍ଧରକ୍ଖିତା ଧମ୍ମରକ୍ଖିତା ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତା''ତି ଭଣତି …ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ କୋସିୟା ଭାରଦ୍ୱାଜା''ତି ଭଣତି…ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଗୋତମା ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନା କଚ୍ଚାନା ୱାସିଟ୍ଠା''ତି ଭଣତି…ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ କୋଟ୍ଠକା ପୁପ୍ଫଛଡ୍ଡକା''ତି ଭଣତି…ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ କସ୍ସକା ୱାଣିଜା ଗୋରକ୍ଖା''ତି ଭଣତି…ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ନଳକାରା କୁମ୍ଭକାରା ପେସକାରା ଚମ୍ମକାରା ନହାପିତା''ତି ଭଣତି…ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ମୁଦ୍ଦିକା ଗଣକା ଲେଖକା''ତି ଭଣତି…ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ କୁଟ୍ଠିକା ଗଣ୍ଡିକା କିଲାସିକା ସୋସିକା ଅପମାରିକା''ତି ଭଣତି…ପେ…। ''ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ମଧୁମେହିକା''ତି ଭଣତି…

ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଅତିଦୀଘା ଅତିରସ୍ସା ଅତିକଣ୍ହା ଅଚ୍ଚୋଦାତା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ନାତିଦୀଘା ନାତିରସ୍ସା ନାତିକଣ୍ହା ନାଚ୍ଚୋଦାତା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ରାଗପରିୟୁଟ୍ଠିତା ଦୋସପରିୟୁଟ୍ଠିତା ମୋହପରିୟୁଟ୍ଠିତା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ୱୀତରାଗା ୱୀତଦୋସା ୱୀତମୋହା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନା…ପେ… ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ସୋତାପନ୍ନା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଓଟ୍ଠା ମେଣ୍ଡା ଗୋଣା ଗଦ୍ରଭା ତିରଚ୍ଛାନଗତା ନେରୟିକା, ନତ୍ଥି ତେସଂ ସୁଗତି, ଦୁଗ୍ଗତିୟେୱ ତେସଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୨୮। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା, ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥି ତେସଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତିୟେୱ ତେସଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୨୯। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ୟେ ନୂନ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ…ପେ…।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ୟେ ନୂନ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୦। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ନ ମୟଂ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ନ ମୟଂ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥମ୍ହାକଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତିୟେୱ ଅମ୍ହାକଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୧। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି,…ପେ… ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି…ପେ… ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି…ପେ… ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ପଣ୍ଡିତଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ମେଧାୱିଂ ବହୁସ୍ସୁତଂ ଧମ୍ମକଥିକଂ – ‘‘ପଣ୍ଡିତୋସି, ବ୍ୟତ୍ତୋସି, ମେଧାୱୀସି, ବହୁସ୍ସୁତୋସି, ଧମ୍ମକଥିକୋସି, ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତିୟେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥି ତେସଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତିୟେୱ ତେସଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ୟେ ନୂନ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ୟେ ନୂନ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ନ ମୟଂ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ନ ମୟଂ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥମ୍ହାକଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତିୟେୱ ଅମ୍ହାକଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୨। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଚଣ୍ଡାଲଂ ୱେନଂ ନେସାଦଂ ରଥକାରଂ ପୁକ୍କୁସଂ – ‘‘ଚଣ୍ଡାଲୋସି, ୱେନୋସି, ନେସାଦୋସି, ରଥକାରୋସି , ପୁକ୍କୁସୋସୀ’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁବ୍ଭାସିତସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ଖତ୍ତିୟଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ – ‘‘ଚଣ୍ଡାଲୋସି, ୱେନୋସି, ନେସାଦୋସି, ରଥକାରୋସି, ପୁକ୍କୁସୋସୀ’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁବ୍ଭାସିତସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି, ଚଣ୍ଡାଲଂ ୱେନଂ

ନେସାଦଂ ରଥକାରଂ ପୁକ୍କୁସଂ – ‘‘ଖତ୍ତିୟୋସି, ବ୍ରାହ୍ମଣୋସୀ’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ଖତ୍ତିୟଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ – ‘‘ଖତ୍ତିୟୋସି, ବ୍ରାହ୍ମଣୋସୀ’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି…ପେ… ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି…ପେ… ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି…ପେ… ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ପଣ୍ଡିତଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ମେଧାୱିଂ ବହୁସ୍ସୁତଂ ଧମ୍ମକଥିକଂ – ‘‘ପଣ୍ଡିତୋସି, ବ୍ୟତ୍ତୋସି, ମେଧାୱୀସି, ବହୁସ୍ସୁତୋସି, ଧମ୍ମକଥିକୋସି, ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୩। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥି ତେସଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ତେସଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ଯେ ନୂନ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ଯେ ନୂନ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ନ ମୟଂ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ନ ମୟଂ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥମ୍ହାକଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତିଯେୱ ଅମ୍ହାକଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୪। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ହୀନେନ ହୀନଂ ୱଦେତି…ପେ… ହୀନେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି…ପେ… ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ହୀନଂ ୱଦେତି…ପେ… ଉକ୍କଟ୍ଠେନ ଉକ୍କଟ୍ଠଂ ୱଦେତି, ପଣ୍ଡିତଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ମେଧାୱିଂ ବହୁସ୍ସୁତଂ ଧମ୍ମକଥିକଂ – ‘‘ପଣ୍ଡିତୋସି , ବ୍ୟତ୍ତୋସି, ମେଧାୱୀସି, ବହୁସ୍ସୁତୋସି ଧମ୍ମକଥିକୋସି, ନତ୍ଥି ତୁୟ୍ହଂ ଦୁଗ୍ଗତି; ସୁଗତି ଯେୱ ତୁୟ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥି ତେସଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ତେସଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ଯେ ନୂନ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ଯେ ନୂନ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ଖୁଂସେତୁକାମୋ ନ ୱମ୍ଭେତୁକାମୋ ନ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ, ଦୱକମ୍ୟତା ଏୱଂ ୱଦେତି, ‘‘ନ ମୟଂ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’’ତି ଭଣତି…ପେ…। ‘‘ନ ମୟଂ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥମ୍ହାକଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ଅମ୍ହାକଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’’ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ୱାଚାୟ, ୱାଚାୟ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୫। ଅନାପତ୍ତି ଅତ୍ଥପୁରେକ୍ଖାରସ୍ସ, ଧମ୍ମପୁରେକ୍ଖାରସ୍ସ, ଅନୁସାସନିପୁରେକ୍ଖାରସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଖିତ୍ତଚିତ୍ତସ୍ସ, ୱେଦନାଟ୍ଟସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଓମସୱାଦସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିୟଂ।

୩। ପେସୁଞ୍ଞସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ଵିଵାଦାପନ୍ନାନଂ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରନ୍ତି; ଇମସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଅମୁସ୍ସ ଅକ୍ଖାଯନ୍ତି, ଇମସ୍ସ ଭେଦାଯ; ଅମୁସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଇମସ୍ସ ଅକ୍ଖାଯନ୍ତି, ଅମୁସ୍ସ ଭେଦାଯ। ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେଵ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିଯ୍ୟୋଭାଵାଯ ଵେପୁଲ୍ଲାଯ ସଂଵତ୍ତନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ଵିଵାଦାପନ୍ନାନଂ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରିସ୍ସନ୍ତି, ଇମସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଅମୁସ୍ସ ଅକ୍ଖାଯିସ୍ସନ୍ତି, ଇମସ୍ସ ଭେଦାଯ; ଅମୁସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଇମସ୍ସ ଅକ୍ଖାଯିସ୍ସନ୍ତି, ଅମୁସ୍ସ ଭେଦାଯ! ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେଵ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିଯ୍ୟୋଭାଵାଯ ଵେପୁଲ୍ଲାଯ ସଂଵତ୍ତନ୍ତୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ଵିଗରହିତ୍ଵା ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ଵିଵାଦାପନ୍ନାନଂ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରଥ, ଇମସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଅମୁସ୍ସ ଅକ୍ଖାଯଥ, ଇମସ୍ସ ଭେଦାଯ, ଅମୁସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଇମସ୍ସ ଅକ୍ଖାଯଥ, ଅମୁସ୍ସ ଭେଦାଯ? ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେଵ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିଯ୍ୟୋଭାଵାଯ ଵେପୁଲ୍ଲାଯ ସଂଵତ୍ତନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ , ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ଵିଵାଦାପନ୍ନାନଂ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରିସ୍ସଥ! ଇମସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଅମୁସ୍ସ ଅକ୍ଖାଯିସ୍ସଥ, ଇମସ୍ସ ଭେଦାଯ! ଅମୁସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଇମସ୍ସ ଅକ୍ଖାଯିସ୍ସଥ, ଅମୁସ୍ସ ଭେଦାଯ! ତେନ ଅନୁପ୍ପନ୍ନାନି ଚେଵ ଭଣ୍ଡନାନି ଉପ୍ପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉପ୍ପନ୍ନାନି ଚ ଭଣ୍ଡନାନି ଭିଯ୍ୟୋଭାଵାଯ ଵେପୁଲ୍ଲାଯ ସଂଵତ୍ତନ୍ତି। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ। ପସନ୍ନାନଂ ଵା ଭିଯ୍ୟୋଭାଵାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୩୭।''ଭିକ୍ଖୁପେସୁଞ୍ଞେ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୩୮ ।ପେସୁଞ୍ଞଂ ନାମ ଦ୍ଵୀହାକାରେହି ପେସୁଞ୍ଞଂ ହୋତି – ପିଯକମ୍ୟସ୍ସ ଵା ଭେଦାଧିପ୍ପାଯସ୍ସ ଵା। ଦସହାକାରେହି ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ଜାତିତୋପି, ନାମତୋପି, ଗୋତ୍ତତୋପି, କମ୍ମତୋପି, ସିପ୍ପତୋପି, ଆବାଧତୋପି, ଲିଙ୍ଗତୋପି, କିଲେସତୋପି, ଆପତ୍ତିତୋପି, ଅକ୍କୋସତୋପି।

ଜାତି ନାମ ଦ୍ଵେ ଜାତିଯୋ – ହୀନା ଚ ଜାତି ଉକ୍କଟ୍ଠା ଚ ଜାତି। ହୀନା ନାମ ଜାତି – ଚଣ୍ଡାଲଜାତି ଵେନଜାତି ନେସାଦଜାତି ରଥକାରଜାତି ପୁକ୍କୁସଜାତି । ଏସା ହୀନା ନାମ ଜାତି। ଉକ୍କଟ୍ଠା ନାମ ଜାତି – ଖତ୍ତିଯଜାତି ବ୍ରାହ୍ମଣଜାତି। ଏସା ଉକ୍କଟ୍ଠା ନାମ ଜାତି…ପେ…।

ଅକ୍କୋସୋ ନାମ ଦ୍ଵେ ଅକ୍କୋସା – ହୀନୋ ଚ ଅକ୍କୋସୋ ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ଚ ଅକ୍କୋସୋ। ହୀନୋ ନାମ ଅକ୍କୋସୋ – ଓଟ୍ଠୋସି, ମେଣ୍ଡୋସି, ଗୋଣୋସି, ଗଦ୍ରଭୋସି, ତିରଚ୍ଛାନଗତୋସି, ନେରଯିକୋସି; ନତ୍ଥି ତୁଯ୍ହଂ ସୁଗତି; ଦୁଗ୍ଗତି ଯେଵ ତୁଯ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖାତି, ଯକାରେନ ଵା ଭକାରେନ ଵା କାଟକୋଟଚିକାଯ ଵା। ଏସୋ ହୀନୋ ନାମ ଅକ୍କୋସୋ। ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ନାମ ଅକ୍କୋସୋ – ପଣ୍ଡିତୋସି, ବ୍ୟତ୍ତୋସି, ମେଧାଵୀସି, ବହୁସ୍ସୁତୋସି, ଧମ୍ମକଥିକୋସି; ନତ୍ଥି ତୁଯ୍ହଂ ଦୁଗ୍ଗତି; ସୁଗତି ଯେଵ ତୁଯ୍ହଂ ପାଟିକଙ୍ଖାତି। ଏସୋ ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ନାମ ଅକ୍କୋସୋ।

୩୯। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ''ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ 'ଚଣ୍ଡାଲୋ ଵେନୋ ନେସାଦୋ ରଥକାରୋ ପୁକ୍କୁସୋ'ତି ଭଣତୀ''ତି। ଆପତ୍ତି ଵାଚାଯ, ଵାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ''ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ 'ଖତ୍ତିଯୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ'ତି ଭଣତୀ''ତି। ଆପତ୍ତି ଵାଚାଯ, ଵାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ''ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ 'ଅଵକଣ୍ଣକୋ ଜଵକଣ୍ଣକୋ ଧନିଟ୍ଠକୋ ସଵିଟ୍ଠକୋ କୁଲଵଡ୍ଢକୋ'ତି ଭଣତୀ''ତି। ଆପତ୍ତି ଵାଚାଯ, ଵାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ''ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ 'ବୁଦ୍ଧରକ୍ଖିତୋ ଧମ୍ମରକ୍ଖିତୋ ସଙ୍ଘରକ୍ଖିତୋ'ତି ଭଣତୀ''ତି। ଆପତ୍ତି ଵାଚାଯ, ଵାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ଵା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ''ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ 'କୋସିଯୋ ଭାରଦ୍ଵାଜୋ'ତି ଭଣତୀ''ତି। ଆପତ୍ତି ଵାଚାଯ, ଵାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ଗୋତମୋ ମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ କଚ୍ଚାନୋ ୱାସିଟ୍ଠୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘କୋଟ୍ଟକୋ ପୁପ୍ଫଛଡ୍ଡକୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘କସ୍ସକୋ ୱାଣିଜୋ ଗୋରକ୍ଖୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ନଳକାରୋ କୁମ୍ଭକାରୋ ପେସକାରୋ ଚମ୍ମକାରୋ ନହାପିତୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ମୁଦ୍ଦିକୋ ଗଣକୋ ଲେଖକୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୦। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘କୁଟ୍ଠିକୋ ଗଣ୍ଡିକୋ କିଲାସିକୋ ସୋସିକୋ ଅପମାରିକୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ମଧୁମେହିକୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ଅତିଦୀଘୋ ଅତିରସ୍ସୋ ଅତିକଣ୍ହୋ ଅଚ୍ଚୋଦାତୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ନାତିଦୀଘୋ ନାତିରସ୍ସୋ ନାତିକଣ୍ହୋ ନାଚ୍ଚୋଦାତୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ରାଗପରିଯୁଟ୍ଠିତୋ ଦୋସପରିଯୁଟ୍ଠିତୋ ମୋହପରିଯୁଟ୍ଠିତୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ୱୀତରାଗୋ ୱୀତଦୋସୋ ୱୀତମୋହୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ପାଚିତ୍ତିଯଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ , ପାଟିଦେସନୀଯଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ଦୁକ୍କଟଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ, ଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ସୋତାପନ୍ନୋ’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ଓଟ୍ଠୋ ମେଣ୍ଡୋ ଗୋଣୋ ଗଦ୍ରଭୋ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ନେରଯିକୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ସୁଗତି, ଦୁଗ୍ଗତିଯେୱ ତସ୍ସ ପାଟିକଙ୍ଖା’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ତଂ ‘ପଣ୍ଡିତୋ ବ୍ୟତ୍ତୋ ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତୋ ଧମ୍ମକଥିକୋ, ନତ୍ଥି ତସ୍ସ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ତସ୍ସ ପାଟିକଙ୍ଖା’ତି ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୧। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା, ପୁକ୍କୁସା’ତି ଭଣତି, ନ ସୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି, ତଞ୍ଞେୱ ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ଖତ୍ତିଯା ବ୍ରାହ୍ମଣା’ତି ଭଣତି, ନ ସୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି, ତଞ୍ଞେୱ ଭଣତୀ’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ…ପେ…।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ‘ସନ୍ତି ଇଧେକଚ୍ଚେ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥି ତେସଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ତେସଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’ତି ଭଣତି, ନ ସୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି, ତଞ୍ଞେୱ ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ‘ଯେ ନୂନ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’ତି ଭଣତି, ନ ସୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି, ତଞ୍ଞେୱ ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ‘ଯେ ନୂନ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା’ତି ଭଣତି, ନ ସୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି, ତଞ୍ଞେୱ ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ‘ନ ମଯଂ ଚଣ୍ଡାଲା ୱେନା ନେସାଦା ରଥକାରା ପୁକ୍କୁସା’ତି ଭଣତି, ନ ସୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି, ତଞ୍ଞେୱ ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ‘ନ ମଯଂ ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଧମ୍ମକଥିକା, ନତ୍ଥମ୍ହାକଂ ଦୁଗ୍ଗତି, ସୁଗତି ଯେୱ ଅମ୍ହାକଂ ପାଟିକଙ୍ଖା’ତି ଭଣତି, ନ ସୋ ଅଞ୍ଞଂ ଭଣତି, ତଞ୍ଞେୱ ଭଣତୀ’’ତି। ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୨। ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି; ଆପତ୍ତି ୱାଚାଯ, ୱାଚାଯ ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସୁତ୍ୱା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପେସୁଞ୍ଞଂ ଉପସଂହରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୩। ଅନାପତ୍ତି ନପିଯକମ୍ୟସ୍ସ, ନଭେଦାଧିପ୍ପାଯସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପେସୁଞ୍ଞସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିଯଂ।

୪। ପଦସୋଧମ୍ମସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉପାସକେ ପଦସୋ ଧମ୍ମଂ ୱାଚେନ୍ତି। ଉପାସକା ଭିକ୍ଖୂସୁ ଅଗାରୱା ଅପ୍ପତିସ୍ସା ଅସଭାଗୱୁତ୍ତିକା ୱିହରନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉପାସକେ ପଦସୋ ଧମ୍ମଂ ୱାଚେସ୍ସନ୍ତି! ଉପାସକା ଭିକ୍ଖୂସୁ ଅଗାରୱା ଅପ୍ପତିସ୍ସା ଅସଭାଗୱୁତ୍ତିକା ୱିହରନ୍ତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ… ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉପାସକେ ପଦସୋ ଧମ୍ମଂ ୱାଚେଥ; ଉପାସକା ଭିକ୍ଖୂସୁ ଅଗାରୱା ଅପ୍ପତିସ୍ସା ଅସଭାଗୱୁତ୍ତିକା ୱିହରନ୍ତୀ’’ତି?

‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଉପାସକେ ପଦସୋ ଧମ୍ମଂ ଵାଚେସ୍ସଥ! ଉପାସକା ଭିକ୍ଖୂସୁ ଅଗାରଵା ଅପ୍ପତିସ୍ସା ଅସଭାଗଵୁତ୍ତିକା ଵିହରନ୍ତି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ ପସନ୍ନାନଂ ଵା ଭିୟ୍ୟୋଭାଵାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୫।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ପଦସୋ ଧମ୍ମଂ ଵାଚେୟ୍ୟ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୪୬।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଞ୍ଚ ଠପେତ୍ଵା ଅଵସେସୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନାମ।

ପଦସୋ ନାମ ପଦଂ, ଅନୁପଦଂ, ଅନ୍ଵକ୍ଖରଂ, ଅନୁବ୍ୟଞ୍ଜନଂ।

ପଦଂ ନାମ ଏକତୋ ପଟ୍ଠପେତ୍ଵା ଏକତୋ ଓସାପେନ୍ତି। ଅନୁପଦଂ ନାମ ପାଟେକ୍କଂ ପଟ୍ଠପେତ୍ଵା ଏକତୋ ଓସାପେନ୍ତି। ଅନ୍ଵକ୍ଖରଂ ନାମ ‘‘ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚ’’ନ୍ତି ଵୁଚ୍ଚମାନୋ, ‘‘ରୁ’’ନ୍ତି ଓପାତେତି। ଅନୁବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ନାମ ‘‘ରୂପଂ ଅନିଚ୍ଚ’’ନ୍ତି ଵୁଚ୍ଚମାନୋ, ‘‘ଵେଦନା ଅନିଚ୍ଚା’’ତି ସଦ୍ଦଂ ନିଚ୍ଛାରେତି।

ଯଞ୍ଚ ପଦଂ, ଯଞ୍ଚ ଅନୁପଦଂ, ଯଞ୍ଚ ଅନ୍ଵକ୍ଖରଂ, ଯଞ୍ଚ ଅନୁବ୍ୟଞ୍ଜନଂ – ସବ୍ବମେତଂ ପଦସୋ [ପଦସୋ ଧମ୍ମୋ (ଇତିପି)] ନାମ।

ଧମ୍ମୋ ନାମ ବୁଦ୍ଧଭାସିତୋ, ସାଵକଭାସିତୋ, ଇସିଭାସିତୋ, ଦେଵତାଭାସିତୋ, ଅତ୍ଥୂପସଞ୍ହିତୋ, ଧମ୍ମୂପସଞ୍ହିତୋ।

ଵାଚେୟ୍ୟାତି ପଦେନ ଵାଚେତି, ପଦେ ପଦେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅକ୍ଖରାଯ ଵାଚେତି, ଅକ୍ଖରକ୍ଖରାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୭। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ପଦସୋ ଧମ୍ମଂ ଵାଚେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଵେମତିକୋ ପଦସୋ ଧମ୍ମଂ ଵାଚେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ପଦସୋ ଧମ୍ମଂ ଵାଚେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୮। ଅନାପତ୍ତି ଏକତୋ ଉଦ୍ଦିସାପେନ୍ତୋ, ଏକତୋ ସଜ୍ଝାଯଂ କରୋନ୍ତୋ , ଯେଭୁୟ୍ୟେନ ପଗୁଣଂ ଗନ୍ଥଂ ଭଣନ୍ତଂ ଓପାତେତି, ଓସାରେନ୍ତଂ ଓପାତେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଦସୋଧମ୍ମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ସହସେୟ୍ୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ଆଳଵିଯଂ ଵିହରତି ଅଗ୍ଗାଳଵେ ଚେତିଯେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉପାସକା ଆରାମଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି ଧମ୍ମସ୍ସଵନାଯ। ଧମ୍ମେ ଭାସିତେ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଯଥାଵିହାରଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ନଵକା ଭିକ୍ଖୂ ତତ୍ଥେଵ ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଯଂ ଉପାସକେହି ସଦ୍ଧିଂ ମୁଟ୍ଠସ୍ସତୀ, ଅସମ୍ପଜାନା, ନଗ୍ଗା, ଵିକୂଜମାନା, କାକଚ୍ଛମାନା ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେନ୍ତି। ଉପାସକା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ମୁଟ୍ଠସ୍ସତୀ ଅସମ୍ପଜାନା ନଗ୍ଗା ଵିକୂଜମାନା କାକଚ୍ଛମାନା ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ଉପାସକାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେ ନଵକେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ଵିଗରହିତ୍ଵା ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେନ୍ତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ମୋଘପୁରିସା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେୟ୍ୟ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

ଏଓଝଞିଦଂ ଭଗଓତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୦। ଅଥ ଖୋ ଭଗଓା ଆଳଓିଯଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ଓିହରିତ୍ୱା ଯେନ କୋସମ୍ବୀ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ କୋସମ୍ବୀ ତଦଓସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗଓା କୋସମ୍ବିଯଂ ଓିହରତି ବଦରିକାରାମେ। ଭିକ୍ଖୂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ରାହୁଲଂ ଏତଦଓୋଚୁଂ – ''ଭଗଓତା, ଆଓୁସୋ ରାହୁଲ, ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – 'ନ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ସହସେଯ୍ୟା କପ୍ପେତବ୍ବା'ତି। ସେଯ୍ୟଂ, ଆଓୁସୋ ରାହୁଲ, ଜାନାହୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରାହୁଲୋ ସେଯ୍ୟଂ ଅଲଭମାନୋ ଓଚ୍ଚକୁଟିଯା ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଓା ରତ୍ତିଯା ପଚ୍ଚୂସସମଯଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାଯ ଯେନ ଓଚ୍ଚକୁଟି ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଉକ୍କାସି। ଆଯସ୍ମାପି ରାହୁଲୋ ଉକ୍କାସି। ''କୋ ଏତ୍ଥା''ତି? ''ଅହଂ, ଭଗଓା, ରାହୁଲୋ''ତି। ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ରାହୁଲ, ଇଧ ନିସିନ୍ନୋସୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ରାହୁଲୋ ଭଗଓତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଓା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଓେ, ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସହସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତୁଂ। ଏଓଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଓେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୫୧।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ଉତ୍ତରିଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସହସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୫୨।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଓସେସୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନାମ।

ଉତ୍ତରିଦିରତ୍ତତିରତ୍ତନ୍ତି ଅତିରେକଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ।

ସହାତି ଏକତୋ।

ସେଯ୍ୟା ନାମ ସବ୍ବଚ୍ଛନ୍ନା, ସବ୍ବପରିଚ୍ଛନ୍ନା, ଯେଭୁଯ୍ୟେନଚ୍ଛନ୍ନା, ଯେଭୁଯ୍ୟେନ ପରିଚ୍ଛନ୍ନା।

ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେଯ୍ୟାତି ଚତୁତ୍ଥେ ଦିଓସେ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିଯେ, ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ନିପନ୍ନେ, ଭିକ୍ଖୁ ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଭିକ୍ଖୁ ନିପନ୍ନେ, ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଭୋ ଓା ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଟ୍ଠହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୫୩। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଉତ୍ତରିଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସହସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଓେମତିକୋ ଉତ୍ତରିଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସହସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଉତ୍ତରିଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସହସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପଡ୍ଢଚ୍ଛନ୍ନେ ଉପଡ୍ଢପରିଚ୍ଛନ୍ନେ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଓେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୫୪। ଅନାପତ୍ତି ଦ୍ୱେତିସ୍ସୋ ରତ୍ତିଯୋ ଓସତି, ଊନକଦ୍ୱେତିସ୍ସୋ ରତ୍ତିଯୋ ଓସତି, ଦ୍ୱେ ରତ୍ତିଯୋ ଓସିତ୍ୱା ତତିଯାଯ ରତ୍ତିଯା ପୁରାରୁଣା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ପୁନ ଓସତି, ସବ୍ବଚ୍ଛନ୍ନେ, ସବ୍ବଅପରିଚ୍ଛନ୍ନେ, ସବ୍ବପରିଚ୍ଛନ୍ନେ ସବ୍ବଅଚ୍ଛନ୍ନେ [ଓସତି, ସବ୍ବଅଚ୍ଛନ୍ନେ ସବ୍ବଅପରିଚ୍ଛନ୍ନେ, (ସୀ।)], ଯେଭୁଯ୍ୟେନ ଅଚ୍ଛନ୍ନେ, ଯେଭୁଯ୍ୟେନ ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନେ, ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ନିପନ୍ନେ ଭିକ୍ଖୁ ନିସୀଦତି, ଭିକ୍ଖୁ ନିପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନିସୀଦତି, ଉଭୋ ଓା ନିସୀଦନ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସହସେଯ୍ୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଦୁତିଯସହସେଯ୍ୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଓା ସାଓତ୍ଥିଯଂ ଓିହରତି ଜେତଓନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ [ଏତ୍ଥ ଅମ୍ବଟ୍ଠସୁତ୍ତାଦିଟୀକା ଓଲୋକେତବ୍ବା] ସାଓତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ସାଯଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଗାମଂ ଉପଗଚ୍ଛି। ତେନ ଖୋ ପନ

ସମୟେନ ତସ୍ମିଂ ଗାମେ ଅଞ୍ଞତରିସ୍ସା ଇତ୍ଥିୟା ଆୱସଥାଗାରଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ୟେନ ସା ଇତ୍ଥୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଇତ୍ଥିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସଚେ ତେ, ଭଗିନି, ଅଗରୁ, ୱସେୟ୍ୟାମ ଏକରତ୍ତଂ ଆୱସଥାଗାରେ''ତି। ''ୱସେୟ୍ୟାଥ, ଭନ୍ତେ''ତି। ଅଞ୍ଞେପି ଅଦ୍ଧିକା ୟେନ ସା ଇତ୍ଥୀ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଇତ୍ଥିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ସଚେ ତେ, ଅୟ୍ୟେ, ଅଗରୁ ୱସେୟ୍ୟାମ ଏକରତ୍ତଂ ଆୱସଥାଗାରେ''ତି । ''ଏସୋ ଖୋ ଅୟ୍ୟୋ ସମଣୋ ପଠମଂ ଉପଗତୋ; ସଚେ ସୋ ଅନୁଜାନାତି, ୱସେୟ୍ୟାଥା''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଅଦ୍ଧିକା ୟେନାୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ସଚେ ତେ, ଭନ୍ତେ, ଅଗରୁ, ୱସେୟ୍ୟାମ ଏକରତ୍ତଂ ଆୱସଥାଗାରେ''ତି। ''ୱସେୟ୍ୟାଥ, ଆୱୁସୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ଆୟସ୍ମନ୍ତେ ଅନୁରୁଦ୍ଧେ ସହ ଦସ୍ସନେନ ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତା ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ୟେନାୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅୟ୍ୟୋ, ଭନ୍ତେ, ଇମେହି ମନୁସ୍ସେହି ଆକିଣ୍ଣୋ ନ ଫାସୁ ୱିହରିସ୍ସତି। ସାଧାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟସ୍ସ ମଞ୍ଚକଂ ଅବ୍ଭନ୍ତରଂ ପଞ୍ଞପେୟ୍ୟ''ନ୍ତି। ଅଧିୱାସେସି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ତୁଣ୍ହୀଭାୱେନ। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ଆୟସ୍ମତୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧସ୍ସ ମଞ୍ଚକଂ ଅବ୍ଭନ୍ତରଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ଅଲଙ୍କତପଟିୟତ୍ତା ଗନ୍ଧଗନ୍ଧିନୀ ୟେନାୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅୟ୍ୟୋ, ଭନ୍ତେ, ଅଭିରୂପୋ ଦସ୍ସନୀୟୋ ପାସାଦିକୋ, ଅହଂ ଚମ୍ହି ଅଭିରୂପା ଦସ୍ସନୀୟା ପାସାଦିକା। ସାଧାହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟସ୍ସ ପଜାପତି ଭୱେୟ୍ୟ''ନ୍ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଆୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅୟ୍ୟୋ, ଭନ୍ତେ, ଅଭିରୂପୋ ଦସ୍ସନୀୟୋ ପାସାଦିକୋ, ଅହଞ୍ଚମ୍ହି ଅଭିରୂପା ଦସ୍ସନୀୟା ପାସାଦିକା। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ମଞ୍ଚେୱ ପଟିଚ୍ଛତୁ [ସମ୍ପଟିଚ୍ଛତୁ (ସ୍ୟା।)] ସବ୍ବଞ୍ଚ ସାପତେୟ୍ୟ''ନ୍ତି। ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ସାଟକଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମତୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧସ୍ସ ପୁରତୋ ଚଙ୍କମତିପି ତିଟ୍ଠତିପି ନିସୀଦତିପି ସେୟ୍ୟମ୍ପି କପ୍ପେତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ଇନ୍ଦ୍ରିୟାନି ଓକ୍ଖିପିତ୍ୱା ତଂ ଇତ୍ଥିଂ ନେୱ ଓଲୋକେସି ନପି ଆଲପି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ – ''ଅଚ୍ଛରିୟଂ ୱତ ଭୋ, ଅବ୍ଭୁତଂ ୱତ ଭୋ! ବହୂ ମେ ମନୁସ୍ସା ସତେନପି ସହସ୍ସେନପି ପହିଣନ୍ତି। ଅୟଂ ପନ ସମଣୋ – ମୟା ସାମଂ ୟାଚିୟମାନୋ – ନ ଇଚ୍ଛତି ମଞ୍ଚେୱ ପଟିଚ୍ଛିତୁଂ ସବ୍ବଞ୍ଚ ସାପତେୟ୍ୟ''ନ୍ତି ସାଟକଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ଆୟସ୍ମତୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧସ୍ସ ପାଦେସୁ ସିରସା ନିପତିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଚ୍ଚୟୋ ମଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଚ୍ଚଗମା ୟଥାବାଲଂ ୟଥାମୂଳ୍ହଂ ୟଥାଅକୁସଲଂ ୟାହଂ ଏୱମକାସିଂ। ତସ୍ସା ମେ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ଅଚ୍ଚୟଂ ଅଚ୍ଚୟତୋ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୁ ଆୟତିଂ ସଂୱରାୟା''ତି। ''ତଗ୍ଘ ତ୍ୱଂ, ଭଗିନି, ଅଚ୍ଚୟୋ ଅଚ୍ଚଗମା ୟଥାବାଲଂ ୟଥାମୂଳ୍ହଂ ୟଥାଅକୁସଲଂ ୟା ତ୍ୱଂ ଏୱମକାସି। ୟତୋ ଚ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଭଗିନି, ଅଚ୍ଚୟଂ ଅଚ୍ଚୟତୋ ଦିସ୍ୱା ୟଥାଧମ୍ମଂ ପଟିକରୋସି, ତଂ ତେ ମୟଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାମ। ୱୁଦ୍ଧି ହେସା, ଭଗିନି, ଅରିୟସ୍ସ ୱିନୟେ ୟୋ ଅଚ୍ଚୟଂ ଅଚ୍ଚୟତୋ ଦିସ୍ୱା ୟଥାଧମ୍ମଂ ପଟିକରୋତି ଆୟତିଞ୍ଚ ସଂୱରଂ ଆପଜ୍ଜତୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ତସ୍ସା ରତ୍ତିୟା ଅଚ୍ଚୟେନ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ପଣୀତେନ ଖାଦନୀୟେନ ଭୋଜନୀୟେନ ସହତ୍ଥା ସନ୍ତପ୍ପେତ୍ୱା ସମ୍ପୱାରେତ୍ୱା, ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ଭୁତ୍ତାୱିଂ ଓନୀତପତ୍ତପାଣିଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ତଂ ଇତ୍ଥିଂ ଆୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ – ଆୟସ୍ମତା ଅନୁରୁଦ୍ଧେନ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସିତା ସମାଦପିତା ସମୁତ୍ତେଜିତା ସମ୍ପହଂସିତା – ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଭିକ୍କନ୍ତଂ, ଭନ୍ତେ! ସେୟ୍ୟଥାପି, ଭନ୍ତେ, ନିକ୍କୁଜ୍ଜିତଂ ୱା ଉକ୍କୁଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ ୱା ୱିୱରେୟ୍ୟ, ମୂଳ୍ହସ୍ସ ୱା ମଗ୍ଗଂ ଆଚିକ୍ଖେୟ୍ୟ, ଅନ୍ଧକାରେ ୱା ତେଲପଜ୍ଜୋତଂ ଧାରେୟ୍ୟ – ଚକ୍ଖୁମନ୍ତୋ ରୂପାନି ଦକ୍ଖନ୍ତୀତି, ଏୱମେୱଂ ଅୟ୍ୟେନ ଅନୁରୁଦ୍ଧେନ ଅନେକପରିୟାୟେନ ଧମ୍ମୋ ପକାସିତୋ। ଏସାହଂ, ଭନ୍ତେ, ତଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ସରଣଂ ଗଚ୍ଛାମି ଧମ୍ମଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଞ୍ଚ। ଉପାସିକଂ ମଂ ଅୟ୍ୟୋ ଧାରେତୁ ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ପାଣୁପେତଂ ସରଣଂ ଗତ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ମାତୁଗାମେନ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଅନୁରୁଦ୍ଧଂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଅନୁରୁଦ୍ଧ, ମାତୁଗାମେନ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି । ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ଅନୁରୁଦ୍ଧ, ମାତୁଗାମେନ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସସି! ନେତଂ, ଅନୁରୁଦ୍ଧ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୬।''ୟୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ମାତୁଗାମେନ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେୟ୍ୟ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୫୭।ୟୋ ପନାତି ୟୋ ୟାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ମାତୁଗାମୋ ନାମ ମନୁସ୍ସିତ୍ଥୀ, ନ ୟକ୍ଖୀ [ୟକ୍ଖିନୀ (କ।)], ନ ପେତୀ, ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତା; ଅନ୍ତମସୋ ତଦହୁଜାତାପି ଦାରିକା, ପଗେୱ ମହତ୍ତରୀ।

ସହାତି ଏକତୋ।

ସେୟ୍ୟା ନାମ ସଚ୍ଛନ୍ନା, ସଚ୍ଚପରିଚ୍ଛନ୍ନା, ଯେଭୁୟ୍ୟେନଚ୍ଛନ୍ନା, ଯେଭୁୟ୍ୟେନ ପରିଚ୍ଛନ୍ନା।

ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେୟ୍ୟାତି ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିୟେ, ମାତୁଗାମେ ନିପନ୍ନେ ଭିକ୍ଖୁ ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଭିକ୍ଖୁ ନିପନ୍ନେ ମାତୁଗାମୋ ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉଭୋ ୱା ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉଟ୍ଠହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୫୮। ମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପଡ୍ଢଚ୍ଛନ୍ନେ ଉପଡ୍ଢପରିଚ୍ଛନ୍ନେ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯକ୍ଖିୟା ୱା ପେତିୟା ୱା ପଣ୍ଡକେନ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତିତ୍ଥିୟା ୱା ସହସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୫୯। ଅନାପତ୍ତି ସଚ୍ଛନ୍ନେ ସଚ୍ଚଅପରିଚ୍ଛନ୍ନେ, ସଚ୍ଚପରିଚ୍ଛନ୍ନେ ସଚ୍ଚଅଚ୍ଛନ୍ନେ [ଅନାପତ୍ତି ସଚ୍ଚଅଚ୍ଛନ୍ନେ ସଚ୍ଚଅପରିଚ୍ଛନ୍ନେ, (ସୀ।)], ଯେଭୁୟ୍ୟେନ ଅଚ୍ଛନ୍ନେ, ଯେଭୁୟ୍ୟେନ ଅପରିଚ୍ଛନ୍ନେ, ମାତୁଗାମେ ନିପନ୍ନେ ଭିକ୍ଖୁ ନିସୀଦତି , ଭିକ୍ଖୁ ନିପନ୍ନେ ମାତୁଗାମୋ ନିସୀଦତି, ଉଭୋ ୱା ନିସୀଦନ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିୟସହସେୟ୍ୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ଧମ୍ମଦେସନାସିକ୍ଖାପଦଂ

୬୦। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ସାୱତ୍ଥିୟଂ କୁଲୂପକୋ ହୋତି, ବହୁକାନି କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାୟ ଯେନ ଅଞ୍ଞତରଂ କୁଲଂ ତେନୁପସଙ୍କମି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଘରଣୀ ନିୱେସନଦ୍ୱାରେ ନିସିନ୍ନା ହୋତି, ଘରସୁଣ୍ହା ଆୱସଥଦ୍ୱାରେ ନିସିନ୍ନା ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ଯେନ ଘରଣୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଘରଣିୟା ଉପକଣ୍ଣକେ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସି। ଅଥ ଖୋ ଘରସୁଣ୍ହାୟ ଏତଦହୋସି – ''କି ନୁ ଖୋ ସୋ ସମଣୋ ସସ୍ସୁୟା ଜାରୋ ଉଦାହୁ ଓଭାସତୀ''ତି?

ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ଘରଣିୟା ଉପକଣ୍ଣକେ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତ୍ୱା ଯେନ ଘରସୁଣ୍ହା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଘରସୁଣ୍ହାୟ ଉପକଣ୍ଣକେ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସି। ଅଥ ଖୋ ଘରଣିୟା ଏତଦହୋସି – ''କିଂ ନୁ ଖୋ ସୋ ସମଣୋ ଘରସୁଣ୍ହାୟ ଜାରୋ ଉଦାହୁ ଓଭାସତୀ''ତି ? ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ଘରସୁଣ୍ହାୟ ଉପକଣ୍ଣକେ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଘରଣୀ ଘରସୁଣ୍ହଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ହେ ଜେ, କିଂ ତେ ଏସୋ ସମଣୋ ଅୱୋଚା''ତି? ''ଧମ୍ମଂ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ଦେସେସି''। ''ଅୟ୍ୟାୟ ପନ କିଂ ଅୱୋଚା''ତି? ''ମୟ୍ହମ୍ପି ଧମ୍ମଂ ଦେସେସୀ''ତି। ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟୋ ଉଦାୟୀ ମାତୁଗାମସ୍ସ ଉପକଣ୍ଣକେ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସତି! ନନୁ ନାମ ୱିସ୍ସଟ୍ଠେନ ୱିୱଟେନ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ''ତି?

ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତାସଂ ଇତ୍ଥୀନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତୀନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତୀନଂ ୱିପାଚେନ୍ତୀନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ମାତୁଗାମସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଉଦାୟିଂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉଦାୟି, ମାତୁଗାମସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ମାତୁଗାମସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସସି। ନେତଂ ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ମାତୁଗାମସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେୟ୍ୟ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୬୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉପାସିକା ଭିକ୍ଖୂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଇଙ୍ଘାଯ୍ଯା ଧମ୍ମଂ ଦେସେଥା''ତି। ''ନ, ଭଗିନୀ, କପ୍ପତି ମାତୁଗାମସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁ''ନ୍ତି। ''ଇଙ୍ଘାଯ୍ଯା ଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେଥ, ସକ୍କା ଏତ୍ତକେନପି ଧମ୍ମୋ ଅଞ୍ଞାତୁ''ନ୍ତି। ''ନ, ଭଗିନୀ, କପ୍ପତି ମାତୁଗାମସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁ''ନ୍ତି। କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ଦେସେସୁଂ। ଉପାସିକା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ଯା ଅମ୍ହେହି ଯାଚିଯମାନା ଧମ୍ମଂ ନ ଦେସେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତାସଂ ଉପାସିକାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତୀନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତୀନଂ ୱିପାଚେନ୍ତୀନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମାତୁଗାମସ୍ସ ଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ମାତୁଗାମସ୍ସ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୬୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ – ''ଭଗୱତା ଅନୁଞ୍ଞାତଂ ମାତୁଗାମସ୍ସ ଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁ''ନ୍ତି ତେ ଅୱିଞ୍ଞୁଂ ପୁରିସୱିଗ୍ଗହଂ ଉପନିସୀଦାପେତ୍ୱା ମାତୁଗାମସ୍ସ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅୱିଞ୍ଞୁଂ ପୁରିସୱିଗ୍ଗହଂ ଉପନିସୀଦାପେତ୍ୱା ମାତୁଗାମସ୍ସ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି!

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅୱିଞ୍ଞୁଂ ପୁରିସୱିଗ୍ଗହଂ ଉପନିସୀଦାପେତ୍ୱା ମାତୁଗାମସ୍ସ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଅୱିଞ୍ଞୁଂ ପୁରିସୱିଗ୍ଗହଂ ଉପନିସୀଦାପେତ୍ୱା ମାତୁଗାମସ୍ସ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୬୩।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ମାତୁଗାମସ୍ସ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେଯ୍ଯ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱିଞ୍ଞୁନା ପୁରିସୱିଗ୍ଗହେନ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୬୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ମାତୁଗାମୋ ନାମ ମନୁସ୍ସିତ୍ଥୀ; ନ ଯକ୍ଖୀ ନ ପେତୀ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତା; ୱିଞ୍ଞୂ, ପଟିବଲା ସୁଭାସିତଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆଜାନିତୁଂ।

ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହୀତି ଅତିରେକଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି।

ଧମ୍ମୋ ନାମ ବୁଦ୍ଧଭାସିତୋ, ସାୱକଭାସିତୋ, ଇସିଭାସିତୋ, ଦେୱତାଭାସିତୋ, ଅତ୍ଥୂପସଞ୍ହିତୋ, ଧମ୍ମୂପସଞ୍ହିତୋ।

ଦେସେଯ୍ଯାତି ପଦେନ ଦେସେତି, ପଦେ ପଦେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅକ୍ଖରାଯ ଦେସେତି, ଅକ୍ଖରକ୍ଖରାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱିଞ୍ଞୁନା ପୁରିସୱିଗ୍ଗହେନାତି ଠପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞୁଂ ପୁରିସୱିଗ୍ଗହଂ। ୱିଞ୍ଞୂ ନାମ ପୁରିସୱିଗ୍ଗହୋ, ପଟିବଲୋ ହୋତି ସୁଭାସିତଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆଜାନିତୁଂ।

୬୫। ମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱିଞ୍ଞୁନା ପୁରିସୱିଗ୍ଗହେନ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱିଞ୍ଞୁନା ପୁରିସୱିଗ୍ଗହେନ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱିଞ୍ଞୁନା ପୁରିସୱିଗ୍ଗହେନ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଯକ୍ଖିଯା ୱା ପେତିଯା ୱା ପଣ୍ଡକସ୍ସ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହିତ୍ଥିଯା ୱା ଉତ୍ତରିଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱିଞ୍ଞୁନା ପୁରିସୱିଗ୍ଗହେନ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୬୬। ଅନାପତ୍ତି ୱିଞ୍ଞୁନା ପୁରିସୱିଗ୍ଗହେନ, ଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଊନକଛପ୍ପଞ୍ଚୱାଚାହି ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଉଟ୍ଠହିତ୍ୱା ପୁନ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଦେସେତି, ମାତୁଗାମୋ ଉଟ୍ଠହିତ୍ୱା ପୁନ ନିସୀଦତି ତସ୍ମିଂ ଦେସେତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସ ମାତୁଗାମସ୍ସ ଦେସେତି, ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛତି, ପଞ୍ହଂ ପୁଟ୍ଠୋ କଥେତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ ଭଣନ୍ତଂ ମାତୁଗାମୋ ସୁଣାତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଧମ୍ମଦେସନାସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। ଭୂତାରୋଚନସିକ୍ଖାପଦଂ

୬୭।[ପାରା। ୧୯୩] ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯଂ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ସନ୍ଦିଟ୍ଠା ସମ୍ଭତ୍ତା ଭିକ୍ଖୂ ୱଗ୍ଗୁମୁଦାଯ ନଦିଯା ତୀରେ ୱସ୍ସଂ ଉପଗଚ୍ଛିଂସୁ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱଜ୍ଜୀ ଦୁବ୍ଭିକ୍ଖା ହୋନ୍ତି – ଦ୍ୱୀହିତିକା ସେତଟ୍ଠିକା ସଲାକାୱୁତ୍ତା, ନ ସୁକରା ଉଞ୍ଛେନ ପଗ୍ଗହେନ ଯାପେତୁଂ। ଅଥ ଖୋ ତେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ଏତରହି ଖୋ ୱଜ୍ଜୀ ଦୁବ୍ଭିକ୍ଖା – ଦ୍ୱୀହିତିକା ସେତଟ୍ଠିକା ସଲାକାୱୁତ୍ତା, ନ ସୁକରା ଉଞ୍ଛେନ ପଗ୍ଗହେନ ଯାପେତୁଂ। କେନ ନୁ ଖୋ ମଯଂ ଉପାଯେନ ସମଗ୍ଗା ସମ୍ମୋଦମାନା ଅୱିୱଦମାନା ଫାସୁକଂ ୱସ୍ସଂ ୱସେଯ୍ୟାମ, ନ ଚ ପିଣ୍ଡକେନ କିଲମେଯ୍ୟାମା''ତି? ଏକଚ୍ଚେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଗିହୀନଂ କମ୍ମନ୍ତଂ ଅଧିଟ୍ଠେମ। ଏୱଂ ତେ ଅମ୍ହାକଂ ଦାତୁଂ ମଞ୍ଞିସ୍ସନ୍ତି। ଏୱଂ ମଯଂ ସମଗ୍ଗା ସମ୍ମୋଦମାନା ଅୱିୱଦମାନା ଫାସୁକଂ ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସାମ, ନ ଚ ପିଣ୍ଡକେନ କିଲମିସ୍ସାମା''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ, କିଂ ଗିହୀନଂ କମ୍ମନ୍ତଂ ଅଧିଟ୍ଠିତେନ? ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଗିହୀନଂ ଦୂତେଯ୍ୟଂ ହରାମ। ଏୱଂ ତେ ଅମ୍ହାକଂ ଦାତୁଂ ମଞ୍ଞିସ୍ସନ୍ତି। ଏୱଂ ମଯଂ ସମଗ୍ଗା ସମ୍ମୋଦମାନା ଅୱିୱଦମାନା ଫାସୁକଂ ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସାମ, ନ ଚ ପିଣ୍ଡକେନ କିଲମିସ୍ସାମା''ତି। ଏକଚ୍ଚେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ; କିଂ ଗିହୀନଂ କମ୍ମନ୍ତଂ ଅଧିଟ୍ଠିତେନ! କିଂ ଗିହୀନଂ ଦୂତେଯ୍ୟଂ ହଟେନ! ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଗିହୀନଂ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସିସ୍ସାମ – 'ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦୁତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ତତିଯସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୋତାପନ୍ନୋ, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ସକଦାଗାମୀ, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅନାଗାମୀ, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅରହା, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ତେୱିଜ୍ଜୋ, ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଛଳଭିଞ୍ଞୋ'ତି। ଏୱଂ ତେ ଅମ୍ହାକଂ ଦାତୁଂ ମଞ୍ଞିସ୍ସନ୍ତି। ଏୱଂ ମଯଂ ସମଗ୍ଗା ସମ୍ମୋଦମାନା ଅୱିୱଦମାନା ଫାସୁକଂ ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସାମ, ନ ଚ ପିଣ୍ଡକେନ କିଲମିସ୍ସାମା''ତି। ଏସୋ ଯେୱ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ସେଯ୍ୟୋ, ଯୋ ଅମ୍ହାକଂ ଗିହୀନଂ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମସ୍ସ ୱଣ୍ଣୋ ଭାସିତୋ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଗିହୀନଂ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସିଂସୁ – ''ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ...ପେ... ଅସୁକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଛଳଭିଞ୍ଞୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା – ''ଲାଭା ୱତ ନୋ, ସୁଲଦ୍ଧଂ ୱତ ନୋ, ଯେସଂ ନୋ ଏୱରୂପା ଭିକ୍ଖୂ ୱସ୍ସଂ ଉପଗତା, ନ ୱତ ନୋ ଇତୋ ପୁବ୍ବେ ଏୱରୂପା ଭିକ୍ଖୂ ୱସ୍ସଂ ଉପଗତା, ଯଥଯିମେ ଭିକ୍ଖୂ ସୀଲୱନ୍ତୋ କଲ୍ୟାଣଧମ୍ମା''ତି। ତେ ନ ତାଦିସାନି ଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ମାତାପିତୂନଂ ଦେନ୍ତି ପୁତ୍ତଦାରସ୍ସ ଦେନ୍ତି ଦାସକମ୍ମକରପୋରିସସ୍ସ ଦେନ୍ତି ମିତ୍ତାମଚ୍ଚାନଂ ଦେନ୍ତି ଞାତିସାଲୋହିତାନଂ ଦେନ୍ତି ଯାଦିସାନି ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦେନ୍ତି। ନ ତାଦିସାନି ଖାଦନୀଯାନି ସାଯନୀଯାନି ପାନାନି ଅତ୍ତନା ଖାଦନ୍ତି ସାଯନ୍ତି ପିୱନ୍ତି [ଅତ୍ତନା ପିୱନ୍ତି (ସ୍ୟା। କ।)] ମାତାପିତୂନଂ ଦେନ୍ତି ପୁତ୍ତଦାରସ୍ସ ଦେନ୍ତି ଦାସକମ୍ମକରପୋରିସସ୍ସ ଦେନ୍ତି ମିତ୍ତାମଚ୍ଚାନଂ ଦେନ୍ତି ଞାତିସାଲୋହିତାନଂ ଦେନ୍ତି , ଯାଦିସାନି ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦେନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ୱଣ୍ଣୱା ଅହେସୁଂ ପୀଣିନ୍ଦ୍ରିଯା ପସନ୍ନମୁଖୱଣ୍ଣା ୱିପ୍ପସନ୍ନଛୱିୱଣ୍ଣା।

୬୮। ଆଚିଣ୍ଣଂ ଖୋ ପନେତଂ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯ ଉପସଙ୍କମିତୁଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ତେମାସଚ୍ଚଯେନ ସେନାସନଂ ସଂସାମେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ୱେସାଲୀ ତେନ ପକ୍କମିଂସୁ। ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଯେନ ୱେସାଲୀ ମହାୱନଂ କୂଟାଗାରସାଲା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଦିସାସୁ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୂ କିସା ହୋନ୍ତି ଲୂଖା ଦୁବ୍ବଣ୍ଣା ଉପ୍ପଣ୍ଡୁପ୍ପଣ୍ଡୁକଜାତା ଧମନିସନ୍ଥତଗତ୍ତା। ୱଗ୍ଗୁମୁଦାତୀରିଯା ପନ ଭିକ୍ଖୂ ୱଣ୍ଣୱା ହୋନ୍ତି ପୀଣିନ୍ଦ୍ରିଯା ପସନ୍ନମୁଖୱଣ୍ଣା ୱିପ୍ପସନ୍ନଛୱିୱଣ୍ଣା। ଆଚିଣ୍ଣଂ ଖୋ ପନେତଂ ବୁଦ୍ଧାନଂ ଭଗୱନ୍ତାନଂ ଆଗନ୍ତୁକେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ପଟିସମ୍ମୋଦିତୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ୱଗ୍ଗୁମୁଦାତୀରିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚ – ''କଚ୍ଚି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଖମନୀଯଂ, କଚ୍ଚି ଯାପନୀଯଂ, କଚ୍ଚି ସମଗ୍ଗା ସମ୍ମୋଦମାନା ଅୱିୱଦମାନା ଫାସୁକଂ ୱସ୍ସଂ ୱସିତ୍ଥ, ନ ଚ ପିଣ୍ଡକେନ କିଲମିତ୍ଥା''ତି? ''ଖମନୀଯଂ ଭଗୱା, ଯାପନୀଯଂ ଭଗୱା। ସମଗ୍ଗା ଚ ମଯଂ, ଭନ୍ତେ, ସମ୍ମୋଦମାନା ଅୱିୱଦମାନା ଫାସୁକଂ ୱସ୍ସଂ ୱସିମ୍ହା, ନ ଚ ପିଣ୍ଡକେନ କିଲମିମ୍ହା''ତି। ଜାନନ୍ତାପି ତଥାଗତା ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ଜାନନ୍ତାପି ନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି। କାଲଂ ୱିଦିତ୍ୱା ପୁଚ୍ଛନ୍ତି , କାଲଂ ୱିଦିତ୍ୱା ନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି। ଅତ୍ଥସଞ୍ହିତଂ ତଥାଗତା ପୁଚ୍ଛନ୍ତି, ନୋ ଅନତ୍ଥସଞ୍ହିତଂ। ଅନତ୍ଥସଞ୍ହିତେ ସେତୁଘାତୋ ତଥାଗତାନଂ। ଦ୍ୱୀହାକାରେହି ବୁଦ୍ଧା ଭଗୱନ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛନ୍ତି – ଧମ୍ମଂ ୱା ଦେସେସ୍ସାମ, ସାୱକାନଂ ୱା ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମାତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ୱଗ୍ଗୁମୁଦାତୀରିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଯଥା କଥଂ ପନ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଗ୍ଗା ସମ୍ମୋଦମାନା ଅୱିୱଦମାନା ଫାସୁକଂ ୱସ୍ସଂ ୱସିତ୍ଥ, ନ ଚ ପିଣ୍ଡକେନ କିଲମିତ୍ଥା’’ତି? ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ‘‘କଚ୍ଚି ପନ ୱୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭୂତ’’ନ୍ତି? ‘‘ଭୂତଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦରସ୍ସ କାରଣା ଗିହୀନଂ ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞସ୍ସ ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୬୯।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମଂ ଆରୋଚେଯ୍ୟ ଭୂତସ୍ମିଂ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୭୦।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା, ଅୱସେସୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନାମ।

[ପାରା। ୧୯୮]ଉତ୍ତରିମନୁସ୍ସଧମ୍ମୋ ନାମ ଝାନଂ, ୱିମୋକ୍ଖୋ, ସମାଧି, ସମାପତ୍ତି, ଞାଣଦସ୍ସନଂ, ମଗ୍ଗଭାୱନା, ଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯା, କିଲେସପ୍ପହାନଂ, ୱିନୀୱରଣତା ଚିତ୍ତସ୍ସ, ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଅଭିରତି।

[ପାରା। ୧୯୯]ଝାନନ୍ତି ପଠମଂ ଝାନଂ, ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ, ତତିଯଂ ଝାନଂ, ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ।

[ପାରା। ୧୯୯]ୱିମୋକ୍ଖୋତି ସୁଞ୍ଞତୋ ୱିମୋକ୍ଖୋ, ଅନିମିତ୍ତୋ ୱିମୋକ୍ଖୋ, ଅପ୍ପଣିହିତୋ ୱିମୋକ୍ଖୋ।

[ପାରା। ୧୯୯]ସମାଧୀତି ସୁଞ୍ଞତୋ ସମାଧି, ଅନିମିତ୍ତୋ ସମାଧି, ଅପ୍ପଣିହିତୋ ସମାଧି।

[ପାରା। ୧୯୯]ସମାପତ୍ତୀତି ସୁଞ୍ଞତା ସମାପତ୍ତି, ଅନିମିତ୍ତା ସମାପତ୍ତି, ଅପ୍ପଣିହିତା ସମାପତ୍ତି।

[ପାରା। ୧୯୯]ଞାଣଦସ୍ସନନ୍ତି ତିସ୍ସୋ ୱିଜ୍ଜା।

[ପାରା। ୧୯୯]ମଗ୍ଗଭାୱନାତି ଚତ୍ତାରୋ ସତିପଟ୍ଠାନା, ଚତ୍ତାରୋ ସମ୍ମପ୍ପଧାନା, ଚତ୍ତାରୋ ଇଦ୍ଧିପାଦା, ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନି, ପଞ୍ଚ ବଲାନି, ସତ୍ତ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା, ଅରିଯୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ।

[ପାରା। ୧୯୯]ଫଲସଚ୍ଛିକିରିଯାତି ସୋତାପତ୍ତିଫଲସ୍ସ ସଚ୍ଛିକିରିଯା, ସକଦାଗାମିଫଲସ୍ସ ସଚ୍ଛିକିରିଯା, ଅନାଗାମିଫଲସ୍ସ ସଚ୍ଛିକିରିଯା, ଅରହତ୍ତସ୍ସ [ଅରହତ୍ତଫଲସ୍ସ (ସ୍ୟା।)] ସଚ୍ଛିକିରିଯା।

[ପାରା। ୧୯୯]କିଲେସପ୍ପହାନନ୍ତି ରାଗସ୍ସ ପହାନଂ, ଦୋସସ୍ସ ପହାନଂ, ମୋହସ୍ସ ପହାନଂ।

[ପାରା। ୧୯୯]ୱିନୀୱରଣତା ଚିତ୍ତସ୍ସାତି ରାଗା ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣତା, ଦୋସା ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣତା, ମୋହା ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣତା।

[ପାରା। ୧୯୯]ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଅଭିରତୀତି ପଠମେନ ଝାନେନ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଅଭିରତି, ଦୁତିଯେନ ଝାନେନ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଅଭିରତି, ତତିଯେନ ଝାନେନ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଅଭିରତି, ଚତୁତ୍ଥେନ ଝାନେନ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଅଭିରତି।

୭୧।ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜାମୀ’’ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପନ୍ନୋ’’ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହୀ’’ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ୱସିମ୍ହୀ''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଦୁତିୟଂ ଝାନଂ... ତତିୟଂ ଝାନଂ... ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ସୁଞ୍ଞତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ... ଅନିମିତ୍ତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ... ଅପ୍ପଣିହିତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ... ସୁଞ୍ଞତଂ ସମାଧିଂ... ଅନିମିତ୍ତଂ ସମାଧିଂ... ଅପ୍ପଣିହିତଂ ସମାଧିଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ଅପ୍ପଣିହିତସ୍ସ ସମାଧିସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ଅପ୍ପଣିହିତୋ ସମାଧି ସଚ୍ଛିକତୋ ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ସୁଞ୍ଞତଂ ସମାପତ୍ତିଂ... ଅନିମିତ୍ତଂ ସମାପତ୍ତିଂ... ଅପ୍ପଣିହିତଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ଅପ୍ପଣିହିତାୟ ସମାପତ୍ତିୟା ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ଅପ୍ପଣିହିତା ସମାପତ୍ତି ସଚ୍ଛିକତା ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ତିସ୍ସୋ ୱିଜ୍ଜା ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ତିସ୍ସନ୍ନଂ ୱିଜ୍ଜାନଂ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ତିସ୍ସୋ ୱିଜ୍ଜା ସଚ୍ଛିକତା ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଚତ୍ତାରୋ ସତିପଟ୍ଠାନେ... ଚତ୍ତାରୋ ସମ୍ମପ୍ପଧାନେ... ଚତ୍ତାରୋ ଇଦ୍ଧିପାଦେ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ଚତୁନ୍ନଂ ଇଦ୍ଧିପାଦାନଂ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ଚତ୍ତାରୋ ଇଦ୍ଧିପାଦା ସଚ୍ଛିକତା ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିୟାନି... ପଞ୍ଚ ବଲାନି ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି , ସମାପନ୍ନୋ; ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ବଲାନଂ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଞ୍ଚ ବଲାନି ସଚ୍ଛିକତାନି ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ସତ୍ତ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ସତ୍ତନ୍ନଂ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗାନଂ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ସତ୍ତ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ସଚ୍ଛିକତା ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଅରିୟଂ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକଂ ମଗ୍ଗଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ଅରିୟସ୍ସ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ଅରିୟୋ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ... ସକଦାଗାମିଫଲଂ... ଅନାଗାମିଫଲଂ... ଅରହତ୍ତଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ଅରହତ୍ତସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ଅରହତ୍ତଂ [ଅରହତ୍ତଫଲଂ (ସ୍ୟା।)] ସଚ୍ଛିକତଂ ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ରାଗୋ ମେ ଚତ୍ତୋ... ଦୋସୋ ମେ ଚତ୍ତୋ... ମୋହୋ ମେ ଚତ୍ତୋ, ୱନ୍ତୋ, ମୁତ୍ତୋ, ପହୀନୋ, ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠୋ, ଉକ୍ଖେଟିତୋ , ସମୁକ୍ଖେଟିତୋ''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ରାଗା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ... ଦୋସା ମେ ଚିତ୍ତ ୱିନୀୱରଣଂ... ମୋହା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ପଠମଂ ଝାନଂ... ଦୁତିୟଂ ଝାନଂ... ତତିୟଂ ଝାନଂ... ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୭୨।ଆରୋଚେୟ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଦୁତିୟଞ୍ଚ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଦୁତିୟସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଦୁତିୟଞ୍ଚ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ମୟା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ତତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ… ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଞ୍ଚ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଞ୍ଚ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ୱିମୋକ୍ଖଂ… ଅନିମିତ୍ତଞ୍ଚ ୱିମୋକ୍ଖଂ… ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ୱିମୋକ୍ଖଂ… ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ସମାଧିଂ… ଅନିମିତ୍ତଞ୍ଚ ସମାଧିଂ… ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ସମାଧିଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅପ୍ପଣିହିତସ୍ସ ଚ ସମାଧିସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଅପ୍ପଣିହିତୋ ଚ ସମାଧି ସଚ୍ଛିକତୋ ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ସମାପତ୍ତିଂ… ଅନିମିତ୍ତଞ୍ଚ ସମାପତ୍ତିଂ… ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅପ୍ପଣିହିତାଯ ଚ ସମାପତ୍ତିଯା ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଅପ୍ପଣିହିତା ଚ ସମାପତ୍ତି ସଚ୍ଛିକତା ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ତିସ୍ସୋ ଚ ୱିଜ୍ଜା ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ତିସ୍ସନ୍ନଞ୍ଚ ୱିଜ୍ଜାନଂ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ତିସ୍ସୋ ଚ ୱିଜ୍ଜା ସଚ୍ଛିକତା ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତ୍ତାରୋ ଚ ସତିପଟ୍ଠାନେ…ପେ… ଚତ୍ତାରୋ ଚ ସମ୍ମପ୍ପଧାନେ… ଚତ୍ତାରୋ ଚ ଇଦ୍ଧିପାଦେ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଚତୁନ୍ନଞ୍ଚ ଇଦ୍ଧିପାଦାନଂ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତ୍ତାରୋ ଚ ଇଦ୍ଧିପାଦା ସଚ୍ଛିକତା ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ, ପଞ୍ଚ ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିଯାନି… ପଞ୍ଚ ଚ ବଲାନି ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ପଞ୍ଚନ୍ନଞ୍ଚ ବଲାନଂ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ପଞ୍ଚ ଚ ବଲାନି ସଚ୍ଛିକତାନି ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସତ୍ତ ଚ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ସତ୍ତନ୍ନଞ୍ଚ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗାନଂ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସତ୍ତ ଚ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗା ସଚ୍ଛିକତା ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଅରିଯଞ୍ଚ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକଂ ମଗ୍ଗଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅରିଯସ୍ସ ଚ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକସ୍ସ ମଗ୍ଗସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଅରିଯୋ ଚ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକୋ ମଗ୍ଗୋ ସଚ୍ଛିକତୋ ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଞ୍ଚ… ସକଦାଗାମିଫଲଞ୍ଚ… ଅନାଗାମିଫଲଞ୍ଚ… ଅରହତ୍ତଞ୍ଚ [ଅରହତ୍ତଫଲଞ୍ଚ (ସ୍ଯା।)] ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଅରହତ୍ତସ୍ସ [ଅରହତ୍ତଫଲସ୍ସ (ସ୍ଯା।)] ଚ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଅରହତ୍ତଞ୍ଚ ସଚ୍ଛିକତଂ ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ… ରାଗୋ ଚ ମେ ଚତ୍ତୋ… ଦୋସୋ ଚ ମେ ଚତ୍ତୋ… ମୋହୋ ଚ ମେ ଚତ୍ତୋ, ୱନ୍ତୋ, ମୁତ୍ତୋ, ପହୀନୋ, ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠୋ, ଉକ୍ଖେଟିତୋ, ସମୁକ୍ଖେଟିତୋ''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ… ରାଗା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ… ଦୋସା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ… ମୋହା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୭୩।ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଦୁତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ ତତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ… ଦୁତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଞ୍ଚ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ଦୁତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଞ୍ଚ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ମଯା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଦୁତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ୱିମୋକ୍ଖଂ…ପେ… ମୋହା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଦୁତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ଦୁତିଯସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ପଠମସ୍ସ ଚ

ଝାନସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ଦୁତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ମଯା’’ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

ମୂଲଂ ସଂଖିତ୍ତଂ।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ମୋହା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜିଂ, ସମାପଜ୍ଜାମି, ସମାପନ୍ନୋ; ମୋହା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ପଠମସ୍ସ ଚ ଝାନସ୍ସ ଲାଭିମ୍ହି, ୱସିମ୍ହି; ମୋହା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତଂ ମଯା’’ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ମୋହା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ଦୋସା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ…ପେ…।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଦୁତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ ତତିଯଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଞ୍ଚ ଝାନଂ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ୱିମୋକ୍ଖଂ ଅନିମିତ୍ତଞ୍ଚ ୱିମୋକ୍ଖଂ ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ୱିମୋକ୍ଖଂ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ସମାଧିଂ ଅନିମିତ୍ତଞ୍ଚ ସମାଧିଂ ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ସମାଧିଂ ସୁଞ୍ଞତଞ୍ଚ ସମାପତ୍ତିଂ ଅନିମିତ୍ତଞ୍ଚ ସମାପତ୍ତିଂ ଅପ୍ପଣିହିତଞ୍ଚ ସମାପତ୍ତିଂ ତିସ୍ସୋ ଚ ୱିଜ୍ଜା ଚତ୍ତାରୋ ଚ ସତିପଟ୍ଠାନେ ଚତ୍ତାରୋ ଚ ସମ୍ମପ୍ପଧାନେ ଚତ୍ତାରୋ ଚ ଇଦ୍ଧିପାଦେ ପଞ୍ଚ ଚ ଇନ୍ଦ୍ରିଯାନି ପଞ୍ଚ ଚ ବଲାନି ସତ୍ତ ଚ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେ ଅରିଯଞ୍ଚ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକଂ ମଗ୍ଗଂ ସୋତାପତ୍ତିଫଲଞ୍ଚ ସକଦାଗାମିଫଲଞ୍ଚ ଅନାଗାମିଫଲଞ୍ଚ ଅରହତ୍ତଞ୍ଚ [ଅରହତ୍ତଫଲଞ୍ଚ (ସ୍ୟା।)] ସମାପଜ୍ଜିଂ…ପେ… ରାଗୋ ଚ ମେ ଚତ୍ତୋ, ଦୋସୋ ଚ ମେ ଚତ୍ତୋ, ମୋହୋ ଚ ମେ ଚତ୍ତୋ, ୱନ୍ତୋ, ମୁତ୍ତୋ, ପହୀନୋ, ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠୋ, ଉକ୍ଖେଟିତୋ ସମୁକ୍ଖେଟିତୋ, ରାଗା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ଦୋସା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ମୋହା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୭୪।ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି’’ନ୍ତି ୱତ୍ତୁକାମୋ ‘‘ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ, ନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି’’ନ୍ତି ୱତ୍ତୁକାମୋ ‘‘ତତିଯଂ ଝାନଂ…ପେ… ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ, ସୁଞ୍ଞତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ, ଅନିମିତ୍ତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ, ଅପ୍ପଣିହିତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ, ସୁଞ୍ଞତଂ ସମାଧିଂ, ଅନିମିତ୍ତଂ ସମାଧିଂ, ଅପ୍ପଣିହିତଂ ସମାଧିଂ, ସୁଞ୍ଞତଂ ସମାପତ୍ତିଂ, ଅନିମିତ୍ତଂ ସମାପତ୍ତିଂ, ଅପ୍ପଣିହିତଂ ସମାପତ୍ତିଂ, ତିସ୍ସୋ ୱିଜ୍ଜା, ଚତ୍ତାରୋ ସତିପଟ୍ଠାନେ, ଚତ୍ତାରୋ ସମ୍ମପ୍ପଧାନେ, ଚତ୍ତାରୋ ଇଦ୍ଧିପାଦେ, ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିଯାନି, ପଞ୍ଚ ବଲାନି, ସତ୍ତ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେ, ଅରିଯଂ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକଂ ମଗ୍ଗଂ, ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ, ସକଦାଗାମିଫଲଂ, ଅନାଗାମିଫଲଂ, ଅରହତ୍ତଂ [ଅରହତ୍ତଫଲଂ (ସ୍ୟା।)] ସମାପଜ୍ଜିଂ…ପେ… ରାଗୋ ମେ ଚତ୍ତୋ, ଦୋସୋ ମେ ଚତ୍ତୋ, ମୋହୋ ମେ ଚତ୍ତୋ, ୱନ୍ତୋ, ମୁତ୍ତୋ, ପହୀନୋ; ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠୋ, ଉକ୍ଖେଟିତୋ, ସମୁକ୍ଖେଟିତୋ; ରାଗା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ଦୋସା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ମୋହା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ, ନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି’’ନ୍ତି ୱତ୍ତୁକାମୋ…ପେ… ‘‘ମୋହା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ, ନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ…ପେ…।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ଦୁତିଯଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି’’ନ୍ତି ୱତ୍ତୁକାମୋ – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ, ନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ…ପେ…।

ମୂଲଂ ସଂଖିତ୍ତଂ।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ମୋହା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ’’ନ୍ତି ୱତ୍ତୁକାମୋ – ‘‘ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ, ନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ…ପେ…।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ‘‘ମୋହା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ’’ନ୍ତି ୱତ୍ତୁକାମୋ – ‘‘ଦୋସା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ’’ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ, ନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ…ପେ…।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ପଠମଞ୍ଚ ଝାନଂ ଦୁତିୟଞ୍ଚ ଝାନଂ ତତିୟଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଞ୍ଚ ଝାନଂ …ପେ… ଦୋସା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣା''ନ୍ତି ୱତ୍ତୁକାମୋ – ''ମୋହା ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣା''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ, ନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଦୁତିୟଞ୍ଚ ଝାନଂ ତତିୟଞ୍ଚ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଞ୍ଚ ଝାନଂ…ପେ… ମୋହା ଚ ମେ ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣା''ନ୍ତି ୱତ୍ତୁକାମୋ – ''ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ, ନ ପଟିୱିଜାନନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ…ପେ…।

୭୫।ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯୋ ତେ ୱିହାରେ ୱସି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ପଠମଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି, ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ; ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ପଠମସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ୱସୀ; ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଠମଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯୋ ତେ ୱିହାରେ ୱସି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦୁତିୟଂ ଝାନଂ…ପେ… ତତିୟଂ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି, ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ; ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ୱସୀ; ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯୋ ତେ ୱିହାରେ ୱସି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ…ପେ… ଅନିମିତ୍ତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ ଅପ୍ପଣିହିତଂ ୱିମୋକ୍ଖଂ ସୁଞ୍ଞତଂ ସମାଧିଂ ଅନିମିତ୍ତଂ ସମାଧିଂ ଅପ୍ପଣିହିତଂ ସମାଧିଂ ସମାପଜ୍ଜି, ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ; ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅପ୍ପଣିହିତସ୍ସ ସମାଧିସ୍ସ ଲାଭୀ, ୱସୀ; ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଅପ୍ପଣିହିତୋ ସମାଧି ସଚ୍ଛିକତୋ''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯୋ ତେ ୱିହାରେ ୱସି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞତଂ ସମାପତ୍ତିଂ…ପେ… ଅନିମିତ୍ତଂ ସମାପତ୍ତିଂ ଅପ୍ପଣିହିତଂ ସମାପତ୍ତିଂ ସମାପଜ୍ଜି, ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ; ଅପ୍ପଣିହିତାୟ ସମାପତ୍ତିୟା ଲାଭୀ, ୱସୀ; ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଅପ୍ପଣିହିତା ସମାପତ୍ତି ସଚ୍ଛିକତା''ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯୋ ତେ ୱିହାରେ ୱସି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତିସ୍ସୋ ୱିଜ୍ଜା …ପେ… ଚତ୍ତାରୋ ସତିପଟ୍ଠାନେ, ଚତ୍ତାରୋ ସମ୍ମପ୍ପଧାନେ, ଚତ୍ତାରୋ ଇଦ୍ଧିପାଦେ, ପଞ୍ଚିନ୍ଦ୍ରିୟାନି, ପଞ୍ଚ ବଲାନି, ସତ୍ତ ବୋଜ୍ଝଙ୍ଗେ, ଅରିୟଂ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗିକଂ ମଗ୍ଗଂ, ସୋତାପତ୍ତିଫଲଂ, ସକଦାଗାମିଫଲଂ, ଅନାଗାମିଫଲଂ, ଅରହତ୍ତଂ [ଅରହତ୍ତଫଲଂ (ସ୍ୟା।)] ସମାପଜ୍ଜି…ପେ… ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ…ପେ… ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ରାଗୋ ଚତ୍ତୋ, ଦୋସୋ ଚତ୍ତୋ, ମୋହୋ ଚତ୍ତୋ, ୱନ୍ତୋ, ମୁତ୍ତୋ, ପହୀନୋ, ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠୋ, ଉକ୍ଖେଟିତୋ, ସମୁକ୍ଖେଟିତୋ; ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ରାଗା ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ଦୋସା ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣଂ, ମୋହା ଚିତ୍ତଂ ୱିନୀୱରଣ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯୋ ତେ ୱିହାରେ ୱସି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ପଠମଂ ଝାନଂ…ପେ… ଦୁତିୟଂ ଝାନଂ ତତିୟଂ ଝାନଂ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି, ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ; ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ୱସୀ; ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯୋ ତେ ଚୀୱରଂ ପରିଭୁଞ୍ଜି, ଯୋ ତେ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପରିଭୁଞ୍ଜି, ଯୋ ତେ ସେନାସନଂ ପରିଭୁଞ୍ଜି, ଯୋ ତେ ଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ପରିଭୁଞ୍ଜି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି, ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ; ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ୱସୀ; ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୬।ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯେନ ତେ ୱିହାରୋ ପରିଭୁତ୍ତୋ…ପେ… ଯେନ ତେ ଚୀୱରଂ ପରିଭୁତ୍ତଂ, ଯେନ ତେ ପିଣ୍ଡପାତୋ ପରିଭୁତ୍ତୋ, ଯେନ ତେ ସେନାସନଂ ପରିଭୁତ୍ତଂ, ଯେନ ତେ ଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରୋ ପରିଭୁତ୍ତୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି, ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ; ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ୱସୀ; ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଆରୋଚେନ୍ତସ୍ସାତି ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ – ''ଯଂ ତ୍ୱଂ ଆଗମ୍ମ ୱିହାରଂ ଅଦାସି…ପେ… ଚୀୱରଂ ଅଦାସି, ପିଣ୍ଡପାତଂ ଅଦାସି, ସେନାସନଂ ଅଦାସି, ଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରଂ ଅଦାସି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସମାପଜ୍ଜି, ସମାପଜ୍ଜତି, ସମାପନ୍ନୋ; ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଞ୍ଞାଗାରେ

ଚତୁତ୍ଥସ୍ସ ଝାନସ୍ସ ଲାଭୀ, ୱସୀ; ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସୁଞ୍ଞାଗାରେ ଚତୁତ୍ଥଂ ଝାନଂ ସଚ୍ଛିକତ''ନ୍ତି ଭଣନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୭। ଅନାପତ୍ତି ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ, ଭୂତଂ ଆରୋଚେତି, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଭୂତାରୋଚନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାରୋଚନସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡନକତୋ ହୋତି। ସୋ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ସଙ୍ଘଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଂ ଅଦାସି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାୱତ୍ଥିଯଂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ ହୋତି। ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଆସନପରିଯନ୍ତେ ନିସୀଦି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତେ ଉପାସକେ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଏସୋ, ଆୱୁସୋ, ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ତୁମ୍ହାକଂ ସମ୍ଭାୱିତୋ କୁଲୂପକୋ; ଯେନେୱ ହତ୍ଥେନ ସଦ୍ଧାଦେଯ୍ୟଂ ଭୁଞ୍ଜତି ତେନେୱ ହତ୍ଥେନ ଉପକ୍କମିତ୍ୱା ଅସୁଚିଂ ମୋଚେସି। ସୋ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କୱିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ସଙ୍ଘଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିୱାସଂ ଅଦାସି । ସୋ ପରିୱସନ୍ତୋ ଆସନପରିଯନ୍ତେ ନିସିନ୍ନୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଆରୋଚେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଆରୋଚେଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ , ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଆରୋଚେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୭୯।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଆରୋଚେଯ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତିଯା [ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମତିଯା (ସ୍ୟା।)], ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୦।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ।

ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ନାମ ଆପତ୍ତି – ଚତ୍ତାରି ଚ ପାରାଜିକାନି, ତେରସ ଚ ସଙ୍ଘାଦିସେସା।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ ନାମ।

ଆରୋଚେଯ୍ୟାତି ଆରୋଚେଯ୍ୟ ଇତ୍ଥିଯା ୱା ପୁରିସସ୍ସ ୱା ଗହଟ୍ଠସ୍ସ ୱା ପବ୍ବଜିତସ୍ସ ୱା।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତିଯାତି ଠପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତିଂ।

ଅତ୍ଥି ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତି ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତା, ନ କୁଲପରିଯନ୍ତା। ଅତ୍ଥି ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତି କୁଲପରିଯନ୍ତା, ନ ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତା, ଅତ୍ଥି ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତି ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ଚ କୁଲପରିଯନ୍ତା ଚ, ଅତ୍ଥି ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତି ନେୱ ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ନ କୁଲପରିଯନ୍ତା।

ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ନାମ ଆପତ୍ତିଯୋ ପରିଗ୍ଗହିତାଯୋ ହୋନ୍ତି – ''ଏତ୍ତକାହି ଆପତ୍ତୀହି ଆରୋଚେତବ୍ବୋ''ତି।

କୁଲପରିଯନ୍ତା ନାମ କୁଲାନି ପରିଗ୍ଗହିତାନି ହୋନ୍ତି – ''ଏତ୍ତକେସୁ କୁଲେସୁ ଆରୋଚେତବ୍ବୋ''ତି। ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ଚ କୁଲପରିଯନ୍ତା ଚ ନାମ ଆପତ୍ତିଯୋ ଚ ପରିଗ୍ଗହିତାଯୋ ହୋନ୍ତି, କୁଲାନି ଚ ପରିଗ୍ଗହିତାନି ହୋନ୍ତି – ''ଏତ୍ତକାହି ଆପତ୍ତୀହି ଏତ୍ତକେସୁ କୁଲେସୁ ଆରୋଚେତବ୍ବୋ''ତି। ନେୱ ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ନ କୁଲପରିଯନ୍ତା ନାମ ଆପତ୍ତିଯୋ ଚ ଅପରିଗ୍ଗହିତାଯୋ ହୋନ୍ତି, କୁଲାନି ଚ ଅପରିଗ୍ଗହିତାନି ହୋନ୍ତି – ''ଏତ୍ତକାହି ଆପତ୍ତୀହି ଏତ୍ତକେସୁ କୁଲେସୁ ଆରୋଚେତବ୍ବୋ''ତି।

୮୧। ଆପତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ଯା ଆପତ୍ତିଯୋ ପରିଗ୍ଗହିତାଯୋ ହୋନ୍ତି, ତା ଆପତ୍ତିଯୋ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞାହି ଆପତ୍ତୀହି ଆରୋଚେତି, ଆପତ୍ତି

ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

କୁଲପରିୟନ୍ତେ ଯାନି କୁଲାନି ପରିଗ୍ଗହିତାନି ହୋନ୍ତି, ତାନି କୁଲାନି ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞେସୁ କୁଲେସୁ ଆରୋଚେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆପତ୍ତିପରିୟନ୍ତେ ଚ କୁଲପରିୟନ୍ତେ ଚ ଯା ଆପତ୍ତିୟୋ ପରିଗ୍ଗହିତାୟୋ ହୋନ୍ତି, ତା ଆପତ୍ତିୟୋ ଠପେତ୍ୱା ଯାନି କୁଲାନି ପରିଗ୍ଗହିତାନି ହୋନ୍ତି, ତାନି କୁଲାନି ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞାହି ଆପତ୍ତୀହି ଅଞ୍ଞେସୁ କୁଲେସୁ ଆରୋଚେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ନେୱ ଆପତ୍ତିପରିୟନ୍ତେ ନ କୁଲପରିୟନ୍ତେ, ଅନାପତ୍ତି।

୮୨। ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାୟ ଆପତ୍ତିୟା ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତିସଞ୍ଞୀ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଆରୋଚେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତିୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାୟ ଆପତ୍ତିୟା ୱେମତିକୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଆରୋଚେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତିୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାୟ ଆପତ୍ତିୟା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତିସଞ୍ଞୀ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଆରୋଚେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତିୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋଚେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ୱା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ୱା ଅଜ୍ଝାଚାରଂ ଆରୋଚେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାୟ ଆପତ୍ତିୟା ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତିସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାୟ ଆପତ୍ତିୟା ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାୟ ଆପତ୍ତିୟା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତିସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୩। ଅନାପତ୍ତି ୱତ୍ଥୁଂ ଆରୋଚେତି ନୋ ଆପତ୍ତିଂ, ଆପତ୍ତିଂ ଆରୋଚେତି ନୋ ୱତ୍ଥୁଂ, ଭିକ୍ଖୁସମ୍ମୁତିୟା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାରୋଚନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନୱମଂ।

୧୦। ପଥୱୀଖଣନସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ଆଳୱିୟଂ ୱିହରତି ଅଗ୍ଗାଳୱେ ଚେତିୟେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆଳୱକା [ଆଳୱିକା (ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୂ ନୱକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତା ପଥୱିଂ ଖଣନ୍ତିପି ଖଣାପେନ୍ତିପି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ପଥୱିଂ ଖଣିସ୍ସନ୍ତିପି ଖଣାପେସ୍ସନ୍ତିପି! ଏକିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ଜୀୱଂ ୱିହେଠେନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଳୱକା ଭିକ୍ଖୂ ପଥୱିଂ ଖଣିସ୍ସନ୍ତିପି ଖଣାପେସ୍ସନ୍ତିପୀ''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଥୱିଂ ଖଣଥପି ଖଣାପେଥପୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ପଥୱିଂ ଖଣିସ୍ସଥପି ଖଣାପେସ୍ସଥପି! ଜୀୱସଞ୍ଞିନୋ ହି, ମୋଘପୁରିସା, ମନୁସ୍ସା ପଥୱିୟା। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୮୫।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ପଥୱିଂ ଖଣେୟ୍ୟ ୱା ଖଣାପେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୮୬।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ପଥୱୀ ନାମ ଦ୍ୱେ ପଥୱିୟୋ – ଜାତା ଚ ପଥୱୀ ଅଜାତା ଚ ପଥୱୀ।

ଜାତା ନାମ ପଥୱୀ – ସୁଦ୍ଧପଂସୁ ସୁଦ୍ଧମତ୍ତିକା ଅପ୍ପପାସାଣା ଅପ୍ପସକ୍ଖରା ଅପ୍ପକଠଲା ଅପ୍ପମରୁମ୍ବା ଅପ୍ପୱାଲିକା, ଯେଭୁୟ୍ୟେନପଂସୁକା,

ଯେଭୁୟ୍ୟେନମତ୍ତିକା। ଅଦଡ୍ଢାପି ୱୁଚ୍ଚତି ଜାତା ପଥୱୀ। ଯୋପି ପଂସୁପୁଞ୍ଜୋ ୱା ମତ୍ତିକାପୁଞ୍ଜୋ ୱା ଅତିରେକଚାତୁମାସଂ ଓୱଟ୍ଠୋ, ଅୟମ୍ପି ୱୁଚ୍ଚତି ଜାତା ପଥୱୀ।

ଅଜାତା ନାମ ପଥୱୀ – ସୁଦ୍ଧପାସାଣା ସୁଦ୍ଧସକ୍ଖରା ସୁଦ୍ଧକଠଲା ସୁଦ୍ଧମରୁମ୍ବା ସୁଦ୍ଧୱାଲିକା ଅପ୍ପପଂସୁକା ଅପ୍ପମତ୍ତିକା, ଯେଭୁୟ୍ୟେନପାସାଣା, ଯେଭୁୟ୍ୟେନସକ୍ଖରା, ଯେଭୁୟ୍ୟେନକଠଲା, ଯେଭୁୟ୍ୟେନମରୁମ୍ବା, ଯେଭୁୟ୍ୟେନୱାଲିକା। ଦଡ୍ଢାପି ୱୁଚ୍ଚତି ଅଜାତା ପଥୱୀ। ଯୋପି ପଂସୁପୁଞ୍ଜୋ ୱା ମତ୍ତିକାପୁଞ୍ଜୋ ୱା ଓମକଚାତୁମାସଂ ଓୱଟ୍ଠୋ, ଅୟମ୍ପି ୱୁଚ୍ଚତି ଅଜାତା ପଥୱୀ।

ଖଣେୟ୍ୟାତି ସୟଂ ଖଣତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଖଣାପେୟ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ସକିଂ ଆଣତ୍ତୋ ବହୁକମ୍ପି ଖଣତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୮୭। ପଥୱିୟା ପଥୱିସଞ୍ଞୀ ଖଣତି ୱା ଖଣାପେତି ୱା, ଭିନ୍ଦତି ୱା ଭେଦାପେତି ୱା, ଦହତି ୱା ଦହାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ପଥୱିୟା ୱେମତିକୋ ଖଣତି ୱା ଖଣାପେତି ୱା, ଭିନ୍ଦତି ୱା ଭେଦାପେତି ୱା, ଦହତି ୱା ଦହାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ପଥୱିୟା ଅପଥୱିସଞ୍ଞୀ ଖଣତି ୱା ଖଣାପେତି ୱା, ଭିନ୍ଦତି ୱା ଭେଦାପେତି ୱା, ଦହତି ୱା ଦହାପେତି ୱା, ଅନାପତ୍ତି।

ଅପଥୱିୟା ପଥୱିସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପଥୱିୟା ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପଥୱିୟା ଅପଥୱିସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୮୮। ଅନାପତ୍ତି – ''ଇମଂ ଜାନ, ଇମଂ ଦେହି, ଇମଂ ଆହର, ଇମିନା ଅତ୍ଥୋ, ଇମଂ କପ୍ପିୟଂ କରୋହୀ''ତି ଭଣତି, ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଥୱୀଖଣନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

ମୁସାୱାଦୱଗ୍ଗୋ ପଠମୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ମୁସା ଓମସପେସୁଞ୍ଞଂ, ପଦସେୟ୍ୟାୟ ୱେ ଦୁୱେ;

ଅଞ୍ଞତ୍ର ୱିଞ୍ଞୁନା ଭୂତା, ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତି ଖଣନାତି।

୨। ଭୂତଗାମୱଗ୍ଗୋ

୧। ଭୂତଗାମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୯। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ଆଳୱିୟଂ ୱିହରତି ଅଗ୍ଗାଳୱେ ଚେତିୟେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆଳୱକା ଭିକ୍ଖୂ ନୱକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତା ରୁକ୍ଖଂ ଛିନ୍ଦନ୍ତିପି ଛେଦାପେନ୍ତିପି। ଅଞ୍ଞତରୋପି ଆଳୱକୋ ଭିକ୍ଖୁ ରୁକ୍ଖଂ ଛିନ୍ଦତି। ତସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖେ ଅଧିୱତ୍ଥା ଦେୱତା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ମା, ଭନ୍ତେ, ଅତ୍ତନୋ ଭୱନଂ କତ୍ତୁକାମୋ ମୟ୍ହଂ ଭୱନଂ ଛିନ୍ଦୀ''ତି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅନାଦିୟନ୍ତୋ ଛିନ୍ଦି ଯେୱ, ତସ୍ସା ଚ ଦେୱତାୟ ଦାରକସ୍ସ ବାହୁଂ ଆକୋଟେସି। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସା ଦେୱତାୟ ଏତଦହୋସି – ''ଯଂନୂନାହଂ ଇମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଇଧେୱ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସା ଦେୱତାୟ ଏତଦହୋସି – ''ନ ଖୋ ମେତଂ ପତିରୂପଂ ୟ୍ୟାହଂ ଇମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଇଧେୱ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟଂ। ଯନ୍ନୂନାହଂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେୟ୍ୟ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଦେୱତା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ''ସାଧୁ ସାଧୁ ଦେୱତେ! ସାଧୁ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଦେୱତେ, ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଜୀୱିତା ନ ୱୋରୋପେସି। ସଚଜ୍ଜ ତ୍ୱଂ, ଦେୱତେ, ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟାସି, ବହୁଞ୍ଚ ତ୍ୱଂ, ଦେୱତେ, ଅପୁଞ୍ଞଂ ପସୱେୟ୍ୟାସି। ଗଚ୍ଛ ତ୍ୱଂ, ଦେୱତେ, ଅମୁକସ୍ମିଂ ଓକାସେ ରୁକ୍ଖୋ ୱିୱିତ୍ତୋ ତସ୍ମିଂ ଉପଗଚ୍ଛା''ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ରୁକ୍ଖଂ ଛିନ୍ଦିସ୍ସନ୍ତିପି ଛେଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି ଏକିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ଜୀୱଂ ୱିହେଠେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି!

ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଳୱକା ଭିକ୍ଖୂ ରୁକ୍ଖଂ ଛିନ୍ଦିସ୍ସନ୍ତିପି ଛେଦାପେସ୍ସନ୍ତିପୀ''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୁକ୍ଖଂ ଛିନ୍ଦଥାପି ଛେଦାପେଥାପୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ରୁକ୍ଖଂ ଛିନ୍ଦିସ୍ସଥାପି, ଛେଦାପେସ୍ସଥାପି! ଜୀୱସଞ୍ଞିନୋ ହି, ମୋଘପୁରିସା, ମନୁସ୍ସା ରୁକ୍ଖସ୍ମିଂ, ନେତଂ ମୋଘପୁରିସା ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୯୦।''ଭୂତଗାମପାତବ୍ୟତାୟ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୯୧।ଭୂତଗାମୋ ନାମ ପଞ୍ଚ ବୀଜଜାତାନି – ମୂଲବୀଜଂ, ଖନ୍ଧବୀଜଂ, ଫଳୁବୀଜଂ, ଅଗ୍ଗବୀଜଂ, ବୀଜବୀଜମେୱ [ବୀଜବୀଜଞ୍ଚେୱ (ଇତିପି)] ପଞ୍ଚମଂ।

ମୂଲବୀଜଂ ନାମ – ହଲିଦ୍ଦି, ସିଙ୍ଗିୱେରଂ, ୱଚା, ୱଚତ୍ତଂ, ଅତିୱିସା, କଟୁକରୋହିଣୀ, ଉସୀରଂ, ଭଦ୍ଦମୁତ୍ତକଂ, ଯାନି ୱା ପନଞ୍ଞାନିପି ଅତ୍ଥି ମୂଲେ ଜାୟନ୍ତି, ମୂଲେ ସଞ୍ଜାୟନ୍ତି, ଏତଂ ମୂଲବୀଜଂ ନାମ।

ଖନ୍ଧବୀଜଂ ନାମ – ଅସ୍ସତ୍ଥୋ, ନିଗ୍ରୋଧୋ, ପିଲକ୍ଖୋ, ଉଦୁମ୍ବରୋ, କଚ୍ଛକୋ, କପିତ୍ଥନୋ, ଯାନି ୱା ପନଞ୍ଞାନିପି ଅତ୍ଥି ଖନ୍ଧେ ଜାୟନ୍ତି, ଖନ୍ଧେ ସଞ୍ଜାୟନ୍ତି, ଏତଂ ଖନ୍ଧବୀଜଂ ନାମ।

ଫଳୁବୀଜଂ ନାମ – ଉଚ୍ଛୁ, ୱେଳୁ, ନଳୋ, ଯାନି ୱା ପନଞ୍ଞାନିପି ଅତ୍ଥି ପବ୍ବେ ଜାୟନ୍ତି, ପବ୍ବେ ସଞ୍ଜାୟନ୍ତି, ଏତଂ ଫଳୁବୀଜଂ ନାମ।

ଅଗ୍ଗବୀଜଂ ନାମ – ଅଜ୍ଜୁକଂ, ଫଣିଜ୍ଜକଂ, ହିରିୱେରଂ, ଯାନି ୱା ପନଞ୍ଞାନିପି ଅତ୍ଥି ଅଗ୍ଗେ ଜାୟନ୍ତି, ଅଗ୍ଗେ ସଞ୍ଜାୟନ୍ତି, ଏତଂ ଅଗ୍ଗବୀଜଂ ନାମ।

ବୀଜବୀଜଂ ନାମ – ପୁବ୍ବଣ୍ଣଂ, ଅପରଣ୍ଣଂ, ଯାନି ୱା ପନଞ୍ଞାନିପି ଅତ୍ଥି ବୀଜେ ଜାୟନ୍ତି, ବୀଜେ ସଞ୍ଜାୟନ୍ତି, ଏତଂ ବୀଜବୀଜଂ ନାମ।

୯୨। ବୀଜେ ବୀଜସଞ୍ଞୀ ଛିନ୍ଦତି ୱା ଛେଦାପେତି ୱା, ଭିନ୍ଦତି ୱା ଭେଦାପେତି ୱା, ପଚତି ୱା ପଚାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ବୀଜେ ୱେମତିକୋ ଛିନ୍ଦତି ୱା ଛେଦାପେତି ୱା, ଭିନ୍ଦତି ୱା ଭେଦାପେତି ୱା, ପଚତି ୱା ପଚାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ବୀଜେ ଅବୀଜସଞ୍ଞୀ ଛିନ୍ଦତି ୱା ଛେଦାପେତି ୱା, ଭିନ୍ଦତି ୱା ଭେଦାପେତି ୱା, ପଚତି ୱା ପଚାପେତି ୱା, ଅନାପତ୍ତି। ଅବୀଜେ ବୀଜସଞ୍ଞୀ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅବୀଜେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅବୀଜେ ଅବୀଜସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୯୩। ଅନାପତ୍ତି – ''ଇମଂ ଜାନ, ଇମଂ ଦେହି, ଇମଂ ଆହର, ଇମିନା ଅତ୍ଥୋ, ଇମଂ କପ୍ପିୟଂ କରୋହୀ''ତି ଭଣତି, ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଭୂତଗାମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ଅଞ୍ଞୱାଦକସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା କୋସମ୍ବିୟଂ ୱିହରତି ଘୋସିତାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତ୍ୱା ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିୟା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀୟମାନୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି – ''କୋ ଆପନ୍ନୋ, କିଂ ଆପନ୍ନୋ, କିସ୍ମିଂ ଆପନ୍ନୋ, କଥଂ ଆପନ୍ନୋ, କଂ ଭଣଥ, କିଂ ଭଣଥା''ତି? ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିୟା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀୟମାନୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରିସ୍ସତି – କୋ ଆପନ୍ନୋ, କିଂ ଆପନ୍ନୋ, କିସ୍ମିଂ ଆପନ୍ନୋ, କଥଂ ଆପନ୍ନୋ, କଂ ଭଣଥ, କିଂ ଭଣଥା''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଛନ୍ନ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିୟା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀୟମାନୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରସି – କୋ ଆପନ୍ନୋ, କିଂ ଆପନ୍ନୋ, କିସ୍ମିଂ ଆପନ୍ନୋ, କଥଂ ଆପନ୍ନୋ, କଂ ଭଣଥ, କିଂ ଭଣଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିୟା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀୟମାନୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରିସ୍ସସି – କୋ ଆପନ୍ନୋ, କିଂ ଆପନ୍ନୋ, କିସ୍ମିଂ ଆପନ୍ନୋ, କଥଂ ଆପନ୍ନୋ, କଂ ଭଣଥ, କିଂ ଭଣଥାତି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ

ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଞ୍ଞୱାଦକଂ ରୋପେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ରୋପେତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୯୫। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଞ୍ଞୱାଦକଂ ରୋପେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଞ୍ଞୱାଦକଂ ରୋପେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଞ୍ଞୱାଦକସ୍ସ ରୋପନା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ରୋପିତଂ ସଙ୍ଘେନ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଞ୍ଞୱାଦକଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଛନ୍ନଂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ଅଞ୍ଞୱାଦକେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୯୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ‘‘ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରନ୍ତୋ – ‘‘ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଛନ୍ନ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ୱିହେସକଂ ରୋପେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରୋପେତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୯୭। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ୱିହେସକଂ ରୋପେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ଆପତ୍ତିଯା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେତି। ସଙ୍ଘୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ୱିହେସକଂ ରୋପେତି। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ୱିହେସକସ୍ସ ରୋପନା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ରୋପିତଂ ସଙ୍ଘେନ ଛନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ୱିହେସକଂ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଛନ୍ନଂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୯୮।‘‘ଅଞ୍ଞୱାଦକେ ୱିହେସକେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୯।ଅଞ୍ଞୱାଦକୋ ନାମ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ୱା ଆପତ୍ତିଯା ୱା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ତଂ ନ କଥେତୁକାମୋ ତଂ ନ ଉଗ୍ଘାଟେତୁକାମୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି – ‘‘କୋ ଆପନ୍ନୋ, କିଂ ଆପନ୍ନୋ, କିସ୍ମିଂ ଆପନ୍ନୋ, କଥଂ ଆପନ୍ନୋ, କଂ ଭଣଥ, କିଂ ଭଣଥା’’ତି। ଏସୋ ଅଞ୍ଞୱାଦକୋ ନାମ।

ୱିହେସକୋ ନାମ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ୱା ଆପତ୍ତିଯା ୱା ଅନୁଯୁଞ୍ଜୀଯମାନୋ ତଂ ନ କଥେତୁକାମୋ ତଂ ନ ଉଗ୍ଘାଟେତୁକାମୋ ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେତି। ଏସୋ ୱିହେସକୋ ନାମ।

୧୦୦। ଆରୋପିତେ ଅଞ୍ଞଞ୍ଞୱାଦକେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ୱା ଆପତ୍ତିୟା ୱା ଅନୁୟୁଞ୍ଜୀୟମାନୋ ତଂ ନ କଥେତୁକାମୋ ତଂ ନ ଉଗ୍ଘାଟେତୁକାମୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି – ''କୋ ଆପନ୍ନୋ, କିଂ ଆପନ୍ନୋ, କିସ୍ମିଂ ଆପନ୍ନୋ, କଥଂ ଆପନ୍ନୋ, କଂ ଭଣଥ, କିଂ ଭଣଥା''ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆରୋପିତେ ୱିହେସକେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ୱା ଆପତ୍ତିୟା ୱା ଅନୁୟୁଞ୍ଜୀୟମାନୋ ତଂ ନ କଥେତୁକାମୋ ତଂ ନ ଉଗ୍ଘାଟେତୁକାମୋ ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ରୋପିତେ ଅଞ୍ଞଞ୍ଞୱାଦକେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ୱା ଆପତ୍ତିୟା ୱା ଅନୁୟୁଞ୍ଜୀୟମାନୋ ତଂ ନ କଥେତୁକାମୋ ତଂ ନ ଉଗ୍ଘାଟେତୁକାମୋ ଅଞ୍ଞେନଞ୍ଞଂ ପଟିଚରତି – ''କୋ ଆପନ୍ନୋ, କିଂ ଆପନ୍ନୋ, କିସ୍ମିଂ ଆପନ୍ନୋ, କଥଂ ଆପନ୍ନୋ, କଂ ଭଣଥ, କିଂ ଭଣଥା''ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ । ରୋପିତେ ୱିହେସକେ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝେ ୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ୱା ଆପତ୍ତିୟା ୱା ଅନୁୟୁଞ୍ଜୀୟମାନୋ ତଂ ନ କଥେତୁକାମୋ ତଂ ନ ଉଗ୍ଘାଟେତୁକାମୋ ତୁଣ୍ହୀଭୂତୋ ସଙ୍ଘଂ ୱିହେସେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୦୧। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞଞ୍ଞୱାଦକେ ୱିହେସକେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ଅଞ୍ଞଞ୍ଞୱାଦକେ ୱିହେସକେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞଞ୍ଞୱାଦକେ ୱିହେସକେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୨। ଅନାପତ୍ତି ଅଜାନନ୍ତୋ ପୁଚ୍ଛତି, ଗିଲାନୋ ୱା ନ କଥେତି; ''ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭଣ୍ଡନଂ ୱା କଲହୋ ୱା ୱିଗ୍ଗହୋ ୱା ୱିୱାଦୋ ୱା ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି ନ କଥେତି; ''ସଙ୍ଘଭେଦୋ ୱା ସଙ୍ଘରାଜି ୱା ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି ନ କଥେତି; ''ଅଧମ୍ମେନ ୱା ୱଗ୍ଗେନ ୱା ନକମ୍ମାରହସ୍ସ ୱା କମ୍ମଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି ନ କଥେତି; ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଞ୍ଞଞ୍ଞୱାଦକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିୟଂ।

୩। ଉଜ୍ଝାପନକସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନଞ୍ଚ ପଞ୍ଞପେତି ଭତ୍ତାନି ଚ ଉଦ୍ଦିସତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା [ମେତ୍ତିୟଭୂମ୍ମଜକା (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୂ ନୱକା ଚେୱ ହୋନ୍ତି ଅପ୍ପପୁଞ୍ଞା ଚ । ୟାନି ସଙ୍ଘସ୍ସ ଲାମକାନି ସେନାସନାନି ତାନି ତେସଂ ପାପୁଣନ୍ତି ଲାମକାନି ଚ ଭତ୍ତାନି। ତେ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାପେନ୍ତି – ''ଛନ୍ଦାୟ ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି, ଛନ୍ଦାୟ ଚ ଭତ୍ତାନି ଉଦ୍ଦିସତୀ''ତି। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି… ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାପେଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାପେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଉଜ୍ଝାପନକେ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୦୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ – ''ଭଗୱତା ଉଜ୍ଝାପନକଂ ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ''ନ୍ତି, ''ଏତ୍ତାୱତା ଭିକ୍ଖୂ ସୋସ୍ସନ୍ତୀ''ତି [ୱିହେସିସ୍ସନ୍ତୀତି (ଇତିପି)] ଭିକ୍ଖୂନଂ ସାମନ୍ତା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତି – ''ଛନ୍ଦାୟ ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି, ଛନ୍ଦାୟ ଚ ଭତ୍ତାନି ଉଦ୍ଦିସତୀ''ତି। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ମେତ୍ତିୟଭୂମଜକା ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଖିୟ୍ୟିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଖିୟ୍ୟଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଦବ୍ବଂ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତଂ ଖିୟ୍ୟିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୧୦୫।''ଉଜ୍ଝାପନକେ ଖିୟ୍ୟନକେ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୦୬।ଉଜ୍ଝାପନକଂ ନାମ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତଂ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକଂ ୱା ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଂ ୱା ୟାଗୁଭାଜକଂ ୱା ଫଲଭାଜକଂ ୱା

ଖଜ୍ଜଭାଜକଂ ୱା ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକଂ ୱା ଅୱଣ୍ଣଂ କତ୍ୱୁକାମୋ, ଅଯସଂ କତ୍ୱୁକାମୋ, ମଙ୍କୁକତ୍ୱୁକାମୋ, ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଉଜ୍ଝାପେତି ୱା ଖିଯ୍ୟତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଉଜ୍ଝାପନକେ ଖିଯ୍ୟନକେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ଉଜ୍ଝାପନକେ ଖିଯ୍ୟନକେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଉଜ୍ଝାପନକେ ଖିଯ୍ୟନକେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଉଜ୍ଝାପେତି ୱା ଖିଯ୍ୟତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକଂ ୱା ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଂ ୱା ଯାଗୁଭାଜକଂ ୱା ଫଲଭାଜକଂ ୱା ଖଜ୍ଜଭାଜକଂ ୱା ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକଂ ୱା ଅୱଣ୍ଣଂ କତ୍ୱୁକାମୋ, ଅଯସଂ କତ୍ୱୁକାମୋ, ମଙ୍କୁକତ୍ୱୁକାମୋ, ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ୱା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ୱା ଉଜ୍ଝାପେତି ୱା ଖିଯ୍ୟତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତଂ ୱା ଅସମ୍ମତଂ ୱା ସେନାସନପଞ୍ଞାପକଂ ୱା ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକଂ ୱା ଯାଗୁଭାଜକଂ ୱା ଫଲଭାଜକଂ ୱା ଖଜ୍ଜଭାଜକଂ ୱା ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକଂ ୱା ଅୱଣ୍ଣଂ କତ୍ୱୁକାମୋ, ଅଯସଂ କତ୍ୱୁକାମୋ, ମଙ୍କୁକତ୍ୱୁକାମୋ, ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ୱା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ୱା ଉଜ୍ଝାପେତି ୱା ଖିଯ୍ୟତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୭। ଅନାପତ୍ତି ପକତିଯା ଛନ୍ଦା ଦୋସା ମୋହା ଭଯା କରୋନ୍ତଂ ଉଜ୍ଝାପେତି ୱା ଖିଯ୍ୟତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଉଜ୍ଝାପନକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିଯଂ।

୪। ପଠମସେନାସନସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ହେମନ୍ତିକେ କାଲେ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା କାଯଂ ଓତାପେନ୍ତା କାଲେ ଆରୋଚିତେ ତଂ ପକ୍କମନ୍ତା ନେୱ ଉଦ୍ଧରିଂସୁ ନ ଉଦ୍ଧରାପେସୁଂ, ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିଂସୁ। ସେନାସନଂ ଓୱଟ୍ଠଂ ହୋତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଂ ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତା ନେୱ ଉଦ୍ଧରିସ୍ସନ୍ତି ନ ଉଦ୍ଧରାପେସ୍ସନ୍ତି, ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିସ୍ସନ୍ତି, ସେନାସନଂ ଓୱଟ୍ଠ’’ନ୍ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ… ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୦୯।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘିକଂ ମଞ୍ଚଂ ୱା ପୀଠଂ ୱା ଭିସିଂ ୱା କୋଚ୍ଛଂ ୱା ଅଜ୍ଝୋକାସେ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୧୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ୱସିତ୍ୱା କାଲସ୍ସେୱ ସେନାସନଂ ଅଭିହରନ୍ତି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଭଗୱା ତେ ଭିକ୍ଖୂ କାଲସ୍ସେୱ ସେନାସନଂ ଅଭିହରନ୍ତେ। ଦିସ୍ୱାନ ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠ ମାସେ ଅୱସ୍ସିକସଙ୍କେତେ [ୱସିତୁଂ ଅୱସ୍ସିକସଂକେତେ (ଇତିପି)] ମଣ୍ଡପେ ୱା ରୁକ୍ଖମୂଲେ ୱା ଯତ୍ଥ କାକା ୱା କୁଲଲା ୱା ନ ଊହଦନ୍ତି ତତ୍ଥ ସେନାସନଂ ନିକ୍ଖିପିତୁ’’ନ୍ତି।

୧୧୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସଙ୍ଘିକଂ ନାମ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ହୋତି ପରିଚ୍ଚତ୍ତଂ।

ମଞ୍ଚୋ ନାମ ଚତ୍ତାରୋ ମଞ୍ଚା – ମସାରକୋ, ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧୋ, କୁଳୀରପାଦକୋ, ଆହଚ୍ଚପାଦକୋ।

ପୀଠଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି ପୀଠାନି – ମସାରକଂ, ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧଂ, କୁଳୀରପାଦକଂ, ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ।

ଭିସି ନାମ ପଞ୍ଚ ଭିସିଯୋ – ଉଣ୍ଣଭିସି, ଚୋଳଭିସି, ୱାକଭିସି, ତିଣଭିସି, ପଣ୍ଣଭିସି।

କୋଚ୍ଛଂ ନାମ – ୱାକମଯଂ ୱା ଉସୀରମଯଂ ୱା ମୁଞ୍ଜମଯଂ ୱା ପବ୍ବଜମଯଂ [ବଲ୍ବଜମଯଂ (ସୀ.)] ୱା ଅନ୍ତୋ ସଂୱେଠେତ୍ୱା ବଦ୍ଧଂ ହୋତି।

ସନ୍ଥରିତ୍ୱାତି ସଯଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା।

ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱାତି ଅଞ୍ଞଂ ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ସନ୍ଥରାପେତି, ତସ୍ସ ପଲିବୋଧୋ। ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ସନ୍ଥରାପେତି, ସନ୍ଥାରକସ୍ସ [ସନ୍ଥତସ୍ସ (ଇତିପି)] ପଲିବୋଧୋ।

ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟାତି ନ ସଯଂ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ।

ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ।

ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟାତି ଭିକ୍ଖୁଂ ୱା ସାମଣେରଂ ୱା ଆରାମିକଂ ୱା ଅନାପୁଚ୍ଛା ମଜ୍ଝିମସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ଲେଡ୍ଡୁପାତଂ ଅତିକ୍କମନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୨। ସଙ୍ଘିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ୱେମତିକୋ…ପେ… ସଙ୍ଘିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଚିମିଲିକଂ ୱା ଉତ୍ତରତ୍ଥରଣଂ ୱା ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ୱା ତଟ୍ଟିକଂ ୱା ଚମ୍ମଖଣ୍ଡଂ ୱା ପାଦପୁଞ୍ଛନିଂ ୱା ଫଲକପୀଠଂ ୱା ଅଜ୍ଝୋକାସେ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲିକେ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତ୍ତନୋ ପୁଗ୍ଗଲିକେ ଅନାପତ୍ତି।

୧୧୩। ଅନାପତ୍ତି ଉଦ୍ଧରିତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ଉଦ୍ଧରାପେତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ଆପୁଚ୍ଛଂ ଗଚ୍ଛତି, ଓତାପେନ୍ତୋ ଗଚ୍ଛତି, କେନଚି ପଲିବୁଦ୍ଧଂ ହୋତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମସେନାସନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ଦୁତିଯସେନାସନସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସହାଯକା ହୋନ୍ତି। ତେ ୱସନ୍ତାପି ଏକତୋୱ ୱସନ୍ତି, ପକ୍କମନ୍ତାପି ଏକତୋୱ ପକ୍କମନ୍ତି। ତେ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତା ନେୱ ଉଦ୍ଧରିଂସୁ ନ ଉଦ୍ଧରାପେସୁଂ, ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିଂସୁ। ସେନାସନଂ ଉପଚିକାହି ଖାଯିତଂ ହୋତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତା ନେୱ ଉଦ୍ଧରିସ୍ସନ୍ତି ନ ଉଦ୍ଧରାପେସ୍ସନ୍ତି, ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିସ୍ସନ୍ତି, ସେନାସନଂ ଉପଚିକାହି ଖାଯିତ''ନ୍ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତା ନେୱ ଉଦ୍ଧରିଂସୁ ନ ଉଦ୍ଧରାପେସୁଂ, ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିଂସୁ, ସେନାସନଂ ଉପଚିକାହି ଖାଯିତ''ନ୍ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତା ନେୱ ଉଦ୍ଧରିସ୍ସନ୍ତି ନ ଉଦ୍ଧରାପେସ୍ସନ୍ତି, ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିସ୍ସନ୍ତି, ସେନାସନଂ ଉପଚିକାହି ଖାଯିତଂ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୧୫।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୧୬।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସଙ୍ଘିକୋ ନାମ ୱିହାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନୋ ହୋତି ପରିଚ୍ଚତ୍ତୋ।

ସେଯ୍ୟଂ ନାମ ଭିସି, ଚିମିଲିକା ଉତ୍ତରତ୍ଥରଣଂ, ଭୂମତ୍ଥରଣଂ, ତଟ୍ଟିକା, ଚମ୍ମଖଣ୍ଡୋ, ନିସୀଦନଂ, ପଚ୍ଚତ୍ଥରଣଂ, ତିଣସନ୍ଥାରୋ, ପଣ୍ଣସନ୍ଥାରୋ।

ସନ୍ଥରିତ୍ୱାତି ସଯଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା।

ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱାତି ଅଞ୍ଞଂ ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା।

ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟାତି ନ ସଯଂ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ।

ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ।

ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟାତି ଭିକ୍ଖୁଂ ୱା ସାମଣେରଂ ୱା ଆରାମିକଂ ୱା ଅନାପୁଚ୍ଛା ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆରାମସ୍ସ ପରିକ୍ଖେପଂ ଅତିକ୍କମନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆରାମସ୍ସ ଉପଚାରଂ ଅତିକ୍କମନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ୱେମତିକୋ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୭। ୱିହାରସ୍ସ ଉପଚାରେ ୱା ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଯଂ ୱା ମଣ୍ଡପେ ୱା ରୁକ୍ଖମୂଲେ ୱା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ମଞ୍ଚଂ ୱା ପୀଠଂ ୱା ୱିହାରେ ୱା ୱିହାରସ୍ସୂପଚାରେ ୱା ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଯଂ ୱା ମଣ୍ଡପେ ୱା ରୁକ୍ଖମୂଲେ ୱା ସନ୍ଥରିତ୍ୱା ୱା ସନ୍ଥରାପେତ୍ୱା ୱା ତଂ ପକ୍କମନ୍ତୋ ନେୱ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ ନ ଉଦ୍ଧରାପେଯ୍ୟ, ଅନାପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ପୁଗ୍ଗଲିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲିକେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତ୍ତନୋ ପୁଗ୍ଗଲିକେ ଅନାପତ୍ତି।

୧୧୮। ଅନାପତ୍ତି ଉଦ୍ଧରିତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ଉଦ୍ଧରାପେତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ଆପୁଚ୍ଛଂ ଗଚ୍ଛତି, କେନଚି ପଲିବୁଦ୍ଧଂ ହୋତି, ସାପେକ୍ଖୋ ଗନ୍ତ୍ୱା ତତ୍ଥ ଠିତୋ ଆପୁଚ୍ଛତି, କେନଚି ପଲିବୁଦ୍ଧୋ ହୋତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯସେନାସନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଅନୁପଖଜ୍ଜସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱରସେଯ୍ୟାଯୋ ପଲିବୁନ୍ଧେନ୍ତି, ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି [ଏତ୍ଥ ତେ ଇତି କତ୍ଥପଦଂ ଊନଂ ୱିଯ ଦିସ୍ସତି]। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କେନ ନୁ ଖୋ ମଯଂ ଉପାଯେନ ଇଧେୱ ୱସ୍ସଂ ୱସେଯ୍ୟାମା''ତି? ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେନ୍ତି – ଯସ୍ସ ସମ୍ବାଧୋ ଭୱିସ୍ସତି ସୋ ପକ୍କମିସ୍ସତୀତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ …ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୨୦।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ଜାନଂ ପୁବ୍ବୁପଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେଯ୍ୟ – ଯସ୍ସ ସମ୍ବାଧୋ ଭୱିସ୍ସତି ସୋ ପକ୍କମିସ୍ସତୀ'ତି,

ଏତଦେୱ ପଚ୍ଚଯଂ କରିତ୍ୱା ଅନଜ୍ଝଞ୍ଚଂ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୨୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ୨।୦୨୫୧ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସଙ୍ଘିକୋ ନାମ ୱିହାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନୋ ହୋତି ପରିଚ୍ଚତ୍ତୋ।

ଜାନାତି ନାମ ୱୁଡ୍ଢୋତି ଜାନାତି, ଗିଲାନୋତି ଜାନାତି, ସଙ୍ଘେନ ଦିନ୍ନୋତି ଜାନାତି।

ଅନୁପଖଜ୍ଜାତି ଅନୁପୱିସିତ୍ୱା।

ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସାତି ମଞ୍ଚସ୍ସ ୱା ପୀଠସ୍ସ ୱା ପୱିସନ୍ତସ୍ସ ୱା ନିକ୍ଖମନ୍ତସ୍ସ ୱା ଉପଚାରେ ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରତି ୱା ସନ୍ଥରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଏତଦେୱ ପଚ୍ଚଯଂ କରିତ୍ୱା ଅନଜ୍ଝଞ୍ଚନ୍ତି ନ ଅଞ୍ଞୋ କୋଚି ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତୁଂ।

୧୨୨। ସଙ୍ଘିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ୱେମତିକୋ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ମଞ୍ଚସ୍ସ ୱା ପୀଠସ୍ସ ୱା ପୱିସନ୍ତସ୍ସ ୱା ନିକ୍ଖମନ୍ତସ୍ସ ୱା ଉପଚାରଂ ଠପେତ୍ୱା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରତି ୱା ସନ୍ଥରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ୱିହାରସ୍ସ ଉପଚାରେ ୱା ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଯଂ ୱା ମଣ୍ଡପେ ୱା ରୁକ୍ଖମୂଲେ ୱା ଅଜ୍ଝୋକାସେ ୱା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରତି ୱା ସନ୍ଥରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପ୍ପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲିକେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଅତ୍ତନୋ ପୁଗ୍ଗଲିକେ ଅନାପତ୍ତି।

୧୨୩। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନୋ ପୱିସତି, ସୀତେନ ୱା ଉଣ୍ହେନ ୱା ପୀଳିତୋ ପୱିସତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅନୁପଖଜ୍ଜସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ନିକ୍କଡ୍ଢନସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅଞ୍ଞତରଂ ପଚ୍ଚନ୍ତିମଂ ମହାୱିହାରଂ ପଟିସଙ୍ଖରୋନ୍ତି – ''ଇଧ ମଯଂ ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସାମା''ତି । ଅଦ୍ଦସଂସୁ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ୱିହାରଂ ପଟିସଙ୍ଖରୋନ୍ତେ। ଦିସ୍ୱାନ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱିହାରଂ ପଟିସଙ୍ଖରୋନ୍ତି। ହନ୍ଦ ନେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମା''ତି! ଏକଚ୍ଚେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଆଗମେଥାୱୁସୋ, ଯାୱ ପଟିସଙ୍ଖରୋନ୍ତି; ପଟିସଙ୍ଖତେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଉଟ୍ଠେଥାୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ ୱିହାରୋ ପାପୁଣାତୀ''ତି। ''ନନୁ, ଆୱୁସୋ, ପଟିକଚ୍ଚେୱ [ପଟିଗଚ୍ଚେୱ (ସୀ।)] ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ, ମଯଞ୍ଚଞ୍ଞଂ ପଟିସଙ୍ଖରେଯ୍ୟାମା''ତି। ''ନନୁ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘିକୋ ୱିହାରୋ''ତି? ''ଆମାୱୁସୋ, ସଙ୍ଘିକୋ ୱିହାରୋ''ତି। ''ଉଟ୍ଠେଥାୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ ୱିହାରୋ ପାପୁଣାତୀ''ତି। ''ମହଲ୍ଲକୋ, ଆୱୁସୋ, ୱିହାରୋ। ତୁମ୍ହେପି ୱସଥ, ମଯମ୍ପି ୱସିସ୍ସାମା''ତି। ''ଉଟ୍ଠେଥାୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ ୱିହାରୋ ପାପୁଣାତୀ''ତି କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଗୀୱାଯଂ ଗହେତ୍ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢନ୍ତି। ତେ ନିକ୍କଡ୍ଢୀଯମାନା ରୋଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ''କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ରୋଦଥା''ତି? ''ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଅମ୍ହେ ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ନିକ୍କଡ୍ଢନ୍ତୀ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ନିକ୍କଡ୍ଢିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ… ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ନିକ୍କଡ୍ଢଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ନିକ୍କଡ୍ଢିସ୍ସଥ? ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୨୫।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ସଙ୍ଘିକା ୱିହାରା ନିକ୍କଡ୍ଢେୟ୍ୟ ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୨୬।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନ୍ତି ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ।

କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋତି ଅନଭିରଦ୍ଧୋ ଆହତଚିତ୍ତୋ ଖିଲଜାତୋ।

ସଙ୍ଘିକୋ ନାମ ୱିହାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନୋ ହୋତି ପରିଚ୍ଚତ୍ତୋ।

ନିକ୍କଡ୍ଢେୟ୍ୟାତି ଗବ୍ଭେ ଗହେତ୍ୱା ପମୁଖଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପମୁଖେ ଗହେତ୍ୱା ବହି ନିକ୍କଡ୍ଢତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଏକେନ ପଯୋଗେନ ବହୁକେପି ଦ୍ୱାରେ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ନିକ୍କଡ୍ଢାପେୟ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ [ଦୁକ୍କଟସ୍ସ (କତ୍ଥଚି)]। ସକିଂ ଆଣତ୍ତୋ ବହୁକେପି ଦ୍ୱାରେ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୨୭। ସଙ୍ଘିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ୱେମତିକୋ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ତସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ୱିହାରସ୍ସ ଉପଚାରା ୱା ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଯ ୱା ମଣ୍ଡପା ୱା ରୁକ୍ଖମୂଲା ୱା ଅଜ୍ଝୋକାସା ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ୱିହାରା ୱା ୱିହାରସ୍ସ ଉପଚାରା ୱା ଉପଟ୍ଠାନସାଲାଯ ୱା ମଣ୍ଡପା ୱା ରୁକ୍ଖମୂଲା ୱା ଅଜ୍ଝୋକାସା ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ପୁଗ୍ଗଲିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲିକେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତ୍ତନୋ ପୁଗ୍ଗଲିକେ ଅନାପତ୍ତି।

୧୨୮। ଅନାପତ୍ତି ଅଲଜ୍ଜିଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ତସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତକଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ତସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଭଣ୍ଡନକାରକଂ କଲହକାରକଂ ୱିୱାଦକାରକଂ ଭସ୍ସକାରକଂ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରକଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ତସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଅନ୍ତେୱାସିକଂ ୱା ସଦ୍ଧିୱିହାରିକଂ ୱା ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ତସ୍ସ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନିକ୍କଡ୍ଢନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। ୱେହାସକୁଟିସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ଉପରିୱେହାସକୁଟିଯା ୱିହରନ୍ତି?। ଏକୋ ହେଟ୍ଠା ୱିହରତି [ୱିହରନ୍ତି, ଏକୋ ହେଟ୍ଠା (?)], ଏକୋ ଉପରି। ଉପରିମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ମଞ୍ଚଂ ସହସା ଅଭିନିସୀଦି। ମଞ୍ଚପାଦୋ ନିପ୍ପତିତ୍ୱା [ପତିତ୍ୱା (ସ୍ୟା।)] ହେଟ୍ଠିମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମତ୍ଥକେ ଅୱତ୍ଥାସି। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ୱିସ୍ସରମକାସି। ଭିକ୍ଖୂ ଉପଧାୱିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ୱିସ୍ସରମକାସୀ’’ତି? ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ଉପରିୱେହାସକୁଟିଯା ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ମଞ୍ଚଂ ସହସା ଅଭିନିସୀଦିସ୍ସତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ…

‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ଉପରିୱେହାସକୁଟିୟା ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ମଞ୍ଚଂ ସହସା ଅଭିନିସୀଦସୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ଉପରିୱେହାସକୁଟିୟା ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ମଞ୍ଚଂ ସହସା ଅଭିନିସୀଦିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୧୩୦।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘିକେ ୱିହାରେ ଉପରିୱେହାସକୁଟିୟା ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ମଞ୍ଚଂ ୱା ପୀଠଂୱା ଅଭିନିସୀଦେୟ୍ୟ ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୧୩୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସଙ୍ଘିକୋ ନାମ ୱିହାରୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନୋ ହୋତି ପରିଚ୍ଚତ୍ତୋ।

ୱେହାସକୁଟି ନାମ ମଜ୍ଝିମସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ଅସୀସଘଟ୍ଟା।

ଆହଚ୍ଚପାଦକୋ ନାମ ମଞ୍ଚୋ ଅଙ୍ଗେ ୱିଜ୍ଝିତ୍ୱା ଠିତୋ ହୋତି। ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ନାମ ପୀଠଂ ଅଙ୍ଗେ ୱିଜ୍ଝିତ୍ୱା ଠିତଂ ହୋତି।

ଅଭିନିସୀଦେୟ୍ୟାତି ତସ୍ମିଂ ଅଭିନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଭିନିପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି ତସ୍ମିଂ ଅଭିନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୩୨। ସଙ୍ଘିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ ଉପରିୱେହାସକୁଟିୟା ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ମଞ୍ଚଂ ୱା ପୀଠଂ ୱା ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ସଙ୍ଘିକେ ୱେମତିକୋ…ପେ… ସଙ୍ଘିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ଉପରିୱେହାସକୁଟିୟା ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ ମଞ୍ଚଂ ୱା ପୀଠଂ ୱା ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ପୁଗ୍ଗଲିକେ ସଙ୍ଘିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲିକେ ପୁଗ୍ଗଲିକସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞସ୍ସ ପୁଗ୍ଗଲିକେ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତ୍ତନୋ ପୁଗ୍ଗଲିକେ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୩୩। ଅନାପତ୍ତି – ଅୱେହାସକୁଟିୟା ସୀସଘଟ୍ଟାୟ ହେଟ୍ଠା ଅପରିଭୋଗଂ ହୋତି, ପଦରସଞ୍ଚିତଂ ହୋତି, ପଟାଣି ଦିନ୍ନା ହୋତି, ତସ୍ମିଂ ଠିତୋ ଗଣ୍ହାତି ୱା ଲଗ୍ଗେତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ୱେହାସକୁଟିସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। ମହଲ୍ଲକୱିହାରସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୩୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା କୋସମ୍ବିୟଂ ୱିହରତି ଘୋସିତାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମତୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ଉପଟ୍ଠାକୋ ମହାମତ୍ତୋ ଆୟସ୍ମତୋ ଛନ୍ନସ୍ସ ୱିହାରଂ କାରାପେତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଛନ୍ନୋ କତପରିୟୋସିତଂ ୱିହାରଂ ପୁନପ୍ପୁନଂ ଛାଦାପେତି, ପୁନପ୍ପୁନଂ ଲେପାପେତି। ଅତିଭାରିତୋ ୱିହାରୋ ପରିପତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ତିଣଞ୍ଚ କଟ୍ଠଞ୍ଚ ସଂକଡ୍ଢନ୍ତୋ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ୟୱଖେତ୍ତଂ ଦୂସେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଉଜ୍ଝାୟତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ଅମ୍ହାକଂ ୟୱଖେତ୍ତଂ ଦୂସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତସ୍ସ ଖିୟ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ଛନ୍ନୋ କତପରିୟୋସିତଂ ୱିହାରଂ ପୁନପ୍ପୁନଂ ଛାଦାପେସ୍ସତି, ପୁନପ୍ପୁନଂ ଲେପାପେସ୍ସତି, ଅତିଭାରିତୋ ୱିହାରୋ ପରିପତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଛନ୍ନଂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଛନ୍ନ, କତପରିୟୋସିତଂ ୱିହାରଂ ପୁନପ୍ପୁନଂ ଛାଦାପେସି, ପୁନପ୍ପୁନଂ ଲେପାପେସି, ଅତିଭାରିତୋ ୱିହାରୋ ପରିପତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, କତପରିୟୋସିତଂ ୱିହାରଂ ପୁନପ୍ପୁନଂ ଛାଦାପେସ୍ସସି, ପୁନପ୍ପୁନଂ ଲେପାପେସ୍ସସି , ଅତିଭାରିତୋ ୱିହାରୋ ପରିପତି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୧୩୫।‘‘ମହଲ୍ଲକଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନା ୱିହାରଂ କାରୟମାନେନ ୟାୱଦ୍ୱାରକୋସା ଅଗ୍ଗଳଟ୍ଠପନାୟ ଆଲୋକସନ୍ଧିପରିକମ୍ମାୟ ଦ୍ୱିତ୍ତିଚ୍ଛଦନସ୍ସ ପରିୟାୟ ଅପ୍ପହରିତେ ଠିତେନ ଅଧିଟ୍ଠାତବ୍ବଂ। ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରିଂ ଅପ୍ପହରିତେପି ଠିତୋ ଅଧିଟ୍ଠହେୟ୍ୟ ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୧୩୬।ମହଲ୍ଲକୋ ନାମ ୱିହାରୋ ସସ୍ସାମିକୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ୱିହାରୋ ନାମ ଉଲ୍ଲିତ୍ତୋ ୱା ହୋତି ଅୱଲିତ୍ତୋ ୱା ଉଲ୍ଲିତ୍ତାୱଲିତ୍ତୋ ୱା।

କାରୟମାନେନାତି କରୋନ୍ତୋ ୱା କାରାପେନ୍ତୋ ୱା।

ୟାୱ ଦ୍ୱାରକୋସାତି ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟସ୍ସ [ପୀଠସଂଘାଟସ୍ସ (ଇତିପି), ପିଟ୍ଠିସଙ୍ଘାଟସ୍ସ (ସ୍ୟା।)] ସମନ୍ତା ହତ୍ଥପାସା।

ଅଗ୍ଗଳଟ୍ଠପନାୟାତି ଦ୍ୱାରଟ୍ଠପନାୟ।

ଆଲୋକସନ୍ଧିପରିକମ୍ମାୟାତି ୱାତପାନପରିକମ୍ମାୟ ସେତୱଣ୍ଣଂ କାଳୱଣ୍ଣଂ ଗେରୁକପରିକମ୍ମଂ ମାଲାକମ୍ମଂ ଲତାକମ୍ମଂ ମକରଦନ୍ତକଂ ପଞ୍ଚପଟିକଂ।

ଦ୍ୱିତ୍ତିଚ୍ଛଦନସ୍ସ ପରିୟାୟଂ ଅପ୍ପହରିତେ ଠିତେନ ଅଧିଟ୍ଠାତବ୍ବନ୍ତି – ହରିତଂ ନାମ ପୁବ୍ବଣ୍ଣଂ ଅପରଣ୍ଣଂ। ସଚେ ହରିତେ ଠିତୋ ଅଧିଟ୍ଠାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ମଗ୍ଗେନ ଛାଦେନ୍ତସ୍ସ ଦ୍ୱେ ମଗ୍ଗେ ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ତତିୟଂ ମଗ୍ଗଂ ଆଣାପେତ୍ୱା ପକ୍କମିତବ୍ବଂ। ପରିୟାୟେନ ଛାଦେନ୍ତସ୍ସ ଦ୍ୱେ ପରିୟାୟେ ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ତତିୟଂ ପରିୟାୟଂ ଆଣାପେତ୍ୱା ପକ୍କମିତବ୍ବଂ।

୧୩୭।ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ଅପ୍ପହରିତେପି ଠିତୋ ଅଧିଟ୍ଠହେୟ୍ୟାତି ଇଟ୍ଠକାୟ ୨।୦୨୬୨ ଛାଦେନ୍ତସ୍ସ ଇଟ୍ଠକିଟ୍ଠକାୟ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ସିଲାୟ ଛାଦେନ୍ତସ୍ସ ସିଲାୟ ସିଲାୟ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ସୁଧାୟ ଛାଦେନ୍ତସ୍ସ ପିଣ୍ଡେ ପିଣ୍ଡେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ତିଣେନ ଛାଦେନ୍ତସ୍ସ କରଳେ କରଳେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପଣ୍ଣେନ ଛାଦେନ୍ତସ୍ସ ପଣ୍ଣେ ପଣ୍ଣେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅତିରେକଦ୍ୱତ୍ତିପରିୟାୟେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ ଅଧିଟ୍ଠାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅତିରେକଦ୍ୱତ୍ତିପରିୟାୟେ ୱେମତିକୋ ଅଧିଟ୍ଠାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅତିରେକଦ୍ୱତ୍ତିପରିୟାୟେ ଊନକସଞ୍ଞୀ ଅଧିଟ୍ଠାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିପରିୟାୟେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିପରିୟାୟେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିପରିୟାୟେ ଊନକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୩୮। ଅନାପତ୍ତି ଦ୍ୱତ୍ତିପରିୟାୟେ, ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିପରିୟାୟେ, ଲେଣେ, ଗୁହାୟ, ତିଣକୁଟିକାୟ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ୱାସାଗାରଂ ଠପେତ୍ୱା ସବ୍ବତ୍ଥ ଅନାପତ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ମହଲ୍ଲକୱିହାରସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନୱମଂ।

୧୦। ସପ୍ପାଣକସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୩୯। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ଆଳୱିୟଂ ୱିହରତି ଅଗ୍ଗାଳୱେ ଚେତିୟେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆଳୱକା ଭିକ୍ଖୂ ନୱକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତା ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ତିଣମ୍ପି ମତ୍ତିକମ୍ପି ସିଞ୍ଚନ୍ତିପି ସିଞ୍ଚାପେନ୍ତିପି। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଳୱକା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ତିଣମ୍ପି ମତ୍ତିକମ୍ପି ସିଞ୍ଚିସ୍ସନ୍ତିପି ସିଞ୍ଚାପେସ୍ସନ୍ତିପୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଆଳୱକେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ତିଣମ୍ପି ମତ୍ତିକମ୍ପି ସିଞ୍ଚଥପି ସିଞ୍ଚାପେଥପୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ତିଣମ୍ପି ମତ୍ତିକମ୍ପି ସିଞ୍ଚିସ୍ସଥପି ସିଞ୍ଚାପେସ୍ସଥପି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୧୪୦।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ତିଣଂ ୱା ମତ୍ତିକଂ ୱା ସିଞ୍ଚେଯ୍ୟ ୱା ସିଞ୍ଚାପେଯ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୪୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ [ଜାନଂ ନାମ (ସ୍ୟା।)] ସାମଂ ୱା ଜାନାତି ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି।

ସିଞ୍ଚେଯ୍ୟାତି ସଯଂ ସିଞ୍ଚତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ସିଞ୍ଚାପେଯ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ [ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ (କତ୍ଥଚି)]। ସକିଂ ଆଣତ୍ତୋ ବହୁକମ୍ପି ସିଞ୍ଚତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୪୨। ସପ୍ପାଣକେ ସପ୍ପାଣକସଞ୍ଞୀ ତିଣଂ ୱା ମତ୍ତିକଂ ୱା ସିଞ୍ଚତି ୱା ସିଞ୍ଚାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସପ୍ପାଣକେ ୱେମତିକୋ ତିଣଂ ୱା ମତ୍ତିକଂ ୱା ସିଞ୍ଚତି ୱା ସିଞ୍ଚାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସପ୍ପାଣକେ ଅପ୍ପାଣକସଞ୍ଞୀ ତିଣଂ ୱା ମତ୍ତିକଂ ୱା ସିଞ୍ଚତି ୱା ସିଞ୍ଚାପେତି ୱା, ଅନାପତ୍ତି। ଅପ୍ପାଣକେ ସପ୍ପାଣକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପାଣକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପାଣକେ ଅପ୍ପାଣକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୪୩। ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସପ୍ପାଣକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

ଭୂତଗାମୱଗ୍ଗୋ ଦୁତିଯୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଭୂତଂ ଅଞ୍ଞାଯ ଉଜ୍ଝାଯଂ, ପକ୍କମନ୍ତେନ ତେ ଦୁୱେ;

ପୁବ୍ବେ ନିକ୍କଡ୍ଢନାହଚ୍ଚ, ଦ୍ୱାରଂ ସପ୍ପାଣକେନ ଚାତି।

୩। ଓୱାଦୱଗ୍ଗୋ

୧। ଓୱାଦସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୪୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦନ୍ତା ଲାଭିନୋ ହୋନ୍ତି ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନଂ। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଏତରହି ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦନ୍ତା ଲାଭିନୋ ହୋନ୍ତି ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନଂ। ହନ୍ଦାୱୁସୋ, ମଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦାମା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଅମ୍ହେପି, ଭଗିନିଯୋ, ଉପସଙ୍କମଥ; ମଯମ୍ପି ଓୱଦିସ୍ସାମା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପରିତ୍ତଞ୍ଞେୱ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦିୱସଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯ ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସୁଂ – ‘‘ଗଚ୍ଛଥ, ଭଗିନିଯୋ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭଗୱା ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କଚ୍ଚି, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ଓୱାଦୋ ଇଦ୍ଧୋ ଅହୋସୀ’’ତି? ‘‘କୁତୋ, ଭନ୍ତେ, ଓୱାଦୋ ଇଦ୍ଧୋ ଭୱିସ୍ସତି! ଅଯ୍ୟା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ପରିତ୍ତଞ୍ଞେୱ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦିୱସଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯ ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସୁ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି । ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭଗୱତା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତା ସମାଦପିତା ସମୁତ୍ତେଜିତା ସମ୍ପହଂସିତା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କମିଂସୁ।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ,

ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପରିଭଞ୍ଜେତ୍ୱା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦିୱସଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯ ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପରିଭଞ୍ଜେତ୍ୱା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦିୱସଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯ ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ୱିଗରହିତ୍ୱା...ପେ... ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମ୍ମନ୍ନିତବ୍ବୋ। ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁ ଯାଚିତବ୍ବୋ। ଯାଚିତ୍ୱା ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୪୫। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକଂ ସମ୍ମନ୍ନେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି...ପେ... ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକଂ ସମ୍ମନ୍ନତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକସ୍ସ ସମ୍ମୁତି, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

''ସମ୍ମତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ...ପେ... ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୪୬।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅସମ୍ମତୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦେଯ୍ୟ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୪୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ସମ୍ମତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦନ୍ତା ତଥେୱ ଲାଭିନୋ ହୋନ୍ତି ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନଂ। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ଏତରହି ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ସମ୍ମତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦନ୍ତା ତଥେୱ ଲାଭିନୋ ହୋନ୍ତି ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନଂ। ହନ୍ଦାୱୁସୋ, ମଯମ୍ପି ନିସ୍ସୀମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦାମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ନିସ୍ସୀମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ମଯମ୍ପି, ଭଗିନିଯୋ, ସମ୍ମତା। ଅମ୍ହେପି ଉପସଙ୍କମଥ। ମଯମ୍ପି ଓୱଦିସ୍ସାମା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପରିଭଞ୍ଜେତ୍ୱା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦିୱସଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯ ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସୁଂ – ''ଗଚ୍ଛଥ ଭଗିନିଯୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭଗୱା ଏତଦୱୋଚ – ''କଚ୍ଚି, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ଓୱାଦୋ ଇଦ୍ଧୋ ଅହୋସୀ''ତି? ''କୁତୋ, ଭନ୍ତେ, ଓୱାଦୋ ଇଦ୍ଧୋ ଭୱିସ୍ସତି! ଅଯ୍ୟା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ପରିଭଞ୍ଜେତ୍ୱା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦିୱସଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯ ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସୁ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି...ପେ... ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭଗୱତା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତା ସମାଦପିତା ସମୁତ୍ତେଜିତା ସମ୍ପହଂସିତା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କମିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପରିଭଞ୍ଜେତ୍ୱା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦିୱସଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯ ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପରିଭଞ୍ଜେତ୍ୱା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦିୱସଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯ ୱୀତିନାମେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ... ପେ... ୱିଗରହିତ୍ୱା...ପେ... ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁଂ। ସୀଲୱା ହୋତି , ପାତିମୋକ୍ଖସଂୱରସଂୱୁତୋ ୱିହରତି ଆଚାରଗୋଚରସମ୍ପନ୍ନୋ ଅଣୁମତ୍ତେସୁ ୱଜ୍ଜେସୁ ଭଯଦସ୍ସାୱୀ, ସମାଦାଯ ସିକ୍ଖତି ସିକ୍ଖାପଦେସୁ; ବହୁସ୍ସୁତୋ ହୋତି ସୁତଧରୋ ସୁତସନ୍ନିଚଯୋ, ଯେ ତେ ଧମ୍ମା ଆଦିକଲ୍ୟାଣା ମଜ୍ଝେକଲ୍ୟାଣା ପରିଯୋସାନକଲ୍ୟାଣା ସାତ୍ଥଂ ସବ୍ୟଞ୍ଜନଂ

କେୱଲପରିପୁଣ୍ଣଂ ପରିସୁଦ୍ଧଂ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଅଭିୱଦନ୍ତି ତଥାରୂପାସ୍ସ ଧମ୍ମା ବହୁସ୍ସୁତା ହୋନ୍ତି ଧାତା ୱଚସା ପରିଚିତା ମନସା ଅନୁପେକ୍ଖିତା ଦିଟ୍ଠିଯା ସୁପ୍ପଟିୱିଦ୍ଧା; ଉଭଯାନି ଖୋ ପନସ୍ସ ପାତିମୋକ୍ଖାନି ୱିତ୍ଥାରେନ ସ୍ୱାଗତାନି ହୋନ୍ତି ସୁୱିଭତ୍ତାନି ସୁପ୍ପୱତ୍ତୀନି ସୁୱିନିଚ୍ଛିତାନି ସୁତ୍ତସୋ ଅନୁବ୍ୟଞ୍ଜନସୋ; କଲ୍ଯାଣୱାଚୋ ହୋତି କଲ୍ଯାଣୱାକ୍କରଣୋ; ଯେଭୁଯ୍ୟେନ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପିଯୋ ହୋତି ମନାପୋ; ପଟିବଲୋ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦିତୁଂ; ନ ଖୋ ପନେତଂ [ପନ ତଂ (?)] ଭଗୱନ୍ତଂ ଉଦ୍ଦିସ୍ସ ପବ୍ବଜିତାଯ କାସାଯୱତ୍ଥୱସନାଯ ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନପୁବ୍ବୋ ହୋତି; ୱୀସତିୱସ୍ସୋ ୱା ହୋତି ଅତିରେକୱୀସତିୱସ୍ସୋ ୱା – ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମେହି ଅଟ୍ଠହଙ୍ଗେହି ସମନ୍ନାଗତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିକ୍ଖୁନୋୱାଦକଂ ସମ୍ମନ୍ନିତୁ''ନ୍ତି।

୧୪୮।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅସମ୍ମତୋ ନାମ ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥେନ କମ୍ମେନ ଅସମ୍ମତୋ।

ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ଓୱଦେଯ୍ୟାତି ଅଟ୍ଠହି ଗରୁଧମ୍ମେହି ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ ଧମ୍ମେନ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୪୯। ତେନ ସମ୍ମତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପରିୱେଣଂ ସମ୍ମଜ୍ଜିତ୍ୱା ପାନୀଯଂ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠପେତ୍ୱା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ଦୁତିଯଂ ଗହେତ୍ୱା ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଭିକ୍ଖୁନୀହି ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବା – ''ସମଗ୍ଗାତ୍ଥ, ଭଗିନିଯୋ''ତି? ସଚେ ''ସମଗ୍ଗାମ୍ହାଯ୍ଯା''ତି ଭଣନ୍ତି, ''ୱତ୍ତନ୍ତି, ଭଗିନିଯୋ, ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମା''ତି? ସଚେ ''ୱତ୍ତନ୍ତାଯ୍ଯା''ତି ଭଣନ୍ତି, ''ଏସୋ, ଭଗିନିଯୋ, ଓୱାଦୋ''ତି ନିଯ୍ୟାଦେତବ୍ବୋ [ନିଯ୍ୟାତେତବ୍ବୋ (ଇତିପି)]। ସଚେ ''ନ ୱତ୍ତନ୍ତାଯ୍ଯା''ତି ଭଣନ୍ତି, ଓସାରେତବ୍ବା। ''ୱସ୍ସସତୂପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ତଦହୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଭିୱାଦନଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାନଂ ଅଞ୍ଜଲିକମ୍ମଂ ସାମୀଚିକମ୍ମଂ କାତବ୍ବଂ; ଅଯମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ। ନ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅଭିକ୍ଖୁକେ ଆୱାସେ ୱସ୍ସଂ ୱସିତବ୍ବଂ; ଅଯମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ। ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘତୋ ଦ୍ୱେ ଧମ୍ମା ପଚ୍ଚାସୀସିତବ୍ବା [ପଚ୍ଚାସିଂସିତବ୍ବା (ଇତିପି)] ଉପୋସଥପୁଚ୍ଛକଞ୍ଚ ଓୱାଦୁପସଙ୍କମନଞ୍ଚ, ଅଯମ୍ପି ଧମ୍ମୋ…ପେ… ୱସ୍ସଂ ୱୁଟ୍ଠାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ତୀହି ଠାନେହି ପୱାରେତବ୍ବଂ ଦିଟ୍ଠେନ ୱା ସୁତେନ ୱା ପରିସଙ୍କାଯ ୱା; ଅଯମ୍ପି ଧମ୍ମୋ…ପେ… ଗରୁଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ପକ୍ଖମାନତ୍ତଂ ଚରିତବ୍ବଂ; ଅଯମ୍ପି ଧମ୍ମୋ…ପେ… ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ସିକ୍ଖମାନାଯ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପଦା ପରିଯେସିତବ୍ବା; ଅଯମ୍ପି ଧମ୍ମୋ…ପେ… ନ ଭିକ୍ଖୁନିଯା କେନ ଚି ପରିଯାଯେନ ଭିକ୍ଖୁ ଅକ୍କୋସିତବ୍ବୋ ପରିଭାସିତବ୍ବୋ; ଅଯମ୍ପି ଧମ୍ମୋ…ପେ… ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ଓୱଟୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଭିକ୍ଖୂସୁ ୱଚନପଥୋ, ଅନୋୱଟୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ୱଚନପଥୋ; ଅଯମ୍ପି ଧମ୍ମୋ ସକ୍କତ୍ୱା ଗରୁକତ୍ୱା ମାନେତ୍ୱା ପୂଜେତ୍ୱା ଯାୱଜୀୱଂ ଅନତିକ୍କମନୀଯୋ''ତି।

ସଚେ ''ସମଗ୍ଗାମ୍ହାଯ୍ଯା''ତି ଭଣନ୍ତଂ ଅଞ୍ଞଂ ଧମ୍ମଂ ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସଚେ ''ୱଗ୍ଗାମ୍ହାଯ୍ଯା''ତି ଭଣନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମେ ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଓୱାଦଂ ଅନିଯ୍ୟାଦେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଧମ୍ମଂ ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୫୦। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନୀସଙ୍ଘଂ ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ । ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି

ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି…ପେ… ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି…ପେ… ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି…ପେ… ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି…ପେ… ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୫୧। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି…ପେ… ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି…ପେ… ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି…ପେ… ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି…ପେ… ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି…ପେ… ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି…ପେ… ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି…ପେ… ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି…ପେ… ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି…ପେ… ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ସମଗ୍ଗଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ସମଗ୍ଗସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଅନାପତ୍ତି।

୧୫୨। ଅନାପତ୍ତି ଉଦ୍ଦେସଂ ଦେନ୍ତୋ, ପରିପୁଚ୍ଛଂ ଦେନ୍ତୋ, ‘‘ଓସାରେହି ଅୟ୍ୟା’’ତି ୱୁଚ୍ଚମାନୋ, ଓସାରେତି, ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛତି, ପଞ୍ହଂ ପୁଟ୍ଠୋ କଥେତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ ଭଣନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସୁଣନ୍ତି, ସିକ୍ଖମାନାୟ, ସାମଣେରିୟା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଓୱାଦସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ଅତ୍ଥଙ୍ଗତସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୫୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦନ୍ତି ପରିୟାୟେନ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମତୋ ଚୂଳପନ୍ଥକସ୍ସ ପରିୟାୟୋ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦିତୁଂ। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ନ ଦାନି ଅଜ୍ଜ ଓୱାଦୋ ଇଦ୍ଧୋ ଭୱିସ୍ସତି, ତଞ୍ଞେୱ ଦାନି ଉଦାନଂ ଅୟ୍ୟୋ ଚୂଳପନ୍ଥକୋ ପୁନପ୍ପୁନଂ ଭଣିସ୍ସତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଯେନାୟସ୍ମା ଚୂଳପନ୍ଥକୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଚୂଳପନ୍ଥକଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଆୟସ୍ମା ଚୂଳପନ୍ଥକୋ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସମଗ୍ଗାତ୍ଥ, ଭଗିନିୟୋ’’ତି? ‘‘ସମଗ୍ଗାମ୍ହାୟ୍ୟା’’ତି। ‘‘ୱତ୍ତନ୍ତି, ଭଗିନିୟୋ, ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମା’’ତି? ‘‘ୱତ୍ତନ୍ତାୟ୍ୟା’’ତି। ‘‘ଏସୋ, ଭଗିନିୟୋ, ଓୱାଦୋ’’ତି ନିୟ୍ୟାଦେତ୍ୱା ଇମଂ ଉଦାନଂ ପୁନପ୍ପୁନଂ ଅଭାସି –

[ଉଦା। ୩୭] ‘‘ଅଧିଚେତସୋ ଅପ୍ପମଜ୍ଜତୋ, ମୁନିନୋ ମୋନପଥେସୁ ସିକ୍ଖତୋ;

ସୋକା ନ ଭୱନ୍ତି ତାଦିନୋ, ଉପସନ୍ତସ୍ସ ସଦା ସତୀମତୋ’’ତି।

ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱମାହଂସୁ – ''ନନୁ ଅୱୋଚୁମ୍ହା – ନ ଦାନି ଅଜ୍ଜ ଓୱାଦୋ ଇଦ୍ଧୋ ଭୱିସ୍ସତି, ତଞ୍ଞେୱ ଦାନି ଉଦାନଂ ଅୟ୍ୟୋ ଚୂଳପନ୍ଥକୋ ପୁନପ୍ପୁନଂ ଭଣିସ୍ସତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଚୂଳପନ୍ଥକୋ ତାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଇମଂ କଥାସଲ୍ଲାପଂ। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଚୂଳପନ୍ଥକୋ ୱେହାସଂ ଅବ୍ଭୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ଆକାସେ ଅନ୍ତଲିକ୍ଖେ ଚଙ୍କମତିପି ତିଟ୍ଠତିପି ନିସୀଦତିପି ସେୟ୍ୟମ୍ପି କପ୍ପେତି ଧୂମାୟତିପି ପଜ୍ଜଲତିପି ଅନ୍ତରଧାୟତିପି, ତଞ୍ଚେୱ [ତଞ୍ଞେୱ (ଇତିପି)] ଉଦାନଂ ଭଣତି ଅଞ୍ଞଞ୍ଚ ବହୁଂ ବୁଦ୍ଧୱଚନଂ। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଅଚ୍ଛରିୟଂ ୱତ ଭୋ, ଅବ୍ଭୁତଂ ୱତ ଭୋ, ନ ୱତ ନୋ ଇତୋ ପୁବ୍ବେ ଓୱାଦୋ ଏୱଂ ଇଦ୍ଧୋ ଭୂତପୁବ୍ବୋ ୟଥା ଅୟ୍ୟସ୍ସ ଚୂଳପନ୍ଥକସ୍ସା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଚୂଳପନ୍ଥକୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ୟାୱ ସମନ୍ଧକାରା ଓୱଦିତ୍ୱା ଉୟ୍ୟୋଜେସି – ଗଚ୍ଛଥ ଭଗିନିୟୋତି।

ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନଗରଦ୍ୱାରେ ଥକିତେ ବହିନଗରେ ୱସିତ୍ୱା କାଲସ୍ସେୱ ନଗରଂ ପୱିସନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଅବ୍ରହ୍ମଚାରିନିୟୋ ଇମା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ; ଆରାମେ ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ୱସିତ୍ୱା ଇଦାନି ନଗରଂ ପୱିସନ୍ତୀ''ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ଚୂଳପନ୍ଥକୋ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିୟେ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଚୂଳପନ୍ଥକ, ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିୟେ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ଚୂଳପନ୍ଥକ, ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିୟେ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦିସ୍ସସି! ନେତଂ, ଚୂଳପନ୍ଥକ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୧୫୪।''ସମ୍ମତୋପି ଚେ ଭିକ୍ଖୁ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିୟେ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୫୫।ସମ୍ମତୋ ନାମ ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥେନ କମ୍ମେନ ସମ୍ମତୋ।

ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିୟେତି ଓଗ୍ଗତେ ସୂରିୟେ।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ଓୱଦେୟ୍ୟାତି ଅଟ୍ଠହି ୱା ଗରୁଧମ୍ମେହି ଅଞ୍ଞେନ ୱା ଧମ୍ମେନ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୫୬। ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ୱେମତିକୋ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ଅନତ୍ଥଙ୍ଗତସଞ୍ଞୀ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନତ୍ଥଙ୍ଗତେ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନତ୍ଥଙ୍ଗତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନତ୍ଥଙ୍ଗତେ ଅନତ୍ଥଙ୍ଗତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୫୭। ଅନାପତ୍ତି ଉଦ୍ଦେସଂ ଦେନ୍ତୋ, ପରିପୁଚ୍ଛଂ ଦେନ୍ତୋ, ''ଓସାରେହି ଅୟ୍ୟା''ତି ୱୁଚ୍ଚମାନୋ, ଓସାରେତି, ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛତି, ପଞ୍ହଂ ପୁଟ୍ଠୋ କଥେତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ ଭଣନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସୁଣନ୍ତି, ସିକ୍ଖମାନାୟ ସାମଣେରିୟା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅତ୍ଥଙ୍ଗତସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିୟଂ।

୩। ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୫୮। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସକ୍କେସୁ ୱିହରତି କପିଲୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ନିଗ୍ରୋଧାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସୟଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଏଥାୟ୍ୟେ, ଓୱାଦଂ ଗମିସ୍ସାମା''ତି। ''ୟମ୍ପି [ୟଂ ହି (କ।)] ମୟଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟାମ ଓୱାଦସ୍ସ କାରଣା, ଅୟ୍ୟା ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଇଧେୱ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଅମ୍ହେ ଓୱଦନ୍ତୀ''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସୟଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି [ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱାଦଂ ନ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀତି (ସୀ।)]! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସୟଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଓୱଦିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସୟଂ

ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୫୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଗିଲାନା ହୋତି। ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କଚ୍ଚି ତେ, ଗୋତମି, ଖମନୀଯଂ କଚ୍ଚି ଯାପନୀଯ''ନ୍ତି? ''ନ ମେ, ଅଯ୍ୟା, ଖମନୀଯଂ ନ ଯାପନୀଯଂ''। ''ଇଙ୍ଘଯ୍ୟା, ଧମ୍ମଂ ଦେସେଥା''ତି। ''ନ, ଭଗିନି, କପ୍ପତି ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ଦେସେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ନିସଜ୍ଜ ଖୋ ଭଗୱା ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କଚ୍ଚି ତେ, ଗୋତମି, ଖମନୀଯଂ କଚ୍ଚି ଯାପନୀଯ''ନ୍ତି ? ''ପୁବ୍ବେ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି। ତେନ ମେ ଫାସୁ ହୋତି। ଇଦାନି ପନ – ''ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ''ନ୍ତି, କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ଦେସେନ୍ତି। ତେନ ମେ ନ ଫାସୁ ହୋତୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେତ୍ୱା ସମାଦପେତ୍ୱା ସମୁତ୍ତେଜେତ୍ୱା ସମ୍ପହଂସେତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଗିଲାନଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଓୱଦିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୬୦।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦେଯ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ । ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନା ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନୀ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ''ତି।

୧୬୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯୋ ନାମ ଯତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏକରତ୍ତମ୍ପି ୱସନ୍ତି।

ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱାତି ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ୱା।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ଓୱଦେଯ୍ୟାତି ଅଟ୍ଠହି ଗରୁଧମ୍ମେହି ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯାତି ଠପେତ୍ୱା ସମଯଂ।

ଗିଲାନା ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ନ ସକ୍କୋତି ଓୱାଦାଯ ୱା ସଂୱାସାଯ ୱା ଗନ୍ତୁଂ।

୧୬୨। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକୋ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞେନ ଧମ୍ମେନ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଓୱଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୬୩। ଅନାପତ୍ତି ସମଯେ, ଉଦ୍ଦେସଂ ଦେନ୍ତୋ, ପରିପୁଚ୍ଛଂ ଦେନ୍ତୋ, ''ଓସାରେହି ଅଯ୍ୟା''ତି ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ଓସାରେତି, ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛତି, ପଞ୍ହଂ ପୁଟ୍ଠୋ କଥେତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ ଭଣନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସୁଣନ୍ତି, ସିକ୍ଖମାନାଯ ସାମଣେରିଯା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିଯଂ।

୪। ଆମିସସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୬୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦନ୍ତା ଲାଭିନୋ ହୋନ୍ତି ଚୀଵରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରାନଂ। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଏଵଂ ଵଦନ୍ତି – ''ନ ବହୁକତା ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦିତୁଂ; ଆମିସହେତୁ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦନ୍ତୀ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଏଵଂ ଵକ୍ଖନ୍ତି – 'ନ ବହୁକତା ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦିତୁଂ; ଆମିସହେତୁ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦନ୍ତୀ'''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଏଵଂ ଵଦେଥ – 'ନ ବହୁକତା ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦିତୁଂ; ଆମିସହେତୁ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦନ୍ତୀ'''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଏଵଂ ଵକ୍ଖଥ – ନ ବହୁକତା ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦିତୁଂ; ଆମିସହେତୁ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦନ୍ତୀତି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୬୫।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଏଵଂ ଵଦେଯ୍ୟ – 'ଆମିସହେତୁ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓଵଦତୀ'ତି, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୬୬।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଆମିସହେତୂତି ଚୀଵରହେତୁ ପିଣ୍ଡପାତହେତୁ ସେନାସନହେତୁ ଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରହେତୁ ସକ୍କାରହେତୁ ଗରୁକାରହେତୁ ମାନନହେତୁ ଵନ୍ଦନହେତୁ ପୂଜନହେତୁ।

ଏଵଂ ଵଦେଯ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତଂ ଭିକ୍ଖୁନୋଵାଦକଂ ଅଵଣ୍ଣଂ କତ୍ତୁକାମୋ ଅଯସଂ କତ୍ତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – ''ଚୀଵରହେତୁ ପିଣ୍ଡପାତହେତୁ ସେନାସନହେତୁ ଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରହେତୁ ସକ୍କାରହେତୁ ଗରୁକାରହେତୁ ମାନନହେତୁ ଵନ୍ଦନହେତୁ ପୂଜନହେତୁ ଓଵଦତୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୬୭। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଏଵଂ ଵଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଵେମତିକୋ ଏଵଂ ଵଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଏଵଂ ଵଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ଭିକ୍ଖୁନୋଵାଦକଂ ଅଵଣ୍ଣଂ କତ୍ତୁକାମୋ ଅଯସଂ କତ୍ତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – ''ଚୀଵରହେତୁ…ପେ… ପୂଜନହେତୁ ଓଵଦତୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତଂ ଵା ଅସମ୍ମତଂ ଵା ଭିକ୍ଖୁନୋଵାଦକଂ ଅଵଣ୍ଣଂ କତ୍ତୁକାମୋ ଅଯସଂ କତ୍ତୁକାମୋ ମଙ୍କୁକତ୍ତୁକାମୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – ''ଚୀଵରହେତୁ ପିଣ୍ଡପାତହେତୁ ସେନାସନହେତୁ ଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରହେତୁ ସକ୍କାରହେତୁ ଗରୁକାରହେତୁ ମାନନହେତୁ ଵନ୍ଦନହେତୁ ପୂଜନହେତୁ ଓଵଦତୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୬୮। ଅନାପତ୍ତି ପକତିଯା ଚୀଵରହେତୁ ପିଣ୍ଡପାତହେତୁ ସେନାସନହେତୁ ଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରହେତୁ ସକ୍କାରହେତୁ ଗରୁକାରହେତୁ ମାନନହେତୁ ଵନ୍ଦନହେତୁ ପୂଜନହେତୁ ଓଵଦନ୍ତଂ ଭଣତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଆମିସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ଚୀଵରଦାନସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୬୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଅଞ୍ଞତରିସ୍ସା ଵିସିଖାଯ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରତି। ଅଞ୍ଞତରାପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସା ଵିସିଖାଯ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ଗଚ୍ଛ, ଭଗିନି, ଅମୁକସ୍ମିଂ ଓକାସେ ଭିକ୍ଖା ଦିଯ୍ୟତୀ''ତି। ସାପି ଖୋ ଏଵମାହ – ''ଗଚ୍ଛାଯ୍ୟ, ଅମୁକସ୍ମିଂ ଓକାସେ ଭିକ୍ଖା ଦିଯ୍ୟତୀ''ତି। ତେ

ଅଭିଣ୍ହଦସ୍ସନେନ ସନ୍ଦିଟ୍ଠା ଅହେସୁଂ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଭାଜୀଯତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଓୱାଦଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଯେନ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତଂ ଖୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଯଂ ମେ, ଭଗିନି, ଚୀୱରପଟିୱୀସୋ [ପଟିୱିଂସୋ (ସୀ।), ପଟିୱିସୋ (ଇତିପି)]; ସାଦିଯିସ୍ସସୀ''ତି? ''ଆମାଯ୍ୟ, ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରାମ୍ହୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଅଦାସି। ସୋପି ଖୋ ଭିକ୍ଖୁ ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରୋ ହୋତି। ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କରୋହି ଦାନି ତେ, ଆୱୁସୋ, ଚୀୱର''ନ୍ତି । ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଅଦାସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ''ଞାତିକା ତେ , ଭିକ୍ଖୁ, ଅଞ୍ଞାତିକା''ତି? ''ଅଞ୍ଞାତିକା, ଭଗୱା''ତି। ''ଅଞ୍ଞାତକୋ, ମୋଘପୁରିସ, ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ନ ଜାନାତି ପତିରୂପଂ ୱା ଅପ୍ପତିରୂପଂ ୱା ସନ୍ତଂ ୱା ଅସନ୍ତଂ ୱା। କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୭୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାରିୱତ୍ତକଂ [ପାରିୱଟ୍ଟକଂ (ଇତିପି)] ଚୀୱରଂ ନ ଦେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଅମ୍ହାକଂ ପାରିୱତ୍ତକଂ ଚୀୱରଂ ନ ଦସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତୀନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତୀନଂ ୱିପାଚେନ୍ତୀନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ପାରିୱତ୍ତକଂ ଦାତୁଂ। ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା, ସିକ୍ଖମାନାଯ, ସାମଣେରସ୍ସ, ସାମଣେରିଯା – ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମେସଂ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ପାରିୱତ୍ତକଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୭୧।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପାରିୱତ୍ତକା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୭୨।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅଞ୍ଞାତିକା ନାମ ମାତିତୋ ୱା ପିତିତୋ ୱା ଯାୱ ସତ୍ତମା ପିତାମହଯୁଗା ଅସମ୍ବଦ୍ଧା।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ଚୀୱରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପନୁପଗଂ ପଚ୍ଛିମଂ [ୱିକପ୍ପନୁପଗପଚ୍ଛିମଂ (ସୀ।)]।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ପାରିୱତ୍ତକାତି ଠପେତ୍ୱା ପାରିୱତ୍ତକଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୭୩। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଅଞ୍ଞାତିକସଞ୍ଞୀ ଚୀୱରଂ ଦେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପାରିୱତ୍ତକା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ୱେମତିକୋ ଚୀୱରଂ ଦେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପାରିୱତ୍ତକା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଞାତିକସଞ୍ଞୀ ଚୀୱରଂ ଦେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପାରିୱତ୍ତକା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଏକତୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଚୀୱରଂ ଦେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପାରିୱତ୍ତକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ଅଞ୍ଞାତିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ଞାତିକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୭୪। ଅନାପତ୍ତି ଞାତିକାଯ, ପାରିୱତ୍ତକଂ ପରିତ୍ତେନ ୱା ୱିପୁଲଂ, ୱିପୁଲେନ ୱା ପରିତ୍ତଂ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ୱିସ୍ସାସଂ ଗଣ୍ହାତି, ତାୱକାଲିକଂ ଗଣ୍ହାତି, ଚୀୱରଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ଦେତି, ସିକ୍ଖମାନାଯ, ସାମଣେରିଯା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚୀୱରଦାନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଚୀୱରସିବ୍ବନସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୭୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ପଟ୍ଠୋ [ପଟ୍ଟୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ହୋତି ଚୀୱରକମ୍ମଂ କାତୁଂ। ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯେନାଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉଦାଯିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସାଧୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବତୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବିତ୍ୱା ସୁରତ୍ତଂ ସୁପରିକମ୍ମକତଂ କତ୍ୱା ମଜ୍ଝେ ପଟିଭାନଚିତ୍ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ସଂହରିତ୍ୱା ନିକ୍ଖିପି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯେନାଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉଦାଯିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କହଂ ତଂ, ଭନ୍ତେ, ଚୀୱର''ନ୍ତି? ''ହନ୍ଦ, ଭଗିନି , ଇମଂ ଚୀୱରଂ ଯଥାସଂହଟଂ ହରିତ୍ୱା ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଯଦା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଓୱାଦଂ ଆଗଚ୍ଛତି ତଦା ଇମଂ ଚୀୱରଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଆଗଚ୍ଛା''ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଚୀୱରଂ ଯଥାସଂହଟଂ ହରିତ୍ୱା ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଯଦା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଓୱାଦଂ ଆଗଚ୍ଛତି ତଦା ତଂ ଚୀୱରଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ପିଟ୍ଠିତୋ ପିଟ୍ଠିତୋ ଆଗଚ୍ଛତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଯାୱ ଛିନ୍ନିକା ଇମା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଧୁତ୍ତିକା ଅହିରିକାଯୋ, ଯତ୍ର ହି ନାମ ଚୀୱରେ ପଟିଭାନଚିତ୍ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି!

ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱମାହଂସୁ – ''କସ୍ସିଦଂ କମ୍ମ''ନ୍ତି? ''ଅଯ୍ୟସ୍ସ ଉଦାଯିସ୍ସା''ତି। ''ଯେପି ତେ ଛିନ୍ନକା ଧୁତ୍ତକା ଅହିରିକା ତେସମ୍ପି ଏୱରୂପଂ ନ ସୋଭେଯ୍ୟ, କିଂ ପନ ଅଯ୍ୟସ୍ସ ଉଦାଯିସ୍ସା''ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉଦାଯି, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବସୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ''ଞାତିକା ତେ, ଉଦାଯି, ଅଞ୍ଞାତିକା''ତି? ''ଅଞ୍ଞାତିକା, ଭଗୱା''ତି। ''ଅଞ୍ଞାତକୋ, ମୋଘପୁରିସ, ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ନ ଜାନାତି ପତିରୂପଂ ୱା ଅପ୍ପତିରୂପଂ ୱା ପାସାଦିକଂ ୱା ଅପାସାଦିକଂ ୱା। କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୭୬।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବେଯ୍ୟ ୱା ସିବ୍ବାପେଯ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୭୭।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅଞ୍ଞାତିକା ନାମ ମାତିତୋ ୱା ପିତିତୋ ୱା ଯାୱ ସତ୍ତମା ପିତାମହଯୁଗା ଅସମ୍ବଦ୍ଧା।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ଚୀୱରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ।

ସିବ୍ବେଯ୍ୟାତି ସଯଂ ସିବ୍ବତି ଆରାପଥେ ଆରାପଥେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ସିବ୍ବାପେଯ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସକିଂ ଆଣତ୍ତୋ ବହୁକମ୍ପି ସିବ୍ବତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୭୮। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଅଞ୍ଞାତିକସଞ୍ଞୀ ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବତି ୱା ସିବ୍ବାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ୱେମତିକୋ ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବତି ୱା ସିବ୍ବାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଞାତିକସଞ୍ଞୀ ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବତି ୱା ସିବ୍ବାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଚୀୱରଂ ସିବ୍ବତି ୱା ସିବ୍ବାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ଅଞ୍ଞାତିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ଞାତିକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୭୯। ଅନାପତ୍ତି ଞାତିକାଯ, ଚୀୱରଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ସିବ୍ବତି ୱା ସିବ୍ବାପେତି ୱା, ସିକ୍ଖମାନାଯ, ସାମଣେରିଯା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚୀୱରସିବ୍ବନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ସଂୱିଧାନସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୮୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଯଥେୱ ମଯଂ ସପଜାପତିକା ଆହିଣ୍ଡାମ, ଏୱମେୱିମେ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ।

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୮୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚ ସାକେତା ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ମଯମ୍ପି ଅଯ୍ୟେହି ସଦ୍ଧିଂ ଗମିସ୍ସାମା''ତି। ''ନ, ଭଗିନୀ, କପ୍ପତି ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜିତୁଂ। ତୁମ୍ହେ ୱା ପଠମଂ ଗଚ୍ଛଥ ମଯଂ ୱା ଗମିସ୍ସାମା''ତି। ''ଅଯ୍ୟା, ଭନ୍ତେ, ଅଗ୍ଗପୁରିସା। ଅଯ୍ୟାୱ ପଠମଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ତାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପଚ୍ଛା ଗଚ୍ଛନ୍ତୀନଂ ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ଚୋରା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ ଚ ଦୂସେସୁଞ୍ଚ। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସତ୍ଥଗମନୀଯେ ମଗ୍ଗେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭଯେ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୮୨।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ସତ୍ଥଗମନୀଯୋ ହୋତି ମଗ୍ଗୋ ସାସଙ୍କସମ୍ମତୋ ସପ୍ପଟିଭଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ''ତି।

୧୮୩।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ।

ସଂୱିଧାଯାତି – ''ଗଚ୍ଛାମ, ଭଗିନି, ଗଚ୍ଛାମାଯ୍ୟ; ଗଚ୍ଛାମାଯ୍ୟ, ଗଚ୍ଛାମ, ଭଗିନି; ଅଜ୍ଜ ୱା ହିଯ୍ୟୋ ୱା ପରେ ୱା ଗଚ୍ଛାମା''ତି ସଂୱିଦହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପୀତି କୁକ୍କୁଟସମ୍ପାତେ ଗାମେ, ଗାମନ୍ତରେ ଗାମନ୍ତରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗାମକେ ଅରଞ୍ଞେ, ଅଦ୍ଧଯୋଜନେ ଅଦ୍ଧଯୋଜନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯାତି ଠପେତ୍ୱା ସମଯଂ।

ସତ୍ଥଗମନୀଯୋ ନାମ ମଗ୍ଗୋ ନ ସକ୍କା ହୋତି ୱିନା ସତ୍ଥେନ ଗନ୍ତୁଂ।

ସାସଙ୍କଂ ନାମ ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ [ଯସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ (?)] ଚୋରାନଂ ନିୱିଟ୍ଠୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ଭୁତ୍ତୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ଠିତୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ନିସିନ୍ନୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ନିପନ୍ନୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି।

ସପ୍ପଟିଭୟଂ ନାମ ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ଚୋରେହି ମନୁସ୍ସା ହତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ୱିଲୁତ୍ତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ଆକୋଟିତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ସପ୍ପଟିଭୟଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଅପ୍ପଟିଭୟଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ଉୟ୍ୟୋଜେତବ୍ବା – ‘‘ଗଚ୍ଛଥ ଭଗିନିୟୋ’’ତି।

୧୮୪। ସଂୱିଦହିତେ ସଂୱିଦହିତସଞ୍ଞୀ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ସଂୱିଦହିତେ ୱେମତିକୋ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ସଂୱିଦହିତେ, ଅସଂୱିଦହିତସଞ୍ଞୀ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଭିକ୍ଖୁ ସଂୱିଦହତି ଭିକ୍ଖୁନୀ ନ ସଂୱିଦହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସଂୱିଦହିତେ ସଂୱିଦହିତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସଂୱିଦହିତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସଂୱିଦହିତେ ଅସଂୱିଦହିତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୮୫। ଅନାପତ୍ତି ସମୟେ, ଅସଂୱିଦହିତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଂୱିଦହତି , ଭିକ୍ଖୁ ନ ସଂୱିଦହତି, ୱିସଙ୍କେତେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସଂୱିଧାନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। ନାୱାଭିରୁହନସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୮୬। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଂ ନାୱଂ [ଏକନାୱଂ (ସ୍ୟା।)] ଅଭିରୁହନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘ଯଥେୱ ମୟଂ ସପଜାପତିକା ନାୱାୟ [ଏକନାୱାୟ (ସ୍ୟା।)] କୀଳଆମ, ଏୱମେୱିମେ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ନାୱାୟ କୀଳଅନ୍ତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହଥା’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଂ ନାୱଂ[ଏକନାୱଂ (ସ୍ୟା।)]ଅଭିରୁହେୟ୍ୟ, ଉଦ୍ଧଂଗାମିନିଂ ୱା ଅଧୋଗାମିନିଂୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୮୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଚ ସାକେତା ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ନଦୀ ତରିତବ୍ବା [ଉତ୍ତରିତବ୍ବା (ସ୍ୟା।)] ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ମୟମ୍ପି ଅୟ୍ୟେହି ସଦ୍ଧିଂ ଉତ୍ତରିସ୍ସାମା’’ତି। ‘‘ନ, ଭଗିନୀ, କପ୍ପତି ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହିତୁଂ; ତୁମ୍ହେ ୱା ପଠମଂ ଉତ୍ତରଥ ମୟଂ ୱା ଉତ୍ତରିସ୍ସାମା’’ତି । ‘‘ଅୟ୍ୟା, ଭନ୍ତେ, ଅଗ୍ଗପୁରିସା। ଅୟ୍ୟାୱ ପଠମଂ ଉତ୍ତରନ୍ତୂ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପଚ୍ଛା ଉତ୍ତରନ୍ତୀନଂ ଚୋରା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ ଚ ଦୂସେସୁଞ୍ଚ । ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତିରିୟଂ ତରଣାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୧୮୮।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହେୟ୍ୟ ଉଦ୍ଧଂଗାମିନିଂ ୱା ଅଧୋଗାମିନିଂ ୱା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତିରିୟଂ ତରଣାୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୧୮୯।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ।

ସଂୱିଧାଯାତି ‘‘ଅଭିରୁହାମ, ଭଗିନି, ଅଭିରୁହାମାୟ୍ୟ; ଅଭିରୁହାମାୟ୍ୟ, ଅଭିରୁହାମ, ଭଗିନି; ଅଜ୍ଜ ୱା ହିୟ୍ୟୋ ୱା ପରେ ୱା ଅଭିରୁହାମା’’ତି ସଂୱିଦହତି ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅଭିରୁଳହେ ଭିକ୍ଖୁ ଅଭିରୁହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଭିକ୍ଖୁମ୍ହି ଅଭିରୁଳହେ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଭିରୁହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଭୋ ୱା ଅଭିରୁହନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉଦ୍ଧଂଗାମିନିନ୍ତି ଉଜ୍ଜୱନିକାଯ।

ଅଧୋଗାମିନିନ୍ତି ଓଜୱନିକାଯ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ତିରିଯଂ ତରଣାଯାତି ଠପେତ୍ୱା ତିରିଯଂ ତରଣଂ।

କୁକ୍କୁଟସମ୍ପାତେ ଗାମେ, ଗାମନ୍ତରେ ଗାମନ୍ତରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗାମକେ ଅରଞ୍ଞେ, ଅଦ୍ଧଯୋଜନେ ଅଦ୍ଧଯୋଜନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୯୦। ସଂୱିଦହିତେ ସଂୱିଦହିତସଞ୍ଞୀ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହତି ଉଦ୍ଧଂଗାମିନିଂ ୱା ଅଧୋଗାମିନିଂ ୱା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତିରିଯଂ ତରଣାଯ , ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଂୱିଦହିତେ ୱେମତିକୋ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହତି ଉଦ୍ଧଂଗାମିନିଂ ୱା ଅଧୋଗାମିନିଂ ୱା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତିରିଯଂ ତରଣାଯ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଂୱିଦହିତେ ଅସଂୱିଦହିତସଞ୍ଞୀ ଏକଂ ନାୱଂ ଅଭିରୁହତି ଉଦ୍ଧଂଗାମିନିଂ ୱା ଅଧୋଗାମିନିଂ ୱା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତିରିଯଂ ତରଣାଯ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଭିକ୍ଖୁ ସଂୱିଦହତି, ଭିକ୍ଖୁନୀ ନ ସଂୱିଦହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସଂୱିଦହିତେ ସଂୱିଦହିତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସଂୱିଦହିତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସଂୱିଦହିତେ, ଅସଂୱିଦହିତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୯୧। ଅନାପତ୍ତି ତିରିଯଂ ତରଣାଯ, ଅସଂୱିଦହିତ୍ୱା ଅଭିରୁହନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଂୱିଦହତି, ଭିକ୍ଖୁ ନ ସଂୱିଦହତି, ୱିସଙ୍କେତେନ ଅଭିରୁହନ୍ତି, ଆପଦାସୁ ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନାୱାଭିରୁହନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। ପରିପାଚିତସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୯୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ କୁଲସ୍ସ କୁଲୂପିକା ହୋତି ନିଚ୍ଚଭତ୍ତିକା। ତେନ ଚ ଗହପତିନା ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ନିମନ୍ତିତା ହୋନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ତଂ କୁଲଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଗହପତିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କିମିଦଂ, ଗହପତି, ପହୂତଂ ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ପଟିଯତ୍ତ’’ନ୍ତି? ‘‘ଥେରା ମଯା, ଅଯ୍ୟେ, ନିମନ୍ତିତା’’ତି। ‘‘କେ ପନ ତେ, ଗହପତି, ଥେରା’’ତି? ‘‘ଅଯ୍ୟୋ ସାରିପୁତ୍ତୋ ଅଯ୍ୟୋ ମହାମୋଗ୍ଗଲ୍ଲାନୋ ଅଯ୍ୟୋ ମହାକଚ୍ଚାନୋ ଅଯ୍ୟୋ ମହାକୋଟ୍ଠିକୋ ଅଯ୍ୟୋ ମହାକପ୍ପିନୋ ଅଯ୍ୟୋ ମହାଚୁନ୍ଦୋ ଅଯ୍ୟୋ ଅନୁରୁଦ୍ଧୋ ଅଯ୍ୟୋ ରେୱତୋ ଅଯ୍ୟୋ ଉପାଲି ଅଯ୍ୟୋ ଆନନ୍ଦୋ ଅଯ୍ୟୋ ରାହୁଲୋ’’ତି। ‘‘କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ, ଗହପତି, ମହାନାଗେ ତିଟ୍ଠମାନେ ଚେଟକେ ନିମନ୍ତେସୀ’’ତି?

‘‘କେ ପନ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ମହାନାଗା’’ତି? ‘‘ଅଯ୍ୟୋ ଦେୱଦତ୍ତୋ ଅଯ୍ୟୋ କୋକାଲିକୋ ଅଯ୍ୟୋ କଟମୋଦକତିସ୍ସକୋ [କଟମୋରକତିସ୍ସକୋ (ସୀ।) କତମୋରକତିସ୍ସକୋ (ସ୍ୟା।)] ଅଯ୍ୟୋ ଖଣ୍ଡଦେୱିଯା ପୁତ୍ତୋ ଅଯ୍ୟୋ ସମୁଦ୍ଦଦତ୍ତୋ’’ତି। ଅଯଂ ଚରହି ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅନ୍ତରା କଥା ୱିପ୍ପକତା, ଅଥ ତେ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ପୱିସିଂସୁ। ‘‘ସଚ୍ଚଂ ମହାନାଗା ଖୋ ତଯା, ଗହପତି, ନିମନ୍ତିତା’’ତି। ‘‘ଇଦାନେୱ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଚେଟକେ ଅକାସି; ଇଦାନି ମହାନାଗେ’’ତି। ଘରତୋ ଚ ନିକ୍କଡ୍ଢି, ନିଚ୍ଚଭତ୍ତଞ୍ଚ ପଚ୍ଛିନ୍ଦି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ

ଦେୱଦତ୍ତୋ ଜାନଂ ଭିକ୍ଖୁନିପରିପାଚିତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଦେୱଦତ୍ତ, ଜାନଂ ଭିକ୍ଖୁନିପରିପାଚିତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜସୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଜାନଂ ଭିକ୍ଖୁନିପରିପାଚିତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସସି। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ଭିକ୍ଖୁନିପରିପାଚିତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୯୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ରାଜଗହା ପଜ୍ଜିତୋ ଞାତିକୁଲଂ ଅଗମାସି। ମନୁସ୍ସା – ‘‘ଚିରସ୍ସମ୍ପି ଭଦନ୍ତୋ ଆଗତୋ’’ତି ସକ୍କଚ୍ଚଂ ଭତ୍ତଂ ଅକଂସୁ। ତସ୍ସ କୁଲସ୍ସ କୁଲୂପିକା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେ ମନୁସ୍ସେ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଦେଥଯ୍ୟସ୍ସ, ଆୱୁସୋ, ଭତ୍ତ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ – ‘‘ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଜାନଂ ଭିକ୍ଖୁନିପରିପାଚିତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତୋ ନ ପଟିଗ୍ଗହେସି। ନାସକ୍ଖି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ, ଛିନ୍ନଭତ୍ତୋ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭେ ଜାନଂ ଭିକ୍ଖୁନିପରିପାଚିତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୯୪।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ଭିକ୍ଖୁନିପରିପାଚିତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭା, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୯୫।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି ସା ୱା ଆରୋଚେତି।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ପରିପାଚେତି ନାମ ପୁବ୍ବେ ଅଦାତୁକାମାନଂ ଅକତ୍ତୁକାମାନଂ – ‘‘ଅଯ୍ୟୋ ଭାଣକୋ, ଅଯ୍ୟୋ ବହୁସ୍ସୁତୋ, ଅଯ୍ୟୋ ସୁତ୍ତନ୍ତିକୋ, ଅଯ୍ୟୋ ୱିନଯଧରୋ, ଅଯ୍ୟୋ ଧମ୍ମକଥିକୋ, ଦେଥ ଅଯ୍ୟସ୍ସ, କରୋଥ ଅଯ୍ୟସ୍ସା’’ତି ଏସା ପରିପାଚେତି ନାମ।

ପିଣ୍ଡପାତୋ ନାମ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଭୋଜନଂ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭାତି ଠପେତ୍ୱା ଗିହିସମାରମ୍ଭଂ।

ଗିହିସମାରମ୍ଭୋ ନାମ ଞାତକା ୱା ହୋନ୍ତି ପୱାରିତା ୱା ପକତିପଟିଯତ୍ତଂ ୱା।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୯୬। ପରିପାଚିତେ ପରିପାଚିତସଞ୍ଞୀ ଭୁଞ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରିପାଚିତେ ୱେମତିକୋ ଭୁଞ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିପାଚିତେ ଅପରିପାଚିତସଞ୍ଞୀ ଭୁଞ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭା, ଅନାପତ୍ତି। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ପରିପାଚିତଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପରିପାଚିତେ ପରିପାଚିତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପରିପାଚିତ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପରିପାଚିତେ ଅପରିପାଚିତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୯୭। ଅନାପତ୍ତି ପୁବ୍ବେ ଗିହିସମାରମ୍ଭେ, ସିକ୍ଖମାନା ପରିପାଚେତି, ସାମଣେରୀ ପରିପାଚେତି, ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି ଠପେତ୍ୱା ସବ୍ବତ୍ଥ ଅନାପତ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପରିପାଚିତସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନୱମଂ।

୧୦। ରହୋନିସଜ୍ଜସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୯୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମତୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ପୁରାଣଦୁତିଯିକା ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା ହୋତି। ସା ଆଯସ୍ମତୋ ଉଦାଯିସ୍ସ ସନ୍ତିକେ ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଆଗଚ୍ଛତି, ଆଯସ୍ମାପି ଉଦାଯୀ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସନ୍ତିକେ ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଗଚ୍ଛତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉଦାଯି, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୧୯୯।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୨୦୦।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ।

ଏକୋ ଏକାଯାତି ଭିକ୍ଖୁ ଚେୱ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚ।

[ପାଚି। ୨୮୬, ୨୯୧; ପାରା। ୪୪୫,୪୫୪]ରହୋ ନାମ ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ରହୋ ସୋତସ୍ସ ରହୋ। ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ରହୋ ନାମ ନ ସକ୍କା ହୋତି ଅକ୍ଖିଂ ୱା ନିଖଣୀଯମାନେ ଭମୁକଂ ୱା ଉକ୍ଖିପୀଯମାନେ ସୀସଂ ୱା ଉକ୍ଖିପୀଯମାନେ ପସ୍ସିତୁଂ। ସୋତସ୍ସ ରହୋ ନାମ ନ ସକ୍କା ହୋତି ପକତିକଥା ସୋତୁଂ।

ନିସଜ୍ଜଂକପ୍ପେଯ୍ୟାତି ଭିକ୍ଖୁନିଯା ନିସିନ୍ନାଯ ଭିକ୍ଖୁ ଉପନିସିନ୍ନୋ ୱା ହୋତି ଉପନିପନ୍ନୋ ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଭିକ୍ଖୁ ନିସିନ୍ନେ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉପନିସିନ୍ନା ୱା ହୋତି ଉପନିପନ୍ନା ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଭୋ ୱା ନିସିନ୍ନା ହୋନ୍ତି ଉଭୋ ୱା ନିପନ୍ନା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୦୧। ରହୋ ରହୋସଞ୍ଞୀ ଏକୋ ଏକାଯ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ରହୋ ୱେମତିକୋ ଏକୋ ଏକାଯ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ରହୋ ଅରହୋସଞ୍ଞୀ ଏକୋ ଏକାଯ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅରହୋ ରହୋସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅରହୋ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅରହୋ ଅରହୋସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୦୨। ଅନାପତ୍ତି ଯୋ କୋଚି ୱିଞ୍ଞୂ ଦୁତିଯୋ ହୋତି, ତିଟ୍ଠତି ନ ନିସୀଦତି, ଅରହୋପେକ୍ଖୋ, ଅଞ୍ଞୱିହିତୋ ନିସୀଦତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ରହୋନିସଜ୍ଜସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

ଓୱାଦୱଗ୍ଗୋ ତତିଯୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ଅସମ୍ମତଅତ୍ଥଙ୍ଗତୂ , ପସ୍ସଯାମିସଦାନେନ;

ସିବ୍ବତି ଅଦ୍ଧାନଂ ନାୱଂ ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ଏକୋ ଏକାଯ ତେ ଦସାତି।

୪। ଭୋଜନଓଗ୍ଗୋ

୧। ଆଓସଥପିଣ୍ଡସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୦୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଓା ସାଓତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତଓନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାଓତ୍ଥିଯା ଅୱିଦୂରେ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ଆଓସଥପିଣ୍ଡୋ ପଞ୍ଞତ୍ତୋ ହୋତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀଓରମାଦାଯ ସାଓତ୍ଥିଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସିତ୍ୱା ପିଣ୍ଡଂ ଅଲଭମାନା ଆଓସଥଂ ଅଗମଂସୁ। ମନୁସ୍ସା – ''ଚିରସ୍ସମ୍ପି ଭଦନ୍ତା ଆଗତା''ତି ତେ ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପରିୱିସିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦୁତିଯମ୍ପି ଦିୱସଂ...ପେ... ତତିଯମ୍ପି ଦିୱସଂ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀଓରମାଦାଯ ସାଓତ୍ଥିଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସିତ୍ୱା ପିଣ୍ଡଂ ଅଲଭମାନା ଆଓସଥଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କିଂ ମଯଂ କରିସ୍ସାମ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା! ହିଯ୍ୟୋପି ଇଧେୱ ଆଗନ୍ତବ୍ବଂ ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି, ତତ୍ଥେୱ ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ତିତ୍ଥିଯା ଅପସକ୍କନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! ନଯିମେସଞ୍ଞେୱ ଆଓସଥପିଣ୍ଡୋ ପଞ୍ଞତ୍ତୋ; ସବ୍ବେସଞ୍ଞେୱ ଆଓସଥପିଣ୍ଡୋ ପଞ୍ଞତ୍ତୋ''ତି।

ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀତି...ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଓା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଓା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ଏଓଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଏକୋ ଆଓସଥପିଣ୍ଡୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରିଂ ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏଓଞ୍ଚିଦଂ ଭଗଓତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୦୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାଓତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଆଓସଥୋ ତେନୁପସଙ୍କମି। ମନୁସ୍ସା – ''ଚିରସ୍ସମ୍ପି ଥେରୋ ଆଗତୋ''ତି ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପରିୱିସିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମତୋ ସାରିପୁତ୍ତସ୍ସ ଭୁତ୍ତାୱିସ୍ସ ଖରୋ ଆବାଧୋ ଉପ୍ପଜ୍ଜି, ନାସକ୍ଖି ତମ୍ହା ଆଓସଥା ପକ୍କମିତୁଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ଦୁତିଯମ୍ପି ଦିୱସଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାରିପୁତ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଭୁଞ୍ଜଥ, ଭନ୍ତେ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ – ''ଭଗଓତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତୋ ନ ପଟିଗ୍ଗହେସି; ଛିନ୍ନଭତ୍ତୋ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାରିପୁତ୍ତୋ ସାଓତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଓତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗଓା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଅନୁୱସିତ୍ୱା ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏଓଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୦୫।''ଅଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଏକୋ ଆଓସଥପିଣ୍ଡୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୨୦୬।ଅଗିଲାନୋ ନାମ ସକ୍କୋତି ତମ୍ହା ଆଓସଥା ପକ୍କମିତୁଂ।

ଗିଲାନୋ ନାମ ନ ସକ୍କୋତି ତମ୍ହା ଆଓସଥା ପକ୍କମିତୁଂ।

ଆଓସଥପିଣ୍ଡୋ ନାମ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଭୋଜନଂ – ସାଲାଯ ୱା ମଣ୍ଡପେ ୱା ରୁକ୍ଖମୂଲେ ୱା ଅବ୍ଭୋକାସେ ୱା ଅନୋଦିସ୍ସ ଯାୱଦତ୍ଥୋ ପଞ୍ଞତ୍ତୋ ହୋତି। ଅଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସକିଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି 'ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ'ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୦୭। ଅଗିଲାନୋ ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ତତୁତ୍ତରି ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନୋ ୱେମତିକୋ ତତୁତ୍ତରି ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନୋ ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ତତୁତ୍ତରିଂ ଆଓସଥପିଣ୍ଡଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଗିଲାନୋ ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନୋ ୱେମତିକୋ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନୋ ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୦୮। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନସ୍ସ, ଅଗିଲାନୋ ସକିଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ, ୱା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ସାମିକା ନିମନ୍ତେତ୍ୱା ଭୋଜେନ୍ତି, ଓଦିସ୍ସ ପଞ୍ଞତ୍ତୋ ହୋତି, ନ ଯାୱଦତ୍ଥୋ ପଞ୍ଞତ୍ତୋ ହୋତି, ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି ଠପେତ୍ୱା ସବ୍ବତ୍ଥ ଅନାପତ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଆୱସଥପିଣ୍ଡସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ଗଣଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୦୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଦେୱଦତ୍ତୋ ପରିହୀନଲାଭସକ୍କାରୋ ସପରିସୋ କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! କସ୍ସ ସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ମନାପଂ, କସ୍ସ ସାଦୁଂ ନ ରୁଚ୍ଚତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଦେୱଦତ୍ତୋ ସପରିସୋ କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତୀ''ତି...ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଦେୱଦତ୍ତ, ସପରିସୋ କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ସପରିସୋ କୁଲେସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଗଣଭୋଜନେ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୧୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଗିଲାନେ ଭିକ୍ଖୂ ଭତ୍ତେନ ନିମନ୍ତେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି – ''ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ଗଣଭୋଜନ''ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଗଣଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଗଣଭୋଜନେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ''ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୧୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଚୀୱରଦାନସମଯେ ସଚୀୱରଭତ୍ତଂ ପଟିଯାଦେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ନିମନ୍ତେନ୍ତି – ''ଭୋଜେତ୍ୱା ଚୀୱରେନ ଅଚ୍ଛାଦେସ୍ସାମା''ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି – ''ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ଗଣଭୋଜନ''ନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ପରିତ୍ତଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ...ପେ... ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚୀୱରଦାନସମଯେ ଗଣଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଗଣଭୋଜନେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ, ଚୀୱରଦାନସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ''ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୧୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଚୀୱରକାରକେ ଭିକ୍ଖୂ ଭତ୍ତେନ ନିମନ୍ତେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି – ''ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ଗଣଭୋଜନ''ନ୍ତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ...ପେ... ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚୀୱରକାରସମଯେ ଗଣଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଗଣଭୋଜନେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ, ଚୀୱରଦାନସମଯୋ, ଚୀୱରକାରସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ

ସମଯୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୧୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ମନୁସ୍ସେହି ସଦ୍ଧିଂ ଅଦ୍ଧାନଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେ ମନୁସ୍ସେ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ମୁହୁତ୍ତଂ, ଆୱୁସୋ, ଆଗମେଥ; ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିସ୍ସାମା’’ତି। ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଇଧେୱ, ଭନ୍ତେ, ଭୁଞ୍ଜଥା’’ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି – ‘‘ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ଗଣଭୋଜନ’’ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଦ୍ଧାନଗମନସମଯେ ଗଣଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ଗଣଭୋଜନେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ, ଚୀୱରଦାନସମଯୋ, ଚୀୱରକାରସମଯୋ, ଅଦ୍ଧାନଗମନସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୧୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ମନୁସ୍ସେହି ସଦ୍ଧିଂ ନାୱାଯ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେ ମନୁସ୍ସେ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ମୁହୁତ୍ତଂ, ଆୱୁସୋ, ତୀରଂ ଉପନେଥ; ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିସ୍ସାମା’’ତି। ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଇଧେୱ, ଭନ୍ତେ, ଭୁଞ୍ଜଥା’’ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି – ‘‘ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ଗଣଭୋଜନ’’ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନାୱାଭିରୁହନସମଯେ ଗଣଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ଗଣଭୋଜନେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ, ଚୀୱରଦାନସମଯୋ, ଚୀୱରକାରସମଯୋ, ଅଦ୍ଧାନଗମନସମଯୋ, ନାୱାଭିରୁହନସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୧୫। ତେନ ୦ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଦିସାସୁ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୂ ରାଜଗହଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି ଭଗୱନ୍ତଂ ଦସ୍ସନାଯ। ମନୁସ୍ସା ନାନାୱେରଜ୍ଜକେ ଭିକ୍ଖୂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଭତ୍ତେନ ନିମନ୍ତେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି – ‘‘ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ଗଣଭୋଜନ’’ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାସମଯେ ଗଣଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ଗଣଭୋଜନେ , ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ, ଚୀୱରଦାନସମଯୋ, ଚୀୱରକାରସମଯୋ, ଅଦ୍ଧାନଗମନସମଯୋ, ନାୱାଭିରୁହନସମଯୋ, ମହାସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୧୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରଞ୍ଞୋ ମାଗଧସ୍ସ ସେନିଯସ୍ସ ବିମ୍ବିସାରସ୍ସ ଞାତିସାଲୋହିତୋ ଆଜୀୱକେସୁ ପବ୍ବଜିତୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଆଜୀୱକୋ ଯେନ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ରାଜାନଂ ମାଗଧଂ ସେନିଯଂ ବିମ୍ବିସାରଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଇଚ୍ଛାମହଂ, ମହାରାଜ, ସବ୍ବପାସଣ୍ଡିକଭତ୍ତଂ କାତୁ’’ନ୍ତି। ‘‘ସଚେ ତ୍ୱଂ, ଭନ୍ତେ, ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପଠମଂ ଭୋଜେଯ୍ୟାସି’’। ‘‘ଏୱଂ କରେଯ୍ୟାମୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଆଜୀୱକୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସି – ‘‘ଅଧିୱାସେନ୍ତୁ ମେ ଭିକ୍ଖୂ ସ୍ୱାତନାଯ ଭତ୍ତ’’ନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି – ‘‘ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ଗଣଭୋଜନ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଆଜୀୱକୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତା ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ମୋଦି, ସମ୍ମୋଦନୀଯଂ କଥଂ ସାରଣୀଯଂ ୱୀତିସାରେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠାସି। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତୋ ଖୋ ସୋ ଆଜୀୱକୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଭୱମ୍ପି ଗୋତମୋ ପବ୍ବଜିତୋ, ଅହମ୍ପି ପବ୍ବଜିତୋ; ଅରହତି ପବ୍ବଜିତୋ ପବ୍ବଜିତସ୍ସ ପିଣ୍ଡଂ ପଟିଗ୍ଗହେତୁଂ। ଅଧିୱାସେତୁ ମେ ଭୱଂ ଗୋତମୋ ସ୍ୱାତନାଯ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା’’ତି। ଅଧିୱାସେସି ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀଭାୱେନ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଆଜୀୱକୋ ଭଗୱତୋ ଅଧିୱାସନଂ ୱିଦିତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଣଭତ୍ତସମଯେ ଗଣଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୧୭।ଗଣଭୋଜନେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ, ଚୀୱରଦାନସମଯୋ, ଚୀୱରକାରସମଯୋ, ଅଦ୍ଧାନଗମନସମଯୋ, ନାୱାଭିରୁହନସମଯୋ, ମହାସମଯୋ, ସମଣଭତ୍ତସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ''ତି।

୨୧୮।ଗଣଭୋଜନଂ ନାମ ଯତ୍ଥ ଚତ୍ତାରୋ ଭିକ୍ଖୂ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ ଭୋଜନେନ ନିମନ୍ତିତା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ଏତଂ ଗଣଭୋଜନଂ ନାମ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯାତି ଠପେତ୍ୱା ସମଯଂ।

ଗିଲାନସମଯୋ ନାମ ଅନ୍ତମସୋ ପାଦାପି ଫଲିତା [ଫାଲିତା (ସ୍ୟା। କ।)] ହୋନ୍ତି। ''ଗିଲାନସମଯୋ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

ଚୀୱରଦାନସମଯୋ ନାମ ଅନତ୍ଥତେ କଥିନେ ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଚ୍ଛିମୋ ମାସୋ, ଅତ୍ଥତେ କଥିନେ ପଞ୍ଚମାସା। ''ଚୀୱରଦାନସମଯୋ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

ଚୀୱରକାରସମଯୋ ନାମ ଚୀୱରେ କଯିରମାନେ। ''ଚୀୱରକାରସମଯୋ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

ଅଦ୍ଧାନଗମନସମଯୋ ନାମ ''ଅଦ୍ଧଯୋଜନଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସାମୀ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ, ଗଚ୍ଛନ୍ତେନ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ, ଗତେନ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

ନାୱାଭିରୁହନସମଯୋ ନାମ ''ନାୱଂ ଅଭିରୁହିସ୍ସାମୀ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ, ଆରୁଳ୍ହେନ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ, ଓରୁଳ୍ହେନ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

ମହାସମଯୋ ନାମ ଯତ୍ଥ ଦ୍ୱେ ତଯୋ ଭିକ୍ଖୂ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ୱା ଯାପେନ୍ତି, ଚତୁତ୍ଥେ ଆଗତେ ନ ଯାପେନ୍ତି। ''ମହାସମଯୋ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

ସମଣଭତ୍ତସମଯୋ ନାମ ଯୋ କୋଚି ପରିବ୍ବାଜକସମାପନ୍ନୋ ଭତ୍ତଂ କରୋତି। ''ସମଣଭତ୍ତସମଯୋ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

''ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୧୯। ଗଣଭୋଜନେ ଗଣଭୋଜନସଞ୍ଞୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣଭୋଜନେ ୱେମତିକୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣଭୋଜନେ ନଗଣଭୋଜନସଞ୍ଞୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ନଗଣଭୋଜନେ ଗଣଭୋଜନସଞ୍ଞୀ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନଗଣଭୋଜନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନଗଣଭୋଜନେ ନଗଣଭୋଜନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୨୦। ଅନାପତ୍ତି ସମଯେ, ଦ୍ୱେ ତଯୋ ଏକତୋ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ୱା ଏକତୋ ସନ୍ନିପତିତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ନିଚ୍ଚଭତ୍ତଂ, ସଲାକଭତ୍ତଂ, ପକ୍ଖିକଂ, ଉପୋସଥିକଂ, ପାଟିପଦିକଂ, ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି ଠପେତ୍ୱା ସବ୍ବତ୍ଥ ଅନାପତ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଗଣଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିଯଂ।

୩। ପରମ୍ପରଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୨୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯଂ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱେସାଲିଯଂ ପଣୀତାନଂ ଭତ୍ତାନଂ ଭତ୍ତପଟିପାଟି ଅଧିଟ୍ଠିତା ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଦଲିଦ୍ଦସ୍ସ କମ୍ମକାରସ୍ସ [କମ୍ମକରସ୍ସ (ସୀ।)] ଏତଦହୋସି – ''ନ ଖୋ ଇଦଂ ଓରକଂ ଭୱିସ୍ସତି ଯଥଯିମେ ମନୁସ୍ସା ସକ୍କଚ୍ଚଂ ଭତ୍ତଂ କରୋନ୍ତି; ଯଂନୂନାହମ୍ପି ଭତ୍ତଂ କରେଯ୍ୟ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ କମ୍ମକାରୋ ଯେନ କିରପତିକୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ କିରପତିକଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଇଚ୍ଛାମହଂ, ଅଯ୍ୟପୁତ୍ତ, ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ କାତୁଂ। ଦେହି ମେ ୱେତନ''ନ୍ତି। ସୋପି ଖୋ କିରପତିକୋ ସଦ୍ଧୋ ହୋତି ପସନ୍ନୋ। ଅଥ ଖୋ ସୋ କିରପତିକୋ ତସ୍ସ ଦଲିଦ୍ଦସ୍ସ କମ୍ମକାରସ୍ସ ଅଦ୍ଧାତିରେକଂ [ଅତିରେକଂ (ସ୍ୟା।)] ୱେତନଂ ଅଦାସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ କମ୍ମକାରୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ କମ୍ମକାରୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଧିୱାସେତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ସ୍ୱାତନାଯ ଭତ୍ତଂ ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନା''ତି। ''ମହା ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ। ଜାନାହୀ''ତି। ''ହୋତୁ [ହୋତୁ ମେ (କ।)] ଭନ୍ତେ, ମହା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ। ବହୂ

ମେ ବଦରା ପଟିଯତ୍ତା ବଦରମିସ୍ସେନ ପେଯ୍ୟା ପରିପୂରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି। ଅଧିୱାସେସି ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀଭାୱେନ।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ କମ୍ମକାରୋ ଭଗୱତୋ ଅଧିୱାସନଂ ୱିଦିତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ – ‘‘ଦଲିଦ୍ଦେନ କିର କମ୍ମକାରେନ ସ୍ୱାତନାଯ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ, ବଦରମିସ୍ସେନ ପେଯ୍ୟା ପରିପୂରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି। ତେ କାଲସ୍ସେୱ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ମନୁସ୍ସା – ‘‘ଦଲିଦ୍ଦେନ କିର କମ୍ମକାରେନ ବୁଦ୍ଧପ୍ପମୁଖୋ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ନିମନ୍ତିତୋ’’ତି। ତେ ଦଲିଦ୍ଦସ୍ସ କମ୍ମକାରସ୍ସ ପହୂତଂ ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ଅଭିହରିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ କମ୍ମକାରୋ ତସ୍ସା ରତ୍ତିଯା ଅଚ୍ଚଯେନ ପଣୀତଂ ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ପଟିଯାଦାପେତ୍ୱା ଭଗୱତୋ କାଲଂ ଆରୋଚାପେସି – ‘‘କାଲୋ, ଭନ୍ତେ, ନିଟ୍ଠିତଂ ଭତ୍ତ’’ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ତସ୍ସ ଦଲିଦ୍ଦସ୍ସ କମ୍ମକାରସ୍ସ ନିୱେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି ସଦ୍ଧିଂ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘେନ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ କମ୍ମକାରୋ ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଭିକ୍ଖୂ ପରିୱିସତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଥୋକଂ, ଆୱୁସୋ, ଦେହି। ଥୋକଂ, ଆୱୁସୋ, ଦେହୀ’’ତି। ‘‘ମା ଖୋ ତୁମ୍ହେ, ଭନ୍ତେ, ‘ଅଯଂ ଦଲିଦ୍ଦୋ କମ୍ମକାରୋ’ତି ଥୋକଂ ଥୋକଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହିତ୍ଥ। ପହୂତଂ ମେ ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ପଟିଯତ୍ତଂ।

ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହଥ, ଭନ୍ତେ, ଯାୱଦତ୍ଥ’’ନ୍ତି। ‘‘ନ ଖୋ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଏତଂକାରଣା ଥୋକଂ ଥୋକଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାମ। ଅପିଚ, ମଯଂ କାଲସ୍ସେୱ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିମ୍ହା; ତେନ ମଯଂ ଥୋକଂ ଥୋକଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାମା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦଲିଦ୍ଦୋ କମ୍ମକାରୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ମଯା ନିମନ୍ତିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! ନ ଚାହଂ ପଟିବଲୋ ଯାୱଦତ୍ଥଂ ଦାତୁ’’ନ୍ତି? ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ଦଲିଦ୍ଦସ୍ସ କମ୍ମକାରସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା… ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ଅଞ୍ଞତ୍ର ନିମନ୍ତିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଅଞ୍ଞତ୍ର ନିମନ୍ତିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ଅଞ୍ଞତ୍ର ନିମନ୍ତିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ପରମ୍ପରଭୋଜନେପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୨୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଆଦାଯ ଯେନ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଭୁଞ୍ଜାହି, ଆୱୁସୋ’’ତି। ‘‘ଅଲଂ, ଆୱୁସୋ, ଅତ୍ଥି ମେ ଭତ୍ତପଚ୍ଚାସା’’ତି। ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପିଣ୍ଡପାତୋ ଉସ୍ସୂରେ [ଉସ୍ସୂରେନ (କ।)] ଆହରୀଯିତ୍ଥ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ନ ଚିତ୍ତରୂପଂ ଭୁଞ୍ଜି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପରମ୍ପରଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ପରମ୍ପରଭୋଜନେ,ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୨୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଚୀୱରଦାନସମଯେ ସଚୀୱରଭତ୍ତଂ ପଟିଯାଦେତ୍ୱା [ପଟିଯାଦାପେତ୍ୱା (ଇତିପି)] ଭିକ୍ଖୂ ନିମନ୍ତେନ୍ତି – ‘‘ଭୋଜେତ୍ୱା ଚୀୱରେନ ଅଚ୍ଛାଦେସ୍ସାମା’’ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି – ‘‘ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ପରମ୍ପରଭୋଜନ’’ନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ପରିତ୍ତଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚୀୱରଦାନସମଯେ ପରମ୍ପରଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ପରମ୍ପରଭୋଜନେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ, ଚୀୱରଦାନସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ’’ତି।

ଏଓ୍ୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗଓ୍ୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୨୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମନୁସ୍ସା ଚୀଓ୍ୱରକାରକେ ଭିକ୍ଖୂ ଭତ୍ତେନ ନିମନ୍ତେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିଓ୍ୱାସେନ୍ତି – ''ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗଓ୍ୱତା ପରମ୍ପରଭୋଜନ''ନ୍ତି। ଭଗଓ୍ୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ...ପେ... ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଓ୍ୱେ, ଚୀଓ୍ୱରକାରସମଯେ ପରମ୍ପରଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏଓ୍ୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଓ୍ୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୨୫।''ପରମ୍ପରଭୋଜନେ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଗିଲାନସମଯୋ, ଚୀଓ୍ୱରଦାନସମଯୋ, ଚୀଓ୍ୱରକାରସମଯୋ – ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସମଯୋ''ତି।

ଏଓ୍ୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗଓ୍ୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୨୬। ଅଥ ଖୋ ଭଗଓ୍ୱା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିଓ୍ୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀଓ୍ୱରମାଦାଯ ଆଯସ୍ମତା ଆନନ୍ଦେନ ପଚ୍ଛାସମଣେନ ଯେନ ଅଞ୍ଞତରଂ କୁଲଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ଭଗଓ୍ୱତୋ ଚ ଆଯସ୍ମତୋ ଚ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ଭୋଜନଂ ଅଦଂସୁ। ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତୋ ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି। ''ଗଣ୍ହାହି [ପଟିଗଣ୍ହାହି (ସୀ।)], ଆନନ୍ଦା''ତି। ''ଅଲଂ, ଭଗଓ୍ୱା , ଅତ୍ଥି ମେ ଭତ୍ତପଚ୍ଚାସା''ତି। ''ତେନହାନନ୍ଦ, ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା ଗଣ୍ହାହୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଓ୍ୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଓ୍ୱେ, ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା [ଭତ୍ତପଚ୍ଚାସଂ ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା (ସ୍ୟା।)] ପରମ୍ପରଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏଓ୍ୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଓ୍ୱେ, ୱିକପ୍ପେତବ୍ବଂ – 'ମଯ୍ହଂ ଭତ୍ତପଚ୍ଚାସଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଦମ୍ମୀ''ତି।

୨୨୭।ପରମ୍ପରଭୋଜନଂ ନାମ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ ଭୋଜନେନ ନିମନ୍ତିତୋ, ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଏତଂ ପରମ୍ପରଭୋଜନଂ ନାମ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯାତି ଠପେତ୍ୱା ସମଯଂ।

ଗିଲାନସମଯୋ ନାମ ନ ସକ୍କୋତି ଏକାସନେ ନିସିନ୍ନୋ ଯାଓ୍ୱଦତ୍ଥଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ''ଗିଲାନସମଯୋ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

ଚୀଓ୍ୱରଦାନସମଯୋ ନାମ ଅନତ୍ଥତେ କଥିନେ ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଚ୍ଛିମୋ ମାସୋ, ଅତ୍ଥତେ କଥିନେ ପଞ୍ଚ ମାସା। ''ଚୀଓ୍ୱରଦାନସମଯୋ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

ଚୀଓ୍ୱରକାରସମଯୋ ନାମ ଚୀଓ୍ୱରେ କଯିରମାନେ। ''ଚୀଓ୍ୱରକାରସମଯୋ''ତି ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ।

''ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୨୮। ପରମ୍ପରଭୋଜନେ ପରମ୍ପରଭୋଜନସଞ୍ଞୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରମ୍ପରଭୋଜନେ ୱେମତିକୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରମ୍ପରଭୋଜନେ ନପରମ୍ପରଭୋଜନସଞ୍ଞୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ନପରମ୍ପରଭୋଜନେ ପରମ୍ପରଭୋଜନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନପରମ୍ପରଭୋଜନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନପରମ୍ପରଭୋଜନେ ନପରମ୍ପରଭୋଜନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୨୯। ଅନାପତ୍ତି ସମଯେ, ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଦ୍ୱେ ତଯୋ ନିମନ୍ତନେ ଏକତୋ ଭୁଞ୍ଜତି, ନିମନ୍ତନପଟିପାଟିଯା ଭୁଞ୍ଜତି, ସକଲେନ ଗାମେନ ନିମନ୍ତିତୋ ତସ୍ମିଂ ଗାମେ ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ଭୁଞ୍ଜତି , ସକଲେନ ପୂଗେନ ନିମନ୍ତିତୋ ତସ୍ମିଂ ପୂଗେ ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ଭୁଞ୍ଜତି, ନିମନ୍ତିଯମାନୋ ଭିକ୍ଖଂ ଗହେସ୍ସାମୀତି ଭଣତି, ନିଚ୍ଚଭତ୍ତେ, ସଲାକଭତ୍ତେ, ପକ୍ଖିକେ, ଉପୋସଥିକେ, ପାଟିପଦିକେ, ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି ଠପେତ୍ୱା ସବ୍ବତ୍ଥ ଅନାପତ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପରମ୍ପରଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିଯଂ।

୪। କାଣମାତୁସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୩୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ କାଣମାତା ଉପାସିକା ସଦ୍ଧା ହୋତି ପସନ୍ନା। କାଣା ଗାମକେ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ଦିନ୍ନା ହୋତି। ଅଥ ଖୋ କାଣା ମାତୁଘରଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେଵ କରଣୀଯେନ। ଅଥ ଖୋ କାଣାଯ ସାମିକୋ କାଣାଯ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସି – ''ଆଗଚ୍ଛତୁ କାଣା, ଇଚ୍ଛାମି କାଣାଯ ଆଗତ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ କାଣମାତା ଉପାସିକା ''କିସ୍ମିଂ ଵିଯ ରିତ୍ତହତ୍ଥଂ ଗନ୍ତୁ''ନ୍ତି ପୂଵଂ [ପୂପଂ (ଶ୍ୟା)] ପଚି। ପକ୍କେ ପୂଵେ ଅଞ୍ଞତରୋ ପିଣ୍ଡଚାରିକୋ ଭିକ୍ଖୁ କାଣମାତାଯ ଉପାସିକାଯ ନିଵେସନଂ ପାଵିସି। ଅଥ ଖୋ କାଣମାତା ଉପାସିକା ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୂଵଂ ଦାପେସି। ସୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖି। ତସ୍ସପି ପୂଵଂ ଦାପେସି। ସୋପି ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖି। ତସ୍ସପି ପୂଵଂ ଦାପେସି। ଯଥାପଟିଯତ୍ତଂ ପୂଵଂ ପରିକ୍ଖଯଂ ଅଗମାସି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ କାଣାଯ ସାମିକୋ କାଣାଯ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସି – ''ଆଗଚ୍ଛତୁ କାଣା, ଇଚ୍ଛାମି କାଣାଯ ଆଗତ''ନ୍ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ କାଣମାତା ଉପାସିକା ''କିସ୍ମିଂ ଵିଯ ରିତ୍ତହତ୍ଥଂ ଗନ୍ତୁ''ନ୍ତି ପୂଵଂ ପଚି। ପକ୍କେ ପୂଵେ ଅଞ୍ଞତରୋ ପିଣ୍ଡଚାରିକୋ ଭିକ୍ଖୁ କାଣମାତାଯ ଉପାସିକାଯ ନିଵେସନଂ ପାଵିସି। ଅଥ ଖୋ କାଣମାତା ଉପାସିକା ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୂଵଂ ଦାପେସି। ସୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖି। ତସ୍ସପି ପୂଵଂ ଦାପେସି। ସୋପି ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖି। ତସ୍ସପି ପୂଵଂ ଦାପେସି। ଯଥାପଟିଯତ୍ତଂ ପୂଵଂ ପରିକ୍ଖଯଂ ଅଗମାସି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ କାଣାଯ ସାମିକୋ କାଣାଯ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସି – ''ଆଗଚ୍ଛତୁ କାଣା, ଇଚ୍ଛାମି କାଣାଯ ଆଗତଂ। ସଚେ କାଣା ନାଗଚ୍ଛିସ୍ସତି, ଅହଂ ଅଞ୍ଞଂ ପଜାପତିଂ ଆନେସ୍ସାମୀ''ତି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ କାଣମାତା ଉପାସିକା କିସ୍ମିଂ ଵିଯ ରିତ୍ତହତ୍ଥଂ ଗନ୍ତୁନ୍ତି ପୂଵଂ ପଚି। ପକ୍କେ ପୂଵେ ଅଞ୍ଞତରୋ ପିଣ୍ଡଚାରିକୋ ଭିକ୍ଖୁ କାଣମାତାଯ ଉପାସିକାଯ ନିଵେସନଂ ପାଵିସି। ଅଥ ଖୋ କାଣମାତା ଉପାସିକା ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୂଵଂ ଦାପେସି। ସୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖି। ତସ୍ସପି ପୂଵଂ ଦାପେସି। ସୋପି ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖି। ତସ୍ସପି ପୂଵଂ ଦାପେସି। ଯଥାପଟିଯତ୍ତଂ ପୂଵଂ ପରିକ୍ଖଯଂ ଅଗମାସି। ଅଥ ଖୋ କାଣାଯ ସାମିକୋ ଅଞ୍ଞଂ ପଜାପତିଂ ଆନେସି।

ଅସ୍ସୋସି ଖୋ କାଣା – ''ତେନ କିର ପୁରିସେନ ଅଞ୍ଞା ପଜାପତି ଆନୀତା''ତି। ସା ରୋଦନ୍ତୀ ଅଟ୍ଠାସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିଵାସେତ୍ଵା ପତ୍ତଚୀଵରମାଦାଯ ଯେନ କାଣମାତାଯ ଉପାସିକାଯ ନିଵେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ କାଣମାତା ଉପାସିକା ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ କାଣମାତରଂ ଉପାସିକଂ ଭଗଵା ଏତଦଵୋଚ – ''କିସ୍ସାଯଂ କାଣା ରୋଦତୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ କାଣମାତା ଉପାସିକା ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା କାଣମାତରଂ ଉପାସିକଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେତ୍ଵା ସମାଦପେତ୍ଵା ସମୁତ୍ତେଜେତ୍ଵା ସମ୍ପହଂସେତ୍ଵା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କାମି।

୨୩୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ସତ୍ଥୋ ରାଜଗହା ପଟିଯାଲୋକଂ ଗନ୍ତୁକାମୋ ହୋତି। ଅଞ୍ଞତରୋ ପିଣ୍ଡଚାରିକୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ସତ୍ଥଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାଵିସି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସତ୍ତୁଂ ଦାପେସି। ସୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖି। ତସ୍ସପି ସତ୍ତୁଂ ଦାପେସି। ସୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖି। ତସ୍ସପି ସତ୍ତୁଂ ଦାପେସି। ଯଥାପଟିଯତ୍ତଂ ପାଥେଯ୍ୟଂ ପରିକ୍ଖଯଂ ଅଗମାସି । ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ତେ ମନୁସ୍ସେ ଏତଦଵୋଚ – ''ଅଜ୍ଜଣ୍ହୋ, ଅଯ୍ୟା, ଆଗମେଥ, ଯଥାପଟିଯତ୍ତଂ ପାଥେଯ୍ୟଂ ଅଯ୍ୟାନଂ ଦିନ୍ନଂ। ପାଥେଯ୍ୟଂ ପଟିଯାଦେସ୍ସାମୀ''ତି। ''ନାଯ୍ୟୋ [ନାଯ୍ୟ (ସ୍ୟା।)] ସକ୍କା ଆଗମେତୁଂ, ପଯାତୋ ସତ୍ଥୋ''ତି ଅଗମଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ପାଥେଯ୍ୟଂ ପଟିଯାଦେତ୍ଵା ପଚ୍ଛା ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଚୋରା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ଵା ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତି! ଅଯଂ ଇମେସଂ ଦତ୍ଵା ପଚ୍ଛା ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ଚୋରେହି ଅଚ୍ଛିନ୍ନୋ''ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଦସ ଅତ୍ଥଵସେ ପଟିଚ୍ଚ – ସଙ୍ଘସୁଟ୍ଠୁତାଯ, ସଙ୍ଘଫାସୁତାଯ…ପେ… ଵିନଯାନୁଗ୍ଗହାଯ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୩୨।''ଭିକ୍ଖୁଂ ପନେଵ କୁଲଂ ଉପଗତଂ ପୂଵେହି ଵା ମନ୍ଥେହି ଵା ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପଵାରେଯ୍ୟ, ଆକଙ୍ଖମାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଦ୍ଵତ୍ତିପତ୍ତପୂରା ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ୟ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଦ୍ଵତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ଵା ତତୋ ନୀହରିତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂଵିଭଜିତବ୍ବଂ। ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସାମୀଚୀ''ତି।

୨୩୩।ଭିକ୍ଖୁଂ ପନେଵ କୁଲଂ ଉପଗତନ୍ତି କୁଲଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି କୁଲାନି – ଖତ୍ତିଯକୁଲଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲଂ, ଵେସ୍ସକୁଲଂ, ସୁଦ୍ଦକୁଲଂ।

ଉପଗତନ୍ତି ତତ୍ଥ ଗତଂ।

ପୂଞ୍ଚଂ ନାମ ଯଂକିଞ୍ଚି ପହେଣକତ୍ଥାଯ ପଟିଯତ୍ତଂ।

ମନ୍ଥଂ ନାମ ଯଂକିଞ୍ଚି ପାଥେଯ୍ୟତ୍ଥାଯ ପଟିଯତ୍ତଂ।

ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପୱାରେଯ୍ୟାତି ଯାୱତକଂ ଇଚ୍ଛସି ତାୱତକଂ ଗଣ୍ହାହୀତି।

ଆକଙ୍ଖମାନେନାତି ଇଚ୍ଛମାନେନ।

ଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରା ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବାତି ଦ୍ୱେତଯୋ ପତ୍ତପୂରା ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା।

ତତୋଚେ ଉତ୍ତରି ପଟିଗଣ୍ହେଯ୍ୟାତି ତଦୁତ୍ତରି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ତତୋ ନିକ୍ଖମନ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ – ‘‘ଅମୁତ୍ର ମଯା ଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରା ପଟିଗ୍ଗହିତା, ମା ଖୋ ତତ୍ଥ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହୀ’’ତି। ସଚେ ପସ୍ସିତ୍ୱା ନ ଆଚିକ୍ଖତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସଚେ ଆଚିକ୍ଖିତେ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ତତୋନୀହରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଭଜିତବ୍ବନ୍ତି ପଟିକ୍କମନଂ ନୀହରିତ୍ୱା ସଂୱିଭଜିତବ୍ବଂ।

ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସାମୀଚୀତି ଅଯଂ ତତ୍ଥ ଅନୁଧମ୍ମତା।

୨୩୪। ଅତିରେକଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅତିରେକଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ୱେମତିକୋ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅତିରେକଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ଊନକସଞ୍ଞୀ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ଊନକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୩୫। ଅନାପତ୍ତି ଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିପତ୍ତପୂରେ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ନ ପହେଣକତ୍ଥାଯ ନ ପାଥେଯ୍ୟତ୍ଥାଯ ପଟିଯତ୍ତଂ ଦେନ୍ତି, ପହେଣକତ୍ଥାଯ ୱା ପାଥେଯ୍ୟତ୍ଥାଯ ୱା ପଟିଯତ୍ତସେସକଂ ଦେନ୍ତି, ଗମନେ ପଟିପ୍ପସ୍ସଦ୍ଧେ ଦେନ୍ତି, ଞାତକାନଂ ପୱାରିତାନଂ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

କାଣମାତୁସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ପଠମପୱାରଣାସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୩୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଭିକ୍ଖୂ ନିମନ୍ତେତ୍ୱା ଭୋଜେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭୁତ୍ତାୱୀ ପୱାରିତା ଞାତିକୁଲାନି ଗନ୍ତ୍ୱା ଏକଚ୍ଚେ ଭୁଞ୍ଜିଂସୁ ଏକଚ୍ଚେ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଆଦାଯ ଅଗମଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ପଟିୱିସ୍ସକେ [ପଟିୱିସକେ (ଯୋଜନା)] ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଭିକ୍ଖୂ ମଯା ଅଯ୍ୟା ସନ୍ତପ୍ପିତା। ଏଥ, ତୁମ୍ହେପି ସନ୍ତପ୍ପେସ୍ସାମୀ’’ତି। ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘କିଂ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟୋ [ଅଯ୍ୟ (ସ୍ୟା।)], ଅମ୍ହେ ସନ୍ତପ୍ପେସ୍ସସି? ଯେପି ତଯା ନିମନ୍ତିତା ତେପି ଅମ୍ହାକଂ ଘରାନି ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଏକଚ୍ଚେ ଭୁଞ୍ଜିଂସୁ ଏକଚ୍ଚେ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଆଦାଯ ଅଗମଂସୂ’’ତି!

ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ଅମ୍ହାକଂ ଘରେ ଭୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! ନ ଚାହଂ ପଟିବଲୋ ଯାୱଦତ୍ଥଂ ଦାତୁ’’ନ୍ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ଭୁତ୍ତାୱୀ ପୱାରିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଭୁତ୍ତାୱୀ ପୱାରିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ଭୁତ୍ତାୱୀ ପୱାରିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭୁତ୍ତାୱୀ ପୱାରିତୋ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ଖାଦେୟ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୩୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପଣୀତେ ପିଣ୍ଡପାତେ ନୀହରନ୍ତି। ଗିଲାନା ନ ଚିତ୍ତରୂପଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ତାନି ଭିକ୍ଖୂ ଛଡ୍ଡେନ୍ତି। ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଭଗୱା ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦଂ ମହାସଦ୍ଦଂ କାକୋରୱସଦ୍ଦଂ। ସୁତ୍ୱାନ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘କିଂ ନୁ ଖୋ ସୋ, ଆନନ୍ଦ, ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦୋ ମହାସଦ୍ଦୋ କାକୋରୱସଦ୍ଦୋ’’ତି? ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ‘‘ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟୁଂ ପନାନନ୍ଦ, ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନାତିରିତ୍ତ’’ନ୍ତି। ‘‘ନ ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟୁଂ, ଭଗୱା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନସ୍ସ ଚ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଚ ଅତିରିତ୍ତଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତିରିତ୍ତଂ କାତବ୍ବଂ – ‘‘ଅଲମେତଂ ସବ୍ବ’’ନ୍ତି। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୨୩୮।‘‘ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭୁତ୍ତାୱୀ ପୱାରିତୋ ଅନତିରିତ୍ତଂ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ଖାଦେୟ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୨୩୯।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭୁତ୍ତାୱୀ ନାମ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଭୋଜନଂ ଅନ୍ତମସୋ କୁସଗ୍ଗେନପି ଭୁତ୍ତଂ ହୋତି।

ପୱାରିତୋ ନାମ ଅସନଂ ପଞ୍ଞାୟତି, ଭୋଜନଂ ପଞ୍ଞାୟତି, ହତ୍ଥପାସେ ଠିତୋ ଅଭିହରତି, ପଟିକ୍ଖେପୋ ପଞ୍ଞାୟତି।

ଅନତିରିତ୍ତଂ ନାମ ଅକପ୍ପିୟକତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଗ୍ଗହିତକତଂ ହୋତି, ଅନୁଚ୍ଚାରିତକତଂ ହୋତି , ଅହତ୍ଥପାସେ କତଂ ହୋତି, ଅଭୁତ୍ତାୱିନା କତଂ ହୋତି, ଭୁତ୍ତାୱିନା ପୱାରିତେନ ଆସନା ୱୁଟ୍ଠିତେନ କତଂ ହୋତି, ‘‘ଅଲମେତଂ ସବ୍ବନ୍ତି ଅୱୁତ୍ତଂ ହୋତି, ନ ଗିଲାନାତିରିତ୍ତଂ ହୋତି’’ – ଏତଂ ଅନତିରିତ୍ତଂ ନାମ।

ଅତିରିତ୍ତଂ ନାମ କପ୍ପିୟକତଂ ହୋତି, ପଟିଗ୍ଗହିତକତଂ ହୋତି, ଉଚ୍ଚାରିତକତଂ ହୋତି, ହତ୍ଥପାସେ କତଂ ହୋତି, ଭୁତ୍ତାୱିନା କତଂ ହୋତି, ଭୁତ୍ତାୱିନା ପୱାରିତେନ ଆସନା ଅୱୁଟ୍ଠିତେନ କତଂ ହୋତି, ‘‘ଅଲମେତଂ ସବ୍ବ’’ନ୍ତି ୱୁତ୍ତଂ ହୋତି, ଗିଲାନାତିରିତ୍ତଂ ହୋତି – ଏତଂ ଅତିରିତ୍ତଂ ନାମ।

ଖାଦନୀୟଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀୟଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀୟଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୨୪୦। ଅନତିରିତ୍ତେ ଅନତିରିତ୍ତସଞ୍ଞୀ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନତିରିତ୍ତେ ୱେମତିକୋ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନତିରିତ୍ତେ ଅତିରିତ୍ତସଞ୍ଞୀ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଆହାରତ୍ଥାୟ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତିରିତ୍ତେ ଅନତିରିତ୍ତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତିରିତ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତିରିତ୍ତେ ଅତିରିତ୍ତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୪୧। ଅନାପତ୍ତି ଅତିରିତ୍ତଂ କାରାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ‘‘ଅତିରିତ୍ତଂ କାରାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ ହରନ୍ତୋ ଗଚ୍ଛତି, ଗିଲାନସ୍ସ ସେସକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ସତି ପଚ୍ଚୟେ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମପୱାରଣାସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଦୁତିୟପୱାରଣାସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୪୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୂ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାଵତ୍ଥିଂ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ଏକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅନାଚାରଂ ଆଚରତି। ଦୁତିଯୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ମାଵୁସୋ, ଏଵରୂପମକାସି, ନେତଂ କପ୍ପତୀ''ତି। ସୋ ତସ୍ମିଂ ଉପନନ୍ଧି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ସାଵତ୍ଥିଂ ଅଗମଂସୁ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ସଙ୍ଘଭତ୍ତଂ ହୋତି। ଦୁତିଯୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭୁତ୍ତାଵୀ ପଵାରିତୋ ହୋତି। ଉପନଦ୍ଧୋ [ଉପନନ୍ଧୋ (କ।)] ଭିକ୍ଖୁ ଞାତିକୁଲଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ପିଣ୍ଡପାତଂ ଆଦାଯ ଯେନ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ଭୁଞ୍ଜାହି, ଆଵୁସୋ''ତି। ''ଅଲଂ, ଆଵୁସୋ, ପରିପୁଣ୍ଣୋମ୍ହୀ''ତି। ''ସୁନ୍ଦରୋ, ଆଵୁସୋ, ପିଣ୍ଡପାତୋ, ଭୁଞ୍ଜାହୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ନିପ୍ପୀଳିଯମାନୋ ତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜି। ଉପନଦ୍ଧୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ତ୍ୱମ୍ପି [ତ୍ୱଂ ହି (ସ୍ୟା।)] ନାମ, ଆଵୁସୋ, ମଂ ଵତ୍ତବ୍ବଂ ମଞ୍ଞସି ଯଂ ତ୍ୱଂ ଭୁତ୍ତାଵୀ ପଵାରିତୋ ଅନତିରିତ୍ତଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜସୀ''ତି। ''ନନୁ, ଆଵୁସୋ, ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବ''ନ୍ତି। ''ନନୁ, ଆଵୁସୋ, ପୁଚ୍ଛିତବ୍ବ''ନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭୁତ୍ତାଵିଂ ପଵାରିତଂ ଅନତିରିତ୍ତେନ ଭୋଜନେନ ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପଵାରେସ୍ସତୀ'' ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ଭିକ୍ଖୁଂ ଭୁତ୍ତାଵିଂ ପଵାରିତଂ ଅନତିରିତ୍ତେନ ଭୋଜନେନ ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପଵାରେସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଭିକ୍ଖୁଂ ଭୁତ୍ତାଵିଂ ପଵାରିତଂ ଅନତିରିତ୍ତେନ ଭୋଜନେନ ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପଵାରେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ ଭିକ୍ଖଵେ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୪୩।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭୁତ୍ତାଵିଂ ପଵାରିତଂ ଅନତିରିତ୍ତେନ ଖାଦନୀଯେନ ଵା ଭୋଜନୀଯେନ ଵା ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପଵାରେଯ୍ୟ – 'ହନ୍ଦ, ଭିକ୍ଖୁ, ଖାଦ ଵା ଭୁଞ୍ଜ ଵା'ତି, ଜାନଂ ଆସାଦନାପେକ୍ଖୋ, ଭୁତ୍ତସ୍ମିଂ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୨୪୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନ୍ତି ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ।

ଭୁତ୍ତାଵୀ ନାମ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଭୋଜନଂ, ଅନ୍ତମସୋ କୁସଗ୍ଗେନପି ଭୁତ୍ତଂ ହୋତି।

ପଵାରିତୋ ନାମ ଅସନଂ ପଞ୍ଞାଯତି, ଭୋଜନଂ ପଞ୍ଞାଯତି, ହତ୍ଥପାସେ ଠିତୋ ଅଭିହରତି, ପଟିକ୍ଖେପୋ ପଞ୍ଞାଯତି।

ଅନତିରିତ୍ତଂ ନାମ ଅକପ୍ପିଯକତଂ ହୋତି, ଅପ୍ପଟିଗ୍ଗହିତକତଂ ହୋତି, ଅନୁଚ୍ଚାରିତକତଂ ହୋତି, ଅହତ୍ଥପାସେ କତଂ ହୋତି, ଅଭୁତ୍ତାଵିନା କତଂ ହୋତି, ଭୁତ୍ତାଵିନା ପଵାରିତେନ ଆସନା ଵୁଟ୍ଠିତେନ କତଂ ହୋତି, ''ଅଲମେତଂ ସବ୍ବ''ନ୍ତି ଅଵୁତ୍ତଂ ହୋତି, ନ ଗିଲାନାତିରିତ୍ତଂ ହୋତି – ଏତଂ ଅନତିରିତ୍ତଂ ନାମ।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାଵଜୀଵିକଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଵସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପଵାରେଯ୍ୟାତି ଯାଵତକଂ ଇଚ୍ଛସି ତାଵତକଂ ଗଣ୍ହାହୀତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ଵା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ଵା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି, ସୋ ଵା ଆରୋଚେତି।

ଆସାଦନାପେକ୍ଖୋତି ''ଇମିନା ଇମଂ ଚୋଦେସ୍ସାମି ସାରେସ୍ସାମି ପଟିଚୋଦେସ୍ସାମି ପଟିସାରେସ୍ସାମି ମଙ୍କୁ କରିସ୍ସାମୀ''ତି ଅଭିହରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସ ଵଚନେନ ''ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଭୋଜନପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୪୫। ପଵାରିତେ ପଵାରିତସଞ୍ଞୀ ଅନତିରିତ୍ତେନ ଖାଦନୀଯେନ ଵା ଭୋଜନୀଯେନ ଵା ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପଵାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପଵାରିତେ

ୱେମତିକୋ ଅନତିରିତ୍ତେନ ଖାଦନୀଯେନ ୱା ଭୋଜନୀଯେନ ୱା ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପୱାରେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୱାରିତେ ଅପ୍ପୱାରିତସଞ୍ଞୀ ଅନତିରିତ୍ତେନ ଖାଦନୀଯେନ ୱା ଭୋଜନୀଯେନ ୱା ଅଭିହଟ୍ଠୁଂ ପୱାରେତି, ଅନାପତ୍ତି। ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଆହାରତ୍ଥାଯ ଅଭିହରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସ ୱଚନେନ ''ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପୱାରିତେ ପୱାରିତସଞ୍ଞୀ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପୱାରିତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପୱାରିତେ ଅପ୍ପୱାରିତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୪୬। ଅନାପତ୍ତି ଅତିରିତ୍ତଂ କାରାପେତ୍ୱା ଦେତି, ''ଅତିରିତ୍ତଂ କାରାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜାହୀ''ତି ଦେତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ ହରନ୍ତୋ ଗଚ୍ଛାହୀତି ଦେତି, ଗିଲାନସ୍ସ ସେସକଂ ଦେତି, ''ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ସତି ପଚ୍ଚଯେ ପରିଭୁଞ୍ଜା''ତି ଦେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯପୱାରଣାସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ୱିକାଲଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୪୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜଗହେ ଗିରଗ୍ଗସମଜ୍ଜୋ ହୋତି। ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଗିରଗ୍ଗସମଜ୍ଜଂ ଦସ୍ସନାଯ ଅଗମଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ନହାପେତ୍ୱା ୱିଲିମ୍ପେତ୍ୱା ଭୋଜେତ୍ୱା ଖାଦନୀଯଂ ଅଦଂସୁ। ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଖାଦନୀଯଂ ଆଦାଯ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଗଣ୍ହଥାୱୁସୋ, ଖାଦନୀଯଂ ଖାଦଥା''ତି। ''କୁତୋ ତୁମ୍ହେହି, ଆୱୁସୋ, ଖାଦନୀଯଂ ଲଦ୍ଧ''ନ୍ତି? ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''କିଂ ପନ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ୱିକାଲେ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜଥା''ତି? ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱିକାଲେ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା… ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱିକାଲେ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିକାଲେ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ୱିକାଲେ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୪୮।ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ୱିକାଲେ ଖାଦନୀଯଂୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦେଯ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୨୪୯।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ୱିକାଲୋ ନାମ ମଜ୍ଝନ୍ହିକେ ୱୀତିୱତ୍ତେ ଯାୱ ଅରୁଣୁଗ୍ଗମନା।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

''ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୫୦। ୱିକାଲେ ୱିକାଲସଞ୍ଞୀ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ୱିକାଲେ ୱେମତିକୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ୱିକାଲେ କାଲସଞ୍ଞୀ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଆହାରତ୍ଥାଯ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଲେ ୱିକାଲସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଲେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଲେ କାଲସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୫୧। ଅନାପତ୍ତି ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ସତି ପଚ୍ଚଯେ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ୱିକାଲଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। ସନ୍ନିଧିକାରକସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୫୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମତୋ ଆନନ୍ଦସ୍ସ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଆଯସ୍ମା ବେଲଟ୍ଠସୀସୋ [ବେଲଟ୍ଠିସୀସୋ (ସୀ।) ୱେଠଅଟ୍ଠସୀସୋ (ସ୍ଯା।)] ଅରଞ୍ଞେ ୱିହରତି। ସୋ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ୱା ସୁକ୍ଖକୁରଂ ଆରାମଂ ହରିତ୍ୱା ସୁକ୍ଖାପେତ୍ୱା ନିକ୍ଖିପତି। ଯଦା ଆହାରେନ ଅତ୍ଥୋ ହୋତି, ତଦା ଉଦକେନ ତେମେତ୍ୱା ତେମେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଚିରେନ ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସତି। ଭିକ୍ଖୂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ବେଲଟ୍ଠସୀସଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ଚିରେନ ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସସୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ବେଲଟ୍ଠସୀସୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ''କିଂ ପନ ତ୍ୱଂ, ଆୱୁସୋ, ସନ୍ନିଧିକାରକଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜସୀ''ତି? ''ଏୱମାୱୁସୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ବେଲଟ୍ଠସୀସୋ ସନ୍ନିଧିକାରକଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ବେଲଟ୍ଠସୀସ, ସନ୍ନିଧିକାରକଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ବେଲଟ୍ଠସୀସ, ସନ୍ନିଧିକାରକଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସସି! ନେତଂ, ବେଲଟ୍ଠସୀସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୨୫୩।''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ସନ୍ନିଧିକାରକଂ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱାଖାଦେଯ୍ଯ ୱା ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ଯ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୨୫୪।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସନ୍ନିଧିକାରକଂ ନାମ ଅଜ୍ଜ ପଟିଗ୍ଗହିତଂ ଅପରଜ୍ଜୁ ଖାଦିତଂ ହୋତି।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

''ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୫୫। ସନ୍ନିଧିକାରକେ ସନ୍ନିଧିକାରକସଞ୍ଞୀ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସନ୍ନିଧିକାରକେ ୱେମତିକୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସନ୍ନିଧିକାରକେ ଅସନ୍ନିଧିକାରକସଞ୍ଞୀ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଆହାରତ୍ଥାଯ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସନ୍ନିଧିକାରକେ ସନ୍ନିଧିକାରକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସନ୍ନିଧିକାରକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସନ୍ନିଧିକାରକେ ଅସନ୍ନିଧିକାରକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୫୬। ଅନାପତ୍ତି ଯାୱକାଲିକଂ ଯାୱକାଲେ ନିଦହିତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଯାମକାଲିକଂ ଯାମେ ନିଦହିତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ସତ୍ତାହଂ ନିଦହିତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଯାୱଜୀୱିକଂ ସତି ପଚ୍ଚଯେ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସନ୍ନିଧିକାରକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। ପଣୀତଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୫୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ଯପୁତ୍ତିଯା ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! କସ୍ସ ସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ମନାପଂ, କସ୍ସ ସାଦୁଂ ନ ରୁଚ୍ଚତୀ''ତି!! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ

ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି …ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା …ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ପଣୀତଭୋଜନାନି, ସେୟ୍ୟଥିଦଂ – ସପ୍ପି ନୱନୀତଂ ତେଲଂ ମଧୁ ଫାଣିତଂ ମଚ୍ଛୋ ମଂସଂ ଖୀରଂ ଦଧି। ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଏୱରୂପାନି ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱାଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୫୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନା ହୋନ୍ତି। ଗିଲାନପୁଚ୍ଛକା ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କଚ୍ଚାୱୁସୋ ଖମନୀଯଂ, କଚ୍ଚି ଯାପନୀଯ’’ନ୍ତି? ‘‘ପୁବ୍ବେ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜାମ, ତେନ ନୋ ଫାସୁ ହୋତି; ଇଦାନି ପନ ‘‘ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ୱିଞ୍ଞାପେମ, ତେନ ନୋ ନ ଫାସୁ ହୋତୀ’’ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୨୫୯।‘‘ଯାନିଖୋ ପନ ତାନି ପଣୀତଭୋଜନାନି, ସେୟ୍ୟଥିଦଂ – ସପ୍ପି ନୱନୀତଂ ତେଲଂ ମଧୁ ଫାଣିତଂ ମଚ୍ଛୋ ମଂସଂ ଖୀରଂ ଦଧି। ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଏୱରୂପାନି ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅଗିଲାନୋ ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୨୬୦।ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ପଣୀତଭୋଜନାନୀତି ସପ୍ପି ନାମ ଗୋସପ୍ପି ୱା ଅଜିକାସପ୍ପି ୱା ମହିଂସସପ୍ପି ୱା, ଯେସଂ ମଂସଂ କପ୍ପତି ତେସଂ ସପ୍ପି।

ନୱନୀତଂ ନାମ ତେସଞ୍ଞେୱ ନୱନୀତଂ।

ତେଲଂ ନାମ ତିଲତେଲଂ ସାସପତେଲଂ ମଧୁକତେଲଂ ଏରଣ୍ଡତେଲଂ ୱସାତେଲଂ।

ମଧୁ ନାମ ମକ୍ଖିକାମଧୁ ।

ଫାଣିତଂ ନାମ ଉଚ୍ଛୁମ୍ହା ନିବ୍ବତ୍ତଂ।

ମଚ୍ଛୋ ନାମ ଉଦକୋ [ଉଦକଚରୋ (ସ୍ୟା। କ।)] ୱୁଚ୍ଚତି।

ମଂସଂ ନାମ ଯେସଂ ମଂସଂ କପ୍ପତି, ତେସଂ ମଂସଂ।

ଖୀରଂ ନାମ ଗୋଖୀରଂ ୱା ଅଜିକାଖୀରଂ ୱା ମହିଂସଖୀରଂ ୱା, ଯେସଂ ମଂସଂ କପ୍ପତି, ତେସଂ ଖୀରଂ।

ଦଧି ନାମ ତେସଞ୍ଞେୱ ଦଧି।

ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଏୱରୂପାନି ପଣୀତଭୋଜନାନୀତି ତଥାରୂପାନି ପଣୀତଭୋଜନାନି।

ଅଗିଲାନୋ ନାମ ଯସ୍ସ ୱିନା ପଣୀତଭୋଜନାନି ଫାସୁ ହୋତି।

ଗିଲାନୋ ନାମ ଯସ୍ସ ୱିନା ପଣୀତଭୋଜନାନି ନ ଫାସୁ ହୋତି।

ଅଗିଲାନୋ ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ପଯୋଗେ [ପଯୋଗେ ପଯୋଗେ (କ।)] ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ''ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୬୧। ଅଗିଲାନୋ ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନୋ ୱେମତିକୋ ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନୋ ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ପଣୀତଭୋଜନାନି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଗିଲାନୋ ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନୋ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନୋ ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ଅନାପତ୍ତି।

୨୬୨। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନସ୍ସ, ଗିଲାନୋ ହୁତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅଗିଲାନୋ ଭୁଞ୍ଜତି, ଗିଲାନସ୍ସ ସେସକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଞାତକାନଂ ପୱାରିତାନଂ ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଣୀତଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନୱମଂ।

୧୦। ଦନ୍ତପୋନସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୬୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯଂ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସବ୍ବପଂସୁକୂଲିକୋ ସୁସାନେ ୱିହରତି। ସୋ ମନୁସ୍ସେହି ଦିଯ୍ଯମାନଂ ନ ଇଚ୍ଛତି ପଟିଗ୍ଗହେତୁଂ, ସୁସାନେପି ରୁକ୍ଖମୂଲେପି ଉମ୍ମାରେପି ଅଯ୍ଯୱୋସାଟିତକାନି ସାମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି [ଭୁଞ୍ଜତି (ସ୍ଯା।)]। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ଅମ୍ହାକଂ ଅଯ୍ଯୱୋସାଟିତକାନି ସାମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି! ଥେରୋଯଂ ଭିକ୍ଖୁ ୱଠରୋ ମନୁସ୍ସମଂସଂ ମଞ୍ଞେ ଖାଦତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଅଦିନ୍ନଂ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଆହାରଂ ଆହରିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ଅଦିନ୍ନଂ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଆହାରଂ ଆହରସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅଦିନ୍ନଂ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଆହାରଂ ଆହରିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଦିନ୍ନଂ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଆହାରଂ ଆହରେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୬୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକଦନ୍ତପୋନେ [ଉଦକଦନ୍ତପୋଣେ (ସ୍ଯା। କ।)] କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି । ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ସାମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୨୬୫।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଦିନ୍ନଂ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଆହାରଂ ଆହରେଯ୍ଯ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଉଦକଦନ୍ତପୋନା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୨୬୬।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅଦିନ୍ନଂ ନାମ ଅପ୍ପଟିଗ୍ଗହିତକଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଦିନ୍ନଂ ନାମ କାଯେନ ୱା କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ ୱା ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ୱା ଦେନ୍ତେ ହତ୍ଥପାସେ ଠିତୋ କାଯେନ ୱା କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ ୱା ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଏତଂ ଦିନ୍ନଂ ନାମ।

ଆହାରୋ ନାମ ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ଠପେତ୍ୱା ଯଂକିଞ୍ଚି ଅଜ୍ଝୋହରଣୀଯଂ, ଏସୋ ଆହାରୋ ନାମ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ଉଦକଦନ୍ତପୋନାତି ଠପେତ୍ୱା ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ।

''ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୨୬୭। ଅପ୍ପଟିଗ୍ଗହିତକେ ଅପ୍ପଟିଗ୍ଗହିତକସଞ୍ଞୀ ଅଦିନ୍ନଂ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଆହାରଂ ଆହାରେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଉଦକଦନ୍ତପୋନା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅପ୍ପଟିଗ୍ଗହିତକେ ୱେମତିକୋ ଅଦିନ୍ନଂ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଆହାରଂ ଆହାରେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଉଦକଦନ୍ତପୋନା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅପ୍ପଟିଗ୍ଗହିତକେ ପଟିଗ୍ଗହିତକସଞ୍ଞୀ ଅଦିନ୍ନଂ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଆହାରଂ ଆହାରେତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଉଦକଦନ୍ତପୋନା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ପଟିଗ୍ଗହିତକେ ଅପ୍ପଟିଗ୍ଗହିତକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଟିଗ୍ଗହିତକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଟିଗ୍ଗହିତକେ ପଟିଗ୍ଗହିତକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୬୮। ଅନାପତ୍ତି ଉଦକଦନ୍ତପୋନେ, ଚତ୍ତାରି ମହାୱିକଟାନି ସତି ପଚ୍ଚୟେ ଅସତି କପ୍ପିୟକାରକେ ସାମଂ ଗହେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦନ୍ତପୋନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

ଭୋଜନୱଗ୍ଗୋ ଚତୁତ୍ଥୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ପିଣ୍ଡୋ ଗଣଂ ପରଂ ପୂୱଂ, ଦ୍ୱେ ଚ ୱୁତ୍ତା ପୱାରଣା;

ୱିକାଲେ ସନ୍ନିଧୀ ଖୀରଂ, ଦନ୍ତପୋନେନ ତେ ଦସାତି।

୫। ଅଚେଲକୱଗ୍ଗୋ

୧। ଅଚେଲକସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୬୯। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ୱେସାଲିୟଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାୟଂ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଖାଦନୀୟଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ''ତେନହାନନ୍ଦ, ୱିଘାସାଦାନଂ ପୂୱଂ ଦେହୀ''ତି। ''ଏୱଂ ଭନ୍ତେ''ତି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ୱିଘାସାଦେ ପଟିପାଟିୟା ନିସୀଦାପେତ୍ୱା ଏକେକଂ ପୂୱଂ ଦେନ୍ତୋ ଅଞ୍ଞତରିସ୍ସା ପରିବ୍ବାଜିକାୟ ଏକଂ ମଞ୍ଞମାନୋ ଦ୍ୱେ ପୂୱେ ଅଦାସି। ସାମନ୍ତା ପରିବ୍ବାଜିକାୟୋ ତଂ ପରିବ୍ବାଜିକଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଜାରୋ ତେ ଏସୋ ସମଣୋ''ତି। ''ନ ମେ ସୋ ସମଣୋ ଜାରୋ, ଏକଂ ମଞ୍ଞମାନୋ ଦ୍ୱେ ପୂୱେ ଅଦାସୀ''ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଖୋ...ପେ... ତତିୟମ୍ପି ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଏକେକଂ ପୂୱଂ ଦେନ୍ତୋ ତସ୍ସାୟେୱ ପରିବ୍ବାଜିକାୟ ଏକଂ ମଞ୍ଞମାନୋ ଦ୍ୱେ ପୂୱେ ଅଦାସି। ସାମନ୍ତା ପରିବ୍ବାଜିକାୟୋ ତଂ ପରିବ୍ବାଜିକଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଜାରୋ ତେ ଏସୋ ସମଣୋ''ତି। ''ନ ମେ ସୋ ସମଣୋ ଜାରୋ, ଏକଂ ମଞ୍ଞମାନୋ ଦ୍ୱେ ପୂୱେ ଅଦାସୀ''ତି। ''ଜାରୋ ନ ଜାରୋ''ତି ଭଣ୍ଡିଂସୁ। ଅଞ୍ଞତରୋପି ଆଜୀୱକୋ ପରିୱେସନଂ ଅଗମାସି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ପହୂତେନ ସପ୍ପିନା ଓଦନଂ ମଦ୍ଦିତ୍ୱା ତସ୍ସ ଆଜୀୱକସ୍ସ ମହନ୍ତଂ ପିଣ୍ଡଂ ଅଦାସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଆଜୀୱକୋ ତଂ ପିଣ୍ଡଂ ଆଦାୟ ଅଗମାସି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଆଜୀୱକୋ ତଂ ଆଜୀୱକଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କୁତୋ ତୟା, ଆୱୁସୋ, ପିଣ୍ଡୋ ଲଦ୍ଧୋ''ତି? ''ତସ୍ସାୱୁସୋ, ସମଣସ୍ସ ଗୋତମସ୍ସ ମୁଣ୍ଡଗହପତିକସ୍ସ ପରିୱେସନାୟ ଲଦ୍ଧୋ''ତି।

ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଉପାସକା ତେସଂ ଆଜୀୱକାନଂ ଇମଂ କଥାସଲ୍ଲାପଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଉପାସକା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦିଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନା ଖୋ ତେ ଉପାସକା ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଇମେ, ଭନ୍ତେ, ତିତ୍ଥିୟା ଅୱଣ୍ଣକାମା ବୁଦ୍ଧସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣକାମା ଧମ୍ମସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣକାମା ସଙ୍ଘସ୍ସ। ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟା ତିତ୍ଥିୟାନଂ ସହତ୍ଥା ନ ଦଦେୟ୍ୟୁ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତେ ଉପାସକେ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଉପାସକା ଭଗୱତା ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସିତା ସମାଦପିତା ସମୁତ୍ତେଜିତା ସମ୍ପହଂସିତା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କମିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ

ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଦସ ଅତ୍ଥୱସେ ପଟିଚ୍ଚ – ସଙ୍ଘସୁଟ୍ଠୁତାଯ, ସଙ୍ଘଫାସୁତାଯ …ପେ… ସଦ୍ଧମ୍ମଟ୍ଠିତିଯା, ୱିନଯାନୁଗ୍ଗହାଯ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୭୦।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଚେଲକସ୍ସ ୱା ପରିବ୍ବାଜକସ୍ସ ୱା ପରିବ୍ବାଜିକାଯ ୱା ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଦଦେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୨୭୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅଚେଲକୋ ନାମ ଯୋ କୋଚି ପରିବ୍ବାଜକସମାପନ୍ନୋ ନଗ୍ଗୋ।

ପରିବ୍ବାଜକୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଞ୍ଚ ସାମଣେରଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଯୋ କୋଚି ପରିବ୍ବାଜକସମାପନ୍ନୋ।

ପରିବ୍ବାଜିକା ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଞ୍ଚ ସିକ୍ଖମାନଞ୍ଚ ସାମଣେରିଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଯା କାଚି ପରିବ୍ବାଜିକସମାପନ୍ନା।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

ଦଦେଯ୍ୟାତି କାଯେନ ୱା କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ ୱା ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ୱା ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୭୨। ତିତ୍ଥିଯେ ତିତ୍ଥିଯସଞ୍ଞୀ ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ତିତ୍ଥିଯେ ୱେମତିକୋ ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ତିତ୍ଥିଯେ ଅତିତ୍ଥିଯସଞ୍ଞୀ ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତିତ୍ଥିଯେ ତିତ୍ଥିଯସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତିତ୍ଥିଯେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତିତ୍ଥିଯେ ଅତିତ୍ଥିଯସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୭୩। ଅନାପତ୍ତି ଦାପେତି ନ ଦେତି, ଉପନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଦେତି, ବାହିରାଲେପଂ ଦେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଚେଲକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ଉଯ୍ୟୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୭୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଭାତୁନୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଏହାୱୁସୋ, ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସିସ୍ସାମା’’ତି। ତସ୍ସ ଅଦାପେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସି – ‘‘ଗଚ୍ଛାୱୁସୋ, ନ ମେ ତଯା ସଦ୍ଧିଂ କଥା ୱା ନିସଜ୍ଜା ୱା ଫାସୁ ହୋତି, ଏକକସ୍ସ ମେ କଥା ୱା ନିସଜ୍ଜା ୱା ଫାସୁ ହୋତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉପକଟ୍ଠେ କାଲେ ନାସକ୍ଖି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ, ପଟିକ୍କମନେପି ଭତ୍ତୱିସ୍ସଗ୍ଗଂ ନ ସମ୍ଭାୱେସି, ଛିନ୍ନଭତ୍ତୋ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁଂ – ‘ଏହାୱୁସୋ, ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସିସ୍ସାମା’ତି ତସ୍ସ ଅଦାପେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସ୍ସତୀ’’ତି …ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ, ଭିକ୍ଖୁଂ – ‘‘ଏହାୱୁସୋ, ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସିସ୍ସାମା’’ତି ତସ୍ସ ଅଦାପେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଭିକ୍ଖୁଂ – ‘‘ଏହାୱୁସୋ, ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସିସ୍ସାମା’’ତି ତସ୍ସ ଅଦାପେତ୍ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୭୫।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ – ‘‘ଏହାୱୁସୋ, ଗାମଂ ୱା ନିଗମଂ ୱା ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିସିସ୍ସାମା’ତି ତସ୍ସ ଦାପେତ୍ୱା ୱା ଅଦାପେତ୍ୱା ୱା ଉଯ୍ୟୋଜେଯ୍ୟ – ‘ଗଚ୍ଛାୱୁସୋ, ନ ମେ ତଯା ସଦ୍ଧିଂ କଥା ୱା ନିସଜ୍ଜା ୱା ଫାସୁ ହୋତି, ଏକକସ୍ସ ମେ କଥା ୱା ନିସଜ୍ଜା ୱା ଫାସୁ ହୋତୀ’ତି, ଏତଦେୱ ପଚ୍ଚଯଂ କରିତ୍ୱା ଅନଞ୍ଞଂ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୨୭୬।ଯୋ ପନାତି ଯୋ, ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନ୍ତି ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ।

ଏହାଵୁସୋ, ଗାମଂ ଵା ନିଗମଂ ଵାତି ଗାମୋପି ନିଗମୋପି ନଗରମ୍ପି, ଗାମୋ ଚେଵ ନିଗମୋ ଚ।

ତସ୍ସ ଦାପେତ୍ୱାତି ଯାଗୁଂ ଵା ଭତ୍ତଂ ଵା ଖାଦନୀଯଂ ଵା ଭୋଜନୀଯଂ ଵା ଦାପେତ୍ୱା।

ଅଦାପେତ୍ୱାତି ନ କିଞ୍ଚି ଦାପେତ୍ୱା।

ଉୟ୍ୟୋଜେୟ୍ୟାତି ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ହସିତୁକାମୋ କୀଳିତୁକାମୋ ରହୋ ନିସୀଦିତୁକାମୋ ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତୁକାମୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – ‘‘ଗଚ୍ଛାଵୁସୋ, ନ ମେ ତଯା ସଦ୍ଧିଂ କଥା ଵା ନିସଜ୍ଜା ଵା ଫାସୁ ହୋତି, ଏକକସ୍ସ ମେ କଥା ଵା ନିସଜ୍ଜା ଵା ଫାସୁ ହୋତୀ’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ଵା ସଵନୂପଚାରଂ ଵା ଵିଜହନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଵିଜହିତେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଏତଦେଵ ପଚ୍ଚଯଂ କରିତ୍ୱା ଅନଞ୍ଞନ୍ତି ନ ଅଞ୍ଞୋ କୋଚି ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି ଉୟ୍ୟୋଜେତୁଂ।

୨୭୭। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ । ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଵେମତିକୋ ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

କଲିସାସନଂ ଆରୋପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କଲିସାସନଂ ଆରୋପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୨୭୮। ଅନାପତ୍ତି ‘‘ଉଭୋ ଏକତୋ ନ ଯାପେସ୍ସାମା’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ‘‘ମହଗ୍ଘଂ ଭଣ୍ଡଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଲୋଭଧମ୍ମଂ ଉପ୍ପାଦେସ୍ସତୀ’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ‘‘ମାତୁଗାମଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଅନଭିରତିଂ ଉପ୍ପାଦେସ୍ସତୀ’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ‘‘ଗିଲାନସ୍ସ ଵା ଓହିୟ୍ୟକସ୍ସ ଵା ଵିହାରପାଲସ୍ସ ଵା ଯାଗୁଂ ଵା ଭତ୍ତଂ ଵା ଖାଦନୀଯଂ ଵା ଭୋଜନୀଯଂ ଵା ନୀହରା’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ନ ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତୁକାମୋ, ସତି କରଣୀଯେ ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଉୟ୍ୟୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିଯଂ।

୩। ସଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୭୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ସହାଯକସ୍ସ ଘରଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ତସ୍ସ ପଜାପତିଯା ସଦ୍ଧିଂ ସଯନିଘରେ [ସଯନୀଘରେ (ସ୍ୟା।)] ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଯେନାଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ପଜାପତିଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଦଦେହାୟ୍ୟସ୍ସ ଭିକ୍ଖ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପନନ୍ଦସ୍ସ ସକ୍ୟପୁତ୍ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖଂ ଅଦାସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଗଚ୍ଛଥ, ଭନ୍ତେ, ଯତୋ ଅୟ୍ୟସ୍ସ ଭିକ୍ଖା ଦିନ୍ନା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱା – ‘‘ପରିୟୁଟ୍ଠିତୋ ଅଯଂ ପୁରିସୋ’’ତି, ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ନିସୀଦଥ, ଭନ୍ତେ, ମା ଅଗମିତ୍ଥା’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଗଚ୍ଛଥ, ଭନ୍ତେ, ଯତୋ ଅୟ୍ୟସ୍ସ ଭିକ୍ଖା ଦିନ୍ନା’’ତି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ନିସୀଦଥ, ଭନ୍ତେ, ମା ଅଗମିତ୍ଥା’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାପେସି – ‘‘ଅଯଂ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ଉପନନ୍ଦୋ ମୟ୍ହଂ ପଜାପତିଯା ସଦ୍ଧିଂ ସଯନିଘରେ ନିସିନ୍ନୋ। ସୋ ମଯା ଉୟ୍ୟୋଜୀଯମାନୋ ନ ଇଚ୍ଛତି ଗନ୍ତୁଂ। ବହୁକିଚ୍ଚା ମଯଂ ବହୁକରଣୀଯା’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ସଭୋଜନେ କୁଲେ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ,

ସଭୋଜନେ କୁଲେ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ସଭୋଜନେ କୁଲେ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୨୮୦।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସଭୋଜନେ କୁଲେ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୨୮୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସଭୋଜନଂ ନାମ କୁଲଂ ଇତ୍ଥୀ ଚେୱ ହୋତି ପୁରିସୋ ଚ, ଇତ୍ଥୀ ଚ ପୁରିସୋ ଚ ଉଭୋ ଅନିକ୍ଖନ୍ତା ହୋନ୍ତି, ଉଭୋ ଅୱୀତରାଗା।

ଅନୁପଖଜ୍ଜାତି ଅନୁପୱିସିତ୍ୱା।

ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେଯ୍ଯାତି ମହଲ୍ଲକେ ଘରେ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟସ୍ସ [ପିଟ୍ଠିସଙ୍ଘାଟସ୍ସ (ସ୍ୟା।)] ହତ୍ଥପାସଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଖୁଦ୍ଦକେ ଘରେ ପିଟ୍ଠିୱଂସଂ ଅତିକ୍କମିତ୍ୱା ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୮୨। ସଯନିଘରେ ସଯନିଘରସଞ୍ଞୀ ସଭୋଜନେ କୁଲେ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଯନିଘରେ ୱେମତିକୋ ସଭୋଜନେ କୁଲେ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଯନିଘରେ ନସଯନିଘରସଞ୍ଞୀ ସଭୋଜନେ କୁଲେ ଅନୁପଖଜ୍ଜ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ନସଯନିଘରେ ସଯନିଘରସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନସଯନିଘରେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନସଯନିଘରେ ନସଯନିଘରସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୮୩। ଅନାପତ୍ତି ମହଲ୍ଲକେ ଘରେ ପିଟ୍ଠସଙ୍ଘାଟସ୍ସ ହତ୍ଥପାସଂ ଅୱିଜହିତ୍ୱା ନିସୀଦତି, ଖୁଦ୍ଦକେ ଘରେ ପିଟ୍ଠିୱଂସଂ ଅନତିକ୍କମିତ୍ୱା ନିସୀଦତି, ଭିକ୍ଖୁ ଦୁତିଯୋ ହୋତି, ଉଭୋ ନିକ୍ଖନ୍ତା ହୋନ୍ତି, ଉଭୋ ୱୀତରାଗା, ନସଯନିଘରେ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସଭୋଜନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିଯଂ।

୪। ରହୋପଟିଚ୍ଛନ୍ନସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୮୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ସହାଯକସ୍ସ ଘରଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ତସ୍ସ ପଜାପତିଯା ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ଯତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ଯୋ ଉପନନ୍ଦୋ ମଯ୍ହଂ ପଜାପତିଯା ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ଯନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସତୀତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ, ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୨୮୫।''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୨୮୬।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ମାତୁଗାମୋ ନାମ ମନୁସ୍ସିତ୍ଥୀ, ନ ଯକ୍ଖୀ ନ ପେତୀ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତା, ଅନ୍ତମସୋ ତଦହୁଜାତାପି ଦାରିକା, ପଗେୱ ମହତ୍ତରୀ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ।

[ପାଚି। ୨୦୦,୨୯୧; ପାରା। ୪୪୫,୪୫୪]ରହୋ ନାମ ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ରହୋ ସୋତସ୍ସ ରହୋ। ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ରହୋ ନାମ ନ ସକ୍କା ହୋତି ଅକ୍ଖିଂ ୱା ନିଖଣୀଯମାନେ ଭମୁକଂ ୱା ଉକ୍ଖିପୀଯମାନେ ସୀସଂ ୱା ଉକ୍ଖିପୀଯମାନେ ପସ୍ସିତୁଂ। ସୋତସ୍ସ ରହୋ ନାମ ନ ସକ୍କା ହୋତି ପକତିକଥା ସୋତୁଂ।

[ପାରା। ୪୪୫]ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ ନାମ ଆସନଂ କୁଟ୍ଟେନ [କୁଡ୍ଡେନ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ୱା କୱାଟେନ ୱା କିଲଞ୍ଜେନ ୱା ସାଣିପାକାରେନ ୱା ରୁକ୍ଖେନ ୱା ଥମ୍ଭେନ ୱା କୋତ୍ଥଳିଯା [କୋଟ୍ଠଳିଯା (ସୀ। ସ୍ୟା।) କୋତ୍ଥଳିକାଯ (କ।)] ୱା, ଯେନ କେନଚି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ ହୋତି।

ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେଯ୍ୟାତି ମାତୁଗାମେ ନିସିନ୍ନେ ଭିକ୍ଖୁ ଉପନିସିନ୍ନୋ ୱା ହୋତି ଉପନିପନ୍ନୋ ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଭିକ୍ଖୁ ନିସିନ୍ନେ ମାତୁଗାମୋ ଉପନିସିନ୍ନୋ ୱା ହୋତି ଉପନିପନ୍ନୋ ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଭୋ ୱା ନିସିନ୍ନା ହୋନ୍ତି ଉଭୋ ୱା ନିପନ୍ନା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୮୭। ମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଯକ୍ଖିଯା ୱା ପେତିଯା ୱା ପଣ୍ଡକେନ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତାଯ ୱା ମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହିତ୍ଥିଯା ୱା ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଆସନେ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୮୮। ଅନାପତ୍ତି ଯୋ କୋଚି ୱିଞ୍ଞୂ ପୁରିସୋ ଦୁତିଯୋ ହୋତି, ତିଟ୍ଠତି ନ ନିସୀଦତି, ଅରହୋପେକ୍ଖୋ, ଅଞ୍ଞୱିହିତୋ ନିସୀଦତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ରହୋପଟିଚ୍ଛନ୍ନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ରହୋନିସଜ୍ଜସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୮୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ସହାଯକସ୍ସ ଘରଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ତସ୍ସ ପଜାପତିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟୋ ଉପନନ୍ଦୋ ମଯ୍ହଂ ପଜାପତିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ, ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପାସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୨୯୦।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୨୯୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ମାତୁଗାମୋ ନାମ ମନୁସ୍ସିତ୍ଥୀ, ନ ଯକ୍ଖୀ ନ ପେତୀ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତା, ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲା ସୁଭାସିତଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆଜାନିତୁଂ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ।

ଏକୋଏକାଯାତି ଭିକ୍ଖୁ ଚେୱ ହୋତି ମାତୁଗାମୋ ଚ।

[ପାଚି। ୨୦୦,୨୮୬; ପାରା। ୪୪୫,୪୫୪]ରହୋ ନାମ ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ରହୋ, ସୋତସ୍ସ ରହୋ। ଚକ୍ଖୁସ୍ସ ରହୋ ନାମ ନ ସକ୍କା ହୋତି ଅକ୍ଖିଂ ୱା ନିଖଣୀଯମାନେ ଭମୁକଂ ୱା ଉକ୍ଖିପୀଯମାନେ ସୀସଂ ୱା ଉକ୍ଖିପୀଯମାନେ ପସ୍ସିତୁଂ। ସୋତସ୍ସ ରହୋ ନାମ ନ ସକ୍କା ହୋତି ପକତିକଥା ସୋତୁଂ।

ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେଯ୍ୟାତି ମାତୁଗାମେ ନିସିନ୍ନେ ଭିକ୍ଖୁ ଉପନିସିନ୍ନୋ ୱା ହୋତି ଉପନିପନ୍ନୋ ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଭିକ୍ଖୁ ନିସିନ୍ନେ ମାତୁଗାମୋ ଉପନିସିନ୍ନୋ ୱା ହୋତି ଉପନିପନ୍ନୋ ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଭୋ ୱା ନିସିନ୍ନା ହୋନ୍ତି ଉଭୋ ୱା ନିପନ୍ନା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୨୯୨। ମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଯକ୍ଖିଯା ୱା ପେତିଯା ୱା ପଣ୍ଡକେନ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହିତ୍ଥିଯା ୱା [ତିରଚ୍ଛାନଗତାଯ ୱା ମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହିତ୍ଥିଯା ୱା (କ।)] ସଦ୍ଧିଂ ଏକୋ ଏକାଯ ରହୋ ନିସଜ୍ଜଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୨୯୩। ଅନାପତ୍ତି ଯୋ କୋଚି ୱିଞ୍ଞୂ ପୁରିସୋ ଦୁତିଯୋ ହୋତି, ତିଟ୍ଠତି ନ ନିସୀଦତି, ଅରହୋପେକ୍ଖୋ ଅଞ୍ଞୱିହିତୋ ନିସୀଦତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ରହୋନିସଜ୍ଜସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଚାରିତ୍ତସିକ୍ଖାପଦଂ

୨୯୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପନନ୍ଦସ୍ସ ସକ୍ୟପୁତ୍ତସ୍ସ ଉପଟ୍ଠାକକୁଲଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଭତ୍ତେନ ନିମନ୍ତେସି। ଅଞ୍ଞେପି ଭିକ୍ଖୂ ଭତ୍ତେନ ନିମନ୍ତେସି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ, କୁଲାନି ପଯିରୁପାସତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେ ମନୁସ୍ସେ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଦେଥାୱୁସୋ ଭତ୍ତ''ନ୍ତି। ''ଆଗମେଥ, ଭନ୍ତେ, ଯାୱାଯ୍ୟୋ ଉପନନ୍ଦୋ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେ ମନୁସ୍ସେ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଦେଥାୱୁସୋ, ଭତ୍ତଂ; ପୁରେ କାଲୋ ଅତିକ୍କମତୀ''ତି। ''ଯମ୍ପି ମଯଂ, ଭନ୍ତେ, ଭତ୍ତଂ କରିମ୍ହା ଅଯ୍ୟସ୍ସ ଉପନନ୍ଦସ୍ସ କାରଣା। ଆଗମେଥ, ଭନ୍ତେ, ଯାୱାଯ୍ୟୋ ଉପନନ୍ଦୋ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ପଯିରୁପାସିତ୍ୱା ଦିୱା ଆଗଚ୍ଛତି। ଭିକ୍ଖୂ ନ ଚିତ୍ତରୂପଂ ଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ନିମନ୍ତିତୋ ସଭତ୍ତୋ ସମାନୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ, ନିମନ୍ତିତୋ ସଭତ୍ତୋ ସମାନୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ନିମନ୍ତିତୋ ସଭତ୍ତୋ ସମାନୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ନିମନ୍ତିତୋ ସଭତ୍ତୋ ସମାନୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୯୫।[ମହାୱ। ୨୭୭] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପନନ୍ଦସ୍ସ ସକ୍ୟପୁତ୍ତସ୍ସ ଉପଟ୍ଠାକକୁଲଂ ସଙ୍ଘସ୍ସତ୍ଥାଯ ଖାଦନୀଯଂ ପାହେସି – ''ଅଯ୍ୟସ୍ସ ଉପନନ୍ଦସ୍ସ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାତବ୍ବ''ନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିଟ୍ଠୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ''କହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ଉପନନ୍ଦୋ''ତି ? ''ଏସାୱୁସୋ, ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିଟ୍ଠୋ''ତି। ''ଇଦଂ, ଭନ୍ତେ, ଖାଦନୀଯଂ ଅଯ୍ୟସ୍ସ ଉପନନ୍ଦସ୍ସ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାତବ୍ବ''ନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନିକ୍ଖିପଥ ଯାୱ

ଉପନନ୍ଦୋ ଆଗଚ୍ଛତୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ – ‘‘ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ପୟିରୁପାସିତ୍ୱା ଦିୱା ପଟିକ୍କମି, ଖାଦନୀୟଂ ଉସ୍ସାରିୟିତ୍ଥ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ, ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ନିମନ୍ତିତୋ ସଭତ୍ତୋ ସମାନୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ ୱା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ୱା କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୯୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଚୀୱରଦାନସମୟେ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା କୁଲାନି ନ ପୟିରୁପାସନ୍ତି। ଚୀୱରଂ ପରିତ୍ତଂ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚୀୱରଦାନସମୟେ କୁଲାନି ପୟିରୁପାସିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ନିମନ୍ତିତୋ ସଭତ୍ତୋ ସମାନୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ ୱା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ୱା କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ତତ୍ଥାୟଂ ସମୟୋ। ଚୀୱରଦାନସମୟୋ – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସମୟୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୯୭। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଚୀୱରକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି, ଅତ୍ଥୋ ଚ ହୋତି ସୂଚିୟାପି ସୁତ୍ତେନପି ସତ୍ଥକେନପି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା କୁଲାନି ନ ପୟିରୁପାସନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚୀୱରକାରସମୟେ କୁଲାନି ପୟିରୁପାସିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ନିମନ୍ତିତୋ ସଭତ୍ତୋ ସମାନୋ ପୁରେଭତ୍ତଂ ୱା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ୱା କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜେୟ୍ୟ , ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ତତ୍ଥାୟଂ ସମୟୋ। ଚୀୱରଦାନସମୟୋ, ଚୀୱରକାରସମୟୋ – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସମୟୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୨୯୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନା ହୋନ୍ତି, ଅତ୍ଥୋ ଚ ହୋତି ଭେସଜ୍ଜେହି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା କୁଲାନି ନ ପୟିରୁପାସନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆପୁଚ୍ଛା କୁଲାନି ପୟିରୁପାସିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୨୯୯।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ନିମନ୍ତିତୋ ସଭତ୍ତୋ ସମାନୋ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୁରେଭତ୍ତଂ ୱା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ୱା କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ତତ୍ଥାୟଂ ସମୟୋ। ଚୀୱରଦାନସମୟୋ, ଚୀୱରକାରସମୟୋ – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସମୟୋ’’ତି।

୩୦୦।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ନିମନ୍ତିତୋ ନାମ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ ଭୋଜନେନ ନିମନ୍ତିତୋ।

ସଭତ୍ତୋ ନାମ ଯେନ ନିମନ୍ତିତୋ ତେନ ସଭତ୍ତୋ।

ସନ୍ତଂ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଂ ସକ୍କା ହୋତି ଆପୁଚ୍ଛା ପୱିସିତୁଂ।

ଅସନ୍ତଂ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଂ ନ ସକ୍କା ହୋତି ଆପୁଚ୍ଛା ପୱିସିତୁଂ।

ପୁରେଭତ୍ତଂ ନାମ ଯେନ ନିମନ୍ତିତୋ ତଂ ଅଭୁତ୍ତାୱୀ।

ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ନାମ ଯେନ ନିମନ୍ତିତୋ ତଂ ଅନ୍ତମସୋ କୁସଗ୍ଗେନପି [ଅରୁଣୁଗ୍ଗମନେପି (ସୀ।)] ଭୁତ୍ତଂ ହୋତି।

କୁଲଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି କୁଲାନି – ଖତ୍ତିଯକୁଲଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲଂ, ୱେସ୍ସକୁଲଂ, ସୁଦ୍ଦକୁଲଂ।

କୁଲେସୁଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସାମି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଘରୂପଚାରଂ ଓକ୍କମନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଠମଂ ପାଦଂ ଉମ୍ମାରଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦୁତିଯଂ ପାଦଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞତ୍ରସମଯାତି ଠପେତ୍ୱା ସମଯଂ।

ଚୀୱରଦାନସମଯୋ ନାମ ଅନତ୍ଥତେ କଥିନେ ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଚ୍ଛିମୋ ମାସୋ, ଅତ୍ଥତେ କଥିନେ ପଞ୍ଚ ମାସା।

ଚୀୱରକାରସମଯୋ ନାମ ଚୀୱରେ କଯିରମାନେ।

୩୦୧। ନିମନ୍ତିତେ ନିମନ୍ତିତସଞ୍ଞୀ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୁରେଭତ୍ତଂ ୱା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ୱା କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ନିମନ୍ତିତେ ୱେମତିକୋ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୁରେଭତ୍ତଂ ୱା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ୱା କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ନିମନ୍ତିତେ ଅନିମନ୍ତିତସଞ୍ଞୀ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୁରେଭତ୍ତଂ ୱା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ୱା କୁଲେସୁ ଚାରିତ୍ତଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅନିମନ୍ତିତେ ନିମନ୍ତିତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନିମନ୍ତିତେ ୱେମତିକୋ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନିମନ୍ତିତେ ଅନିମନ୍ତିତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୦୨। ଅନାପତ୍ତି ସମଯେ, ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆପୁଚ୍ଛା ପୱିସତି, ଅସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୱିସତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଘରେନ ମଗ୍ଗୋ ହୋତି, ଘରୂପଚାରେନ ମଗ୍ଗୋ ହୋତି, ଅନ୍ତରାରାମଂ ଗଚ୍ଛତି, ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଗଚ୍ଛତି, ତିତ୍ଥିଯସେଯ୍ୟଂ ଗଚ୍ଛତି, ପଟିକ୍କମନଂ ଗଚ୍ଛତି, ଭତ୍ତିଯଘରଂ ଗଚ୍ଛତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚାରିତ୍ତସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ମହାନାମସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୦୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସକ୍କେସୁ ୱିହରତି କପିଲୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ନିଗ୍ରୋଧାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ମହାନାମସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ଭେସଜ୍ଜଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଇଚ୍ଛାମହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଚତୁମାସଂ [ଚତୁମ୍ମାସଂ (ସୀ।) ଚାତୁମାସଂ (ସ୍ୟା।)] ଭେସଜ୍ଜେନ ପୱାରେତୁ’’ନ୍ତି। ‘‘ସାଧୁ ସାଧୁ , ମହାନାମ! ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ମହାନାମ, ସଙ୍ଘଂ ଚତୁମାସଂ ଭେସଜ୍ଜେନ ପୱାରେହୀ’’ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତୁମାସଂ ଭେସଜ୍ଜପଚ୍ଚଯପୱାରଣଂ ସାଦିତୁନ୍ତି।

୩୦୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ମହାନାମଂ ସକ୍କଂ ପରିତ୍ତଂ ଭେସଜ୍ଜଂ ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତି। ତଥେୱ ମହାନାମସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ଭେସଜ୍ଜଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଇଚ୍ଛାମହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଅପରମ୍ପି ଚତୁମାସଂ ଭେସଜ୍ଜେନ ପୱାରେତୁ’’ନ୍ତି। ‘‘ସାଧୁ ସାଧୁ, ମହାନାମ! ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ମହାନାମ, ସଙ୍ଘଂ ଅପରମ୍ପି ଚତୁମାସଂ ଭେସଜ୍ଜେନ ପୱାରେହୀ’’ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁନ ପୱାରଣମ୍ପି ସାଦିତୁନ୍ତି।

୩୦୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ମହାନାମଂ ସକ୍କଂ ପରିଉଂଯେଓ ଭେସଜ୍ଜଂ ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତି। ତଥେୱ ମହାନାମସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ଭେସଜ୍ଜଂ ଉସ୍ସନ୍ନଂ ହୋତି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଇଚ୍ଛାମହଂ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘଂ ଯାୱଜୀୱଂ ଭେସଜ୍ଜେନ ପୱାରେତୁ''ନ୍ତି। ''ସାଧୁ ସାଧୁ, ମହାନାମ! ତେନ ହି ତ୍ୱଂ, ମହାନାମ, ସଙ୍ଘଂ ଯାୱଜୀୱଂ ଭେସଜ୍ଜେନ ପୱାରେହୀ''ତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିଚ୍ଚପୱାରଣମ୍ପି ସାଦିତୁନ୍ତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା ହୋନ୍ତି ଦୁପ୍ପାରୁତା ଅନାକପ୍ପସମ୍ପନ୍ନା। ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ୱତ୍ତା ହୋତି – ''କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଭନ୍ତେ, ଦୁନ୍ନିୱତ୍ଥା ଦୁପ୍ପାରୁତା ଅନାକପ୍ପସମ୍ପନ୍ନା? ନନୁ ନାମ ପବ୍ବଜିତେନ ସୁନିୱତ୍ଥେନ ଭୱିତବ୍ବଂ ସୁପାରୁତେନ ଆକପ୍ପସମ୍ପନ୍ନେନା''ତି? ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମହାନାମେ ସକ୍କେ ଉପନନ୍ଧିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କେନ ନୁ ଖୋ ମଯଂ ଉପାଯେନ ମହାନାମଂ ସକ୍କଂ ମଙ୍କୁ କରେଯ୍ୟାମା''ତି? ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ମହାନାମେନ ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ସକ୍କେନ ସଙ୍ଘୋ ଭେସଜ୍ଜେନ ପୱାରିତୋ। ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ମହାନାମଂ ସକ୍କଂ ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ମହାନାମଂ ସକ୍କଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଦୋଣେନ, ଆୱୁସୋ, ସପ୍ପିନା ଅତ୍ଥୋ''ତି। ''ଅଜ୍ଜଣ୍ହୋ, ଭନ୍ତେ, ଆଗମେଥ। ମନୁସ୍ସା ୱଜଂ ଗତା ସପ୍ପିଂ ଆହରିତୁଂ। କାଲଂ ଆହରିସ୍ସଥା''ତି [କାଲେ ହରିସ୍ସଥାତି (ସ୍ୟା।)]।

ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମହାନାମଂ ସକ୍କଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଦୋଣେନ, ଆୱୁସୋ, ସପ୍ପିନା ଅତ୍ଥୋ''ତି। ''ଅଜ୍ଜଣ୍ହୋ, ଭନ୍ତେ, ଆଗମେଥ। ମନୁସ୍ସା ୱଜଂ ଗତା ସପ୍ପିଂ ଆହରିତୁଂ। କାଲଂ ଆହରିସ୍ସଥା''ତି। ''କିଂ ପନ ତଯା, ଆୱୁସୋ, ଅଦାତୁକାମେନ ପୱାରିତେନ, ଯଂ ତ୍ୱଂ ପୱାରେତ୍ୱା ନ ଦେସୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ମହାନାମୋ ସକ୍କୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା – 'ଅଜ୍ଜଣ୍ହୋ, ଭନ୍ତେ, ଆଗମେଥା'ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ନାଗମେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ମହାନାମସ୍ସ ସକ୍କସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମହାନାମେନ ସକ୍କେନ – 'ଅଜ୍ଜଣ୍ହୋ, ଭନ୍ତେ, ଆଗମେଥା'ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ନାଗମେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମହାନାମେନ ସକ୍କେନ – ''ଅଜ୍ଜଣ୍ହୋ, ଭନ୍ତେ, ଆଗମେଥା''ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ନାଗମେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ମହାନାମେନ ସକ୍କେନ – ''ଅଜ୍ଜଣ୍ହୋ, ଭନ୍ତେ ଆଗମେଥା''ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ନାଗମେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୩୦୬।''ଅଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଚତୁମାସପ୍ପଚ୍ଚଯପୱାରଣା ସାଦିତବ୍ବା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ପୁନପୱାରଣାଯ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ନିଚ୍ଚପୱାରଣାଯ; ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ସାଦିଯେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୩୦୭।ଅଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଚତୁମାସପ୍ପଚ୍ଚଯପୱାରଣା ସାଦିତବ୍ବାତି ଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯପୱାରଣା ସାଦିତବ୍ବା।

ପୁନପୱାରଣାପି ସାଦିତବ୍ବାତି ଯଦା ଗିଲାନୋ ଭୱିସ୍ସାମି ତଦା ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସାମୀତି।

ନିଚ୍ଚପୱାରଣାପି ସାଦିତବ୍ବାତି ଯଦା ଗିଲାନୋ ଭୱିସ୍ସାମି ତଦା ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସାମୀତି।

ତତୋଚେ ଉତ୍ତରି ସାଦିଯେଯ୍ୟାତି ଅତ୍ଥି ପୱାରଣା ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତା ନ ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତା, ଅତ୍ଥି ପୱାରଣା ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ନ ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତା, ଅତ୍ଥି ପୱାରଣା ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତା ଚ ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ଚ, ଅତ୍ଥି ପୱାରଣା ନେୱ ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତା ନ ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତା।

ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତା ନାମ ଭେସଜ୍ଜାନି ପରିଗ୍ଗହିତାନି ହୋନ୍ତି – ''ଏତ୍ତକେହି ଭେସଜ୍ଜେହି ପୱାରେମୀ''ତି। ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ନାମ ରତ୍ତିଯୋ ପରିଗ୍ଗହିତାଯୋ ହୋନ୍ତି – ''ଏତ୍ତକାସୁ ରତ୍ତୀସୁ ପୱାରେମୀ''ତି। ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତା ଚ ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ଚ ନାମ ଭେସଜ୍ଜାନି ଚ ପରିଗ୍ଗହିତାନି ହୋନ୍ତି ରତ୍ତିଯୋ ଚ ପରିଗ୍ଗହିତାଯୋ ହୋନ୍ତି – ''ଏତ୍ତକେହି ଭେସଜ୍ଜେହି ଏତ୍ତକାସୁ ରତ୍ତୀସୁ ପୱାରେମୀ''ତି। ନେୱ ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତା ନ ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତା ନାମ ଭେସଜ୍ଜାନି ଚ ଅପରିଗ୍ଗହିତାନି ହୋନ୍ତି ରତ୍ତିଯୋ ଚ ଅପରିଗ୍ଗହିତାଯୋ ହୋନ୍ତି।

୩୦୮। ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତେ – ଯେହି ଭେସଜ୍ଜେହି ପୱାରିତୋ ହୋତି ତାନି ଭେସଜ୍ଜାନି ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞାନି ଭେସଜ୍ଜାନି ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ – ଯାସୁ ରତ୍ତୀସୁ ପୱାରିତୋ ହୋତି, ତା ରତ୍ତିଯୋ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞାସୁ ରତ୍ତୀସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତେ ଚ ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ ଚ – ଯେହି ଭେସଜ୍ଜେହି ପୱାରିତୋ ହୋତି, ତାନି ଭେସଜ୍ଜାନି ଠପେତ୍ୱା ଯାସୁ ରତ୍ତୀସୁ ପୱାରିତୋ ହୋତି, ତା ରତ୍ତିୟୋ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞାନି ଭେସଜ୍ଜାନି ଅଞ୍ଞାସୁ ରତ୍ତୀସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ନେୱ ଭେସଜ୍ଜପରିଯନ୍ତେ ନ ରତ୍ତିପରିଯନ୍ତେ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୦୯। ନ ଭେସଜ୍ଜେନ କରଣୀୟେନ [କରଣୀୟେ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଭେସଜ୍ଜଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ ଭେସଜ୍ଜେନ କରଣୀୟେନ ଅଞ୍ଞଂ ଭେସଜ୍ଜଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ତତୁତ୍ତରି ତତୁତ୍ତରିସଞ୍ଞୀ ଭେସଜ୍ଜଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ତତୁତ୍ତରି ୱେମତିକୋ ଭେସଜ୍ଜଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ତତୁତ୍ତରି ନତତୁତ୍ତରିସଞ୍ଞୀ ଭେସଜ୍ଜଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ନତତୁତ୍ତରି ତତୁତ୍ତରିସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନତତୁତ୍ତରି ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନତତୁତ୍ତରି ନତତୁତ୍ତରିସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୧୦। ଅନାପତ୍ତି ଯେହି ଭେସଜ୍ଜେହି ପୱାରିତୋ ହୋତି ତାନି ଭେସଜ୍ଜାନି ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଯାସୁ ରତ୍ତୀସୁ ପୱାରିତୋ ହୋତି ତାସୁ ରତ୍ତୀସୁ ୱିଞ୍ଞାପେତି , ''ଇମେହି ତୟା ଭେସଜ୍ଜେହି ପୱାରିତାମ୍ହ, ଅମ୍ହାକଞ୍ଚ ଇମିନା ଚ ଇମିନା ଚ ଭେସଜ୍ଜେନ ଅତ୍ଥୋ''ତି ଆଚିକ୍ଖିତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତି, ''ଯାସୁ ତୟା ରତ୍ତୀସୁ ପୱାରିତାମ୍ହ ତାୟୋ ଚ ରତ୍ତିୟୋ ୱୀତିୱତ୍ତା ଅମ୍ହାକଞ୍ଚ ଭେସଜ୍ଜେନ ଅତ୍ଥୋ''ତି ଆଚିକ୍ଖିତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଞାତକାନଂ ପୱାରିତାନଂ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ମହାନାମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। ଉୟ୍ୟୁତ୍ତସେନାସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୧୧। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ସେନାୟ ଅବ୍ଭୁୟ୍ୟାତୋ ହୋତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ ସେନଂ ଦସ୍ସନାୟ ଅଗମଂସୁ। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟେ ଭିକ୍ଖୂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତେ। ଦିସ୍ୱାନ ପକ୍କୋସାପେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଭନ୍ତେ, ଆଗତତ୍ଥା''ତି? ''ମହାରାଜାନଂ ମୟଂ ଦଟ୍ଠୁକାମା'' [ମହାରାଜ ମହାରାଜାନଂ ମୟଂ ଦଟ୍ଠୁକାମା (କ।)] ତି। ''କିଂ, ଭନ୍ତେ, ମଂ ଦିଟ୍ଠେନ ଯୁଦ୍ଧାଭିନନ୍ଦିନଂ [ଯୁଦ୍ଧାଭିନନ୍ଦିନା (କ।)]; ନନୁ ଭଗୱା ପସ୍ସିତବ୍ବୋ''ତି? ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ ସେନଂ ଦସ୍ସନାୟ ଆଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି! ଅମ୍ହାକମ୍ପି ଅଲାଭା, ଅମ୍ହାକମ୍ପି ଦୁଲ୍ଲଦ୍ଧଂ, ଯେ ମୟଂ ଆଜୀୱସ୍ସ ହେତୁ ପୁତ୍ତଦାରସ୍ସ କାରଣା ସେନାୟ ଆଗଚ୍ଛାମା''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ ସେନଂ ଦସ୍ସନାୟ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ ସେନଂ ଦସ୍ସନାୟ ଗଚ୍ଛଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ ସେନଂ ଦସ୍ସନାୟ ଗଚ୍ଛିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ… ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ ସେନଂ ଦସ୍ସନାୟ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୩୧୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମାତୁଲୋ ସେନାୟ ଗିଲାନୋ ହୋତି । ସୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସି – ''ଅହଞ୍ହି ସେନାୟ ଗିଲାନୋ। ଆଗଚ୍ଛତୁ ଭଦନ୍ତୋ। ଇଚ୍ଛାମି ଭଦନ୍ତସ୍ସ ଆଗତ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏତଦହୋସି – ''ଭଗୱତା ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – 'ନ ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ ସେନଂ ଦସ୍ସନାୟ ଗନ୍ତବ୍ବ'ନ୍ତି। ଅୟଞ୍ଚ ମେ ମାତୁଲୋ ସେନାୟ ଗିଲାନୋ। କଥଂ ନୁ ଖୋ ମୟା ପଟିପଜ୍ଜିତବ୍ବ''ନ୍ତି? ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚୟା ସେନାୟ ଗନ୍ତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୧୩।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ ସେନଂ ଦସ୍ସନାୟ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚୟା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୩୧୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଉୟ୍ୟୁତ୍ତା ନାମ ସେନା ଗାମତୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ନିୱିଟ୍ଠା ୱା ହୋତି ପଯାତା ୱା।

ସେନା ନାମ ହତ୍ଥୀ ଅସ୍ସା ରଥା ପତ୍ତୀ। ଦ୍ୱାଦସପୁରିସୋ ହତ୍ଥୀ, ତିପୁରିସୋ ଅସ୍ସୋ, ଚତୁପୁରିସୋ ରଥୋ, ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସା ସରହତ୍ଥା ପତ୍ତି। ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତୋ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯାତି ଠପେତ୍ୱା ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯଂ।

୩୧୫। ଉୟ୍ୟୁତ୍ତେ ଉୟ୍ୟୁତ୍ତସଞ୍ଞୀ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉୟ୍ୟୁତ୍ତେ ୱେମତିକୋ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉୟ୍ୟୁତ୍ତେ ଅନୁୟ୍ୟୁତ୍ତସଞ୍ଞୀ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଏକମେକଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତୋ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁୟ୍ୟୁତ୍ତେ ଉୟ୍ୟୁତ୍ତସଞ୍ଞୀ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁୟ୍ୟୁତ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁୟ୍ୟୁତ୍ତେ ଅନୁୟ୍ୟୁତ୍ତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୧୬। ଅନାପତ୍ତି ଆରାମେ ଠିତୋ ପସ୍ସତି, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଠିତୋକାସଂ ୱା ନିସିନ୍ନୋକାସଂ ୱା ନିପନ୍ନୋକାସଂ ୱା ଆଗଚ୍ଛତି, ପଟିପଥଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ପସ୍ସତି, ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଉୟ୍ୟୁତ୍ତସେନାସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। ସେନାୱାସସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୧୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସତି କରଣୀଯେ ସେନଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଅତିରେକତିରତ୍ତଂ ସେନାଯ ୱସନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ସେନାଯ ୱସିସ୍ସନ୍ତି! ଅମ୍ହାକମ୍ପି ଅଲାଭା, ଅମ୍ହାକମ୍ପି ଦୁଲ୍ଲଦ୍ଧଂ, ଯେ ମଯଂ ଆଜୀୱସ୍ସ ହେତୁ ପୁତ୍ତଦାରସ୍ସ କାରଣା ସେନାଯ ପଟିୱସାମା''ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅତିରେକତିରତ୍ତଂ ସେନାଯ ୱସିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅତିରେକତିରତ୍ତଂ ସେନାଯ ୱସଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଅତିରେକତିରତ୍ତଂ ସେନାଯ ୱସିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୧୮।''ସିଯା ଚ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ କୋଚିଦେୱ ପଚ୍ଚଯୋ ସେନଂ ଗମନାଯ, ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସେନାଯ ୱସିତବ୍ବଂ। ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରିଂ ୱସେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୩୧୯।ସିଯା ଚ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ କୋଚିଦେୱ ପଚ୍ଚଯୋ ସେନଂ ଗମନାଯାତି ସିଯା ପଚ୍ଚଯୋ ସିଯା କରଣୀଯଂ।

ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସେନାଯ ୱସିତବ୍ବନ୍ତି ଦ୍ୱେତିସ୍ସୋ ରତ୍ତିଯୋ ୱସିତବ୍ବଂ।

ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ୱସେୟ୍ୟାତି ଚତୁତ୍ଥେ ଦିୱସେ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିଯେ ସେନାଯ ୱସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୩୨୦। ଅତିରେକତିରତ୍ତେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ ସେନାଯ ୱସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅତିରେକତିରତ୍ତେ ୱେମତିକୋ ସେନାଯ ୱସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅତିରେକତିରତ୍ତେ ଊନକସଞ୍ଞୀ ସେନାଯ ୱସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଊନକତିରତ୍ତେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକତିରତ୍ତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକତିରତ୍ତେ ଊନକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୨୧। ଅନାପତ୍ତି ଦ୍ୱେତିସ୍ସୋ ରତ୍ତିଯୋ ୱସତି, ଊନକଦ୍ୱେତିସ୍ସୋ ରତ୍ତିଯୋ ୱସତି, ଦ୍ୱେ ରତ୍ତିଯୋ ୱସିତ୍ୱା ତତିଯାଯ ରତ୍ତିଯା ପୁରାରୁଣା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ପୁନ ୱସତି, ଗିଲାନୋ ୱସତି, ଗିଲାନସ୍ସ କରଣୀଯେନ ୱସତି, ସେନା ୱା ପଟିସେନାଯ ରୁଦ୍ଧା ହୋତି, କେନଚି ପଲିବୁଦ୍ଧୋ ହୋତି, ଆପଦାସୁ,

ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସେନାୱାସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନୱମଂ।

୧୦। ଉୟ୍ୟୋଧିକସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୨୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସେନାଯ ୱସମାନା ଉୟ୍ୟୋଧିକମ୍ପି ବଲଗ୍ଗମ୍ପି ସେନାବ୍ୟୂହମ୍ପି ଅନୀକଦସ୍ସନମ୍ପି ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଅଞ୍ଞତରୋପି ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉୟ୍ୟୋଧିକଂ ଗନ୍ତ୍ୱା କଣ୍ଡେନ ପଟିୱିଦ୍ଧୋ ହୋତି। ମନୁସ୍ସା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଉପ୍ପଣ୍ଡେସୁଂ – ‘‘କଚ୍ଚି, ଭନ୍ତେ, ସୁଯୁଦ୍ଧଂ ଅହୋସି, କତି ତେ ଲକ୍ଖାନି ଲଦ୍ଧାନୀ’’ତି? ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତେହି ମନୁସ୍ସେହି ଉପ୍ପଣ୍ଡୀଯମାନୋ ମଙ୍କୁ ଅହୋସି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଉୟ୍ୟୋଧିକଂ ଦସ୍ସନାଯ ଆଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି! ଅମ୍ହାକମ୍ପି ଅଲାଭା, ଅମ୍ହାକମ୍ପି ଦୁଲ୍ଲଦ୍ଧଂ, ଯେ ମଯଂ ଆଜୀୱସ୍ସ ହେତୁ ପୁତ୍ତଦାରସ୍ସ କାରଣା ଉୟ୍ୟୋଧିକଂ ଆଗଚ୍ଛାମା’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ । ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉୟ୍ୟୋଧିକଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉୟ୍ୟୋଧିକଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଉୟ୍ୟୋଧିକଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୩୨୩।‘‘ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ଚେ ଭିକ୍ଖୁ ସେନାଯ ୱସମାନୋ ଉୟ୍ୟୋଧିକଂ ୱା ବଲଗ୍ଗଂ ୱା ସେନାବ୍ୟୂହଂ ୱା ଅନୀକଦସ୍ସନଂ ୱା ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୩୨୪।ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ଚେ ଭିକ୍ଖୁ ସେନାଯ ୱସମାନୋତି ଦ୍ୱେତିସ୍ସୋ ରତ୍ତିଯୋ ୱସମାନୋ।

ଉୟ୍ୟୋଧିକଂ ନାମ ଯତ୍ଥ ସମ୍ପହାରୋ ଦିସ୍ସତି।

ବଲଗ୍ଗଂ ନାମ ଏତ୍ତକା ହତ୍ଥୀ, ଏତ୍ତକା ଅସ୍ସା, ଏତ୍ତକା ରଥା, ଏତ୍ତକା ପତ୍ତୀ।

ସେନାବ୍ୟୂହଂ ନାମ ଇତୋ ହତ୍ଥୀ ହୋନ୍ତୁ, ଇତୋ ଅସ୍ସା ହୋନ୍ତୁ, ଇତୋ ରଥା ହୋନ୍ତୁ, ଇତୋ ପତ୍ତିକା ହୋନ୍ତୁ।

ଅନୀକଂ ନାମ ହତ୍ଥାନୀକଂ, ଅସ୍ସାନୀକଂ , ରଥାନୀକଂ, ପତ୍ତାନୀକଂ। ତଯୋ ହତ୍ଥୀ ପଚ୍ଛିମଂ ହତ୍ଥାନୀକଂ, ତଯୋ ଅସ୍ସା ପଚ୍ଛିମଂ ଅସ୍ସାନୀକଂ, ତଯୋ ରଥା ପଚ୍ଛିମଂ ରଥାନୀକଂ, ଚତ୍ତାରୋ ପୁରିସା ସରହତ୍ଥା ପତ୍ତୀ ପଚ୍ଛିମଂ ପତ୍ତାନୀକଂ। ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତୋ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଏକମେକଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତୋ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୨୫। ଅନାପତ୍ତି ଆରାମେ ଠିତୋ ପସ୍ସତି, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଠିତୋକାସଂ ୱା ନିସିନ୍ନୋକାସଂ ୱା ନିପନ୍ନୋକାସଂ ୱା ଆଗନ୍ତ୍ୱା ସମ୍ପହାରୋ ଦିସ୍ସତି, ପଟିପଥଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ପସ୍ସତି, ସତି କରଣୀଯେ ଗନ୍ତ୍ୱା ପସ୍ସତି , ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଉୟ୍ୟୋଧିକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

ଅଚେଲକୱଗ୍ଗୋ ପଞ୍ଚମୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ପୂୱଂ କଥୋପନନ୍ଦସ୍ସ, ତଯଂପଚ୍ଚାକମେୱ ଚ;

ମହାନାମୋ ପସେନଦି, ସେନାୱିଦ୍ଧୋ ଇମେ ଦସାତି [ଅଚେଲକଂ ଉୟ୍ୟୋଜଞ୍ଚ, ସଭୋଜନଂ ଦୁୱେ ରହୋ; ସଭତ୍ତକଞ୍ଚ ଭେସଜ୍ଜଂ, ଉୟ୍ୟୁତ୍ତଂ

ସେନୁସ୍ସୋଧିକଂ]।

୬। ସୁରାପାନୱଗ୍ଗୋ

୧। ସୁରାପାନସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୨୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ଚେତିଯେସୁ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ଭଦ୍ଦୱତିକା ତେନ ପାଯାସି। ଅଦ୍ଦସଂସୁ ଖୋ ଗୋପାଲକା ପସୁପାଲକା କସ୍ସକା ପଥାୱିନୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ମା ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଅମ୍ବତିତ୍ଥଂ ଅଗମାସି। ଅମ୍ବତିତ୍ଥେ, ଭନ୍ତେ, ଜଟିଲସ୍ସ ଅସ୍ସମେ ନାଗୋ ପଟିୱସତି ଇଦ୍ଧିମା ଆସିୱିସୋ [ଆସୀୱିସୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଘୋରୱିସୋ। ସୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ମା ୱିହେଠେସୀ’’ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଗୋପାଲକା ପସୁପାଲକା କସ୍ସକା ପଥାୱିନୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ମା ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଅମ୍ବତିତ୍ଥଂ ଅଗମାସି। ଅମ୍ବତିତ୍ଥେ, ଭନ୍ତେ, ଜଟିଲସ୍ସ ଅସ୍ସମେ ନାଗୋ ପଟିୱସତି ଇଦ୍ଧିମା ଆସିୱିସୋ ଘୋରୱିସୋ। ସୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ମା ୱିହେଠେସୀ’’ତି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ଭଗୱା ତୁଣ୍ହୀ ଅହୋସି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ ଭଦ୍ଦୱତିକା ତଦୱସରି। ତତ୍ର ସୁଦଂ ଭଗୱା ଭଦ୍ଦୱତିକାଯଂ ୱିହରତି । ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାଗତୋ ଯେନ ଅମ୍ବତିତ୍ଥସ୍ସ [ଅମ୍ବତିତ୍ଥକସ୍ସ (ସୀ।), ଅମ୍ବତିତ୍ଥଂ (ସ୍ୟା।)] ଜଟିଲସ୍ସ ଅସ୍ସମୋ ତେନୁପସଙ୍କମି ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅଗ୍ୟାଗାରଂ ପୱିସିତ୍ୱା ତିଣସନ୍ଥାରକଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ନିସୀଦି ପଲ୍ଲଙ୍କଂ ଆଭୁଜିତ୍ୱା ଉଜୁଂ କାଯଂ ପଣିଧାଯ ପରିମୁଖଂ ସତିଂ ଉପଟ୍ଠପେତ୍ୱା। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ସୋ ନାଗୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାଗତଂ ପୱିଟ୍ଠଂ । ଦିସ୍ୱାନ ଦୁମ୍ମନୋ [ଦୁକ୍ଖୀ ଦୁମ୍ମନୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ପଧୂପାଯି [ପଧୂପାସି (ସ୍ୟା। କ।)]। ଆଯସ୍ମାପି ସାଗତୋ ପଧୂପାଯି [ପଧୂପାସି (ସ୍ୟା। କ।)]। ଅଥ ଖୋ ସୋ ନାଗୋ ମକ୍ଖଂ ଅସହମାନୋ ପଜ୍ଜଲି। ଆଯସ୍ମାପି ସାଗତୋ ତେଜୋଧାତୁଂ ସମାପଜ୍ଜିତ୍ୱା ପଜ୍ଜଲି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାଗତୋ ତସ୍ସ ନାଗସ୍ସ ତେଜସା ତେଜଂ ପରିଯାଦିଯିତ୍ୱା ଯେନ ଭଦ୍ଦୱତିକା ତେନୁପସଙ୍କମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭଦ୍ଦୱତିକାଯଂ ଯଥାଭିରନ୍ତଂ ୱିହରିତ୍ୱା ଯେନ କୋସମ୍ବୀ ତେନ ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ କୋସମ୍ବିକା ଉପାସକା – ‘‘ଅଯ୍ୟୋ କିର ସାଗତୋ ଅମ୍ବତିତ୍ଥିକେନ ନାଗେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଙ୍ଗାମେସୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଅନୁପୁବ୍ବେନ ଚାରିକଂ ଚରମାନୋ ଯେନ କୋସମ୍ବୀ ତଦୱସରି। ଅଥ ଖୋ କୋସମ୍ବିକା ଉପାସକା ଭଗୱତୋ ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗମନଂ କରିତ୍ୱା ଯେନାଯସ୍ମା ସାଗତୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାଗତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ କୋସମ୍ବିକା ଉପାସକା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାଗତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କିଂ, ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟାନଂ ଦୁଲ୍ଲଭଞ୍ଚ ମନାପଞ୍ଚ, କିଂ ପଟିଯାଦେମା’’ତି? ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କୋସମ୍ବିକେ ଉପାସକେ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଅତ୍ଥାୱୁସୋ, କାପୋତିକା ନାମ ପସନ୍ନା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦୁଲ୍ଲଭା ଚ ମନାପା ଚ, ତଂ ପଟିଯାଦେଥା’’ତି। ଅଥ ଖୋ କୋସମ୍ବିକା ଉପାସକା ଘରେ ଘରେ କାପୋତିକଂ ପସନ୍ନଂ ପଟିଯାଦେତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାଗତଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପୱିଟ୍ଠଂ ଦିସ୍ୱାନ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାଗତଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ପିୱତୁ, ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ସାଗତୋ କାପୋତିକଂ ପସନ୍ନଂ, ପିୱତୁ , ଭନ୍ତେ, ଅଯ୍ୟୋ ସାଗତୋ କାପୋତିକଂ ପସନ୍ନ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାଗତୋ ଘରେ ଘରେ କାପୋତିକଂ ପସନ୍ନଂ ପିୱିତ୍ୱା ନଗରମ୍ହା ନିକ୍ଖମନ୍ତୋ ନଗରଦ୍ୱାରେ ପରିପତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ସମ୍ବହୁଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ନଗରମ୍ହା ନିକ୍ଖମନ୍ତୋ ଅଦ୍ଦସ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାଗତଂ ନଗରଦ୍ୱାରେ ପରିପତନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଗଣ୍ହଥ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାଗତ’’ନ୍ତି। ‘‘ଏୱଂ, ଭନ୍ତେ’’ତି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ସାଗତଂ ଆରାମଂ ନେତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନ ସୀସଂ କତ୍ୱା ନିପାତେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ସାଗତୋ ପରିୱତ୍ତିତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନ ପାଦେ କରିତ୍ୱା ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେସି । ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ନନୁ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁବ୍ବେ ସାଗତୋ ତଥାଗତେ ସଗାରୱୋ ଅହୋସି ସପ୍ପତିସ୍ସୋ’’ତି ? ‘‘ଏୱଂ, ଭନ୍ତେ’’। ‘‘ଅପି ନୁ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାଗତୋ ଏତରହି ତଥାଗତେ ସଗାରୱୋ ସପ୍ପତିସ୍ସୋ’’ତି? ‘‘ନୋ ହେତଂ, ଭନ୍ତେ’’। ‘‘ନନୁ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାଗତୋ ଅମ୍ବତିତ୍ଥିକେନ ନାଗେନ [ଡେଣ୍ଡୁଭେନାପି (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ସଦ୍ଧିଂ ସଙ୍ଗାମେସୀ’’ତି? ‘‘ଏୱଂ, ଭନ୍ତେ’’। ‘‘ଅପି ନୁ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାଗତୋ ଏତରହି ପହୋତି ନାଗେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଙ୍ଗାମେତୁ’’ନ୍ତି? ‘‘ନୋ ହେତଂ, ଭନ୍ତେ’’। ‘‘ଅପି ନୁ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଂ ପାତବ୍ବଂ ଯଂ ପିୱିତ୍ୱା ୱିସଞ୍ଞୀ ଅସ୍ସା’’ତି? ‘‘ନୋ ହେତଂ, ଭନ୍ତେ’’। ‘‘ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାଗତସ୍ସ ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପତିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିଯଂ ଅକରଣୀଯଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସାଗତୋ ମଜ୍ଜଂ ପିୱିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୩୨୭।‘‘ସୁରାମେରଯପାନେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୩୨୮।ସୁରା ନାମ ପିଟ୍ଠସୁରା ପୂଵସୁରା ଓଦନସୁରା କିଣ୍ଣପକ୍ଖିତ୍ତା ସମ୍ଭାରସଂଯୁତ୍ତା।

ମେରଯୋ ନାମ ପୁପ୍ଫାସଵୋ ଫଲାସଵୋ ମଧ୍ୱାସଵୋ ଗୁଳାସଵୋ ସମ୍ଭାରସଂଯୁତ୍ତୋ।

ପିଵେଯ୍ୟାତି ଅନ୍ତମସୋ କୁସଗ୍ଗେନପି ପିଵତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ମଜ୍ଜେ ମଜ୍ଜସଞ୍ଞୀ ପିଵତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ମଜ୍ଜେ ଵେମତିକୋ ପିଵତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ମଜ୍ଜେ ଅମଜ୍ଜସଞ୍ଞୀ ପିଵତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅମଜ୍ଜେ ମଜ୍ଜସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମଜ୍ଜେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମଜ୍ଜେ ଅମଜ୍ଜସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୨୯। ଅନାପତ୍ତି ଅମଜ୍ଜଞ୍ଚ ହୋତି ମଜ୍ଜଵଣ୍ଣଂ ମଜ୍ଜଗନ୍ଧଂ ମଜ୍ଜରସଂ ତଂ ପିଵତି, ସୂପସମ୍ପାକେ, ମଂସସମ୍ପାକେ, ତେଲସମ୍ପାକେ, ଆମଲକଫାଣିତେ, ଅମଜ୍ଜଂ ଅରିଟ୍ଠଂ ପିଵତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସୁରାପାନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୩୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସଵଗ୍ଗିଯଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକେନ ହାସେସୁଂ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଉତ୍ତନ୍ତୋ ଅନସ୍ସାସକୋ କାଲମକାସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକେନ ହାସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକେନ ହାସେଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକେନ ହାସେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୩୩୧।‘‘ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୩୩୨।ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକୋ ନାମ [ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକୋ ନାମ ଅଙ୍ଗୁଲିଯାପି ତୁଦନ୍ତି (ସ୍ୟା।)] ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ହସାଧିପ୍ପାଯୋ [ହସ୍ସାଧିପ୍ପାଯୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକେନ ହାସେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଵେମତିକୋ ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକେନ ହାସେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ । ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକେନ ହାସେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୩୩। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୩୪। ଅନାପତ୍ତି ନ ହସାଧିପ୍ପାଯୋ, ସତି କରଣୀଯେ ଆମସତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଙ୍ଗୁଲିପତୋଦକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିଯଂ।

୩। ହସଧମ୍ମସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୩୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସତ୍ତରସଵଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅଚିରଵତିଯା ନଦିଯା ଉଦକେ କୀଳନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ମଲ୍ଲିକାଯ ଦେଵିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଉପରିପାସାଦଵରଗତୋ ହୋତି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ସତ୍ତରସଵଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଚିରଵତିଯା ନଦିଯା ଉଦକେ କୀଳନ୍ତେ। ଦିସ୍ଵାନ ମଲ୍ଲିକଂ ଦେଵିଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଏତେ ତେ, ମଲ୍ଲିକେ, ଅରହନ୍ତୋ ଉଦକେ କୀଳନ୍ତୀ’’ତି। ‘‘ନିସ୍ସଂସଯଂ ଖୋ, ମହାରାଜ, ଭଗଵତା ସିକ୍ଖାପଦଂ ଅପଞ୍ଞତ୍ତଂ। ତେ ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପକତଞ୍ଞୁନୋ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ପସେନଦିସ୍ସ କୋସଲସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘‘କେନ ନୁ ଖୋ ଅହଂ ଉପାଯେନ ଭଗଵତୋ ଚ ନ ଆରୋଚେଯ୍ୟଂ, ଭଗଵା ଚ ଜାନେଯ୍ୟ ଇମେ ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକେ କୀଳିତା’’ତି? ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ସତ୍ତରସଵଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ପକ୍କୋସାପେତ୍ଵା ମହନ୍ତଂ ଗୁଳପିଣ୍ଡଂ ଅଦାସି – ‘‘ଇମଂ, ଭନ୍ତେ, ଗୁଳପିଣ୍ଡଂ ଭଗଵତୋ ଦେଥା’’ତି। ସତ୍ତରସଵଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଗୁଳପିଣ୍ଡଂ ଆଦାଯ ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ‘‘ଇମଂ, ଭନ୍ତେ, ଗୁଳପିଣ୍ଡଂ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଭଗଵତୋ ଦେତୀ’’ତି। ‘‘କହଂ ପନ ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ରାଜା ଅଦ୍ଦସା’’ତି। ‘‘ଅଚିରଵତିଯା ନଦିଯା, ଭଗଵା, ଉଦକେ କୀଳନ୍ତେ’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଉଦକେ କୀଳିସ୍ସଥ! ନେତଂ , ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ… ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୩୩୬।‘‘ଉଦକେହସଧମ୍ମେ[ହସ୍ସଧମ୍ମେ (ସୀ। ସ୍ଯା।)]ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୩୩୭।ଉଦକେ ହସଧମ୍ମୋ ନାମ ଉପରିଗୋପ୍ଫକେ ଉଦକେ ହସାଧିପ୍ପାଯୋ ନିମୁଜ୍ଜତି ଵା ଉମ୍ମୁଜ୍ଜତି ଵା ପଲଵତି ଵା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୩୩୮। ଉଦକେ ହସଧମ୍ମେ ହସଧମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଦକେ ହସଧମ୍ମେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଦକେ ହସଧମ୍ମେ ଅହସଧମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ହେଟ୍ଠାଗୋପ୍ଫକେ ଉଦକେ କୀଳତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉଦକେ ନାଵାଯ କୀଳତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ହତ୍ଥେନ ଵା ପାଦେନ ଵା କଟ୍ଠେନ ଵା କଠଲାଯ ଵା ଉଦକଂ ପହରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଭାଜନଗତଂ ଉଦକଂ ଵା କଞ୍ଜିକଂ ଵା ଖୀରଂ ଵା ତକ୍କଂ ଵା ରଜନଂ ଵା ପସ୍ସାଵଂ ଵା ଚିକ୍ଖଲ୍ଲଂ ଵା କୀଳତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉଦକେ ଅହସଧମ୍ମେ ହସଧମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉଦକେ ଅହସଧମ୍ମେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉଦକେ ଅହସଧମ୍ମେ ଅହସଧମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୩୯। ଅନାପତ୍ତି ନ ହସାଧିପ୍ପାଯୋ, ସତି କରଣୀଯେ ଉଦକଂ ଓତରିତ୍ଵା ନିମୁଜ୍ଜତି ଵା ଉମ୍ମୁଜ୍ଜତି ଵା ପଲଵତି ଵା, ପାରଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ନିମୁଜ୍ଜତି ଵା ଉମ୍ମୁଜ୍ଜତି ଵା ପଲଵତି ଵା, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ହସଧମ୍ମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିଯଂ।

୪। ଅନାଦରିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୪୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା କୋସମ୍ବିଯଂ ଵିହରତି ଘୋସିତାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଅନାଚାରଂ ଆଚରତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏଵମାହଂସୁ – ‘‘ମାଵୁସୋ ଛନ୍ନ, ଏଵରୂପଂ ଅକାସି। ନେତଂ କପ୍ପତୀ’’ତି। ସୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ କରୋତିଯେଵ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା… ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଅନାଦରିଯଂ କରିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ଵଂ, ଛନ୍ନ, ଅନାଦରିଯଂ କରୋସୀତି ? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ଵଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅନାଦରିଯଂ କରିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୩୪୧।‘‘ଅନାଦରିଯେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୩୪୨।ଅନାଦରିୟଂ ନାମ ଦ୍ୱେ ଅନାଦରିୟାନି – ପୁଗ୍ଗଲାନାଦରିୟଞ୍ଚ ଧମ୍ମାନାଦରିୟଞ୍ଚ।

ପୁଗ୍ଗଲାନାଦରିୟଂ ନାମ ଉପସମ୍ପନ୍ନେନ ପଞ୍ଞତ୍ତେନ ୱୁଚ୍ଚମାନୋ – ‘‘ଅୟଂ ଉକ୍ଖିତ୍ତକୋ ୱା ୱମ୍ଭିତୋ ୱା ଗରହିତୋ ୱା, ଇମସ୍ସ ୱଚନଂ ଅକତଂ ଭୱିସ୍ସତୀ’’ତି ଅନାଦରିୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଧମ୍ମାନାଦରିୟଂ ନାମ ଉପସମ୍ପନ୍ନେନ ପଞ୍ଞତ୍ତେନ ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ‘‘କଥାୟଂ ନସ୍ସେୟ୍ୟ ୱା ୱିନସ୍ସେୟ୍ୟ ୱା ଅନ୍ତରଧାୟେୟ୍ୟ ୱା’’, ତଂ ୱା ନ ସିକ୍ଖିତୁକାମୋ ଅନାଦରିୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୩୪୩। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଅନାଦରିୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ ଅନାଦରିୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଅନାଦରିୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅପଞ୍ଞତ୍ତେନ ୱୁଚ୍ଚମାନୋ – ‘‘ଇଦଂ ନ ସଲ୍ଲେଖାୟ ନ ଧୁତତ୍ଥାୟ ନ ପାସାଦିକତାୟ ନ ଅପଚୟାୟ ନ ୱୀରିୟାରମ୍ଭାୟ ସଂୱତ୍ତତୀ’’ତି ଅନାଦରିୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ପଞ୍ଞତ୍ତେନ ୱା ଅପଞ୍ଞତ୍ତେନ ୱା ୱୁଚ୍ଚମାନୋ – ‘‘ଇଦଂ ନ ସଲ୍ଲେଖାୟ ନ ଧୁତତ୍ଥାୟ ନ ପାସାଦିକତାୟ ନ ଅପଚୟାୟ ନ ୱୀରିୟାରମ୍ଭାୟ ସଂୱତ୍ତତୀ’’ତି ଅନାଦରିୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୪୪। ଅନାପତ୍ତି – ‘‘ଏୱଂ ଅମ୍ହାକଂ ଆଚରିୟାନଂ ଉଗ୍ଗହୋ ପରିପୁଚ୍ଛା’’ତି ଭଣତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅନାଦରିୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ଭିଂସାପନସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୪୫। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିୟେ ଭିକ୍ଖୂ ଭିଂସାପେନ୍ତି। ତେ ଭିଂସାପୀୟମାନା ରୋଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ରୋଦଥା’’ତି? ‘‘ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଅମ୍ହେ ଭିଂସାପେନ୍ତୀ’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିଂସାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିଂସାପେଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିଂସାପେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୪୬।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ଭିଂସାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୩୪୭।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନ୍ତି ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ।

ଭିଂସାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଭିଂସାପେତୁକାମୋ ରୂପଂ ୱା ସଦ୍ଦଂ ୱା ଗନ୍ଧଂ ୱା ରସଂ ୱା ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ୱା ଉପସଂହରତି। ଭାୟେୟ୍ୟ ୱା ସୋ ନ ୱା ଭାୟେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଚୋରକନ୍ତାରଂ ୱା ୱାଳକନ୍ତାରଂ ୱା ପିସାଚକନ୍ତାରଂ ୱା ଆଚିକ୍ଖତି। ଭାୟେୟ୍ୟ ୱା ସୋ ନ ୱା ଭାୟେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୩୪୮। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଭିଂସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ ଭିଂସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ‘ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଭିଂସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଭିଂସାପେତୁକାମୋ ରୂପଂ ୱା ସଦ୍ଦଂ ୱା ଗନ୍ଧଂ ୱା ରସଂ ୱା ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ୱା ଉପସଂହରତି। ଭାୟେୟ୍ୟ ୱା ସୋ ନ ୱା ଭାୟେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଚୋରକନ୍ତାରଂ ୱା ୱାଳଅକନ୍ତାରଂ ୱା ପିସାଚକନ୍ତାରଂ ୱା ଆଚିକ୍ଖତି। ଭାୟେୟ୍ୟ ୱା ସୋ ନ ୱା ଭାୟେୟ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୪୯। ଅନାପତ୍ତି ନ ଭିଂସାପେତୁକାମୋ ରୂପଂ ୱା ସଦ୍ଦଂ ୱା ଗନ୍ଧଂ ୱା ରସଂ ୱା ଫୋଟ୍ଠବ୍ବଂ ୱା ଉପସଂହରତି, ଚୋରକନ୍ତାରଂ ୱା ୱାଳଅକନ୍ତାରଂ ୱା ପିସାଚକନ୍ତାରଂ ୱା ଆଚିକ୍ଖତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଭିଂସାପନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଜୋତିକସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୫୦। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ଭଗ୍ଗେସୁ ୱିହରତି ସୁଂସୁମାରଗିରେ [ସୁଂସୁମାରଗିରେ (ସୀ। ସ୍ୟା।) ସଂସୁମାରଗିରେ (କ।)] ଭେସକଳାୱନେ ମିଗଦାୟେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ହେମନ୍ତିକେ କାଲେ ଅଞ୍ଞତରଂ ମହନ୍ତଂ ସୁସିରକଟ୍ଠଂ ଜୋତିଂ ସମାଦହିତ୍ୱା ୱିସିବ୍ବେସୁଂ। ତସ୍ମିଞ୍ଚ ସୁସିରେ କଣ୍ହସପ୍ପୋ ଅଗ୍ଗିନା ସନ୍ତତ୍ତୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପରିପାତେସି। ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ଉପଧାୱିଂସୁ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା… ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ଜୋତିଂ ସମାଦହିତ୍ୱା ୱିସିବ୍ବେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଜୋତିଂ ସମାଦହିତ୍ୱା ୱିସିବ୍ବେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ , ମୋଘପୁରିସା ଜୋତିଂ ସମାଦହିତ୍ୱା ୱିସିବ୍ବେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ୱିସିବ୍ବନାପେକ୍ଖୋ ଜୋତିଂ ସମାଦହେୟ୍ୟ ୱା ସମାଦହାପେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୩୫୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନା ହୋନ୍ତି। ଗିଲାନପୁଚ୍ଛକା ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କଚ୍ଚାୱୁସୋ, ଖମନୀୟଂ, କଚ୍ଚି ୟାପନୀୟ''ନ୍ତି? ''ପୁବ୍ବେ ମୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଜୋତିଂ ସମାଦହିତ୍ୱା ୱିସିବ୍ବେମ; ତେନ ନୋ ଫାସୁ ହୋତି। ଇଦାନି ପନ ''ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନ ୱିସିବ୍ବେମ, ତେନ ନୋ ନ ଫାସୁ ହୋତୀ''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଜୋତିଂ ସମାଦହିତ୍ୱା ୱା ସମାଦହାପେତ୍ୱା ୱା ୱିସିବ୍ବେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଗିଲାନୋ ୱିସିବ୍ବନାପେକ୍ଖୋ ଜୋତିଂ ସମାଦହେୟ୍ୟୱା ସମାଦହାପେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୩୫୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ପଦୀପେପି ଜୋତିକେପି ଜନ୍ତାଘରେପି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚୟା ଜୋତିଂ ସମାଦହିତୁଂ ସମାଦହାପେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୫୩।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଗିଲାନୋ ୱିସିବ୍ବନାପେକ୍ଖୋ ଜୋତିଂ ସମାଦହେୟ୍ୟ ୱା ସମାଦହାପେୟ୍ୟ ୱା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚୟା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୩୫୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ୟାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅଗିଲାନୋ ନାମ ଯସ୍ସ ୱିନା ଅଗ୍ଗିନା ଫାସୁ ହୋତି।

ଗିଲାନୋ ନାମ ଯସ୍ସ ୱିନା ଅଗ୍ଗିନା ନ ଫାସୁ ହୋତି।

ୱିସିବ୍ବନାପେକ୍ଖୋତି ତପ୍ପିତୁକାମୋ।

ଜୋତି ନାମ ଅଗ୍ଗି ୱୁଚ୍ଚତି।

ସମାଦହେଯ୍ୟାତି ସଯଂ ସମାଦହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ସମାଦହାପେଯ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସକିଂ ଆଣତ୍ତୋ ବହୁକମ୍ପି ସମାଦହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥା ରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯାତି ଠପେତ୍ୱା ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯଂ।

୩୫୫। ଅଗିଲାନୋ ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ୱିସିବ୍ବନାପେକ୍ଖୋ ଜୋତିଂ ସମାଦହତି ୱା ସମାଦହାପେତି ୱା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନୋ ୱେମତିକୋ ୱିସିବ୍ବନାପେକ୍ଖୋ ଜୋତିଂ ସମାଦହତି ୱା ସମାଦହାପେତି ୱା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନୋ ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ୱିସିବ୍ବନାପେକ୍ଖୋ ଜୋତିଂ ସମାଦହତି ୱା ସମାଦହାପେତି ୱା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ପତିଲାତଂ ଉକ୍ଖିପତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନୋ ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନୋ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନୋ ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୫୬। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନସ୍ସ, ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ୱିସିବ୍ବେତି, ୱୀତଚ୍ଚିତଙ୍ଗାରଂ ୱିସିବ୍ବେତି, ପଦୀପେ ଜୋତିକେ ଜନ୍ତାଘରେ ତଥାରୂପପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଜୋତିକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ନହାନସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୫୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ତପୋଦେ ନହାଯନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ [ଅଥ ଖୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ''ସୀସଂ ନହାଯିସ୍ସାମୀ''ତି ତପୋଦଂ ଗନ୍ତ୍ୱା – ''ଯାୱାଯ୍ୟା ନହାଯନ୍ତୀ''ତି ଏକମନ୍ତଂ ପଟିମାନେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଯାୱ ସମନ୍ଧକାରା ନହାଯିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ୱିକାଲେ ସୀସଂ ନହାଯିତ୍ୱା, ନଗରଦ୍ୱାରେ ଥକିତେ ବହିନଗରେ ୱସିତ୍ୱା, କାଲସ୍ସେୱ ଅସମ୍ଭିନ୍ନେନ ୱିଲେପନେନ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ରାଜାନଂ ମାଗଧଂ ସେନିଯଂ ବିମ୍ବିସାରଂ ଭଗୱା ଏତଦୱୋଚ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ମହାରାଜ, କାଲସ୍ସେୱ ଆଗତୋ ଅସମ୍ଭିନ୍ନେନ ୱିଲେପନେନା''ତି? ଅଥ ଖୋ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରାଜାନଂ ମାଗଧଂ ସେନିଯଂ ବିମ୍ବିସାରଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ମାଗଧୋ ସେନିଯୋ ବିମ୍ବିସାରୋ ଭଗୱତା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତୋ ସମାଦପିତୋ ସମୁତ୍ତେଜିତୋ ସମ୍ପହଂସିତୋ ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ରାଜାନମ୍ପି ପସ୍ସିତ୍ୱା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ନହାଯନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ରାଜାନମ୍ପି ପସ୍ସିତ୍ୱା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ନହାଯିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ… ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାଯେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୩୫୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଉଣ୍ହସମଯେ ପରିଳାହସମଯେ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ନହାଯନ୍ତି, ସେଦଗତେନ ଗତ୍ତେନ ସଯନ୍ତି। ଚୀୱରମ୍ପି ସେନାସନମ୍ପି ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଉଣ୍ହସମଯେ ପରିଳାହସମଯେ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାଯିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାଯେଯ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମଯା, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ତତ୍ଥାଯଂ ସମଯୋ। ଦିଯଡ୍ଢୋ ମାସୋ ସେସୋ ଗିମ୍ହାନନ୍ତି[ଗିମ୍ହାନଂ

(ଇତିପି)]ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଠମୋ ମାସୋ ଇଚ୍ଚେତେ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟମାସା ଉଣ୍ହସମୟୋ ପରିଳାହସମୟୋ – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସମୟୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୩୫୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନା ହୋନ୍ତି। ଗିଲାନପୁଚ୍ଛକା ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କଚ୍ଚାୱୁସୋ, ଖମନୀୟଂ, କଚ୍ଚି ଯାପନୀୟ’’ନ୍ତି? ‘‘ପୁବ୍ବେ ମୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟାମ, ତେନ ନୋ ଫାସୁ ହୋତି; ଇଦାନି ପନ ‘‘ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନ ନହାୟାମ, ତେନ ନୋ ନ ଫାସୁ ହୋତୀ’’ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ତତ୍ଥାୟଂ ସମୟୋ। ଦିୟଡ୍ଢୋ ମାସୋ ସେସୋ ଗିମ୍ହାନନ୍ତି[ଗିମ୍ହାନଂ (ଇତିପି)]ୱସ୍ସାନସ୍ସପଠମୋ ମାସୋ ଇଚ୍ଚେତେ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟମାସା ଉଣ୍ହସମୟୋ, ପରିଳାହସମୟୋ, ଗିଲାନସମୟୋ – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସମୟୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୩୬୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ନୱକମ୍ମଂ କତ୍ୱା କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନ ନହାୟନ୍ତି। ତେ ସେଦଗତେନ ଗତ୍ତେନ ସୟନ୍ତି। ଚୀୱରମ୍ପି ସେନାସନମ୍ପି ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କମ୍ମସମୟେ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ତତ୍ଥାୟଂ ସମୟୋ। ଦିୟଡ୍ଢୋ ମାସୋ ସେସୋ ଗିମ୍ହାନନ୍ତି ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଠମୋ ମାସୋ ଇଚ୍ଚେତେ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟମାସା ଉଣ୍ହସମୟୋ, ପରିଳାହସମୟୋ, ଗିଲାନସମୟୋ, କମ୍ମସମୟୋ – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସମୟୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୩୬୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ଅଦ୍ଧାନଂ ଗନ୍ତ୍ୱା କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନ ନହାୟନ୍ତି। ତେ ସେଦଗତେନ ଗତ୍ତେନ ସୟନ୍ତି। ଚୀୱରମ୍ପି ସେନାସନମ୍ପି ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଦ୍ଧାନଗମନସମୟେ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ତତ୍ଥାୟଂ ସମୟୋ। ଦିୟଡ୍ଢୋ ମାସୋ ସେସୋ ଗିମ୍ହାନନ୍ତି ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଠମୋ ମାସୋ ଇଚ୍ଚେତେ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟମାସା ଉଣ୍ହସମୟୋ, ପରିଳାହସମୟୋ, ଗିଲାନସମୟୋ, କମ୍ମସମୟୋ, ଅଦ୍ଧାନଗମନସମୟୋ – ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସମୟୋ’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୩୬୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଚୀୱରକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତା ସରଜେନ ୱାତେନ ଓକିଣ୍ଣା ହୋନ୍ତି। ଦେୱୋ ଚ ଥୋକଂ ଥୋକଂ ଫୁସାୟତି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନ ନହାୟନ୍ତି, କିଲିନ୍ନେନ ଗତ୍ତେନ ସୟନ୍ତି। ଚୀୱରମ୍ପି ସେନାସନମ୍ପି ଦୁସ୍ସତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱାତୱୁଟ୍ଠିସମୟେ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୬୩।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଓରେନଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ତତ୍ଥାୟଂ ସମୟୋ। ଦିୟଡ୍ଢୋ ମାସୋ ସେସୋ ଗିମ୍ହାନନ୍ତି ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଠମୋ ମାସୋ ଇଚ୍ଚେତେ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟମାସା ଉଣ୍ହସମୟୋ, ପରିଳାହସମୟୋ, ଗିଲାନସମୟୋ, କମ୍ମସମୟୋ, ଅଦ୍ଧାନଗମନସମୟୋ, ୱାତୱୁଟ୍ଠିସମୟୋ– ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସମୟୋ’’ତି।

୩୬୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଓରେନଦ୍ଧମାସନ୍ତି ଊନକଦ୍ଧମାସଂ।

ନହାୟେୟ୍ୟାତି ଚୁଣ୍ଣେନ ୱା ମତ୍ତିକାୟ ୱା ନହାୟତି, ପୟୋଗେ ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ନହାନପରିୟୋସାନେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞତ୍ରସମୟାତି ଠପେତ୍ୱା ସମୟଂ।

ଉଣ୍ହସମୟୋ ନାମ ଦିୟଡ୍ଢୋ ମାସୋ ସେସୋ ଗିମ୍ହାନଂ। ପରିଳାହସମୟୋ ନାମ ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଠମୋ ମାସୋ ''ଇଚ୍ଚେତେ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟମାସା ଉଣ୍ହସମୟୋ ପରିଳାହସମୟୋ''ତି ନହାୟିତବ୍ବଂ।

ଗିଲାନସମୟୋ ନାମ ୟସ୍ସ ୱିନା ନହାନେନ ନ ଫାସୁ ହୋତି। ଗିଲାନସମୟୋତି ନହାୟିତବ୍ବଂ।

କମ୍ମସମୟୋ ନାମ ଅନ୍ତମସୋ ପରିୱେଣମ୍ପି ସମ୍ମଟ୍ଠଂ ହୋତି। ''କମ୍ମସମୟୋ''ତି ନହାୟିତବ୍ବଂ।

ଅଦ୍ଧାନଗମନସମୟୋ ନାମ ''ଅଦ୍ଧୟୋଜନଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସାମୀ''ତି ନହାୟିତବ୍ବଂ, ଗଚ୍ଛନ୍ତେନ ନହାୟିତବ୍ବଂ, ଗତେନ ନହାୟିତବ୍ବଂ।

ୱାତୱୁଟ୍ଠିସମୟୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ସରଜେନ ୱାତେନ ଓକିଣ୍ଣା ହୋନ୍ତି, ଦ୍ୱେ ୱା ତୀଣି ୱା ଉଦକଫୁସିତାନି କାୟେ ପତିତାନି ହୋନ୍ତି। ''ୱାତୱୁଟ୍ଠିସମୟୋ''ତି ନହାୟିତବ୍ବଂ।

୩୬୫। ଊନକଦ୍ଧମାସେ ଊନକସଞ୍ଞୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ନହାୟତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଊନକଦ୍ଧମାସେ ୱେମତିକୋ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ନହାୟତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଊନକଦ୍ଧମାସେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ସମୟା, ନହାୟତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅତିରେକଦ୍ଧମାସେ ଊନକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତିରେକଦ୍ଧମାସେ ୱେମତିକୋ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅତିରେକଦ୍ଧମାସେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୬୬। ଅନାପତ୍ତି ସମୟେ, ଅଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟତି, ଅତିରେକଦ୍ଧମାସଂ ନହାୟତି, ପାରଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ନହାୟତି, ସବ୍ବପଚ୍ଚନ୍ତିମେସୁ ଜନପଦେସୁ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନହାନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୬୭। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଚ ପରିବ୍ବାଜକା ଚ ସାକେତା ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ଚୋରା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ତେ ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ। ସାୱତ୍ଥିୟା ରାଜଭଟା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ତେ ଚୋରେ ସଭଣ୍ଡେ ଗହେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସୁଂ – ''ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୁ, ଭଦନ୍ତା, ସକଂ ସକଂ ଚୀୱରଂ ସଞ୍ଜାନିତ୍ୱା ଗଣ୍ହନ୍ତୂ''ତି। ଭିକ୍ଖୂ ନ ସଞ୍ଜାନନ୍ତି। ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ତନୋ ଚୀୱରଂ ନ ସଞ୍ଜାନିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଦନୁଚ୍ଛୱିକଂ ତଦନୁଲୋମିକଂ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଦସ ଅତ୍ଥୱସେ ପଟିଚ୍ଚ – ସଙ୍ଘସୁଟ୍ଠୁତାୟ, ସଙ୍ଘଫାସୁତାୟ…ପେ… ସଦ୍ଧମ୍ମଟ୍ଠିତିୟା, ୱିନୟାନୁଗ୍ଗହାୟ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୬୮।''ନୱଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନା ଚୀୱରଲାଭେନ ତିଣ୍ଣଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣଂ ଆଦାତବ୍ବଂ – ନୀଲଂ ୱା କଦ୍ଦମଂ ୱା କାଳସାମଂ ୱା। ଅନାଦାଚେ ଭିକ୍ଖୁ ତିଣ୍ଣଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣଂନୱଂ ଚୀୱରଂ ପରିଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୩୬୯।ନୱଂ ନାମ ଅକତକପ୍ପଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଚୀୱରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ।

ତିଣ୍ଣଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣଂ ଆଦାତବ୍ବନ୍ତି ଅନ୍ତମସୋ କୁସଗ୍ଗେନପି ଆଦାତବ୍ବଂ।

ନୀଲଂ ନାମ ଦ୍ୱେ ନୀଲାନି – କଂସନୀଲଂ, ପଲାସନୀଲଂ।

କଦ୍ଦମୋ ନାମ ଓଦକୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

କାଳଅସାମଂ ନାମ ଯଂକିଞ୍ଚି କାଳଅସାମକଂ [କାଳଅକଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)]।

ଅନାଦା ଚେ ଭିକ୍ଖୁ ତିଣ୍ଣଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣନ୍ତି ଅନ୍ତମସୋ କୁସଗ୍ଗେନପି ଅନାଦିୟିତ୍ୱା ତିଣ୍ଣଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣଂ ନୱଂ ଚୀୱରଂ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୩୭୦। ଅନାଦିନ୍ନେ ଅନାଦିନ୍ନସଞ୍ଞୀ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନାଦିନ୍ନେ ୱେମତିକୋ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନାଦିନ୍ନେ ଆଦିନ୍ନସଞ୍ଞୀ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆଦିନ୍ନେ ଅନାଦିନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆଦିନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆଦିନ୍ନେ ଆଦିନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୭୧। ଅନାପତ୍ତିଆଦିୟିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, କପ୍ପୋ ନଟ୍ଠୋ ହୋତି, କପ୍ପକତୋକାସୋ ଜିଣ୍ଣୋ ହୋତି, କପ୍ପକତେନ ଅକପ୍ପକତଂ ସଂସିବ୍ବିତଂ ହୋତି, ଅଗ୍ଗଳେ ଅନୁୱାତେ ପରିଭଣ୍ଡେ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁବ୍ବଣ୍ଣକରଣସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। ୱିକପ୍ପନସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୭୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଭାତୁନୋ ସଦ୍ଧିୱିହାରିକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସାମଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣଂ [ଅପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରକଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ପରିଭୁଞ୍ଜତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି – ''ଅୟଂ, ଆୱୁସୋ, ଆୟସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ମୟ୍ହଂ ଚୀୱରଂ ସାମଂ ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣଂ ପରିଭୁଞ୍ଜତୀ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ସାମଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉପନନ୍ଦ, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ସାମଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣଂ ପରିଭୁଞ୍ଜସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ସାମଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୭୩।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ୱା ଭିକ୍ଖୁନିୟା ୱା ସିକ୍ଖମାନାୟ ୱା ସାମଣେରସ୍ସ ୱା ସାମଣେରିୟା ୱା ସାମଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣଂ[ଅପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରକଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)]ପରିଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୩୭୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ସିକ୍ଖମାନା ନାମ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା।

ସାମଣେରୋ ନାମ ଦସସିକ୍ଖାପଦିକୋ।

ସାମଣେରୀ ନାମ ଦସସିକ୍ଖାପଦିକା।

ସାମନ୍ତି ସଯଂ ୱିକପ୍ପେତ୍ୱା।

ଚୀୱରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପନୁପଗଂ ପଚ୍ଛିମଂ।

ୱିକପ୍ପନା ନାମ ଦ୍ୱେ ୱିକପ୍ପନା – ସମ୍ମୁଖାୱିକପ୍ପନା ଚ ପରମ୍ମୁଖାୱିକପ୍ପନା ଚ।

ସମ୍ମୁଖାୱିକପ୍ପନା ନାମ ''ଇମଂ ଚୀୱରଂ ତୁଯ୍ହଂ ୱିକପ୍ପେମି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ୱା''ତି।

ପରମ୍ମୁଖାୱିକପ୍ପନା ନାମ ''ଇମଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପନତ୍ଥାଯ ତୁଯ୍ହଂ ଦମ୍ମୀ''ତି। ତେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ''କୋ ତେ ମିତ୍ତୋ ୱା ସନ୍ଦିଟ୍ଠୋ ୱା''ତି? ''ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଚା''ତି। ତେନ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ''ଅହଂ ତେସଂ ଦମ୍ମି, ତେସଂ ସନ୍ତକଂ ପରିଭୁଞ୍ଜ ୱା ୱିସ୍ସଜ୍ଜେହି ୱା ଯଥାପଚ୍ଚଯଂ ୱା କରୋହୀ''ତି।

ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣଂ ନାମ ତସ୍ସ ୱା ଅଦିନ୍ନଂ, ତସ୍ସ ୱା ଅୱିସ୍ସସନ୍ତୋ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୩୭୫। ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣେ ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣସଞ୍ଞୀ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣେ ୱେମତିକୋ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣେ ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣସଞ୍ଞୀ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧିଟ୍ଠେତି ୱା ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣେ ଅପ୍ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣେ ପଚ୍ଚୁଦ୍ଧାରଣସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୭୬। ଅନାପତ୍ତି ସୋ ୱା ଦେତି, ତସ୍ସ ୱା ୱିସ୍ସସନ୍ତୋ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ୱିକପ୍ପନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନୱମଂ।

୧୦। ଚୀୱରଅପନିଧାନସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୭୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅସନ୍ନିହିତପରିକ୍ଖାରା ହୋନ୍ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପତ୍ତମ୍ପି ଚୀୱରମ୍ପି ଅପନିଧେନ୍ତି। ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଦେଥାୱୁସୋ, ଅମ୍ହାକଂ ପତ୍ତମ୍ପି ଚୀୱରମ୍ପୀ''ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ହସନ୍ତି, ତେ ରୋଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ''କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ରୋଦଥା''ତି? ''ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅମ୍ହାକଂ ପତ୍ତମ୍ପି ଚୀୱରମ୍ପି ଅପନିଧେନ୍ତୀ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପତ୍ତମ୍ପି ଚୀୱରମ୍ପି ଅପନିଧେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ପତ୍ତମ୍ପି ଚୀୱରମ୍ପି ଅପନିଧେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୂନଂ ପତ୍ତମ୍ପି ଚୀୱରମ୍ପି ଅପନିଧେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୩୭୮।''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ନିସୀଦନଂ ୱା ସୂଚିଘରଂ ୱା କାଯବନ୍ଧନଂ ୱା ଅପନିଧେଯ୍ଯ ୱା ଅପନିଧାପେଯ୍ଯ ୱା, ଅନ୍ତମସୋ ହସାପେକ୍ଖୋପି, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୩୭୯।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ।

ପତ୍ତୋ ନାମ ଦ୍ୱେ ପତ୍ତା – ଅୟୋପତ୍ତୋ, ମତ୍ତିକାପତ୍ତୋ।

ଚୀୱରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ, ୱିକପ୍ପନୁପଗଂ ପଚ୍ଛିମଂ।

ନିସୀଦନଂ ନାମ ସଦସଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

ସୂଚିଘରଂ ନାମ ସସୂଚିକଂ ୱା ଅସୂଚିକଂ ୱା।

କାୟବନ୍ଧନଂ ନାମ ଦ୍ୱେ କାୟବନ୍ଧନାନି – ପଟ୍ଟିକା, ସୂକରନ୍ତକଂ।

ଅପନିଧେୟ୍ୟ ୱାତି ସୟଂ ଅପନିଧେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅପନିଧାପେୟ୍ୟ ୱାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେସି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅପନିଧାପେୟ୍ୟ ୱା ତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ସକିଂ ଆଣତ୍ତୋ ବହୁକମ୍ପି ଅପନିଧେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅନ୍ତମସୋ ହସାପେକ୍ଖୋପୀତି କୀଳାଧିପ୍ପାୟୋ।

୩୮୦। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ନିସୀଦନଂ ୱା ସୂଚିଘରଂ ୱା କାୟବନ୍ଧନଂ ୱା ଅପନିଧେତି ୱା ଅପନିଧାପେତି ୱା, ଅନ୍ତମସୋ ହସାପେକ୍ଖୋପି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ…ପେ… ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ନିସୀଦନଂ ୱା ସୂଚିଘରଂ ୱା କାୟବନ୍ଧନଂ ୱା ଅପନିଧେତି ୱା ଅପନିଧାପେତି ୱା, ଅନ୍ତମସୋ ହସାପେକ୍ଖୋପି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ଅପନିଧେତି ୱା ଅପନିଧାପେତି ୱା, ଅନ୍ତମସୋ ହସାପେକ୍ଖୋପି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱା ପରିକ୍ଖାରଂ ଅପନିଧେତି ୱା ଅପନିଧାପେତି ୱା, ଅନ୍ତମସୋ ହସାପେକ୍ଖୋପି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୩୮୧। ଅନାପତ୍ତି ନହସାଧିପ୍ପାୟୋ, ଦୁନ୍ନିକ୍ଖିତ୍ତଂ ପଟିସାମେତି, ‘‘ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଦସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିସାମେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚୀୱରଅପନିଧାନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

ସୁରାପାନୱଗ୍ଗୋ ଛଟ୍ଠୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ସୁରା ଅଙ୍ଗୁଲି ହାସୋ ଚ [ତୋୟଞ୍ଚ (ଇତିପି)], ଅନାଦରିୟଞ୍ଚ ଭିଂସନଂ;

ଜୋତିନହାନଦୁବ୍ବଣ୍ଣଂ, ସାମଂ ଅପନିଧେନ ଚାତି।

୭। ସପ୍ପାଣକୱଗ୍ଗୋ

୧। ସଞ୍ଚିଚ୍ଚସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୮୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ଇସ୍ସାସୋ ହୋତି, କାକା ଚସ୍ସ ଅମନାପା ହୋନ୍ତି। ସୋ କାକେ ୱିଜ୍ଝିତ୍ୱା ୱିଜ୍ଝିତ୍ୱା ସୀସଂ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ସୂଲେ ପଟିପାଟିୟା ଠପେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘କେନିମେ, ଆୱୁସୋ, କାକା ଜୀୱିତା ୱୋରୋପିତା’’ତି? ‘‘ମୟା, ଆୱୁସୋ। ଅମନାପା ମେ କାକା’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ଉଦାୟୀ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଉଦାୟି,

ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ , ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୮୩।‘‘ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ପାଣଂ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୩୮୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସଞ୍ଚିଚ୍ଚାତି ଜାନନ୍ତୋ ସଞ୍ଜାନନ୍ତୋ ଚେଚ୍ଚ ଅଭିୱିତରିତ୍ୱା ୱୀତିକ୍କମୋ।

ପାଣୋ ନାମ ତିରଚ୍ଛାନଗତପାଣୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେୟ୍ୟାତି ଜୀୱିତିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଉପଚ୍ଛିନ୍ଦତି ଉପରୋଧେତି ସନ୍ତତିଂ ୱିକୋପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୩୮୫। ପାଣେ ପାଣସଞ୍ଞୀ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପାଣେ ୱେମତିକୋ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପାଣେ ଅପ୍ପାଣସଞ୍ଞୀ ଜୀୱିତା ୱୋରୋପେତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅପ୍ପାଣେ ପାଣସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପାଣେ ୱେମିତକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପାଣେ ଅପ୍ପାଣସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୮୬। ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ନମରଣାଧିପ୍ପାୟସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସଞ୍ଚିଚ୍ଚସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ସପ୍ପାଣକସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୮୭। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ପରିଭୁଞ୍ଜଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥ! ନେତଂ , ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୩୮୮।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ସପ୍ପାଣକଂ ଉଦକଂ ପରିଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୩୮୯।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି। ‘‘ସପ୍ପାଣକ’’ନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ, ‘‘ପରିଭୋଗେନ ମରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି ଜାନନ୍ତୋ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୩୯୦। ସପ୍ପାଣକେ ସପ୍ପାଣକସଞ୍ଞୀ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ସପ୍ପାଣକେ ୱେମତିକୋ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ସପ୍ପାଣକେ ଅପ୍ପାଣକସଞ୍ଞୀ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅପ୍ପାଣକେ ସପ୍ପାଣକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପାଣକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପ୍ପାଣକେ ଅପ୍ପାଣକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୯୧। ଅନାପତ୍ତି ‘‘ସପ୍ପାଣକ’’ନ୍ତି ଅଜାନନ୍ତୋ, ‘‘ଅପ୍ପାଣକ’’ନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ, ‘‘ପରିଭୋଗେନ ନ ମରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି ଜାନନ୍ତୋ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସପ୍ପାଣକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିୟଂ।

୩। ଉକ୍କୋଟନସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୯୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ଯଥାଧମ୍ମଂ ନିହତାଧିକରଣଂ ପୁନକମ୍ମାଯ ଉକ୍କୋଟେନ୍ତି – ''ଅକତଂ କମ୍ମଂ ଦୁକ୍କଟଂ କମ୍ମଂ ପୁନ କାତବ୍ବଂ କମ୍ମଂ ଅନିହତଂ ଦୁନ୍ନିହତଂ ପୁନ ନିହନିତବ୍ବ''ନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ଯଥାଧମ୍ମଂ ନିହତାଧିକରଣଂ ପୁନକମ୍ମାଯ ଉକ୍କୋଟେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି …ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଜାନଂ ଯଥାଧମ୍ମଂ ନିହତାଧିକରଣଂ ପୁନକମ୍ମାଯ ଉକ୍କୋଟେଥା''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଜାନଂ ଯଥାଧମ୍ମଂ ନିହତାଧିକରଣଂ ପୁନକମ୍ମାଯ ଉକ୍କୋଟେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୩୯୩।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ଯଥାଧମ୍ମଂ ନିହତାଧିକରଣଂ ପୁନକମ୍ମାଯ ଉକ୍କୋଟେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୩୯୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ଵା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ଵା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି, ସୋ ଵା ଆରୋଚେତି।

ଯଥାଧମ୍ମଂ ନାମ ଧମ୍ମେନ ଵିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ କତଂ, ଏତଂ ଯଥାଧମ୍ମଂ ନାମ।

ଅଧିକରଣଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି ଅଧିକରଣାନି – ଵିଵାଦାଧିକରଣଂ, ଅନୁଵାଦାଧିକରଣଂ, ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ।

ପୁନକମ୍ମାଯ ଉକ୍କୋଟେଯ୍ଯାତି ''ଅକତଂ କମ୍ମଂ ଦୁକ୍କଟଂ କମ୍ମଂ ପୁନକାତବ୍ବଂ କମ୍ମଂ ଅନିହତଂ ଦୁନ୍ନିହତଂ ପୁନ ନିହନିତବ୍ବ''ନ୍ତି ଉକ୍କୋଟେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୩୯୫। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଉକ୍କୋଟେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଵେମତିକୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଉକ୍କୋଟେତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୩୯୬। ଅନାପତ୍ତି ''ଅଧମ୍ମେନ ଵା ଵଗ୍ଗେନ ଵା ନ କମ୍ମାରହସ୍ସ ଵା କମ୍ମଂ କତ''ନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ ଉକ୍କୋଟେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଉକ୍କୋଟନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିଯଂ।

୪। ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲସିକ୍ଖାପଦଂ

୩୯୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ଯପୁତ୍ତୋ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା ଭାତୁନୋ ସଦ୍ଧିଵିହାରିକସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଆରୋଚେସି – ''ଅହଂ, ଆଵୁସୋ, ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ। ମା କସ୍ସଚି ଆରୋଚେହୀ''ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା ସଙ୍ଘଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିଵାସଂ ଯାଚି। ତସ୍ସ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିଵାସଂ ଅଦାସି। ସୋ ପରିଵସନ୍ତୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ଵା ଏତଦଵୋଚ – ''ଅହଂ, ଆଵୁସୋ, ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା ସଙ୍ଘଂ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିଵାସଂ ଯାଚିଂ, ତସ୍ସ ମେ ସଙ୍ଘୋ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ପରିଵାସଂ ଅଦାସି, ସୋହଂ ପରିଵସାମି, ଵେଦିଯାମହଂ [ଵେଦଯାମହଂ (ସ୍ଯା।)], ଆଵୁସୋ, ଵେଦିଯତୀ''ତି ମଂ ଆଯସ୍ମା ଧାରେତୂ''ତି।

''କିଂ ନୁ ଖୋ, ଆଵୁସୋ, ଯୋ ଅଞ୍ଞୋପି ଇମଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜତି ସୋପି ଏଵଂ କରୋତୀ''ତି? ''ଏଵମାଵୁସୋ''ତି। ''ଅଯଂ, ଆଵୁସୋ, ଆଯସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ଯପୁତ୍ତୋ ସଞ୍ଚେତନିକଂ ସୁକ୍କଵିସ୍ସଟ୍ଠିଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପଜ୍ଜିତ୍ଵା [ଆପଜ୍ଜି (?)] ସୋ ମେ ଆରୋଚେତି ମା କସ୍ସଚି ଆରୋଚେହୀ''ତି। ''କିଂ ପନ ତ୍ଵଂ, ଆଵୁସୋ, ପଟିଚ୍ଛାଦେସୀ''ତି? ''ଏଵମାଵୁସୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଜାନଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ଵଂ,

ଭିକ୍ଖୁ, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଜାନଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେସୀତି। ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ଵଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଜାନଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୩୯୮।''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଜାନଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୩୯୯।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ଵା ଜାନାତି ଅଞ୍ଞେ ଵା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି, ସୋ ଵା ଆରୋଚେତି।

ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲା ନାମ ଆପତ୍ତି ଚତ୍ତାରି ଚ ପାରାଜିକାନି ତେରସ ଚ ସଙ୍ଘାଦିସେସା।

ପଟିଚ୍ଛାଦେଯ୍ୟାତି ''ଇମଂ ଜାନିତ୍ଵା ଚୋଦେସ୍ସନ୍ତି, ସାରେସ୍ସନ୍ତି ଖୁଂସେସ୍ସନ୍ତି, ଵମ୍ଭେସ୍ସନ୍ତି, ମଙ୍କୁଂ କରିସ୍ସନ୍ତି ନାରୋଚେସ୍ସାମୀ''ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୦୦। ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଯ ଆପତ୍ତିଯା ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତିସଞ୍ଞୀ ପଟିଚ୍ଛାଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଯ ଆପତ୍ତିଯା ଵେମତିକୋ ପଟିଚ୍ଛାଦେତି , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଯ ଆପତ୍ତିଯା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତିସଞ୍ଞୀ ପଟିଚ୍ଛାଦେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆପତ୍ତିଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଵା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଵା ଅଜ୍ଝାଚାରଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଯ ଆପତ୍ତିଯା ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତିସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଯ ଆପତ୍ତିଯା ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଯ ଆପତ୍ତିଯା ଅଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାପତ୍ତିସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୦୧। ଅନାପତ୍ତି – ''ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭଣ୍ଡନଂ ଵା କଲହୋ ଵା ଵିଗ୍ଗହୋ ଵା ଵିଵାଦୋ ଵା ଭଵିସ୍ସତୀ''ତି ନାରୋଚେତି, ''ସଙ୍ଘଭେଦୋ ଵା ସଙ୍ଘରାଜି ଵା ଭଵିସ୍ସତୀ''ତି ନାରୋଚେତି, ''ଅଯଂ କକ୍ଖଳୋ ଫରୁସୋ ଜୀଵିତନ୍ତରାଯଂ ଵା ବ୍ରହ୍ମଚରିଯନ୍ତରାଯଂ ଵା କରିସ୍ସତୀ''ତି ନାରୋଚେତି, ଅଞ୍ଞେ ପତିରୂପେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପସ୍ସନ୍ତୋ ନାରୋଚେତି, ନଛାଦେତୁକାମୋ ନାରୋଚେତି, ''ପଞ୍ଞାଯିସ୍ସତି ସକେନ କମ୍ମେନା''ତି ନାରୋଚେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ଊନଵୀସତିଵସ୍ସସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୦୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ରାଜଗହେ ଵିହରତି ଵେଳୁଵନେ କଲନ୍ଦକନିଵାପେ। [ଇଦଂ ଵତ୍ଥୁ ମହାଵ। ୯୯] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜଗହେ ସତ୍ତରସଵଗ୍ଗିଯା ଦାରକା ସହାଯକା ହୋନ୍ତି। ଉପାଲିଦାରକୋ ତେସଂ ପାମୋକ୍ଖୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଉପାଲିସ୍ସ ମାତାପିତୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''କେନ ନୁ ଖୋ ଉପାଯେନ ଉପାଲି ଅମ୍ହାକଂ ଅଚ୍ଚଯେନ ସୁଖଞ୍ଚ ଜୀଵେଯ୍ୟ ନ ଚ କିଲମେଯ୍ୟା''ତି? ଅଥ ଖୋ ଉପାଲିସ୍ସ ମାତାପିତୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ସଚେ ଖୋ ଉପାଲି ଲେଖଂ ସିକ୍ଖେଯ୍ୟ, ଏଵଂ ଖୋ ଉପାଲି ଅମ୍ହାକଂ ଅଚ୍ଚଯେନ ସୁଖଞ୍ଚ ଜୀଵେଯ୍ୟ, ନ ଚ କିଲମେଯ୍ୟା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଉପାଲିସ୍ସ ମାତାପିତୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ସଚେ ଖୋ ଉପାଲି ଲେଖଂ ସିକ୍ଖିସ୍ସତି, ଅଙ୍ଗୁଲିଯୋ ଦୁକ୍ଖା ଭଵିସ୍ସନ୍ତି। ସଚେ ଖୋ ଉପାଲି ଗଣନଂ ସିକ୍ଖେଯ୍ୟ, ଏଵଂ ଖୋ ଉପାଲି ଅମ୍ହାକଂ ଅଚ୍ଚଯେନ ସୁଖଞ୍ଚ ଜୀଵେଯ୍ୟ ନ ଚ କିଲମେଯ୍ୟା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଉପାଲିସ୍ସ ମାତାପିତୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ସଚେ ଖୋ ଉପାଲି ଗଣନଂ ସିକ୍ଖିସ୍ସତି, ଉରସ୍ସ ଦୁକ୍ଖୋ ଭଵିସ୍ସତି। ସଚେ ଖୋ ଉପାଲି ରୂପଂ ସିକ୍ଖେଯ୍ୟ, ଏଵଂ ଖୋ ଉପାଲି ଅମ୍ହାକଂ ଅଚ୍ଚଯେନ ସୁଖଞ୍ଚ ଜୀଵେଯ୍ୟ ନ ଚ କିଲମେଯ୍ୟା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଉପାଲିସ୍ସ ମାତାପିତୂନଂ ଏତଦହୋସି – ''ସଚେ ଖୋ ଉପାଲି ରୂପଂ ସିକ୍ଖିସ୍ସତି, ଅକ୍ଖୀନି ଦୁକ୍ଖା ଭଵିସ୍ସନ୍ତି। ଇମେ ଖୋ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ସୁଖସୀଲା ସୁଖସମାଚାରା ସୁଭୋଜନାନି ଭୁଞ୍ଜିତ୍ଵା ନିଵାତେସୁ ସଯନେସୁ ସଯନ୍ତି। ସଚେ ଖୋ ଉପାଲି ସମଣେସୁ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯେସୁ ପବ୍ବଜେଯ୍ୟ, ଏଵଂ ଖୋ ଉପାଲି ଅମ୍ହାକଂ ଅଚ୍ଚଯେନ ସୁଖଞ୍ଚ ଜୀଵେଯ୍ୟ, ନ ଚ କିଲମେଯ୍ୟା''ତି।

ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଉପାଲିଦାରକୋ ମାତାପିତୂନଂ ଇମଂ କଥାସଲ୍ଲାପଂ। ଅଥ ଖୋ ଉପାଲିଦାରକୋ ଯେନ ତେ ଦାରକା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା

ତେ ଦାରକେ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଏଥ ମଯଂ, ଅଯ୍ୟା, ସମଣେସୁ ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯେସୁ ପବ୍ବଜିସ୍ସାମା’’ତି। ‘‘ସଚେ ଖୋ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟ, ପବ୍ବଜିସ୍ସସି, ଏୱଂ ମଯମ୍ପି ପବ୍ବଜିସ୍ସାମା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଦାରକା ଏକମେକସ୍ସ ମାତାପିତରୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଅନୁଜାନାଥ ମଂ ଅଗାରସ୍ମା ଅନଗାରିଯଂ ପବ୍ବଜ୍ଜାଯା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେସଂ ଦାରକାନଂ ମାତାପିତରୋ – ‘‘ସବ୍ବେପିମେ ଦାରକା ସମାନଚ୍ଛନ୍ଦା କଲ୍ୟାଣାଧିପ୍ପାଯା’’ତି ଅନୁଜାନିଂସୁ। ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପବ୍ବଜ୍ଜଂ ଯାଚିଂସୁ। ତେ ଭିକ୍ଖୂ ପବ୍ବାଜେସୁଂ ଉପସମ୍ପାଦେସୁଂ। ତେ ରତ୍ତିଯା ପଚ୍ଚୂସସମଯଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାଯ ରୋଦନ୍ତି – ‘‘ଯାଗୁଂ ଦେଥ , ଭତ୍ତଂ ଦେଥ, ଖାଦନୀଯଂ ଦେଥା’’ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଆଗମେଥ, ଆୱୁସୋ, ଯାୱ ରତ୍ତି ୱିଭାଯତି। ସଚେ ଯାଗୁ ଭୱିସ୍ସତି, ପିୱିସ୍ସଥ। ସଚେ ଭତ୍ତଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥ। ସଚେ ଖାଦନୀଯଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଖାଦିସ୍ସଥ। ନୋ ଚେ ଭୱିସ୍ସତି ଯାଗୁ ୱା ଭତ୍ତଂ ୱା ଖାଦନୀଯଂ ୱା, ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥା’’ତି। ଏୱମ୍ପି ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂହି ୱୁଚ୍ଚମାନା ରୋଦନ୍ତିଯେୱ – ‘‘ଯାଗୁଂ ଦେଥ, ଭତ୍ତଂ ଦେଥ, ଖାଦନୀଯଂ ଦେଥା’’ତି। ସେନାସନଂ ଉହଦନ୍ତିପି ଉମ୍ମିହନ୍ତିପି।

ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ଭଗୱା ରତ୍ତିଯା ପଚ୍ଚୂସସମଯଂ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାଯ ଦାରକସଦ୍ଦଂ। ସୁତ୍ୱାନ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘କିଂ ନୁ ଖୋ ସୋ, ଆନନ୍ଦ, ଦାରକସଦ୍ଦୋ’’ତି? ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ଊନୱୀସତିୱସ୍ସଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ଉପସମ୍ପାଦେନ୍ତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ଜାନଂ ଊନୱୀସତିୱସ୍ସଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ଉପସମ୍ପାଦେସ୍ସନ୍ତି! ଊନକୱୀସତିୱସ୍ସୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅକ୍ଖମୋ ହୋତି ସୀତସ୍ସ ଉଣ୍ହସ୍ସ ଜିଘଚ୍ଛାଯ ପିପାସାଯ ଡଂସମକସୱାତାତପସରୀସପସମ୍ଫସ୍ସାନଂ ଦୁରୁତ୍ତାନଂ ଦୁରାଗତାନଂ ୱଚନପଥାନଂ ଉପ୍ପନ୍ନାନଂ ସାରୀରିକାନଂ ୱେଦନାନଂ ଦୁକ୍ଖାନଂ ତିବ୍ବାନଂ ଖରାନଂ କଟୁକାନଂ ଅସାତାନଂ ଅମନାପାନଂ ପାଣହରାନଂ ଅନଧିୱାସକଜାତିକୋ ହୋତି। ୱୀସତିୱସ୍ସୋୱ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁଗ୍ଗଲୋ ଖମୋ ହୋତି ସୀତସ୍ସ ଉଣ୍ହସ୍ସ…ପେ… ପାଣହରାନଂ ଅଧିୱାସକଜାତିକୋ ହୋତି। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୦୩।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ଊନୱୀସତିୱସ୍ସଂ ପୁଗ୍ଗଲଂ ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ, ସୋ ଚ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନୋ, ତେ ଚ ଭିକ୍ଖୂ ଗାରଯ୍ହା, ଇଦଂ ତସ୍ମିଂ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୪୦୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି, ସୋ ୱା ଆରୋଚେତି।

ଊନୱୀସତିୱସ୍ସୋ ନାମ ଅପ୍ପତ୍ତୱୀସତିୱସ୍ସୋ।

‘‘ଉପସମ୍ପାଦେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିଯଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି [ସମ୍ମନତି (କ।)], ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିଯସ୍ସ ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୦୫। ଊନୱୀସତିୱସ୍ସେ ଊନୱୀସତିୱସ୍ସସଞ୍ଞୀ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଊନୱୀସତିୱସ୍ସେ ୱେମତିକୋ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନୱୀସତିୱସ୍ସେ ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସସଞ୍ଞୀ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ଅନାପତ୍ତି। ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସେ ଊନୱୀସତିୱସ୍ସସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସେ ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୦୬। ଅନାପତ୍ତି ଊନୱୀସତିୱସ୍ସଂ ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସସଞ୍ଞୀ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସଂ ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସସଞ୍ଞୀ ଉପସମ୍ପାଦେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଊନୱୀସତିୱସ୍ସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଥେଯ୍ୟସତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୦୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ସତ୍ଥୋ ରାଜଗହା ପଟିଯାଲୋକଂ ଗନ୍ତୁକାମୋ ହୋତି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ତେ ମନୁସ୍ସେ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଅହମ୍ପାଯସ୍ମନ୍ତେହି ସଦ୍ଧିଂ ଗମିସ୍ସାମୀ’’ତି। ‘‘ମଯଂ ଖୋ, ଭନ୍ତେ, ସୁଙ୍କଂ ପରିହରିସ୍ସାମା’’ତି। ‘‘ପଜାନାଥାୱୁସୋ’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ କମ୍ମିଯା [କମ୍ମିକା (ସୀ। ସ୍ୟା।)] – ‘‘ସତ୍ଥୋ କିର ସୁଙ୍କଂ

ପରିହରିସ୍ସତୀ’’ତି। ତେ ମଗ୍ଗେ ପରିଯୁଟ୍ଠିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ତେ କମ୍ମିକା ତଂ ସତ୍ଥଂ ଗହେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦବୋଚୁଂ – ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଭନ୍ତେ, ଜାନଂ ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେନ ସଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛସୀ’’ତି? ପଲିବୁନ୍ଧେତ୍ୱା ମୁଞ୍ଚିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ଜାନଂ ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଜାନଂ ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୦୮।‘‘ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେନସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୪୦୯।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି, ସୋ ୱା ଆରୋଚେତି।

ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥୋ ନାମ ଚୋରା କତକମ୍ମା ୱା ହୋନ୍ତି ଅକତକମ୍ମା ୱା, ରାଜାନଂ ୱା ଥେୟ୍ୟଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ସୁଙ୍କଂ ୱା ପରିହରନ୍ତି।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ।

ସଂୱିଧାଯାତି – ‘‘ଗଚ୍ଛାମାୱୁସୋ, ଗଚ୍ଛାମ ଭନ୍ତେ; ଗଚ୍ଛାମ ଭନ୍ତେ, ଗଚ୍ଛାମାୱୁସୋ, ଅଜ୍ଜ ୱା ହିୟ୍ୟୋ ୱା ପରେ ୱା ଗଚ୍ଛାମା’’ତି ସଂୱିଦହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପୀତି କୁକ୍କୁଟସମ୍ପାତେ ଗାମେ ଗାମନ୍ତରେ ଗାମନ୍ତରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗାମକେ ଅରଞ୍ଞେ ଅଦ୍ଧଯୋଜନେ ଅଦ୍ଧଯୋଜନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୧୦। ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେ ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥସଞ୍ଞୀ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେ ୱେମତିକୋ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେ ଅଥେୟ୍ୟସତ୍ଥସଞ୍ଞୀ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଅନାପତ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁ ସଂୱିଦହତି, ମନୁସ୍ସା ନ ସଂୱିଦହନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେ ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଥେୟ୍ୟସତ୍ଥେ ଅଥେୟ୍ୟସତ୍ଥସଞ୍ଞୀ ଅନାପତ୍ତି।

୪୧୧। ଅନାପତ୍ତି ଅସଂୱିଦହିତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ମନୁସ୍ସା ସଂୱିଦହନ୍ତି ଭିକ୍ଖୁ ନ ସଂୱିଦହତି, ୱିସଙ୍କେତେନ ଗଚ୍ଛତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଥେୟ୍ୟସତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ସଂୱିଧାନସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୧୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ଅଞ୍ଞତରେନ ଗାମଦ୍ୱାରେନ ଅତିକ୍କମତି। ଅଞ୍ଞତରା ଇତ୍ଥୀ ସାମିକେନ ସହ ଭଣ୍ଡିତ୍ୱା ଗାମତୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଏତଦବୋଚ – ‘‘କହଂ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟୋ ଗମିସ୍ସତୀ’’ତି? ‘‘ସାୱତ୍ଥିଂ ଖୋ ଅହଂ, ଭଗିନି, ଗମିସ୍ସାମୀ’’ତି। ‘‘ଅହଂ ଅୟ୍ୟେନ ସଦ୍ଧିଂ ଗମିସ୍ସାମୀ’’ତି। ‘‘ଏୟ୍ୟାସି, ଭଗିନୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସା ଇତ୍ଥିଯା ସାମିକୋ ଗାମତୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ମନୁସ୍ସେ ପୁଚ୍ଛି – ‘‘ଅପାୟ୍ୟୋ [ଅପୟ୍ୟା (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଏୱରୂପିଂ ଇତ୍ଥିଂ ପସ୍ସେୟ୍ୟାଥା’’ତି? ‘‘ଏସାୟ୍ୟୋ, ପବ୍ବଜିତେନ ସହ ଗଚ୍ଛତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଅନୁବନ୍ଧିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗହେତ୍ୱା ଆକୋଟେତ୍ୱା ମୁଞ୍ଚି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ପଧୂପେନ୍ତୋ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ତଂ ପୁରିସଂ ଏତଦବୋଚ – ‘‘ନାୟ୍ୟୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ମଂ ନିପ୍ପାତେସି; ଅପିଚ, ଅହମେୱ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସଦ୍ଧିଂ ଗଚ୍ଛାମି; ଅକାରକୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ; ଗଚ୍ଛ, ନଂ ଖମାପେହୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଖମାପେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାଯ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ,

ଭିକ୍ଖୁ, ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ, ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୧୩।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୪୧୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ମାତୁଗାମୋ ନାମ ମନୁସ୍ସିତ୍ଥୀ, ନ ଯକ୍ଖୀ ନ ପେତୀ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତା ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲା ସୁଭାସିତଦୁବ୍ଭାସିତଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲାଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଂ ଆଜାନିତୁଂ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ।

ସଂୱିଧାୟାତି – ‘‘ଗଚ୍ଛାମ ଭଗିନି, ଗଚ୍ଛାମାୟ୍ୟ, ଗଚ୍ଛାମାୟ୍ୟ, ଗଚ୍ଛାମ ଭଗିନି, ଅଜ୍ଜ ୱା ହିୟ୍ୟୋ ୱା ପରେ ୱା ଗଚ୍ଛାମା’’ତି ସଂୱିଦହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପୀତି କୁକ୍କୁଟସମ୍ପାତେ ଗାମେ ଗାମନ୍ତରେ ଗାମନ୍ତରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଗାମକେ ଅରଞ୍ଞେ ଅଦ୍ଧଯୋଜନେ ଅଦ୍ଧଯୋଜନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୪୧୫। ମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ସଂୱିଧାୟ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ ସଂୱିଧାୟ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ ସଂୱିଧାୟ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଭିକ୍ଖୁ ସଂୱିଦହତି ମାତୁଗାମୋ ନ ସଂୱିଦହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯକ୍ଖିୟା ୱା ପେତିୟା ପଣ୍ଡକେନ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହିତ୍ଥିୟା ୱା ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱିଧାୟ ଏକଦ୍ଧାନମଗ୍ଗଂ ପଟିପଜ୍ଜତି, ଅନ୍ତମସୋ ଗାମନ୍ତରମ୍ପି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅମାତୁଗାମେ ଅମାତୁଗାମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୧୬। ଅନାପତ୍ତି ଅସଂୱିଦହିତ୍ୱା ଗଚ୍ଛତି, ମାତୁଗାମୋ ସଂୱିଦହତି ଭିକ୍ଖୁ ନ ସଂୱିଦହତି, ୱିସଙ୍କେତେନ ଗଚ୍ଛତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସଂୱିଧାନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। ଅରିଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୧୭।[ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଚୂଳଅୱ। ୬୫; ମ। ନି। ୧।୨୩୪] ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ [ଗନ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ (ସ୍ୟା। କ।)] ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି – ‘‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ – ‘‘ଅରିଟ୍ଠସ୍ସ କିର ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା’’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ଅରିଟ୍ଠୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତେ, ଆୱୁସୋ ଅରିଟ୍ଠ, ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା’’ତି? ‘‘ଏୱଂବ୍ୟାଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି – ‘ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା’’’ତି।

‘‘ମା, ଆୱୁସୋ ଅରିଟ୍ଠ, ଏୱଂ ଅୱଚ। ମା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖି। ନ ହି ସାଧୁ ଭଗୱତୋ ଅବ୍ଭକ୍ଖାନଂ [ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖନଂ (ଇତିପି)]। ନ ହି ଭଗୱା ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ । ଅନେକପରିୟାୟେନାୱୁସୋ ଅରିଟ୍ଠ, ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାୟିକା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା। ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାୟାୟ।

ଅପ୍ପସ୍ସାଦା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିୟ୍ୟୋ। ଅଟ୍ଠିକଙ୍କଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିୟ୍ୟୋ। ମଂସପେସୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା…ପେ… ତିଣୁକ୍କୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ଅଙ୍ଗାରକାସୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ସୁପିନକୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ଯାଚିତକୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ରୁକ୍ଖଫଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ଅସିସୂନୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ସତ୍ତିସୂଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା… ସପ୍ପସିରୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିୟ୍ୟୋ''ତି।

ଏୱମ୍ପି ଖୋ ଅରିଟ୍ଠୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବୋ ତେହି ଭିକ୍ଖୂହି ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ତଥେୱ ତଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଥାମସା ପରାମାସା ଅଭିନିୱିସ୍ସ ୱୋହରତି – ''ଏୱଂବ୍ୟାଖୋ ଅହଂ, ଆୱୁସୋ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, – 'ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା'''ତି। ଯତୋ ଚ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ନାସକ୍ଖିଂସୁ ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ଏତସ୍ମା ପାପକା ଦିଟ୍ଠିଗତା ୱିୱେଚେତୁଂ, ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତେ, ଅରିଟ୍ଠ, ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – 'ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା'''ତି ? ''ଏୱଂବ୍ୟାଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି – 'ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା'''ତି।

କସ୍ସ ନୁ ଖୋ ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ମଯା ଏୱଂ ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାସି? ନନୁ ମଯା, ମୋଘପୁରିସ, ଅନେକପରିଯାଯେନ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାଯିକା ୱୁତ୍ତା। ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାଯାଯ। ଅପ୍ପସ୍ସାଦା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିୟ୍ୟୋ। ଅଟ୍ଠିକଙ୍କଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା…ପେ… ମଂସପେସୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା… ତିଣୁକ୍କୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା… ଅଙ୍ଗାରକାସୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା… ସୁପିନକୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା… ଯାଚିତକୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା… ରୁକ୍ଖଫଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା… ଅସିସୂନୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା… ସତ୍ତିସୂଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା… ସପ୍ପସିରୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମଯା ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାଯାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିୟ୍ୟୋ। ଅଥ ଚ ପନ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅତ୍ତନା ଦୁଗ୍ଗହିତେନ ଅମ୍ହେ ଚେୱ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖସି, ଅତ୍ତାନଞ୍ଚ ଖଣସି, ବହୁଞ୍ଚ ଅପୁଞ୍ଞଂ ପସୱସି। ତଞ୍ହି ତେ, ମୋଘପୁରିସ, ଭୱିସ୍ସତି ଦୀଘରତ୍ତଂ ଅହିତାଯ ଦୁକ୍ଖାଯ। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ…। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୧୮।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – 'ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା'ତି ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – 'ମାଯସ୍ମା ଏୱଂ ଅୱଚ, ମା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖି, ନ ହି ସାଧୁ ଭଗୱତୋ ଅବ୍ଭକ୍ଖାନଂ, ନ ହି ଭଗୱା ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ, ଅନେକପରିଯାଯେନାୱୁସୋ, ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାଯିକା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାଯାଯା'ତି। ଏୱଞ୍ଚ [ଏୱଞ୍ଚ ପନ (କ।)] ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂହି ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ତଥେୱ ପଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂହି ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସିତବ୍ବୋ ତସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯାୱତତିଯଞ୍ଚେ ସମନୁଭାସିଯମାନୋ ତଂ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ, ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୪୧୯।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟାତି – ''ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା''ତି।

ସୋଭିକ୍ଖୂତି ଯୋ ସୋ ଏୱଂୱାଦୀ ଭିକ୍ଖୁ।

ଭିକ୍ଖୂହୀତି ଅଞ୍ଞେହି ଭିକ୍ଖୂହି। ଯେ ପସ୍ସନ୍ତି ଯେ ସୁଣନ୍ତି ତେହି ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ''ମାଯସ୍ମା ଏୱଂ ଅୱଚ, ମା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖି, ନ ହି ସାଧୁ ଭଗୱତୋ ଅବ୍ଭକ୍ଖାନଂ, ନ ହି ଭଗୱା ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ, ଅନେକପରିଯାଯେନାୱୁସୋ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାଯିକା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା। ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାଯାଯା''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବୋ। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି , ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୁତ୍ୱା ନ ୱଦନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝମ୍ପି ଆକଡ୍ଢିତ୍ୱା ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ''ମାଯସ୍ମା ଏୱଂ ଅୱଚ, ମା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖି, ନ ହି ସାଧୁ ଭଗୱତୋ ଅବ୍ଭକ୍ଖାନଂ, ନ ହି ଭଗୱା ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ, ଅନେକପରିଯାଯେନାୱୁସୋ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାଯିକା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା। ଅଲଞ୍ଚ ପନ

ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବୋ। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବୋ। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସମନୁଭାସିତବ୍ବୋ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମନୁଭାସିତବ୍ବୋ। ବ୍ଯତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୪୨୦। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’ତି। ସୋ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସମନୁଭାସେଯ୍ଯ – ତସ୍ସା ଦିଟ୍ଠିଯା ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’ତି। ସୋ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସମନୁଭାସତି ତସ୍ସା ଦିଟ୍ଠିଯା ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସମନୁଭାସନା, ତସ୍ସା ଦିଟ୍ଠିଯା ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି – ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’ତି । ସୋ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ସମନୁଭାସତି ତସ୍ସା ଦିଟ୍ଠିଯା ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯସ୍ସାଯସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ସମନୁଭାସନା, ତସ୍ସା ଦିଟ୍ଠିଯା ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ଯ।

‘‘ସମନୁଭଟ୍ଠୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ, ତସ୍ସା ଦିଟ୍ଠିଯା ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୨୧। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୨୨। ଅନାପତ୍ତି ଅସମନୁଭାସନ୍ତସ୍ସ, ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସାତି।

ଅରିଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। ଉକ୍ଖିତ୍ତସମ୍ଭୋଗସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୨୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ତଥାୱାଦିନା ଅରିଟ୍ଠେନ ଭିକ୍ଖୁନା [ଭିକ୍ଖୁନା ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବେନ (?)] ଅକଟାନୁଧମ୍ମେନ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠେନ ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ଭୁଞ୍ଜନ୍ତିପି ସଂୱସନ୍ତିପି ସହାପି ସେଯ୍ଯଂ କପ୍ପେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ତଥାୱାଦିନା ଅରିଟ୍ଠେନ ଭିକ୍ଖୁନା [ଭିକ୍ଖୁନା ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବେନ (?)] ଅକଟାନୁଧମ୍ମେନ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠେନ ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତିପି ସଂୱସିସ୍ସନ୍ତିପି ସହାପି ସେଯ୍ଯଂ କପ୍ପେସ୍ସନ୍ତୀତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନଂ ତଥାୱାଦିନା ଅରିଟ୍ଠେନ ଭିକ୍ଖୁନା [ଭିକ୍ଖୁନା ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବେନ (?)] ଅକଟାନୁଧମ୍ମେନ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠେନ ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ଭୁଞ୍ଜଥାପି ସଂୱସଥାପି ସହାପି ସେଯ୍ଯଂ କପ୍ପେଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଜାନଂ ତଥାୱାଦିନା ଅରିଟ୍ଠେନ ଭିକ୍ଖୁନା [ଭିକ୍ଖୁନା ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବନେ (?)] ଅକଟାନୁଧମ୍ମେନ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠେନ ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥାପି ସଂୱସିସ୍ସଥାପି ସହାପି ସେଯ୍ଯଂ କପ୍ପେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୪୨୪।‘‘ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ତଥାୱାଦିନା ଭିକ୍ଖୁନା ଅକଟାନୁଧମ୍ମେନ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠେନ ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ଯ ୱା ସଂୱସେଯ୍ଯ ୱା ସହ ୱା

ସେଯ୍ୟଂକପ୍ପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୪୨୫।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି, ସୋ ୱା ଆରୋଚେତି।

ତଥାୱାଦିନାତି – ‘‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି ଏୱଂ ୱାଦିନା।

ଅକଟାନୁଧମ୍ମୋ ନାମ ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ ଅନୋସାରିତୋ।

ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠେନ ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠେନ ସଦ୍ଧିଂ।

ସମ୍ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱାତି ସମ୍ଭୋଗୋ ନାମ ଦ୍ୱେ ସମ୍ଭୋଗା – ଆମିସସମ୍ଭୋଗୋ ଚ ଧମ୍ମସମ୍ଭୋଗୋ ଚ। ଆମିସସମ୍ଭୋଗୋ ନାମ ଆମିସଂ ଦେତି ୱା ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମସମ୍ଭୋଗୋ ନାମ ଉଦ୍ଦିସତି ୱା ଉଦ୍ଦିସାପେତି ୱା, ପଦେନ ଉଦ୍ଦିସତି ୱା ଉଦ୍ଦିସାପେତି ୱା, ପଦେ ପଦେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅକ୍ଖରାଯ ଉଦ୍ଦିସତି ୱା ଉଦ୍ଦିସାପେତି ୱା, ଅକ୍ଖରକ୍ଖରାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ସଂୱସେୟ୍ୟ ୱାତି ଉକ୍ଖିତ୍ତକେନ ସଦ୍ଧିଂ ଉପୋସଥଂ ୱା ପୱାରଣଂ ୱା ସଙ୍ଘକମ୍ମଂ ୱା କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ସହ ୱା ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେୟ୍ୟାତି ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକେ ନିପନ୍ନେ ଭିକ୍ଖୁ ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଭିକ୍ଖୁ ନିପନ୍ନେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକୋ ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉଭୋ ୱା ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉଟ୍ଠହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୪୨୬। ଉକ୍ଖିତ୍ତକେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକସଞ୍ଞୀ ସମ୍ଭୁଞ୍ଜତି ୱା ସଂୱସତି ୱା ସହ ୱା ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉକ୍ଖିତ୍ତକେ ୱେମତିକୋ ସମ୍ଭୁଞ୍ଜତି ୱା ସଂୱସତି ୱା ସହ ୱା ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉକ୍ଖିତ୍ତକେ ଅନୁକ୍ଖିତ୍ତକସଞ୍ଞୀ ସମ୍ଭୁଞ୍ଜତି ୱା ସଂୱସତି ୱା ସହ ୱା ସେଯ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଅନାପତ୍ତି । ଅନୁକ୍ଖିତ୍ତକେ ଉକ୍ଖିତ୍ତକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁକ୍ଖିତ୍ତକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁକ୍ଖିତ୍ତକେ ଅନୁକ୍ଖିତ୍ତକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୨୭। ଅନାପତ୍ତି ଅନୁକ୍ଖିତ୍ତୋତି ଜାନାତି, ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ ଓସାରିତୋତି ଜାନାତି, ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠୋତି ଜାନାତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଉକ୍ଖିତ୍ତସମ୍ଭୋଗସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନୱମଂ।

୧୦। କଣ୍ଟକସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୨୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ କଣ୍ଟକସ୍ସ [କଣ୍ଡକସ୍ସ (ସ୍ୟା। କା)] ନାମ ସମଣୁଦ୍ଦେସସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି – ‘‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ କଣ୍ଟକସ୍ସ ନାମ କିର ସମଣୁଦ୍ଦେସସ୍ସ ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ‘‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ କଣ୍ଟକୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତେ, ଆୱୁସୋ କଣ୍ଟକ, ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – ‘ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ଯଥା ଯେ’ମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’’ତି? ‘‘ଏୱଂବ୍ୟାଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି – ‘ଯଥା ଯେମେ ଅନ୍ତରାଯିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାଯାଯା’’’ତି।

ମା , ଆୱୁସୋ କଣ୍ଟକ, ଏୱଂ ଅୱଚ। ମା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖି। ନ ହି ସାଧୁ ଭଗୱତୋ ଅବ୍ଭକ୍ଖାନଂ। ନ ହି ଭଗୱା ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ୟ।

ଅନେକପରିୟାୟେନ, ଆୱୁସୋ କଣ୍ଟକ, ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାୟିକା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା। ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାୟାୟ। ଅପ୍ପସ୍ସାଦା କାମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାୟାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିୟ୍ୟୋ…ପେ… ଏୱମ୍ପି ଖୋ କଣ୍ଟକୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ତେହି ଭିକ୍ଖୂହି ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ତଥେୱ ତଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଥାମସା ପରାମାସା ଅଭିନିୱିସ୍ସ ୱୋହରତି – ''ଏୱଂବ୍ୟାଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି – 'ୟଥା ୟେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା'''ତି।

ୟତୋ ଚ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ନାସକ୍ଖିଂସୁ କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ଏତସ୍ମା ପାପକା ଦିଟ୍ଠିଗତା ୱିୱେଚେତୁଂ, ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ୟେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର ତେ, କଣ୍ଟକ, ଏୱରୂପଂ ପାପକଂ ଦିଟ୍ଠିଗତଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ – 'ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ୟଥା ୟେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା'''ତି? ''ଏୱଂବ୍ୟାଖୋ ଅହଂ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି – 'ୟଥା ୟେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା'''ତି।

''କସ୍ସ ନୁ ଖୋ ନାମ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ମୟା ଏୱଂ ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାସି? ନନୁ ମୟା, ମୋଘପୁରିସ, ଅନେକପରିୟାୟେନ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାୟିକା ୱୁତ୍ତା, ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାୟାୟ? ଅପ୍ପସ୍ସାଦା କାମା ୱୁତ୍ତା ମୟା ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାୟାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିୟ୍ୟୋ। ଅଟ୍ଠିକଙ୍କଲୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମୟା…ପେ… ସପ୍ପସିରୂପମା କାମା ୱୁତ୍ତା ମୟା ବହୁଦୁକ୍ଖା ବହୁପାୟାସା, ଆଦୀନୱୋ ଏତ୍ଥ ଭିୟ୍ୟୋ। ଅଥ ଚ ପନ ତ୍ୱଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅତ୍ତନା ଦୁଗ୍ଗହିତେନ ଅମ୍ହେ ଚେୱ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖସି ଅତ୍ତାନଞ୍ଚ ଖଣସି ବହୁଞ୍ଚ ଅପୁଞ୍ଞଂ ପସୱସି। ତଞ୍ହି ତେ, ମୋଘପୁରିସ, ଭୱିସ୍ସତି ଦୀଘରତ୍ତଂ ଅହିତାୟ ଦୁକ୍ଖାୟ। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ପସନ୍ନାନଞ୍ଚ ଏକଚ୍ଚାନଂ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତାୟା''ତି। ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସଙ୍ଘୋ କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ନାସେତୁ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନାସେତବ୍ବୋ – ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ତେ, ଆୱୁସୋ କଣ୍ଟକ, ନ ଚେୱ ସୋ ଭଗୱା ସତ୍ଥା ଅପଦିସିତବ୍ବୋ। ୟମ୍ପି ଚଞ୍ଞେ ସମଣୁଦ୍ଦେସା ଲଭନ୍ତି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସହସେୟ୍ୟଂ ସାପି ତେ ନତ୍ଥି। ଚର ପିରେ ୱିନସ୍ସା''ତି। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ନାସେସି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ତଥାନାସିତଂ କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ଉପଲାପେନ୍ତିପି ଉପଟ୍ଠାପେନ୍ତିପି ସମ୍ଭୁଞ୍ଜନ୍ତିପି ସହାପି ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେନ୍ତି। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ତଥାନାସିତଂ କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ଉପଲାପେସ୍ସନ୍ତିପି ଉପଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତିପି ସମ୍ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତିପି ସହାପି ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନଂ ତଥାନାସିତଂ କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ଉପଲାପେଥାପି ଉପଟ୍ଠାପେଥାପି ସମ୍ଭୁଞ୍ଜଥାପି ସହାପି ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଜାନଂ ତଥାନାସିତଂ କଣ୍ଟକଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ଉପଲାପେସ୍ସଥାପି ଉପଟ୍ଠାପେସ୍ସଥାପି ସମ୍ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥାପି ସହାପି ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସ୍ସଥ ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୨୯।''ସମଣୁଦ୍ଦେସୋପି ଚେ ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – 'ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ୟଥା ୟେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା'ତି, ସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ଭିକ୍ଖୂହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – 'ମାୱୁସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସ, ଏୱଂ ଅୱଚ, ମା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖି, ନ ହି ସାଧୁ ଭଗୱତୋ ଅବ୍ଭକ୍ଖାନଂ, ନ ହି ଭଗୱା ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ। ଅନେକପରିୟାୟେନାୱୁସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସ, ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାୟିକା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା। ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାୟାୟା'ତି। ଏୱଞ୍ଚ [ଏୱଞ୍ଚ ପନ (କ।)] ସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ଭିକ୍ଖୂହି ୱୁଚ୍ଚମାନୋ ତଥେୱ ପଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, ସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ଭିକ୍ଖୂହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – 'ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ତେ, ଆୱୁସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସ, ନ ଚେୱ ସୋ ଭଗୱା ସତ୍ଥା ଅପଦିସିତବ୍ବୋ। ୟମ୍ପି ଚଞ୍ଞେ ସମଣୁଦ୍ଦେସା ଲଭନ୍ତି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସହସେୟ୍ୟଂ ସାପି ତେ ନତ୍ଥି। ଚର ପିରେ ୱିନସ୍ସା'ତି। ୟୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ତଥାନାସିତଂ ସମଣୁଦ୍ଦେସଂ ଉପଲାପେୟ୍ୟ ୱା ଉପଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ ୱା ସମ୍ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା ସହ ୱା ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୪୩୦।ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ନାମ ସାମଣେରୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଏୱଂୱଦେୟ୍ୟାତି – ''ତଥାହଂ ଭଗୱତା ଧମ୍ମଂ ଦେସିତଂ ଆଜାନାମି, ୟଥାୟେମେ ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା, ତେ ପଟିସେୱତୋ ନାଲଂ ଅନ୍ତରାୟାୟା''ତି।

ସୋସମଣୁଦ୍ଦେସୋତି ୟୋ ସୋ ଏୱଂୱାଦୀ ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ।

ଭିକ୍ଖୂହୀତି ଅଞ୍ଞେହି ଭିକ୍ଖୂହି, ଯେ ପସ୍ସନ୍ତି ଯେ ସୁଣନ୍ତି ତେହି ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘‘ମା, ଆୱୁସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସ, ଏୱଂ ଅୱଚ। ମା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅବ୍ଭାଚିକ୍ଖି। ନ ହି ସାଧୁ ଭଗୱତୋ ଅବ୍ଭକ୍ଖାନଂ। ନ ହି ଭଗୱା ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ। ଅନେକପରିଯାୟେନାୱୁସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସ, ଅନ୍ତରାୟିକା ଧମ୍ମା ଅନ୍ତରାୟିକା ୱୁତ୍ତା ଭଗୱତା। ଅଲଞ୍ଚ ପନ ତେ ପଟିସେୱତୋ ଅନ୍ତରାୟାୟା’’ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବୋ… ତତିୟମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବୋ…ପେ… ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ, ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି ସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ଭିକ୍ଖୂହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ‘‘ଅଜ୍ଜତଗ୍ଗେ ତେ, ଆୱୁସୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସ, ନ ଚେୱ ସୋ ଭଗୱା ସତ୍ଥା ଅପଦିସିତବ୍ବୋ। ଯମ୍ପି ଚଞ୍ଞେ ସମଣୁଦ୍ଦେସା ଲଭନ୍ତି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଦିରତ୍ତତିରତ୍ତଂ ସହସେୟ୍ୟଂ ସାପି ତେ ନତ୍ଥି। ଚର ପିରେ ୱିନସ୍ସା’’ତି।

ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି, ସୋ ୱା ଆରୋଚେତି।

ତଥାନାସିତନ୍ତି ଏୱଂ ନାସିତଂ।

ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ନାମ ସାମଣେରୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଉପଲାପେୟ୍ୟ ୱାତି ତସ୍ସ ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ଉଦ୍ଦେସଂ ୱା ପରିପୁଚ୍ଛଂ ୱା ଦସ୍ସାମୀତି ଉପଲାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଉପଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ ୱାତି ତସ୍ସ ଚୁଣ୍ଣଂ ୱା ମତ୍ତିକଂ ୱା ଦନ୍ତକଟ୍ଠଂ ୱା ମୁଖୋଦକଂ ୱା ସାଦିୟତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ସମ୍ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱାତି ସମ୍ଭୋଗୋ ନାମ ଦ୍ୱେ ସମ୍ଭୋଗା – ଆମିସସମ୍ଭୋଗୋ ଚ ଧମ୍ମସମ୍ଭୋଗୋ ଚ। ଆମିସସମ୍ଭୋଗୋ ନାମ ଆମିସଂ ଦେତି ୱା ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମସମ୍ଭୋଗୋ ନାମ ଉଦ୍ଦିସତି ୱା ଉଦ୍ଦିସାପେତି ୱା, ପଦେନ ଉଦ୍ଦିସତି ୱା ଉଦ୍ଦିସାପେତି ୱା, ପଦେ ପଦେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅକ୍ଖରାୟ ଉଦ୍ଦିସତି ୱା ଉଦ୍ଦିସାପେତି ୱା, ଅକ୍ଖରକ୍ଖରାୟ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ସହୱା ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେୟ୍ୟାତି ଏକଚ୍ଛନ୍ନେ ନାସିତକେ ସମଣୁଦ୍ଦେସେ ନିପନ୍ନେ ଭିକ୍ଖୁ ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଭିକ୍ଖୁ ନିପନ୍ନେ ନାସିତକୋ ସମଣୁଦ୍ଦେସୋ ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉଭୋ ୱା ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉଟ୍ଠହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୪୩୧। ନାସିତକେ ନାସିତକସଞ୍ଞୀ ଉପଲାପେତି ୱା ଉପଟ୍ଠାପେତି ୱା ସମ୍ଭୁଞ୍ଜତି ୱା ସହ ୱା ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ନାସିତକେ ୱେମତିକୋ ଉପଲାପେତି ୱା ଉପଟ୍ଠାପେତି ୱା ସମ୍ଭୁଞ୍ଜତି ୱା ସହ ୱା ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନାସିତକେ ଅନାସିତକସଞ୍ଞୀ ଉପଲାପେତି ୱା ଉପଟ୍ଠାପେତି ୱା ସମ୍ଭୁଞ୍ଜତି ୱା ସହ ୱା ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅନାସିତକେ ନାସିତକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନାସିତକେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନାସିତକେ ଅନାସିତକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୩୨। ଅନାପତ୍ତି ଅନାସିତକୋତି ଜାନାତି, ତଂ ଦିଟ୍ଠିଂ ପଟିନିସ୍ସଟ୍ଠୋତି ଜାନାତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

କଣ୍ଟକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

ସପ୍ପାଣକୱଗ୍ଗୋ ସତ୍ତମୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ସଞ୍ଚିଚ୍ଚୱଧସପ୍ପାଣଂ, ଉକ୍କୋଟଂ ଦୁଟ୍ଠୁଲ୍ଲଛାଦନଂ;

ଊନୱୀସତି ସତ୍ଥଞ୍ଚ, ସଂୱିଧାନଂ ଅରିଟ୍ଠକଂ;

ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ କଣ୍ଟକଞ୍ଚେୱ, ଦସ ସିକ୍ଖାପଦା ଇମେତି।

୮। ସହଧମ୍ମିକଵଗ୍ଗୋ

୧। ସହଧମ୍ମିକସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୩୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା କୋସମ୍ବିଯଂ ଵିହରତି ଘୋସିତାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଅନାଚାରଂ ଆଚରତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏଵମାହଂସୁ – ''ମାଵୁସୋ ଛନ୍ନ, ଏଵରୂପଂ ଅକାସି। ନେତଂ କପ୍ପତୀ''ତି। ସୋ ଏଵଂ ଵଦେତି – ''ନ ତାଵାହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତସ୍ମିଂ ସିକ୍ଖାପଦେ ସିକ୍ଖିସ୍ସାମି ଯାଵ ନ ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ଵିନଯଧରଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଛନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୂହି ସହଧମ୍ମିକଂ ଵୁଚ୍ଚମାନୋ ଏଵଂ ଵକ୍ଖତି – ନ ତାଵାହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତସ୍ମିଂ ସିକ୍ଖାପଦେ ସିକ୍ଖିସ୍ସାମି ଯାଵ ନ ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ଵିନଯଧରଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ଵଂ, ଛନ୍ନ, ଭିକ୍ଖୂହି ସହଧମ୍ମିକଂ ଵୁଚ୍ଚମାନୋ ଏଵଂ ଵଦେସି – ''ନ ତାଵାହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତସ୍ମିଂ ସିକ୍ଖାପଦେ ସିକ୍ଖିସ୍ସାମି ଯାଵ ନ ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ଵିନଯଧରଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ଵଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଭିକ୍ଖୂହି ସହଧମ୍ମିକଂ ଵୁଚ୍ଚମାନୋ ଏଵଂ ଵକ୍ଖସି – ''ନ ତାଵାହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତସ୍ମିଂ ସିକ୍ଖାପଦେ ସିକ୍ଖିସ୍ସାମି ଯାଵ ନ ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ଵିନଯଧରଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀ''ତି। ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୩୪।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂହି ସହଧମ୍ମିକଂ ଵୁଚ୍ଚମାନୋ ଏଵଂ ଵଦେଯ୍ୟ – 'ନ ତାଵାହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତସ୍ମିଂ ସିକ୍ଖାପଦେ ସିକ୍ଖିସ୍ସାମି ଯାଵ ନ ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ଵିନଯଧରଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀ'ତି, ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ସିକ୍ଖମାନେନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନା ଅଞ୍ଞାତବ୍ବଂ ପରିପୁଚ୍ଛିତବ୍ବଂ ପରିପଞ୍ହିତବ୍ବଂ। ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସାମୀଚୀ''ତି।

୪୩୫।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୂହୀତି ଅଞ୍ଞେହି ଭିକ୍ଖୂହି।

ସହଧମ୍ମିକଂ ନାମ ଯଂ ଭଗଵତା ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଏତଂ ସହଧମ୍ମିକଂ ନାମ। ତେନ ଵୁଚ୍ଚମାନୋ ଏଵଂ ଵଦେତି [ଵଦେଯ୍ୟ (କ।)] – ''ନ ତାଵାହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତସ୍ମିଂ ସିକ୍ଖାପଦେ ସିକ୍ଖିସ୍ସାମି ଯାଵ ନ ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ଵିନଯଧରଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀ''ତି [ଇମାନି ପଦାନି ସ୍ୟା। ପୋତ୍ଥକେ ନ ଦିସ୍ସନ୍ତି]। ପଣ୍ଡିତଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ [ଇମାନି ପଦାନି ସ୍ୟା। ପୋତ୍ଥକେ ନ ଦିସ୍ସନ୍ତି] ମେଧାଵିଂ ବହୁସ୍ସୁତଂ ଧମ୍ମକଥିକଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୩୬। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଏଵଂ ଵଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଵେମତିକୋ ଏଵଂ ଵଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଏଵଂ ଵଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅପଞ୍ଞତ୍ତେନ ଵୁଚ୍ଚମାନୋ – ''ଇଦଂ ନ ସଲ୍ଲେଖାଯ ନ ଧୁତତ୍ଥାଯ ନ ପାସାଦିକତାଯ ନ ଅପଚଯାଯ ନ ଵୀରିଯାରମ୍ଭାଯ ସଂଵତ୍ତତୀ''ତି ଏଵଂ ଵଦେତି, ''ନ ତାଵାହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତସ୍ମିଂ ସିକ୍ଖାପଦେ ସିକ୍ଖିସ୍ସାମି ଯାଵ ନ ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ଵିନଯଧରଂ ପଣ୍ଡିତଂ ମେଧାଵିଂ ବହୁସ୍ସୁତଂ ଧମ୍ମକଥିକଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେନ ପଞ୍ଞତ୍ତେନ ଵା ଅପଞ୍ଞତ୍ତେନ ଵା ଵୁଚ୍ଚମାନୋ – ''ଇଦଂ ନ ସଲ୍ଲେଖାଯ ନ ଧୁତତ୍ଥାଯ ନ ପାସାଦିକତାଯ ନ ଅପଚଯାଯ ନ ଵୀରିଯାରମ୍ଭାଯ ସଂଵତ୍ତତୀ''ତି ଏଵଂ ଵଦେତି, ''ନ ତାଵାହଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତସ୍ମିଂ ସିକ୍ଖାପଦେ ସିକ୍ଖିସ୍ସାମି ଯାଵ ନ ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ବ୍ୟତ୍ତଂ ଵିନଯଧରଂ ପଣ୍ଡିତଂ ମେଧାଵିଂ ବହୁସ୍ସୁତଂ ଧମ୍ମକଥିକଂ ପରିପୁଚ୍ଛାମୀ''ତି ଭଣତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ସିକ୍ଖମାନେନାତି ସିକ୍ଖିତୁକାମେନ।

ଅଞ୍ଞାତବ୍ବନ୍ତି ଜାନିତବ୍ବଂ।

ପରିପୁଚ୍ଛିତବ୍ବନ୍ତି ''ଇଦଂ, ଭନ୍ତେ, କଥଂ; ଇମସ୍ସ ଵା କ୍ଵତ୍ଥୋ''ତି?

ପରିପଞ୍ଜିତଙ୍କନ୍ତି ଚିନ୍ତେତଙ୍କଂ ତୁଲଯିତଙ୍କଂ।

ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସାମୀଚୀତି ଅଯଂ ତତ୍ଥ ଅନୁଧମ୍ମତା।

୪୩୭। ଅନାପତ୍ତି ‘‘ଜାନିସ୍ସାମି ସିକ୍ଖିସ୍ସାମୀ’’ତି ଭଣତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସହଧମ୍ମିକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ୱିଲେଖନସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୩୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। [ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ଚୂଳୱ. ୩୨୦] ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିନଯକଥଂ କଥେତି, ୱିନଯସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ୱିନଯପରିଯତ୍ତିଯା ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଆଦିସ୍ସ ଆଦିସ୍ସ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି। ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି [ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱା (ସ୍ୟା. କ.)] – ‘‘ଭଗୱା ଖୋ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିନଯକଥଂ କଥେତି, ୱିନଯସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ୱିନଯପରିଯତ୍ତିଯା ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଆଦିସ୍ସ ଆଦିସ୍ସ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି। ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ସନ୍ତିକେ ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣାମା’’ତି, ତେ ଚ ବହୂ ଭିକ୍ଖୂ ଥେରା ଚ ନୱା ଚ ମଜ୍ଝିମା ଚ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ସନ୍ତିକେ ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି।

ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତଦହୋସି – ‘‘ଏତରହି ଖୋ, ଆୱୁସୋ, ବହୂ ଭିକ୍ଖୂ ଥେରା ଚ ନୱା ଚ ମଜ୍ଝିମା ଚ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ସନ୍ତିକେ ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି। ସଚେ ଇମେ ୱିନଯେ ପକତଞ୍ଞୁନୋ ଭୱିସ୍ସନ୍ତି ଅମ୍ହେ ଯେନିଚ୍ଛକଂ ଯଦିଚ୍ଛକଂ ଯାୱଦିଚ୍ଛକଂ ଆକଡ୍ଢିସ୍ସନ୍ତି ପରିକଡ୍ଢିସ୍ସନ୍ତି। ହନ୍ଦ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ୱିନଯଂ ୱିୱଣ୍ଣେମା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ‘‘କିଂ ପନିମେହି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକେହି ସିକ୍ଖାପଦେହି ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠେହି, ଯାୱଦେୱ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯ ୱିହେସାଯ ୱିଲେଖାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତୀ’’ତି! ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱିନଯଂ ୱିୱଣ୍ଣେସ୍ସନ୍ତୀତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିନଯଂ ୱିୱଣ୍ଣେଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ୱିନଯଂ ୱିୱଣ୍ଣେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୩୯।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ୟ – ‘କିଂ ପନିମେହି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକେହି ସିକ୍ଖାପଦେହି ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠେହି, ଯାୱଦେୱ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯ ୱିହେସାଯ ୱିଲେଖାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତୀ’ତି, ସିକ୍ଖାପଦୱିୱଣ୍ଣକେ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୪୪୦।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେତି ଉଦ୍ଦିସନ୍ତେ ୱା ଉଦ୍ଦିସାପେନ୍ତେ ୱା ସଜ୍ଝାଯଂ ୱା କରୋନ୍ତେ।

ଏୱଂୱଦେଯ୍ୟାତି – ‘‘କିଂ ପନିମେହି ଖୁଦ୍ଦାନୁଖୁଦ୍ଦକେହି ସିକ୍ଖାପଦେହି ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠେହି, ଯାୱଦେୱ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯ ୱିହେସାଯ ୱିଲେଖାଯ ସଂୱତ୍ତନ୍ତୀତି। ‘‘ଯେ ଇମଂ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି ତେସଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ହୋତି, ୱିହେସା ହୋତି, ୱିଲେଖା ହୋତି, ଯେ ଇମଂ ନ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି ତେସଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ନ ହୋତି ୱିହେସା ନ ହୋତି ୱିଲେଖା ନ ହୋତି। ଅନୁଦ୍ଦିଟ୍ଠଂ ଇଦଂ ୱରଂ, ଅନୁଗ୍ଗହିତଂ ଇଦଂ ୱରଂ, ଅପରିଯାପୁଟଂ ଇଦଂ ୱରଂ, ଅଧାରିତଂ ଇଦଂ ୱରଂ, ୱିନଯୋ ୱା ଅନ୍ତରଧାଯତୁ, ଇମେ ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଅପକତଞ୍ଞୁନୋ ହୋନ୍ତୂ’’ତି ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ୱିନଯଂ ୱିୱଣ୍ଣେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୪୧। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ୱିନଯଂ ୱିୱଣ୍ଣେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ । ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ ୱିନଯଂ ୱିୱଣ୍ଣେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ୱିନଯଂ ୱିୱଣ୍ଣେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞଂ ଧମ୍ମଂ ୱିୱଣ୍ଣେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ୱିନଯଂ ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱା ଧମ୍ମଂ ୱିୱଣ୍ଣେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୪୨। ଅନାପତ୍ତି ନ ୱିୱଣ୍ଣେତୁକାମୋ, ‘‘ଇଙ୍ଘ ତ୍ୱଂ ସୁତ୍ତନ୍ତେ ୱା ଗାଥାଯୋ ୱା ଅଭିଧମ୍ମଂ ୱା ପରିଯାପୁଣସ୍ସୁ, ପଚ୍ଛା ୱିନଯଂ ପରିଯାପୁଣିସ୍ସସୀ’’ତି

ଭଣତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ୱିଲେଖନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିୟଂ।

୩। ମୋହନସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୪୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତ୍ୱା ''ଅଞ୍ଞାଣକେନ ଆପନ୍ନାତି ଜାନନ୍ତୂ''ତି ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''ଇଦାନେୱ ଖୋ ମୟଂ ଜାନାମ, ଅୟମ୍ପି କିର ଧମ୍ମୋ ସୁତ୍ତାଗତୋ ସୁତ୍ତପରିୟାପନ୍ନୋ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ଏୱଂ ୱକ୍ଖନ୍ତି – ଇଦାନେୱ ଖୋ ମୟଂ ଜାନାମ , ଅୟମ୍ପି କିର ଧମ୍ମୋ ସୁତ୍ତାଗତୋ ସୁତ୍ତପରିୟାପନ୍ନୋ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ଏୱଂ ୱଦେଥ – ''ଇଦାନେୱ ଖୋ ମୟଂ ଜାନାମ, ଅୟମ୍ପି କିର ଧମ୍ମୋ ସୁତ୍ତାଗତୋ ସୁତ୍ତପରିୟାପନ୍ନୋ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ଏୱଂ ୱକ୍ଖଥ – ''ଇଦାନେୱ ଖୋ ମୟଂ ଜାନାମ, ଅୟମ୍ପି କିର ଧମ୍ମୋ ସୁତ୍ତାଗତୋ ସୁତ୍ତପରିୟାପନ୍ନୋ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୪୪।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – 'ଇଦାନେୱ ଖୋ ଅହଂ ଜାନାମି, ଅୟମ୍ପି କିର ଧମ୍ମୋ ସୁତ୍ତାଗତୋ ସୁତ୍ତପରିୟାପନ୍ନୋ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତୀ'ତି। ତଞ୍ଚେ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଜାନେୟ୍ୟୁଂ ନିସିନ୍ନପୁବ୍ବଂ ଇମିନା ଭିକ୍ଖୁନା ଦ୍ୱତ୍ତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ, କୋ ପନ ୱାଦୋ ଭିୟ୍ୟୋ [ଭିୟ୍ୟୋତି (ସ୍ୟା।)], ନ ଚ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଞ୍ଞାଣକେନ ମୁତ୍ତି ଅତ୍ଥି, ଯଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ ତଞ୍ଚ ୟଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ, ଉତ୍ତରି ଚସ୍ସ ମୋହୋ ଆରୋପେତବ୍ବୋ – 'ତସ୍ସ ତେ, ଆୱୁସୋ, ଅଲାଭା, ତସ୍ସ ତେ ଦୁଲ୍ଲଦ୍ଧଂ, ଯଂ ତ୍ୱଂ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ନ ସାଧୁକଂ ଅଟ୍ଠିଂ କତ୍ୱା [ଅଟ୍ଠିକତ୍ୱା (ସ୍ୟା। କ।)] ମନସି କରୋସୀ'ତି। ଇଦଂ ତସ୍ମିଂ ମୋହନକେ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୪୪୫।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସନ୍ତି ଅନୁପୋସଥିକଂ।

ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେତି ଉଦ୍ଦିସନ୍ତେ।

ଏୱଂୱଦେୟ୍ୟାତି ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତ୍ୱା – ''ଅଞ୍ଞାଣକେନ ଆପନ୍ନୋତି ଜାନନ୍ତୂ''ତି ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ଏୱଂ ୱଦେତି – ''ଇଦାନେୱ ଖୋ ଅହଂ ଜାନାମି, ଅୟମ୍ପି କିର ଧମ୍ମୋ ସୁତ୍ତାଗତୋ ସୁତ୍ତପରିୟାପନ୍ନୋ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ତଞ୍ଚେ ମୋହେତୁକାମଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ଜାନେୟ୍ୟୁଂ ନିସିନ୍ନପୁବ୍ବଂ ଇମିନା ଭିକ୍ଖୁନା ଦ୍ୱତ୍ତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ, କୋ ପନ ୱାଦୋ ଭିୟ୍ୟୋ, ନ ଚ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅଞ୍ଞାଣକେନ ମୁତ୍ତି ଅତ୍ଥି, ଯଞ୍ଚ ତତ୍ଥ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନୋ, ତଞ୍ଚ ୟଥାଧମ୍ମୋ କାରେତବ୍ବୋ, ଉତ୍ତରି ଚସ୍ସ ମୋହୋ ଆରୋପେତବ୍ବୋ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆରୋପେତବ୍ବୋ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୪୪୬। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ନ ସାଧୁକଂ ଅଟ୍ଠିଂ କତ୍ୱା ମନସି କରୋତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମୋହଂ ଆରୋପେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମୋ ଭିକ୍ଖୁ ପାତିମୋକ୍ଖେ ଉଦ୍ଦିସ୍ସମାନେ ନ ସାଧୁକଂ ଅଟ୍ଠିଂ କତ୍ୱା ମନସି କରୋତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମୋହଂ ଆରୋପେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମୋହସ୍ସ ଆରୋପନା, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଆରୋପିତୋ ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ମୋହୋ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ଅନାରୋପିତେ ମୋହେ ମୋହେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆରୋପିତେ ମୋହେ ମୋହେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୪୪୭। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ମୋହେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୪୮। ଅନାପତ୍ତି ନ ୱିତ୍ଥାରେନ ସୁତଂ ହୋତି, ଊନକଦ୍ୱତ୍ତିକ୍ଖତ୍ତୁଂ ୱିତ୍ଥାରେନ ସୁତଂ ହୋତି, ନ ମୋହେତୁକାମସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ମୋହନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିୟଂ।

୪। ପହାରସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୪୯। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିୟାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ପହାରଂ ଦେନ୍ତି। ତେ ରୋଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ରୋଦଥା’’ତି? ‘‘ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଅମ୍ହାକଂ ପହାରଂ ଦେନ୍ତୀ’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପହାରଂ ଦସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପହାରଂ ଦେଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଭିକ୍ଖୂନଂ ପହାରଂ ଦସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୫୦।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ପହାରଂ ଦଦେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୪୫୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ।

କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋତି ଅନଭିରଦ୍ଧୋ ଆହତଚିତ୍ତୋ ଖିଲଜାତୋ।

ପହାରଂ ଦଦେୟ୍ୟାତି କାୟେନ ୱା କାୟପଟିବଦ୍ଧେନ ୱା ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟେନ ୱା ଅନ୍ତମସୋ ଉପ୍ପଲପତ୍ତେନପି ପହାରଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୪୫୨। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ପହାରଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ପହାରଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ପହାରଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ପହାରଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୫୩। ଅନାପତ୍ତି କେନଚି ୱିହେଠୀୟମାନୋ ମୋକ୍ଖାଧିପ୍ପାୟୋ ପହାରଂ ଦେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପହାରସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ତଲସତ୍ତିକସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୫୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିୟାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରନ୍ତି। ତେ ପହାରସମୁଚ୍ଚିତା ରୋଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ରୋଦଥା’’ତି? ‘‘ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଅମ୍ହାକଂ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରନ୍ତୀ’’ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…

ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୫୫।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୪୫୬।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ।

କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋତି ଅନଭିରଦ୍ଧୋ ଆହତଚିତ୍ତୋ ଖିଲଜାତୋ।

ତଲସତ୍ତିକଂଉଗ୍ଗିରେଯ୍ୟାତି କାଯଂ ୱା କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ୱା ଅନ୍ତମସୋ ଉପ୍ପଲପତ୍ତମ୍ପି ଉଚ୍ଚାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୫୭। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ କୁପିତୋ ଅନତ୍ତମନୋ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୫୮। ଅନାପତ୍ତି କେନଚି ୱିହେଠୀଯମାନୋ ମୋକ୍ଖାଧିପ୍ପାଯୋ ତଲସତ୍ତିକଂ ଉଗ୍ଗିରତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତଲସତ୍ତିକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ଅମୂଲକସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୫୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ ଅନୁଦ୍ଧଂସେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ ଅନୁଦ୍ଧଂସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁଂ ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ ଅନୁଦ୍ଧଂସେଥାତି ? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁଂ ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ ଅନୁଦ୍ଧଂସେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୬୦।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ ଅନୁଦ୍ଧଂସେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୪୬୧।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁନ୍ତି ଅଞ୍ଞଂ ଭିକ୍ଖୁଂ।

ଅମୂଲକଂ ନାମ ଅଦିଟ୍ଠଂ ଅସ୍ସୁତଂ ଅପରିସଙ୍କିତଂ।

ସଙ୍ଘାଦିସେସେନାତି ତେରସନ୍ନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ।

ଅନୁଦ୍ଧଂସେୟ୍ୟାତି ଚୋଦେତି ୱା ଚୋଦାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୪୬୨। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି , ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଅମୂଲକେନ ସଙ୍ଘାଦିସେସେନ ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆଚାରୱିପତ୍ତିୟା ୱା ଦିଟ୍ଠିୱିପତ୍ତିୟା ୱା ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଅନୁଦ୍ଧଂସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୬୩। ଅନାପତ୍ତି ତଥାସଞ୍ଞୀ ଚୋଦେତି, ୱା ଚୋଦାପେତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅମୂଲକସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ସଞ୍ଚିଚ୍ଚସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୬୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ତରସୱଗ୍ଗିୟାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହନ୍ତି – ‘‘ଭଗୱତା, ଆୱୁସୋ, ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – ‘ନ ଊନୱୀସତିୱସ୍ସୋ ପୁଗ୍ଗଲୋ ଉପସମ୍ପାଦେତବ୍ବୋ’ତି। ତୁମ୍ହେ ଚ ଊନୱୀସତିୱସ୍ସା ଉପସମ୍ପନ୍ନା। କଚ୍ଚି ନୋ ତୁମ୍ହେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନା’’ତି? ତେ ରୋଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ରୋଦଥା’’ତି? ‘‘ଇମେ , ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଅମ୍ହାକଂ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହନ୍ତୀ’’ତି । ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୬୫।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହେୟ୍ୟ [ଉପ୍ପାଦେୟ୍ୟ (ଇତିପି)] – ‘ଇତିସ୍ସ ମୁହୁତ୍ତମ୍ପି ଅଫାସୁ ଭୱିସ୍ସତୀ’ତି ଏତଦେୱ ପଚ୍ଚୟଂ କରିତ୍ୱା ଅନଞ୍ଞଂ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୪୬୬।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ।

ସଞ୍ଚିଚ୍ଚାତି ଜାନନ୍ତୋ ସଞ୍ଜାନନ୍ତୋ ଚେଚ୍ଚ ଅଭିୱିତରିତ୍ୱା ୱୀତିକ୍କମୋ।

କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହେୟ୍ୟାତି ‘‘ଊନୱୀସତିୱସ୍ସୋ ମଞ୍ଞେ ତ୍ୱଂ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ, ୱିକାଲେ ମଞ୍ଞେ ତୟା ଭୁତ୍ତଂ, ମଜ୍ଜଂ ମଞ୍ଞେ ତୟା ପୀତଂ, ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ମଞ୍ଞେ ତୟା ନିସିନ୍ନ’’ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଏତଦେୱପଚ୍ଚୟଂ କରିତ୍ୱା, ଅନଞ୍ଞନ୍ତି ନ ଅଞ୍ଞୋ କୋଚି ପଚ୍ଚୟୋ ହୋତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହିତୁଂ।

୪୬୭। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୬୮। ଅନାପତ୍ତି ନ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଉପଦହିତୁକାମୋ ‘‘ଊନୱୀସତିୱସ୍ସୋ ମଞ୍ଞେ ତ୍ୱଂ ଉପସମ୍ପନ୍ନୋ, ୱିକାଲେ ମଞ୍ଞେ ତୟା ଭୁତ୍ତଂ, ମଜ୍ଜଂ ମଞ୍ଞେ ତୟା

ପୀତଂ, ମାତୁଗାମେନ ସଦ୍ଧିଂ ରହୋ ମଞ୍ଚେ ତଯା ନିସିନ୍ନଂ, ଇଙ୍ଘ ଜାନାହି, ମା ତେ ପଚ୍ଛା କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଅହୋସୀ''ତି ଭଣତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସଞ୍ଚିଚ୍ଚସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। ଉପସ୍ସୁତିସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୬୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପେସଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡନ୍ତି। ପେସଲା ଭିକ୍ଖୂ ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''ଅଲଜ୍ଜିନୋ ଇମେ, ଆୱୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ। ନ ସକ୍କା ଇମେହି ସହ ଭଣ୍ଡିତୁ''ନ୍ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଏୱଂ ୱଦନ୍ତି – ''କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ଅମ୍ହେ ଅଲଜ୍ଜିୱାଦେନ ପାପେଥା''ତି? ''କହଂ ପନ ତୁମ୍ହେ, ଆୱୁସୋ, ଅସ୍ସୁତ୍ଥା''ତି? ''ମଯଂ ଆଯସ୍ମନ୍ତାନଂ ଉପସ୍ସୁତିଂ [ଉପସ୍ସୁତି (?)] ତିଟ୍ଠମ୍ହା''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ଉପସ୍ସୁତିଂ [ଉପସ୍ସୁତି (?)] ତିଟ୍ଠିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ଉପସ୍ସୁତିଂ [ଉପସ୍ସୁତି (?)] ତିଟ୍ଠଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ଉପସ୍ସୁତିଂ [ଉପସ୍ସୁତି (?)] ତିଟ୍ଠିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୭୦।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନଂ ଉପସ୍ସୁତିଂ ତିଟ୍ଠେଯ୍ୟ – 'ଯଂ ଇମେ ଭଣିସ୍ସନ୍ତି ତଂ ସୋସ୍ସାମୀ'ତି ଏତଦେୱ ପଚ୍ଚଯଂ କରିତ୍ୱା ଅନଞ୍ଞଂ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୪୭୧।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଭିକ୍ଖୂନନ୍ତି ଅଞ୍ଞେସଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ।

ଭଣ୍ଡନଜାତାନଂ କଲହଜାତାନଂ ୱିୱାଦାପନ୍ନାନନ୍ତି ଅଧିକରଣଜାତାନଂ।

ଉପସ୍ସୁତିଂ ତିଟ୍ଠେଯ୍ୟାତି ''ଇମେସଂ ସୁତ୍ୱା ଚୋଦେସ୍ସାମି ସାରେସ୍ସାମି ପଟିଚୋଦେସ୍ସାମି ପଟିସାରେସ୍ସାମି ମଙ୍କୁ କରିସ୍ସାମୀ''ତି ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତୋ ସୁଣାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପଚ୍ଛତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ତୁରିତୋ ଗଚ୍ଛତି ସୋସ୍ସାମୀତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତୋ ସୁଣାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ଓହିଯ୍ୟତି ସୋସ୍ସାମୀତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତୋ ସୁଣାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଠିତୋକାସଂ ୱା ନିସିନ୍ନୋକାସଂ ୱା ନିପନ୍ନୋକାସଂ ୱା ଆଗନ୍ତ୍ୱା ମନ୍ତେନ୍ତଂ ଉକ୍କାସିତବ୍ବଂ , ୱିଜାନାପେତବ୍ବଂ, ନୋ ଚେ ଉକ୍କାସେଯ୍ୟ ୱା ୱିଜାନାପେଯ୍ୟ ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଏତଦେୱ ପଚ୍ଚଯଂ କରିତ୍ୱା ଅନଞ୍ଞନ୍ତି ନ ଅଞ୍ଞୋ କୋଚି ପଚ୍ଚଯୋ ହୋତି ଉପସ୍ସୁତିଂ ତିଟ୍ଠିତୁଂ।

୪୭୨। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଉପସ୍ସୁତିଂ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ ଉପସ୍ସୁତିଂ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ଉପସ୍ସୁତିଂ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଉପସ୍ସୁତିଂ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୪୭୩। ଅନାପତ୍ତି – ''ଇମେସଂ ସୁତ୍ୱା ଓରମିସ୍ସାମି ୱିରମିସ୍ସାମି ୱୂପସମିସ୍ସାମି [ୱୂପସମେସ୍ସାମି (ସୀ।)] ଅତ୍ତାନଂ ପରିମୋଚେସ୍ସାମୀ''ତି ଗଚ୍ଛତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଉପସ୍ସୁତିସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। କମ୍ମପଟିବାହନସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୭୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତ୍ଵା ଏକମେକସ୍ସ କମ୍ମେ କଯିରମାନେ ପଟିକ୍କୋସନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘୋ ସନ୍ନିପତିତୋ ହୋତି କେନଚିଦେଵ କରଣୀଯେନ। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଚୀଵରକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତା ଏକସ୍ସ ଛନ୍ଦଂ ଅଦଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ – ''ଅଯଂ, ଆଵୁସୋ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯୋ ଭିକ୍ଖୁ ଏକକୋ ଆଗତୋ, ହନ୍ଦସ୍ସ ମଯଂ କମ୍ମଂ କରୋମା''ତି ତସ୍ସ କମ୍ମଂ ଅକାସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''କିଂ, ଆଵୁସୋ, ସଙ୍ଘୋ ଅକାସୀ''ତି? ''ସଙ୍ଘୋ ମେ, ଆଵୁସୋ, କମ୍ମଂ ଅକାସୀ''ତି। ''ନ ମଯଂ, ଆଵୁସୋ, ଏତଦତ୍ଥାଯ ଛନ୍ଦଂ ଅଦମ୍ହା – ''ତୁଯ୍ହଂ କମ୍ମଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି। ସଚେ ଚ ମଯଂ ଜାନେଯ୍ୟାମ ''ତୁଯ୍ହଂ କମ୍ମଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି, ନ ମଯଂ ଛନ୍ଦଂ ଦଦେଯ୍ୟାମା''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଧମ୍ମିକାନଂ କମ୍ମାନଂ ଛନ୍ଦଂ ଦତ୍ଵା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ [ଖିଯ୍ୟଧମ୍ମଂ (ଇତିପି)] ଆପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଧମ୍ମିକାନଂ କମ୍ମାନଂ ଛନ୍ଦଂ ଦତ୍ଵା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ [ଖିଯ୍ୟଧମ୍ମଂ (ଇତିପି)] ଆପଜ୍ଜଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଧମ୍ମିକାନଂ କମ୍ମାନଂ ଛନ୍ଦଂ ଦତ୍ଵା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ [ଖିଯ୍ୟଧମ୍ମଂ (ଇତିପି)] ଆପଜ୍ଜିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୭୫।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଧମ୍ମିକାନଂ କମ୍ମାନଂ ଛନ୍ଦଂ ଦତ୍ଵା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୪୭୬।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଧମ୍ମିକଂ ନାମ କମ୍ମଂ ଅପଲୋକନକମ୍ମଂ ଞତ୍ତିକମ୍ମଂ ଞତ୍ତିଦୁତିଯକମ୍ମଂ ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥକମ୍ମଂ ଧମ୍ମେନ ଵିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ କତଂ, ଏତଂ ଧମ୍ମିକଂ ନାମ କମ୍ମଂ। ଛନ୍ଦଂ ଦତ୍ଵା ଖିଯ୍ୟତି ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୭୭। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଛନ୍ଦଂ ଦତ୍ଵା ଖିଯ୍ୟତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଵେମତିକୋ ଛନ୍ଦଂ ଦତ୍ଵା ଖିଯ୍ୟତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଛନ୍ଦଂ ଦତ୍ଵା ଖିଯ୍ୟତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଵେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୭୮। ଅନାପତ୍ତି – ''ଅଧମ୍ମେନ ଵା ଵଗ୍ଗେନ ଵା ନ କମ୍ମାରହସ୍ସ ଵା କମ୍ମଂ କତ''ନ୍ତି ଜାନନ୍ତୋ ଖିଯ୍ୟତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

କମ୍ମପଟିବାହନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନଵମଂ।

୧୦। ଛନ୍ଦଂଅଦତ୍ଵାଗମନସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୭୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘୋ ସନ୍ନିପତିତୋ ହୋତି କେନଚିଦେଵ କରଣୀଯେନ। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଚୀଵରକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତା ଏକସ୍ସ ଛନ୍ଦଂ ଅଦଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ''ଯସ୍ସତ୍ଥାଯ ସନ୍ନିପତିତୋ ତଂ କମ୍ମଂ କରିସ୍ସାମୀ''ତି ଞତ୍ତିଂ ଠପେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ – ''ଏଵମେଵିମେ ଏକମେକସ୍ସ କମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି, କସ୍ସ ତୁମ୍ହେ କମ୍ମଂ କରିସ୍ସଥା''ତି ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ଵା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କାମି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେ ଵିନିଚ୍ଛଯକଥାଯ ଵତ୍ତମାନାଯ ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ଵା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କମିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ଵଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ସଙ୍ଘେ ଵିନିଚ୍ଛଯକଥାଯ ଵତ୍ତମାନାଯ ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ଵା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କମସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ଵଂ, ମୋଘପୁରିସ, ସଙ୍ଘେ ଵିନିଚ୍ଛଯକଥାଯ ଵତ୍ତମାନାଯ ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ଵା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କମିସ୍ସସି ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୮୦।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘେ ଵିନିଚ୍ଛଯକଥାଯ ଵତ୍ତମାନାଯ ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ଵା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କମେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୪୮୧।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସଙ୍ଘେ ୱିନିଚ୍ଛୟକଥା ନାମ ୱତ୍ଥୁ ୱା ଆରୋଚିତଂ ହୋତି ଅୱିନିଚ୍ଛିତଂ, ଞତ୍ତି ୱା ଠପିତା ହୋତି, କମ୍ମୱାଚା ୱା ୱିପ୍ପକତା ହୋତି।

ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କମେଯ୍ୟାତି – ''କଥଂ ଇଦଂ କମ୍ମଂ କୁପ୍ପଂ ଅସ୍ସ ୱଗ୍ଗଂ ଅସ୍ସ ନ କରେଯ୍ୟା''ତି ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିସାଯ ହତ୍ଥପାସଂ ୱିଜହନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ୱିଜହିତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୪୮୨। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାଯାସନା ପକ୍କମତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୮୩। ଅନାପତ୍ତି – ''ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭଣ୍ଡନଂ ୱା କଲହୋ ୱା ୱିଗ୍ଗହୋ ୱା ୱିୱାଦୋ ୱା ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି ଗଚ୍ଛତି, ''ସଙ୍ଘଭେଦୋ ୱା ସଙ୍ଘରାଜି ୱା ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି ଗଚ୍ଛତି, ''ଅଧମ୍ମେନ ୱା ୱଗ୍ଗେନ ୱା ନ କମ୍ମାରହସ୍ସ ୱା କମ୍ମଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି ଗଚ୍ଛତି, ଗିଲାନୋ ଗଚ୍ଛତି, ଗିଲାନସ୍ସ କରଣୀଯେନ ଗଚ୍ଛତି, ଉଚ୍ଚାରେନ ୱା ପସ୍ସାୱେନ ୱା ପୀଳିତୋ ଗଚ୍ଛତି, ''ନ କମ୍ମଂ କୋପେତୁକାମୋ ପୁନ ପଚ୍ଚାଗମିସ୍ସାମୀ''ତି ଗଚ୍ଛତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଛନ୍ଦଂ ଅଦତ୍ୱା ଗମନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

୧୧। ଦୁବ୍ବଲସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୮୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଦବ୍ବୋ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସେନାସନଞ୍ଚ ପଞ୍ଞପେତି ଭତ୍ତାନି ଚ ଉଦ୍ଦିସତି। ସୋ ଚାଯସ୍ମା ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରୋ ହୋତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଏକଂ ଚୀୱରଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ସଙ୍ଘୋ ତଂ ଚୀୱରଂ ଆଯସ୍ମତୋ ଦବ୍ବସ୍ସ ମଲ୍ଲପୁତ୍ତସ୍ସ ଅଦାସି । ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଯଥାସନ୍ଥୁତଂ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକଂ ଲାଭଂ ପରିଣାମେନ୍ତୀ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଚୀୱରଂ ଦତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଚୀୱରଂ ଦତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଚୀୱରଂ ଦତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ, ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୮୫।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଚୀୱରଂ ଦତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜେଯ୍ୟ 'ଯଥାସନ୍ଥୁତଂ ଭିକ୍ଖୂ ସଙ୍ଘିକଂ ଲାଭଂ ପରିଣାମେନ୍ତୀ'ତି, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୪୮୬।ଯୋପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସମଗ୍ଗୋ ନାମ ସଙ୍ଘୋ ସମାନସଂୱାସକୋ ସମାନସୀମାଯଂ ଠିତୋ।

ଚୀୱରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପନୁପଗଂ ପଚ୍ଛିମଂ।

ଦତ୍ୱାତି ସଯଂ ଦତ୍ୱା।

ଯଥାସନ୍ଥୁତଂ ନାମ ଯଥାମିତ୍ତତା ଯଥାସନ୍ଦିଟ୍ଠତା ଯଥାସମ୍ଭତ୍ତତା ଯଥାସମାନୁପଜ୍ଝାଯକତା ଯଥାସମାନାଚରିଯକତା।

ସଙ୍ଘିକଂ ନାମ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ହୋତି ପରିଚ୍ଚତ୍ତଂ।

ଲାଭୋ ନାମ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚଯଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରା, ଅନ୍ତମସୋ ଚୁଣ୍ଣପିଣ୍ଡୋପି, ଦନ୍ତକଟ୍ଠମ୍ପି, ଦସିକସୁତ୍ତମ୍ପି।

ପଚ୍ଛାଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜେଯ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତସ୍ସ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକସ୍ସ ୱା ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକସ୍ସ ୱା ଯାଗୁଭାଜକସ୍ସ ୱା ଫଲଭାଜକସ୍ସ

ୱା ଖଜ୍ଜଭାଜକସ୍ସ ୱା ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକସ୍ସ ୱା ଚୀୱରଂ ଦିନ୍ନେ ଖ୍ୟିପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୪୮୭। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଚୀୱରଂ ଦିନ୍ନେ ଖ୍ୟିପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ ଚୀୱରଂ ଦିନ୍ନେ ଖ୍ୟିପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ଚୀୱରଂ ଦିନ୍ନେ ଖ୍ୟିପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ଦିନ୍ନେ ଖ୍ୟିପତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତସ୍ସ ସେନାସନପଞ୍ଞାପକସ୍ସ ୱା ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକସ୍ସ ୱା ଯାଗୁଭାଜକସ୍ସ ୱା ଫଲଭାଜକସ୍ସ ୱା ଖଜ୍ଜଭାଜକସ୍ସ ୱା ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକସ୍ସ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱା ପରିକ୍ଖାରଂ ଦିନ୍ନେ ଖ୍ୟିପତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତସ୍ସ ୱା ଅସମ୍ମତସ୍ସ ୱା ସେନାସନପଞ୍ଞାପକସ୍ସ ୱା ଭତ୍ତୁଦ୍ଦେସକସ୍ସ ୱା ଯାଗୁଭାଜକସ୍ସ ୱା ଫଲଭାଜକସ୍ସ ୱା ଖଜ୍ଜଭାଜକସ୍ସ ୱା ଅପ୍ପମତ୍ତକୱିସ୍ସଜ୍ଜକସ୍ସ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱା ପରିକ୍ଖାରଂ ଦିନ୍ନେ ଖ୍ୟିପତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୮୮। ଅନାପତ୍ତି – ପକତିୟା ଛନ୍ଦା ଦୋସା ମୋହା ଭୟା କରୋନ୍ତଂ ''କ୍ୱତ୍ଥୋ ତସ୍ସ ଦିନ୍ନେନ ଲଦ୍ଧାପି ୱିନିପାତେସ୍ସତି ନ ସମ୍ମା ଉପନେସ୍ସତୀ''ତି ଖ୍ୟିପତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁବ୍ବଲସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଏକାଦସମଂ।

୧୨। ପରିଣାମନସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୮୯।[ଇଦଂ ୱତ୍ଥୁ ପାରା। ୬୫୭] ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାୱତ୍ଥିୟଂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ସଙ୍ଘସ୍ସ ସଚୀୱରଭତ୍ତଂ ପଟିୟତ୍ତଂ ହୋତି – ''ଭୋଜେତ୍ୱା ଚୀୱରେନ ଅଚ୍ଛାଦେସ୍ସାମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଯେନ ସୋ ପୂଗୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ପୂଗଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଦେଥାୱୁସୋ, ଇମାନି ଚୀୱରାନି ଇମେସଂ ଭିକ୍ଖୂନ''ନ୍ତି। ''ନ ମୟଂ, ଭନ୍ତେ, ଦସ୍ସାମ। ଅମ୍ହାକଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଅନୁୱସ୍ସଂ ସଚୀୱରଭିକ୍ଖା ପଞ୍ଞତ୍ତା''ତି। ''ବହୂ, ଆୱୁସୋ, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦାୟକା, ବହୂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତା [ଭଦ୍ଦା (କ।)]। ଇମେ ତୁମ୍ହେ ନିସ୍ସାୟ ତୁମ୍ହେ ସମ୍ପସ୍ସନ୍ତା ଇଧ ୱିହରନ୍ତି। ତୁମ୍ହେ ଚେ ଇମେସଂ ନ ଦସ୍ସଥ, ଅଥ କୋ ଚରହି ଇମେସଂ ଦସ୍ସତି? ଦେଥାୱୁସୋ, ଇମାନି ଚୀୱରାନି ଇମେସଂ ଭିକ୍ଖୂନ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୂଗୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟେହି ଭିକ୍ଖୂହି ନିପ୍ପୀଳିୟମାନୋ ଯଥାପଟିୟତ୍ତଂ ଚୀୱରଂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦତ୍ୱା ସଙ୍ଘଂ ଭତ୍ତେନ ପରିୱିସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଜାନନ୍ତି ସଙ୍ଘସ୍ସ ସଚୀୱରଭତ୍ତଂ ପଟିୟତ୍ତଂ ''ନ ଚ ଜାନନ୍ତି ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଦିନ୍ନ''ନ୍ତି ତେ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଓଣୋଜେଥାୱୁସୋ, ସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱର''ନ୍ତି। ''ନତ୍ଥି, ଭନ୍ତେ। ଯଥାପଟିୟତ୍ତଂ ଚୀୱରଂ ଅୟ୍ୟା ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଅୟ୍ୟାନଂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟାନଂ ପରିଣାମେସୁ''ନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖ୍ୟିୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଜାନଂ ସଙ୍ଘିକଂ ଲାଭଂ ପରିଣତଂ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣାମେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଜାନଂ ସଙ୍ଘିକଂ ଲାଭଂ ପରିଣତଂ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣାମେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଜାନଂ ସଙ୍ଘିକଂ ଲାଭଂ ପରିଣତଂ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣାମେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୪୯୦।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଜାନଂ ସଙ୍ଘିକଂ ଲାଭଂ ପରିଣତଂ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣାମେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୪୯୧।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସ ଆରୋଚେନ୍ତି, ସୋ ୱା ଆରୋଚେତି।

ସଙ୍ଘିକଂ ନାମ ସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ ହୋତି ପରିଚ୍ଚତ୍ତଂ।

ଲାଭୋ ନାମ ଚୀୱରପିଣ୍ଡପାତସେନାସନଗିଲାନପ୍ପଚ୍ଚୟଭେସଜ୍ଜପରିକ୍ଖାରା, ଅନ୍ତମସୋ ଚୁଣ୍ଣପିଣ୍ଡୋପି, ଦନ୍ତକଟ୍ଠମ୍ପି, ଦସିକସୁତ୍ତମ୍ପି।

ପରିଣତଂ ନାମ ''ଦସ୍ସାମ କରିସ୍ସାମା''ତି ୱାଚା ଭିନ୍ନା ହୋତି, ତଂ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୪୯୨। ପରିଣତେ ପରିଣତସଞ୍ଞୀ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପରିଣତେ ୱେମତିକୋ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣାମେତି, ଆପତ୍ତି

ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିଣତେ ଅପରିଣତସଞ୍ଞୀ ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣାମେତି, ଅନାପତ୍ତି। ସଙ୍ଘସ୍ସ ପରିଣତଂ ଅଞ୍ଞସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଚେତିଯସ୍ସ ୱା ପରିଣାମେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଚେତିଯସ୍ସ ପରିଣତଂ ଅଞ୍ଞଚେତିଯସ୍ସ ୱା ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱା ପରିଣାମେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ପରିଣତଂ ଅଞ୍ଞପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ୱା ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଚେତିଯସ୍ସ ୱା ପରିଣାମେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଅପରିଣତେ ପରିଣତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପରିଣତେ ୱେମତିକୋ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପରିଣତେ ଅପରିଣତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୪୯୩। ଅନାପତ୍ତି – ''କତ୍ଥ ଦେମା''ତି ପୁଚ୍ଛୀଯମାନୋ – ''ଯତ୍ଥ ତୁମ୍ହାକଂ ଦେଯ୍ୟଧମ୍ମୋ ପରିଭୋଗଂ ୱା ଲଭେଯ୍ୟ ପଟିସଙ୍ଖାରଂ ୱା ଲଭେଯ୍ୟ ଚିରଟ୍ଠିତିକୋ ୱା ଅସ୍ସ ଯତ୍ଥ ୱା ପନ ତୁମ୍ହାକଂ ଚିତ୍ତଂ ପସୀଦତି ତତ୍ଥ ଦେଥା''ତି ଭଣତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପରିଣାମନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦ୍ୱାଦସମଂ।

ସହଧମ୍ମିକୱଗ୍ଗୋ ଅଟ୍ଠମୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ସହଧମ୍ମ-ୱିୱଣ୍ଣଞ୍ଚ, ମୋହାପନଂ ପହାରକଂ;

ତଲସତ୍ତି ଅମୂଲଞ୍ଚ, ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଚ ଉପସ୍ସୁତି;

ପଟିବାହନଛନ୍ଦଞ୍ଚ, ଦତ୍ୱଞ୍ଚ ପରିଣାମନନ୍ତି।

୯। ରତନୱଗ୍ଗୋ

୧। ଅନ୍ତେପୁରସିକ୍ଖାପଦଂ

୪୯୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଉଯ୍ୟାନପାଲଂ ଆଣାପେସି – ''ଗଚ୍ଛ, ଭଣେ, ଉଯ୍ୟାନଂ ସୋଧେହି। ଉଯ୍ୟାନଂ ଗମିସ୍ସାମା''ତି। ''ଏୱଂ, ଦେୱା''ତି ଖୋ ସୋ ଉଯ୍ୟାନପାଲୋ ରଞ୍ଞୋ ପସେନଦିସ୍ସ କୋସଲସ୍ସ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା ଉଯ୍ୟାନଂ ସୋଧେନ୍ତୋ ଅଦ୍ଦସ ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ମିଂ ରୁକ୍ଖମୂଲେ ନିସିନ୍ନଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଯେନ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସୁଦ୍ଧଂ, ଦେୱ, ଉଯ୍ୟାନଂ। ଅପିଚ, ଭଗୱା ତତ୍ଥ ନିସିନ୍ନୋ''ତି। ''ହୋତୁ, ଭଣେ! ମଯଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ପଯିରୁପାସିସ୍ସାମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଉଯ୍ୟାନଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ପଯିରୁପାସନ୍ତୋ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ତଂ ଉପାସକଂ ଭଗୱନ୍ତଂ ପଯିରୁପାସନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଭୀତୋ ଅଟ୍ଠାସି। ଅଥ ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ପସେନଦିସ୍ସ କୋସଲସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''ନାରହତାଯଂ ପୁରିସୋ ପାପୋ ହୋତୁଂ , ଯଥା ଭଗୱନ୍ତଂ ପଯିରୁପାସତୀ''ତି। ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଭଗୱତୋ ଗାରୱେନ ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ନେୱ ଅଭିୱାଦେସି ନ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠାସି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଅନତ୍ତମନୋ ଅହୋସି – ''କଥଞ୍ହି ନାମାଯଂ ପୁରିସୋ ମଯି ଆଗତେ ନେୱ ଅଭିୱାଦେସ୍ସତି ନ ପଚ୍ଚୁଟ୍ଠେସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ଅନତ୍ତମନଂ ୱିଦିତ୍ୱା ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏସୋ ଖୋ, ମହାରାଜ, ଉପାସକୋ ବହୁସ୍ସୁତୋ ଆଗତାଗମୋ କାମେସୁ ୱୀତରାଗୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ରଞ୍ଞୋ ପସେନଦିସ୍ସ କୋସଲସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''ନାରହତାଯଂ ଉପାସକୋ ଓରକୋ ହୋତୁଂ, ଭଗୱାପି ଇମସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସତୀ''ତି। ତଂ ଉପାସକଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ୱଦେଯ୍ୟାସି, ଉପାସକ, ଯେନ ଅତ୍ଥୋ''ତି। ''ସୁଟ୍ଠୁ, ଦେୱା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଭଗୱତା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତୋ ସମାଦପିତୋ ସମୁତ୍ତେଜିତୋ ସମ୍ପହଂସିତୋ ଉଟ୍ଠାଯାସନା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି।

୪୯୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଉପରିପାସାଦୱରଗତୋ ହୋତି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ତଂ ଉପାସକଂ ରଥିକାଯ [ରଥିଯାଯ (ଇତିପି)] ଛତ୍ତପାଣିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ପକ୍କୋସାପେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ତ୍ୱଂ କିର, ଉପାସକ, ବହୁସ୍ସୁତୋ

ଆଗତାଗମୋ। ସାଧୁ, ଉପାସକ, ଅମ୍ହାକଂ ଇତ୍ଥାଗାରଂ ଧମ୍ମଂ ୱାଚେହୀ’’ତି। ‘‘ଯମହଂ [ଯମ୍ହାହଂ (ସୀ।)], ଦେୱ, ଜାନାମି ଅଯ୍ୟାନଂ ୱାହସା, ଅଯ୍ୟାୱ ଦେୱସ୍ସ ଇତ୍ଥାଗାରଂ ଧମ୍ମଂ ୱାଚେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ – ‘‘ସଚ୍ଚଂ ଖୋ ଉପାସକୋ ଆହା’’ତି ଯେନ ଭଗୱା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗୱନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନୋ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ସାଧୁ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆଣାପେତୁ ଯୋ ଅମ୍ହାକଂ ଇତ୍ଥାଗାରଂ ଧମ୍ମଂ ୱାଚେସ୍ସତୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି…ପେ… ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନହାନନ୍ଦ, ରଞ୍ଞୋ ଇତ୍ଥାଗାରଂ ଧମ୍ମଂ ୱାଚେହୀ’’ତି। ‘‘ଏୱଂ, ଭନ୍ତେ’’ତି ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ପଟିସ୍ସୁତ୍ୱା କାଲେନ କାଲଂ ପୱିସିତ୍ୱା ରଞ୍ଞୋ ଇତ୍ଥାଗାରଂ ଧମ୍ମଂ ୱାଚେତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ରଞ୍ଞୋ ପସେନଦିସ୍ସ କୋସଲସ୍ସ ନିୱେସନଂ ତେନୁପସଙ୍କମି।

୪୯୬। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ମଲ୍ଲିକାଯ ଦେୱିଯା ସଦ୍ଧିଂ ସଯନଗତୋ ହୋତି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ମଲ୍ଲିକା ଦେୱୀ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ସହସା ୱୁଟ୍ଠାସି; ପୀତକମଟ୍ଠଂ ଦୁସ୍ସଂ ପଭସ୍ସିତ୍ଥ। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ତତୋୱ ପଟିନିୱତ୍ତିତ୍ୱା ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଆଯସ୍ମା ଆନନ୍ଦୋ ପୁବ୍ବେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତୋ ରଞ୍ଞୋ ଅନ୍ତେପୁରଂ ପୱିସିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ଆନନ୍ଦ, ପୁବ୍ବେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତୋ ରଞ୍ଞୋ ଅନ୍ତେପୁରଂ ପୱିସସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ଆନନ୍ଦ, ପୁବ୍ବେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତୋ ରଞ୍ଞୋ ଅନ୍ତେପୁରଂ ପୱିସିସ୍ସସି! ନେତଂ, ଆନନ୍ଦ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୪୯୭।[ଅ। ନି। ୧୦।୪୫] ‘‘ଦସଯିମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆଦୀନୱା ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ। କତମେ ଦସ? ଇଧ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରାଜା ମହେସିଯା ସଦ୍ଧିଂ ନିସିନ୍ନୋ ହୋତି, ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୁ ପୱିସତି। ମହେସୀ ୱା ଭିକ୍ଖୁଂ ଦିସ୍ୱା ସିତଂ ପାତୁକରୋତି। ଭିକ୍ଖୁ ୱା ମହେସିଂ ଦିସ୍ୱା ସିତଂ ପାତୁକରୋତି। ତତ୍ଥ ରଞ୍ଞୋ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘ଅଦ୍ଧା ଇମେସଂ କତଂ ୱା କରିସ୍ସନ୍ତି ୱା’’ତି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଠମୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରାଜା ବହୁକିଚ୍ଚୋ ବହୁକରଣୀଯୋ। ଅଞ୍ଞତରଂ ଇତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ନସ୍ସରତି। ସା ତେନ ଗବ୍ଭଂ ଗଣ୍ହି। ତତ୍ଥ ରଞ୍ଞୋ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘ନ ଖୋ ଇଧ ଅଞ୍ଞୋ କୋଚି ପୱିସତି ଅଞ୍ଞତ୍ର ପବ୍ବଜିତେନ। ସିଯା ନୁ ଖୋ ପବ୍ବଜିତସ୍ସ କମ୍ମ’’ନ୍ତି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦୁତିଯୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରଞ୍ଞୋ ଅନ୍ତେପୁରେ ଅଞ୍ଞତରଂ ରତନଂ ନସ୍ସତି। ତତ୍ଥ ରଞ୍ଞୋ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘ନ ଖୋ ଇଧ ଅଞ୍ଞୋ କୋଚି ପୱିସତି ଅଞ୍ଞତ୍ର ପବ୍ବଜିତେନ। ସିଯା ନୁ ଖୋ ପବ୍ବଜିତସ୍ସ କମ୍ମ’’ନ୍ତି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ତତିଯୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରଞ୍ଞୋ ଅନ୍ତେପୁରେ ଅବ୍ଭନ୍ତରା ଗୁଯ୍ହମନ୍ତା ବହିଦ୍ଧା ସମ୍ଭେଦଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ତତ୍ଥ ରଞ୍ଞୋ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘ନ ଖୋ ଇଧ ଅଞ୍ଞୋ କୋଚି ପୱିସତି ଅଞ୍ଞତ୍ର ପବ୍ବଜିତେନ। ସିଯା ନୁ ଖୋ ପବ୍ବଜିତସ୍ସ କମ୍ମ’’ନ୍ତି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚତୁତ୍ଥୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରଞ୍ଞୋ ଅନ୍ତେପୁରେ ପୁତ୍ତୋ ୱା ପିତରଂ ପତ୍ଥେତି ପିତା ୱା ପୁତ୍ତଂ ପତ୍ଥେତି। ତେସଂ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘ନ ଖୋ ଇଧ ଅଞ୍ଞୋ କୋଚି ପୱିସତି ଅଞ୍ଞତ୍ର ପବ୍ବଜିତେନ। ସିଯା ନୁ ଖୋ ପବ୍ବଜିତସ୍ସ କମ୍ମ’’ନ୍ତି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପଞ୍ଚମୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରାଜା ନୀଚଟ୍ଠାନିଯଂ ଉଚ୍ଚେ ଠାନେ ଠପେତି। ଯେସଂ ତଂ ଅମନାପଂ ତେସଂ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘ରାଜା ଖୋ ପବ୍ବଜିତେନ ସଂସଟ୍ଠୋ। ସିଯା ନୁ ଖୋ ପବ୍ବଜିତସ୍ସ କମ୍ମ’’ନ୍ତି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛଟ୍ଠୋ ଆଦୀନୱୋ, ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରାଜା ଉଚ୍ଚଟ୍ଠାନିଯଂ ନୀଚେ ଠାନେ ଠପେତି। ଯେସଂ ତଂ ଅମନାପଂ ତେସଂ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘ରାଜା ଖୋ ପବ୍ବଜିତେନ ସଂସଟ୍ଠୋ। ସିଯା ନୁ ଖୋ ପବ୍ବଜିତସ୍ସ କମ୍ମ’’ନ୍ତି। ଅଯଂ , ଭିକ୍ଖୱେ, ସତ୍ତମୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରାଜା ଅକାଲେ ସେନଂ ଉଯ୍ୟୋଜେତି। ଯେସଂ ତଂ ଅମନାପଂ ତେସଂ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘ରାଜା ଖୋ ପବ୍ବଜିତେନ ସଂସଟ୍ଠୋ।

ସିଯା ନୁ ଖୋ ପଚ୍ଚଜିତସ୍ସ କମ୍ମ’’ନ୍ତି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅଟ୍ଠମୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରାଜା କାଲେ ସେନଂ ଉଯ୍ୟୋଜେତ୍ୱା ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗତୋ ନିୱତ୍ତାପେତି। ଯେସଂ ତଂ ଅମନାପଂ ତେସଂ ଏୱଂ ହୋତି – ‘‘‘ରାଜା ଖୋ ପଚ୍ଚଜିତେନ ସଂସଟ୍ଠୋ। ସିଯା ନୁ ଖୋ ପଚ୍ଚଜିତସ୍ସ କମ୍ମ’’ନ୍ତି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନୱମୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ।

‘‘ପୁନ ଚପରଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରଞ୍ଞୋ ରାଜନ୍ତେପୁରଂ ହତ୍ଥିସମ୍ମଦ୍ଦଂ ଅସ୍ସସମ୍ମଦ୍ଦଂ ରଥସମ୍ମଦ୍ଦଂ ରଜନୀଯାନି [ରଜ୍ଜନୀଯାନି (କ।)] ରୂପସଦ୍ଦଗନ୍ଧରସଫୋଟ୍ଠବ୍ବାନି, ଯାନି ନ ପଚ୍ଚଜିତସ୍ସ ସାରୁପ୍ପାନି। ଅଯଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦସମୋ ଆଦୀନୱୋ ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ। ଇମେ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦସ ଆଦୀନୱା ରାଜନ୍ତେପୁରପ୍ପୱେସନେ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଆନନ୍ଦଂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ… ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୪୯୮।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ରଞ୍ଞୋ ଖତ୍ତିଯସ୍ସ ମୁଦ୍ଧାୱସିତ୍ତସ୍ସ [ମୁଦ୍ଧାଭିସିତ୍ତସ୍ସ (ସ୍ୟା।)] ଅନିକ୍ଖନ୍ତରାଜକେ ଅନିଗ୍ଗତରତନକେ ପୁବ୍ବେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତୋ ଇନ୍ଦଖୀଲଂ ଅତିକ୍କାମେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୪୯୯।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଖତ୍ତିଯୋ ନାମ ଉଭତୋ ସୁଜାତୋ ହୋତି, ମାତିତୋ ଚ ପିତିତୋ ଚ ସଂସୁଦ୍ଧଗହଣିକୋ, ଯାୱ ସତ୍ତମା ପିତାମହଯୁଗା ଅକ୍ଖିତ୍ତୋ ଅନୁପକୁଟ୍ଠୋ ଜାତିୱାଦେନ।

ମୁଦ୍ଧାୱସିତ୍ତୋ ନାମ ଖତ୍ତିଯାଭିସେକେନ ଅଭିସିତ୍ତୋ ହୋତି।

ଅନିକ୍ଖନ୍ତରାଜକେତି ରାଜା ସଯନିଘରା ଅନିକ୍ଖନ୍ତୋ ହୋତି।

ଅନିଗ୍ଗତରତନକେତି ମହେସୀ ସଯନିଘରା ଅନିକ୍ଖନ୍ତା ହୋତି, ଉଭୋ ୱା ଅନିକ୍ଖନ୍ତା ହୋନ୍ତି।

ପୁବ୍ବେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତୋତି ପୁବ୍ବେ ଅନାମନ୍ତେତ୍ୱା।

ଇନ୍ଦଖୀଲୋ ନାମ ସଯନିଘରସ୍ସ ଉମ୍ମାରୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ସଯନିଘରଂ ନାମ ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ରଞ୍ଞୋ ସଯନଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି, ଅନ୍ତମସୋ ସାଣିପାକାରପରିକ୍ଖିତ୍ତମ୍ପି।

ଇନ୍ଦଖୀଲଂ ଅତିକ୍କାମେଯ୍ୟାତି ପଠମଂ ପାଦଂ ଉମ୍ମାରଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦୁତିଯଂ ପାଦଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୫୦୦। ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତସଞ୍ଞୀ ଇନ୍ଦଖୀଲଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତେ ୱେମତିକୋ ଇନ୍ଦଖୀଲଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତେ ପଟିସଂୱିଦିତସଞ୍ଞୀ ଇନ୍ଦଖୀଲଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ପଟିସଂୱିଦିତେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଟିସଂୱିଦିତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଟିସଂୱିଦିତେ ପଟିସଂୱିଦିତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୫୦୧। ଅନାପତ୍ତି ପଟିସଂୱିଦିତେ, ନ ଖତ୍ତିଯୋ ହୋତି, ନ ଖତ୍ତିଯାଭିସେକେନ ଅଭିସିତ୍ତୋ ହୋତି, ରାଜା ସଯନିଘରା ନିକ୍ଖନ୍ତୋ ହୋତି, ମହେସୀ ସଯନିଘରା ନିକ୍ଖନ୍ତା ହୋତି, ଉଭୋ ୱା ନିକ୍ଖନ୍ତା ହୋନ୍ତି, ନ ସଯନିଘରେ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅନ୍ତେପୁରସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଠମଂ।

୨। ରତନସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୦୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିୟଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅଚିରଵତିୟା ନଦିୟା ନହାୟତି। ଅଞ୍ଞତରୋପି ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ପଞ୍ଚସତାନଂ ଥଵିକଂ ଥଲେ ନିକ୍ଖିପିତ୍ଵା ଅଚିରଵତିୟା ନଦିୟା ନହାୟନ୍ତୋ ଵିସ୍ସରିତ୍ଵା ଅଗମାସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ – ''ତସ୍ସାୟଂ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଥଵିକା, ମା ଇଧ ନସ୍ସୀ''ତି ଅଗ୍ଗହେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ସରିତ୍ଵା ତୁରିତୋ ଆଧାଵିତ୍ଵା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ଅପି ମେ, ଭୋ, ଥଵିକଂ ପସ୍ସେୟ୍ୟାସୀ''ତି? ''ହନ୍ଦ, ବ୍ରାହ୍ମଣା''ତି ଅଦାସି। ଅଥ ଖୋ ତସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ''କେନ ନୁ ଖୋ ଅହଂ ଉପାୟେନ ଇମସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ପୁଣ୍ଣପତ୍ତଂ ନ ଦଦେୟ୍ୟ''ନ୍ତି! ''ନ ମେ, ଭୋ, ପଞ୍ଚସତାନି, ସହସ୍ସଂ ମେ''ତି ପଲିବୁନ୍ଧେତ୍ଵା ମୁଞ୍ଚି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ରତନଂ ଉଗ୍ଗହେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ଵଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ରତନଂ ଉଗ୍ଗହେସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ଵଂ, ମୋଘପୁରିସ, ରତନଂ ଉଗ୍ଗହେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ରତନଂ ଵା ରତନସମ୍ମତଂ ଵା ଉଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ ଵା ଉଗ୍ଗଣ୍ହାପେୟ୍ୟ ଵା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏଵଞ୍ଚିଦଂ ଭଗଵତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୦୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାଵତ୍ଥିୟା ଉସ୍ସଵୋ ହୋତି। ମନୁସ୍ସା ଅଲଙ୍କତପ୍ପଟିୟତ୍ତା ଉୟ୍ୟାନଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଵିସାଖାପି ମିଗାରମାତା ଅଲଙ୍କତପ୍ପଟିୟତ୍ତା ''ଉୟ୍ୟାନଂ ଗମିସ୍ସାମୀ''ତି ଗାମତୋ ନିକ୍ଖମିତ୍ଵା – ''କ୍ୟାହଂ କରିସ୍ସାମି ଉୟ୍ୟାନଂ ଗନ୍ତ୍ଵା, ଯଂନୂନାହଂ ଭଗଵନ୍ତଂ ପୟିରୁପାସେୟ୍ୟ''ନ୍ତି ଆଭରଣଂ ଓମୁଞ୍ଚିତ୍ଵା ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗେନ ଭଣ୍ଡିକଂ ବନ୍ଧିତ୍ଵା ଦାସିୟା ଅଦାସି – ''ହନ୍ଦ, ଜେ, ଇମଂ ଭଣ୍ଡିକଂ ଗଣ୍ହାହୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଵିସାଖା ମିଗାରମାତା ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ଵିସାଖଂ ମିଗାରମାତରଂ ଭଗଵା ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ଵିସାଖା ମିଗାରମାତା ଭଗଵତା ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସିତା ସମାଦପିତା ସମୁତ୍ତେଜିତା ସମ୍ପହଂସିତା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ଵା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ସା ଦାସୀ ତଂ ଭଣ୍ଡିକଂ ଵିସ୍ସରିତ୍ଵା ଅଗମାସି। ଭିକ୍ଖୂ ପସ୍ସିତ୍ଵା ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଗ୍ଗହେତ୍ଵା ନିକ୍ଖିପଥା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ରତନଂ ଵା ରତନସମ୍ମତଂ ଵା ଅଜ୍ଝାରାମେ ଉଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଵା ଉଗ୍ଗହାପେତ୍ଵା ଵା ନିକ୍ଖିପିତୁଂ – ''ଯସ୍ସ ଭଵିସ୍ସତି ସୋ ହରିସ୍ସତୀ''ତି। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ରତନଂ ଵା ରତନସମ୍ମତଂ ଵା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅଜ୍ଝାରାମା, ଉଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ ଵା ଉଗ୍ଗଣ୍ହାପେୟ୍ୟ ଵା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏଵଞ୍ଚିଦଂ ଭଗଵତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୦୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ କାସୀସୁ ଜନପଦେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ କମ୍ମନ୍ତଗାମୋ ହୋତି। ତେନ ଚ ଗହପତିନା ଅନ୍ତେଵାସୀ ଆଣତ୍ତୋ ହୋତି – ''ସଚେ ଭଦନ୍ତା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି ଭତ୍ତଂ କରେୟ୍ୟାସୀ''ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ କାସୀସୁ ଜନପଦେ ଚାରିକଂ ଚରମାନା ଯେନ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ କମ୍ମନ୍ତଗାମୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଦୂରତୋଵ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତେ। ଦିସ୍ଵାନ ଯେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିଵାଦେତ୍ଵା ଏତଦଵୋଚ – ''ଅଧିଵାସେନ୍ତୁ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟା ସ୍ଵାତନାୟ ଗହପତିନୋ ଭତ୍ତ''ନ୍ତି। ଅଧିଵାସେସୁଂ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତୁଣ୍ହୀଭାଵେନ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ତସ୍ସା ରତ୍ତିୟା ଅଚ୍ଚୟେନ ପଣୀତଂ ଖାଦନୀୟଂ ଭୋଜନୀୟଂ ପଟିୟାଦାପେତ୍ଵା କାଲଂ ଆରୋଚାପେତ୍ଵା ଅଙ୍ଗୁଲିମୁଦ୍ଦିକଂ ଓମୁଞ୍ଚିତ୍ଵା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭତ୍ତେନ ପରିଵିସିତ୍ଵା – ''ଅୟ୍ୟା ଭୁଞ୍ଜିତ୍ଵା ଗଚ୍ଛନ୍ତୁ, ଅହମ୍ପି କମ୍ମନ୍ତଂ ଗମିସ୍ସାମୀ''ତି ଅଙ୍ଗୁଲିମୁଦ୍ଦିକଂ ଵିସ୍ସରିତ୍ଵା ଅଗମାସି। ଭିକ୍ଖୂ ପସ୍ସିତ୍ଵା – ''ସଚେ ମୟଂ ଗମିସ୍ସାମ ନସ୍ସିସ୍ସତାୟଂ ଅଙ୍ଗୁଲିମୁଦ୍ଦିକା''ତି ତତ୍ଥେଵ ଅଚ୍ଛିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ କମ୍ମନ୍ତା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ପସ୍ସିତ୍ଵା ଏତଦଵୋଚ – ''କିସ୍ସ, ଭନ୍ତେ, ଅୟ୍ୟା ଇଧେଵ ଅଚ୍ଛନ୍ତୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେତ୍ଵା ସାଵତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ରତନଂ ଵା ରତନସମ୍ମତଂ ଵା ଅଜ୍ଝାରାମେ ଵା ଅଜ୍ଝାଵସଥେ ଵା ଉଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଵା ଉଗ୍ଗହାପେତ୍ଵା ଵା ନିକ୍ଖିପିତୁଂ – ଯସ୍ସ ଭଵିସ୍ସତି ସୋ ହରିସ୍ସତୀ''ତି। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୦୫।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ରତନଂ ଵା ରତନସମ୍ମତଂ ଵା, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଅଜ୍ଝାରାମା ଵା ଅଜ୍ଝାଵସଥା ଵା, ଉଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ ଵା ଉଗ୍ଗଣ୍ହାପେୟ୍ୟ ଵା, ପାଚିତ୍ତିୟଂ।

ରତନଂ ୱା ପନ ଭିକ୍ଖୁନା ରତନସମ୍ମତଂ ୱା ଅଜ୍ଝାରାମେ ୱା ଅଜ୍ଝାୱସଥେ ୱା ଉଗ୍ଗହେତ୍ୱା ୱା ଉଗ୍ଗହାପେତ୍ୱା ୱା ନିକ୍ଖିପିତଙ୍ଗଂ – ‘ଯସ୍ସ ଭୱିସ୍ସତି ସୋ ହରିସ୍ସତୀ’ତି। ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସାମୀଚୀ’’ତି।

୫୦୬।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ରତନଂ ନାମ ମୁତ୍ତା ମଣି ୱେଳୁରିଯୋ ସଙ୍ଖୋ ସିଲା ପୱାଳଂ ରଜତଂ ଜାତରୂପଂ ଲୋହିତଙ୍କୋ [ଲୋହିତକୋ (?)] ମସାରଗଲ୍ଲଂ।

ରତନସମ୍ମତଂ ନାମ ଯଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉପଭୋଗପରିଭୋଗଂ, ଏତଂ ରତନସମ୍ମତଂ ନାମ।

ଅଜ୍ଝତ୍ତ୍ର ଅଜ୍ଝାରାମା ୱା ଅଜ୍ଝାୱସଥା ୱାତି ଠପେତ୍ୱା ଅଜ୍ଝାରାମଂ ଅଜ୍ଝାୱସଥଂ।

ଅଜ୍ଝାରାମୋ ନାମ ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆରାମସ୍ସ ଅନ୍ତୋ ଆରାମୋ, ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଉପଚାରୋ।

ଅଜ୍ଝାୱସଥୋ ନାମ ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆୱସଥସ୍ସ ଅନ୍ତୋ ଆୱସଥୋ, ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଉପଚାରୋ।

ଉଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ୟାତି ସଯଂ ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଉଗ୍ଗଣ୍ହାପେଯ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଗାହାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ରତନଂ ୱା ପନ ଭିକ୍ଖୁନା ରତନସମ୍ମତଂ ୱା ଅଜ୍ଝାରାମେ ୱା ଅଜ୍ଝାୱସଥେ ୱା ଉଗ୍ଗହେତ୍ୱା ୱା ଉଗ୍ଗହାପେତ୍ୱା ୱା ନିକ୍ଖିପିତଙ୍ଗନ୍ତି ରୂପେନ ୱା ନିମିତ୍ତେନ ୱା ସଞ୍ଞାଣଂ କତ୍ୱା ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଆଚିକ୍ଖିତଙ୍ଗଂ – ‘‘ଯସ୍ସ ଭଣ୍ଡଂ ନଟ୍ଠଂ ସୋ ଆଗଚ୍ଛତୂ’’ତି। ସଚେ ତତ୍ଥ ଆଗଚ୍ଛତି ସୋ ୱତ୍ତବ୍ବୋ – ‘‘ଆୱୁସୋ, କୀଦିସଂ ତେ ଭଣ୍ଡ’’ନ୍ତି? ସଚେ ରୂପେନ ୱା ନିମିତ୍ତେନ ୱା ସମ୍ପାଦେତି ଦାତଙ୍ଗଂ, ନୋ ଚେ ସମ୍ପାଦେତି ‘‘ୱିଚିନାହି ଆୱୁସୋ’’ତି ୱତ୍ତବ୍ବୋ। ତମ୍ହା ଆୱାସା ପକ୍କମନ୍ତେନ ଯେ ତତ୍ଥ ହୋନ୍ତି ଭିକ୍ଖୂ ପତିରୂପା, ତେସଂ ହତ୍ଥେ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ପକ୍କମିତଙ୍ଗଂ। ନୋ ଚେ ହୋନ୍ତି ଭିକ୍ଖୂ ପତିରୂପା, ଯେ ତତ୍ଥ ହୋନ୍ତି ଗହପତିକା ପତିରୂପା, ତେସଂ ହତ୍ଥେ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ପକ୍କମିତଙ୍ଗଂ।

ଅଯଂ ତତ୍ଥ ସାମୀଚୀତି ଅଯଂ ତତ୍ଥ ଅନୁଧମ୍ମତା।

୫୦୭। ଅନାପତ୍ତି ରତନଂ ୱା ରତନସମ୍ମତଂ ୱା ଅଜ୍ଝାରାମେ ୱା ଅଜ୍ଝାୱସଥେ ୱା ଉଗ୍ଗହେତ୍ୱା ୱା ଉଗ୍ଗହାପେତ୍ୱା ୱା ନିକ୍ଖିପତି – ‘‘ଯସ୍ସ ଭୱିସ୍ସତି ସୋ ହରିସ୍ସତୀ’’ତି, ରତନସମ୍ମତଂ ୱିସ୍ସାସଂ ଗଣ୍ହାତି, ତାୱକାଲିକଂ ଗଣ୍ହାତି, ପଂସୁକୂଲସଞ୍ଞିସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ରତନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦୁତିଯଂ।

୩। ୱିକାଲଗାମପ୍ପୱିସନସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୦୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତ୍ୱା ସଭାଯଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅନେକୱିହିତଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥଂ କଥେନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – [ଇମା ତିରଚ୍ଛାନକଥାଯୋ ଦୀ। ୧।୧୭; ମ। ନି। ୨।୨୨୩; ସଂ। ନି। ; ଅ। ନି। ୧୦।୬୯] ରାଜକଥଂ ଚୋରକଥଂ ମହାମତ୍ତକଥଂ ସେନାକଥଂ ଭଯକଥଂ ଯୁଦ୍ଧକଥଂ ଅନ୍ନକଥଂ ପାନକଥଂ ୱତ୍ଥକଥଂ ସଯନକଥଂ ମାଲାକଥଂ ଗନ୍ଧକଥଂ ଞାତିକଥଂ ଯାନକଥଂ ଗାମକଥଂ ନିଗମକଥଂ ନଗରକଥଂ ଜନପଦକଥଂ ଇତ୍ଥିକଥଂ [ଇତ୍ଥିକଥଂ ପୁରିସକଥଂ (କ।) ମଜ୍ଝିମପଣ୍ଣାସଟ୍ଠକଥା ୧୫୬ ପିଟ୍ଠେ ଓଲୋକେତବ୍ବା] ସୂରକଥଂ ୱିସିଖାକଥଂ କୁମ୍ଭଟ୍ଠାନକଥଂ ପୁବ୍ବପେତକଥଂ ନାନତ୍ତକଥଂ ଲୋକକ୍ଖାଯିକଂ ସମୁଦ୍ଦକ୍ଖାଯିକଂ ଇତିଭୱାଭୱକଥଂ ଇତି ୱା। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତ୍ୱା ସଭାଯଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅନେକୱିହିତଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥଂ କଥେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥିଦଂ – ରାଜକଥଂ ଚୋରକଥଂ…ପେ… ଇତିଭୱାଭୱକଥଂ ଇତି ୱା, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋ’’ତି!

ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି

– ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତ୍ୱା ସଭାୟଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅନେକୱିହିତଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥଂ କଥେସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥିଦଂ – ରାଜକଥଂ ଚୋରକଥଂ…ପେ… ଇତିଭୱାଭୱକଥଂ ଇତି ୱା''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତ୍ୱା ସଭାୟଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅନେକୱିହିତଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥଂ କଥେଥ, ସେୟ୍ୟଥିଦଂ – ରାଜକଥଂ ଚୋରକଥଂ…ପେ… ଇତିଭୱାଭୱକଥଂ ଇତି ୱାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତ୍ୱା ସଭାୟଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅନେକୱିହିତଂ ତିରଚ୍ଛାନକଥଂ କଥେସ୍ସଥ, ସେୟ୍ୟଥିଦଂ – ରାଜକଥଂ ଚୋରକଥଂ…ପେ… ଇତିଭୱାଭୱକଥଂ ଇତି ୱା! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୦୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତା ସାୟଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଗାମଂ ଉପଗଚ୍ଛିଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ପୱିସଥ, ଭନ୍ତେ''ତି । ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ – ''ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତୁ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନ ପୱିସିଂସୁ। ଚୋରା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଆପୁଚ୍ଛା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅନାପୁଚ୍ଛା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୧୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ସାୟଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଗାମଂ ଉପଗଚ୍ଛି। ମନୁସ୍ସା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ପୱିସଥ, ଭନ୍ତେ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ – ''ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତୁ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତୋ ନ ପାୱିସି। ଚୋରା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆପୁଚ୍ଛା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୧୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଅହିନା ଦଟ୍ଠୋ ହୋତି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ''ଅଗ୍ଗିଂ ଆହରିସ୍ସାମୀ''ତି ଗାମଂ ଗଚ୍ଛତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ – ''ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତୁ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତୋ ନ ପାୱିସି…ପେ… ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ । ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ତଥାରୂପେ ଅଚ୍ଚାୟିକେ କରଣୀୟେ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୧୨।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ୱିକାଲେ ଗାମଂ ପୱିସେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପା ଅଚ୍ଚାୟିକା କରଣୀୟା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୫୧୩।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସନ୍ତୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ସକ୍କା ହୋତି ଆପୁଚ୍ଛା ପୱିସିତୁଂ।

ଅସନ୍ତୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ନ ସକ୍କା ହୋତି ଆପୁଚ୍ଛା ପୱିସିତୁଂ।

ୱିକାଲୋ ନାମ ମଜ୍ଝନ୍ହିକେ ୱୀତିୱତ୍ତେ ଯାୱ ଅରୁଣୁଗ୍ଗମନା।

ଗାମଂ ପୱିସେୟ୍ୟାତି ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଗାମସ୍ସ ପରିକ୍ଖେପଂ ଅତିକ୍କମନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଗାମସ୍ସ ଉପଚାରଂ ଓକ୍କମନ୍ତସ୍ସ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପା ଅଚ୍ଚାୟିକା କରଣୀୟାତି ଠପେତ୍ୱା ତଥାରୂପଂ ଅଚ୍ଚାୟିକଂ କରଣୀୟଂ।

୫୧୪। ୱିକାଲେ ୱିକାଲସଞ୍ଞୀ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଗାମଂ ପୱିସତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପା ଅଚ୍ଚାୟିକା କରଣୀୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ୱିକାଲେ ୱେମତିକୋ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଗାମଂ ପୱିସତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପା ଅଚ୍ଚାୟିକା କରଣୀୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ୱିକାଲେ କାଲସଞ୍ଞୀ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଗାମଂ ପୱିସତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ତଥାରୂପା ଅଚ୍ଚାୟିକା କରଣୀୟା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

କାଲେ ୱିକାଲସଞ୍ଞୀ , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଲେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଲେ କାଲସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୫୧୫। ଅନାପତ୍ତି ତଥାରୂପେ ଅଚ୍ଚାୟିକେ କରଣୀୟେ, ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆପୁଚ୍ଛା ପୱିସତି, ଅସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୱିସତି, ଅନ୍ତରାରାମଂ ଗଚ୍ଛତି, ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସୟଂ ଗଚ୍ଛତି, ତିତ୍ଥିୟସେୟ୍ୟଂ ଗଚ୍ଛତି, ପଟିକ୍କମନଂ ଗଚ୍ଛତି, ଗାମେନ ମଗ୍ଗୋ ହୋତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ୱିକାଲଗାମପ୍ପୱିସନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ତତିୟଂ।

୪। ସୂଚିଘରସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୧୬। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସକ୍କେସୁ ୱିହରତି କପିଲୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ନିଗ୍ରୋଧାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରେନ ଦନ୍ତକାରେନ ଭିକ୍ଖୂ ପୱାରିତା ହୋନ୍ତି – ‘‘ୟେସଂ ଅୟ୍ୟାନଂ ସୂଚିଘରେନ ଅତ୍ଥୋ ଅହଂ ସୂଚିଘରେନା’’ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ ବହୂ ସୂଚିଘରେ ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତି। ୟେସଂ ଖୁଦ୍ଦକା ସୂଚିଘରା ତେ ମହନ୍ତେ ସୂଚିଘରେ ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତି। ୟେସଂ ମହନ୍ତା ସୂଚିଘରା ତେ ଖୁଦ୍ଦକେ ସୂଚିଘରେ ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଦନ୍ତକାରୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ବହୂ ସୂଚିଘରେ କରୋନ୍ତୋ ନ ସକ୍କୋତି ଅଞ୍ଞଂ ୱିକ୍କାୟିକଂ ଭଣ୍ଡଂ କାତୁଂ, ଅତ୍ତନାପି ନ ୟାପେତି, ପୁତ୍ତଦାରୋପିସ୍ସ କିଲମତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୂ ସୂଚିଘରେ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସନ୍ତି! ଅୟଂ ଇମେସଂ ବହୂ ସୂଚିଘରେ କରୋନ୍ତୋ ନ ସକ୍କୋତି ଅଞ୍ଞଂ ୱିକ୍କାୟିକଂ ଭଣ୍ଡଂ କାତୁଂ, ଅତ୍ତନାପି ନ ୟାପେତି, ପୁତ୍ତଦାରୋପିସ୍ସ କିଲମତୀ’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ୟେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୂ ସୂଚିଘରେ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୂ ସୂଚିଘରେ ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୂ ସୂଚିଘରେ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୧୭।‘‘ୟୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଟ୍ଠିମୟଂ ୱା ଦନ୍ତମୟଂ ୱା ୱିସାଣମୟଂ ୱା ସୂଚିଘରଂ କାରାପେୟ୍ୟ ଭେଦନକଂ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୫୧୮।ୟୋ ପନାତି ୟୋ ୟାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅଟ୍ଠି ନାମ ୟଂ କିଞ୍ଚି ଅଟ୍ଠି।

ଦନ୍ତୋ ନାମ ହତ୍ଥିଦନ୍ତୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ୱିସାଣଂ ନାମ ୟଂ କିଞ୍ଚି ୱିସାଣଂ।

କାରାପେୟ୍ୟାତି କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା ପାଚିତ୍ତିୟଂ ଦେସେତବ୍ବଂ।

୫୧୯। ଅଊନା ୱିସ୍ପକଟଂ ଅଊନା ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଊନା ୱିସ୍ପକଟଂ ପରେହି ପରିୟୋସାପେତି [ପରିୟୋସାୱାପେତି (କ।)], ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ । ପରେହି ୱିସ୍ପକଟଂ ଅଊନା ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପରେହି ୱିସ୍ପକଟଂ ପରେହି ପରିୟୋସାପେତି [ପରିୟୋସାୱାପେତି (କ।)], ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୫୨୦। ଅନାପତ୍ତି ଗଣ୍ଠିକାୟ [ଗଣ୍ଡିକାୟ (ସ୍ୟା।)], ଅରଣିକେ, ୱିଧେ [ୱୀଠେ (ସୀ।), ୱୀଥେ (ସ୍ୟା।)], ଅଞ୍ଜନିୟା, ଅଞ୍ଜନିସଲାକାୟ, ୱାସିଜଟେ, ଉଦକପୁଞ୍ଛନିୟା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସୂଚିଘରସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଚତୁତ୍ଥଂ।

୫। ମଞ୍ଚପୀଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୨୧। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଉଚ୍ଚେ ମଞ୍ଚେ ସୟତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ସମ୍ବହୁଲେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସଦ୍ଧିଂ ସେନାସନଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତୋ ଯେନାୟସ୍ମତୋ ଉପନନ୍ଦସ୍ସ ସକ୍ୟପୁତ୍ତସ୍ସ ୱିହାରୋ ତେନୁପସଙ୍କମି। ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ଆୟସ୍ମା ଉପନନ୍ଦୋ ସକ୍ୟପୁତ୍ତୋ ଭଗୱନ୍ତଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଭଗୱନ୍ତଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଆଗଚ୍ଛତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱା ସୟନଂ ପସ୍ସତୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତତୋୱ ପଟିନିୱତ୍ତିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଆସୟତୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସୋ ୱେଦିତବ୍ବୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ଉପନନ୍ଦଂ ସକ୍ୟପୁତ୍ତଂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାୟ… ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୨୨।''ନୱଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନା ମଞ୍ଚଂ ୱା ପୀଠଂ ୱା କାରୟମାନେନ ଅଟ୍ଠଙ୍ଗୁଲପାଦକଂ କାରେତବ୍ବଂ ସୁଗତଙ୍ଗୁଲେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ହେଟ୍ଠିମାୟ ଅଟନିୟା; ତଂ ଅତିକ୍କାମୟତୋ ଛେଦନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୫୨୩।ନୱଂ ନାମ କରଣଂ ଉପାଦାୟ ୱୁଚ୍ଚତି।

ମଞ୍ଚୋ ନାମ ଚତ୍ତାରୋ ମଞ୍ଚା – ମସାରକୋ, ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧୋ, କୁଳୀରପାଦକୋ, ଆହଚ୍ଚପାଦକୋ।

ପୀଠଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି ପୀଠାନି – ମସାରକଂ, ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧଂ, କୁଳୀରପାଦକଂ, ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ।

କାରୟମାନେନାତି କରୋନ୍ତୋ ୱା କାରାପେନ୍ତୋ ୱା।

ଅଟ୍ଠଙ୍ଗୁଲପାଦକଂକାରେତବ୍ବଂ ସୁଗତଙ୍ଗୁଲେନ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ହେଟ୍ଠିମାୟଅଟନିୟାତି ଠପେତ୍ୱା ହେଟ୍ଠିମଂ ଅଟନିଂ; ତଂ ଅତିକ୍କାମେତ୍ୱା କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ, ପଟିଲାଭେନ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପାଚିତ୍ତିୟଂ ଦେସେତବ୍ବଂ।

୫୨୪। ଅଊନା ୱିସ୍ପକଟଂ ଅଊନା ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଊନା ୱିସ୍ପକଟଂ ପରେହି ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପରେହି ୱିସ୍ପକଟଂ ଅଊନା ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପରେହି ୱିସ୍ପକଟଂ ପରେହି ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୫୨୫। ଅନାପତ୍ତି ପମାଣିକଂ କରୋତି, ଊନକଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପମାଣାତିକ୍କନ୍ତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ମଞ୍ଚପୀଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ପଞ୍ଚମଂ।

୬। ତୂଲୋନଦ୍ଧସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୨୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମଞ୍ଚମ୍ପି ପୀଠମ୍ପି ତୂଲୋନଦ୍ଧଂ କାରାପେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ମଞ୍ଚମ୍ପି ପୀଠମ୍ପି ତୂଲୋନଦ୍ଧଂ କାରାପେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋ''ତି ! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମଞ୍ଚମ୍ପି ପୀଠମ୍ପି ତୂଲୋନଦ୍ଧଂ କାରାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମଞ୍ଚମ୍ପି ପୀଠମ୍ପି ତୂଲୋନଦ୍ଧଂ କାରାପେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ମଞ୍ଚମ୍ପି ପୀଠମ୍ପି ତୂଲୋନଦ୍ଧଂ କାରାପେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୫୨୭।''ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ମଞ୍ଚଂ ୱା ପୀଠଂ ୱା ତୂଲୋନଦ୍ଧଂ କାରାପେଯ୍ୟ, ଉଦ୍ଦାଲନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୫୨୮।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ମଞ୍ଚୋ ନାମ ଚତ୍ତାରୋ ମଞ୍ଚା – ମସାରକୋ, ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧୋ, କୁଳୀରପାଦକୋ, ଆହଚ୍ଚପାଦକୋ।

ପୀଠଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି ପୀଠାନି – ମସାରକଂ, ବୁନ୍ଦିକାବଦ୍ଧଂ, କୁଳୀରପାଦକଂ, ଆହଚ୍ଚପାଦକଂ।

ତୂଲଂ ନାମ ତୀଣି ତୂଲାନି – ରୁକ୍ଖତୂଲଂ, ଲତାତୂଲଂ, ପୋଟକିତୂଲଂ।

କାରାପେଯ୍ୟାତି କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ଉଦ୍ଦାଲେତ୍ୱା ପାଚିତ୍ତିଯଂ ଦେସେତବ୍ବଂ।

୫୨୯। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୫୩୦। ଅନାପତ୍ତି ଆଯୋଗେ, କାଯବନ୍ଧନେ, ଅଂସବଦ୍ଧକେ, ପତ୍ତତ୍ଥୱିକାଯ, ପରିସ୍ସାୱନେ, ବିମ୍ବୋହନଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଉଦ୍ଦାଲେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତୂଲୋନଦ୍ଧସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଛଟ୍ଠଂ।

୭। ନିସୀଦନସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୩୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ନିସୀଦନଂ ଅନୁଞ୍ଞାତଂ ହୋତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ – ''ଭଗୱତା ନିସୀଦନଂ ଅନୁଞ୍ଞାତ''ନ୍ତି ଅପ୍ପମାଣିକାନି ନିସୀଦନାନି ଧାରେନ୍ତି। ମଞ୍ଚସ୍ସପି ପୀଠସ୍ସପି ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପମାଣିକାନି ନିସୀଦନାନି ଧାରେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପମାଣିକାନି ନିସୀଦନାନି ଧାରେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପମାଣିକାନି ନିସୀଦନାନି ଧାରେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

''ନିସୀଦନଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନା କାରଯମାନେନ ପମାଣିକଂ କାରେତବ୍ବଂ। ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଦ୍ୱେ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିଯା; ତିରିଯଂ ଦିଯଡ୍ଢଂ। ତଂ ଅତିକ୍କାମଯତୋ ଛେଦନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୩୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମା ଉଦାଯୀ ମହାକାଯୋ ହୋତି। ସୋ ଭଗୱତୋ ପୁରତୋ ନିସୀଦନଂ ପଞ୍ଞପେତ୍ୱା ସମନ୍ତତୋ ସମଞ୍ଛମାନୋ ନିସୀଦତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉଦାଯିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଉଦାଯି, ନିସୀଦନଂ ସମନ୍ତତୋ ସମଞ୍ଛସି; ସେଯ୍ୟଥାପି ପୁରାଣାସିକୋଟ୍ଠୋ’’ତି? ‘‘ତଥା ହି ପନ, ଭନ୍ତେ, ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଅତିଖୁଦ୍ଦକଂ ନିସୀଦନଂ ଅନୁଞ୍ଞାତ’’ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସୀଦନସ୍ସ ଦସଂ ୱିଦତ୍ଥିଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୫୩୩।‘‘ନିସୀଦନଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନା କାରଯମାନେନ ପମାଣିକଂ କାରେତବ୍ବଂ। ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଦ୍ୱେ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିଯା; ତିରିଯଂ ଦିଯଡ୍ଢଂ। ଦସା ୱିଦତ୍ଥି। ତଂ ଅତିକ୍କାମଯତୋ ଛେଦନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୫୩୪।ନିସୀଦନଂ ନାମ ସଦସଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

କାରଯମାନେନାତି କରୋନ୍ତୋ ୱା କାରାପେନ୍ତୋ ୱା ପମାଣିକଂ କାରେତବ୍ବଂ। ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଦ୍ୱେ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିଯା; ତିରିଯଂ ଦିଯଡ୍ଢଂ। ଦସା ୱିଦତ୍ଥି। ତଂ ଅତିକ୍କାମେତ୍ୱା କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପାଚିତ୍ତିଯଂ ଦେସେତବ୍ବଂ।

୫୩୫। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୫୩୬। ଅନାପତ୍ତି ପମାଣିକଂ କରୋତି, ଊନକଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପମାଣାତିକ୍କନ୍ତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ୱିତାନଂ ୱା ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ୱା ସାଣିପାକାରଂ ୱା ଭିସିଂ ୱା ବିମ୍ବୋହନଂ ୱା କରୋତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନିସୀଦନସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ସତ୍ତମଂ।

୮। କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୩୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦି ଅନୁଞ୍ଞାତା ହୋତି । ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ – ‘‘ଭଗୱତା କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦି ଅନୁଞ୍ଞାତା’’ତି ଅପ୍ପମାଣିକାଯୋ କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିଯୋ ଧାରେନ୍ତି; ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଆକଡ୍ଢନ୍ତା ଆହିଣ୍ଡନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପମାଣିକାଯୋ କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିଯୋ ଧାରେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପମାଣିକାଯୋ କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିଯୋ ଧାରେଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପମାଣିକାଯୋ କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିଯୋ ଧାରେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୫୩୮।‘‘କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନା କାରଯମାନେନ ପମାଣିକା କାରେତବ୍ବା। ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଚତସ୍ସୋ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିଯା; ତିରିଯଂ ଦ୍ୱେ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ। ତଂ ଅତିକ୍କାମଯତୋ ଛେଦନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୫୩୯।କଣ୍ଡୁପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦି ନାମ ଯସ୍ସ ଅଧୋନାଭି ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କଣ୍ଡୁ ୱା ପୀଳକା ୱା ଅସ୍ସାୱୋ ୱା ଥୁଲ୍ଲକଚ୍ଛୁ ୱା ଆବାଧୋ, ତସ୍ସ ପଟିଚ୍ଛାଦନତ୍ଥାଯ।

କାରଯମାନେନାତି କରୋନ୍ତୋ ୱା କାରାପେନ୍ତୋ ୱା । ପମାଣିକା କାରେତବ୍ବା। ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଚତସ୍ସୋ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିଯା; ତିରିଯଂ ଦ୍ୱେ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ। ତଂ ଅତିକ୍କାମେତ୍ୱା କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପାଚିତ୍ତିଯଂ ଦେସେତବ୍ବଂ।

୫୪୦। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୫୪୧। ଅନାପତ୍ତି ପମାଣିକଂ କରୋତି, ଊନକଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପମାଣାତିକ୍କନ୍ତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ୱିତାନଂ ୱା ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ୱା ସାଣିପାକାରଂ ୱା ଭିସିଂ ୱା ବିମ୍ବୋହନଂ ୱା କରୋତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

କଣ୍ଡୁପଟିଚ୍ଛାଦିସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଅଟ୍ଠମଂ।

୯। ୱସ୍ସିକସାଟିକାସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୪୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱସ୍ସିକସାଟିକା ଅନୁଞ୍ଞାତା ହୋତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ – ''ଭଗୱତା ୱସ୍ସିକସାଟିକା ଅନୁଞ୍ଞାତା''ତି ଅପ୍ପମାଣିକାୟୋ ୱସ୍ସିକସାଟିକାୟୋ ଧାରେନ୍ତି। ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଆକଡ୍ଢନ୍ତା ଆହିଣ୍ଡନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପମାଣିକାୟୋ ୱସ୍ସିକସାଟିକାୟୋ ଧାରେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପମାଣିକାୟୋ ୱସ୍ସିକସାଟିକାୟୋ ଧାରେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପମାଣିକାୟୋ ୱସ୍ସିକସାଟିକାୟୋ ଧାରେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୪୩।''ୱସ୍ସିକସାଟିକଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନା କାରୟମାନେନ ପମାଣିକା କାରେତବ୍ବା। ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଛ ୱିଦତ୍ଥିୟୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିୟା; ତିରିୟଂ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟା। ତଂ ଅତିକ୍କାମୟତୋ ଛେଦନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୫୪୪।ୱସ୍ସିକସାଟିକା ନାମ ୱସ୍ସାନସ୍ସ ଚତୁମାସତ୍ଥାୟ।

କାରୟମାନେନାତି କରୋନ୍ତୋ ୱା କାରାପେନ୍ତୋ ୱା। ପମାଣିକା କାରେତବ୍ବା । ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଛ ୱିଦତ୍ଥିୟୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିୟା; ତିରିୟଂ ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟା। ତଂ ଅତିକ୍କାମେତ୍ୱା କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପାଚିତ୍ତିୟଂ ଦେସେତବ୍ବଂ।

୫୪୫। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୫୪୬। ଅନାପତ୍ତି ପମାଣିକଂ କରୋତି, ଊନକଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପମାଣାତିକ୍କନ୍ତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ୱିତାନଂ ୱା ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ୱା ସାଣିପାକାରଂ ୱା ଭିସିଂ ୱା ବିମ୍ବୋହନଂ ୱା କରୋତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ୱସ୍ସିକସାଟିକାସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ନୱମଂ।

୧୦। ନନ୍ଦସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୪୭। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆୟସ୍ମା ନନ୍ଦୋ ଭଗୱତୋ ମାତୁଚ୍ଛାପୁତ୍ତୋ ଅଭିରୂପୋ ହୋତି ଦସ୍ସନୀୟୋ ପାସାଦିକୋ ଚତୁରଙ୍ଗୁଲୋମକୋ ଭଗୱତା [ଭଗୱତୋ (କ।)]। ସୋ ସୁଗତଚୀୱରପ୍ପମାଣଂ ଚୀୱରଂ ଧାରେତି। ଅଦ୍ଦସଂସୁ ଖୋ ଥେରା ଭିକ୍ଖୂ ଆୟସ୍ମନ୍ତଂ ନନ୍ଦଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ – ''ଭଗୱା ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି ଆସନା ୱୁଟ୍ଠହନ୍ତି। ତେ ଉପଗତେ ଜାନିତ୍ୱା [ଉପଗତଂ ସଞ୍ଜାନିତ୍ୱା (ସ୍ୟା।), ଉପଗତେ ସଞ୍ଜାନିତ୍ୱା (ସୀ।)] ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଆୟସ୍ମା ନନ୍ଦୋ ସୁଗତଚୀୱରପ୍ପମାଣଂ ଚୀୱରଂ ଧାରେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ୱଂ, ନନ୍ଦ, ସୁଗତଚୀୱରପ୍ପମାଣଂ ଚୀୱରଂ ଧାରେସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ୱଂ, ନନ୍ଦ, ସୁଗତଚୀୱରପ୍ପମାଣଂ ଚୀୱରଂ ଧାରେସ୍ସସି! ନେତଂ, ନନ୍ଦ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୪୮ ।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ସୁଗତଚୀୱରପ୍ପମାଣଂ ଚୀୱରଂ କାରାପେୟ୍ୟ ଅତିରେକଂ ୱା, ଛେଦନକଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ । ତତ୍ରିଦଂ ସୁଗତସ୍ସ ସୁଗତଚୀୱରପ୍ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ନୱ ୱିଦତ୍ଥିୟୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିୟା; ତିରିୟଂ ଛ ୱିଦତ୍ଥିୟୋ। ଇଦଂ ସୁଗତସ୍ସ ସୁଗତଚୀୱରପ୍ପମାଣ’’ନ୍ତି।

୫୪୯ ।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ସୁଗତଚୀୱରପ୍ପମାଣଂ[ସୁଗତଚୀୱରଂ (କ।)] ନାମ ଦୀଘସୋ ନୱ ୱିଦତ୍ଥିୟୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିୟା; ତିରିୟଂ ଛ ୱିଦତ୍ଥିୟୋ।

କାରାପେୟ୍ୟାତି କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପାଚିତ୍ତିୟଂ ଦେସେତବ୍ବଂ।

୫୫୦ । ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିୟୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୫୫୧ । ଅନାପତ୍ତି ଊନକଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ୱିତାନଂ ୱା ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ୱା ସାଣିପାକାରଂ ୱା ଭିସିଂ ୱା ବିବ୍ବୋହନଂ ୱା କରୋତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନନ୍ଦସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ ଦସମଂ।

ରତନୱଗ୍ଗୋ [ରାଜୱଗ୍ଗୋ (ସୀ।)] ନୱମୋ।

ତସ୍ସୁଦ୍ଦାନଂ –

ରଞ୍ଞୋ ଚ ରତନଂ ସନ୍ତଂ, ସୂଚି ମଞ୍ଚଞ୍ଚ ତୂଲିକଂ;

ନିସୀଦନଞ୍ଚ କଣ୍ଡୁଞ୍ଚ, ୱସ୍ସିକା ସୁଗତେନ ଚାତି।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଆୟସ୍ମନ୍ତୋ, ଦ୍ୱେନୱୁତି ପାଚିତ୍ତିୟା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାୟସ୍ମନ୍ତେ ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ଦୁତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ତତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାୟସ୍ମନ୍ତୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀତି।

ଖୁଦ୍ଦକଂ ସମତ୍ତଂ।

ପାଚିତ୍ତିୟକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୬। ପାଟିଦେସନୀଯକଣ୍ଡଂ

୧। ପଠମପାଟିଦେସନୀଯସିକ୍ଖାପଦଂ

ଇମେ ଖୋ ପନାଯସ୍ମନ୍ତୋ ଚତ୍ତାରୋ ପାଟିଦେସନୀଯା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୫୫୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସାଵତ୍ଥିଯଂ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ଵା ପଟିକ୍କମନକାଲେ ଅଞ୍ଞତରଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ଵା ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ହନ୍ଦାଯ୍ଯ, ଭିକ୍ଖଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହା’’ତି। ‘‘ସୁଟ୍ଠୁ, ଭଗିନୀ’’ତି ସବ୍ବେଵ ଅଗ୍ଗହେସି। ସା ଉପକଟ୍ଠେ କାଲେ ନାସକ୍ଖି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ, ଛିନ୍ନଭତ୍ତା ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁତିଯମ୍ପି ଦିଵସଂ…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଦିଵସଂ ସାଵତ୍ଥିଯଂ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ଵା ପଟିକ୍କମନକାଲେ ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପସ୍ସିତ୍ଵା ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ହନ୍ଦାଯ୍ଯ, ଭିକ୍ଖଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହା’’ତି। ‘‘ସୁଟ୍ଠୁ, ଭଗିନୀ’’ତି ସବ୍ବେଵ ଅଗ୍ଗହେସି। ସା ଉପକଟ୍ଠେ କାଲେ ନାସକ୍ଖି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ, ଛିନ୍ନଭତ୍ତା ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚତୁତ୍ଥେ ଦିଵସେ ରଥିକାଯ ପଵେଧେନ୍ତୀ ଗଚ୍ଛତି। ସେଟ୍ଠି ଗହପତି ରଥେନ ପଟିପଥଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦଵୋଚ – ‘‘ଅପେହାଯ୍ଯେ’’ତି। ସା ଵୋକ୍କମନ୍ତୀ ତତ୍ଥେଵ ପରିପତି। ସେଟ୍ଠି ଗହପତି ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଖମାପେସି – ‘‘ଖମାହାଯ୍ଯେ, ମଯାସି ପାତିତା’’ତି। ‘‘ନାହଂ, ଗହପତି, ତଯା ପାତିତା। ଅପିଚ, ଅହମେଵ ଦୁବ୍ବଲା’’ତି। ‘‘କିସ୍ସ ପନ ତ୍ଵଂ, ଅଯ୍ଯେ, ଦୁବ୍ବଲା’’ତି? ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ସେଟ୍ଠି ଗହପତି ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଘରଂ ନେତ୍ଵା ଭୋଜେତ୍ଵା ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ଯତି ଵିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ହତ୍ଥତୋ ଆମିସଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତି! କିଚ୍ଛଲାଭୋ ମାତୁଗାମୋ’’ତି!

ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତସ୍ସ ସେଟ୍ଠିସ୍ସ ଗହପତିସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ଯନ୍ତସ୍ସ ଵିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ହତ୍ଥତୋ ଆମିସଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସତୀ’’ତି …ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ଵଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ହତ୍ଥତୋ ଆମିସଂ ପଟିଗ୍ଗହେସୀତି ? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ‘‘ଞାତିକା ତେ, ଭିକ୍ଖୁ, ଅଞ୍ଞାତିକା’’ତି? ‘‘ଅଞ୍ଞାତିକା, ଭଗଵା’’ତି। ‘‘ଅଞ୍ଞାତକୋ, ମୋଘପୁରିସ, ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ନ ଜାନାତି ପତିରୂପଂ ଵା ଅପ୍ପତିରୂପଂ ଵା ସନ୍ତଂ ଵା ଅସନ୍ତଂ ଵା। କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ଵଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ହତ୍ଥତୋ ଆମିସଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

୫୫୩।‘‘ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅନ୍ତରଘରଂ ପଵିଟ୍ଠାଯ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ଵା ଭୋଜନୀଯଂ ଵା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଖାଦେଯ୍ଯ ଵା ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ଯ ଵା, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା – ‘ଗାରଯ୍ହଂ, ଆଵୁସୋ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାଯଂ ପାଟିଦେସନୀଯଂ, ତଂ ପଟିଦେସେମୀ’’’ତି।

୫୫୪।ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ଅଞ୍ଞାତିକା ନାମ ମାତିତୋ ଵା । ପିତିତୋ ଵା ଯାଵ ସତ୍ତମା ପିତାମହଯୁଗା ଅସମ୍ବଦ୍ଧା।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ଅନ୍ତରଘରଂ ନାମ ରଥିକା ବ୍ଯୂହଂ ସିଙ୍ଘାଟକଂ ଘରଂ।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାଵଜୀଵିକଂ ଠପେତ୍ଵା ଅଵସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ। ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ।

୫୫୫। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଅଞ୍ଞାତିକସଞ୍ଞୀ ଅନ୍ତରଘରଂ ପଵିଟ୍ଠାଯ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ଵା ଭୋଜନୀଯଂ ଵା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଖାଦତି ଵା ଭୁଞ୍ଜତି ଵା, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଵେମତିକୋ ଅନ୍ତରଘରଂ ପଵିଟ୍ଠାଯ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ଵା ଭୋଜନୀଯଂ ଵା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ଵା

ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ। ଅଞ୍ଞାତିକାଯ ଞାତିକସଞ୍ଞୀ ଅନ୍ତରଘରଂ ପୱିଟ୍ଠାଯ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ।

ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଆହାରତ୍ଥାଯ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା – ''ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ଅଞ୍ଞାତିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞାତିକାଯ ଞାତିକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୫୫୬। ଅନାପତ୍ତି ଞାତିକାଯ, ଦାପେତି ନ ଦେତି, ଉପନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଦେତି ଅନ୍ତରାରାମେ, ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯେ, ତିତ୍ଥିଯସେଯ୍ୟାଯ, ପଟିକ୍କମନେ , ଗାମତୋ ନୀହରିତ୍ୱା ଦେତି, ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ''ସତି ପଚ୍ଚଯେ ପରିଭୁଞ୍ଜା''ତି ଦେତି, ସିକ୍ଖମାନାଯ, ସାମଣେରିଯା, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମପାଟିଦେସନୀଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯପାଟିଦେସନୀଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୫୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ କୁଲେସୁ ନିମନ୍ତିତା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱୋସାସନ୍ତିଯୋ ଠିତା ହୋନ୍ତି – ''ଇଧ ସୂପଂ ଦେଥ, ଇଧ ଓଦନଂ ଦେଥା''ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଯାୱଦତ୍ଥଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ଅଞ୍ଞେ ଭିକ୍ଖୂ ନ ଚିତ୍ତରୂପଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱୋସାସନ୍ତିଯୋ ନ ନିୱାରେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱୋସାସନ୍ତିଯୋ ନ ନିୱାରେଥାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା …ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱୋସାସନ୍ତିଯୋ ନ ନିୱାରେସ୍ସଥ ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

୫୫୮।''ଭିକ୍ଖୂପନେୱ କୁଲେସୁ ନିମନ୍ତିତା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ତତ୍ର ଚେ ସା [ତତ୍ର ଚେ (ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୁନୀ ୱୋସାସମାନରୂପା ଠିତା ହୋତି – 'ଇଧ ସୂପଂ ଦେଥ, ଇଧ ଓଦନଂ ଦେଥା'ତି, ତେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅପସାଦେତବ୍ବା – 'ଅପସକ୍କ ତାୱ, ଭଗିନି, ଯାୱ ଭିକ୍ଖୂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀ'ତି। ଏକସ୍ସ ଚେପି [ଏକସ୍ସପି ଚେ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୁନୋ ନ ପଟିଭାସେଯ୍ୟ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅପସାଦେତୁଂ – 'ଅପସକ୍କ ତାୱ, ଭଗିନି, ଯାୱ ଭିକ୍ଖୂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀ'ତି ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତେହି ଭିକ୍ଖୂହି – 'ଗାରଯ୍ହଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିମ୍ହା ଅସପ୍ପାଯଂ ପାଟିଦେସନୀଯଂ, ତଂ ପଟିଦେସେମା'''ତି।

୫୫୯।ଭିକ୍ଖୂ ପନେୱ କୁଲେସୁ ନିମନ୍ତିତା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି କୁଲଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି କୁଲାନି – ଖତ୍ତିଯକୁଲଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲଂ, ୱେସ୍ସକୁଲଂ, ସୁଦ୍ଦକୁଲଂ।

ନିମନ୍ତିତା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ ଭୋଜନେନ ନିମନ୍ତିତା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି।

ଭିକ୍ଖୁନୀ ନାମ ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ଉପସମ୍ପନ୍ନା।

ୱୋସାସନ୍ତୀ ନାମ ଯଥାମିତ୍ତତା ଯଥାସନ୍ଦିଟ୍ଠତା ଯଥାସମ୍ଭତ୍ତତା ଯଥାସମାନୁପଜ୍ଝାଯକତା ଯଥାସମାନାଚରିଯକତା – ''ଇଧ ସୂପଂ ଦେଥ, ଇଧ ଓଦନଂ ଦେଥା''ତି। ଏସା ୱୋସାସନ୍ତୀ ନାମ।

ତେହି ଭିକ୍ଖୂହୀତି ଭୁଞ୍ଜମାନେହି ଭିକ୍ଖୂହି।

ସା ଭିକ୍ଖୁନୀତି ଯା ସା ୱୋସାସନ୍ତୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ।

ତେହି ଭିକ୍ଖୂହି ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅପସାଦେତବ୍ବା – ''ଅପସକ୍କ ତାୱ, ଭଗିନି, ଯାୱ ଭିକ୍ଖୂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀ''ତି। ଏକସ୍ସ ଚେପି [ଏକସ୍ସପି ଚେ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୁନୋ ଅନପସାଦିତୋ [ଅନପସାଦିତେ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] – ''ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ।

୫୬୦। ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ୱୋସାସନ୍ତିୟା ନ ନିୱାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀୟସ୍ସ । ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ୱେମତିକୋ ୱୋସାସନ୍ତିୟା ନ ନିୱାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ୱୋସାସନ୍ତିୟା ନ ନିୱାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀୟସ୍ସ।

ଏକତୋଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ୱୋସାସନ୍ତିୟା ନ ନିୱାରେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୫୬୧। ଅନାପତ୍ତି ଅତ୍ତନୋ ଭତ୍ତଂ ଦାପେତି ନ ଦେତି, ଅଞ୍ଞେସଂ ଭତ୍ତଂ ଦେତି ନ ଦାପେତି, ଯଂ ନ ଦିନ୍ନଂ ତଂ ଦାପେତି, ଯତ୍ଥ ନ ଦିନ୍ନଂ ତତ୍ଥ ଦାପେତି, ସବ୍ବେସଂ ସମକଂ ଦାପେତି, ସିକ୍ଖମାନା ୱୋସାସତି, ସାମଣେରୀ ୱୋସାସତି, ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି ଠପେତ୍ୱା ସବ୍ବତ୍ଥ, ଅନାପତ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିୟପାଟିଦେସନୀୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିୟପାଟିଦେସନୀୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୬୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାୱତ୍ଥିୟଂ ଅଞ୍ଞତରଂ କୁଲଂ ଉଭତୋପସନ୍ନଂ ହୋତି। ସଦ୍ଧାୟ ୱଡ୍ଢତି, ଭୋଗେନ ହାୟତି, ଯଂ ତସ୍ମିଂ କୁଲେ ଉପ୍ପଜ୍ଜତି ପୁରେଭତ୍ତଂ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ତଂ ସବ୍ବଂ ଭିକ୍ଖୂନଂ ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତ୍ୱା ଅପ୍ପେକଦା ଅନସିତା ଅଚ୍ଛନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତି! ଇମେ ଇମେସଂ ଦତ୍ୱା ଅପ୍ପେକଦା ଅନସିତା ଅଚ୍ଛନ୍ତୀ''ତି!! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଯଂ କୁଲଂ ସଦ୍ଧାୟ ୱଡ୍ଢତି, ଭୋଗେନ ହାୟତି ଏୱରୂପସ୍ସ କୁଲସ୍ସ ଞତ୍ତିଦୁତିୟେନ କମ୍ମେନ ସେକ୍ଖସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୫୬୩। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ କୁଲଂ ସଦ୍ଧାୟ ୱଡ୍ଢତି, ଭୋଗେନ ହାୟତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ କୁଲସ୍ସ ସେକ୍ଖସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ କୁଲଂ ସଦ୍ଧାୟ ୱଡ୍ଢତି, ଭୋଗେନ ହାୟତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ କୁଲସ୍ସ ସେକ୍ଖସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ କୁଲସ୍ସ ସେକ୍ଖସମ୍ମୁତିୟା ଦାନଂ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ କୁଲସ୍ସ ସେକ୍ଖସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ସେକ୍ଖସମ୍ମତାନି କୁଲାନି, ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ତଥାରୂପେସୁ ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୁ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦେୟ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା – 'ଗାରୟ୍ହଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାୟଂ ପାଟିଦେସନୀୟଂ ତଂ ପଟିଦେସେମୀ'''ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୬୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାୱତ୍ଥିୟଂ ଉସ୍ସୱୋ ହୋତି। ମନୁସ୍ସା ଭିକ୍ଖୂ ନିମନ୍ତେତ୍ୱା ଭୋଜେନ୍ତି। ତମ୍ପି ଖୋ କୁଲଂ ଭିକ୍ଖୂ ନିମନ୍ତେସି। ଭିକ୍ଖୂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନାଧିୱାସେନ୍ତି – ''ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭଗୱତା ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୁ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦିତୁଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ''ନ୍ତି। ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କିଂ ନୁ ଖୋ ନାମ ଅମ୍ହାକଂ ଜୀୱିତେନ ଯଂ ଅୟ୍ୟା ଅମ୍ହାକଂ ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିମନ୍ତିତେନ ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୁ

ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦିତୁଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ସେକ୍ଖସମ୍ମତାନି କୁଲାନି, ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ତଥାରୂପେସୁ ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୁ ପୁବ୍ବେ ଅନିମନ୍ତିତୋଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦେୟ୍ୟୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା – ‘ଗାରୟ୍ହଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାଯଂ ପାଟିଦେସନୀଯଂ, ତଂ ପଟିଦେସେମୀ’’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୬୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ତସ୍ସ କୁଲସ୍ସ କୁଲୂପକୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ଯେନ ତଂ କୁଲଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଭୁଞ୍ଜଥ, ଭନ୍ତେ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ – ‘‘ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଅନିମନ୍ତିତେନ ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୁ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦିତୁଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ’’ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତୋ ନ ପଟିଗ୍ଗହେସି; ନାସକ୍ଖି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ; ଛିନ୍ନଭତ୍ତୋ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରାମଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୁ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦିତୁଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୬୬।‘‘ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ସେକ୍ଖସମ୍ମତାନି କୁଲାନି, ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ତଥାରୂପେସୁ ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୁ ପୁବ୍ବେ ଅନିମନ୍ତିତୋ ଅଗିଲାନୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦେୟ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା – ‘ଗାରୟ୍ହଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାଯଂ ପାଟିଦେସନୀଯଂ, ତଂ ପଟିଦେସେମୀ’’ତି।

୫୬୭।ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ସେକ୍ଖସମ୍ମତାନି କୁଲାନୀତି ସେକ୍ଖସମ୍ମତଂ ନାମ କୁଲଂ ଯଂ କୁଲଂ ସଦ୍ଧାଯ ୱଡ୍ଢତି, ଭୋଗେନ ହାଯତି। ଏୱରୂପସ୍ସ କୁଲସ୍ସ ଞତ୍ତିଦୁତିଯେନ କମ୍ମେନ ସେକ୍ଖସମ୍ମୁତି ଦିନ୍ନା ହୋତି।

ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ତଥାରୂପେସୁ ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୂତି ଏୱରୂପେସୁ ସେକ୍ଖସମ୍ମତେସୁ କୁଲେସୁ।

ଅନିମନ୍ତିତୋ ନାମ ଅଜ୍ଜତନାଯ ୱା ସ୍ୱାତନାଯ ୱା ଅନିମନ୍ତିତୋ, ଘରୂପଚାରଂ ଓକ୍କମନ୍ତେ ନିମନ୍ତେତି, ଏସୋ ଅନିମନ୍ତିତୋ ନାମ।

ନିମନ୍ତିତୋ ନାମ ଅଜ୍ଜତନାଯ ୱା ସ୍ୱାତନାଯ ୱା ନିମନ୍ତିତୋ, ଘରୂପଚାରଂ ଅନୋକ୍କମନ୍ତେ ନିମନ୍ତେତି, ଏସୋ ନିମନ୍ତିତୋ ନାମ।

ଅଗିଲାନୋ ନାମ ସକ୍କୋତି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ।

ଗିଲାନୋ ନାମ ନ ସକ୍କୋତି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

ଅନିମନ୍ତିତୋ ଅଗିଲାନୋ ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ।

୫୬୮। ସେକ୍ଖସମ୍ମତେ ସେକ୍ଖସମ୍ମତସଞ୍ଞୀ ଅନିମନ୍ତିତୋ ଅଗିଲାନୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂୱ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ। ସେକ୍ଖସମ୍ମତେ ୱେମତିକୋ…ପେ… ସେକ୍ଖସମ୍ମତେ ଅସେକ୍ଖସମ୍ମତସଞ୍ଞୀ ଅନିମନ୍ତିତୋ ଅଗିଲାନୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା

ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀୟସ୍ସ।

ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଆହାରତ୍ଥାୟ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସେକ୍ଖସମ୍ମତେ ସେକ୍ଖସମ୍ମତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସେକ୍ଖସମ୍ମତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅସେକ୍ଖସମ୍ମତେ ଅସେକ୍ଖସମ୍ମତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୫୬୯। ଅନାପତ୍ତି ନିମନ୍ତିତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ନିମନ୍ତିତସ୍ସ ୱା ଗିଲାନସ୍ସ ୱା ସେସକଂ ଭୁଞ୍ଜତି , ଅଞ୍ଞେସଂ ଭିକ୍ଖା ତତ୍ଥ ପଞ୍ଞତ୍ତା ହୋତି, ଘରତୋ ନୀହରିତ୍ୱା ଦେନ୍ତି, ନିଚ୍ଚଭତ୍ତେ, ସଲାକଭତ୍ତେ, ପକ୍ଖିକେ, ଉପୋସଥିକେ, ପାଟିପଦିକେ, ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ – ''ସତି ପଚ୍ଚୟେ ପରିଭୁଞ୍ଜା''ତି ଦେତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତତିୟପାଟିଦେସନୀୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥପାଟିଦେସନୀୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୫୭୦। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସକ୍କେସୁ ୱିହରତି କପିଲୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ନିଗ୍ରୋଧାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାକିୟଦାସକା ଅୱରୁଦ୍ଧା ହୋନ୍ତି। ସାକିୟାନିୟୋ ଇଚ୍ଛନ୍ତି ଆରଞ୍ଞକେସୁ ସେନାସନେସୁ ଭତ୍ତଂ କାତୁଂ। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ସାକିୟଦାସକା – ''ସାକିୟାନିୟୋ କିର ଆରଞ୍ଞକେସୁ ସେନାସନେସୁ ଭତ୍ତଂ କତ୍ତୁକାମା''ତି। ତେ ମଗ୍ଗେ ପରିୟୁଟ୍ଠିଂସୁ। ସାକିୟାନିୟୋ ପଣୀତଂ ଖାଦନୀୟଂ ଭୋଜନୀୟଂ ଆଦାୟ ଆରଞ୍ଞକଂ ସେନାସନଂ ଅଗମଂସୁ। ସାକିୟଦାସକା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ସାକିୟାନିୟୋ ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ ଚ ଦୂସେସୁଞ୍ଚ। ସାକିୟା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ତେ ଚୋରେ ସଭଣ୍ଡେ [ସହ ଭଣ୍ଡେନ (କ।)] ଗହେତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭଦନ୍ତା ଆରାମେ ଚୋରେ ପଟିୱସନ୍ତେ ନାରୋଚେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ସାକିୟାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଦସ ଅତ୍ଥୱସେ ପଟିଚ୍ଚ – ସଙ୍ଘସୁଟ୍ଠୁତାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

''ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ଆରଞ୍ଞକାନି ସେନାସନାନି ସାସଙ୍କସମ୍ମତାନି ସପ୍ପଟିଭୟାନି, ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ତଥାରୂପେସୁ ସେନାସନେସୁ[ସେନାସନେସୁ ୱିହରନ୍ତୋ (ସୀ। ସ୍ୟା।)]ପୁବ୍ବେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତଂ ଖାଦନୀୟଂୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ଅଜ୍ଝାରାମେ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦେୟ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା – 'ଗାରୟ୍ହଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାୟଂ ପାଟିଦେସନୀୟଂ ତଂ ପଟିଦେସେମୀ'''ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୫୭୧। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଭିକ୍ଖୁ ଆରଞ୍ଞକେସୁ ସେନାସନେସୁ ଗିଲାନୋ ହୋତି । ମନୁସ୍ସା ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ଆଦାୟ ଆରଞ୍ଞକଂ ସେନାସନଂ ଅଗମଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଭୁଞ୍ଜଥ, ଭନ୍ତେ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ – ''ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ଆରଞ୍ଞକେସୁ ସେନାସନେସୁ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦିତୁଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତୋ ନ ପଟିଗ୍ଗହେସି, ନାସକ୍ଖି ପିଣ୍ଡାୟ ଚରିତୁଂ [ପୱିସିତୁଂ (କ।)], ଛିନ୍ନଭତ୍ତୋ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଆରଞ୍ଞକେସୁ ସେନାସନେସୁ ପୁବ୍ବେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତଂ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦିତୁଂ ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

୫୭୨।''ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ଆରଞ୍ଞକାନି ସେନାସନାନି ସାସଙ୍କସମ୍ମତାନି ସପ୍ପଟିଭୟାନି, ଯୋ ପନ ଭିକ୍ଖୁ ତଥାରୂପେସୁ ସେନାସନେସୁ ପୁବ୍ବେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତଂ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ଅଜ୍ଝାରାମେ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଅଗିଲାନୋ ଖାଦେୟ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା – 'ଗାରୟ୍ହଂ, ଆୱୁସୋ, ଧମ୍ମଂଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାୟଂ ପାଟିଦେସନୀୟଂ, ତଂ ପଟିଦେସେମୀ'''ତି।

୫୭୩।ଯାନି ଖୋ ପନ ତାନି ଆରଞ୍ଞକାନି ସେନାସନାନୀତି ଆରଞ୍ଞକଂ ନାମ ସେନାସନଂ ପଞ୍ଚଧନୁସତିକଂ ପଚ୍ଛିମଂ।

ସାସଙ୍କଂ ନାମ ଆରାମେ ଆରାମୂପଚାରେ ଚୋରାନଂ ନିୱିଟ୍ଠୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ଭୁତ୍ତୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ଠିତୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ନିସିନ୍ନୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ନିପନ୍ନୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି।

ସପ୍ପଟିଭଯଂ ନାମ ଆରାମେ ଆରାମୂପଚାରେ ଚୋରେହି ମନୁସ୍ସା ହତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ୱିଲୁତ୍ତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ଆକୋଟିତା ଦିସ୍ସନ୍ତି।

ଯୋ ପନାତି ଯୋ ଯାଦିସୋ…ପେ… ଭିକ୍ଖୂତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତୋ ଭିକ୍ଖୂତି।

ତଥାରୂପେସୁ ସେନାସନେସୂତି ଏୱରୂପେସୁ ସେନାସନେସୁ।

ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ପଟିସଂୱିଦିତଂ, ଏତଂ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ। ଆରାମଂ ଆରାମୂପଚାରଂ ଠପେତ୍ୱା ପଟିସଂୱିଦିତଂ, ଏତଂ [ଏତମ୍ପି (ସୀ।)] ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ।

ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ ଯୋ କୋଚି ଇତ୍ଥୀ ୱା ପୁରିସୋ ୱା ଆରାମଂ ଆରାମୂପଚାରଂ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଆରୋଚେତି – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମସ୍ସ, ଭନ୍ତେ, ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଆହରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି। ସଚେ ସାସଙ୍କଂ ହୋତି, ସାସଙ୍କନ୍ତି ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ; ସଚେ ସପ୍ପଟିଭଯଂ ହୋତି, ସପ୍ପଟିଭଯନ୍ତି ଆଚିକ୍ଖିତବ୍ବଂ; ସଚେ – ‘‘ହୋତୁ, ଭନ୍ତେ, ଆହରିଯିସ୍ସତୀ’’ତି ଭଣତି, ଚୋରା ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ମନୁସ୍ସା ଇଧୂପଚରନ୍ତି ଅପସକ୍କଥା’’ତି। ଯାଗୁଯା ପଟିସଂୱିଦିତେ ତସ୍ସା ପରିୱାରୋ ଆହରିଯ୍ୟତି, ଏତଂ ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ। ଭତ୍ତେନ ପଟିସଂୱିଦିତେ ତସ୍ସ ପରିୱାରୋ ଆହରିଯ୍ୟତି, ଏତଂ ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ । ଖାଦନୀଯେନ ପଟିସଂୱିଦିତେ ତସ୍ସ ପରିୱାରୋ ଆହରିଯ୍ୟତି, ଏତଂ ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ। କୁଲେନ ପଟିସଂୱିଦିତେ ଯୋ ତସ୍ମିଂ କୁଲେ ମନୁସ୍ସୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଆହରତି, ଏତଂ ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ। ଗାମେନ ପଟିସଂୱିଦିତେ ଯୋ ତସ୍ମିଂ ଗାମେ ମନୁସ୍ସୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଆହରତି, ଏତଂ ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ। ପୂଗେନ ପଟିସଂୱିଦିତେ ଯୋ ତସ୍ମିଂ ପୂଗେ ମନୁସ୍ସୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଆହରତି, ଏତଂ ପଟିସଂୱିଦିତଂ ନାମ।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

ଅଜ୍ଝାରାମୋ ନାମ ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆରାମସ୍ସ ଅନ୍ତୋଆରାମୋ। ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଉପଚାରୋ।

ଅଗିଲାନୋ ନାମ ସକ୍କୋତି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ [ଗନ୍ତୁଂ (କ।)]।

ଗିଲାନୋ ନାମ ନ ସକ୍କୋତି ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତୁଂ [ଗନ୍ତୁଂ (କ।)]।

ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତଂ ଅଗିଲାନୋ ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ।

୫୭୪। ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତସଞ୍ଞୀ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଅଜ୍ଝାରାମେ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଅଗିଲାନୋ ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ। ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତେ ୱେମତିକୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଅଜ୍ଝାରାମେ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଅଗିଲାନୋ ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ। ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତେ ପଟିସଂୱିଦିତସଞ୍ଞୀ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଅଜ୍ଝାରାମେ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଅଗିଲାନୋ ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ।

ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଆହାରତ୍ଥାଯ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଟିସଂୱିଦିତେ ଅପ୍ପଟିସଂୱିଦିତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଟିସଂୱିଦିତେ ୱେମତିକୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଟିସଂୱିଦିତେ ପଟିସଂୱିଦିତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୫୭୫। ଅନାପତ୍ତି ପଟିସଂୱିଦିତେ, ଗିଲାନସ୍ସ, ପଟିସଂୱିଦିତେ ୱା ଗିଲାନସ୍ସ ୱା ସେସକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ବହାରାମେ ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଅନ୍ତୋଆରାମେ ଭୁଞ୍ଜତି, ତତ୍ଥ ଜାତକଂ ମୂଲଂ ୱା ତଚଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ପୁପ୍ଫଂ ୱା ଫଲଂ ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ସତି ପଚ୍ଚଯେ

ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚତୁତ୍ଥପାଟିଦେସନୀଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ଚତ୍ତାରୋ ପାଟିଦେସନୀଯା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାଯସ୍ମନ୍ତେ ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ଦୁତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ତତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାଯସ୍ମନ୍ତୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

ପାଟିଦେସନୀଯକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୭। ସେଖିଯକଣ୍ଡଂ

୧। ପରିମଣ୍ଡଲୱଗ୍ଗୋ

ଇମେ ଖୋ ପନାଯସ୍ମନ୍ତୋ ସେଖିଯା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୫୭୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତା ନିୱାସେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍କପୁତ୍ତିଯା ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତା ନିୱାସେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋ’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତା ନିୱାସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯେ ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତା ନିୱାସେଥା’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତା ନିୱାସେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ଯାଥ –

‘‘ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେତବ୍ବଂ ନାଭିମଣ୍ଡଲଂ ଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତେନ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପୁରତୋ ୱା ପଚ୍ଛତୋ ୱା ଓଲମ୍ବେନ୍ତୋ ନିୱାସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ,

ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୭୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତା ପାରୁପନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ପରିମଣ୍ଡଲଂ ପାରୁପିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ପରିମଣ୍ଡଲଂ ପାରୁପିତବ୍ବଂ ଉଭୋ କଣ୍ଣେ ସମଂ କତ୍ୱା। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପୁରତୋ ୱା ପଚ୍ଛତୋ ୱା ଓଲମ୍ବେନ୍ତୋ ପାରୁପତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ,

ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୭୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କାଯଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ଅନ୍ତରଘରେଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ କାଯଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ,

ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୭୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କାଯଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସୁପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ କାଯଂ ୱିୱରିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ୱାସୂପଗତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ହତ୍ଥମ୍ପି ପାଦମ୍ପି କୀଳଆପେନ୍ତା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ସୁସଂୱୁତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସୁସଂୱୁତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ହତ୍ଥଂ ୱା ପାଦଂ ୱା କୀଳଆପେନ୍ତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ହତ୍ଥମ୍ପି ପାଦମ୍ପି କୀଳଆପେନ୍ତା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ସୁସଂୱୁତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସୁସଂୱୁତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ହତ୍ଥଂ ୱା ପାଦଂ ୱା କୀଳଆପେନ୍ତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ଓଲୋକେନ୍ତା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁନା ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ ଯୁଗମତ୍ତଂ ପେକ୍ଖନ୍ତେନ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ତହଂ ତହଂ ଓଲୋକେନ୍ତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ,

ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ଓଲୋକେନ୍ତା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ଓକ୍ଖିତ୍ତଚକ୍ଖୁନା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ ଯୁଗମତ୍ତଂ ପେକ୍ଖନ୍ତେନ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ତହଂ ତହଂ ଓଲୋକେନ୍ତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ,

ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଏକତୋ ଵା ଉଭତୋ ଵା ଉକ୍ଖିପିତ୍ଵା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ,

ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନଵମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଉକ୍ଖିତ୍ତକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଏକତୋ ଵା ଉଭତୋ ଵା ଉକ୍ଖିପିତ୍ଵା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଵାସୂପଗତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପରିମଣ୍ଡଲୱଗ୍ଗୋ ପଠମୋ।

୨। ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକୱଗ୍ଗୋ

୫୮୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମହାହସିତଂ ହସନ୍ତା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ମହାହସିତଂ ହସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ହସନୀଯସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ମିହିତମତ୍ତଂ କରୋତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ମହାହସିତଂ ହସନ୍ତା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ମହାହସିତଂ ହସନ୍ତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ହସନୀଯସ୍ମିଂ ୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ମିହିତମତ୍ତଂ କରୋତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦଂ ମହାସଦ୍ଦଂ କରୋନ୍ତା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

''ଅପ୍ପସଦ୍ଦୋ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ଅପ୍ପସଦ୍ଦେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦଂ ମହାସଦ୍ଦଂ କରୋନ୍ତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୮୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦଂ ମହାସଦ୍ଦଂ କରୋନ୍ତା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

''ଅପ୍ପସଦ୍ଦୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ଅପ୍ପସଦ୍ଦେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉଚ୍ଚାସଦ୍ଦଂ ମହାସଦ୍ଦଂ କରୋନ୍ତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି କାଯଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତା…ପେ…।

''ନ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। କାଯଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଗନ୍ତବ୍ବଂ । ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି କାଯଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି, କାଯଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତା…ପେ…।

''ନ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। କାଯଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ଵା ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ କାଯପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି କାଯଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଵାସୂପଗତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ବାହୁଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତା…ପେ…।

''ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ବାହୁଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି ବାହୁଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି ବାହୁଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତା…ପେ…।

''ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ବାହୁଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ଵା ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ବାହୁପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି

ବାହୁଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ୱାସୂପଗତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡକସ୍ସ ଆରାମେ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି ସୀସଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତା…ପେ…।

''ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ସୀସଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି ସୀସଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି ସୀସଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତା…ପେ…।

''ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ସୀସଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ନିସୀଦିତବ୍ବଂ । ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସୀସପ୍ପଚାଲକଂ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି ସୀସଂ ଓଲମ୍ବେନ୍ତୋ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ୱାସୂପଗତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଉଜ୍ଜଗ୍ଘିକୱଗ୍ଗୋ ଦୁତିଯୋ।

୩। ଖମ୍ଭକତୱଗ୍ଗୋ

୫୯୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଖମ୍ଭକତା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ଖମ୍ଭକତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ଖମ୍ଭକତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଏକତୋ ୱା ଉଭତୋ ୱା ଖମ୍ଭଂ କତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ

ଖମ୍ଭକତା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଖମ୍ଭକତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଖମ୍ଭକତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଏକତୋ ୱା ଉଭତୋ ୱା ଖମ୍ଭଂ କତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ୱାସୂପଗତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସସୀସଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସସୀସଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫୯୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସସୀସଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତୋ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତେନ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସସୀସଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ୱାସୂପଗତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନୌକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗମିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଉକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗନ୍ତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉକ୍କୁଟିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ [ପଲ୍ଲତ୍ତିକାଯ (କ।)] ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ହତ୍ଥପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ୱା ଦୁସ୍ସପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ୱା ଅନ୍ତରଘରେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ୱାସୂପଗତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ,

ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି ଛଡ୍ଡେତୁକାମା ୱିଯ…ପେ…।

‘‘ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଅସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି ଛଡ୍ଡେତୁକାମୋ ୱିଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ଓଲୋକେନ୍ତା ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି, ଆକିରନ୍ତେପି ଅତିକ୍କନ୍ତେପି [ଅତିକ୍କମନ୍ତେପି (ସୀ।)] ନ ଜାନନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ପତ୍ତସଞ୍ଞୀ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ପତ୍ତସଞ୍ଞିନା ପିଣ୍ଡପାତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ତହଂ ତହଂ ଓଲୋକେନ୍ତୋ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତା ସୂପଞ୍ଞେୱ ବହୁଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ସମସୂପକଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସୂପୋ ନାମ ଦ୍ୱେ ସୂପା – ମୁଗ୍ଗସୂପୋ, ମାସସୂପୋ। ହତ୍ଥହାରିଯୋ ସମସୂପକୋ ପିଣ୍ଡପାତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସୂପଞ୍ଞେୱ ବହୁଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ରସରସେ, ଞାତକାନଂ ପୱାରିତାନଂ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଥୂପୀକତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ସମତିତ୍ତିକଂ[ସମତିତ୍ଥିକଂ (କ।)]ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସମତିତ୍ତିକୋ [ସମତିତ୍ଥିକଂ (କ।)] ପିଣ୍ଡପାତୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଥୂପୀକତଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଖମ୍ଭକତଵଗ୍ଗୋ ତତିଯୋ।

୪। ସକ୍କଚ୍ଚଵଗ୍ଗୋ

୬୦୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି ଅଭୁଞ୍ଜିତୁକାମା ଵିଯ…ପେ…।

‘‘ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଅସକ୍କଚ୍ଚଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ,

ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ଓଲୋକେନ୍ତା ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି, ଆକିରନ୍ତେପି ଅତିକ୍କନ୍ତେପି ନ ଜାନନ୍ତି…ପେ… ।

‘‘ପତ୍ତସଞ୍ଞୀପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ପତ୍ତସଞ୍ଞିନା ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ତହଂ ତହଂ ଓଲୋକେନ୍ତୋ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ତହଂ ତହଂ ଓମସିତ୍ଵା [ଓମଦ୍ଦିତ୍ଵା (କ।)] ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ସପଦାନଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସପଦାନଂ ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ତହଂ ତହଂ ଓମସିତ୍ଵା [ଓମଦ୍ଦିତ୍ଵା (କ।)] ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଅଞ୍ଞେସଂ ଦେନ୍ତୋ ଓମସତି, ଅଞ୍ଞସ୍ସ ଭାଜନେ ଆକିରନ୍ତୋ ଓମସତି, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗେ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୦୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତା ସୂପଞ୍ଞେଵ ବହୁଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ସମସୂପକଂ ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ସୂପୋ ନାମ ଦ୍ଵେ ସୂପା – ମୁଗ୍ଗସୂପୋ, ମାସସୂପୋ ହତ୍ଥହାରିଯୋ। ସମସୂପକୋ ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସୂପଞ୍ଞେଵ ବହୁଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ରସରସେ , ଞାତକାନଂ ପଵାରିତାନଂ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଥୂପକତୋ ଓମଦ୍ଦିତ୍ଵା ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ଥୂପକତୋ ଓମଦ୍ଦିତ୍ଵା ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ଥୂପକତୋ ଓମଦ୍ଦିତ୍ଵା ପିଣ୍ଡପାତୋ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଥୂପକତୋ ଓମଦ୍ଦିତ୍ଵା ପିଣ୍ଡପାତଂ ଭୁଞ୍ଜତି ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ପରିତ୍ତକେ ସେସେ ଏକତୋ ସଂକଡ୍ଢିତ୍ଵା ଓମଦ୍ଦିତ୍ଵା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସୂପମ୍ପି ବ୍ୟଞ୍ଜନମ୍ପି ଓଦନେନ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତି ଭିଯ୍ୟୋକମ୍ୟତଂ ଉପାଦାଯ…ପେ…।

''ନସୂପଂ ଵା ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ଵା ଓଦନେନ ପଟିଚ୍ଛାଦେସ୍ସାମି ଭିଯ୍ୟୋକମ୍ୟତଂ ଉପାଦାଯାତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ସୂପଂ ଵା ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ଵା ଓଦନେନ ପଟିଚ୍ଛାଦେତବ୍ବଂ ଭିଯ୍ୟୋକମ୍ୟତଂ ଉପାଦାଯ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସୂପଂ ଵା ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ ଵା ଓଦନେନ ପଟିଚ୍ଛାଦେତି ଭିଯ୍ୟୋକମ୍ୟତଂ ଉପାଦାଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ସାମିକା ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ଵା ଦେନ୍ତି, ନ ଭିଯ୍ୟୋକମ୍ୟତଂ ଉପାଦାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ , ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସୂପମ୍ପି ଓଦନମ୍ପି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ଵିଞ୍ଞାପେତ୍ଵା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ସୂପମ୍ପି ଓଦନମ୍ପି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ଵିଞ୍ଞାପେତ୍ଵା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! କସ୍ସ ସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ମନାପଂ ! କସ୍ସ ସାଦୁଂ ନ ରୁଚ୍ଚତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ

ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ସୂପମ୍ପି ଓଦନମ୍ପି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୂପମ୍ପି ଓଦନମ୍ପି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ସୂପମ୍ପି ଓଦନମ୍ପି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ସୂପଂ ୱା ଓଦନଂ ୱା ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀୟା’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୬୧୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନା ହୋନ୍ତି। ଗିଲାନପୁଚ୍ଛକା ଭିକ୍ଖୂ ଗିଲାନେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କଚ୍ଚାୱୁସୋ, ଖମନୀୟଂ, କଚ୍ଚି ୟାପନୀୟ’’ନ୍ତି? ‘‘ପୁବ୍ବେ ମୟଂ, ଆୱୁସୋ, ସୂପମ୍ପି ଓଦନମ୍ପି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜାମ, ତେନ ନୋ ଫାସୁ ହୋତି। ଇଦାନି ପନ – ‘‘ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ’’ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନ ୱିଞ୍ଞାପେମ, ତେନ ନୋ ନ ଫାସୁ ହୋତୀ’’ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ସୂପମ୍ପି ଓଦନମ୍ପି ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ସୂପଂ ୱା ଓଦନଂ ୱା ଅଗିଲାନୋ ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀୟା’’ତି।

ନ ସୂପଂ ୱା ଓଦନଂ ୱା ଅଗିଲାନେନ ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିୟଂ ପଟିଚ୍ଚ ସୂପଂ ୱା ଓଦନଂ ୱା ଅଗିଲାନୋ ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଞାତକାନଂ ପୱାରିତାନଂ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାନସଞ୍ଞୀ ପରେସଂ ପତ୍ତଂ ଓଲୋକେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଉଜ୍ଝାନସଞ୍ଞୀ ପରେସଂ ପତ୍ତଂ ଓଲୋକେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀୟା’’ତି।

ନ ଉଜ୍ଝାନସଞ୍ଞିନା ପରେସଂ ପତ୍ତୋ ଓଲୋକେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିୟଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉଜ୍ଝାନସଞ୍ଞୀ ପରେସଂ ପତ୍ତଂ ଓଲୋକେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ‘‘ଦସ୍ସାମୀ’’ତି ୱା ‘‘ଦାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ୱା ଓଲୋକେତି, ନ ଉଜ୍ଝାନସଞ୍ଞିସ୍ସ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ମହନ୍ତଂ କବଳଂ କରୋନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନାତିମହନ୍ତଂ କବଳଂ କରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀୟା’’ତି।

ନାତିମହନ୍ତୋ କବଳୋ କାତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିୟଂ ପଟିଚ୍ଚ ମହନ୍ତଂ କବଳଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଖଜ୍ଜକେ, ଫଲାଫଲେ, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗେ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନଓମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଓା ସାଓତ୍ଥିଯଂ ଓିହରତି ଜେତଓନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦୀଘଂ ଆଲୋପଂ କରୋନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ପରିମଣ୍ଡଲଂ ଆଲୋପଂ କରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ପରିମଣ୍ଡଲୋ ଆଲୋପୋ କାତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଦୀଘଂ ଆଲୋପଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଖଜ୍ଜକେ, ଫଲାଫଲେ, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗେ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ସକ୍କଚ୍ଚଓଗ୍ଗୋ ଚତୁତ୍ଥୋ।

୫। କବଳଓଗ୍ଗୋ

୬୧୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଓା ସାଓତ୍ଥିଯଂ ଓିହରତି ଜେତଓନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅନାହଟେ କବଳେ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଓିଓରନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନଅନାହଟେ କବଳେ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଓିଓରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଅନାହଟେ କବଳେ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଓିଓରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଅନାହଟେ କବଳେ ମୁଖଦ୍ୱାରଂ ଓିଓରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଓା ସାଓତ୍ଥିଯଂ ଓିହରତି ଜେତଓନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭୁଞ୍ଜମାନା ସବ୍ବଂ ହତ୍ଥଂ ମୁଖେ ପକ୍ଖିପନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଭୁଞ୍ଜମାନୋ ସବ୍ବଂ ହତ୍ଥଂ ମୁଖେ ପକ୍ଖିପିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖାକରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଭୁଞ୍ଜମାନେନ ସବ୍ବୋ ହତ୍ଥୋ ମୁଖେ ପକ୍ଖିପିତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଭୁଞ୍ଜମାନୋ ସବ୍ବଂ ହତ୍ଥଂ ମୁଖେ ପକ୍ଖିପତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୧୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଓା ସାଓତ୍ଥିଯଂ ଓିହରତି ଜେତଓନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସକବଳେନ ମୁଖେନ ବ୍ୟାହରନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନସକବଳେନ ମୁଖେନ ବ୍ୟାହରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ସକବଳେନ ମୁଖେନ ବ୍ୟାହରିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସକବଳେନ ମୁଖେନ ବ୍ୟାହରତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପିଣ୍ଡୁକ୍ଖେପକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ପିଣ୍ଡୁକ୍ଖେପକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ପିଣ୍ଡୁକ୍ଖେପକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପିଣ୍ଡୁକ୍ଖେପକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଖଜ୍ଜକେ, ଫଲାଫଲେ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ କବଳାୱଚ୍ଛେଦକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ନକବଳାୱଚ୍ଛେଦକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ କବଳାୱଚ୍ଛେଦକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ କବଳାୱଚ୍ଛେଦକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଖଜ୍ଜକେ ଫଲାଫଲେ, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗେ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଅୱଗଣ୍ଡକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ନଅୱଗଣ୍ଡକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖାକରଣୀଯା''ତି।

ନ ଅୱଗଣ୍ଡକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଏକତୋ ୱା ଉଭତୋ ୱା ଗଣ୍ଡଂ କତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଫଲାଫଲେ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ହତ୍ଥନିଦ୍ଧୁନକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ହତ୍ଥନିଦ୍ଧୁନକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ହତ୍ଥନିଦ୍ଧୁନକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ହତ୍ଥନିଦ୍ଧୁନକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, କଚୱରଂ ଛଡ୍ଡେନ୍ତୋ ହତ୍ଥଂ ନିଦ୍ଧୁନାତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସିତ୍ଥାଵକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ସିତ୍ଥାଵକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ସିତ୍ଥାଵକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସିତ୍ଥାଵକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, କଚଵରଂ ଛଡ୍ଡେନ୍ତୋ ସିତ୍ଥଂ ଛଡ୍ଡଯତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି ।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଜିଵ୍ହାନିଚ୍ଛାରକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ନଜିଵ୍ହାନିଚ୍ଛାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ଜିଵ୍ହାନିଚ୍ଛାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଜିଵ୍ହାନିଚ୍ଛାରକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନଵମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଚପୁଚପୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ଚପୁଚପୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ଚପୁଚପୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଚପୁଚପୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

କବଳଵଗ୍ଗୋ ପଞ୍ଚମୋ।

୬। ସୁରୁସୁରୁଵଗ୍ଗୋ

୬୨୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା କୋସମ୍ବିଯଂ ଵିହରତି ଘୋସିତାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରେନ ବ୍ରାହ୍ମଣେନ ସଙ୍ଘସ୍ସ ପଯୋପାନଂ ପଟିଯତ୍ତଂ ହୋତି। ଭିକ୍ଖୂ ସୁରୁସୁରୁକାରକଂ ଖୀରଂ ପିଵନ୍ତି। ଅଞ୍ଞତରୋ ନଟପୁବ୍ବକୋ ଭିକ୍ଖୁ ଏଵମାହ – ''ସବ୍ବୋଯଂ ମଞ୍ଞେ ସଙ୍ଘୋ ସୀତୀକତୋ''ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁ ସଙ୍ଘଂ ଆରବ୍ଭ ଦଵଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତ୍ଵଂ, ଭିକ୍ଖୁ, ସଙ୍ଘଂ ଆରବ୍ଭ ଦଵଂ ଅକାସୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତ୍ଵଂ, ମୋଘପୁରିସ, ସଙ୍ଘଂ ଆରବ୍ଭ ଦଵଂ କରିସ୍ସସି! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ଵା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ବୁଦ୍ଧଂ ଵା ଧମ୍ମଂ ଵା ସଙ୍ଘଂ ଵା ଆରବ୍ଭ ଦଵୋ କାତବ୍ବୋ। ଯୋ କରେଯ୍ୟ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା

ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନେକପରିଯାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ନସୁରୁସୁରୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ସୁରୁସୁରୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସୁରୁସୁରୁକାରକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ହତ୍ଥନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ହତ୍ଥନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ହତ୍ଥନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ହତ୍ଥନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୨୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପତ୍ତନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ପତ୍ତନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ପତ୍ତନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପତ୍ତନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ପରିତ୍ତକେ ସେସେ ଏକତୋ ସଙ୍କଡ୍ଢିତ୍ୱା ନିଲ୍ଲେହିତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୩୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଓଟ୍ଠନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଓଟ୍ଠନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଓଟ୍ଠନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଓଟ୍ଠନିଲ୍ଲେହକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୩୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ଭଗ୍ଗେସୁ ୱିହରତି ସୁସୁମାରଗିରେ [ସୁଂସୁମାରଗିରେ (ସୀ। ସ୍ୟା।), ସଂସୁମାରଗିରେ (କ।)] ଭେସକଳାୱନେ ମିଗଦାଯେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ କୋକନଦେ [କୋକନୁଦେ (କ।)] ପାସାଦେ ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀଯଥାଲକଂ

ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀୟଥାଲକଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା… ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀୟଥାଲକଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀୟଥାଲକଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀୟଥାଲକଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀୟଥାଲକଂ ପଟିଗ୍ଗହେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀୟା’’ତି।

ନ ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀୟଥାଲକୋ ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିୟଂ ପଟିଚ୍ଚ ସାମିସେନ ହତ୍ଥେନ ପାନୀୟଥାଲକଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ‘‘ଧୋୱିସ୍ସାମୀ’’ତି ୱା ‘‘ଧୋୱାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ୱା ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୩୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ଭଗ୍ଗେସୁ ୱିହରତି ସୁସୁମାରଗିରେ ଭେସକଳାୱନେ ମିଗଦାୟେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୂ କୋକନଦେ ପାସାଦେ ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିୟା ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୂ ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୂ ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ମୋଘପୁରିସା ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀୟା’’ତି।

ନ ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେତବ୍ବଂ। ଯୋ ଅନାଦରିୟଂ ପଟିଚ୍ଚ ସସିତ୍ଥକଂ ପତ୍ତଧୋୱନଂ ଅନ୍ତରଘରେ ଛଡ୍ଡେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଉଦ୍ଧରିତ୍ୱା ୱା ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା ୱା ପଟିଗ୍ଗହେ ୱା ନୀହରିତ୍ୱା ୱା ଛଡ୍ଡେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୩୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୂ ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେୟ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀୟା’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୬୩୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୂ ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ନ ଦେସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ଛତ୍ତଂ ନାମ ତୀଣି ଛତ୍ତାନି – ସେତଚ୍ଛତ୍ତଂ, କିଲଞ୍ଜଚ୍ଛତ୍ତଂ, ପଣ୍ଣଚ୍ଛତ୍ତଂ ମଣ୍ଡଲବଦ୍ଧଂ ସଲାକବଦ୍ଧଂ।

ଧମ୍ମୋ ନାମ ବୁଦ୍ଧଭାସିତୋ ସାୱକଭାସିତୋ ଇସିଭାସିତୋ ଦେୱତାଭାସିତୋ ଅତ୍ଥୂପସଞ୍ହିତୋ ଧମ୍ମୂପସଞ୍ହିତୋ।

ଦେସେଯ୍ୟାତି ପଦେନ ଦେସେତି, ପଦେ ପଦେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅକ୍ଖରାଯ ଦେସେତି, ଅକ୍ଖରକ୍ଖରାଯ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନ ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଛତ୍ତପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୩୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଦଣ୍ଡପାଣିସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଦଣ୍ଡପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ଦଣ୍ଡୋ ନାମ ମଜ୍ଝିମସ୍ସ ପୁରିସସ୍ସ ଚତୁହତ୍ଥୋ ଦଣ୍ଡୋ। ତତୋ ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ଅଦଣ୍ଡୋ, ଓମକୋ ଅଦଣ୍ଡୋ।

ନ ଦଣ୍ଡପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଦଣ୍ଡପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୩୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସତ୍ଥପାଣିସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ସତ୍ଥପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ସତ୍ଥଂ ନାମ ଏକତୋଧାରଂ ଉଭତୋଧାରଂ ପହରଣଂ।

ନ ସତ୍ଥପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ସତ୍ଥପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୩୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଆୱୁଧପାଣିସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଆୱୁଧପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ଆୱୁଧଂ ନାମ ଚାପୋ କୋଦଣ୍ଡୋ।

ନ ଆୱୁଧପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଆୱୁଧପାଣିସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ସୁରୁସୁରୁୱଗ୍ଗୋ ଛଟ୍ଠୋ।

୭। ପାଦୁକୱଗ୍ଗୋ

୬୩୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପାଦୁକାରୁଳ୍ହସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନପାଦୁକାରୁଳ୍ହସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ପାଦୁକାରୁଳ୍ହସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଅକ୍କନ୍ତସ୍ସ ୱା ପଟିମୁକ୍କସ୍ସ ୱା ଓମୁକ୍କସ୍ସ ୱା ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୩୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉପାହନାରୁଳ୍ହସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଉପାହନାରୁଳ୍ହସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖାକରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଉପାହନାରୁଳ୍ହସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଅକ୍କନ୍ତସ୍ସ ୱା ପଟିମୁକ୍କସ୍ସ ୱା ଓମୁକ୍କସ୍ସ ୱା ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଯାନଗତସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଯାନଗତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ଯାନଂ ନାମ ୱଯ୍ହଂ ରଥୋ ସକଟଂ ସନ୍ଦମାନିକା ସିୱିକା ପାଟଙ୍କୀ।

ନ ଯାନଗତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଯାନଗତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ସଯନଗତସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ସଯନଗତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ସଯନଗତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଅନ୍ତମସୋ ଛମାଯମ୍ପି ନିପନ୍ନସ୍ସ ସଯନଗତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ନ ପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ହତ୍ଥପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ଵା ଦୁସ୍ସପଲ୍ଲତ୍ଥିକାଯ ଵା ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଵେଠିତସୀସସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

''ନ ଵେଠିତସୀସସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ଵେଠିତସୀସୋ ନାମ କେସନ୍ତଂ ନ ଦସ୍ସାପେତ୍ଵା ଵେଠିତୋ ହୋତି।

ନ ଵେଠିତସୀସସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଵେଠିତସୀସସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, କେସନ୍ତଂ ଵିଵରାପେତ୍ଵା ଦେସେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଓଗୁଣ୍ଠିତସୀସସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତସୀସସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ଓଗୁଣ୍ଠିତସୀସୋ ନାମ ସସୀସଂ ପାରୁତୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ନ ଓଗୁଣ୍ଠିତସୀସସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଓଗୁଣ୍ଠିତସୀସସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ସୀସଂ ୱିୱରାପେତ୍ୱା ଦେସେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଛମାଯ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଛମାଯଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଛମାଯଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା [ନିସିନ୍ନେନ (ଅଟ୍ଠକଥା)] ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଛମାଯଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

୬୪୭। ‘‘ଭୂତପୁବ୍ବଂ , ଭିକ୍ଖୱେ, ବାରାଣସିଯଂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଛପକସ୍ସ [ଛୱକସ୍ସ (ସ୍ୟା।)] ପଜାପତି ଗବ୍ଭିନୀ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସା ଛପକୀ ତଂ ଛପକଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘ଗବ୍ଭିନୀମ୍ହି, ଅୟ୍ୟପୁତ୍ତ! ଇଚ୍ଛାମି ଅମ୍ବଂ ଖାଦିତୁ’ନ୍ତି। ‘ନତ୍ଥି ଅମ୍ବଂ [ଅମ୍ବୋ (ସ୍ୟା।)], ଅକାଲୋ ଅମ୍ବସ୍ସା’ତି। ‘ସଚେ ନ ଲଭିସ୍ସାମି ମରିସ୍ସାମୀ’ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ, ରଞ୍ଞୋ ଅମ୍ବୋ ଧୁୱଫଲୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋ ଛପକୋ ଯେନ ସୋ ଅମ୍ବୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଅମ୍ବଂ ଅଭିରୁହିତ୍ୱା ନିଲୀନୋ ଅଚ୍ଛି । ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ରାଜା ପୁରୋହିତେନ ବ୍ରାହ୍ମଣେନ ସଦ୍ଧିଂ ଯେନ ସୋ ଅମ୍ବୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ମନ୍ତଂ ପରିଯାପୁଣାତି । ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ , ତସ୍ସ ଛପକସ୍ସ ଏତଦହୋସି – ‘ଯାୱ ଅଧମ୍ମିକୋ ଅଯଂ ରାଜା, ଯତ୍ର ହି ନାମ ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ମନ୍ତଂ ପରିଯାପୁଣିସ୍ସତି। ଅଯଞ୍ଚ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଅଧମ୍ମିକୋ, ଯତ୍ର ହି ନାମ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ମନ୍ତଂ ୱାଚେସ୍ସତି। ଅହଞ୍ଚମ୍ହି ଅଧମ୍ମିକୋ, ଯୋହଂ ଇତ୍ଥିଯା କାରଣା ରଞ୍ଞୋ ଅମ୍ବଂ ଅୱହରାମି। ସବ୍ବମିଦଂ ଚରିମଂ କତ’ନ୍ତି ତତ୍ଥେୱ ପରିପତି।

[ଇମା ଗାଥାଯୋ ଜା। ୧।୪।୩୩-୩୫ ଜାତକେ ଅଞ୍ଞଥା ଦିସ୍ସନ୍ତି] ‘‘ଉଭୋ ଅତ୍ଥଂ ନ ଜାନନ୍ତି, ଉଭୋ ଧମ୍ମଂ ନ ପସ୍ସରେ;

ଯୋ ଚାଯଂ ମନ୍ତଂ ୱାଚେତି, ଯୋ ଚାଧମ୍ମେନଧୀଯତି।

‘‘ସାଲୀନଂ ଓଦନୋ ଭୁତ୍ତୋ, ସୁଚିମଂସୂପସେଚନୋ;

ତସ୍ମା ଧମ୍ମେ ନ ୱତ୍ତାମି, ଧମ୍ମୋ ଅରିଯେଭି ୱଣ୍ଣିତୋ।

‘‘ଧିରତ୍ଥୁ ତଂ ଧନଲାଭଂ, ଯସଲାଭଞ୍ଚ ବ୍ରାହ୍ମଣ;

ଯା ୱୁତ୍ତି ୱିନିପାତେନ, ଅଧମ୍ମଚରଣେନ ୱା।

‘‘ପରିବ୍ବଜ ମହାବ୍ରହ୍ମେ, ପଚନ୍ତଞ୍ଞେପି ପାଣିନୋ;

ମା ତ୍ୱଂ ଅଧମ୍ମୋ ଆଚରିତୋ, ଅସ୍ମା କୁମ୍ଭମିୱାଭିଦା’’ତି।

‘‘ତଦାପି ମେ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅମନାପା ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ମନ୍ତଂ ୱାଚେତୁଂ, କିମଙ୍ଗ ପନ ଏତରହି ନ ଅମନାପା ଭୱିସ୍ସତି ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତୁଂ। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ନୀଚେ ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଉଚ୍ଚେ ଆସନେ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଠିତା ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନଠିତୋ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଠିତେନ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଠିତୋ ନିସିନ୍ନସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୪୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ପଚ୍ଛତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତା ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ପଚ୍ଛତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ପଚ୍ଛତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତେନ ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପଚ୍ଛତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ପୁରତୋ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଏକାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୫୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉପ୍ପଥେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତା ପଥେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଉପ୍ପଥେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ପଥେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଉପ୍ପଥେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତେନ ପଥେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମୋ ଦେସେତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉପ୍ପଥେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତୋ ପଥେନ ଗଚ୍ଛନ୍ତସ୍ସ ଅଗିଲାନସ୍ସ ଧମ୍ମଂ ଦେସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଦ୍ୱାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୫୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଠିତା ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାଵମ୍ପି କରୋନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ଠିତୋ ଅଗିଲାନୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ଵା ପସ୍ସାଵଂ ଵା କରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଠିତେନ ଅଗିଲାନେନ ଉଚ୍ଚାରୋ ଵା ପସ୍ସାଵୋ ଵା କାତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଠିତୋ ଅଗିଲାନୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ଵା ପସ୍ସାଵଂ ଵା କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ତେରସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୫୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ହରିତେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାଵମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରୋନ୍ତି…ପେ…।

‘‘ନ ହରିତେ ଅଗିଲାନୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ଵା ପସ୍ସାଵଂ ଵା ଖେଳଂ ଵା କରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ହରିତେ ଅଗିଲାନେନ ଉଚ୍ଚାରୋ ଵା ପସ୍ସାଵୋ ଵା ଖେଳୋ ଵା କାତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ହରିତେ ଅଗିଲାନୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ଵା ପସ୍ସାଵଂ ଵା ଖେଳଂ ଵା କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଅପ୍ପହରିତେ କତୋ ହରିତଂ ଓତ୍ଥରତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ଚୁଦ୍ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬୫୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାଵମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରୋନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ସମଣା ସକ୍ୟପୁତ୍ତିଯା ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାଵମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରିସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହୀ କାମଭୋଗିନୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୂ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାଵମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର ତୁମ୍ହେ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାଵମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରୋଥାତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ତୁମ୍ହେ, ମୋଘପୁରିସା, ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାଵମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରିସ୍ସଥ! ନେତଂ, ମୋଘପୁରିସା, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରଂ ଵା ପସ୍ସାଵଂ ଵା ଖେଳଂ ଵା କରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୂନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୬୫୪। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଗିଲାନା ଭିକ୍ଖୂ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କାତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନେନ ଭିକ୍ଖୁନା ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସେଯ୍ୟାଥ –

‘‘ନ ଉଦକେ ଅଗିଲାନୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ୱା ପସ୍ସାୱଂ ୱା ଖେଳଂ ୱା କରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଉଦକେ ଅଗିଲାନେନ ଉଚ୍ଚାରୋ ୱା ପସ୍ସାୱୋ ୱା ଖେଳୋ ୱା କାତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉଦକେ ଅଗିଲାନୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ୱା ପସ୍ସାୱଂ ୱା ଖେଳଂ ୱା କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଥଲେ କତୋ ଉଦକଂ ଓତ୍ଥରତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଖିତ୍ତଚିତ୍ତସ୍ସ, ୱେଦନାଟ୍ଟସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପନ୍ନରସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପାଦୁକୱଗ୍ଗୋ ସତ୍ତମୋ।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଆଯସ୍ମନ୍ତୋ, ସେଖିଯା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାଯସ୍ମନ୍ତେ ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ଦୁତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ତତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାଯସ୍ମନ୍ତୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

ସେଖିଯା ନିଟ୍ଠିତା।

ସେଖିଯକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୮। ଅଧିକରଣସମଥା

ଇମେ ଖୋ ପନାୟସ୍ମନ୍ତୋ ସତ୍ତ ଅଧିକରଣସମଥା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୬୫୫। ଉପ୍ପନ୍ନୁପ୍ପନ୍ନାନଂ ଅଧିକରଣାନଂ ସମଥାୟ ୱୂପସମାୟ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ସତିୱିନଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ଅମୂଳ୍ହୱିନଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ପଟିଞ୍ଞାୟ କାରେତବ୍ବଂ, ଯେଭୁୟ୍ୟସିକା, ତସ୍ସପାପିୟସିକା, ତିଣୱତ୍ଥାରକୋତି।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଆୟସ୍ମନ୍ତୋ, ସତ୍ତ ଅଧିକରଣସମଥା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାୟସ୍ମନ୍ତେ ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ଦୁତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ତତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାୟସ୍ମନ୍ତୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀତି।

ଅଧିକରଣସମଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠଂ ଖୋ, ଆୟସ୍ମନ୍ତୋ, ନିଦାନଂ; ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଚତ୍ତାରୋ ପାରାଜିକା ଧମ୍ମା; ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ତେରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଧମ୍ମା; ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଦ୍ୱେ ଅନିୟତା ଧମ୍ମା; ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ତିଂସ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟା ପାଚିତ୍ତିୟା ଧମ୍ମା; ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଦ୍ୱେନୱୁତି ପାଚିତ୍ତିୟା ଧମ୍ମା; ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଚତ୍ତାରୋ ପାଟିଦେସନୀୟା ଧମ୍ମା; ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ସେଖିୟା ଧମ୍ମା; ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ସତ୍ତ ଅଧିକରଣସମଥା ଧମ୍ମା। ଏତ୍ତକଂ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସୁତ୍ତାଗତଂ ସୁତ୍ତପରିୟାପନ୍ନଂ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତି। ତତ୍ଥ ସବ୍ବେହେୱ ସମଗ୍ଗେହି ସମ୍ମୋଦମାନେହି ଅୱିୱଦମାନେହି ସିକ୍ଖିତବ୍ବନ୍ତି।

ମହାୱିଭଙ୍ଗୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

ନମୋ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ଅରହତୋ ସମ୍ମାସମ୍ବୁଦ୍ଧସ୍ସ

ଭିକ୍ଖୁନୀୱିଭଙ୍ଗୋ

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୧. ପାରାଜିକକଣ୍ଡଂ (ଭିକ୍ଖୁନୀୱିଭଙ୍ଗୋ)

୧. ପଠମପାରାଜିକଂ

୬୫୬. ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ. ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହାରଂ କତ୍ତୁକାମୋ ହୋତି. ଅଥ ଖୋ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ଇଚ୍ଛାମହଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହାରଂ କାତୁଂ. ଦେଥ ମେ ନୱକମ୍ମିକଂ ଭିକ୍ଖୁନି''ନ୍ତି. ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଚତସ୍ସୋ ଭଗିନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା ହୋନ୍ତି – ନନ୍ଦା, ନନ୍ଦୱତୀ, ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାତି. ତାସୁ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତରୁଣପବ୍ବଜିତା ଅଭିରୂପା ହୋତି ଦସ୍ସନୀଯା ପାସାଦିକା ପଣ୍ଡିତା ବ୍ୟତ୍ତା ମେଧାୱିନୀ ଦକ୍ଖା ଅନଲସା, ତତ୍ରୁପାଯାଯ ୱୀମଂସାଯ ସମନ୍ନାଗତା, ଅଲଂ କାତୁଂ ଅଲଂ ସଂୱିଧାତୁଂ. ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମ୍ମନ୍ନିତ୍ୱା ସାଳ୍ହସ୍ସ ମିଗାରନତ୍ତୁନୋ ନୱକମ୍ମିକଂ ଅଦାସି. ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସାଳ୍ହସ୍ସ ମିଗାରନତ୍ତୁନୋ ନିୱେସନଂ ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଗଚ୍ଛତି – ''ୱାସିଂ ଦେଥ, ପରସୁଂ [ଫରସୁଂ (ସ୍ୟା. କ.)] ଦେଥ, କୁଠାରିଂ [କୁଧାରିଂ (କ.)] ଦେଥ, କୁଦ୍ଦାଲଂ ଦେଥ, ନିଖାଦନଂ ଦେଥା''ତି. ସାଳ୍ହୋପି ମିଗାରନତ୍ତା ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଅଭିକ୍ଖଣଂ ଗଚ୍ଛତି କତାକତଂ ଜାନିତୁଂ. ତେ ଅଭିଣ୍ହଦସ୍ସନେନ ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତା ଅହେସୁଂ.

ଅଥ ଖୋ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଦୂସେତୁଂ ଓକାସଂ ଅଲଭମାନୋ ଏତଦେୱତ୍ଥାଯ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ ଅକାସି. ଅଥ ଖୋ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେନ୍ତୋ – ''ଏତ୍ତକା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଯ୍ୟାଯ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ୱୁଡ୍ଢତରା''ତି ଏକମନ୍ତଂ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସି ''ଏତ୍ତକା ନୱକତରା''ତି – ଏକମନ୍ତଂ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସି. ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଓକାସେ ନିକୂଟେ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସି, ଯଥା ଥେରା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଜାନେଯ୍ୟୁଂ – ''ନୱକାନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସନ୍ତିକେ ନିସିନ୍ନା''ତି; ନୱକାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଜାନେଯ୍ୟୁଂ – ''ଥେରାନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସନ୍ତିକେ ନିସିନ୍ନା''ତି. ଅଥ ଖୋ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ କାଲଂ ଆରୋଚାପେସି – ''କାଲୋ, ଅଯ୍ୟେ, ନିଟ୍ଠିତଂ ଭତ୍ତ''ନ୍ତି. ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ୱା – ''ନ ବହୁକତୋ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ ଅକାସି; ମଂ ସୋ ଦୂସେତୁକାମୋ. ସଚାହଂ ଗମିସ୍ସାମି ୱିସ୍ସରୋ ମେ ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି, ଅନ୍ତେୱାସିନିଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଆଣାପେସି – ''ଗଚ୍ଛ ମେ ପିଣ୍ଡପାତଂ ନୀହର. ଯୋ ଚେ ମଂ ପୁଚ୍ଛତି, 'ଗିଲାନା'ତି ପଟିୱେଦେହୀ''ତି. ''ଏୱଂ, ଅଯ୍ୟେ''ତି ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଚ୍ଚସ୍ସୋସି.

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା ବହିଦ୍ୱାରକୋଟ୍ଠକେ ଠିତୋ ହୋତି ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପଟିପୁଚ୍ଛନ୍ତୋ – ''କହଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଅଯ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା? କହଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଅଯ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା''ତି? ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅନ୍ତେୱାସିନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସାଳ୍ହଂ ମିଗାରନତ୍ତାରଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଗିଲାନାୱୁସୋ; ପିଣ୍ଡପାତଂ ନୀହରିସ୍ସାମୀ''ତି. ଅଥ ଖୋ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା – ''ଯମ୍ପାହଂ ଅତ୍ଥାଯ [ଯଂପାହଂ (ସ୍ୟା.)] ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଭତ୍ତଂ ଅକାସିଂ ଅଯ୍ୟାଯ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ କାରଣା''ତି ମନୁସ୍ସେ ଆଣାପେତ୍ୱା – ''ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ଭତ୍ତେନ ପରିୱିସଥା''ତି ୱତ୍ୱା ଯେନ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯୋ ତେନୁପସଙ୍କମି. ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ବହାରାମକୋଟ୍ଠକେ ଠିତା ହୋତି ସାଳ୍ହଂ ମିଗାରନତ୍ତାରଂ ପଟିମାନେନ୍ତୀ. ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସାଳ୍ହଂ ମିଗାରନତ୍ତାରଂ ଦୂରତୋୱ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତଂ. ଦିସ୍ୱାନ ଉପସ୍ସଯଂ ପୱିସିତ୍ୱା ସସୀସଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ମଞ୍ଚକେ ନିପଜ୍ଜି. ଅଥ ଖୋ ସାଳ୍ହୋ ମିଗାରନତ୍ତା ଯେନ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କିଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ଅଫାସୁ, କିସ୍ସ ନିପନ୍ନାସୀ''ତି? ''ଏୱଞ୍ହେତଂ, ଆୱୁସୋ, ହୋତି ଯା ଅନିଚ୍ଛନ୍ତଂ ଇଚ୍ଛତୀ''ତି. ''କ୍ୟାହଂ ତଂ, ଅଯ୍ୟେ , ନ ଇଚ୍ଛିସ୍ସାମି? ଅପି ଚାହଂ ଓକାସଂ ନ ଲଭାମି ତଂ ଦୂସେତୁ''ନ୍ତି. ଅୱସ୍ସୁତୋ ଅୱସ୍ସୁତାଯ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା କାଯସଂସଗ୍ଗଂ ସମାପଜ୍ଜି.

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜରାଦୁବ୍ବଲା ଚରଣଗିଲାନା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅୱିଦୂରେ ନିପନ୍ନା ହୋତି. ଅଦ୍ଦସା ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସାଳ୍ହଂ ମିଗାରନତ୍ତାରଂ ଅୱସ୍ସୁତଂ ଅୱସ୍ସୁତାଯ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା କାଯସଂସଗ୍ଗଂ ସମାପଜ୍ଜନ୍ତଂ. ଦିସ୍ୱାନ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ କାଯସଂସଗ୍ଗଂ ସାଦିଯିସ୍ସତୀ''ତି ! ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି. ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା ସନ୍ତୁଟ୍ଠା ଲଜ୍ଜିନିଯୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ କାଯସଂସଗ୍ଗଂ ସାଦିଯିସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ. ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା ସନ୍ତୁଟ୍ଠା ଲଜ୍ଜିନୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚକା ସିକ୍ଖାକାମା ତେ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ କାଯସଂସଗ୍ଗଂ ସାଦିଯିସ୍ସତୀ''ତି!

ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ‘‘ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ କାୟସଂସଗ୍ଗଂ ସାଦିୟତୀ’’ତି [ସାଦିୟୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା – ‘‘ଅନନୁଚ୍ଛୱିକଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଅନନୁଲୋମିକଂ ଅପ୍ପତିରୂପଂ ଅସ୍ସାମଣକଂ ଅକପ୍ପିୟଂ ଅକରଣୀୟଂ। କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ କାୟସଂସଗ୍ଗଂ ସାଦିୟିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ ପସନ୍ନାନଂ ୱା ଭିୟ୍ୟୋଭାୱାୟ। ଅଥ ଖ୍ୱେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଅପ୍ପସନ୍ନାନଞ୍ଚେୱ ଅପ୍ପସାଦାୟ ପସନ୍ନାନଞ୍ଚ ଏକଚ୍ଚାନଂ ଅଞ୍ଞଥତ୍ତାୟା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାୟ ଦୁପ୍ପୋସତାୟ ମହିଚ୍ଛତାୟ ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠିତାୟ [ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠତାୟ (ସ୍ୟା।), ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠିୟା (କ।)] ସଙ୍ଗଣିକାୟ କୋସଜ୍ଜସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସିତ୍ୱା, ଅନେକପରିୟାୟେନ ସୁଭରତାୟ ସୁପୋସତାୟ ଅପ୍ପିଚ୍ଛସ୍ସ ସନ୍ତୁଟ୍ଠସ୍ସ [ସନ୍ତୁଟ୍ଠିୟା (କ।)] ସଲ୍ଲେଖସ୍ସ ଧୁତସ୍ସ ପାସାଦିକସ୍ସ ଅପଚୟସ୍ସ ୱୀରିୟାରମ୍ଭସ୍ସ ୱଣ୍ଣଂ ଭାସିତ୍ୱା, ଭିକ୍ଖୂନଂ ତଦନୁଚ୍ଛୱିକଂ ତଦନୁଲୋମିକଂ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଦସ ଅତ୍ଥୱସେ ପଟିଚ୍ଚ – ସଙ୍ଘସୁଟ୍ଠୁତାୟ, ସଙ୍ଘଫାସୁତାୟ, ଦୁମ୍ମଙ୍କୂନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ନିଗ୍ଗହାୟ , ପେସଲାନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଫାସୁୱିହାରାୟ, ଦିଟ୍ଠଧମ୍ମିକାନଂ ଆସୱାନଂ ସଂୱରାୟ, ସମ୍ପରାୟିକାନଂ ଆସୱାନଂ ପଟିଘାତାୟ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ପସାଦାୟ, ପସନ୍ନାନଂ ଭିୟ୍ୟୋଭାୱାୟ, ସଦ୍ଧମ୍ମଟ୍ଠିତିୟା ୱିନୟାନୁଗ୍ଗହାୟ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୫୭।‘‘ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅଧକ୍ଖକଂ ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ ଆମସନଂ ୱା ପରାମସନଂ ୱା ଗହଣଂ ୱା ଛୁପନଂ ୱା ପଟିପୀଳନଂ ୱା ସାଦିୟେୟ୍ୟ, ଅୟମ୍ପି ପାରାଜିକା ହୋତି ଅସଂୱାସା ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲିକା’’ତି।

୬୫୮ ।ୟାପନାତି ୟା ୟାଦିସା ୟଥାୟୁତ୍ତା ୟଥାଜଚ୍ଚା ୟଥାନାମା ୟଥାଗୋତ୍ତା ୟଥାସୀଲା ୟଥାୱିହାରିନୀ ୟଥାଗୋଚରା ଥେରା ୱା ନୱା ୱା ମଜ୍ଝିମା ୱା, ଏସା ୱୁଚ୍ଚତି ୟା ପନାତି।

ଭିକ୍ଖୁନୀତି ଭିକ୍ଖିକାତି ଭିକ୍ଖୁନୀ; ଭିକ୍ଖାଚରିୟଂ ଅଜ୍ଝୁପଗତାତି ଭିକ୍ଖୁନୀ; ଭିନ୍ନପଟଧରାତି ଭିକ୍ଖୁନୀ ; ସମଞ୍ଞାୟ ଭିକ୍ଖୁନୀ; ପଟିଞ୍ଞାୟ ଭିକ୍ଖୁନୀ; ଏହି ଭିକ୍ଖୁନୀତି ଭିକ୍ଖୁନୀ; ତୀହି ସରଣଗମନେହି ଉପସମ୍ପନ୍ନାତି ଭିକ୍ଖୁନୀ; ଭଦ୍ରା ଭିକ୍ଖୁନୀ; ସାରା ଭିକ୍ଖୁନୀ; ସେଖା ଭିକ୍ଖୁନୀ; ଅସେଖା ଭିକ୍ଖୁନୀ; ସମଗ୍ଗେନ ଉଭତୋସଙ୍ଘେନ ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ ଉପସମ୍ପନ୍ନାତି ଭିକ୍ଖୁନୀ। ତତ୍ର ୟାୟଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ଉଭତୋସଙ୍ଘେନ ଞତ୍ତିଚତୁତ୍ଥେନ କମ୍ମେନ ଅକୁପ୍ପେନ ଠାନାରହେନ ଉପସମ୍ପନ୍ନା, ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅୱସ୍ସୁତା ନାମ ସାରତ୍ତା ଅପେକ୍ଖୱତୀ ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତା।

ଅୱସ୍ସୁତୋ ନାମ ସାରତ୍ତୋ ଅପେକ୍ଖୱା ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତୋ।

ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ନାମ ମନୁସ୍ସପୁରିସୋ ନ ୟକ୍ଖୋ ନ ପେତୋ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲୋ କାୟସଂସଗ୍ଗଂ ସମାପଜ୍ଜିତୁଂ।

ଅଧକ୍ଖକନ୍ତି ହେଟ୍ଠକ୍ଖକଂ।

ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲନ୍ତି ଉପରିଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ।

ଆମସନଂ ନାମ ଆମଟ୍ଠମତ୍ତଂ।

ପରାମସନଂ ନାମ ଇତୋଚିତୋ ଚ ସଞ୍ଚୋପନଂ।

ଗହଣଂ ନାମ ଗହିତମତ୍ତଂ।

ଛୁପନଂ ନାମ ଫୁଟ୍ଠମତ୍ତଂ।

ପଟିପୀଳନଂ ୱା ସାଦିୟେୟ୍ୟାତି ଅଙ୍ଗଂ ଗହେତ୍ୱା ନିପ୍ପୀଳନଂ ସାଦିୟତି।

ଅଯମ୍ପୀତି ପୁରିମାଯୋ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପାରାଜିକା ହୋତୀତି ସେଯ୍ୟଥାପି ନାମ ପୁରିସୋ ସୀସଚ୍ଛିନ୍ନୋ ଅଭବ୍ବୋ ତେନ ସରୀରବନ୍ଧନେନ ଜୀୱିତୁଂ, ଏୱମେୱ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ଅଧକ୍ଖକଂ ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ ଆମସନଂ ୱା ପରାମସନଂ ୱା ଗହଣଂ ୱା ଛୁପନଂ ୱା ପଟିପୀଳନଂ ୱା ସାଦିଯନ୍ତୀ ଅସ୍ସମଣୀ ହୋତି ଅସକ୍ଯଧୀତା। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ପାରାଜିକା ହୋତୀତି।

ଅସଂୱାସାତି ସଂୱାସୋ ନାମ ଏକକମ୍ମଂ ଏକୁଦ୍ଦେସୋ ସମସିକ୍ଖତା, ଏସୋ ସଂୱାସୋ ନାମ। ସୋ ତାଯ ସଦ୍ଧିଂ ନତ୍ଥି, ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ଅସଂୱାସାତି।

୬୫୯। ଉଭତୋଅୱସ୍ସୁତେ ଅଧକ୍ଖକଂ ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ପାରାଜିକସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉବ୍ଭକ୍ଖକଂ ଅଧୋଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୬୬୦। ଏକତୋଅୱସ୍ସୁତେ ଅଧକ୍ଖକଂ ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି , ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉବ୍ଭକ୍ଖକଂ ଅଧୋଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୬୬୧। ଉଭତୋଅୱସ୍ସୁତେ ଯକ୍ଖସ୍ସ ୱା ପେତସ୍ସ ୱା ପଣ୍ଡକସ୍ସ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହସ୍ସ ୱା ଅଧକ୍ଖକଂ ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉବ୍ଭକ୍ଖକଂ ଅଧୋଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୬୬୨। ଏକତୋଅଓସ୍ସୁତେ ଅଧକ୍ଖକଂ ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଉବ୍ଭକ୍ଖକଂ ଅଧୋଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ କାଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ କାଯପଟିବଦ୍ଧଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଆମସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୬୬୩। ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତିଯା, ଅସାଦିଯନ୍ତିଯା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଖିତ୍ତଚିତ୍ତାଯ, ୱେଦନାଟ୍ଟାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମପାରାଜିକଂ ସମତ୍ତଂ [ଭିକ୍ଖୁନିୱିଭଙ୍ଗେ ସିକ୍ଖାପଦଗଣନା ଭିକ୍ଖୂହି଼ଅସାଧାରଣୱସେନ ପକାସିତାତି ୱେଦିତବ୍ବା]।

୨। ଦୁତିଯପାରାଜିକଂ

୬୬୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସାଳ୍ହେନ ମିଗାରନତ୍ତୁନା ଗବ୍ଭିନୀ ହୋତି । ଯାୱ ଗବ୍ଭୋ ତରୁଣୋ ଅହୋସି ତାୱ ଛାଦେସି। ପରିପକ୍କେ ଗବ୍ଭେ ୱିବ୍ଭମିତ୍ୱା ୱିଜାଯି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଖୋ, ଅୟ୍ୟେ, ଅଚିରୱିବ୍ଭନ୍ତା ୱିଜାତା। କଚ୍ଚି ନୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀଯେୱ ସମାନା ଗବ୍ଭିନୀ''ତି? ''ଏୱଂ, ଅୟ୍ୟେ''ତି। ''କିସ୍ସ ପନ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଜାନଂ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନେୱତ୍ତନା ପଟିଚୋଦେସି ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେସୀ''ତି? ''ଯୋ ଏତିସ୍ସା ଅୱଣ୍ଣୋ ମୟ୍ହେସୋ ଅୱଣ୍ଣୋ, ଯା ଏତିସ୍ସା ଅକିତ୍ତି ମୟ୍ହେସା ଅକିତ୍ତି, ଯୋ ଏତିସ୍ସା ଅଯସୋ ମୟ୍ହେସୋ ଅଯସୋ, ଯୋ ଏତିସ୍ସା ଅଲାଭୋ ମୟ୍ହେସୋ ଅଲାଭୋ। କ୍ୟାହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଅତ୍ତନୋ ଅୱଣ୍ଣଂ ଅତ୍ତନୋ ଅକିତ୍ତିଂ ଅତ୍ତନୋ ଅଯସଂ ଅତ୍ତନୋ ଅଲାଭଂ ପରେସଂ ଆରୋଚେସ୍ସାମୀ''ତି? ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଜାନଂ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନେୱତ୍ତନା ପଟିଚୋଦେସ୍ସତି ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ [ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ… ପେ… (?)] ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତାପେତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜାନଂ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନେୱତ୍ତନା ପଟିଚୋଦେତି [ପଟିଚୋଦେସି… ଆରୋଚେସୀତି (କ।)] ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେତୀ''ତି [ପଟିଚୋଦେସି… ଆରୋଚେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜାନଂ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନେୱତ୍ତନା ପଟିଚୋଦେସ୍ସତି ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୬୫।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜାନଂ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନେୱତ୍ତନା ପଟିଚୋଦେୟ୍ୟ ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେୟ୍ୟ, ଯଦା ଚ ସା ଠିତା ୱା ଅସ୍ସ ଚୁତା ୱା ନାସିତା ୱା ଅୱସ୍ସଟା ୱା, ସା ପଚ୍ଛା ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – 'ପୁବ୍ବେୱାହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଅଞ୍ଞାସିଂ ଏତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏୱରୂପା ଚ ଏୱରୂପା ଚ ସା ଭଗିନୀତି, ନୋ ଚ ଖୋ ଅତ୍ତନା ପଟିଚୋଦେସ୍ସଂ ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେସ୍ସ'ନ୍ତି, ଅଯମ୍ପି ପାରାଜିକା ହୋତି ଅସଂୱାସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା''ତି।

୬୬୬।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସା ଆରୋଚେନ୍ତି, ସା ୱା ଆରୋଚେତି।

ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନନ୍ତି ଅଟ୍ଠନ୍ନଂ ପାରାଜିକାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ପାରାଜିକଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ।

ନେୱତ୍ତନାପଟିଚୋଦେୟ୍ୟାତି ନ ସଯଂ ଚୋଦେୟ୍ୟ।

ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେସ୍ସାତି ନ ଅଞ୍ଞାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆରୋଚେସ୍ସ।

ଯଦାଚ ସା ଠିତା ୱା ଅସ୍ସ ଚୁତା ୱାତି ଠିତା ନାମ ସଲିଙ୍ଗେ ଠିତା ୱୁଚ୍ଚତି। ଚୁତା ନାମ କାଲଙ୍କତା ୱୁଚ୍ଚତି। ନାସିତା ନାମ ସଯଂ ୱା ୱିବ୍ଭନ୍ତା ହୋତି ଅଞ୍ଞେହି ୱା ନାସିତା। ଅୱସ୍ସଟା ନାମ ତିତ୍ଥାଯତନଂ ସଙ୍କନ୍ତା ୱୁଚ୍ଚତି। ସା ପଚ୍ଛା ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ଯ – ''ପୁବ୍ବେୱାହଂ, ଅଯ୍ଯେ, ଅଞ୍ଞାସିଂ ଏତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏୱରୂପା ଚ ଏୱରୂପା ଚ ସା ଭଗିନୀ''ତି।

ନୋ ଚ ଖୋ ଅତ୍ତନା ପଟିଚୋଦେସ୍ସନ୍ତି ସଯଂ ୱା ନ ଚୋଦେସ୍ସଂ।

ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେସ୍ସନ୍ତି ନ ଅଞ୍ଞାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଆରୋଚେସ୍ସଂ।

ଅଯମ୍ପୀତି ପୁରିମାଯୋ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପାରାଜିକା ହୋତୀତି ସେଯ୍ଯଥାପି ନାମ ପଣ୍ଡୁପଲାସୋ ବନ୍ଧନା ପମୁତ୍ତୋ ଅଭବ୍ବୋ ହରିତତ୍ଥାଯ, ଏୱମେୱ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜାନଂ ପାରାଜିକଂ ଧମ୍ମଂ ଅଜ୍ଝାପନ୍ନଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନେୱତ୍ତନା ପଟିଚୋଦେସ୍ସାମି ନ ଗଣସ୍ସ ଆରୋଚେସ୍ସାମୀତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଅସ୍ସମଣୀ ହୋତି ଅସକ୍ୟଧୀତା। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ପାରାଜିକା ହୋତୀତି।

ଅସଂୱାସାତି ସଂୱାସୋ ନାମ ଏକକମ୍ମଂ ଏକୁଦ୍ଦେସୋ ସମସିକ୍ଖତା। ଏସୋ ସଂୱାସୋ ନାମ। ସୋ ତାଯ ସଦ୍ଧିଂ ନତ୍ଥି। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ଅସଂୱାସାତି।

୬୬୭। ଅନାପତ୍ତି ''ସଙ୍ଘସ୍ସ ଭଣ୍ଡନଂ ୱା କଲହୋ ୱା ୱିଗ୍ଗହୋ ୱା ୱିୱାଦୋ ୱା ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି ନାରୋଚେତି, ''ସଙ୍ଘଭେଦୋ ୱା ସଙ୍ଘରାଜି ୱା ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି ନାରୋଚେତି, ''ଅଯଂ କକ୍ଖଳୋ ଫରୁସୋ ଜୀୱିତନ୍ତରାଯଂ ୱା ବ୍ରହ୍ମଚରିଯନ୍ତରାଯଂ ୱା କରିସ୍ସତୀ''ତି ନାରୋଚେତି, ଅଞ୍ଞା ପତିରୂପା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପସ୍ସନ୍ତୀ ନାରୋଚେତି, ନଚ୍ଛାଦେତୁକାମା ନାରୋଚେତି, ପଞ୍ଞାଯିସ୍ସତି ସକେନ କମ୍ମେନାତି ନାରୋଚେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯପାରାଜିକଂ ସମତ୍ତଂ।

୩। ତତିଯପାରାଜିକଂ

୬୬୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ଅନୁୱତ୍ତତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ଯା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ଅନୁୱତ୍ତିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ଅନୁୱତ୍ତତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଅରିଟ୍ଠଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଗଦ୍ଧବାଧିପୁବ୍ବଂ ଅନୁୱତ୍ତିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୬୯।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନାଦରଂ ଅପ୍ପଟିକାରଂ ଅକତସହାଯଂ ତମନୁୱତ୍ତେଯ୍ଯ, ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯା – 'ଏସୋ ଖୋ, ଅଯ୍ଯେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନାଦରୋ ଅପ୍ପଟିକାରୋ ଅକତସହାଯୋ, ମାଯ୍ଯେ, ଏତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନୁୱତ୍ତୀ'ତି। ଏୱଞ୍ଚ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ୱୁଚ୍ଚମାନା ତଥେୱ ପଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ଯ, ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା ତସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯାୱତତିଯଂ ଚେ ସମନୁଭାସିଯମାନା ତଂ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ଯ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ଯ, ଅଯମ୍ପି ପାରାଜିକା ହୋତି ଅସଂୱାସା ଉକ୍ଖିତ୍ତାନୁୱତ୍ତିକା''ତି।

୬୭୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସମଗ୍ଗୋ ନାମ ସଙ୍ଘୋ ସମାନସଂୱାସକୋ ସମାନସୀମାଯଂ ଠିତୋ।

ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ ନାମ ଆପତ୍ତିୟା ଅଦସ୍ସନେ ୱା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ୱା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ୱା [ଅଦସ୍ସନେନ ୱା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେନ ୱା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେନ ୱା (କା), ଅଦସ୍ସନେ ୱା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ୱା ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିୟା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ୱା (?)] ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ।

ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନାତି ଯେନ ଧମ୍ମେନ ଯେନ ୱିନଯେନ।

ସତ୍ଥୁସାସନେନାତି ଜିନସାସନେନ ବୁଦ୍ଧସାସନେନ।

ଅନାଦରୋ ନାମ ସଙ୍ଘଂ ୱା ଗଣଂ ୱା ପୁଗ୍ଗଲଂ ୱା କମ୍ମଂ ୱା ନାଦିଯତି।

ଅପ୍ପଟିକାରୋ ନାମ ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ ଅନୋସାରିତୋ।

ଅକତସହାଯୋ ନାମ ସମାନସଂୱାସକା ଭିକ୍ଖୂ ୱୁଚ୍ଚନ୍ତି ସହାଯା। ସୋ ତେହି ସଦ୍ଧିଂ ନତ୍ଥି, ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ଅକତସହାଯୋତି।

ତମନୁୱତ୍ତେଯ୍ୟାତି ଯଂଦିଟ୍ଠିକୋ ସୋ ହୋତି ଯଂଖନ୍ତିକୋ ଯଂରୁଚିକୋ, ସାପି ତଂଦିଟ୍ଠିକା ହୋତି ତଂଖନ୍ତିକା ତଂରୁଚିକା।

ସା ଭିକ୍ଖୁନୀତି ଯା ସା ଉକ୍ଖିତ୍ତାନୁୱତ୍ତିକା ଭିକ୍ଖୁନୀ।

ଭିକ୍ଖୁନୀହୀତି ଅଞ୍ଞାହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି। ଯା ପସ୍ସନ୍ତି ଯା ସୁଣନ୍ତି ତାହି ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ଏସୋ ଖୋ, ଅୟ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନାଦରୋ ଅପ୍ପଟିକାରୋ ଅକତସହାଯୋ। ମାୟ୍ୟେ, ଏତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନୁୱତ୍ତୀ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୁତ୍ୱା ନ ୱଦନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝମ୍ପି ଆକଡ୍ଢିତ୍ୱା ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ଏସୋ ଖୋ, ଅୟ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତୋ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନାଦରୋ ଅପ୍ପଟିକାରୋ ଅକତସହାଯୋ। ମାୟ୍ୟେ, ଏତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନୁୱତ୍ତୀ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ। ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୬୭୧। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନାଦରଂ ଅପ୍ପଟିକାରଂ ଅକତସହାଯଂ ତମନୁୱତ୍ତତି, ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସେୟ୍ୟ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନାଦରଂ ଅପ୍ପଟିକାରଂ ଅକତସହାଯଂ ତମନୁୱତ୍ତତି। ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସତି ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସମନୁଭାସନା ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

''ସମନୁଭଟ୍ଠା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ, ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯା, କମ୍ମୱାଚା ପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ପାରାଜିକସ୍ସ।

ଅଯମ୍ପୀତି ପୁରିମାଯୋ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପାରାଜିକା ହୋତୀତି ସେୟ୍ୟଥାପି ନାମ ପୁଥୁସିଲା ଦ୍ୱେଧା ଭିନ୍ନା ଅପ୍ପଟିସନ୍ଧିକା ହୋତି, ଏୱମେୱ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସନାଯ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତୀ ଅସ୍ସମଣୀ ହୋତି ଅସକ୍ୟଧୀତା। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ପାରାଜିକା ହୋତୀତି।

ଅସଂୱାସାତି ସଂୱାସୋ ନାମ ଏକକମ୍ମଂ ଏକୁଦ୍ଦେସୋ ସମସିକ୍ଖତା। ଏସୋ ସଂୱାସୋ ନାମ। ସୋ ତାଯ ସଦ୍ଧିଂ ନତ୍ଥି। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ଅସଂୱାସାତି।

୬୭୨। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାରାଜିକସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାରାଜିକସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାରାଜିକସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୬୭୩। ଅନାପତ୍ତି ଅସମନୁଭାସନ୍ତିଯା, ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତିଯା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯପାରାଜିକଂ ସମତ୍ତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥପାରାଜିକଂ

୬୭୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥଗ୍ଗହଣମ୍ପି ସାଦିଯନ୍ତି, ସଙ୍ଘାଟିକଣ୍ଣଗ୍ଗହଣମ୍ପି ସାଦିଯନ୍ତି, ସନ୍ତିଟ୍ଠନ୍ତିପି, ସଲ୍ଲପନ୍ତିପି, ସଙ୍କେତମ୍ପି ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ପୁରିସସ୍ସପି ଅବ୍ଭାଗମନଂ ସାଦିଯନ୍ତି, ଛନ୍ନମ୍ପି ଅନୁପୱିସନ୍ତି, କାଯମ୍ପି ତଦତ୍ଥାଯ ଉପସଂହରନ୍ତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାଯ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥଗ୍ଗହଣମ୍ପି ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି, ସଙ୍ଘାଟିକଣ୍ଣଗ୍ଗହଣମ୍ପି ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି, ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସନ୍ତିପି, ସଲ୍ଲପିସ୍ସନ୍ତିପି, ସଙ୍କେତମ୍ପି ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ପୁରିସସ୍ସପି ଅବ୍ଭାଗମନଂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି, ଛନ୍ନମ୍ପି ଅନୁପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, କାଯମ୍ପି ତଦତ୍ଥାଯ ଉପସଂହରିସ୍ସନ୍ତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାଯା''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥଗ୍ଗହଣମ୍ପି ସାଦିଯନ୍ତି, ସଙ୍ଘାଟିକଣ୍ଣଗ୍ଗହଣମ୍ପି ସାଦିଯନ୍ତି, ସନ୍ତିଟ୍ଠନ୍ତିପି, ସଲ୍ଲପନ୍ତିପି, ସଙ୍କେତମ୍ପି ଗଚ୍ଛନ୍ତି, ପୁରିସସ୍ସପି ଅବ୍ଭାଗମନଂ ସାଦିଯନ୍ତି, ଛନ୍ନମ୍ପି ଅନୁପୱିସନ୍ତି, କାଯମ୍ପି ତଦତ୍ଥାଯ ଉପସଂହରନ୍ତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାଯାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥଗ୍ଗହଣମ୍ପି ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି, ସଙ୍ଘାଟିକଣ୍ଣଗ୍ଗହଣମ୍ପି ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି, ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସନ୍ତିପି, ସଲ୍ଲପିସ୍ସନ୍ତିପି, ସଙ୍କେତମ୍ପି ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ପୁରିସସ୍ସପି ଅବ୍ଭାଗମନଂ ସାଦିଯିସ୍ସନ୍ତି, ଛନ୍ନମ୍ପି ଅନୁପୱିସିସ୍ସନ୍ତି, କାଯମ୍ପି ତଦତ୍ଥାଯ ଉପସଂହରିସ୍ସନ୍ତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାଯ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୭୫।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥଗ୍ଗହଣଂ ୱା ସାଦିଯେଯ୍ୟ, ସଙ୍ଘାଟିକଣ୍ଣଗ୍ଗହଣଂ ୱା ସାଦିଯେଯ୍ୟ, ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ୟ ୱା, ସଲ୍ଲପେଯ୍ୟ ୱା, ସଙ୍କେତଂ ୱାଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ପୁରିସସ୍ସ ୱା ଅବ୍ଭାଗମନଂ ସାଦିଯେଯ୍ୟ, ଛନ୍ନଂ ୱା ଅନୁପୱିସେଯ୍ୟ, କାଯଂ ୱା ତଦତ୍ଥାଯ ଉପସଂହରେଯ୍ୟ ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାଯ, ଅଯମ୍ପି ପାରାଜିକା ହୋତି ଅସଂୱାସା ଅଟ୍ଠୱତ୍ଥୁକା''ତି।

୬୭୬।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅୱସ୍ସୁତା ନାମ ସାରତ୍ତା ଅପେକ୍ଖୱତୀ ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତା।

ଅୱସ୍ସୁତୋ ନାମ ସାରତ୍ତୋ ଅପେକ୍ଖୱା ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତୋ।

ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ନାମ ମନୁସ୍ସପୁରିସୋ, ନ ଯକ୍ଖୋ ନ ପେତୋ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲୋ କାଯସଂସଗ୍ଗଂ ସମାପଜ୍ଜିତୁଂ।

ହତ୍ଥଗ୍ଗହଣଂୱା ସାଦିଯେଯ୍ୟାତି ହତ୍ଥୋ ନାମ କପ୍ପରଂ ଉପାଦାଯ ଯାୱ ଅଗ୍ଗନଖା। ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାଯ ଉବ୍ଭକ୍ଖକଂ ଅଧୋଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ ଗହଣଂ ସାଦିଯତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ।

ସଙ୍ଘାଟିକଣ୍ଣଗ୍ଗହଣଂ ୱା ସାଦିଯେଯ୍ୟାତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାଯ ନିୱତ୍ଥଂ ୱା ପାରୁତଂ ୱା ଗହଣଂ ସାଦିଯତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ।

ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ୟ ୱାତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାଯ ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ।

ସଲ୍ଲପେୟ୍ୟ ୱାତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାୟ ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ଠିତା ସଲ୍ଲପତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

ସଙ୍କେତଂ ୱା ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟାତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାୟ ପୁରିସେନ – ‘‘ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଓକାସଂ [ଇଦଂ ପଦଂ ଅଟ୍ଠକଥାୟଂ ନ ଦିସ୍ସତି] ଆଗଚ୍ଛା’’ତି – ୱୁତ୍ତା ଗଚ୍ଛତି। ପଦେ ପଦେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସଂ ଓକ୍କନ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

ପୁରିସସ୍ସୱା ଅବ୍ଭାଗମନଂ ସାଦିୟେୟ୍ୟାତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାୟ ପୁରିସସ୍ସ ଅବ୍ଭାଗମନଂ ସାଦିୟତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ହତ୍ଥପାସଂ ଓକ୍କନ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

ଛନ୍ନଂ ୱା ଅନୁପୱିସେୟ୍ୟାତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାୟ ଯେନ କେନଚି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନଂ ଓକାସଂ ପୱିଟ୍ଠମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

କାୟଂ ୱା ତଦତ୍ଥାୟ ଉପସଂହରେୟ୍ୟାତି ଏତସ୍ସ ଅସଦ୍ଧମ୍ମସ୍ସ ପଟିସେୱନତ୍ଥାୟ ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ଠିତା କାୟଂ ଉପସଂହରତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ।

ଅୟମ୍ପୀତି ପୁରିମାୟୋ ଉପାଦାୟ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପାରାଜିକା ହୋତୀତି ସେୟ୍ୟଥାପି ନାମ ତାଲୋ ମତ୍ଥକଚ୍ଛିନ୍ନୋ ଅଭବ୍ବୋ ପୁନ ୱିରୁଳ୍ହିୟା ଏୱମେୱ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଟ୍ଠମଂ ୱତ୍ଥୁଂ ପରିପୂରେନ୍ତୀ ଅସ୍ସମଣୀ ହୋତି ଅସକ୍ୟଧୀତା। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ପାରାଜିକା ହୋତୀତି।

ଅସଂୱାସାତି ସଂୱାସୋ ନାମ ଏକକମ୍ମଂ ଏକୁଦ୍ଦେସୋ ସମସିକ୍ଖତା। ଏସୋ ସଂୱାସୋ ନାମ। ସୋ ତାୟ ସଦ୍ଧିଂ ନତ୍ଥି। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ଅସଂୱାସାତି।

୬୭୭। ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିୟା, ଅଜାନନ୍ତିୟା, ଅସାଦିୟନ୍ତିୟା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଖିତ୍ତଚିତ୍ତାୟ, ୱେଦନାଟ୍ଟାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଚତୁତ୍ଥପାରାଜିକଂ ସମତ୍ତଂ।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଅୟ୍ୟାୟୋ, ଅଟ୍ଠ ପାରାଜିକା ଧମ୍ମା। ଯେସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତରଂ ୱା ଅଞ୍ଞତରଂ ୱା ଆପଜ୍ଜିତ୍ୱା ନ ଲଭତି ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ସଂୱାସଂ, ଯଥା ପୁରେ ତଥା ପଚ୍ଛା, ପାରାଜିକା ହୋତି ଅସଂୱାସା। ତତ୍ଥାୟ୍ୟାୟୋ ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ଦୁତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ତତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାୟ୍ୟାୟୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିୱିଭଙ୍ଗେ ପାରାଜିକକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ସଙ୍ଘାଦିସେସକଣ୍ଡଂ (ଭିକ୍ଖୁନୀୱିଭଙ୍ଗୋ)

୧। ପଠମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

ଇମେ ଖୋ ପନାୟ୍ୟାଯୋ ସତ୍ତରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୬୭୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଉଦୋସିତଂ [ଉଦ୍ଦୋସିତଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଦତ୍ୱା କାଲଙ୍କତୋ ହୋତି। ତସ୍ସ ଦ୍ୱେ ପୁତ୍ତା ହୋନ୍ତି – ଏକୋ ଅସ୍ସଦ୍ଧୋ ଅପ୍ପସନ୍ନୋ, ଏକୋ ସଦ୍ଧୋ ପସନ୍ନୋ। ତେ ପେତ୍ତିକଂ ସାପତେଯ୍ୟଂ ୱିଭଜିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଅସ୍ସଦ୍ଧୋ ଅପ୍ପସନ୍ନୋ ତଂ ସଦ୍ଧଂ ପସନ୍ନଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅମ୍ହାକଂ ଉଦୋସିତୋ, ତଂ ଭାଜେମା''ତି। ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ସୋ ସଦ୍ଧୋ ପସନ୍ନୋ ତଂ ଅସ୍ସଦ୍ଧଂ ଅପ୍ପସନ୍ନଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ମାଯ୍ୟୋ, ଏୱଂ ଅୱଚ। ଅମ୍ହାକଂ ପିତୁନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନୋ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଖୋ ସୋ ଅସ୍ସଦ୍ଧୋ ଅପ୍ପସନ୍ନୋ ତଂ ସଦ୍ଧଂ ପସନ୍ନଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅମ୍ହାକଂ ଉଦୋସିତୋ, ତଂ ଭାଜେମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ସଦ୍ଧୋ ପସନ୍ନୋ ତଂ ଅସ୍ସଦ୍ଧଂ ଅପ୍ପସନ୍ନଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ମାଯ୍ୟୋ, ଏୱଂ ଅୱଚ। ଅମ୍ହାକଂ ପିତୁନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନୋ''ତି। ତତିଯମ୍ପି ଖୋ ସୋ ଅସ୍ସଦ୍ଧୋ ଅପ୍ପସନ୍ନୋ ତଂ ସଦ୍ଧଂ ପସନ୍ନଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅମ୍ହାକଂ ଉଦୋସିତୋ, ତଂ ଭାଜେମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ସଦ୍ଧୋ ପସନ୍ନୋ – ''ସଚେ ମଯ୍ହଂ ଭୱିସ୍ସତି, ଅହମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଦସ୍ସାମୀ''ତି – ତଂ ଅସ୍ସଦ୍ଧଂ ଅପ୍ପସନ୍ନଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ଭାଜେମା''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉଦୋସିତୋ ତେହି ଭାଜୀଯମାନୋ ତସ୍ସ ଅସ୍ସଦ୍ଧସ୍ସ ଅପ୍ପସନ୍ନସ୍ସ ପାପୁଣାତି [ପାପୁଣି (ସ୍ୟା।)]। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଅସ୍ସଦ୍ଧୋ ଅପ୍ପସନ୍ନୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ନିକ୍ଖମଥାଯ୍ୟେ, ଅମ୍ହାକଂ ଉଦୋସିତୋ''ତି।

ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ପୁରିସଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ମାଯ୍ୟୋ, ଏୱଂ ଅୱଚ, ତୁମ୍ହାକଂ ପିତୁନା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନୋ''ତି। ''ଦିନ୍ନୋ ନ ଦିନ୍ନୋ''ତି ୱୋହାରିକେ ମହାମତ୍ତେ ପୁଚ୍ଛିଂସୁ। ମହାମତ୍ତା ଏୱମାହଂସୁ – ''କୋ, ଅଯ୍ୟେ, ଜାନାତି ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଦିନ୍ନୋ''ତି? ଏୱଂ ୱୁତ୍ତେ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେ ମହାମତ୍ତେ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅପି ନାଯ୍ୟୋ [ଅପି ନ୍ୱଯ୍ୟା (ସ୍ୟା।), ଅପି ନାଯ୍ୟୋ (କ।)] ତୁମ୍ହେହି ଦିଟ୍ଠଂ ୱା ସୁତଂ ୱା ସକ୍ଖିଂ ଠପଯିତ୍ୱା ଦାନଂ ଦିଯ୍ୟମାନ''ନ୍ତି ? ଅଥ ଖୋ ତେ ମହାମତ୍ତା – ''ସଚ୍ଚଂ ଖୋ ଅଯ୍ୟା ଆହା''ତି ତଂ ଉଦୋସିତଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଅକଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ପରାଜିତୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''ଅସ୍ସମଣିଯୋ ଇମା ମୁଣ୍ଡା ବନ୍ଧକିନିଯୋ। କଥଞ୍ହି ନାମ ଅମ୍ହାକଂ ଉଦୋସିତଂ ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ମହାମତ୍ତାନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ମହାମତ୍ତା ତଂ ପୁରିସଂ ଦଣ୍ଡାପେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ଦଣ୍ଡିତୋ ଭିକ୍ଖୁନୂପସ୍ସଯସ୍ସ ଅୱିଦୂରେ ଆଜୀୱକସେଯ୍ୟଂ କାରାପେତ୍ୱା ଆଜୀୱକେ ଉଯ୍ୟୋଜେସି – ''ଏତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଚ୍ଚାୱଦଥା''ତି।

ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ମହାମତ୍ତାନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ମହାମତ୍ତା ତଂ ପୁରିସଂ ବନ୍ଧାପେସୁଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ପଠମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଦୋସିତଂ ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେସୁଂ, ଦୁତିଯଂ ଦଣ୍ଡାପେସୁଂ, ତତିଯଂ ବନ୍ଧାପେସୁଂ। ଇଦାନି ଘାତାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଉସ୍ସଯୱାଦିକା ୱିହରିସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉସ୍ସଯୱାଦିକା ୱିହରତୀତି। ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉସ୍ସଯୱାଦିକା ୱିହରିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୭୯।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉସ୍ସଯୱାଦିକା ୱିହରେଯ୍ୟ ଗହପତିନା ୱା ଗହପତିପୁତ୍ତେନ ୱା ଦାସେନ ୱା କମ୍ମକାରେନ [କମ୍ମକରେନ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ୱା ଅନ୍ତମସୋ ସମଣପରିବ୍ବାଜକେନାପି, ଅଯଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ''ନ୍ତି।

୬୮୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଉସ୍ସଯୱାଦିକା ନାମ ଅଡ୍ଡକାରିକା ୱୁଚ୍ଚତି।

ଗହପତି ନାମ ଯୋ କୋଚି ଅଗାରଂ ଅଜ୍ଝାୱସତି।

ଗହପତିପୁତ୍ତୋ ନାମ ଯେ କେଚି ପୁତ୍ତଭାତରୋ।

ଦାସୋ ନାମ ଅନ୍ତୋଜାତୋ ଧନକ୍କୀତୋ କରମରାନୀତୋ ।

କମ୍ମକାରୋ ନାମ ଭଟକୋ ଆହତକୋ।

ସମଣପରିବ୍ବାଜକୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଞ୍ଚ ସିକ୍ଖମାନଞ୍ଚ ସାମଣେରଞ୍ଚ ସାମଣେରିଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଯୋ କୋଚି ପରିବ୍ବାଜକସମାପନ୍ନୋ।

ଅଡ୍ଡଂ କରିସ୍ସାମୀତି ଦୁତିଯଂ ୱା ପରିୟେସତି ଗଚ୍ଛତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଏକସ୍ସ ଆରୋଚେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦୁତିଯସ୍ସ ଆରୋଚେତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। ଅଡ୍ଡପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ପଠମାପତ୍ତିକନ୍ତି ସହ ୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା ଆପଜ୍ଜତି ଅସମନୁଭାସନାଯ।

ନିସ୍ସାରଣୀଯନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀଯତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସନ୍ତି ସଙ୍ଘୋୱ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିଯା ମାନତ୍ତଂ ଦେତି ମୂଲାଯ ପଟିକସ୍ସତି ଅବ୍ଭେତି, ନ ସମ୍ବହୁଲା ନ ଏକା ଭିକ୍ଖୁନୀ। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ''ସଙ୍ଘାଦିସେସୋ''ତି। ତସ୍ସେୱ ଆପତ୍ତିନିକାଯସ୍ସ ନାମକମ୍ମଂ ଅଧିୱଚନଂ। ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ''ସଙ୍ଘାଦିସେସୋ''ତି।

୬୮୧। ଅନାପତ୍ତି ମନୁସ୍ସେହି ଆକଡ୍ଢୀଯମାନା ଗଚ୍ଛତି, ଆରକ୍ଖଂ ଯାଚତି, ଅନୋଦିସ୍ସ ଆଚିକ୍ଖତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ…ପେ… ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୬୮୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱେସାଲିଯଂ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଲିଚ୍ଛୱିସ୍ସ ପଜାପତି ଅତିଚାରିନୀ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଲିଚ୍ଛୱି ତଂ ଇତ୍ଥିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସାଧୁ ୱିରମାହି, ଅନତ୍ଥଂ ଖୋ ତେ କରିସ୍ସାମୀ''ତି। ଏୱମ୍ପି ସା ୱୁଚ୍ଚମାନା ନାଦିଯି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱେସାଲିଯଂ ଲିଚ୍ଛୱିଗଣୋ ସନ୍ନିପତିତୋ ହୋତି କେନଚିଦେୱ କରଣୀଯେନ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଲିଚ୍ଛୱି ତେ ଲିଚ୍ଛୱଯୋ ଏତଦୱୋଚ – ''ଏକଂ ମେ, ଅଯ୍ୟୋ , ଇତ୍ଥିଂ ଅନୁଜାନାଥା''ତି। ''କା ନାମ ସା''ତି? ''ମଯ୍ହଂ ପଜାପତି ଅତିଚରତି, ତଂ ଘାତେସ୍ସାମୀ''ତି। ''ଜାନାହୀ''ତି। ଅସ୍ସୋସି ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ – ''ସାମିକୋ କିର ମଂ ଘାତେତୁକାମୋ''ତି। ୱରଭଣ୍ଡଂ ଆଦାଯ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ତିତ୍ଥିଯେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପବ୍ବଜ୍ଜଂ ଯାଚି। ତିତ୍ଥିଯା ନ ଇଚ୍ଛିଂସୁ ପବ୍ବାଜେତୁଂ। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପବ୍ବଜ୍ଜଂ ଯାଚି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋପି ନ ଇଚ୍ଛିଂସୁ ପବ୍ବାଜେତୁଂ। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଣ୍ଡକଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ପବ୍ବଜ୍ଜଂ ଯାଚି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଣ୍ଡକଂ ଗହେତ୍ୱା ପବ୍ବାଜେସି।

ଅଥ ଖୋ ସୋ ଲିଚ୍ଛୱି ତଂ ଇତ୍ଥିଂ ଗୱେସନ୍ତୋ ସାୱତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତଂ ଦିସ୍ୱାନ ଯେନ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ପଜାପତି ମେ, ଦେୱ, ୱରଭଣ୍ଡଂ ଆଦାଯ ସାୱତ୍ଥିଂ ଅନୁପ୍ପତ୍ତା। ତଂ ଦେୱୋ ଅନୁଜାନାତୂ''ତି। ''ତେନ ହି, ଭଣେ, ୱିଚିନିତ୍ୱା ଆଚିକ୍ଖା''ତି। ''ଦିଟ୍ଠା, ଦେୱ, ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା''ତି। ''ସଚେ, ଭଣେ, ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା, ନ ସା ଲବ୍ଭା କିଞ୍ଚି କାତୁଂ। ସ୍ୱାକ୍ଖାତୋ ଭଗୱତା ଧମ୍ମୋ, ଚରତୁ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ସମ୍ମା ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯାଯା''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଲିଚ୍ଛୱି ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚୋରିଂ ପବ୍ବାଜେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତସ୍ସ ଲିଚ୍ଛୱିସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିୟ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଚୋରିଂ ପବ୍ବାଜେସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚୋରିଂ ପବ୍ବାଜେତୀତି [ପବ୍ବାଜେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚୋରିଂ ପବ୍ବାଜେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୮୩।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜାନଂ ଚୋରିଂ ୱଜ୍ଝଂ ୱିଦିତଂ ଅନପଲୋକେତ୍ୱା ରାଜାନଂ ୱା ସଙ୍ଘଂ ୱା ଗଣଂ ୱା ପୂଗଂ ୱା ସେଣିଂ ୱା ଅଞ୍ଞତ୍ର କପ୍ପା ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟ, ଅଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ’’ନ୍ତି।

୬୮୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସା ଆରୋଚେନ୍ତି, ସା ୱା ଆରୋଚେତି।

ଚୋରୀ ନାମ ଯା ପଞ୍ଚମାସକଂ ୱା ଅତିରେକପଞ୍ଚମାସକଂ ୱା ଅଗ୍ଘନକଂ ଅଦିନ୍ନଂ ଥେଯ୍ୟସଙ୍ଖାତଂ ଆଦିଯତି, ଏସା ଚୋରୀ ନାମ।

ୱଜ୍ଝା ନାମ ଯଂ କତ୍ୱା ୱଜ୍ଝପ୍ପତ୍ତା ହୋତି।

ୱିଦିତା ନାମ ଅଞ୍ଞେହି ମନୁସ୍ସେହି ଞାତା ହୋତି ‘‘ୱଜ୍ଝା ଏସା’’ତି।

ଅନପଲୋକେତ୍ୱାତି ଅନାପୁଚ୍ଛା।

ରାଜା ନାମ ଯତ୍ଥ ରାଜା ଅନୁସାସତି, ରାଜା ଅପଲୋକେତବ୍ବୋ।

ସଙ୍ଘୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ୱୁଚ୍ଚତି, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଅପଲୋକେତବ୍ବୋ।

ଗଣୋ ନାମ ଯତ୍ଥ ଗଣୋ ଅନୁସାସତି, ଗଣୋ ଅପଲୋକେତବ୍ବୋ।

ପୂଗୋ ନାମ ଯତ୍ଥ ପୂଗୋ ଅନୁସାସତି, ପୂଗୋ ଅପଲୋକେତବ୍ବୋ।

ସେଣି ନାମ ଯତ୍ଥ ସେଣି ଅନୁସାସତି, ସେଣି ଅପଲୋକେତବ୍ବୋ।

ଅଞ୍ଞତ୍ରକପ୍ପାତି ଠପେତ୍ୱା କପ୍ପଂ। କପ୍ପଂ ନାମ ଦ୍ୱେ କପ୍ପାନି – ତିତ୍ଥିଯେସୁ ୱା ପବ୍ବଜିତା ହୋତି ଅଞ୍ଞାସୁ ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା। ଅଞ୍ଞତ୍ର କପ୍ପା ‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅଯମ୍ପୀତି ପୁରିମଂ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପଠମାପତ୍ତିକନ୍ତି ସହ ୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା ଆପଜ୍ଜତି ଅସମନୁଭାସନାଯ।

ନିସ୍ସାରଣୀଯନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀଯତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସନ୍ତି…ପେ… ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି।

୬୮୫। ଚୋରିଯା ଚୋରିସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞତ୍ର କପ୍ପା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଚୋରିଯା ୱେମତିକା ଅଞ୍ଞତ୍ର କପ୍ପା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଚୋରିଯା ଅଚୋରିସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞତ୍ର କପ୍ପା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅଚୋରିଯା ଚୋରିସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଚୋରିଯା ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଚୋରିଯା ଅଚୋରିସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୬୮୬। ଅନାପତ୍ତି ଅଜାନନ୍ତୀ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଅପଲୋକେତ୍ୱା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, କପ୍ପକତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିୟସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୬୮୭। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିୟଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭଦ୍ଦାୟ କାପିଲାନିୟା ଅନ୍ତେଵାସିନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡିତ୍ଵା ଗାମକଂ [ଗାମକେ (ସ୍ୟା।)] ଞାତିକୁଲଂ ଅଗମାସି। ଭଦ୍ଦା କାପିଲାନୀ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅପସ୍ସନ୍ତୀ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପୁଚ୍ଛି – ''କହଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା, ନ ଦିସ୍ସତୀ''ତି! ''ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଭଣ୍ଡିତ୍ଵା ନ ଦିସ୍ସତୀ''ତି। ''ଅମ୍ମା, ଅମୁକସ୍ମିଂ ଗାମକେ ଏତିସ୍ସା ଞାତିକୁଲଂ। ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ଵା ଵିଚିନଥା''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ଵା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପସ୍ସିତ୍ଵା ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ ତ୍ଵଂ, ଅୟ୍ୟେ , ଏକିକା ଆଗତା, କଚ୍ଚିସି ଅପ୍ପଧଂସିତା''ତି? ''ଅପ୍ପଧଂସିତାମ୍ହି, ଅୟ୍ୟେ''ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଗାମନ୍ତରଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଗାମନ୍ତରଂ ଗଚ୍ଛତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ , ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଗାମନ୍ତରଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଗାମନ୍ତରଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ଅୟମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀୟଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ''ନ୍ତି।

ଏଵଞ୍ଚିଦଂ ଭଗଵତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୬୮୮। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଦ୍ଵେ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସାକେତା ସାଵତ୍ଥିଂ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ଅନ୍ତରାମଗ୍ଗେ ନଦୀ ତରିତବ୍ବା ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନାଵିକେ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''ସାଧୁ ନୋ, ଆଵୁସୋ, ତାରେଥା''ତି। ''ନାୟ୍ୟେ, ସକ୍କା ଉଭୋ ସକିଂ ତାରେତୁ''ନ୍ତି। ଏକୋ ଏକଂ ଉତ୍ତାରେସି। ଉତ୍ତିଣ୍ଣୋ ଉତ୍ତିଣ୍ଣଂ ଦୂସେସି। ଅନୁତ୍ତିଣ୍ଣୋ ଅନୁତ୍ତିଣ୍ଣଂ ଦୂସେସି। ତା ପଚ୍ଛା ସମାଗନ୍ତ୍ଵା ପୁଚ୍ଛିଂସୁ – ''କଚ୍ଚିସି, ଅୟ୍ୟେ, ଅପ୍ପଧଂସିତା''ତି? ''ପଧଂସିତାମ୍ହି, ଅୟ୍ୟେ! ତ୍ଵଂ ପନ, ଅୟ୍ୟେ, ଅପ୍ପଧଂସିତା''ତି? ''ପଧଂସିତାମ୍ହି, ଅୟ୍ୟେ''ତି। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସାଵତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ନଦୀପାରଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗଵତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ନଦୀପାରଂ ଗଚ୍ଛତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ନଦୀପାରଂ ଗଚ୍ଛିସ୍ସତି! ନେତଂ , ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଵା ଗାମନ୍ତରଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ଏକା ଵା ନଦୀପାରଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ଅୟମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀୟଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ''ନ୍ତି।

ଏଵଞ୍ଚିଦଂ ଭଗଵତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୬୮୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାଵତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତା [ଗନ୍ତ୍ଵା (କ।)] ସାୟଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଗାମଂ ଉପଗଚ୍ଛିଂସୁ। ତତ୍ଥ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଭିରୂପା ହୋତି ଦସ୍ସନୀୟା ପାସାଦିକା। ଅଞ୍ଞତରୋ ପୁରିସୋ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସହ ଦସ୍ସନେନ ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତୋ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ତାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସେୟ୍ୟଂ ପଞ୍ଞପେନ୍ତୋ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସେୟ୍ୟଂ ଏକମନ୍ତଂ ପଞ୍ଞାପେସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଲ୍ଲକ୍ଖେତ୍ଵା – ''ପରିୟୁଟ୍ଠିତୋ ଅୟଂ ପୁରିସୋ; ସଚେ ରତ୍ତିଂ ଆଗଚ୍ଛିସ୍ସତି, ଵିସ୍ସରୋ ମେ ଭଵିସ୍ସତୀ''ତି, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଅଞ୍ଞତରଂ କୁଲଂ ଗନ୍ତ୍ଵା ସେୟ୍ୟଂ କପ୍ପେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ରତ୍ତିଂ ଆଗନ୍ତ୍ଵା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଗଵେସନ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଘଟ୍ଟେସି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅପସ୍ସନ୍ତିୟୋ ଏଵମାହଂସୁ – ''ନିସ୍ସଂସୟଂ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ନିକ୍ଖନ୍ତା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସା ରତ୍ତିୟା ଅଚ୍ଚୟେନ ଯେନ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେନୁପସଙ୍କମି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦଵୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ ତ୍ଵଂ, ଅୟ୍ୟେ, ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ନିକ୍ଖନ୍ତା''ତି? ''ନାହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ନିକ୍ଖନ୍ତା''ତି। ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ରତ୍ତିଂ ଵିପ୍ପଵସିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ରତ୍ତିଂ ଵିପ୍ପଵସୀତି [ଵିପ୍ପଵସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ରତ୍ତିଂ ଵିପ୍ପଵସିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଵା ଗାମନ୍ତରଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ଏକା ଵା ନଦୀପାରଂ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ଏକା ଵା ରତ୍ତିଂ ଵିପ୍ପଵସେୟ୍ୟ, ଅୟମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ

ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ’’ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୬୯୦। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଦ୍ଧାନମଗ୍ଗପ୍ପଟିପନ୍ନା ହୋନ୍ତି। ତତ୍ଥ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ୱଚ୍ଚେନ ପୀଳିତା ଏକିକା ଓହୀଯିତ୍ୱା [ଓହିଯିତ୍ୱା (କ।)] ପଚ୍ଛା ଅଗମାସି। ମନୁସ୍ସା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଦୂସେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯେନ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେନୁପସଙ୍କମି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଏକିକା ଓହୀନା, କଚ୍ଚିସି ଅପ୍ପଧଂସିତା’’ତି? ‘‘ପଧଂସିତାମ୍ହି, ଅଯ୍ୟେ’’ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଗଣମ୍ହା ଓହୀଯିସ୍ସତୀତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଗଣମ୍ହା ଓହୀଯତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି । ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ଗଣମ୍ହା ଓହୀଯିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୯୧।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକା ୱା ଗାମନ୍ତରଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଏକା ୱା ନଦୀପାରଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଏକା ୱା ରତ୍ତିଂ ୱିପ୍ପୱସେଯ୍ୟ, ଏକା ୱା ଗଣମ୍ହା ଓହୀଯେଯ୍ୟ, ଅଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ’’ନ୍ତି।

୬୯୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଏକା ୱା ଗାମନ୍ତରଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟାତି ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଗାମସ୍ସ ପରିକ୍ଖେପଂ ପଠମଂ ପାଦଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ, ଦୁତିଯଂ ପାଦଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଗାମସ୍ସ ଉପଚାରଂ ପଠମଂ ପାଦଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। ଦୁତିଯଂ ପାଦଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଏକା ୱା ନଦୀପାରଂ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟାତି ନଦୀ ନାମ ତିମଣ୍ଡଲଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେତ୍ୱା ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ଉତ୍ତରନ୍ତିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅନ୍ତରୱାସକୋ ତେମିଯତି। ପଠମଂ ପାଦଂ ଉତ୍ତରନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। ଦୁତିଯଂ ପାଦଂ ଉତ୍ତରନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଏକା ୱା ରତ୍ତିଂ ୱିପ୍ପୱସେଯ୍ୟାତି ସହ ଅରୁଣୁଗ୍ଗମନା ଦୁତିଯିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ହତ୍ଥପାସଂ ୱିଜହନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। ୱିଜହିତେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଏକା ୱା ଗଣମ୍ହା ଓହୀଯେଯ୍ୟାତି ଅଗାମକେ ଅରଞ୍ଞେ ଦୁତିଯିକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱା ସୱନୂପଚାରଂ ୱା ୱିଜହନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। ୱିଜହିତେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅଯମ୍ପୀତି ପୁରିମାଯୋ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପଠମାପତ୍ତିକନ୍ତି ସହ ୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା ଆପଜ୍ଜତି ଅସମନୁଭାସନାଯ।

ନିସ୍ସାରଣୀଯନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀଯତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି…ପେ… ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି।

୬୯୩। ଅନାପତ୍ତି ଦୁତିଯିକା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପକ୍କନ୍ତା ୱା ହୋତି ୱିବ୍ଭନ୍ତା ୱା କାଲଙ୍କତା ୱା ପକ୍ଖସଙ୍କନ୍ତା ୱା, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୬୯୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଚଣ୍ଡକାଳୀ

ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଣ୍ଡନକାରିକା ହୋତି କଲହକାରିକା ୱିୱାଦକାରିକା ଭସ୍ସକାରିକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରିକା। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସା କମ୍ମେ କରୀଯମାନେ ପଟିକ୍କୋସତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗାମକଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେୱ କରଣୀଯେନ। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ – ''ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପକ୍କନ୍ତା''ତି , ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ [ଅଦସ୍ସନେନ (କ।)] ଉକ୍ଖିପି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗାମକେ ତଂ କରଣୀଯଂ ତୀରେତ୍ୱା ପୁନଦେୱ ସାୱତ୍ଥିଂ ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛି। ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତିଯା ନେୱ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସି ନ ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଠଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପି ନ ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେସି ନ ପାନୀଯେନ ଆପୁଚ୍ଛି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟେ, ମଯି ଆଗଚ୍ଛନ୍ତିଯା ନେୱ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସି ନ ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଠଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପି ନ ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେସି ନ ପାନୀଯେନ ଆପୁଚ୍ଛୀ''ତି? ''ଏୱଞ୍ହେତଂ, ଅଯ୍ୟେ, ହୋତି ଯଥା ତଂ ଅନାଥାଯା''ତି। ''କିସ୍ସ ପନ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଅନାଥା''ତି? ''ଇମା ମଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଅଯଂ ଅନାଥା ଅପ୍ପଞ୍ଞାତା, ନତ୍ଥି ଇମିସ୍ସା କାଚି ପଟିୱତ୍ତା''ତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ [ଅଦସ୍ସନେନ (କ।)] ଉକ୍ଖିପିଂସୂ''ତି।

ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ''ବାଲା ଏତା ଅବ୍ୟତ୍ତା ଏତା, ନେୱ ଜାନନ୍ତି କମ୍ମଂ ୱା କମ୍ମଦୋସଂ ୱା କମ୍ମୱିପତ୍ତିଂ ୱା କମ୍ମସମ୍ପତ୍ତିଂ ୱା। ମଯଂ ଖୋ ଜାନାମ କମ୍ମମ୍ପି କମ୍ମଦୋସମ୍ପି କମ୍ମୱିପତ୍ତିମ୍ପି କମ୍ମସମ୍ପତ୍ତିମ୍ପି। ମଯଂ ଖୋ ଅକତଂ ୱା କମ୍ମଂ କାରେଯ୍ୟାମ କତଂ ୱା କମ୍ମଂ କୋପେଯ୍ୟାମା''ତି, ଲହୁଂ ଲହୁଂ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ସନ୍ନିପାତେତ୍ୱା ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଓସାରେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନପଲୋକେତ୍ୱା କାରକସଙ୍ଘଂ ଅନଞ୍ଞାଯ ଗଣସ୍ସ ଛନ୍ଦଂ ଓସାରେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନପଲୋକେତ୍ୱା କାରକସଙ୍ଘଂ ଅନଞ୍ଞାଯ ଗଣସ୍ସ ଛନ୍ଦଂ ଓସାରେତୀତି [ଓସାରେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ , ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନପଲୋକେତ୍ୱା କାରକସଙ୍ଘଂ ଅନଞ୍ଞାଯ ଗଣସ୍ସ ଛନ୍ଦଂ ଓସାରେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୯୫।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମଗ୍ଗେନ ସଙ୍ଘେନ ଉକ୍ଖିତ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନ ସତ୍ଥୁସାସନେନ ଅନପଲୋକେତ୍ୱା କାରକସଙ୍ଘଂ ଅନଞ୍ଞାଯ ଗଣସ୍ସ ଛନ୍ଦଂ ଓସାରେଯ୍ୟ, ଅଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ''ନ୍ତି।

୬୯୬।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସମଗ୍ଗୋ ନାମ ସଙ୍ଘୋ ସମାନସଂୱାସକୋ ସମାନସୀମାଯଂ ଠିତୋ।

ଉକ୍ଖିତ୍ତା ନାମ ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ୱା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ୱା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ୱା [ଅଦସ୍ସନେନ ୱା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେନ ୱା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେନ ୱା (କ।), ଅଦସ୍ସନେ ୱା ଅପ୍ପଟିକମ୍ମେ ୱା ପାପିକାଯ ଦିଟ୍ଠିଯା ଅପ୍ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗେ ୱା (?)] ଉକ୍ଖିତ୍ତା।

ଧମ୍ମେନ ୱିନଯେନାତି ଯେନ ଧମ୍ମେନ ଯେନ ୱିନଯେନ।

ସତ୍ଥୁସାସନେନାତି ଜିନସାସନେନ ବୁଦ୍ଧସାସନେନ।

ଅନପଲୋକେତ୍ୱାକାରକସଙ୍ଘନ୍ତି କମ୍ମକାରକସଙ୍ଘଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା।

ଅନଞ୍ଞାଯ ଗଣସ୍ସ ଛନ୍ଦନ୍ତି ଗଣସ୍ସ ଛନ୍ଦଂ ଅଜାନିତ୍ୱା।

''ଓସାରେସ୍ସାମୀ''ତି ଗଣଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନତି , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ, ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯା, କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅଯମ୍ପୀତି ପୁରିମାଯୋ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପଠମାପତ୍ତିକନ୍ତି ସହ ୱନ୍ତୁଜ୍ଝାଚାରା ଆପଜ୍ଜତି ଅସମନୁଭାସନାଯ।

ନିସ୍ସାରଣୀଯନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀଯତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି…ପେ… ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି।

୬୯୭। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞ୍ଞା ଓସାରେତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ଓସାରେତି ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞ୍ଞା ଓସାରେତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୬୯୮। ଅନାପତ୍ତି କମ୍ମକାରକସଙ୍ଘଂ ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଓସାରେତି, ଗଣସ୍ସ ଛନ୍ଦଂ ଜାନିତ୍ୱା ଓସାରେତି, ୱତ୍ତେ ୱତ୍ତନ୍ତିଂ ଓସାରେତି, ଅସନ୍ତେ କମ୍ମକାରକସଙ୍ଘେ ଓସାରେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୬୯୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଭିରୂପା ହୋତି ଦସ୍ସନୀଯା ପାସାଦିକା। ମନୁସ୍ସା ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତାଯ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅଗ୍ଗମଗ୍ଗାନି ଭୋଜନାନି ଦେନ୍ତି। ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାୱଦତ୍ଥଂ ଭୁଞ୍ଜତି; ଅଞ୍ଞ୍ଞା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଚିତ୍ତରୂପଂ ଲଭନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦିସ୍ସତି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦତି ଭୁଞ୍ଜତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦିସ୍ସତି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୦୦।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅୱସ୍ସୁତା ଅୱସ୍ସୁତସ୍ସ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲସ୍ସ ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦେଯ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ ୱା, ଅଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ’’ନ୍ତି।

୭୦୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅୱସ୍ସୁତା ନାମ ସାରତ୍ତା ଅପେକ୍ଖୱତୀ ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତା।

ଅୱସ୍ସୁତୋ ନାମ ସାରତ୍ତୋ ଅପେକ୍ଖୱା ପଟିବଦ୍ଧଚିତ୍ତୋ।

ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ନାମ ମନୁସ୍ସପୁରିସୋ, ନ ଯକ୍ଖୋ ନ ପେତୋ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ, ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲୋ ସାରଜ୍ଜିତୁଂ।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅଯମ୍ପୀତି ପୁରିମାଯୋ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପଠମାପତ୍ତିକନ୍ତି ସହ ୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା ଆପଜ୍ଜତି ଅସମନୁଭାସନାଯ।

ନିସ୍ସାରଣୀଯନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀଯତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି…ପେ… ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି।

ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଏକତୋଅୱସ୍ସୁତେ ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୦୨। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉଭତୋଅୱସ୍ସୁତେ ଯକ୍ଖସ୍ସ ୱା ପେତସ୍ସ ୱା ପଣ୍ଡକସ୍ସ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହସ୍ସ ୱା ହତ୍ଥତୋ ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯସ୍ସ। ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଏକତୋଅୱସ୍ସୁତେ ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୦୩। ଅନାପତ୍ତି ଉଭତୋଅନୱସ୍ସୁତା ହୋନ୍ତି, ‘‘ଅନୱସ୍ସୁତୋ’’ତି ଜାନନ୍ତୀ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଞ୍ଚମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୦୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଭିରୂପା ହୋତି ଦସ୍ସନୀଯା ପାସାଦିକା। ମନୁସ୍ସା ଭତ୍ତଗ୍ଗେ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଅୱସ୍ସୁତା ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅଗ୍ଗମଗ୍ଗାନି ଭୋଜନାନି ଦେନ୍ତି। ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତୀ ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି। ଅନନ୍ତରିକା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟେ, ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାସୀ’’ତି? ‘‘ଅୱସ୍ସୁତା, ଅଯ୍ୟେ’’ତି। ‘‘ତ୍ୱଂ ପନ, ଅଯ୍ୟେ, ଅୱସ୍ସୁତା’’ତି? ‘‘ନାହଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଅୱସ୍ସୁତା’’ତି। ‘‘କିଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ କରିସ୍ସତି ଅୱସ୍ସୁତୋ ୱା ଅନୱସ୍ସୁତୋ ୱା, ଯତୋ ତ୍ୱଂ ଅନୱସ୍ସୁତା। ଇଙ୍ଘଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଯଂ ତେ ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ଦେତି ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ତଂ ତ୍ୱଂ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦ ୱା, ଭୁଞ୍ଜ ୱା’’ତି।

ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏୱଂ ୱକ୍ଖତି – ‘କିଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ କରିସ୍ସତି ଅୱସ୍ସୁତୋ ୱା ଅନୱସ୍ସୁତୋ ୱା, ଯତୋ ତ୍ୱଂ ଅନୱସ୍ସୁତା। ଇଙ୍ଘ, ଅଯ୍ୟେ, ଯଂ ତେ ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ଦେତି ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ତଂ ତ୍ୱଂ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦ ୱା ଭୁଞ୍ଜ ୱା’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘‘କିଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ କରିସ୍ସତି ଅୱସ୍ସୁତୋ ୱା ଅନୱସ୍ସୁତୋ ୱା ଯତୋ ତ୍ୱଂ ଅନୱସ୍ସୁତା! ଇଙ୍ଘ, ଅଯ୍ୟେ, ଯଂ ତେ ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ଦେତି ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ତଂ ତ୍ୱଂ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦ ୱା ଭୁଞ୍ଜ ୱା’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏୱଂ ୱକ୍ଖତି – ‘‘କିଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ କରିସ୍ସତି ଅୱସ୍ସୁତୋ ୱା ଅନୱସ୍ସୁତୋ ୱା ଯତୋ ତ୍ୱଂ ଅନୱସ୍ସୁତା; ଇଙ୍ଘ, ଅଯ୍ୟେ, ଯଂ ତେ ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ଦେତି ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ତଂ ତ୍ୱଂ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦ ୱା ଭୁଞ୍ଜ ୱା’’। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୦୫।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ୟ – ‘କିଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ କରିସ୍ସତି ଅୱସ୍ସୁତୋ ୱା ଅନୱସ୍ସୁତୋ ୱା, ଯତୋ ତ୍ୱଂ ଅନୱସ୍ସୁତା। ଇଙ୍ଘ, ଅଯ୍ୟେ, ଯଂ ତେ ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ଦେତି ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ତଂ ତ୍ୱଂ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦ ୱା ଭୁଞ୍ଜ ୱା’ତି, ଅଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଠମାପତ୍ତିକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ’’ନ୍ତି।

୭୦୬।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ୟାତି – ‘‘କିଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ କରିସ୍ସତି ଅୱସ୍ସୁତୋ ୱା ଅନୱସ୍ସୁତୋ ୱା, ଯତୋ ତ୍ୱଂ ଅନୱସ୍ସୁତା। ଇଙ୍ଘ, ଅଯ୍ୟେ, ଯଂ

ତେ ଏସୋ ପୁରିସପୁଗ୍ଗଲୋ ଦେତି ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ତଂ ତ୍ୱଂ ସହତ୍ଥା ପଟିଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଖାଦ ୱା ଭୁଞ୍ଜ ୱା’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସା ୱଚନେନ ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ। ଭୋଜନପରିୟୋସାନେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅୟମ୍ପୀତି ପୁରିମାୟୋ ଉପାଦାୟ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପଠମାପତ୍ତିକନ୍ତି ସହ ୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା ଆପଜ୍ଜତି ଅସମନୁଭାସନାୟ।

ନିସ୍ସାରଣୀୟନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀୟତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି…ପେ… ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି।

ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ‘‘ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହା’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସା ୱଚନେନ ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୦୭। ଏକତୋଅୱସ୍ସୁତେ ଯକ୍ଖସ୍ସ ୱା ପେତସ୍ସ ୱା ପଣ୍ଡକସ୍ସ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହସ୍ସ ୱା ହତ୍ଥତୋ ଖାଦନୀୟଂ ୱା ଭୋଜନୀୟଂ ୱା ‘‘ଖାଦ ୱା ଭୁଞ୍ଜ ୱା’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସା ୱଚନେନ ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଭୋଜନପରିୟୋସାନେ ଆପତ୍ତି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟସ୍ସ। ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସା ୱଚନେନ ‘‘ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ’’ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୦୮। ଅନାପତ୍ତି ‘‘ଅନୱସ୍ସୁତୋ’’ତି ଜାନନ୍ତୀ ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ‘‘କୁପିତା ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ‘‘କୁଲାନୁଦ୍ଦୟତାୟ ନ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତୀ’’ତି ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଛଟ୍ଠସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୦୯। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡିତ୍ୱା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘‘ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ଧମ୍ମଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ସଙ୍ଘଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିୟୋ ଯା ସମଣିୟୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ, ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିୟୋ ଲଜ୍ଜିନିୟୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚରିସ୍ସାମୀ’’ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଚଣ୍ଡକାଳୀ [ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ (କ।)] କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱକ୍ଖତି – ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି…ପେ… ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିୟୋ ଯା ସମଣିୟୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ, ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିୟୋ ଲଜ୍ଜିନିୟୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚରିସ୍ସାମୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘‘ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି…ପେ… ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିୟୋ ଯା ସମଣିୟୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ, ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିୟୋ ଲଜ୍ଜିନିୟୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା, ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚରିସ୍ସାମୀ’’ତି ? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱକ୍ଖତି – ‘‘ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି…ପେ… ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିୟୋ ଯା ସମଣିୟୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ, ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିୟୋ ଲଜ୍ଜିନିୟୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା, ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚରିସ୍ସାମୀ’’ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୧୦।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟ – ‘ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ଧମ୍ମଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ସଙ୍ଘଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିୟୋ ଯା ସମଣିୟୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ! ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିୟୋ ଲଜ୍ଜିନିୟୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା, ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିୟଂ ଚରିସ୍ସାମୀ’ତି, ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟା – ‘ମାୟ୍ୟେ, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ଅୱଚ – ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ଧମ୍ମଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ସଙ୍ଘଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିୟୋ ଯା ସମଣିୟୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ! ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିୟୋ ଲଜ୍ଜିନିୟୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା

ସିକ୍ଖାକାମା, ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରିସ୍ସାମୀତି, ଅଭିରମାୟ୍ୟେ, ସ୍ୱାକ୍ଖାତୋ ଧମ୍ମୋ; ଚର ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ସମ୍ମା ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯାଯା'ତି। ଏୱଞ୍ଚ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ୱୁଚ୍ଚମାନା ତଥେୱ ପଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା ତସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯାୱତତିଯଞ୍ଚେ ସମନୁଭାସୀଯମାନା ତଂ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ , ଅଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାୱତତିଯକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ''ନ୍ତି।

୭୧୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

କୁପିତା ଅନତ୍ତମନାତି ଅନଭିରଦ୍ଧା ଆହତଚିତ୍ତା ଖିଲଜାତା।

ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟାତି – ''ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି…ପେ… ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିଯୋ ଯା ସମଣିଯୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ! ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିଯୋ ଲଜ୍ଜିନିଯୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା, ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରିସ୍ସାମୀ''ତି।

ସାଭିକ୍ଖୁନୀତି ଯା ସା ଏୱଂୱାଦିନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ। ଭିକ୍ଖୁନୀହୀତି ଅଞ୍ଞାହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି।

ଯା ପସ୍ସନ୍ତି ଯା ସୁଣନ୍ତି ତାହି ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ମାୟ୍ୟେ, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ଅୱଚ – 'ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି…ପେ… ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିଯୋ ଯା ସମଣିଯୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ! ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିଯୋ ଲଜ୍ଜିନିଯୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା, ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରିସ୍ସାମୀ'ତି। ଅଭିରମାୟ୍ୟେ, ସ୍ୱାକ୍ଖାତୋ ଧମ୍ମୋ; ଚର ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ସମ୍ମା ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯାଯା''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ, ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୁତ୍ୱା ନ ୱଦନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝମ୍ପି ଆକଡ୍ଢିତ୍ୱା ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ମାୟ୍ୟେ, କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ଅୱଚ – 'ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି…ପେ… ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି । କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିଯୋ ଯା ସମଣିଯୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ! ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିଯୋ ଲଜ୍ଜିନିଯୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା, ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରିସ୍ସାମୀ'ତି। ଅଭିରମାୟ୍ୟେ, ସ୍ୱାକ୍ଖାତୋ ଧମ୍ମୋ; ଚର ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ସମ୍ମା ଦୁକ୍ଖସ୍ସ ଅନ୍ତକିରିଯାଯା''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ, ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୭୧୨। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ଧମ୍ମଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ସଙ୍ଘଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି, ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିଯୋ ଯା ସମଣିଯୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ! ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିଯୋ ଲଜ୍ଜିନିଯୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରିସ୍ସାମୀ'ତି। ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସେୟ୍ୟ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ବୁଦ୍ଧଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି…ପେ… ସିକ୍ଖଂ ପଚ୍ଚାଚିକ୍ଖାମି। କିନ୍ନୁମାୱ ସମଣିଯୋ ଯା ସମଣିଯୋ ସକ୍ୟଧୀତରୋ! ସନ୍ତଞ୍ଞାପି ସମଣିଯୋ ଲଜ୍ଜିନିଯୋ କୁକ୍କୁଚ୍ଚିକା ସିକ୍ଖାକାମା, ତାସାହଂ ସନ୍ତିକେ ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରିସ୍ସାମୀ'ତି । ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସତି ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସମନୁଭାସନା ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି ସା, ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

''ସମନୁଭଟ୍ଠା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଅଜ୍ଝାପଜ୍ଜନ୍ତିଯା ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ, ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯା ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭନ୍ତି।

ଅଯମ୍ପୀତି ପୁରିମାଯୋ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଯାୱତତିଯକନ୍ତି ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସନାଯ ଆପଜ୍ଜତି, ନ ସହ ୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା।

ନିସ୍ସାରଣୀଯନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀଯତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି…ପେ… ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି।

୭୧୩। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୧୪। ଅନାପତ୍ତି ଅସମନୁଭାସନ୍ତିଯା, ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତିଯା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ସତ୍ତମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୧୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେତି – ''ଛନ୍ଦଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ଦୋସଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ମୋହଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ଭଯଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ''ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଚଣ୍ଡକାଳୀ କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱକ୍ଖତି – ଛନ୍ଦଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ…ପେ… ଭଯଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେତି – ''ଛନ୍ଦଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ…ପେ… ଭଯଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱକ୍ଖତି – ''ଛନ୍ଦଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ…ପେ… ଭଯଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ''ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୧୬।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ୟ – 'ଛନ୍ଦଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ଦୋସଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ମୋହଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ଭଯଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ'ତି, ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯା – 'ମାଯ୍ୟେ, କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ଅୱଚ – ଛନ୍ଦଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦୋସଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ମୋହଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭଯଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋତି। ଅଯ୍ୟା ଖୋ ଛନ୍ଦାପି ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଦୋସାପି ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ମୋହାପି ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ଭଯାପି ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟା'ତି। ଏୱଞ୍ଚ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ୱୁଚ୍ଚମାନା ତଥେୱ ପଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ୟ, ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା ତସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯାୱତତିଯଞ୍ଚେ ସମନୁଭାସୀଯମାନା ତଂ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ଅଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାୱତତିଯକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ''ନ୍ତି।

୭୧୭।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେତି ଅଧିକରଣଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି ଅଧିକରଣାନି – ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ, ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ, ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ।

ପଚ୍ଚାକତା ନାମ ପରାଜିତା ୱୁଚ୍ଚତି।

କୁପିତା ଅନତ୍ତମନାତି ଅନଭିରଦ୍ଧା ଆହତଚିତ୍ତା ଖିଲଜାତା।

ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ୟାତି – ''ଛନ୍ଦଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ…ପେ… ଭଯଗାମିନିଯୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ''ତି।

ସାଭିକ୍ଖୁନୀତି ଯା ସା ଏୱଂୱାଦିନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ।

ଭିକ୍ଖୁନୀହୀତି ଅଞ୍ଞାହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି।

ଯା ପସ୍ସନ୍ତି ଯା ସୁଣନ୍ତି ତାହି ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ମାୟ୍ୟେ, କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ଅୱଚ – 'ଛନ୍ଦଗାମିନିୟୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ…ପେ… ଭୟଗାମିନିୟୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ'ତି। ଅୟ୍ୟା ଖୋ ଛନ୍ଦାପି ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ…ପେ… ଭୟାପି ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟା''ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୁତ୍ୱା ନ ୱଦନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝମ୍ପି ଆକଡ୍ଢିତ୍ୱା ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ମାୟ୍ୟେ, କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ଅୱଚ – 'ଛନ୍ଦଗାମିନିୟୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ…ପେ… ଭୟଗାମିନିୟୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ'ତି। ଅୟ୍ୟା ଖୋ ଛନ୍ଦାପି ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ…ପେ… ଭୟାପି ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟା''ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ପଟିବଲାୟ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୭୧୮। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ଛନ୍ଦଗାମିନିୟୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ…ପେ… ଭୟଗାମିନିୟୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ'ତି। ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସେୟ୍ୟ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ କିସ୍ମିଞ୍ଚିଦେୱ ଅଧିକରଣେ ପଚ୍ଚାକତା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ଛନ୍ଦଗାମିନିୟୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ…ପେ… ଭୟଗାମିନିୟୋ ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ'ତି। ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସତି ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାୟ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସମନୁଭାସନା ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

''ସମନୁଭଟ୍ଠା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟା। କମ୍ମୱାଚାପରିୟୋସାନେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଅଜ୍ଝାପଜ୍ଜନ୍ତିୟା ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟା ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭନ୍ତି।

ଅୟମ୍ପୀତି ପୁରିମାୟୋ ଉପାଦାୟ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଯାୱତତିୟକନ୍ତି ଯାୱତତିୟଂ ସମନୁଭାସନାୟ ଆପଜ୍ଜତି, ନ ସହ ୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା।

ନିସ୍ସାରଣୀୟନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀୟତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି…ପେ… ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି।

୭୧୯। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୨୦। ଅନାପତ୍ତି ଅସମନୁଭାସନ୍ତିୟା, ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତିୟା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି ।

ଅଟ୍ଠମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନଵମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୨୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅନ୍ତେଵାସିକା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରିସ୍ସନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକାତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରିସ୍ସନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୨୨।''ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପନେଵ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଏଵମସ୍ସୁ ଵଚନୀଯା – 'ଭଗିନିଯୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ଵିଵିଚ୍ଚଥାଯ୍ୟୋ। ଵିଵେକଞ୍ଞେଵ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ଵଣ୍ଣେତୀ'ତି। ଏଵଞ୍ଚ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଵୁଚ୍ଚମାନା ତଥେଵ ପଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ୟୁଂ, ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଯାଵତତିଯଂ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା ତସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯାଵତତିଯଞ୍ଚେ ସମନୁଭାସୀଯମାନା ତଂ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ୟୁଂ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ୟୁଂ, ଇମାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯାଵତତିଯକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ''ନ୍ତି।

୭୨୩।ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପନେଵାତି ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯୋ ଵୁଚ୍ଚନ୍ତି।

ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରନ୍ତୀତି ସଂସଟ୍ଠା ନାମ ଅନନୁଲୋମିକେନ କାଯିକଵାଚସିକେନ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରନ୍ତି।

ପାପାଚାରାତି ପାପକେନ ଆଚାରେନ ସମନ୍ନାଗତା।

ପାପସଦ୍ଦାତି ପାପକେନ କିତ୍ତିସଦ୍ଦେନ ଅବ୍ଭୁଗ୍ଗତା।

ପାପସିଲୋକାତି ପାପକେନ ମିଚ୍ଛାଜୀଵେନ ଜୀଵିତଂ କପ୍ପେନ୍ତି।

ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକାତି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା କମ୍ମେ କରୀଯମାନେ ପଟିକ୍କୋସନ୍ତି।

ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକାତି ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞଂ ଵଜ୍ଜଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତି।

ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋତି ଯା ତା ସଂସଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ।

ଭିକ୍ଖୁନୀହୀତି ଅଞ୍ଞାହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି।

ଯା ପସ୍ସନ୍ତି ଯା ସୁଣନ୍ତି ତାହି ଵତ୍ତବ୍ବା – ''ଭଗିନିଯୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ଵିଵିଚ୍ଚଥାଯ୍ୟୋ। ଵିଵେକଞ୍ଞେଵ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ଵଣ୍ଣେତୀ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଵତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଵତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୁତ୍ଵା ନ ଵଦନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝମ୍ପି ଆକଡ୍ଢିତ୍ଵା ଵତ୍ତବ୍ବା – ''ଭଗିନିଯୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ଵିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଵିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ଵଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ଵିଵିଚ୍ଚଥାଯ୍ୟୋ। ଵିଵେକଞ୍ଞେଵ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ଵଣ୍ଣେତୀ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଵତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଵତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୭୨୪। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଞ୍ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସମନୁଭାସେୟ୍ୟ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଞ୍ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଞ୍ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସମନୁଭାସତି ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଚ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସମନୁଭାସନା ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ସମନୁଭଟ୍ଠା ସଙ୍ଘେନ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଚ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଚ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ, ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯା, କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଅଜ୍ଝାପଜ୍ଜନ୍ତୀନଂ ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚଯା ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭନ୍ତି। ଦ୍ୱେ ତିସ୍ସୋ ଏକତୋ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ତଦୁତ୍ତରି ନ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା।

ଇମାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋତି ପୁରିମାଯୋ ଉପାଦାଯ ୱୁଚ୍ଚନ୍ତି।

ଯାୱତତିଯକନ୍ତି ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସନାଯ ଆପଜ୍ଜନ୍ତି, ନ ସହ ୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା।

ନିସ୍ସାରଣୀଯନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀଯତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି…ପେ… ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି।

୭୨୫। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୨୬। ଅନାପତ୍ତି ଅସମନୁଭାସନ୍ତୀନଂ, ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତୀନଂ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାନଂ, ଆଦିକମ୍ମିକାନନ୍ତି।

ନୱମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୨୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀସଙ୍ଘେନ ସମନୁଭଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ‘‘ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅଯ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱାଚାରା ଏୱଂସଦ୍ଦା ଏୱଂସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ସଙ୍ଘୋ ନ କିଞ୍ଚି ଆହ। ତୁମ୍ହଞ୍ଞେୱ [ତୁମ୍ହେୟେୱ (ସ୍ୟା।)] ସଙ୍ଘୋ ଉଞ୍ଞାଯ ପରିଭୱେନ ଅକ୍ଖନ୍ତିଯା ୱେଭସ୍ସିଯା [ୱେଭସ୍ସା (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ଦୁବ୍ବଲ୍ୟା ଏୱମାହ – ‘ଭଗିନିଯୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପ୍ପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ୱିୱିଚ୍ଚଥାଯ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ’’’ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘେନ ସମନୁଭଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱଂ ୱକ୍ଖତି – ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅଯ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ…ପେ… ୱିୱିଚ୍ଚଥାଯ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘେନ ସମନୁଭଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅଯ୍ୟେ ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱାଚାରା ଏୱଂସଦ୍ଦା

ଏଓଂସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ସଙ୍ଘୋ ନ କିଞ୍ଚି ଆହ। ତୁମ୍ହଞ୍ଞେୱ ସଙ୍ଘୋ ଉଞ୍ଞାୟ ପରିଭୱେନ ଅକ୍ଖନ୍ତିଯା ୱେଭସ୍ସିଯା ଦୁବ୍ବଲ୍ୟା ଏୱମାହ – ଭଗିନିଯୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ୱିୱିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା… ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘେନ ସମନୁଭଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱଂ ୱକ୍ଖତି – ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ…ପେ… ୱିୱିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୨୮।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ଯ – 'ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱାଚାରା ଏୱଂସଦ୍ଦା ଏୱଂସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ସଙ୍ଘୋ ନ କିଞ୍ଚି ଆହ। ତୁମ୍ହଞ୍ଞେୱ ସଙ୍ଘୋ ଉଞ୍ଞାୟ ପରିଭୱେନ ଅକ୍ଖନ୍ତିଯା ୱେଭସ୍ସିଯା ଦୁବ୍ବଲ୍ୟା ଏୱମାହ – ଭଗିନିଯୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ୱିୱିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ'ତି। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯା – 'ମା, ଅୟ୍ୟେ, ଏୱଂ ଅୱଚ – ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱାଚାରା ଏୱଂସଦ୍ଦା ଏୱଂସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ସଙ୍ଘୋ ନ କିଞ୍ଚି ଆହ। ତୁମ୍ହଞ୍ଞେୱ ସଙ୍ଘୋ ଉଞ୍ଞାୟ ପରିଭୱେନ ଅକ୍ଖନ୍ତିଯା ୱେଭସ୍ସିଯା ଦୁବ୍ବଲ୍ୟା ଏୱମାହ – ଭଗିନିଯୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ୱିୱିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ'ତି। ଏୱଞ୍ଚ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ୱୁଚ୍ଚମାନା ତଥେୱ ପଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ, ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା ତସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ। ଯାୱତତିଯଞ୍ଚେ ସମନୁଭାସୀଯମାନା ତଂ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ଅଯମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାୱତତିଯକଂ ଧମ୍ମଂ ଆପନ୍ନା ନିସ୍ସାରଣୀଯଂ ସଙ୍ଘାଦିସେସ''ନ୍ତି।

୭୨୯।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଏୱଂ ୱଦେୟ୍ୟାତି – ''ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱାଚାରା ଏୱଂସଦ୍ଦା ଏୱଂସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ସଙ୍ଘୋ ନ କିଞ୍ଚି ଆହ''।

ତୁମ୍ହଞ୍ଞେୱ ସଙ୍ଘୋ ଉଞ୍ଞାଯାତି ଅୱଞ୍ଞାୟ।

ପରିଭୱେନାତି ପାରିଭବ୍ୟତା।

ଅକ୍ଖନ୍ତିଯାତି କୋପେନ।

ୱେଭସ୍ସିଯାତି ୱିଭସ୍ସୀକତା [ୱିଭସ୍ସିକତାୟ (ସୀ।)]।

ଦୁବ୍ବଲ୍ୟାତି ଅପକ୍ଖତା।

ଏୱମାହ – ''ଭଗିନିଯୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ୱିଚିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ''ତି।

ସା ଭିକ୍ଖୁନୀତି ଯା ସା ଏୱଂୱାଦିନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ।

ଭିକ୍ଖୁନୀହୀତି ଅଞ୍ଞାହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି।

ଯା ପସ୍ସନ୍ତି ଯା ସୁଣନ୍ତି ତାହି ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ମାୟ୍ୟେ, ଏୱଂ ଅୱଚ – 'ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ…ପେ… ୱିୱିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି,

ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୁତ୍ୱା ନ ୱଦନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝମ୍ପି ଆକଡ୍ଢିତ୍ୱା ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ମାୟ୍ୟେ, ଏୱଂ ଅୱଚ – 'ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ…ପେ… ୱିୱିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ'''ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ପଟିବଲାୟ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୭୩୦। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘେନ ସମନୁଭଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱାଚାରା ଏୱଂସଦ୍ଦା ଏୱଂସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ସଙ୍ଘୋ ନ କିଞ୍ଚି ଆହ। ତୁମ୍ହଞ୍ଞେୱ ସଙ୍ଘୋ ଉଞ୍ଞାୟ ପରିଭୱେନ ଅକ୍ଖନ୍ତିୟା ୱେଭସ୍ସିୟା ଦୁବ୍ବଲ୍ୟା ଏୱମାହ – ଭଗିନିୟୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା । ୱିୱିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ'ତି। ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସେୟ୍ୟ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘେନ ସମନୁଭଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱଂ ୱଦେତି – 'ସଂସଟ୍ଠାୱ ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ୱିହରଥ। ମା ତୁମ୍ହେ ନାନା ୱିହରିତ୍ଥ। ସନ୍ତି ସଙ୍ଘେ ଅଞ୍ଞାପି ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱାଚାରା ଏୱଂସଦ୍ଦା ଏୱଂସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ତା ସଙ୍ଘୋ ନ କିଞ୍ଚି ଆହ। ତୁମ୍ହଞ୍ଞେୱ ସଙ୍ଘୋ ଉଞ୍ଞାୟ ପରିଭୱେନ ଅକ୍ଖନ୍ତିୟା ୱେଭସ୍ସିୟା ଦୁବ୍ବଲ୍ୟା ଏୱମାହ – ଭଗିନିୟୋ ଖୋ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରନ୍ତି ପାପାଚାରା ପାପସଦ୍ଦା ପାପସିଲୋକା, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ୱିହେସିକା, ଅଞ୍ଞମଞ୍ଞିସ୍ସା ୱଜ୍ଜପଟିଚ୍ଛାଦିକା। ୱିୱିଚ୍ଚଥାୟ୍ୟେ। ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନୀନଂ ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ'ତି। ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସତି ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାୟ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସମନୁଭାସନା ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦୁତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିୟମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

''ସମନୁଭଟ୍ଠା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାୟ। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ, ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟା, କମ୍ମୱାଚାପରିୟୋସାନେ ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ସଙ୍ଘାଦିସେସଂ ଅଜ୍ଝାପଜ୍ଜନ୍ତିୟା ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ, ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଥୁଲ୍ଲଚ୍ଚୟା ପଟିପ୍ପସ୍ସମ୍ଭନ୍ତି।

ଅୟମ୍ପୀତି ପୁରିମାୟୋ ଉପାଦାୟ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଯାୱତତିୟକନ୍ତି ଯାୱତତିୟଂ ସମନୁଭାସନାୟ ଆପଜ୍ଜତି, ନ ସହୱତ୍ଥୁଜ୍ଝାଚାରା।

ନିସ୍ସାରଣୀୟନ୍ତି ସଙ୍ଘମ୍ହା ନିସ୍ସାରୀୟତି।

ସଙ୍ଘାଦିସେସୋତି ସଙ୍ଘୋୱ ତସ୍ସା ଆପତ୍ତିୟା ମାନତ୍ତଂ ଦେତି, ମୂଲାୟ ପଟିକସ୍ସତି, ଅବ୍ଭେତି, ନ ସମ୍ବହୁଲା ନ ଏକା ଭିକ୍ଖୁନୀ। ତେନ ୱୁଚ୍ଚତି ''ସଙ୍ଘାଦିସେସୋ''ତି। ତସ୍ସେୱ ଆପତ୍ତିନିକାୟସ୍ସ ନାମକମ୍ମଂ ଅଧିୱଚନଂ, ତେନପି ୱୁଚ୍ଚତି ''ସଙ୍ଘାଦିସେସୋ''ତି।

୭୩୧। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ । ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ସଙ୍ଘାଦିସେସସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୩୨। ଅନାପତ୍ତି ଅସମନୁଭାସନ୍ତିୟା, ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତିୟା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଦସମସଙ୍ଘାଦିସେସସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଅୟ୍ୟାୟୋ, ସତ୍ତରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଧମ୍ମା – ନଵ ପଠମାପତ୍ତିକା, ଅଟ୍ଠ ଯାଵତତିୟକା। ଯେସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତରଂ ଵା ଅଞ୍ଞତରଂ ଵା ଆପଜ୍ଜତି, ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ପକ୍ଖମାନତ୍ତଂ ଚରିତବ୍ବଂ। ଚିଣ୍ଣମାନତ୍ତା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯତ୍ଥ ସିୟା ଵୀସତିଗଣୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ତତ୍ଥ (ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ) [( ) (କତ୍ଥପି ନତ୍ଥି)] ଅବ୍ଭେତବ୍ବା। ଏକାୟପି ଚେ ଊନୋ ଵୀସତିଗଣୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅବ୍ଭେୟ୍ୟ। ସା ଚ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅନବ୍ଭିତା, ତା ଚ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗାରୟ୍ହା, ଅୟଂ ତତ୍ଥ ସାମୀଚି।

ତତ୍ଥାୟ୍ୟାୟୋ ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ଦୁତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ତତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାୟ୍ୟାୟୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରୟାମୀତି।

ସତ୍ତରସକଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଭିକ୍ଖୁନିଵିଭଙ୍ଗେ ସଙ୍ଘାଦିସେସକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୩। ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟକଣ୍ଡଂ (ଭିକ୍ଖୁନୀୱିଭଙ୍ଗୋ)

୧। ପତ୍ତୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

ଇମେ ଖୋ ପନାୟ୍ୟାୟୋ ତିଂସ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟା ପାଚିତ୍ତିୟା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୭୩୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ବହୂ ପତ୍ତେ ସନ୍ନିଚୟଂ କରୋନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ବହୂ ପତ୍ତେ ସନ୍ନିଚୟଂ କରିସ୍ସନ୍ତି, ପତ୍ତୱାଣିଜ୍ଜଂ ୱା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ କରିସ୍ସନ୍ତି, ଆମତ୍ତିକାପଣଂ ୱା ପସାରେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପତ୍ତସନ୍ନିଚୟଂ କରିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପତ୍ତସନ୍ନିଚୟଂ କରୋନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପତ୍ତସନ୍ନିଚୟଂ କରିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୩୪।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପତ୍ତସନ୍ନିଚୟଂ କରେୟ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୭୩୫।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପତ୍ତୋ ନାମ ଦ୍ୱେ ପତ୍ତା – ଅୟୋପତ୍ତୋ, ମତ୍ତିକାପତ୍ତୋ। ତୟୋ ପତ୍ତସ୍ସ ୱଣ୍ଣା – ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ପତ୍ତୋ, ମଜ୍ଝିମୋ ପତ୍ତୋ, ଓମକୋ ପତ୍ତୋ। ଉକ୍କଟ୍ଠୋନାମପତ୍ତୋ ଅଡ୍ଢାଳ୍ହକୋଦନଂ ଗଣ୍ହାତି ଚତୁଭାଗଂ ଖାଦନଂ ତଦୁପିୟଂ ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ। ମଜ୍ଝିମୋ ନାମପତ୍ତୋ ନାଳିକୋଦନଂ ଗଣ୍ହାତି ଚତୁଭାଗଂ ଖାଦନଂ ତଦୁପିୟଂ ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ। ଓମକୋନାମପତ୍ତୋ ପତ୍ଥୋଦନଂ ଗଣ୍ହାତି ଚତୁଭାଗଂ ଖାଦନଂ ତଦୁପିୟଂ ବ୍ୟଞ୍ଜନଂ। ତତୋ ଉକ୍କଟ୍ଠୋ ଅପତ୍ତୋ ଓମକୋ ଅପତ୍ତୋ।

ସନ୍ନିଚୟଂ କରେୟ୍ୟାତି ଅନଧିଟ୍ଠିତୋ ଅୱିକପ୍ପିତୋ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟୋହୋତୀତି ସହ ଅରୁଣୁଗ୍ଗମନା ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟୋ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବୋ। ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ''ଅୟଂ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ପତ୍ତୋ ରତ୍ତାତିକ୍କନ୍ତୋ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟୋ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ''ତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଆପତ୍ତି ଦେସେତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ପଟିବଲାୟ ଆପତ୍ତି ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା। ନିସ୍ସଟ୍ଠପତ୍ତୋ ଦାତବ୍ବୋ –

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ପତ୍ତୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟୋ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଟ୍ଠୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇମଂ ପତ୍ତଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଦଦେୟ୍ୟା''ତି।

ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ୱୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସୁ ୱଚନୀୟା – ''ଅୟଂ ମେ, ଅୟ୍ୟାୟୋ, ପତ୍ତୋ ରତ୍ତାତିକ୍କନ୍ତୋ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟୋ, ଇମାହଂ ଅୟ୍ୟାନଂ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ''ତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଆପତ୍ତି ଦେସେତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ପଟିବଲାୟ ଆପତ୍ତି ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା। ନିସ୍ସଟ୍ଠପତ୍ତୋ ଦାତବ୍ବୋ –

''ସୁଣନ୍ତୁ ମେ ଅୟ୍ୟାୟୋ। ଅୟଂ ପତ୍ତୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟୋ ଅୟ୍ୟାନଂ ନିସ୍ସଟ୍ଠୋ। ଯଦି ଅୟ୍ୟାନଂ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ଅୟ୍ୟାୟୋ ଇମଂ ପତ୍ତଂ

ଇଚ୍ଛନ୍ତାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦଦେଯ୍ଯୁ’’ନ୍ତି।

ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯା – ‘‘ଅଯଂ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ପତ୍ତୋ ରତ୍ତାତିକ୍କନ୍ତୋ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯୋ। ଇମାହଂ ଅଯ୍ୟାଯ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ’’ତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଆପତ୍ତି ଦେସେତବ୍ବା। ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଆପତ୍ତି ପଟିଗ୍ଗହେତବ୍ବା। ନିସ୍ସଟ୍ଠପତ୍ତୋ ଦାତବ୍ବୋ – ‘‘ଇମଂ ପତ୍ତଂ ଅଯ୍ୟାଯ ଦମ୍ମୀ’’ତି।

୭୩୬। ରତ୍ତାତିକ୍କନ୍ତେ ଅତିକ୍କନ୍ତସଞ୍ଞ୍ଜୀ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ରତ୍ତାତିକ୍କନ୍ତେ ୱେମତିକା, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ରତ୍ତାତିକ୍କନ୍ତେ ଅନତିକ୍କନ୍ତସଞ୍ଞ୍ଜୀ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅନଧିଟ୍ଠିତେ ଅଧିଟ୍ଠିତସଞ୍ଞ୍ଜୀ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅୱିକପ୍ପିତେ ୱିକପ୍ପିତସଞ୍ଞ୍ଜୀ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅୱିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ୱିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞ୍ଜୀ , ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅନଟ୍ଠେ ନଟ୍ଠସଞ୍ଞ୍ଜୀ… ଅୱିନଟ୍ଠେ ୱିନଟ୍ଠସଞ୍ଞ୍ଜୀ… ଅଭିନ୍ନେ ଭିନ୍ନସଞ୍ଞ୍ଜୀ… ଅୱିଲୁତ୍ତେ ୱିଲୁତ୍ତସଞ୍ଞ୍ଜୀ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପତ୍ତଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ରତ୍ତାନତିକ୍କନ୍ତେ ଅତିକ୍କନ୍ତସଞ୍ଞ୍ଜୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ରତ୍ତାନତିକ୍କନ୍ତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ରତ୍ତାନତିକ୍କନ୍ତେ ଅନତିକ୍କନ୍ତସଞ୍ଞ୍ଜୀ ଅନାପତ୍ତି।

୭୩୭। ଅନାପତ୍ତି ଅନ୍ତୋଅରୁଣେ ଅଧିଟ୍ଠେତି, ୱିକପ୍ପେତି, ୱିସ୍ସଜ୍ଜେତି, ନସ୍ସତି, ୱିନସ୍ସତି, ଭିଜ୍ଜତି, ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ଗଣ୍ହନ୍ତି, ୱିସ୍ସାସଂ ଗଣ୍ହନ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନିସ୍ସଟ୍ଠପତ୍ତଂ ନ ଦେନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଟ୍ଠପତ୍ତୋ ନ ଦାତବ୍ବୋ। ଯା ନ ଦଦେଯ୍ଯ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୩୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗାମକାୱାସେ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା [ୱସ୍ସଂୱୁତ୍ଥା (ସୀ। ସ୍ଯା।)] ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଗମଂସୁ ୱତ୍ତସମ୍ପନ୍ନା ଇରିଯାପଥସମ୍ପନ୍ନା ଦୁଚ୍ଚୋଳା ଲୂଖଚୀୱରା। ଉପାସକା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପସ୍ସିତ୍ୱା – ‘‘ଇମା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱତ୍ତସମ୍ପନ୍ନା ଇରିଯାପଥସମ୍ପନ୍ନା ଦୁଚ୍ଚୋଳା ଲୂଖଚୀୱରା, ଇମା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଚ୍ଛିନ୍ନା ଭୱିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଅକାଲଚୀୱରଂ ଅଦଂସୁ। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ‘‘ଅମ୍ହାକଂ କଥିନଂ ଅତ୍ଥତଂ କାଲଚୀୱର’’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେସି। ଉପାସକା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଅପଯ୍ଯାହି ଚୀୱରଂ ଲଦ୍ଧ’’ନ୍ତି? ‘‘ନ ମଯଂ, ଆୱୁସୋ, ଚୀୱରଂ ଲଭାମ। ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା – ‘ଅମ୍ହାକଂ କଥିନଂ ଅତ୍ଥତଂ କାଲଚୀୱର’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେସୀ’’ତି। ଉପାସକା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅକାଲଚୀୱରଂ ‘କାଲଚୀୱର’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେସ୍ସତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ଉପାସକାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅକାଲଚୀୱରଂ ‘କାଲଚୀୱର’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେସ୍ସତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ …ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ , ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅକାଲଚୀୱରଂ ‘‘କାଲଚୀୱର’’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେତୀତି [ଭାଜାପେସୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅକାଲଚୀୱରଂ ‘‘କାଲଚୀୱର’’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୩୯।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅକାଲଚୀୱରଂ ‘କାଲଚୀୱର’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେଯ୍ଯ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୭୪୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅକାଲଚୀୱରଂ ନାମ ଅନତ୍ଥତେ କଥିନେ ଏକାଦସମାସେ ଉପ୍ପନ୍ନଂ, ଅତ୍ଥତେ କଥିନେ ସତ୍ତମାସେ ଉପ୍ପନ୍ନଂ, କାଲେପି ଆଦିସ୍ସ ଦିନ୍ନଂ, ଏତଂ ଅକାଲଚୀୱରଂ ନାମ।

ଅକାଲଚୀୱରଂ ‘‘କାଲଚୀୱର’’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେତି, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତଙ୍ଗଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ , ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତଙ୍ଗଂ…ପେ… ଇଦଂ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ଅକାଲଚୀୱରଂ ‘‘କାଲଚୀୱର’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ’’ତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅଯ୍ୟାଯ ଦମ୍ମୀତି।

୭୪୧। ଅକାଲଚୀୱରେ ଅକାଲଚୀୱରସଞ୍ଞ୍ଞା ‘‘କାଲଚୀୱର’’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅକାଲଚୀୱରେ ୱେମତିକା ‘‘କାଲଚୀୱର’’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅକାଲଚୀୱରେ କାଲଚୀୱରସଞ୍ଞ୍ଞା ‘‘କାଲଚୀୱର’’ନ୍ତି ଅଧିଟ୍ଠହିତ୍ୱା ଭାଜାପେତି , ଅନାପତ୍ତି। କାଲଚୀୱରେ ଅକାଲଚୀୱରସଞ୍ଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଲଚୀୱରେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। କାଲଚୀୱରେ କାଲଚୀୱରସଞ୍ଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୭୪୨। ଅନାପତ୍ତି ଅକାଲଚୀୱରଂ କାଲଚୀୱରସଞ୍ଞ୍ଞା ଭାଜାପେତି, କାଲଚୀୱରଂ କାଲଚୀୱରସଞ୍ଞ୍ଞା ଭାଜାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୪୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତରାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଚୀୱରଂ ସଙ୍ଘରିତ୍ୱା [ସଂହରିତ୍ୱା (କ।)] ନିକ୍ଖିପି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଯଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ମଯା ସଦ୍ଧିଂ ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତିତଂ, କହଂ ତଂ ଚୀୱର’’ନ୍ତି? ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଚୀୱରଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦସ୍ସେସି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ହନ୍ଦାଯ୍ୟେ, ତୁଯ୍ହଂ ଚୀୱରଂ, ଆହର ମେ’ତଂ ଚୀୱରଂ, ଯଂ ତୁଯ୍ହଂ ତୁଯ୍ହମେୱେତଂ, ଯଂ ମଯ୍ହଂ ମଯ୍ହମେୱେତଂ, ଆହର ମେ’ତଂ, ସକଂ ପଚ୍ଚାହରା’’ତି ଅଚ୍ଛିନ୍ଦି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିସ୍ସତୀ’’ତି! ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦତୀତି [ଅଚ୍ଛିନ୍ଦୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୪୪।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ସା ପଚ୍ଛା ଏୱଂ ୱଦେଯ୍ୟ – ‘ହନ୍ଦାଯ୍ୟେ, ତୁଯ୍ହଂ ଚୀୱରଂ ଆହର, ମେତଂ ଚୀୱରଂ, ଯଂ ତୁଯ୍ହଂ ତୁଯ୍ହମେୱେତଂ, ଯଂ ମଯ୍ହଂ ମଯ୍ହମେୱେତଂ, ଆହର ମେତଂ, ସକଂ ପଚ୍ଚାହରା’ତି ଅଚ୍ଛିନ୍ଦେଯ୍ୟ ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେଯ୍ୟ ୱା, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୭୪୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଅଞ୍ଞାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ।

ଚୀୱରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପନୁପଗଂ ପଚ୍ଛିମଂ।

ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱାତି ପରିତ୍ତେନ ୱା ୱିପୁଲଂ, ୱିପୁଲେନ ୱା ପରିତ୍ତଂ।

ଅଚ୍ଛିନ୍ଦେଯ୍ୟାତି ସଯଂ ଅଚ୍ଛିନ୍ଦତି ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେଯ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସକିଂ ଆଣତ୍ତା ବହୁକମ୍ପି ଅଚ୍ଛିନ୍ଦତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତଙ୍ଗଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତଙ୍ଗଂ…ପେ… ‘‘ଇଦଂ ମେ ଅଯ୍ୟେ ଚୀୱରଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଦ୍ଧିଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ନଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ’’ତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅଯ୍ୟାଯ ଦମ୍ମୀତି।

୭୪୬। ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦତି ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେତି ୱା, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ୱେମତିକା ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦତି ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେତି ୱା, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଚୀୱରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦତି ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେତି ୱା, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ।

ଅଞ୍ଞଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦତି ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ସଦ୍ଧିଂ ଚୀୱରଂ ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱା ପରିକ୍ଖାରଂ ପରିୱତ୍ତେତ୍ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦତି ୱା ଅଚ୍ଛିନ୍ଦାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୭୪୭। ଅନାପତ୍ତି ସା ୱା ଦେତି, ତସ୍ସା ୱା ୱିସ୍ସସନ୍ତୀ ଗଣ୍ହାତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ତତିୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୪୮। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗିଲାନା ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କିଂ ତେ, ଅୟ୍ୟେ, ଅଫାସୁ, କିଂ ଆହରୀୟତୂ''ତି? ''ସପ୍ପିନା ମେ, ଆୱୁସୋ, ଅତ୍ଥୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଆପଣିକସ୍ସ ଘରା କହାପଣସ୍ସ ସପ୍ପିଂ ଆହରିତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଅଦାସି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏୱମାହ – ''ନ ମେ, ଆୱୁସୋ, ସପ୍ପିନା ଅତ୍ଥୋ; ତେଲେନ ମେ ଅତ୍ଥୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଯେନ ସୋ ଆପଣିକୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଆପଣିକଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ନ କିରାୟ୍ୟୋ ଅୟ୍ୟାୟ ସପ୍ପିନା ଅତ୍ଥୋ, ତେଲେନ ଅତ୍ଥୋ। ହନ୍ଦ ତେ ସପ୍ପିଂ, ତେଲଂ ମେ ଦେହୀ''ତି। ''ସଚେ ମୟଂ ଅୟ୍ୟୋ ୱିକ୍କୀତଂ ଭଣ୍ଡଂ ପୁନ ଆଦିୟିସ୍ସାମ [ଆହରିସ୍ସାମ (କ।)], କଦା ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡଂ ୱିକ୍କାୟିସ୍ସତି [ୱିକ୍କୀୟିସ୍ସତି (?)]; ସପ୍ପିସ୍ସ କୟେନ ସପ୍ପି ହଟଂ, ତେଲସ୍ସ କୟଂ ଆହର, ତେଲଂ ହରିସ୍ସସୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଉଜ୍ଝାୟତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତସ୍ସ ଖିୟ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି…ପେ… ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତୀତି [ୱିଞ୍ଞାପେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା …ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୪୯।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେୟ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୭୫୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଞ୍ଞଂୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱାତି ଯଂ କିଞ୍ଚି ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା।

ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେୟ୍ୟାତି ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ''ଇଦଂ ମେ ଅୟ୍ୟେ ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀତି…ପେ… ଦଦେୟ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେୟ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅୟ୍ୟାୟ ଦମ୍ମୀ''ତି।

୭୫୧। ଅଞ୍ଞେ ଅଞ୍ଞସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅଞ୍ଞେ ୱେମତିକା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅଞ୍ଞେ ଅନଞ୍ଞସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ।

ଅନଞ୍ଞେ ଅଞ୍ଞସଞ୍ଞା ଅନଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞେ ୱେମତିକା ଅନଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞେ ଅନଞ୍ଞସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୭୫୨। ଅନାପତ୍ତି ତଞ୍ଞେଓ [ତଞ୍ଚେଓ (ସ୍ୟା।)] ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଅଞ୍ଞଞ୍ଚ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଆନିସଂସଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୫୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗିଲାନା ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘କଚ୍ଚି, ଅଯ୍ୟେ, ଖମନୀଯଂ କଚ୍ଚି ଯାପନୀଯ’’ନ୍ତି? ‘‘ନ ମେ, ଆୱୁସୋ, ଖମନୀଯଂ, ନ ଯାପନୀଯ’’ନ୍ତି। ‘‘ଅମୁକସ୍ସ, ଅଯ୍ୟେ, ଆପଣିକସ୍ସ ଘରେ କହାପଣଂ ନିକ୍ଖିପିସ୍ସାମି, ତତୋ ଯଂ ଇଚ୍ଛେଯ୍ୟାସି ତଂ ଆହରାପେଯ୍ୟାସୀ’’ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତରଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ଆଣାପେସି – ‘‘ଗଚ୍ଛ, ସିକ୍ଖମାନେ, ଅମୁକସ୍ସ ଆପଣିକସ୍ସ ଘରା କହାପଣସ୍ସ ତେଲଂ ଆହରା’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ସିକ୍ଖମାନା ତସ୍ସ ଆପଣିକସ୍ସ ଘରା କହାପଣସ୍ସ ତେଲଂ ଆହରିତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅଦାସି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏୱମାହ – ‘‘ନ ମେ, ସିକ୍ଖମାନେ, ତେଲେନ ଅତ୍ଥୋ, ସପ୍ପିନା ମେ ଅତ୍ଥୋ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ସିକ୍ଖମାନା ଯେନ ସୋ ଆପଣିକୋ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଆପଣିକଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ନ କିର, ଆୱୁସୋ, ଅଯ୍ୟାଯ ତେଲେନ ଅତ୍ଥୋ, ସପ୍ପିନା ଅତ୍ଥୋ, ହନ୍ଦ ତେ ତେଲଂ, ସପ୍ପିଂ ମେ ଦେହୀ’’ତି। ‘‘ସଚେ ମଯଂ, ଅଯ୍ୟେ, ୱିକ୍କୀତଂ ଭଣ୍ଡଂ ପୁନ ଆଦିଯିସ୍ସାମ, କଦା ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡଂ ୱିକ୍କାଯିସ୍ସତି! ତେଲସ୍ସ କଯେନ ତେଲଂ ହଟଂ, ସପ୍ପିସ୍ସ କଯଂ ଆହର, ସପ୍ପିଂ ହରିସ୍ସସୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ସିକ୍ଖମାନା ରୋଦନ୍ତୀ ଅଟ୍ଠାସି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ସିକ୍ଖମାନେ, ରୋଦସୀ’’ତି? ଅଥ ଖୋ ସା ସିକ୍ଖମାନା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତୀତି [ଚେତାପେସୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୫୪।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେଯ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୭୫୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଞ୍ଞଂଚେତାପେତ୍ୱାତି ଯଂ କିଞ୍ଚି ଚେତାପେତ୍ୱା।

ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେଯ୍ୟାତି ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ‘‘ଇଦଂ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ’’ତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅଯ୍ୟାଯ ଦମ୍ମୀତି।

୭୫୬। ଅଞ୍ଞେ ଅଞ୍ଞସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅଞ୍ଞେ ୱେମତିକା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅଞ୍ଞେ ଅନଞ୍ଞସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ।

ଅନଞ୍ଞେ ଅଞ୍ଞସଞ୍ଞା ଅନଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞେ ୱେମତିକା ଅନଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞେ ଅନଞ୍ଞସଞ୍ଞା ଅନାପତ୍ତି।

୭୫୭। ଅନାପତ୍ତି ତଞ୍ଞେଓ [ତଞ୍ଚେଓ (ସ୍ୟା।)] ଚେତାପେତି, ଅଞ୍ଞଞ୍ଚ ଚେତାପେତି, ଆନିସଂସଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ଚେତାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୫୮। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଉପାସକା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱରତ୍ଥାୟ ଛନ୍ଦକଂ ସଙ୍ଘରିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପାୱାରିକସ୍ସ ଘରେ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଅମୁକସ୍ସ, ଅୟ୍ୟେ, ପାୱାରିକସ୍ସ ଘରେ ଚୀୱରତ୍ଥାୟ ପରିକ୍ଖାରୋ ନିକ୍ଖିତ୍ତୋ, ତତୋ ଚୀୱରଂ ଆହରାପେତ୍ୱା ଭାଜେଥା''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଭେସଜ୍ଜଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ଉପାସକା ଜାନିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ଉପାସକାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା ...ପେ... ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି...ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ...ପେ... ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୫୯।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେୟ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୭୬୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା...ପେ... ଭିକ୍ଖୁନୀତି...ପେ... ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ ଦିନ୍ନେନ।

ସଙ୍ଘିକେନାତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ନ ଗଣସ୍ସ, ନ ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା।

ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେୟ୍ୟାତି ଯଂଅତ୍ଥାୟ ଦିନ୍ନଂ, ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ...ପେ... ''ଇଦଂ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ''ତି।...ପେ... ଦଦେୟ୍ୟାତି...ପେ... ଦଦେୟ୍ୟୁନ୍ତି...ପେ... ଅୟ୍ୟାୟ ଦମ୍ମୀତି।

୭୬୧। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ୱେମତିକା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ନିସ୍ସଟ୍ଠଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଯଥାଦାନେ ଉପନେତବ୍ବଂ।

ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୭୬୨। ଅନାପତ୍ତି ସେସକଂ ଉପନେତି, ସାମିକେ ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଉପନେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୬୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଉପାସକା ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱରତ୍ଥାୟ ଛନ୍ଦକଂ ସଙ୍ଘରିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପାୱାରିକସ୍ସ ଘରେ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଅମୁକସ୍ସ, ଅୟ୍ୟେ, ପାୱାରିକସ୍ସ ଘରେ ଚୀୱରତ୍ଥାୟ ପରିକ୍ଖାରୋ ନିକ୍ଖିତ୍ତୋ, ତତୋ ଚୀୱରଂ ଆହରାପେତ୍ୱା ଭାଜେଥା''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେନ ଚ ପରିକ୍ଖାରେନ ସୟମ୍ପି ଯାଚିତ୍ୱା ଭେସଜ୍ଜଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ଉପାସକା ଜାନିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି...ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ

ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୬୪।''ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେୟ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୭୬୫।ୟା ପନାତି ୟା ୟାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ ଦିନ୍ନେନ।

ସଙ୍ଘିକେନାତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ନ ଗଣସ୍ସ, ନ ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା।

ସଞ୍ଞାଚିକେନାତି ସୟଂ ୟାଚିତ୍ୱା।

ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେୟ୍ୟାତି ୟଂଅତ୍ଥାୟ ଦିନ୍ନଂ ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ''ଇଦଂ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନ ସଙ୍ଘିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ''ତି…ପେ… ଦଦେୟ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେୟ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅୟ୍ୟାୟ ଦମ୍ମୀତି।

୭୬୬। ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେ ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେ ୱେମତିକା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେ ଅନଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି , ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ନିସ୍ସଟ୍ଠଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ୟଥାଦାନେ ଉପନେତବ୍ବଂ।

ଅନଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେ ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେ ଅନଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୭୬୭। ଅନାପତ୍ତି ସେସକଂ ଉପନେତି, ସାମିକେ ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଉପନେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୬୮। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ପରିୱେଣୱାସିକା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ୟାଗୁୟା କିଲମନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୂଗୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ୟାଗୁଅତ୍ଥାୟ ଛନ୍ଦକଂ ସଙ୍ଘରିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଆପଣିକସ୍ସ ଘରେ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ଅମୁକସ୍ସ, ଅୟ୍ୟେ, ଆପଣିକସ୍ସ ଘରେ ୟାଗୁଅତ୍ଥାୟ ପରିକ୍ଖାରୋ ନିକ୍ଖିତ୍ତୋ, ତତୋ ତଣ୍ଡୁଲଂ ଆହରାପେତ୍ୱା ୟାଗୁଂ ପଚାପେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜଥା''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଭେସଜ୍ଜଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ସୋ ପୂଗୋ ଜାନିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାୟତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି । ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୬୯।''ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞତ୍ତୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେୟ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୭୭୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନେନ।

ମହାଜନିକେନାତି ଗଣସ୍ସ, ନ ସଙ୍ଘସ୍ସ, ନ ଏକଭିକ୍ଖୁନିଯା।

ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେଯ୍ୟାତି ଯଂଅତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନଂ ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ''ଇଦଂ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ''ତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅଯ୍ୟାଯ ଦମ୍ମୀତି।

୭୭୧। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ୱେମତିକା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ନିସ୍ସଟ୍ଠଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଯଥାଦାନେ ଉପନେତବ୍ବଂ।

ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୭୭୨। ଅନାପତ୍ତି ସେସକଂ ଉପନେତି, ସାମିକେ ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଉପନେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୭୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ପୂଗସ୍ସ ପରିୱେଣୱାସିକା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯାଗୁଯା କିଲମନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୂଗୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଯାଗୁଅତ୍ଥାଯ ଛନ୍ଦକଂ ସଙ୍ଘରିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ଆପଣିକସ୍ସ ଘରେ ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ଅମୁକସ୍ସ, ଅଯ୍ୟେ, ଆପଣିକସ୍ସ ଘରେ ଯାଗୁଅତ୍ଥାଯ ପରିକ୍ଖାରୋ ନିକ୍ଖିତ୍ତୋ। ତତୋ ତଣ୍ଡୁଲେ ଆହରାପେତ୍ୱା ଯାଗୁଂ ପଚାପେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜଥା''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେନ ଚ ପରିକ୍ଖାରେନ ସଯମ୍ପି ଯାଚିତ୍ୱା ଭେସଜ୍ଜଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିଂସୁ। ସୋ ପୂଗୋ ଜାନିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୭୪।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେଯ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୭୭୫।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନେନ।

ମହାଜନିକେନାତି ଗଣସ୍ସ, ନ ସଙ୍ଘସ୍ସ, ନ ଏକଭିକ୍ଖୁନିଯା।

ସଞ୍ଞାଚିକେନାତି ସଯଂ ଯାଚିତ୍ୱା।

ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସାତି ଯଂଅତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନଂ ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ''ଇଦଂ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ମହାଜନିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ। ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ''ତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅଯ୍ୟାଯ ଦମ୍ମୀତି।

୭୭୬। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ୱେମତିକା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ। ନିସ୍ସଟ୍ଠଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଯଥାଦାନେ ଉପନେତବ୍ବଂ।

ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେ ଅନଞ୍ଞଦତ୍ଥିକସଞ୍ଞା ଅନାପତ୍ତି।

୭୭୭। ଅନାପତ୍ତି ସେସକଂ ଉପନେତି, ସାମିକେ ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଉପନେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୭୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ବହୁସ୍ସୁତା ହୋତି ଭାଣିକା ୱିସାରଦା ପଟ୍ଟା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ। ବହୂ ମନୁସ୍ସା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପଯିରୁପାସନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପରିୱେଣଂ ଉନ୍ଦ୍ରିଯତି [ଉଦ୍ରୀଯତି (ସ୍ୟା।)]। ମନୁସ୍ସା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସିଦଂ ତେ, ଅଯ୍ୟେ, ପରିୱେଣଂ ଉନ୍ଦ୍ରିଯତୀ''ତି? ''ନତ୍ଥାୱୁସୋ, ଦାଯକା, ନତ୍ଥି କାରକା''ତି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପରିୱେଣତ୍ଥାଯ ଛନ୍ଦକଂ ସଙ୍ଘରିତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପରିକ୍ଖାରଂ ଅଦଂସୁ। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନ ଚ ପରିକ୍ଖାରେନ ସଯମ୍ପି ଯାଚିତ୍ୱା ଭେସଜ୍ଜଂ ଚେତାପେତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜି। ମନୁସ୍ସା ଜାନିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ପୁଗ୍ଗଲିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ପୁଗ୍ଗଲିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ପୁଗ୍ଗଲିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୭୯।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ପୁଗ୍ଗଲିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେଯ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୭୮୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନାତି ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନେନ।

ପୁଗ୍ଗଲିକେନାତି ଏକାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା, ନ ସଙ୍ଘସ୍ସ, ନ ଗଣସ୍ସ।

ସଞ୍ଞାଚିକେନାତି ସଯଂ ଯାଚିତ୍ୱା।

ଅଞ୍ଞଂଚେତାପେସ୍ସାତି ଯଂଅତ୍ଥାଯ ଦିନ୍ନଂ ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ''ଇଦଂ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ଅଞ୍ଞଦତ୍ଥିକେନ ପରିକ୍ଖାରେନ ଅଞ୍ଞୁଦ୍ଦିସିକେନ ପୁଗ୍ଗଲିକେନ ସଞ୍ଞାଚିକେନ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ''ତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେଯ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅଯ୍ୟାଯ ଦମ୍ମୀତି।

୬୮୧। ଅଞ୍ଞଦତ୍ତିକେ ଅଞ୍ଞଦତ୍ତିକସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅଞ୍ଞଦତ୍ତିକେ ୱେମତିକା ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅଞ୍ଞଦତ୍ତିକେ ଅନଞ୍ଞଦତ୍ତିକସଞ୍ଞୀ ଅଞ୍ଞଂ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ନିସ୍ସଟ୍ଠଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଯଥାଦାନେ ଉପନେତବ୍ବଂ।

ଅନଞ୍ଞଦତ୍ତିକେ ଅଞ୍ଞଦତ୍ତିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞଦତ୍ତିକେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନଞ୍ଞଦତ୍ତିକେ ଅନଞ୍ଞଦତ୍ତିକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୬୮୨। ଅନାପତ୍ତି ସେସକଂ ଉପନେତି, ସାମିକେ ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଉପନେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୧। ଏକାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୬୮୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ବହୁସ୍ସୁତା ହୋତି ଭାଣିକା ୱିସାରଦା ପଟ୍ଟା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ସୀତକାଲେ ମହଗ୍ଘଂ କମ୍ବଲଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସିତୋ ସମାଦପିତୋ ସମୁତ୍ତେଜିତୋ ସମ୍ପହଂସିତୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ୱଦେୟ୍ୟାସି, ଅୟ୍ୟେ, ଯେନ ଅତ୍ଥୋ''ତି? ''ସଚେ ମେ ତ୍ୱଂ, ମହାରାଜ, ଦାତୁକାମୋସି, ଇମଂ କମ୍ବଲଂ ଦେହୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା କମ୍ବଲଂ ଦତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ମହିଚ୍ଛା ଇମା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା। କଥଞ୍ହି ନାମ ରାଜାନଂ କମ୍ବଲଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ରାଜାନଂ କମ୍ବଲଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ରାଜାନଂ କମ୍ବଲଂ ୱିଞ୍ଞାପେତୀତି [ୱିଞ୍ଞାପେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ରାଜାନଂ କମ୍ବଲଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୬୮୪।''ଗରୁପାୱୁରଣଂ [ପାପୁରଣଂ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ପନ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଚେତାପେନ୍ତିୟା ଚତୁକ୍କଂସପରମଂ ଚେତାପେତବ୍ବଂ। ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ଚେତାପେୟ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୬୮୫।ଗରୁପାୱୁରଣଂ ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ସୀତକାଲେ ପାୱୁରଣଂ।

ଚେତାପେନ୍ତିୟାତି ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତିୟା।

ଚତୁକ୍କଂସପରମଂଚେତାପେତବ୍ବନ୍ତି ସୋଳସକହାପଣଗ୍ଘନକଂ ଚେତାପେତବ୍ବଂ।

ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ଚେତାପେୟ୍ୟାତି ତଦୁତ୍ତରି ୱିଞ୍ଞାପେତି, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ''ଇଦଂ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ଗରୁପାୱୁରଣଂ ଅତିରେକଚତୁକ୍କଂସପରମଂ ଚେତାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀ''ତି…ପେ… ଦଦେୟ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେୟ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅୟ୍ୟାୟ ଦମ୍ମୀତି।

୬୮୬। ଅତିରେକଚତୁକ୍କଂସେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅତିରେକଚତୁକ୍କଂସେ ୱେମତିକା ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ । ଅତିରେକଚତୁକ୍କଂସେ ଊନକସଞ୍ଞୀ ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ।

ଊନକଚତୁକ୍କଂସେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଚତୁକ୍କଂସେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଚତୁକ୍କଂସେ ଊନକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୬୮୭। ଅନାପତ୍ତି ଚତୁକ୍କଂସପରମଂ ଚେତାପେତି, ଊନକଚତୁକ୍କଂସପରମଂ ଚେତାପେତି, ଞାତକାନଂ, ପୱାରିତାନଂ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ

ଧନେନ, ମହଗ୍ଘଂ ଚେତାପେତୁକାମସ୍ସ ଅପ୍ପଗ୍ଘଂ ଚେତାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଏକାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୮୮। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ବହୁସ୍ସୁତା ହୋତି ଭାଣିକା ୱିସାରଦା ପଟ୍ଠା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଉଣ୍ହକାଲେ ମହଗ୍ଘଂ ଖୋମଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ନିସୀଦି। ଏକମନ୍ତଂ ନିସିନ୍ନଂ ଖୋ ରାଜାନଂ ପସେନଦିଂ କୋସଲଂ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଧମ୍ମିୟା କଥାୟ ସନ୍ଦସ୍ସିତୋ ସମାଦପିତୋ ସମୁତ୍ତେଜିତୋ ସମ୍ପହଂସିତୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ୱଦେୟ୍ୟାସି, ଅୟ୍ୟେ, ଯେନ ଅତ୍ଥୋ''ତି । ''ସଚେ ମେ ତ୍ୱଂ, ମହାରାଜ, ଦାତୁକାମୋସି, ଇମଂ ଖୋମଂ ଦେହୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ରାଜା ପସେନଦି କୋସଲୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଖୋମଂ ଦତ୍ୱା ଉଟ୍ଠାୟାସନା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ମହିଚ୍ଛା ଇମା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅସନ୍ତୁଟ୍ଠା। କଥଞ୍ହି ନାମ ରାଜାନଂ ଖୋମଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ରାଜାନଂ ଖୋମଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ରାଜାନଂ ଖୋମଂ ୱିଞ୍ଞାପେତୀତି [ୱିଞ୍ଞାପେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି''। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ରାଜାନଂ ଖୋମଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୮୯।''ଲହୁପାୱୁରଣଂପନ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଚେତାପେନ୍ତିୟା ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସପରମଂ ଚେତାପେତବ୍ବଂ। ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ଚେତାପେୟ୍ୟ, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୭୯୦।ଲହୁପାୱୁରଣଂ ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ଉଣ୍ହକାଲେ ପାୱୁରଣଂ।

ଚେତାପେନ୍ତିୟାତି ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତିୟା।

ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସପରମଂ ଚେତାପେତବ୍ବନ୍ତି ଦସକହାପଣଗ୍ଘନକଂ ଚେତାପେତବ୍ବଂ।

ତତୋ ଚେ ଉତ୍ତରି ଚେତାପେୟ୍ୟାତି ତଦୁତ୍ତରି ୱିଞ୍ଞାପେତି, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ହୋତି। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ୱା ଗଣସ୍ସ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା ୱା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ନିସ୍ସଜ୍ଜିତବ୍ବଂ…ପେ… ଇଦଂ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ଲହୁପାୱୁରଣଂ ଅତିରେକଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସପରମଂ ଚେତାପିତଂ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ, ଇମାହଂ ସଙ୍ଘସ୍ସ ନିସ୍ସଜ୍ଜାମୀତି…ପେ… ଦଦେୟ୍ୟାତି…ପେ… ଦଦେୟ୍ୟୁନ୍ତି…ପେ… ଅୟ୍ୟାୟ ଦମ୍ମୀତି।

୭୯୧। ଅତିରେକଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସେ ଅତିରେକସଞ୍ଞ୍ଜା ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅତିରେକଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସେ ୱେମତିକା ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ। ଅତିରେକଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସେ ଊନକସଞ୍ଞ୍ଜା ଚେତାପେତି, ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟଂ ପାଚିତ୍ତିୟଂ।

ଊନକଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସେ ଅତିରେକସଞ୍ଞ୍ଜା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସେ ଊନକସଞ୍ଞ୍ଜା , ଅନାପତ୍ତି।

୭୯୨। ଅନାପତ୍ତି ଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସପରମଂ ଚେତାପେତି, ଊନକଅଡ୍ଢତେୟ୍ୟକଂସପରମଂ ଚେତାପେତି, ଞାତକାନଂ, ପୱାରିତାନଂ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାୟ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ମହଗ୍ଘଂ ଚେତାପେତୁକାମସ୍ସ ଅପ୍ପଗ୍ଘଂ ଚେତାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଦ୍ୱାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଅୟ୍ୟାୟୋ, ତିଂସ ନିସ୍ସଗ୍ଗିୟା ପାଚିତ୍ତିୟା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାୟ୍ୟାୟୋ ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ଦୁତିୟମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''?

ତତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାଯସ୍ମନ୍ତୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିୱିଭଙ୍ଗେ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ପାଚିତ୍ତିୟକଣ୍ଡଂ (ଭିକ୍ଖୁନୀୱିଭଙ୍ଗୋ)

୧। ଲସୁଣୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

ଇମେ ଖୋ ପନାୟ୍ୟାୟୋ ଛସଟ୍ଠିସତା ପାଚିତ୍ତିୟା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୭୯୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରେନ ଉପାସକେନ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଲସୁଣେନ ପୱାରିତୋ ହୋତି – ''ଯାସଂ ଅୟ୍ୟାନଂ ଲସୁଣେନ ଅତ୍ଥୋ, ଅହଂ ଲସୁଣେନା''ତି। ଖେତ୍ତପାଲୋ ଚ ଆଣତ୍ତୋ ହୋତି – ''ସଚେ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି, ଏକମେକାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଦ୍ୱେତୟୋ ଭଣ୍ଡିକେ ଦେହୀ''ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସାୱତ୍ଥିୟଂ ଉସ୍ସୱୋ ହୋତି। ଯଥାଭତଂ ଲସୁଣଂ ପରିକ୍ଖୟଂ ଅଗମାସି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତଂ ଉପାସକଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଲସୁଣେନ, ଆୱୁସୋ, ଅତ୍ଥୋ''ତି। ''ନତ୍ଥାୟ୍ୟେ। ଯଥାଭତଂ ଲସୁଣଂ ପରିକ୍ଖୀଣଂ। ଖେତ୍ତଂ ଗଚ୍ଛଥା''ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଖେତ୍ତଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୁଂ ଲସୁଣଂ ହରାପେସି। ଖେତ୍ତପାଲୋ ଉଜ୍ଝାୟତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୁଂ ଲସୁଣଂ ହରାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତସ୍ସ ଖେତ୍ତପାଲସ୍ସ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତସ୍ସ ଖିୟ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୁଂ ଲସୁଣଂ ହରାପେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୁଂ ଲସୁଣଂ ହରାପେତୀତି [ହରାପେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ନ ମତ୍ତଂ ଜାନିତ୍ୱା ବହୁଂ ଲସୁଣଂ ହରାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି –

''ଭୂତପୁବ୍ବଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ପଜାପତି ଅହୋସି। ତିସ୍ସୋ ଚ ଧୀତରୋ – ନନ୍ଦା, ନନ୍ଦୱତୀ, ସୁନ୍ଦରୀନନ୍ଦା। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ କାଲଙ୍କତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତରଂ ହଂସୟୋନିଂ ଉପପଜ୍ଜି। ତସ୍ସ ସବ୍ବସୋୱଣ୍ଣମୟା ପତ୍ତା ଅହେସୁଂ। ସୋ ତାସଂ ଏକେକଂ ପତ୍ତଂ ଦେତି। ଅଥ ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ''ଅୟଂ ହଂସୋ ଅମ୍ହାକଂ ଏକେକଂ ପତ୍ତଂ ଦେତୀ''ତି ତଂ ହଂସରାଜଂ ଗହେତ୍ୱା ନିପ୍ପତ୍ତଂ ଅକାସି। ତସ୍ସ ପୁନ ଜାୟମାନା ପତ୍ତା ସେତା ସମ୍ପଜ୍ଜିଂସୁ। ତଦାପି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତିଲୋଭେନ ସୁୱଣ୍ଣା ପରିହୀନା। ଇଦାନି ଲସୁଣା ପରିହାୟିସ୍ସତୀ''ତି।

[ଜା। ୧।୧।୧୩୬ ସୁୱଣ୍ଣହଂସଜାତକେପି] ''ଯଂ ଲଦ୍ଧଂ ତେନ ତୁଟ୍ଠବ୍ବଂ, ଅତିଲୋଭୋ ହି ପାପକୋ;

ହଂସରାଜଂ ଗହେତ୍ୱାନ, ସୁୱଣ୍ଣା ପରିହାୟଥା''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୯୪।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଲସୁଣଂ ଖାଦେୟ୍ୟ ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୭୯୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଲସୁଣଂ ନାମ ମାଗଧକଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

''ଖାଦିସ୍ସାମୀତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି'', ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୭୯୬। ଲସୁଣେ ଲସୁଣସଞ୍ଞୀ ଖାଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଲସୁଣେ ୱେମତିକା ଖାଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଲସୁଣେ ଅଲସୁଣସଞ୍ଞୀ ଖାଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଲସୁଣେ ଲସୁଣସଞ୍ଞୀ ଖାଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଲସୁଣେ ୱେମତିକା ଖାଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଲସୁଣେ ଅଲସୁଣସଞ୍ଞୀ ଖାଦତି, ଅନାପତ୍ତି।

୭୯୭। ଅନାପତ୍ତି ପଲଣ୍ଡୁକେ, ଭଞ୍ଜନକେ, ହରୀତକେ, ଚାପଲସୁଣେ, ସୂପସମ୍ପାକେ, ମଂସସମ୍ପାକେ, ତେଲସମ୍ପାକେ, ସାଳଅୱେ, ଉତ୍ତରିଭଙ୍ଗେ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୭୯୮। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେତ୍ୱା ଅଚିରୱତିୟା ନଦିୟା ୱେସିୟାହି ସଦ୍ଧିଂ ନଗ୍ଗା ଏକତିତ୍ଥେ ନହାୟନ୍ତି। ୱେସିୟା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନିୟୋ କାମଭୋଗିନିୟୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତାସଂ ୱେସିୟାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତୀନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତୀନଂ ୱିପାଚେନ୍ତୀନଂ। ୟା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୭୯୯।‘‘ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମ୍ବାଧେ ଲୋମଂ ସଂହରାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୮୦୦।ୟା ପନାତି ୟା ୟାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସମ୍ବାଧୋ ନାମ ଉଭୋ ଉପକଚ୍ଛକା, ମୁତ୍ତକରଣଂ।

ସଂହରାପେୟ୍ୟାତି ଏକମ୍ପି ଲୋମଂ ସଂହରାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ବହୁକେପି ଲୋମେ ସଂହରାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୮୦୧। ଅନାପତ୍ତି ଆବାଧପଚ୍ଚୟା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଦୁତିୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୦୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଦ୍ୱେ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନଭିରତିୟା ପୀଳିତା ଓରକଂ ପୱିସିତ୍ୱା ତଲଘାତକଂ କରୋନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେନ ସଦ୍ଦେନ ଉପଧାୱିତ୍ୱା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଅୟ୍ୟେ, ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ପଦୁସ୍ସଥା’’ତି? ‘‘ନ ମୟଂ, ଅୟ୍ୟେ, ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ସମ୍ପଦୁସ୍ସାମା’’ତି। ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ୟା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତଲଘାତକଂ କରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତଲଘାତକଂ କରୋନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତଲଘାତକଂ କରିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୦୩।‘‘ତଲଘାତକେ ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୮୦୪।ତଲଘାତକଂ ନାମ ସଙ୍ଘସ୍ସଂ ସାଦିଯନ୍ତୀ ଅନ୍ତମସୋ ଉପ୍ପଲପତ୍ତେନପି ମୁତ୍ତକରଣେ ପହାରଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୦୫। ଅନାପତ୍ତି ଆବାଧପଚ୍ଚଯା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୦୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ପୁରାଣରାଜୋରୋଧା ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା [ଅଞ୍ଞତରୋ ପୁରାଣରାଜୋରୋଧୋ ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତୋ (ସ୍ଯା।)] ହୋତି। ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅନଭିରତିଯା ପୀଳିତା ଯେନ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ରାଜା ଖୋ, ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହେ ଚିରାଚିରଂ ଗଚ୍ଛତି। କଥଂ ତୁମ୍ହେ ଧାରେଥା''ତି? ''ଜତୁମଟ୍ଠକେନ, ଅୟ୍ୟେ''ତି। ''କିଂ ଏତଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଜତୁମଟ୍ଠକ''ନ୍ତି? ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଜତୁମଟ୍ଠକଂ ଆଚିକ୍ଖି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜତୁମଟ୍ଠକଂ ଆଦିଯିତ୍ୱା ଧୋୱିତୁଂ ୱିସ୍ସରିତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଛଡ୍ଡେସି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ମକ୍ଖିକାହି ସମ୍ପରିକିଣ୍ଣଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା ଏଵମାହଂସୁ – ''କସ୍ସିଦଂ କମ୍ମ''ନ୍ତି? ସା ଏଵମାହ – ''ମୟ୍ହିଦଂ କମ୍ମ''ନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜତୁମଟ୍ଠକଂ ଆଦିଯିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜତୁମଟ୍ଠକଂ ଆଦିଯତୀତି [ଆଦିଯୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜତୁମଟ୍ଠକଂ ଆଦିଯିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୦୭।''ଜତୁମଟ୍ଠକେ[ଜତୁମଟ୍ଟକେ (ସୀ।)]ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୦୮।ଜତୁମଟ୍ଠକଂ ନାମ ଜତୁମଯଂ କଟ୍ଠମଯଂ ପିଟ୍ଠମଯଂ ମତ୍ତିକାମଯଂ।

ଆଦିଯେୟ୍ଯାତି ସଙ୍ଘସ୍ସଂ ସାଦିଯନ୍ତୀ ଅନ୍ତମସୋ ଉପ୍ପଲପତ୍ତମ୍ପି ମୁତ୍ତକରଣଂ ପଵେସେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୦୯। ଅନାପତ୍ତି ଆବାଧପଚ୍ଚଯା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୧୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସକ୍କେସୁ ୱିହରତି କପିଲଵତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ନିଗ୍ରୋଧାରାମେ। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଯେନ ଭଗଵା ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଅଧୋୱାତେ ଅଟ୍ଠାସି – ''ଦୁଗ୍ଗନ୍ଧୋ, ଭଗଵା, ମାତୁଗାମୋ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା – ''ଆଦିଯନ୍ତୁ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଦକସୁଦ୍ଧିକ''ନ୍ତି, ମହାପଜାପତିଂ ଗୋତମିଂ ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସେସି ସମାଦପେସି ସମୁତ୍ତେଜେସି ସମ୍ପହଂସେସି। ଅଥ ଖୋ ମହାପଜାପତି ଗୋତମୀ ଭଗଵତା ଧମ୍ମିଯା କଥାଯ ସନ୍ଦସ୍ସିତା ସମାଦପିତା ସମୁତ୍ତେଜିତା ସମ୍ପହଂସିତା ଭଗଵନ୍ତଂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ପଦକ୍ଖିଣଂ କତ୍ୱା ପକ୍କାମି। ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଉଦକସୁଦ୍ଧିକ''ନ୍ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ''ଭଗଵତା ଉଦକସୁଦ୍ଧିକା ଅନୁଞ୍ଞାତା''ତି ଅତିଗମ୍ଭୀରଂ ଉଦକସୁଦ୍ଧିକଂ ଆଦିଯନ୍ତୀ ମୁତ୍ତକରଣେ ଵଣଂ ଅକାସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତିଗମ୍ଭୀରଂ ଉଦକସୁଦ୍ଧିକଂ ଆଦିଯିସ୍ସତୀତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତିଗମ୍ଭୀରଂ ଉଦକସୁଦ୍ଧିକଂ ଆଦିଯତୀ''ତି [ଆଦିଯୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତିଗମ୍ଭୀରଂ ଉଦକସୁଦ୍ଧିକଂ ଆଦିଯିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୧୧।''ଉଦକସୁଦ୍ଧିକଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଆଦିଯମାନାଯ ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବପରମଂ ଆଦାତବ୍ବଂ। ତଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୧୨।ଉଦକସୁଦ୍ଧିକଂ ନାମ ମୁତ୍ତକରଣସ୍ସ ଧୋୱନା ୱୁଚ୍ଚତି।

ଆଦିୟମାନାୟାତି ଧୋୱନ୍ତିୟା।

ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବପରମଂ ଆଦାତବ୍ବନ୍ତି ଦ୍ୱୀସୁ ଅଙ୍ଗୁଲେସୁ ଦ୍ୱେ ପବ୍ବପରମା ଆଦାତବ୍ବା।

ତଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିୟାତି ସମ୍ଫସ୍ସଂ ସାଦିୟନ୍ତୀ ଅନ୍ତମସୋ କେସଗ୍ଗମତ୍ତମ୍ପି ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୮୧୩। ଅତିରେକଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ ଆଦିୟତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅତିରେକଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବେ ୱେମତିକା ଆଦିୟତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ । ଅତିରେକଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବେ ଊନକସଞ୍ଞୀ ଆଦିୟତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ ।

ଊନକଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବେ ଅତିରେକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନକଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବେ ଊନକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୮୧୪। ଅନାପତ୍ତି ଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବପରମଂ ଆଦିୟତି, ଊନକଦ୍ୱଙ୍ଗୁଲପବ୍ବପରମଂ ଆଦିୟତି, ଆବାଧପଚ୍ଚୟା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୧୫। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଆରୋହନ୍ତୋ ନାମ ମହାମତ୍ତୋ ଭିକ୍ଖୁସୁ ପବ୍ବଜିତୋ ହୋତି। ତସ୍ସ ପୁରାଣଦୁତିୟିକା ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ପବ୍ବଜିତା ହୋତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସନ୍ତିକେ ଭତ୍ତୱିସ୍ସଗ୍ଗଂ କରୋତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୋ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତସ୍ସ ପାନୀୟେନ ଚ ୱିଧୂପନେନ ଚ ଉପତିଟ୍ଠିତ୍ୱା ଅଚ୍ଚାୱଦତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଭିକ୍ଖୁ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଅପସାଦେତି – ‘‘ମା, ଭଗିନି, ଏୱରୂପଂ ଅକାସି। ନେତଂ କପ୍ପତୀ’’ତି। ‘‘ପୁବ୍ବେ ମଂ ତ୍ୱଂ ଏୱଞ୍ଚ ଏୱଞ୍ଚ କରୋସି, ଇଦାନି ଏତ୍ତକଂ ନ ସହସୀ’’ତି – ପାନୀୟଥାଲକଂ ମତ୍ଥକେ ଆସୁମ୍ଭିତ୍ୱା ୱିଧୂପନେନ ପହାରଂ ଅଦାସି। ୟା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପହାରଂ ଦସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପହାରଂ ଅଦାସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପହାରଂ ଦସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୧୬।‘‘ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତସ୍ସ ପାନୀୟେନ ୱା ୱିଧୂପନେନ ୱା ଉପତିଟ୍ଠେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୮୧୭।ୟାପନାତି ୟା ୟାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସାତି ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ।

ଭୁଞ୍ଜନ୍ତସ୍ସାତି ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଭୋଜନଂ ଭୁଞ୍ଜନ୍ତସ୍ସ।

ପାନୀୟଂ ନାମ ୟଂ କିଞ୍ଚି ପାନୀୟଂ।

ୱିଧୂପନଂ ନାମ ୟା କାଚି ବୀଜନୀ।

ଉପତିଟ୍ଠେୟ୍ୟାତି ହତ୍ଥପାସେ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୮୧୮। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ପାନୀୟେନ ୱା ୱିଧୂପନେନ ୱା ଉପତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକା ପାନୀୟେନ ୱା ୱିଧୂପନେନ ୱା ଉପତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ ପାନୀୟେନ ୱା ୱିଧୂପନେନ ୱା ଉପତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି

ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ହତ୍ଥପାସଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ଉପତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଖାଦନୀୟଂ ଖାଦନ୍ତସ୍ସ ଉପତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ଉପତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୧୯। ଅନାପତ୍ତି ଦେତି, ଦାପେତି, ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଆଣାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୨୦। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସସ୍ସକାଲେ ଆମକଧଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ନଗରଂ ଅତିହରନ୍ତି ଦ୍ୱାରଟ୍ଠାନେ – ''ଦେଥାୟ୍ୟେ, ଭାଗ''ନ୍ତି। ପଲିବୁନ୍ଧେତ୍ୱା ମୁଞ୍ଚିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଉପସ୍ସୟଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ୟା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଆମକଧଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଆମକଧଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଆମକଧଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୨୧।''ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆମକଧଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞତ୍ୱା ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ୱା ଭଜ୍ଜିତ୍ୱା ୱା ଭଜ୍ଜାପେତ୍ୱା ୱା କୋଟ୍ଟେତ୍ୱା ୱା କୋଟ୍ଟାପେତ୍ୱା ୱା ପଚିତ୍ୱା ୱା ପଚାପେତ୍ୱା ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୮୨୨।ୟା ପନାତି ୟା ୟାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଆମକଧଞ୍ଞଂ ନାମ ସାଲି ୱୀହି ୟୱୋ ଗୋଧୁମୋ କଙ୍ଗୁ ୱରକୋ କୁଦ୍ରୁସକୋ।

ୱିଞ୍ଞତ୍ୱାତି ସୟଂ ୱିଞ୍ଞତ୍ୱା। ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱାତି ଅଞ୍ଞଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା।

ଭଜ୍ଜିତ୍ୱାତି ସୟଂ ଭଜ୍ଜିତ୍ୱା। ଭଜ୍ଜାପେତ୍ୱାତି ଅଞ୍ଞଂ ଭଜ୍ଜାପେତ୍ୱା।

କୋଟ୍ଟେତ୍ୱାତି ସୟଂ କୋଟ୍ଟେତ୍ୱା। କୋଟ୍ଟାପେତ୍ୱାତି ଅଞ୍ଞଂ କୋଟ୍ଟାପେତ୍ୱା।

ପଚିତ୍ୱାତି ସୟଂ ପଚିତ୍ୱା। ପଚାପେତ୍ୱାତି ଅଞ୍ଞଂ ପଚାପେତ୍ୱା।

''ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୮୨୩। ଅନାପତ୍ତି ଆବାଧପଚ୍ଚୟା, ଅପରଣ୍ଣଂ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୨୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ନିବ୍ବିଟ୍ଠରାଜଭଟୋ ''ତଞ୍ଞେୱ ଭଟପଥଂ ୟାଚିସ୍ସାମୀ''ତି ସୀସଂ ନହାୟିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସୟଂ ନିସ୍ସାୟ ରାଜକୁଲଂ ଗଚ୍ଛତି। ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ କଟାହେ ୱଚ୍ଚଂ କତ୍ୱା ତିରୋକୁଟ୍ଟେ ଛଡ୍ଡେନ୍ତୀ ତସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ମତ୍ଥକେ ଆସୁମ୍ଭି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଉଜ୍ଝାୟତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି –

''ଅସ୍ସମଣିଯୋ ଇମା ମୁଣ୍ଡା ବନ୍ଧକିନିଯୋ। କଥଞ୍ହି ନାମ ଗୂଥକଟାହଂ ମତ୍ଥକେ ଆସୁମ୍ଭିସ୍ସନ୍ତି! ଇମାସଂ ଉପସ୍ସଯଂ ଝାପେସ୍ସାମୀ''ତି! ଉମ୍ମୁକଂ ଗହେତ୍ୱା ଉପସ୍ସଯଂ ପୱିସତି। ଅଞ୍ଞତରୋ ଉପାସକୋ ଉପସ୍ସଯା ନିକ୍ଖମନ୍ତୋ ଅଦ୍ଦସ ତଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଉମ୍ମୁକଂ ଗହେତ୍ୱା ଉପସ୍ସଯଂ ପୱିସନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ତଂ ବ୍ରାହ୍ମଣଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଭୋ, ଉମ୍ମୁକଂ ଗହେତ୍ୱା ଉପସ୍ସଯଂ ପୱିସସୀ''ତି? ''ଇମା ମଂ, ଭୋ, ମୁଣ୍ଡା ବନ୍ଧକିନିଯୋ ଗୂଥକଟାହଂ ମତ୍ଥକେ ଆସୁମ୍ଭିଂସୁ। ଇମାସଂ ଉପସ୍ସଯଂ ଝାପେସ୍ସାମୀ''ତି। ''ଗଚ୍ଛ, ଭୋ ବ୍ରାହ୍ମଣ, ମଙ୍ଗଲଂ ଏତଂ। ସହସ୍ସଂ ଲଚ୍ଛସି ତଞ୍ଚ ଭଟପଥ''ନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ସୀସଂ ନହାଯିତ୍ୱା ରାଜକୁଲଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ସହସ୍ସଂ ଅଲତ୍ଥ ତଞ୍ଚ ଭଟପଥଂ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଉପସ୍ସଯଂ ପୱିସିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେତ୍ୱା ପରିଭାସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ତିରୋକୁଟ୍ଟେ ଛଡ୍ଡେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି...ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ତିରୋକୁଟ୍ଟେ ଛଡ୍ଡେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା... ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ତିରୋକୁଟ୍ଟେ ଛଡ୍ଡେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୨୫।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉଚ୍ଚାରଂ ୱା ପସ୍ସାୱଂ ୱା ସଙ୍କାରଂ ୱା ୱିଘାସଂ ୱା ତିରୋକୁଟ୍ଟେ ୱା ତିରୋପାକାରେ ୱା ଛଡ୍ଡେଯ୍ୟ ୱା ଛଡ୍ଡାପେଯ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୨୬।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା...ପେ... ଭିକ୍ଖୁନୀତି...ପେ... ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଉଚ୍ଚାରୋ ନାମ ଗୂଥୋ ୱୁଚ୍ଚତି। ପସ୍ସାୱୋ ନାମ ମୁତ୍ତଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

ସଙ୍କାରଂ ନାମ କଚୱରଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

ୱିଘାସଂ ନାମ ଚଲକାନି ୱା ଅଟ୍ଠିକାନି ୱା ଉଚ୍ଛିଟ୍ଠୋଦକଂ ୱା।

କୁଟ୍ଟୋ ନାମ ତଯୋ କୁଟ୍ଟା – ଇଟ୍ଠକାକୁଟ୍ଟୋ, ସିଲାକୁଟ୍ଟୋ, ଦାରୁକୁଟ୍ଟୋ।

ପାକାରୋ ନାମ ତଯୋ ପାକାରା – ଇଟ୍ଠକାପାକାରୋ, ସିଲାପାକାରୋ, ଦାରୁପାକାରୋ।

ତିରୋକୁଟ୍ଟେତି କୁଟ୍ଟସ୍ସ ପରତୋ। ତିରୋପାକାରେତି ପାକାରସ୍ସ ପରତୋ।

ଛଡ୍ଡେଯ୍ୟାତି ସଯଂ ଛଡ୍ଡେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଛଡ୍ଡାପେଯ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସକିଂ ଆଣତ୍ତା ବହୁକମ୍ପି ଛଡ୍ଡେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୨୭। ଅନାପତ୍ତି ଓଲୋକେତ୍ୱା ଛଡ୍ଡେତି, ଅୱଳଞ୍ଜେ ଛଡ୍ଡେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୨୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଭିକ୍ଖୁନୂପସ୍ସଯଂ ନିସ୍ସାଯ ଯୱଖେତ୍ତଂ ହୋତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ସଙ୍କାରମ୍ପି ୱିଘାସମ୍ପି ଖେତ୍ତେ ଛଡ୍ଡେନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅମ୍ହାକଂ ଯୱଖେତ୍ତଂ ଦୂସେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ସଙ୍କାରମ୍ପି ୱିଘାସମ୍ପି ହରିତେ ଛଡ୍ଡେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି...ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ସଙ୍କାରମ୍ପି ୱିଘାସମ୍ପି ହରିତେ ଛଡ୍ଡେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ସଙ୍କାରମ୍ପି ୱିଘାସମ୍ପି ହରିତେ ଛଡ୍ଡେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୨୯।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉଚ୍ଚାରଂ ୱା ପସ୍ସାୱଂ ୱା ସଙ୍କାରଂ ୱା ୱିଘାସଂ ୱା ହରିତେ ଛଡ୍ଡେୟ୍ୟ ୱା ଛଡ୍ଡାପେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୮୩୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଉଚ୍ଚାରୋ ନାମ ଗୂଥୋ ୱୁଚ୍ଚତି। ପସ୍ସାୱୋ ନାମ ମୁତ୍ତଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

ସଙ୍କାରଂ ନାମ କଚୱରଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

ୱିଘାସଂ ନାମ ଚଲକାନି ୱା ଅଟ୍ଠିକାନି ୱା ଉଚ୍ଛିଟ୍ଠୋଦକଂ ୱା।

ହରିତଂ ନାମ ପୁବ୍ବଣ୍ଣଂ ଅପରଣ୍ଣଂ ଯଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉପଭୋଗପରିଭୋଗଂ ରୋପିମଂ ।

ଛଡ୍ଡେୟ୍ୟାତି ସଯଂ ଛଡ୍ଡେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଛଡ୍ଡାପେୟ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସକିଂ ଆଣତ୍ତା ବହୁକମ୍ପି ଛଡ୍ଡେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୩୧। ହରିତେ ହରିତସଞ୍ଞା ଛଡ୍ଡେତି ୱା ଛଡ୍ଡାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ହରିତେ ୱେମତିକା ଛଡ୍ଡେତି ୱା ଛଡ୍ଡାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ହରିତେ ଅହରିତସଞ୍ଞା ଛଡ୍ଡେତି ୱା ଛଡ୍ଡାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅହରିତେ ହରିତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅହରିତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅହରିତେ ଅହରିତସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୮୩୨। ଅନାପତ୍ତି ଓଲୋକେତ୍ୱା ଛଡ୍ଡେତି, ଖେତ୍ତମରିଯାଦେ [ଛଡ୍ଡିତଖେତ୍ତେ (?) ଅଟ୍ଠକଥା ଓଲୋକେତବ୍ବା] ଛଡ୍ଡେତି ସାମିକେ ଆପୁଚ୍ଛିତ୍ୱା ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଛଡ୍ଡେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୩୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରାଜଗହେ ଗିରଗ୍ଗସମଜ୍ଜୋ ହୋତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିରଗ୍ଗସମଜ୍ଜଂ ଦସ୍ସନାଯ ଅଗମଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନଚ୍ଚମ୍ପି ଗୀତମ୍ପି ୱାଦିତମ୍ପି ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନଚ୍ଚମ୍ପି ଗୀତମ୍ପି ୱାଦିତମ୍ପି ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନଚ୍ଚମ୍ପି ଗୀତମ୍ପି ୱାଦିତମ୍ପି ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନଚ୍ଚମ୍ପି ଗୀତମ୍ପି ୱାଦିତମ୍ପି ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୩୪।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ନଚ୍ଚଂ ୱା ଗୀତଂ ୱା ୱାଦିତଂ ୱା ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୮୩୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ନଚ୍ଚଂ ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ନଚ୍ଚଂ। ଗୀତଂ ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ଗୀତଂ। ୱାଦିତଂ ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ୱାଦିତଂ।

୮୩୬। ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତା ପସ୍ସତି ୱା ସୁଣାତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ପସ୍ସତି ୱା ସୁଣାତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଏକମେକଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତା ପସ୍ସତି ୱା ସୁଣାତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ପସ୍ସତି ୱା ସୁଣାତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୩୭। ଅନାପତ୍ତି ଆରାମେ ଠିତା ପସ୍ସତି ୱା ସୁଣାତି ୱା, ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଠିତୋକାସଂ ୱା ନିସିନ୍ନୋକାସଂ ୱା ନିପନ୍ନୋକାସଂ ୱା ଆଗନ୍ତ୍ୱା ନଚ୍ଚନ୍ତି ୱା ଗାଯନ୍ତି ୱା ୱାଦେନ୍ତି ୱା, ପଟିପଥଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀ ପସ୍ସତି ୱା ସୁଣାତି ୱା, ସତି କରଣୀଯେ ଗନ୍ତ୍ୱା ପସ୍ସତି ୱା ସୁଣାତି ୱା, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଲସୁଣୱଗ୍ଗୋ ପଠମୋ।

୨। ଅନ୍ଧକାରୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୩୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ଅନ୍ତେୱାସିନିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଞାତକୋ ପୁରିସୋ ଗାମକା ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେୱ କରଣୀଯେନ। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେନ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ରତ୍ତନ୍ଧକାରେ ଅପ୍ପଦୀପେ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠତିପି ସଲ୍ଲପତିପି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ରତ୍ତନ୍ଧକାରେ ଅପ୍ପଦୀପେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସତିପି ସଲ୍ଲପିସ୍ସତିପୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ରତ୍ତନ୍ଧକାରେ ଅପ୍ପଦୀପେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠତିପି ସଲ୍ଲପତିପୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଭିକ୍ଖୁନୀ ରତ୍ତନ୍ଧକାରେ ଅପ୍ପଦୀପେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସତିପି ସଲ୍ଲପିସ୍ସତିପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୩୯।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ରତ୍ତନ୍ଧକାରେ ଅପ୍ପଦୀପେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ ୱା ସଲ୍ଲପେଯ୍ଯ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୮୪୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ରତ୍ତନ୍ଧକାରେତି ଓଗ୍ଗତେ ସୂରିଯେ। ଅପ୍ପଦୀପେତି ଅନାଲୋକେ।

ପୁରିସୋ ନାମ ମନୁସ୍ସପୁରିସୋ ନ ଯକ୍ଖୋ ନ ପେତୋ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲୋ ସନ୍ତିଟ୍ଠିତୁଂ ସଲ୍ଲପିତୁଂ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ। ଏକେନେକାତି ପୁରିସୋ ଚେୱ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚ।

ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ ୱାତି ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ସଲ୍ଲପେଯ୍ଯୱାତି ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ଠିତା ସଲ୍ଲପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ହତ୍ଥପାସଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯକ୍ଖେନ ୱା ପେତେନ ୱା ପଣ୍ଡକେନ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହେନ ୱା ସଦ୍ଧିଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୪୧। ଅନାପତ୍ତି ଯୋ କୋଚି ୱିଞ୍ଞୂ ଦୁତିଯୋ [ଯା କାଚି ୱିଞ୍ଞୂ ଦୁତିଯା (ସ୍ୟା।)] ହୋତି, ଅରହୋପେକ୍ଖା, ଅଞ୍ଞୱିହିତା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୪୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ଅନ୍ତେଵାସିନିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଞାତକୋ ପୁରିସୋ ଗାମକା ସାଵତ୍ଥିଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେଵ କରଣୀଯେନ। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ''ଭଗଵତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ରତ୍ତନ୍ଧକାରେ ଅପ୍ପଦୀପେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିତୁଂ ସଲ୍ଲପିତୁ''ନ୍ତି ତେନେଵ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଓକାସେ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠତିପି ସଲ୍ଲପତିପି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଓକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସତିପି ସଲ୍ଲପିସ୍ସତିପୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଓକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠତିପି ସଲ୍ଲପତିପୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଓକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସତିପି ସଲ୍ଲପିସ୍ସତିପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୪୩।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଓକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ୟ ଵା ସଲ୍ଲପେଯ୍ୟ ଵା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୪୪।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ନାମ ଓକାସୋ କୁଟ୍ଟେନ ଵା କଵାଟେନ ଵା କିଲଞ୍ଜେନ ଵା ସାଣିପାକାରେନ ଵା ରୁକ୍ଖେନ ଵା ଥମ୍ଭେନ ଵା କୋତ୍ଥଳିଯା ଵା ଯେନ କେନଚି ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ହୋତି।

ପୁରିସୋ ନାମ ମନୁସ୍ସପୁରିସୋ ନ ଯକ୍ଖୋ ନ ପେତୋ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ଵିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲୋ ସନ୍ତିଟ୍ଠିତୁଂ ସଲ୍ଲପିତୁଂ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ। ଏକେନେକାତି ପୁରିସୋ ଚେଵ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚ।

ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ୟ ଵାତି ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ସଲ୍ଲପେଯ୍ୟ ଵାତି ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ଠିତା ସଲ୍ଲପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ହତ୍ଥପାସଂ ଵିଜହିତ୍ଵା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ଵା ସଲ୍ଲପତି ଵା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯକ୍ଖେନ ଵା ପେତେନ ଵା ପଣ୍ଡକେନ ଵା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସଵିଗ୍ଗହେନ ଵା ସଦ୍ଧିଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ଵା ସଲ୍ଲପତି ଵା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୪୫। ଅନାପତ୍ତି ଯୋ କୋଚି ଵିଞ୍ଞୂ ଦୁତିଯୋ ହୋତି, ଅରହୋପେକ୍ଖା, ଅଞ୍ଞଵିହିତା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ଵା ସଲ୍ଲପତି ଵା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୪୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ଅନ୍ତେଵାସିନିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଞାତକୋ ପୁରିସୋ ଗାମକା ସାଵତ୍ଥିଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେଵ କରଣୀଯେନ। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ''ଭଗଵତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତଂ ପଟିଚ୍ଛନ୍ନେ ଓକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିତୁଂ ସଲ୍ଲପିତୁ''ନ୍ତି ତେନେଵ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠତିପି ସଲ୍ଲପତିପି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସତିପି ସଲ୍ଲପିସ୍ସତିପୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠତିପି ସଲ୍ଲପତିପୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସତିପି ସଲ୍ଲପିସ୍ସତିପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୪୭।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଜ୍ଝୋକାସେ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ୟ ଵା ସଲ୍ଲପେଯ୍ୟ ଵା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୪୮।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଜ୍ଝୋକାସୋ ନାମ ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ହୋତି କୁଟ୍ଟେନ ୱା କୱାଟେନ ୱା କିଲଞ୍ଜେନ ୱା ସାଣିପାକାରେନ ୱା ରୁକ୍ଖେନ ୱା ଥମ୍ଭେନ ୱା କୋଟ୍ଠଳିଯା ୱା, ଯେନ କେନଚି ଅପ୍ପଟିଚ୍ଛନ୍ନୋ ହୋତି।

ପୁରିସୋ ନାମ ମନୁସ୍ସପୁରିସୋ, ନ ଯକ୍ଖୋ ନ ପେତୋ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ, ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲୋ ସନ୍ତିଟ୍ଠିତୁଂ ସଲ୍ଲପିତୁଂ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ। ଏକେନେକାତି ପୁରିସୋ ଚେୱ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚ।

ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ ୱାତି ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ସଲ୍ଲପେଯ୍ଯ ୱାତି ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ଠିତା ସଲ୍ଲପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ହତ୍ଥପାସଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯକ୍ଖେନ ୱା ପେତେନ ୱା ପଣ୍ଡକେନ ୱା ତିରଚ୍ଛାଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହେନ ୱା ସଦ୍ଧିଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୪୯। ଅନାପତ୍ତି ଯୋ କୋଚି ୱିଞ୍ଞୂ ଦୁତିଯୋ ହୋତି, ଅରହୋପେକ୍ଖା, ଅଞ୍ଞୱିହିତା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୫୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ରଥିକାଯପି ବ୍ଯୂହେପି ସିଙ୍ଘାଟକେପି ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠତିପି ସଲ୍ଲପତିପି ନିକଣ୍ଣିକମ୍ପି ଜପ୍ପେତି ଦୁତିଯିକମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉଯ୍ଯୋଜେତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ଯା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ରଥିକାଯପି ବ୍ଯୂହେପି ସିଙ୍ଘାଟକେପି ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସତିପି ସଲ୍ଲପିସ୍ସତିପି ନିକଣ୍ଣିକମ୍ପି ଜପ୍ପିସ୍ସତି ଦୁତିଯିକମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉଯ୍ଯୋଜେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ରଥିକାଯପି ବ୍ଯୂହେପି ସିଙ୍ଘାଟକେପି ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠତିପି ସଲ୍ଲପତିପି ନିକଣ୍ଣିକମ୍ପି ଜପ୍ପେତି ଦୁତିଯିକମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉଯ୍ଯୋଜେତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ରଥିକାଯପି ବ୍ଯୂହେପି ସିଙ୍ଘାଟକେପି ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠିସ୍ସତିପି ସଲ୍ଲପିସ୍ସତିପି ନିକଣ୍ଣିକମ୍ପି ଜପ୍ପିସ୍ସତି ଦୁତିଯିକମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉଯ୍ଯୋଜେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୫୧।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ରଥିକାଯ ୱା ବ୍ଯୂହେ ୱା ସିଙ୍ଘାଟକେ ୱା ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ ୱା ସଲ୍ଲପେଯ୍ଯ ୱା ନିକଣ୍ଣିକଂ ୱା ଜପ୍ପେଯ୍ଯ ଦୁତିଯିକଂ ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉଯ୍ଯୋଜେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୫୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ରଥିକା ନାମ ରଚ୍ଛା ୱୁଚ୍ଚତି। ବ୍ଯୂହଂ ନାମ ଯେନେୱ ପୱିସନ୍ତି ତେନେୱ ନିକ୍ଖମନ୍ତି। ସିଙ୍ଘାଟକୋ ନାମ ଚଚ୍ଚରଂ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପୁରିସୋ ନାମ ମନୁସ୍ସପୁରିସୋ ନ ଯକ୍ଖୋ ନ ପେତୋ ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲୋ ସନ୍ତିଟ୍ଠିତୁଂ ସଲ୍ଲପିତୁଂ।

ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ। ଏକେନେକାତି ପୁରିସୋ ଚେୱ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚ।

ସନ୍ତିଟ୍ଠେଯ୍ଯ ୱାତି ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ତିଟ୍ଠତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ସଲ୍ଲପେଯ୍ୟ ୱାତି ପୁରିସସ୍ସ ହତ୍ଥପାସେ ଠିତା ସଲ୍ଲପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ନିକଣ୍ଣିକଂ ୱା ଜପ୍ପେଯ୍ୟାତି ପୁରିସସ୍ସ ଉପକଣ୍ଣକେ ଆରୋଚେତି , ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଦୁତିୟିକଂ ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉୟ୍ୟୋଜେଯ୍ୟାତି ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତୁକାମା ଦୁତିୟିକମ୍ପି ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱା ସୱନୂପଚାରଂ ୱା ୱିଜହନ୍ତିୟା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ୱିଜହିତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ହତ୍ଥପାସଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯକ୍ଖେନ ୱା ପେତେନ ୱା ପଣ୍ଡକେନ ୱା ତିରଚ୍ଛାନଗତମନୁସ୍ସୱିଗ୍ଗହେନ ୱା ସଦ୍ଧିଂ ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୫୩। ଅନାପତ୍ତି ଯୋ କୋଚି ୱିଞ୍ଞୂ ଦୁତିୟୋ ହୋତି, ଅରହୋପେକ୍ଖା, ଅଞ୍ଞୱିହିତା ସନ୍ତିଟ୍ଠତି ୱା ସଲ୍ଲପତି ୱା, ନ ଅନାଚାରଂ ଆଚରିତୁକାମା, ସତି କରଣୀୟେ ଦୁତିୟିକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉୟ୍ୟୋଜେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୫୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତରସ୍ସ କୁଲସ୍ସ କୁଲୂପିକା ହୋତି ନିଚ୍ଚଭତ୍ତିକା। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମୟଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାୟ ଯେନ ତଂ କୁଲଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କାମି। ତସ୍ସ କୁଲସ୍ସ ଦାସୀ ଘରଂ ସମ୍ମଜ୍ଜନ୍ତୀ ତଂ ଆସନଂ ଭାଜନନ୍ତରିକାୟ ପକ୍ଖିପି। ମନୁସ୍ସା ତଂ ଆସନଂ ଅପସ୍ସନ୍ତା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘କହଂ ତଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଆସନ’’ନ୍ତି? ‘‘ନାହଂ ତଂ, ଆୱୁସୋ, ଆସନଂ ପସ୍ସାମୀ’’ତି। ‘‘ଦେଥାୟ୍ୟେ, ତଂ ଆସନ’’ନ୍ତି ପରିଭାସିତ୍ୱା ନିଚ୍ଚଭତ୍ତଂ ପଚ୍ଛିନ୍ଦିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ଘରଂ ସୋଧେନ୍ତା ତଂ ଆସନଂ ଭାଜନନ୍ତରିକାୟ ପସ୍ସିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଖମାପେତ୍ୱା ନିଚ୍ଚଭତ୍ତଂ ପଟ୍ଠପେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମତୀତି [ପକ୍କମୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୫୫।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରେଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆସନେ ନିସୀଦିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୮୫୬।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପୁରେଭତ୍ତଂ ନାମ ଅରୁଣୁଗ୍ଗମନଂ ଉପାଦାୟ ଯାୱ ମଜ୍ଝନ୍ହିକା।

କୁଲଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି କୁଲାନି – ଖତ୍ତିୟକୁଲଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲଂ, ୱେସ୍ସକୁଲଂ, ସୁଦ୍ଦକୁଲଂ। ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱାତି ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ୱା।

ଆସନଂ ନାମ ପଲ୍ଲଙ୍କସ୍ସ ଓକାସୋ ୱୁଚ୍ଚତି। ନିସୀଦିତ୍ୱାତି ତସ୍ମିଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା।

ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପକ୍କମେୟ୍ୟାତି ଯୋ ତସ୍ମିଂ କୁଲେ ମନୁସ୍ସୋ ୱିଞ୍ଞୂ ତଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଅନୋୱସ୍ସକଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିୟା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋକାସେ ଉପଚାରଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିୟା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୮୫୭। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ୱେମତିକା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ପଲ୍ଲଙ୍କସ୍ସ ଅନୋକାସେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୮୫୮। ଅନାପତ୍ତି ଆପୁଚ୍ଛା ଗଚ୍ଛତି, ଅସଂହାରିମେ, ଗିଲାନାୟ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୫୯। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜତିପି। ମନୁସ୍ସା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ହିରୀୟମାନା ଆସନେ ନେୱ ଅଭିନିସୀଦନ୍ତି ନ ଅଭିନିପଜ୍ଜନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦିସ୍ସତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜିସ୍ସତିପୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦିସ୍ସତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜିସ୍ସତିପୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜତିପୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦିସ୍ସତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜିସ୍ସତିପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୬୦।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦେୟ୍ୟ ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୮୬୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପଚ୍ଛାଭତ୍ତଂ ନାମ ମଜ୍ଝନ୍ହିକେ ୱୀତିୱତ୍ତେ ଯାୱ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିୟେ।

କୁଲଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି କୁଲାନି – ଖତ୍ତିୟକୁଲଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲଂ, ୱେସ୍ସକୁଲଂ, ସୁଦ୍ଦକୁଲଂ। ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱାତି ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ୱା।

ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛାତି ଯୋ ତସ୍ମିଂ କୁଲେ ମନୁସ୍ସୋ ସାମିକୋ ଦାତୁଂ, ତଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା।

ଆସନଂ ନାମ ପଲ୍ଲଙ୍କସ୍ସ ଓକାସୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଅଭିନିସୀଦେୟ୍ୟାତି ତସ୍ମିଂ ଅଭିନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଭିନିପଜ୍ଜେୟ୍ୟାତି ତସ୍ମିଂ ଅଭିନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୮୬୨। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ୱେମତିକା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ପଲ୍ଲଙ୍କସ୍ସ ଅନୋକାସେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଆପୁଚ୍ଛିତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୮୬୩। ଅନାପତ୍ତି ଆପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଧୁୱପଞ୍ଞତ୍ତେ, ଗିଲାନାୟ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୬୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ କୋସଲେସୁ ଜନପଦେ ସାଵତ୍ଥିଂ ଗଚ୍ଛନ୍ତିଯୋ ସାଯଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଗାମଂ ଉପଗନ୍ତ୍ଵା ଅଞ୍ଞତରଂ ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଓକାସଂ ଯାଚିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସା ବ୍ରାହ୍ମଣୀ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏତଦଵୋଚ – ''ଆଗମେଥ, ଅଯ୍ୟେ, ଯାଵ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଯାଵ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଆଗଚ୍ଛତୀ''ତି ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଏକଚ୍ଚା ନିସୀଦିଂସୁ ଏକଚ୍ଚା ନିପଜ୍ଜିଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ରତ୍ତିଂ ଆଗନ୍ତ୍ଵା ତଂ ବ୍ରାହ୍ମଣିଂ ଏତଦଵୋଚ – ''କା ଇମା''ତି? ''ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ, ଅଯ୍ୟା''ତି। ''ନିକ୍କଡ୍ଢଥ ଇମା ମୁଣ୍ଡା ବନ୍ଧକିନିଯୋ''ତି, ଘରତୋ ନିକ୍କଡ୍ଢାପେସି। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସାଵତ୍ଥିଂ ଗନ୍ତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵିକାଲେ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଅଭିନିସୀଦିସ୍ସନ୍ତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତିପୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵିକାଲେ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଅଭିନିସୀଦନ୍ତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜନ୍ତିପୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵିକାଲେ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଅଭିନିସୀଦିସ୍ସନ୍ତିପି ଅଭିନିପଜ୍ଜିସ୍ସନ୍ତିପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୬୫।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଵିକାଲେ କୁଲାନି ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଵା ସନ୍ଥରାପେତ୍ଵା ଵା ଅଭିନିସୀଦେଯ୍ୟ ଵା ଅଭିନିପଜ୍ଜେଯ୍ୟ ଵା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୬୬।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଵିକାଲୋ ନାମ ଅତ୍ଥଙ୍ଗତେ ସୂରିଯେ ଯାଵ ଅରୁଣୁଗ୍ଗମନା।

କୁଲଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି କୁଲାନି – ଖତ୍ତିଯକୁଲଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲଂ, ଵେସ୍ସକୁଲଂ ସୁଦ୍ଦକୁଲଂ। ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵାତି ତତ୍ଥ ଗନ୍ତ୍ଵା।

ସାମିକେ ଅନାପୁଚ୍ଛାତି ଯୋ ତସ୍ମିଂ କୁଲେ ମନୁସ୍ସୋ ସାମିକୋ ଦାତୁଂ, ତଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା।

ସେଯ୍ୟଂ ନାମ ଅନ୍ତମସୋ ପଣ୍ଣସନ୍ଥାରୋପି। ସନ୍ଥରିତ୍ଵାତି ସଯଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା। ସନ୍ଥରାପେତ୍ଵାତି ଅଞ୍ଞଂ ସନ୍ଥରାପେତ୍ଵା। ଅଭିନିସୀଦେଯ୍ୟାତି ତସ୍ମିଂ ଅଭିନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଭିନିପଜ୍ଜେଯ୍ୟାତି ତସ୍ମିଂ ଅଭିନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୬୭। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଵା ସନ୍ଥରାପେତ୍ଵା ଵା ଅଭିନିସୀଦତି ଵା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ଵା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଵେମତିକା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଵା ସନ୍ଥରାପେତ୍ଵା ଵା ଅଭିନିସୀଦତି ଵା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ଵା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଵା ସନ୍ଥରାପେତ୍ଵା ଵା ଅଭିନିସୀଦତି ଵା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ଵା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଵେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୮୬୮। ଅନାପତ୍ତି ଆପୁଚ୍ଛା ସେଯ୍ୟଂ ସନ୍ଥରିତ୍ଵା ଵା ସନ୍ଥରାପେତ୍ଵା ଵା ଅଭିନିସୀଦତି ଵା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ଵା, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୬୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଦ୍ଦାଯ

କାପିଲାନିଯା ଅନ୍ତେୱାସିନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଦ୍ଦଂ କାପିଲାନିଂ ସକ୍କଚ୍ଚଂ ଉପଟ୍ଠେତି। ଭଦ୍ଦା କାପିଲାନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏତଦବୋଚ – ‘‘ଅଯଂ ମଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ସକ୍କଚ୍ଚଂ ଉପଟ୍ଠେତି, ଇମିସ୍ସାହଂ ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସାମୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁଗ୍ଗହିତେନ ଦୂପଧାରିତେନ ପରଂ ଉଜ୍ଝାପେସି – ‘‘ଅହଂ କିରାୟ୍ୟେ, ଅୟ୍ୟଂ ନ ସକ୍କଚ୍ଚଂ ଉପଟ୍ଠେମି, ନ କିର ମେ ଅୟ୍ୟା ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସତୀ’’ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁଗ୍ଗହିତେନ ଦୂପଧାରିତେନ ପରଂ ଉଜ୍ଝାପେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁଗ୍ଗହିତେନ ଦୂପଧାରିତେନ ପରଂ ଉଜ୍ଝାପେତୀତି [ଉଜ୍ଝାପେସୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁଗ୍ଗହିତେନ ଦୂପଧାରିତେନ ପରଂ ଉଜ୍ଝାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୭୦।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁଗ୍ଗହିତେନ ଦୂପଧାରିତେନ ପରଂ ଉଜ୍ଝାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୮୭୧।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଦୁଗ୍ଗହିତେନାତି ଅଞ୍ଞଥା ଗହିତେନ [ଉଗ୍ଗହିତେନ (କ।)]।

ଦୂପଧାରିତେନାତି ଅଞ୍ଞଥା ଉପଧାରିତେନ।

ପରନ୍ତି ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ ଉଜ୍ଝାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୭୨। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଉଜ୍ଝାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକା ଉଜ୍ଝାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଉଜ୍ଝାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଉଜ୍ଝାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୭୩। ଅନାପତ୍ତି ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୭୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅତ୍ତନୋ ଭଣ୍ଡକଂ ଅପସ୍ସନ୍ତିଯୋ ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦବୋଚୁଂ – ‘‘ଅପାୟ୍ୟେ, ଅମ୍ହାକଂ, ଭଣ୍ଡକଂ ପସ୍ସେୟ୍ୟାସୀ’’ତି? ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘ଅହମେୱ ନୂନ ଚୋରୀ, ଅହମେୱ ନୂନ ଅଲଜ୍ଜିନୀ, ଯା ଅୟ୍ୟାଯୋ ଅତ୍ତନୋ ଭଣ୍ଡକଂ ଅପସ୍ସନ୍ତିଯୋ ତା ମଂ ଏୱମାହଂସୁ – ‘ଅପାୟ୍ୟେ, ଅମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡକଂ ପସ୍ସେୟ୍ୟାସୀ’ତି? ସଚାହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ତୁମ୍ହାକଂ ଭଣ୍ଡକଂ ଗଣ୍ହାମି, ଅସ୍ସମଣୀ ହୋମି, ବ୍ରହ୍ମଚରିଯା ଚୱାମି, ନିରଯଂ ଉପପଜ୍ଜାମି; ଯା ପନ ମଂ ଅଭୂତେନ ଏୱମାହ ସାପି ଅସ୍ସମଣୀ ହୋତୁ, ବ୍ରହ୍ମଚରିଯା ଚୱତୁ, ନିରଯଂ ଉପପଜ୍ଜତୂ’’ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଅତ୍ତାନମ୍ପି ପରମ୍ପି ନିରଯେନପି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯେନପି ଅଭିସପିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତ୍ତାନମ୍ପି ପରମ୍ପି ନିରଯେନପି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯେନପି ଅଭିସପତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତ୍ତାନମ୍ପି ପରମ୍ପି ନିରଯେନପି ବ୍ରହ୍ମଚରିଯେନପି ଅଭିସପିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୭୫।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତ୍ତାନଂ ୱା ପରଂ ୱା ନିରଯେନ ୱା ବ୍ରହ୍ମଚରିଯେନ ୱା ଅଭିସପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୮୭୬।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅତ୍ତାନନ୍ତି ପଚ୍ଚତ୍ତଂ। ପରନ୍ତି ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ। ନିରଯେନ ୱା ବ୍ରହ୍ମଚରିଯେନ ୱା ଅଭିସପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୭୭। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ନିରଯେନ ୱା ବ୍ରହ୍ମଚରିଯେନ ୱା ଅଭିସପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକା ନିରଯେନ ୱା ବ୍ରହ୍ମଚରିଯେନ ୱା ଅଭିସପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ନିରଯେନ ୱା ବ୍ରହ୍ମଚରିଯେନ ୱା ଅଭିସପତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ତିରଚ୍ଛାନଯୋନିଯା ୱା ପେତ୍ତିୱିସଯେନ ୱା ମନୁସ୍ସଦୋଭଗ୍ଗେନ ୱା ଅଭିସପତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଅଭିସପତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୭୮। ଅନାପତ୍ତି ଅତ୍ଥପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଧମ୍ମପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଅନୁସାସନିପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୭୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ସଦ୍ଧିଂ ଭଣ୍ଡିତ୍ୱା ଅତ୍ତାନଂ ୱଧିତ୍ୱା ୱଧିତ୍ୱା ରୋଦତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଅତ୍ତାନଂ ୱଧିତ୍ୱା ୱଧିତ୍ୱା ରୋଦିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତ୍ତାନଂ ୱଧିତ୍ୱା ୱଧିତ୍ୱା ରୋଦତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତ୍ତାନଂ ୱଧିତ୍ୱା ୱଧିତ୍ୱା ରୋଦିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୮୦।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅତ୍ତାନଂ ୱଧିତ୍ୱା ୱଧିତ୍ୱା ରୋଦେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୮୮୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅତ୍ତାନନ୍ତି ପଚ୍ଚତ୍ତଂ। ୱଧିତ୍ୱା ୱଧିତ୍ୱା ରୋଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ୱଧତି ନ ରୋଦତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ରୋଦତି ନ ୱଧତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୮୨। ଅନାପତ୍ତି ଞାତିବ୍ୟସନେନ ୱା ଭୋଗବ୍ୟସନେନ ୱା ରୋଗବ୍ୟସନେନ ୱା ଫୁଟ୍ଠା ରୋଦତି ନ ୱଧତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଅନ୍ଧକାରୱଗ୍ଗୋ ଦୁତିଯୋ।

୩। ନଗ୍ଗୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୮୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା [ମହାୱ। ୩୫୦] ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଚିରୱତିଯା ନଦିଯା ୱେସିଯାହି ସଦ୍ଧିଂ ନଗ୍ଗା ଏକତିତ୍ଥେ ନହାଯନ୍ତି। ୱେସିଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପ୍ପଣ୍ଡେସୁଂ – ‘‘କିଂ ନୁ ଖୋ ନାମ ତୁମ୍ହାକଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଦହରାନଂ [ଦହରାନଂ ଦହରାନଂ (ସୀ।)] ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚିଣ୍ଣେନ, ନନୁ ନାମ କାମା ପରିଭୁଞ୍ଜିତବ୍ବା ! ଯଦା ଜିଣ୍ଣା ଭୱିସ୍ସଥ ତଦା ବ୍ରହ୍ମଚରିଯଂ ଚରିସ୍ସଥ। ଏୱଂ ତୁମ୍ହାକଂ ଉଭୋ ଅତ୍ଥା ପରିଗ୍ଗହିତା ଭୱିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱେସିଯାହି ଉପ୍ପଣ୍ଡିଯମାନା ମଙ୍କୂ ଅହେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସ୍ସଯଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ

ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଦସ ଅତ୍ଥୱସେ ପଟିଚ୍ଚ – ସଙ୍ଘସୁଟ୍ଠୁତାଯ…ପେ… ୱିନଯାନୁଗ୍ଗହାଯ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୮୪।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ନଗ୍ଗା ନହାଯେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୮୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ନଗ୍ଗା ନହାଯେଯ୍ଯାତି ଅନିୱତ୍ଥା ୱା ଅପାରୁତା ୱା ନହାଯତି, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ନହାନପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୮୬। ଅନାପତ୍ତି ଅଚ୍ଛିନ୍ନଚୀୱରିକାଯ ୱା ନଟ୍ଠଚୀୱରିକାଯ ୱା, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୮୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ [ମହାୱ। ୩୫୧] ଉଦକସାଟିକା ଅନୁଞ୍ଞାତା ହୋତି । ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଭଗୱତା ଉଦକସାଟିକା ଅନୁଞ୍ଞାତା''ତି ଅପ୍ପମାଣିକାଯୋ ଉଦକସାଟିକାଯୋ ଧାରେସୁଂ [ଧାରେନ୍ତି (ପାଚି। ୫୩୧-୫୪୫)]। ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଆକଡ୍ଢନ୍ତା ଆହିଣ୍ଡନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପମାଣିକାଯୋ ଉଦକସାଟିକାଯୋ ଧାରେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପମାଣିକାଯୋ ଉଦକସାଟିକାଯୋ ଧାରେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପମାଣିକାଯୋ ଉଦକସାଟିକାଯୋ ଧାରେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୮୮।''ଉଦକସାଟିକଂ ପନ ଭିକ୍ଖୁନିଯା କାରଯମାନାଯ ପମାଣିକା କାରେତବ୍ବା। ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଚତସ୍ସୋ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିଯା; ତିରିଯଂ ଦ୍ୱେ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ। ତଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଛେଦନକଂ ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୮୯।ଉଦକସାଟିକା ନାମ ଯାଯ ନିୱତ୍ଥା [ନିୱତ୍ଥାଯ (ସ୍ୟା।)] ନହାଯତି।

କାରଯମାନାଯାତି କରୋନ୍ତିଯା ୱା କାରାପେନ୍ତିଯା ୱା।

ପମାଣିକା କାରେତବ୍ବା। ତତ୍ରିଦଂ ପମାଣଂ – ଦୀଘସୋ ଚତସ୍ସୋ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ, ସୁଗତୱିଦତ୍ଥିଯା; ତିରିଯଂ ଦ୍ୱେ ୱିଦତ୍ଥିଯୋ। ତଂ ଅତିକ୍କାମେତ୍ୱା କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପାଚିତ୍ତିଯଂ ଦେସେତବ୍ବଂ।

୮୯୦। ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ । ଅତ୍ତନା ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ଅତ୍ତନା ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରେହି ୱିପ୍ପକତଂ ପରେହି ପରିଯୋସାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ କରୋତି ୱା କାରାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୯୧। ଅନାପତ୍ତି ପମାଣିକଂ କରୋତି, ଊନକଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞେନ କତଂ ପମାଣାତିକ୍କନ୍ତଂ ପଟିଲଭିତ୍ୱା ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ୱିତାନଂ ୱା ଭୂମତ୍ଥରଣଂ ୱା ସାଣିପାକାରଂ ୱା ଭିସିଂ ୱା ବିମ୍ବୋହନଂ ୱା କରୋତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୯୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରିସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ମହଗ୍ଘେ ଚୀଵରଦୁସ୍ସେ ଚୀଵରଂ ଦୁକ୍କଟଂ ହୋତି ଦୁସ୍ସିବ୍ବିତଂ। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦଵୋଚ – ''ସୁନ୍ଦରଂ ଖୋ ଇଦଂ ତେ, ଅୟ୍ୟେ, ଚୀଵରଦୁସ୍ସଂ; ଚୀଵରଞ୍ଚ ଖୋ ଦୁକ୍କଟଂ ଦୁସ୍ସିବ୍ବିତ''ନ୍ତି। ''ଵିସିବ୍ବେମି, ଅୟ୍ୟେ, ସିବ୍ବିସ୍ସସୀ''ତି? ''ଆମାୟ୍ୟେ, ସିବ୍ବିସ୍ସାମୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଚୀଵରଂ ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅଦାସି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ''ସିବ୍ବିସ୍ସାମି ସିବ୍ବିସ୍ସାମୀ''ତି ନେଵ ସିବ୍ବତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀଵରଂ ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ନେଵ ସିବ୍ବିସ୍ସତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି...ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀଵରଂ ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ନେଵ ସିବ୍ବତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀଵରଂ ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ନେଵ ସିବ୍ବିସ୍ସତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ...ପେ... ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୯୩।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀଵରଂ ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵା ଵା ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ଵା ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ ନେଵ ସିବ୍ବେୟ୍ୟ ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେୟ୍ୟ, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚତୂହପଞ୍ଚାହା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୯୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା...ପେ... ଭିକ୍ଖୁନୀତି...ପେ... ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିଯାତି ଅଞ୍ଞାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା।

ଚୀଵରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀଵରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀଵରଂ।

ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵାତି ସଯଂ ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵା। ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵାତି ଅଞ୍ଞଂ ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା।

ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀତି ଅସତି ଅନ୍ତରାଯେ।

ନେଵ ସିବ୍ବେୟ୍ୟାତି ନ ସଯଂ ସିବ୍ବେୟ୍ୟ। ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେୟ୍ୟାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେୟ୍ୟ।

ଅଞ୍ଞତ୍ରଚତୂହପଞ୍ଚାହାତି ଠପେତ୍ଵା ଚତୂହପଞ୍ଚାହଂ। ''ନେଵ ସିବ୍ବିସ୍ସାମି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସାମୀ''ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୮୯୫। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଚୀଵରଂ ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵା ଵା ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ଵା ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ ନେଵ ସିବ୍ବତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚତୂହପଞ୍ଚାହା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଵେମତିକା ଚୀଵରଂ ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵା ଵା ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ଵା ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ ନେଵ ସିବ୍ବତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚତୂହପଞ୍ଚାହା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଚୀଵରଂ ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵା ଵା ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ଵା ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ ନେଵ ସିବ୍ବତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚତୂହପଞ୍ଚାହା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଞ୍ଞଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵା ଵା ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ଵା ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ ନେଵ ସିବ୍ବତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚତୂହପଞ୍ଚାହା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଚୀଵରଂ ଵା ଅଞ୍ଞଂ ଵା ପରିକ୍ଖାରଂ ଵିସିବ୍ବେତ୍ଵା ଵା ଵିସିବ୍ବାପେତ୍ଵା ଵା ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ ନେଵ ସିବ୍ବତି ନ ସିବ୍ବାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଅଞ୍ଞତ୍ର ଚତୂହପଞ୍ଚାହା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଵେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୮୯୬। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ଵା ନ ଲଭତି, କରୋନ୍ତୀ ଚତୂହପଞ୍ଚାହଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୮୯୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ହତ୍ଥେ ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ସନ୍ତରୁତ୍ତରେନ ଜନପଦଚାରିକଂ ପକ୍କମନ୍ତି। ତାନି ଚୀୱରାନି ଚିରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତାନି କଣ୍ଣକିତାନି ହୋନ୍ତି। ତାନି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓତାପେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କସ୍ସିମାନି , ଅଯ୍ୟେ, ଚୀୱରାନି କଣ୍ଣକିତାନୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ହତ୍ଥେ ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ସନ୍ତରୁତ୍ତରେନ ଜନପଦଚାରିକଂ ପକ୍କମିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ହତ୍ଥେ ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ସନ୍ତରୁତ୍ତରେନ ଜନପଦଚାରିକଂ ପକ୍କମନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ହତ୍ଥେ ଚୀୱରଂ ନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ସନ୍ତରୁତ୍ତରେନ ଜନପଦଚାରିକଂ ପକ୍କମିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୮୯୮।''ଯା ପନଭିକ୍ଖୁନୀ ପଞ୍ଚାହିକଂ ସଙ୍ଘାଟିଚାରଂ[ସଙ୍ଘାଟିୱାରଂ (ସ୍ୟା।)]ଅତିକ୍କାମେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୮୯୯।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପଞ୍ଚାହିକଂ ସଙ୍ଘାଟିଚାରଂ ଅତିକ୍କାମେଯ୍ୟାତି ପଞ୍ଚମଂ ଦିୱସଂ ପଞ୍ଚ ଚୀୱରାନି ନେୱ ନିୱାସେତି ନ ପାରୁପତି ନ ଓତାପେତି, ପଞ୍ଚମଂ ଦିୱସଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୦୦। ପଞ୍ଚାହାତିକ୍କନ୍ତେ ଅତିକ୍କନ୍ତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପଞ୍ଚାହାତିକ୍କନ୍ତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପଞ୍ଚାହାତିକ୍କନ୍ତେ ଅନତିକ୍କନ୍ତସଞ୍ଞା , ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ପଞ୍ଚାହାନତିକ୍କନ୍ତେ ଅତିକ୍କନ୍ତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଞ୍ଚାହାନତିକ୍କନ୍ତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପଞ୍ଚାହାନତିକ୍କନ୍ତେ ଅନତିକ୍କନ୍ତସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୯୦୧। ଅନାପତ୍ତି ପଞ୍ଚମଂ ଦିୱସଂ ପଞ୍ଚ ଚୀୱରାନି ନିୱାସେତି ୱା ପାରୁପତି ୱା ଓତାପେତି ୱା, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୦୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରିତ୍ୱା ଅଲ୍ଲଚୀୱରଂ ପତ୍ଥରିତ୍ୱା ୱିହାରଂ ପାୱିସି। ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ଚୀୱରଂ ପାରୁପିତ୍ୱା ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସି। ସା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁଚ୍ଛି – ''ଅପାଯ୍ୟେ, ମଯ୍ହଂ ଚୀୱରଂ ପସ୍ସେଯ୍ୟାଥା''ତି? ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ମଯ୍ହଂ ଚୀୱରଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପାରୁପିସ୍ସତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପାରୁପିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପାରୁପତୀତି [ପାରୁପୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଚୀୱରଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପାରୁପିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୦୩।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚୀୱରସଙ୍କମନୀଯଂ ଧାରେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୯୦୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଚୀୱରସଙ୍କମନୀଯଂ ନାମ ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ ତସ୍ସା ୱା ଅଦିନ୍ନଂ ତଂ ୱା ଅନାପୁଚ୍ଛା ନିୱାସେତି ୱା ପାରୁପତି ୱା,

ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୯୦୫। ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଚୀୱରସଙ୍କମନୀୟଂ ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ୱେମତିକା ଚୀୱରସଙ୍କମନୀୟଂ ଧାରେତି , ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଚୀୱରସଙ୍କମନୀୟଂ ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଚୀୱରସଙ୍କମନୀୟଂ ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୯୦୬। ଅନାପତ୍ତି ସା ୱା ଦେତି, ତଂ ୱା ଆପୁଚ୍ଛା ନିୱାସେତି ୱା ପାରୁପତି ୱା, ଅଚ୍ଛିନ୍ନଚୀୱରିକାୟ, ନଟ୍ଠଚୀୱରିକାୟ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୦୭। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ଉପଟ୍ଠାକକୁଲଂ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ, ଅୟ୍ୟେ, ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସାମା’’ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ‘‘ତୁମ୍ହେ ବହୁକିଚ୍ଚା ବହୁକରଣୀୟା’’ତି ଅନ୍ତରାୟଂ ଅକାସି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ତସ୍ସ କୁଲସ୍ସ ଘରଂ ଡୟ୍ହତି। ତେ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅମ୍ହାକଂ ଦେୟ୍ୟଧମ୍ମଂ ଅନ୍ତରାୟଂ କରିସ୍ସତି! ଉଭୟେନାମ୍ହ ପରିବାହିରା [ପରିହୀନା (ସୀ।)], ଭୋଗେହି ଚ ପୁଞ୍ଞେନ ଚା’’ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ । ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଗଣସ୍ସ ଚୀୱରଲାଭଂ ଅନ୍ତରାୟଂ କରିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗଣସ୍ସ ଚୀୱରଲାଭଂ ଅନ୍ତରାୟଂ ଅକାସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗଣସ୍ସ ଚୀୱରଲାଭଂ ଅନ୍ତରାୟଂ କରିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୦୮।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗଣସ୍ସ ଚୀୱରଲାଭଂ ଅନ୍ତରାୟଂ କରେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୯୦୯।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଗଣୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଚୀୱରଂ ନାମ ଛନ୍ନଂ ଚୀୱରାନଂ ଅଞ୍ଞତରଂ ଚୀୱରଂ ୱିକପ୍ପନୁପଗଂ ପଚ୍ଛିମଂ।

ଅନ୍ତରାୟଂକରେୟ୍ୟାତି ‘‘କଥଂ ଇମେ ଚୀୱରଂ ନ [ଇମଂ ଚୀୱରଂ (କ।)] ଦଦେୟ୍ୟୁ’’ନ୍ତି ଅନ୍ତରାୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଞ୍ଞଂ ପରିକ୍ଖାରଂ ଅନ୍ତରାୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସମ୍ବହୁଲାନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ୱା ଏକଭିକ୍ଖୁନିୟା ୱା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାୟ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ଅଞ୍ଞଂ ୱା ପରିକ୍ଖାରଂ ଅନ୍ତରାୟଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୯୧୦। ଅନାପତ୍ତି ଆନିସଂସଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ନିୱାରେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୧୧। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ

ଅକାଲଚୀୱରଂ ଉପ୍ପନ୍ନଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ତଂ ଚୀୱରଂ ଭାଜେତୁକାମୋ ସନ୍ନିପତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଅନ୍ତେୱାସିନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପକ୍କନ୍ତା ହୋନ୍ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏତଦୱୋଚ – ''ଅଯ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପକ୍କନ୍ତା, ନ ତାୱ ଚୀୱରଂ ଭାଜୀଯିସ୍ସତୀ''ତି। ଚୀୱରୱିଭଙ୍ଗଂ ପଟିବାହି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ତାୱ ଚୀୱରଂ ଭାଜୀଯିସ୍ସତୀତି ପକ୍କମିଂସୁ [ୱିପକ୍କମିଂସୁ (ସ୍ୟା।)]। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅନ୍ତେୱାସିନୀସୁ ଭିକ୍ଖୁନୀସୁ ଆଗତାସୁ ତଂ ଚୀୱରଂ ଭାଜାପେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଧମ୍ମିକଂ ଚୀୱରୱିଭଙ୍ଗଂ ପଟିବାହିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଧମ୍ମିକଂ ଚୀୱରୱିଭଙ୍ଗଂ ପଟିବାହତୀତି [ପଟିବାହୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଧମ୍ମିକଂ ଚୀୱରୱିଭଙ୍ଗଂ ପଟିବାହିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୧୨।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଧମ୍ମିକଂ ଚୀୱରୱିଭଙ୍ଗଂପଟିବାହେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୯୧୩।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଧମ୍ମିକୋନାମ ଚୀୱରୱିଭଙ୍ଗୋ ସମଗ୍ଗୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ସନ୍ନିପତିତ୍ୱା ଭାଜେତି।

ପଟିବାହେଯ୍ୟାତି କଥଂ ଇମଂ ଚୀୱରଂ ନ ଭାଜେଯ୍ୟାତି [ଚୀୱରଂ ଭାଜେଯ୍ୟାତି (କ।)] ପଟିବାହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୧୪। ଧମ୍ମିକେ ଧମ୍ମିକସଞ୍ଞୀ ପଟିବାହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମିକେ ୱେମତିକା ପଟିବାହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧମ୍ମିକେ ଅଧମ୍ମିକସଞ୍ଞୀ ପଟିବାହତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅଧମ୍ମିକେ ଧମ୍ମିକସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମିକେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମିକେ ଅଧମ୍ମିକସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୯୧୫। ଅନାପତ୍ତି ଆନିସଂସଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ପଟିବାହତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୧୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ନଟାନମ୍ପି ନଟକାନମ୍ପି ଲଙ୍ଘକାନମ୍ପି ସୋକଜ୍ଝାଯିକାନମ୍ପି [ସୋକସାଯିକାନମ୍ପି (ସୀ।)] କୁମ୍ଭଥୂଣିକାନମ୍ପି [କୁମ୍ଭଥୁଣିକାନମ୍ପି (କ।)] ସମଣଚୀୱରଂ ଦେତି – ''ମଯ୍ହଂ ପରିସତି [ପରିସତିଂ (ସୀ।)] ୱଣ୍ଣଂ ଭାସଥା''ତି। ନଟାପି ନଟକାପି ଲଙ୍ଘକାପି ସୋକଜ୍ଝାଯିକାପି କୁମ୍ଭଥୂଣିକାପି ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପରିସତି ୱଣ୍ଣଂ ଭାସନ୍ତି – ''ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ବହୁସ୍ସୁତା ଭାଣିକା ୱିସାରଦା ପଟ୍ଠା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ; ଦେଥ ଅଯ୍ୟାଯ, କରୋଥ ଅଯ୍ୟାଯା''ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା, ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅଗାରିକସ୍ସ ସମଣଚୀୱରଂ ଦସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗାରିକସ୍ସ ସମଣଚୀୱରଂ ଦେତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗାରିକସ୍ସ ସମଣଚୀୱରଂ ଦସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୧୭।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗାରିକସ୍ସ ୱା ପରିବ୍ବାଜକସ୍ସ ୱା ପରିବ୍ବାଜିକାଯ ୱା ସମଣଚୀୱରଂ ଦଦେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୯୧୮।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଗାରିକୋ ନାମ ଯୋ କୋଚି ଅଗାରଂ ଅଜ୍ଝାୱସତି।

ପରିବ୍ବାଜକୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଞ୍ଚ ସାମଣେରଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଯୋ କୋଚି ପରିବ୍ବାଜକସମାପନ୍ନୋ।

ପରିବ୍ବାଜିକା ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଞ୍ଚ ସିକ୍ଖମାନଞ୍ଚ ସାମଣେରିଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଯା କାଚି ପରିବ୍ବାଜିକସମାପନ୍ନା।

ସମଣଚୀୱରଂ ନାମ କପ୍ପକତଂ ୱୁଚ୍ଚତି। ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୧୯। ଅନାପତ୍ତି ମାତାପିତୂନଂ ଦେତି, ତାୱକାଲିକଂ ଦେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୨୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉପଟ୍ଠାକକୁଲଂ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''ସଚେ ମଯଂ, ଅୟ୍ୟେ, ସକ୍କୋମ, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସାମା''ତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚୀୱରଂ ଭାଜେତୁକାମା ସନ୍ନିପତିଂସୁ। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏତଦୱୋଚ – ''ଆଗମେଥ, ଅୟ୍ୟେ, ଅତ୍ଥି ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱରପଚ୍ଚାସା''ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଗଚ୍ଛାୟ୍ୟେ, ତଂ ଚୀୱରଂ ଜାନାହୀ''ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯେନ ତଂ କୁଲଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତେ ମନୁସ୍ସେ ଏତଦୱୋଚ – ''ଦେଥାୱୁସୋ, ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱର''ନ୍ତି। ''ନ ମଯଂ, ଅୟ୍ୟେ, ସକ୍କୋମ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘସ୍ସ ଚୀୱରଂ ଦାତୁ''ନ୍ତି । ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରପଚ୍ଚାସାଯ ଚୀୱରକାଲସମଯଂ ଅତିକ୍କାମେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରପଚ୍ଚାସାଯ ଚୀୱରକାଲସମଯଂ ଅତିକ୍କାମେତୀତି [ଅତିକ୍କାମେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରପଚ୍ଚାସାଯ ଚୀୱରକାଲସମଯଂ ଅତିକ୍କାମେସ୍ସତି ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୨୧।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରପଚ୍ଚାସାଯ ଚୀୱରକାଲସମଯଂ ଅତିକ୍କାମେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୯୨୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରପଚ୍ଚାସା ନାମ ''ସଚେ ମଯଂ ସକ୍କୋମ, ଦସ୍ସାମ କରିସ୍ସାମା''ତି ୱାଚା ଭିନ୍ନା ହୋତି।

ଚୀୱରକାଲସମଯୋ ନାମ ଅନତ୍ଥତେ କଥିନେ ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଚ୍ଛିମୋ ମାସୋ, ଅତ୍ଥତେ କଥିନେ ପଞ୍ଚ ମାସା।

ଚୀୱରକାଲସମଯଂ ଅତିକ୍କାମେୟ୍ୟାତି ଅନତ୍ଥତେ କଥିନେ ୱସ୍ସାନସ୍ସ ପଚ୍ଛିମଂ ଦିୱସଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅତ୍ଥତେ କଥିନେ କଥିନୁବ୍ଭାରଦିୱସଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୨୩। ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରେ ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରସଞ୍ଞୀ ଚୀୱରକାଲସମଯଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରେ ୱେମତିକା ଚୀୱରକାଲସମଯଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରେ ଅଦୁବ୍ବଲଚୀୱରସଞ୍ଞୀ ଚୀୱରକାଲସମଯଂ ଅତିକ୍କାମେତି, ଅନାପତ୍ତି।

ଅଦୁବ୍ବଲଚୀୱରେ ଦୁବ୍ବଲଚୀୱରସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଦୁବ୍ବଲଚୀୱରେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଦୁବ୍ବଲଚୀୱରେ ଅଦୁବ୍ବଲଚୀୱରସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୯୨୪। ଅନାପତ୍ତି ଆନିସଂସଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ନିୱାରେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୨୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରେନ

ଉପାସକେନ ସଙ୍ଘଂ ଉଦ୍ଦିସ୍ସ ୱିହାରୋ କାରାପିତୋ ହୋତି। ସୋ ତସ୍ସ ୱିହାରସ୍ସ ମହେ ଉଭତୋସଙ୍ଘସ୍ସ ଅକାଲଚୀୱରଂ ଦାତୁକାମୋ ହୋତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଉଭତୋସଙ୍ଘସ୍ସ କଥିନଂ ଅତ୍ଥତଂ ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା କଥିନୁଦ୍ଧାରଂ ଯାଚି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, କଥିନଂ ଉଦ୍ଧରିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ କଥିନଂ ଉଦ୍ଧରିତବ୍ବଂ। ବ୍ୟତ୍ତେନ ଭିକ୍ଖୁନା ପଟିବଲେନ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୯୨୬। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ କଥିନଂ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଭନ୍ତେ, ସଙ୍ଘୋ। ସଙ୍ଘୋ କଥିନଂ ଉଦ୍ଧରତି। ଯସ୍ସାୟସ୍ମତୋ ଖମତି କଥିନସ୍ସ ଉଦ୍ଧାରୋ, ସୋ ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସ ନକ୍ଖମତି, ସୋ ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଉବ୍ଭତଂ ସଙ୍ଘେନ କଥିନଂ, ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

୯୨୭। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା କଥିନୁଦ୍ଧାରଂ ଯାଚି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ‘‘ଚୀୱରଂ ଅମ୍ହାକଂ ଭୱିସ୍ସତୀ’’ତି କଥିନୁଦ୍ଧାରଂ ପଟିବାହି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ଉପାସକୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅମ୍ହାକଂ କଥିନୁଦ୍ଧାରଂ ନ ଦସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତସ୍ସ ଉପାସକସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଧମ୍ମିକଂ କଥିନୁଦ୍ଧାରଂ ପଟିବାହିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଧମ୍ମିକଂ କଥିନୁଦ୍ଧାରଂ ପଟିବାହତୀତି [ପଟିବାହୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଧମ୍ମିକଂ କଥିନୁଦ୍ଧାରଂ ପଟିବାହିସ୍ସତି ! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୨୮।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଧମ୍ମିକଂ କଥିନୁଦ୍ଧାରଂ ପଟିବାହେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୨୯।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଧମ୍ମିକୋ ନାମ କଥିନୁଦ୍ଧାରୋ ସମଗ୍ଗୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ସନ୍ନିପତିତ୍ୱା ଉଦ୍ଧରତି।

ପଟିବାହେଯ୍ୟାତି ‘‘କଥଂ ଇଦଂ କଥିନଂ ନ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟା’’ତି [କଥିନଂ ଉଦ୍ଧରେଯ୍ୟାତି (କ।)] ପଟିବାହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୩୦। ଧମ୍ମିକେ ଧମ୍ମିକସଞ୍ଞା ପଟିବାହତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମିକେ ୱେମତିକା ପଟିବାହତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧମ୍ମିକେ ଅଧମ୍ମିକସଞ୍ଞା ପଟିବାହତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅଧମ୍ମିକେ ଧମ୍ମିକସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମିକେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମିକେ ଅଧମ୍ମିକସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୯୩୧। ଅନାପତ୍ତି ଅନିସଂସଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ପଟିବାହତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି ।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ନଗ୍ଗୱଗ୍ଗୋ ତତିଯୋ।

୪। ତୁୱଟ୍ଟୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୩୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକମଞ୍ଚେ ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକମଞ୍ଚେ ତୁୱଟ୍ଟେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ

ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକମଞ୍ଚେ ତୁୱଟ୍ଟେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକମଞ୍ଚେ ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକମଞ୍ଚେ ତୁୱଟ୍ଟେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୩୩।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକମଞ୍ଚେ ତୁୱଟ୍ଟେଯ୍ୟୁଂ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୩୪।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନିଯୋତି ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯୋ ୱୁଚ୍ଚନ୍ତି।

ଦ୍ୱେ ଏକମଞ୍ଚେ ତୁୱଟ୍ଟେଯ୍ୟୁନ୍ତି ଏକାଯ ନିପନ୍ନାଯ ଅପରା ନିପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଭୋ ୱା ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଟ୍ଠହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୩୫। ଅନାପତ୍ତି ଏକାଯ ନିପନ୍ନାଯ ଅପରା ନିସୀଦତି, ଉଭୋ ୱା ନିସୀଦନ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାନଂ, ଆଦିକମ୍ମିକାନନ୍ତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୩୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣା ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣା ତୁୱଟ୍ଟେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣା ତୁୱଟ୍ଟେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣା ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ , ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣା ତୁୱଟ୍ଟେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୩୭।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣା ତୁୱଟ୍ଟେଯ୍ୟୁଂ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୩୮।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନିଯୋତି ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯୋ ୱୁଚ୍ଚନ୍ତି।

ଦ୍ୱେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣା ତୁୱଟ୍ଟେଯ୍ୟୁନ୍ତି ତଞ୍ଞେୱ ଅତ୍ଥରିତ୍ୱା ତଞ୍ଞେୱ ପାରୁପନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୩୯। ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣସଞ୍ଞା ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣେ ୱେମତିକା ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣେ ନାନତ୍ଥରଣପାୱୁରଣସଞ୍ଞା ତୁୱଟ୍ଟେନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଏକତ୍ଥରଣେ ନାନାପାୱୁରଣେ [ନାନାପାୱୁରଣସଞ୍ଞା (କ।)], ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନାନତ୍ଥରଣେ ଏକପାୱୁରଣେ [ଏକପାୱୁରଣସଞ୍ଞା (କ।)], ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନାନତ୍ଥରଣପାୱୁରଣେ ଏକତ୍ଥରଣପାୱୁରଣସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନାନତ୍ଥରଣପାୱୁରଣେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନାନତ୍ଥରଣପାୱୁରଣେ ନାନତ୍ଥରଣପାୱୁରଣସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୯୪୦। ଅନାପତ୍ତି ୱୱତ୍ଥାନଂ ଦସ୍ସେତ୍ୱା ନିପଜ୍ଜନ୍ତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାନଂ, ଆଦିକମ୍ମିକାନନ୍ତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୪୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ବହୁସ୍ସୁତା ହୋତି ଭାଣିକା ଵିସାରଦା ପଟ୍ଟା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ। ଭଦ୍ଦାପି କାପିଲାନୀ ବହୁସ୍ସୁତା ହୋତି ଭାଣିକା ଵିସାରଦା ପଟ୍ଟା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ ଉଳାରସମ୍ଭାଵିତା। ମନୁସ୍ସା – ‘‘ଅଯ୍ଯା ଭଦ୍ଦା କାପିଲାନୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଭାଣିକା ଵିସାରଦା ପଟ୍ଟା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ ଉଳାରସମ୍ଭାଵିତା’’ତି ଭଦ୍ଦଂ କାପିଲାନିଂ ପଠମଂ ପଯିରୁପାସିତ୍ଵା, ପଚ୍ଛା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପଯିରୁପାସନ୍ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଇସ୍ସାପକତା – ‘‘ଇମା କିର ଅପ୍ପିଚ୍ଛା ସନ୍ତୁଟ୍ଠା ପଵିଵିତ୍ତା ଅସଂସଟ୍ଠା ଯା ଇମା ସଞ୍ଞତ୍ତିବହୁଲା ଵିଞ୍ଞତ୍ତିବହୁଲା ଵିହରନ୍ତୀ’’ତି ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ପୁରତୋ ଚଙ୍କମତିପି ତିଟ୍ଠତିପି ନିସୀଦତିପି ସେଯ୍ଯମ୍ପି କପ୍ପେତି ଉଦ୍ଦିସତିପି ଉଦ୍ଦିସାପେତିପି ସଜ୍ଝାଯମ୍ପି କରୋତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ଯା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅଯ୍ଯାଯ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଫାସୁଂ କରିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଫାସୁଂ କରୋତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଫାସୁଂ କରିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୪୨।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଫାସୁଂ କରେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୪୩।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିଯାତି ଅଞ୍ଞାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା।

ସଞ୍ଚିଚ୍ଚାତି ଜାନନ୍ତୀ ସଞ୍ଜାନନ୍ତୀ ଚେଚ୍ଚ ଅଭିଵିତରିତ୍ଵା ଵୀତିକ୍କମୋ।

ଅଫାସୁଂ କରେଯ୍ଯାତି – ‘‘ଇମିନା ଇମିସ୍ସା ଅଫାସୁ ଭଵିସ୍ସତୀ’’ତି ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୁରତୋ ଚଙ୍କମତି ଵା ତିଟ୍ଠତି ଵା ନିସୀଦତି ଵା ସେଯ୍ଯଂ ଵା କପ୍ପେତି ଉଦ୍ଦିସତି ଵା ଉଦ୍ଦିସାପେତି ଵା ସଜ୍ଝାଯଂ ଵା କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୪୪। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଫାସୁଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଵେମତିକା ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଫାସୁଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଫାସୁଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ସଞ୍ଚିଚ୍ଚ ଅଫାସୁଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଵେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୯୪୫। ଅନାପତ୍ତି ନ ଅଫାସୁଂ କତ୍ତୁକାମା ଆପୁଚ୍ଛା ପୁରତୋ ଚଙ୍କମତି ଵା ତିଟ୍ଠତି ଵା ନିସୀଦତି ଵା ସେଯ୍ଯଂ ଵା କପ୍ପେତି ଉଦ୍ଦିସତି ଵା ଉଦ୍ଦିସାପେତି ଵା ସଜ୍ଝାଯଂ ଵା କରୋତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୪୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁକ୍ଖିତଂ ସହଜୀଵିନିଂ ନେଵ ଉପଟ୍ଠେତି ନ ଉପଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ଯା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଦୁକ୍ଖିତଂ ସହଜୀଵିନିଂ ନେଵ ଉପଟ୍ଠେସ୍ସତି ନ ଉପଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁକ୍ଖିତଂ ସହଜୀଵିନିଂ ନେଵ ଉପଟ୍ଠେତି ନ ଉପଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁକ୍ଖିତଂ ସହଜୀଵିନିଂ ନେଵ ଉପଟ୍ଠେସ୍ସତି ନ ଉପଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୪୭।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦୁକ୍ଖିତଂ ସହଜୀଵିନିଂ ନେଵ ଉପଟ୍ଠେଯ୍ଯ ନ ଉପଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୪୮।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଦୁକ୍ଖିତା ନାମ ଗିଲାନା ୱୁଚ୍ଚତି।

ସହଜୀୱିନୀ ନାମ ସଦ୍ଧିୱିହାରିନୀ ୱୁଚ୍ଚତି।

ନେୱ ଉପଟ୍ଠେଯ୍ୟାତି ନ ସଯଂ ଉପଟ୍ଠେଯ୍ୟ।

ନ ଉପଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେଯ୍ୟାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେଯ୍ୟ ।

''ନେୱ ଉପଟ୍ଠେସ୍ସାମି, ନ ଉପଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସାମୀ''ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନ୍ତେୱାସିନିଂ ୱା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ୱା ନେୱ ଉପଟ୍ଠେତି, ନ ଉପଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୯୪୯। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ୱା ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୫୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭଦ୍ଦା କାପିଲାନୀ ସାକେତେ ୱସ୍ସଂ ଉପଗତା ହୋତି। ସା କେନଚିଦେୱ କରଣୀଯେନ ଉବ୍ବାଳ୍ହା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସନ୍ତିକେ ଦୂତଂ ପାହେସି – ''ସଚେ ମେ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଉପସ୍ସଯଂ ଦଦେଯ୍ୟ ଆଗଚ୍ଛେଯ୍ୟାମହଂ ସାୱତ୍ଥି''ନ୍ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏୱମାହ – ''ଆଗଚ୍ଛତୁ, ଦସ୍ସାମୀ''ତି। ଅଥ ଖୋ ଭଦ୍ଦା କାପିଲାନୀ ସାକେତା ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଗମାସି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ଉପସ୍ସଯଂ ଅଦାସି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ବହୁସ୍ସୁତା ହୋତି ଭାଣିକା ୱିସାରଦା ପଟ୍ଠା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ। ଭଦ୍ଦାପି କାପିଲାନୀ ବହୁସ୍ସୁତା [ବହୁସ୍ସୁତାଯେୱ (କ।)] ହୋତି ଭାଣିକା ୱିସାରଦା ପଟ୍ଠା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ ଉଳାରସମ୍ଭାୱିତା। ମନୁସ୍ସା – ''ଅଯ୍ୟା ଭଦ୍ଦା କାପିଲାନୀ ବହୁସ୍ସୁତା ଭାଣିକା ୱିସାରଦା ପଟ୍ଠା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ ଉଳାରସମ୍ଭାୱିତା''ତି ଭଦ୍ଦଂ କାପିଲାନିଂ ପଠମଂ ପଯିରୁପାସିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପଯିରୁପାସନ୍ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଇସ୍ସାପକତା – ''ଇମା କିର ଅପ୍ପିଚ୍ଛା ସନ୍ତୁଟ୍ଠା ପୱିୱିତ୍ତା ଅସଂସଟ୍ଠା ଯା ଇମା ସଞ୍ଞତ୍ତିବହୁଲା ୱିଞ୍ଞତ୍ତିବହୁଲା ୱିହରନ୍ତୀ''ତି କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ଭଦ୍ଦଂ କାପିଲାନିଂ ଉପସ୍ସଯା ନିକ୍କଡ୍ଢି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅଯ୍ୟାଯ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ଉପସ୍ସଯଂ ଦତ୍ୱା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ନିକ୍କଡ୍ଢିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ଉପସ୍ସଯଂ ଦତ୍ୱା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ନିକ୍କଡ୍ଢୀତି [ନିକ୍କଡ୍ଢିତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଦ୍ଦାଯ କାପିଲାନିଯା ଉପସ୍ସଯଂ ଦତ୍ୱା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ନିକ୍କଡ୍ଢିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୫୧।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉପସ୍ସଯଂ ଦତ୍ୱା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ନିକ୍କଡ୍ଢେଯ୍ୟ ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେଯ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୯୫୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିଯାତି ଅଞ୍ଞାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା। ଉପସ୍ସଯୋ ନାମ କୱାଟବଦ୍ଧୋ ୱୁଚ୍ଚତି। ଦତ୍ୱାତି ସଯଂ ଦତ୍ୱା। କୁପିତା ଅନତ୍ତମନାତି ଅନଭିରଦ୍ଧା ଆହତଚିତ୍ତା ଖିଲଜାତା।

ନିକ୍କଡ୍ଢେଯ୍ୟାତି ଗବ୍ଭେ ଗହେତ୍ୱା ପମୁଖଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପମୁଖେ ଗହେତ୍ୱା ବହି ନିକ୍କଡ୍ଢତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଏକେନ ପଯୋଗେନ ବହୁକେପି ଦ୍ୱାରେ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ନିକ୍କଡ୍ଢାପେଯ୍ୟାତି ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ [ଏତ୍ଥ ''ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସା''ତି ସବ୍ବତ୍ଥ ଦିସ୍ସତି, ଭିକ୍ଖୁୱିଭଙ୍ଗେ ପନ ଇଦିସେସୁ

ଆଣତ୍ତିସହଗତସିକ୍ଖାପଦେସୁ ‘‘ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେତି ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସା’’ତି ଆଗତତ୍ତା ତମନୁଵତ୍ତିତ୍ୱା ୱିସୋଧିତମିଦଂ]। ସକିଂ ଆଣତ୍ତା ବହୁକେପି ଦ୍ୱାରେ ଅତିକ୍କାମେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୫୩। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଉପସ୍ସଯଂ ଦତ୍ୱା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକା ଉପସ୍ସଯଂ ଦତ୍ୱା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଉପସ୍ସଯଂ ଦତ୍ୱା କୁପିତା ଅନତ୍ତମନା ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ତସ୍ସା ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅକୱାଟବଦ୍ଧା ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସା ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ କୱାଟବଦ୍ଧା ୱା ଅକୱାଟବଦ୍ଧା ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ତସ୍ସା ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୯୫୪। ଅନାପତ୍ତି ଅଲଜ୍ଜିନିଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ତସ୍ସା ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତିକଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ତସ୍ସା ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଭଣ୍ଡନକାରିକଂ କଲହକାରିକଂ ୱିୱାଦକାରିକଂ ଭସ୍ସକାରିକଂ ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରିକଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ତସ୍ସା ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଅନ୍ତେୱାସିନିଂ ୱା ସଦ୍ଧିୱିହାରିନିଂ ୱା ନ ସମ୍ମା ୱତ୍ତନ୍ତିଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ତସ୍ସା ପରିକ୍ଖାରଂ ନିକ୍କଡ୍ଢତି ୱା ନିକ୍କଡ୍ଢାପେତି ୱା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୫୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରତି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଚଣ୍ଡକାଳୀ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରିସ୍ସତି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରତି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପୀତି ? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରିସ୍ସତି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୫୬।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରେଯ୍ୟ ଗହପତିନା ୱା ଗହପତିପୁତ୍ତେନ ୱା ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯା – ‘ମାଯ୍ୟେ, ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପି। ୱିୱିଚ୍ଚାଯ୍ୟେ; ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନିଯା ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ’ତି। ଏୱଞ୍ଚ [ଏୱଞ୍ଚ ପନ (କ।)] ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ୱୁଚ୍ଚମାନା ତଥେୱ ପଗ୍ଗଣ୍ହେଯ୍ୟ, ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀହି ଯାୱତତିଯଂ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା ତସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯାୱତତିଯଞ୍ଚେ ସମନୁଭାସୀଯମାନା ତଂ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୫୭।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସଂସଟ୍ଠା ନାମ ଅନନୁଲୋମିକେନ କାଯିକୱାଚସିକେନ ସଂସଟ୍ଠା।

ଗହପତି ନାମ ଯୋ କୋଚି ଅଗାରଂ ଅଜ୍ଝାୱସତି।

ଗହପତିପୁତ୍ତୋ ନାମ ଯେ କେଚି [ଯୋ କୋଚି (କ।)] ପୁତ୍ତଭାତରୋ।

ସା ଭିକ୍ଖୁନୀତି ଯା ସା ସଂସଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁନୀ।

ଭିକ୍ଖୁନୀହୀତି ଅଞ୍ଞାହି ଭିକ୍ଖୁନୀହି। ଯା ପସ୍ସନ୍ତି ଯା ସୁଣନ୍ତି ତାହି ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ମାଯ୍ୟେ, ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପି। ୱିୱିଚ୍ଚାଯ୍ୟେ;

ୱିୱେକଞ୍ଞେୱ ଭଗିନିଯା ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସୁତ୍ୱା ନ ୱଦନ୍ତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘମଜ୍ଝମ୍ପି ଆକଡ୍ଢିତ୍ୱା ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ମାଯ୍ୟେ , ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପି। ୱିୱିଚ୍ଚାଯ୍ୟେ; ୱିୱେକଞ୍ଞେୱଭଗିନିଯା ସଙ୍ଘୋ ୱଣ୍ଣେତୀ’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ୱତ୍ତବ୍ବା। ସଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଇଚ୍ଚେତଂ କୁସଲଂ; ନୋ ଚେ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ସମନୁଭାସିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୯୫୮। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରତି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପି। ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସେଯ୍ୟ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଂସଟ୍ଠା ୱିହରତି ଗହପତିନାପି ଗହପତିପୁତ୍ତେନପି। ସା ତଂ ୱତ୍ଥୁଂ ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ସମନୁଭାସତି ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସମନୁଭାସନା ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦୁତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ… ତତିଯମ୍ପି ଏତମତ୍ଥଂ ୱଦାମି…ପେ…।

‘‘ସମନୁଭଟ୍ଠା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସ ୱତ୍ଥୁସ୍ସ ପଟିନିସ୍ସଗ୍ଗାଯ; ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୫୯। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ନ ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୯୬୦। ଅନାପତ୍ତି ଅସମନୁଭାସନ୍ତିଯା, ପଟିନିସ୍ସଜ୍ଜନ୍ତିଯା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୬୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନ୍ତୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭଯେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରନ୍ତି। ଧୁତ୍ତା ଦୂସେନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନ୍ତୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭଯେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନ୍ତୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭଯେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନ୍ତୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭଯେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୬୨।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅନ୍ତୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭଯେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୬୩।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅନ୍ତୋରଟ୍ଠେତି ଯସ୍ସ ୱିଜିତେ ୱିହରତି, ତସ୍ସ ରଟ୍ଠେ।

ସାସଙ୍କଂ ନାମ ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ଚୋରାନଂ ନିୱିଟ୍ଠୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ଭୁତ୍ତୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ଠିତୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ନିସିନ୍ନୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି,

ନିପନ୍ନୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି।

ସପ୍ପଟିଭୟଂ ନାମ ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ଚୋରେହି ମନୁସ୍ସା ହତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ୱିଲୁତ୍ତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ଆକୋଟିତା ଦିସ୍ସନ୍ତି।

ଅସତ୍ଥିକା ନାମ ୱିନା ସତ୍ଥେନ।

ଚାରିକଂ ଚରେୟ୍ୟାତି କୁକ୍କୁଟସମ୍ପାତେ ଗାମେ ଗାମନ୍ତରେ ଗାମନ୍ତରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଗାମକେ ଅରଞ୍ଞେ ଅଦ୍ଧୟୋଜନେ ଅଦ୍ଧୟୋଜନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୯୬୪। ଅନାପତ୍ତି ସତ୍ଥେନ ସହ ଗଚ୍ଛତି, ଖେମେ ଅପ୍ପଟିଭୟେ ଗଚ୍ଛତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୬୫। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତିରୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭୟେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରନ୍ତି। ଧୁତ୍ତା ଦୂସେନ୍ତି। ୟା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତିରୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭୟେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତିରୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭୟେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତିରୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭୟେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୬୬।''ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ତିରୋରଟ୍ଠେ ସାସଙ୍କସମ୍ମତେ ସପ୍ପଟିଭୟେ ଅସତ୍ଥିକା ଚାରିକଂ ଚରେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୯୬୭।ୟା ପନାତି ୟା ୟାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ତିରୋରଟ୍ଠେତି ୟସ୍ସ ୱିଜିତେ ୱିହରତି, ତଂ ଠପେତ୍ୱା ଅଞ୍ଞସ୍ସ ରଟ୍ଠେ।

ସାସଙ୍କଂ ନାମ ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ଚୋରାନଂ ନିୱିଟ୍ଠୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ଭୁତ୍ତୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ଠିତୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ନିସିନ୍ନୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି, ନିପନ୍ନୋକାସୋ ଦିସ୍ସତି।

ସପ୍ପଟିଭୟଂ ନାମ ତସ୍ମିଂ ମଗ୍ଗେ ଚୋରେହି ମନୁସ୍ସା ହତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ୱିଲୁତ୍ତା ଦିସ୍ସନ୍ତି, ଆକୋଟିତା ଦିସ୍ସନ୍ତି।

ଅସତ୍ଥିକା ନାମ ୱିନା ସତ୍ଥେନ।

ଚାରିକଂ ଚରେୟ୍ୟାତି କୁକ୍କୁଟସମ୍ପାତେ ଗାମେ ଗାମନ୍ତରେ ଗାମନ୍ତରେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଗାମକେ ଅରଞ୍ଞେ ଅଦ୍ଧୟୋଜନେ ଅଦ୍ଧୟୋଜନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୯୬୮। ଅନାପତ୍ତି ସତ୍ଥେନ ସହ ଗଚ୍ଛତି, ଖେମେ ଅପ୍ପଟିଭୟେ ଗଚ୍ଛତି , ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୬୯। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନ୍ତୋୱସ୍ସଂ

ଚାରିକଂ ଚରନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନ୍ତୋୱସ୍ସଂ ଚାରିକଂ ଚରିସ୍ସନ୍ତି ହରିତାନି ତିଣାନି ଚ ସମ୍ମଦ୍ଦନ୍ତା, ଏକିନ୍ଦ୍ରିୟଂ ଜୀୱଂ ୱିହେଠେନ୍ତା, ବହୂ ଖୁଦ୍ଦକେ ପାଣେ ସଙ୍ଘାତଂ ଆପାଦେନ୍ତା''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନ୍ତୋୱସ୍ସଂ ଚାରିକଂ ଚରିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନ୍ତୋୱସ୍ସଂ ଚାରିକଂ ଚରନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନ୍ତୋୱସ୍ସଂ ଚାରିକଂ ଚରିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୭୦।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅନ୍ତୋୱସ୍ସଂ ଚାରିକଂ ଚରେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୯୭୧।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅନ୍ତୋୱସ୍ସନ୍ତି ପୁରିମଂ ୱା ତେମାସଂ ପଚ୍ଛିମଂ ୱା ତେମାସଂ ଅୱସିତ୍ୱା।

ଚାରିକଂଚରେୟ୍ୟାତି କୁକ୍କୁଟସମ୍ପାତେ ଗାମେ ଗାମନ୍ତରେ ଗାମନ୍ତରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅଗାମକେ ଅରଞ୍ଞେ ଅଦ୍ଧୟୋଜନେ ଅଦ୍ଧୟୋଜନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୯୭୨। ଅନାପତ୍ତି ସତ୍ତାହକରଣୀୟେନ ଗଚ୍ଛତି, କେନଚି ଉବ୍ବାଳ୍ହା ଗଚ୍ଛତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୭୩। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ରାଜଗହେ ୱିହରତି ୱେଳୁୱନେ କଲନ୍ଦକନିୱାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତତ୍ଥେୱ ରାଜଗହେ ୱସ୍ସଂ ୱସନ୍ତି, ତତ୍ଥ ହେମନ୍ତଂ, ତତ୍ଥ ଗିମ୍ହଂ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''ଆହୁନ୍ଦରିକା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଦିସା ଅନ୍ଧକାରା, ନ ଇମାସଂ ଦିସା ପକ୍ଖାୟନ୍ତୀ''ତି। ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଅଥ ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ତେନ ହି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞପେସ୍ସାମି ଦସ ଅତ୍ଥୱସେ ପଟିଚ୍ଚ – ସଙ୍ଘସୁଟ୍ଠୁତାୟ…ପେ… ସଦ୍ଧମ୍ମଟ୍ଠିତିୟା ୱିନୟାନୁଗ୍ଗହାୟ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୭୪।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ଚାରିକଂ ନ ପକ୍କମେୟ୍ୟ ଅନ୍ତମସୋ ଛପ୍ପଞ୍ଚୟୋଜନାନିପି, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୯୭୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ନାମ ପୁରିମଂ ୱା ତେମାସଂ ପଚ୍ଛିମଂ ୱା ତେମାସଂ ୱୁଟ୍ଠା।

''ଚାରିକଂ ନ ପକ୍କମିସ୍ସାମି ଅନ୍ତମସୋ ଛପ୍ପଞ୍ଚୟୋଜନାନିପୀ''ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୯୭୬। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାୟେ, ପରିୟେସିତ୍ୱା ଦୁତିୟିକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାୟ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ତୁୱଟ୍ଟୱଗ୍ଗୋ ଚତୁତ୍ଥୋ।

୫। ଚିତ୍ତାଗାରୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୭୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ରଞ୍ଞୋ ପସେନଦିସ୍ସ କୋସଲସ୍ସ ଉଯ୍ୟାନେ ଚିତ୍ତାଗାରେ ପଟିଭାନଚିତ୍ତଂ କତଂ ହୋତି। ବହୂ ମନୁସ୍ସା ଚିତ୍ତାଗାରଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛନ୍ତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାପି ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚିତ୍ତାଗାରଂ ଦସ୍ସନାଯ ଅଗମଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚିତ୍ତାଗାରଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚିତ୍ତାଗାରଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚିତ୍ତାଗାରଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଚିତ୍ତାଗାରଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୭୮।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ରାଜାଗାରଂ ୱା ଚିତ୍ତାଗାରଂ ୱା ଆରାମଂ ୱା ଉଯ୍ୟାନଂ ୱା ପୋକ୍ଖରଣିଂ ୱା ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୭୯।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ରାଜାଗାରଂ ନାମ ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ରଞ୍ଞୋ କୀଳିତୁଂ ରମିତୁଂ କତଂ ହୋତି।

ଚିତ୍ତାଗାରଂ ନାମ ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ମନୁସ୍ସାନଂ କୀଳିତୁଂ ରମିତୁଂ କତଂ ହୋତି।

ଆରାମୋ ନାମ ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ମନୁସ୍ସାନଂ କୀଳିତୁଂ ରମିତୁଂ କତୋ ହୋତି।

ଉଯ୍ୟାନଂ ନାମ ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ମନୁସ୍ସାନଂ କୀଳିତୁଂ ରମିତୁଂ କତଂ ହୋତି।

ପୋକ୍ଖରଣୀ ନାମ ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ମନୁସ୍ସାନଂ କୀଳିତୁଂ ରମିତୁଂ କତା ହୋତି।

୯୮୦। ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତା ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଏକମେକଂ ଦସ୍ସନାଯ ଗଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଯତ୍ଥ ଠିତା ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ପଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଦସ୍ସନୂପଚାରଂ ୱିଜହିତ୍ୱା ପୁନପ୍ପୁନଂ ପସ୍ସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୮୧। ଅନାପତ୍ତି ଆରାମେ ଠିତା ପସ୍ସତି, ଗଚ୍ଛନ୍ତୀ ୱା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ ୱା ପସ୍ସତି, ସତି କରଣୀଯେ ଗନ୍ତ୍ୱା ପସ୍ସତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୮୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆସନ୍ଦିମ୍ପି ପଲ୍ଲଙ୍କମ୍ପି ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆସନ୍ଦିମ୍ପି ପଲ୍ଲଙ୍କମ୍ପି ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ । ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆସନ୍ଦିମ୍ପି ପଲ୍ଲଙ୍କମ୍ପି ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆସନ୍ଦିମ୍ପି ପଲ୍ଲଙ୍କମ୍ପି ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆସନ୍ଦିମ୍ପି ପଲ୍ଲଙ୍କମ୍ପି ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୮୩।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆସନ୍ଦିଂ ୱା ପଲ୍ଲଙ୍କଂ ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୮୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଆସନ୍ଦୀ ନାମ ଅତିକ୍କନ୍ତପ୍ପମାଣା ୱୁଚ୍ଚତି।

ପଲ୍ଲଙ୍କୋ ନାମ ଆହରିମେହି [‘‘ଅସଂହାରିମେହି’’ ଇତି କଙ୍ଖାୱିତରଣିଯା ସମେତି] ୱାଳେହି କତୋ ହୋତି।

ପରିଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟାତି ତସ୍ମିଂ ଅଭିନିସୀଦତି ୱା ଅଭିନିପଜ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୮୫। ଅନାପତ୍ତି ଆସନ୍ଦିଯା ପାଦେ ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ପଲ୍ଲଙ୍କସ୍ସ ୱାଳେ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୮୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସୁତ୍ତଂ କନ୍ତନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସୁତ୍ତଂ କନ୍ତିସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା …ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସୁତ୍ତଂ କନ୍ତିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସୁତ୍ତଂ କନ୍ତନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସୁତ୍ତଂ କନ୍ତିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୮୭।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସୁତ୍ତଂ କନ୍ତେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୮୮।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସୁତ୍ତଂ ନାମ ଛ ସୁତ୍ତାନି – ଖୋମଂ, କପ୍ପାସିକଂ, କୋସେୟ୍ୟଂ, କମ୍ବଲଂ, ସାଣଂ, ଭଙ୍ଗଂ।

କନ୍ତେୟ୍ୟାତି ସଯଂ କନ୍ତତି, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ଉଜ୍ଜୱୁଜ୍ଜୱେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୮୯। ଅନାପତ୍ତି କନ୍ତିତସୁତ୍ତଂ କନ୍ତତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୯୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିହିୱେୟ୍ୟାୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିହିୱେୟ୍ୟାୱଚ୍ଚଂ କରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିହିୱେୟ୍ୟାୱଚ୍ଚଂ କରୋନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିହିୱେୟ୍ୟାୱଚ୍ଚଂ କରିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୯୧।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗିହିୱେୟ୍ୟାୱଚ୍ଚଂ କରେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୯୯୨।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଗିହିୱେୟ୍ୟାୱଚ୍ଚଂ ନାମ ଅଗାରିକସ୍ସ ଯାଗୁଂ ୱା ଭତ୍ତଂ ୱା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ପଚତି, ସାଟକଂ ୱା ୱେଠନଂ ୱା ଧୋୱତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୯୩। ଅନାପତ୍ତି ଯାଗୁପାନେ, ସଙ୍ଘଭତ୍ତେ, ଚେତିଯପୂଜାଯ, ଅତ୍ତନୋ ୱେୟ୍ୟାୱଚ୍ଚକରସ୍ସ ଯାଗୁଂ ୱା ଭତ୍ତଂ ୱା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ପଚତି, ସାଟକଂ ୱା ୱେଠନଂ ୱା ଧୋୱତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୯୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ଏହାୟ୍ୟେ, ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେହୀ''ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ 'ସାଧୂ'ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ନେୱ ୱୂପସମେତି ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା… ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନିଯା – 'ଏହାୟ୍ୟେ', ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେହୀ'ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା – 'ସାଧୂ'ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା, ନେୱ ୱୂପସମେସ୍ସତି ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା – ''ଏହାୟ୍ୟେ, ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେହୀ''ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା – ''ସାଧୂ''ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା, ନେୱ ୱୂପସମେତି ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା – ''ଏହାୟ୍ୟେ, ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେହୀ''ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା – ''ସାଧୂ''ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା, ନେୱ ୱୂପସମେସ୍ସତି ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୯୯୫।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା – 'ଏହାୟ୍ୟେ, ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେହୀ'ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା – 'ସାଧୂ'ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ ନେୱ ୱୂପସମେୟ୍ୟ ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୯୯୬।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିଯାତି ଅଞ୍ଞାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା।

ଅଧିକରଣଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି ଅଧିକରଣାନି – ୱିୱାଦାଧିକରଣଂ, ଅନୁୱାଦାଧିକରଣଂ, ଆପତ୍ତାଧିକରଣଂ, କିଚ୍ଚାଧିକରଣଂ।

ଏହାୟ୍ୟେ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱୂପସମେହୀତି ଏହାୟ୍ୟେ ଇମଂ ଅଧିକରଣଂ ୱିନିଚ୍ଛେହି।

ସାପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀତି ଅସତି ଅନ୍ତରାଯେ।

ନେୱ ୱୂପସମେୟ୍ୟାତି ନ ସଯଂ ୱୂପସମେୟ୍ୟ।

ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେୟ୍ୟାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେୟ୍ୟ। ''ନେୱ ୱୂପସମେସ୍ସାମି ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସାମୀ''ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୯୯୭। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଅଧିକରଣଂ ନେୱ ୱୂପସମେତି ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକା ଅଧିକରଣଂ ନେୱ ୱୂପସମେତି, ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଅଧିକରଣଂ ନେୱ ୱୂପସମେତି, ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅଧିକରଣଂ ନେୱ ୱୂପସମେତି, ନ ୱୂପସମାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି

ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନାଯ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୯୯୮। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ୱା ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୯୯୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ନଟାନମ୍ପି ନଟକାନମ୍ପି ଲଙ୍ଘକାନମ୍ପି ସୋକଜ୍ଝାଯିକାନମ୍ପି କୁମ୍ଭଥୂଣିକାନମ୍ପି ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ଦେତି – ''ମଯ୍ହଂ ପରିସତି ୱଣ୍ଣଂ ଭାସଥା''ତି। ନଟାପି ନଟକାପି ଲଙ୍ଘକାପି ସୋକଜ୍ଝାଯିକାପି କୁମ୍ଭଥୂଣିକାପି ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପରିସତି ୱଣ୍ଣଂ ଭାସନ୍ତି – ''ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ବହୁସ୍ସୁତା ଭାଣିକା ୱିସାରଦା ପଟ୍ଠା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କାତୁଂ; ଦେଥ ଅଯ୍ୟାଯ, କରୋଥ ଅଯ୍ୟାଯା''ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅଗାରିକସ୍ସ ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ଦସ୍ସତୀତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗାରିକସ୍ସ ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ଦେତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗାରିକସ୍ସ ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ଦସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୦୦।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗାରିକସ୍ସ ୱା ପରିବ୍ବାଜକସ୍ସ ୱା ପରିବ୍ବାଜିକାଯ ୱା ସହତ୍ଥା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଦଦେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୦୦୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଗାରିକୋ ନାମ ଯୋ କୋଚି ଅଗାରଂ ଅଜ୍ଝାୱସତି।

ପରିବ୍ବାଜକୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁଞ୍ଚ ସାମଣେରଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଯୋ କୋଚି ପରିବ୍ବାଜକସମାପନ୍ନୋ।

ପରିବ୍ବାଜିକା ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଞ୍ଚ ସିକ୍ଖମାନଞ୍ଚ ସାମଣେରିଞ୍ଚ ଠପେତ୍ୱା ଯା କାଚି ପରିବ୍ବାଜିକସମାପନ୍ନା।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

ଦଦେଯ୍ୟାତି କାଯେନ ୱା କାଯପଟିବଦ୍ଧେନ ୱା ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯେନ ୱା ଦେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉଦକଦନ୍ତପୋନଂ ଦେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୦୨। ଅନାପତ୍ତି ଦାପେତି ନ ଦେତି, ଉପନିକ୍ଖିପିତ୍ୱା ଦେତି, ବାହିରାଲେପଂ ଦେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୦୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆୱସଥଚୀୱରଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି। ଅଞ୍ଞା ଉତୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଲଭନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଆୱସଥଚୀୱରଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆୱସଥଚୀୱରଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆୱସଥଚୀୱରଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୦୪।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆୱସଥଚୀୱରଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୦୦୫।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଆୱସଥଚୀୱରଂ ନାମ ‘‘ଉତୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିଭୁଞ୍ଜନ୍ତୂ’’ତି ଦିନ୍ନଂ ହୋତି।

ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟାତି ଦ୍ୱେତିସ୍ସୋ ରତ୍ତିଯୋ ପରିଭୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ଚତୁତ୍ଥଦିୱସେ ଧୋୱିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା ସିକ୍ଖମାନାଯ ୱା ସାମଣେରିଯା ୱା ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି , ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୦୬। ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ୱେମତିକା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ନିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ନିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞା ଅନାପତ୍ତି।

୧୦୦୭। ଅନାପତ୍ତି ନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ପୁନ ପରିଯାଯେନ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଅଞ୍ଞା ଉତୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ହୋନ୍ତି, ଅଚ୍ଛିନ୍ନଚୀୱରିକାଯ, ନଟ୍ଠଚୀୱରିକାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୦୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆୱସଥଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଚାରିକଂ ପକ୍କାମି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଆୱସଥୋ ଡଯ୍ହତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ହନ୍ଦାଯ୍ୟେ, ଭଣ୍ଡକଂ ନୀହରାମା’’ତି। ଏକଚ୍ଚା ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ନ ମଯଂ, ଅଯ୍ୟେ, ନୀହରିସ୍ସାମ। ଯଂ କିଞ୍ଚି ନଟ୍ଠଂ ସବ୍ବଂ ଅମ୍ହେ ଅଭିଯୁଞ୍ଜିସ୍ସତୀ’’ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁନଦେୱ ତଂ ଆୱସଥଂ ପଚ୍ଚାଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁଚ୍ଛି – ‘‘ଅପାଯ୍ୟେ, ଭଣ୍ଡକଂ ନୀହରିତ୍ଥା’’ତି? ‘‘ନ ମଯଂ, ଅଯ୍ୟେ, ନୀହରିମ୍ହା’’ତି । ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିୟ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆୱସଥେ ଡଯ୍ହମାନେ ଭଣ୍ଡକଂ ନ ନୀହରିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଆୱସଥଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଚାରିକଂ ପକ୍କମିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆୱସଥଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଚାରିକଂ ପକ୍କମତୀତି [ପକ୍କମୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆୱସଥଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଚାରିକଂ ପକ୍କମିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୦୯।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆୱସଥଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଚାରିକଂ ପକ୍କମେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୦୧୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଆୱସଥୋ ନାମ କୱାଟବଦ୍ଧୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ଚାରିକଂ ପକ୍କମେୟ୍ୟାତି ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱା ସିକ୍ଖମାନାଯ ୱା ସାମଣେରିଯା ୱା ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆୱସଥସ୍ସ ପରିକ୍ଖେପଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆୱସଥସ୍ସ ଉପଚାରଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୧୧। ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ୱେମତିକା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ନିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅକୱାଟବଦ୍ଧଂ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପକ୍କମତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ଅନିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ନିସ୍ସଜ୍ଜିତେ ନିସ୍ସଜ୍ଜିତସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୦୧୨। ଅନାପତ୍ତି ନିସ୍ସଜ୍ଜିତ୍ୱା ପଚ୍ଚମତି, ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ୱା ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୧୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ପରିଯାପୁଣନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ପରିଯାପୁଣିସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ପରିଯାପୁଣିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି... ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ପରିଯାପୁଣନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ପରିଯାପୁଣିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୧୪।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ପରିଯାପୁଣେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୦୧୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା...ପେ... ଭିକ୍ଖୁନୀତି...ପେ... ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜା[ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ (କ।)] ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ବାହିରକଂ ଅନତ୍ଥସଂହିତଂ।

ପରିଯାପୁଣେଯ୍ୟାତି ପଦେନ ପରିଯାପୁଣାତି, ପଦେ ପଦେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅକ୍ଖରାଯ ପରିଯାପୁଣାତି, ଅକ୍ଖରକ୍ଖରାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୧୬। ଅନାପତ୍ତି ଲେଖଂ ପରିଯାପୁଣାତି, ଧାରଣଂ ପରିଯାପୁଣାତି, ଗୁତ୍ତତ୍ଥାଯ ପରିତ୍ତଂ ପରିଯାପୁଣାତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୧୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ୱାଚେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ୱାଚେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା...ପେ... ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ୱାଚେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି...ପେ... ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ୱାଚେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା...ପେ... କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ୱାଚେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ...ପେ... ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୧୮।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ ୱାଚେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୦୧୯।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା...ପେ... ଭିକ୍ଖୁନୀତି...ପେ... ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜା[ତିରଚ୍ଛାନୱିଜ୍ଜଂ (କ।)] ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ବାହିରକଂ ଅନତ୍ଥସଂହିତଂ।

ୱାଚେଯ୍ୟାତି ପଦେନ ୱାଚେତି, ପଦେ ପଦେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅକ୍ଖରାଯ ୱାଚେତି, ଅକ୍ଖରକ୍ଖରାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୨୦। ଅନାପତ୍ତି ଲେଖଂ ୱାଚେତି, ଧାରଣଂ ୱାଚେତି, ଗୁଡ଼ଅହାଯ ପରିତ୍ତଂ ୱାଚେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଚିତ୍ତାଗାରୱଗ୍ଗୋ ପଞ୍ଚମୋ।

୬। ଆରାମୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୨୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୂ ଗାମକାୱାସେ ଏକଚୀୱରା ଚୀୱରକମ୍ମଂ କରୋନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସିତ୍ୱା ଯେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ। ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୦୨୨। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତମ୍ହା ଆୱାସା ପକ୍କମିଂସୁ। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଅଯ୍ୟା ପକ୍କନ୍ତା''ତି, ଆରାମଂ ନାଗମଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ପୁନଦେୱ ତଂ ଆୱାସଂ ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛିଂସୁ। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଅଯ୍ୟା ଆଗତା''ତି, ଆପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସିତ୍ୱା ଯେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଅଭିୱାଦେତ୍ୱା ଏକମନ୍ତଂ ଅଟ୍ଠଂସୁ। ଏକମନ୍ତଂ ଠିତା ଖୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ ତୁମ୍ହେ, ଭଗିନିଯୋ, ଆରାମଂ ନେୱ ସମ୍ମଜ୍ଜିତ୍ଥ ନ ପାନୀଯଂ ପରିଭୋଜନୀଯଂ ଉପଟ୍ଠାପିତ୍ଥାତି? ଭଗୱତା, ଅଯ୍ୟା, ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ [ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି (କ।)] ହୋତି – ''ନ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମୋ ପୱିସିତବ୍ବୋ''ତି। ତେନ ମଯଂ ନ ଆଗମିମ୍ହା''ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୦୨୩। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ତେ ଭିକ୍ଖୂ ତମ୍ହା ଆୱାସା ପକ୍କମିତ୍ୱା ପୁନଦେୱ ତଂ ଆୱାସଂ ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛିଂସୁ। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଅଯ୍ୟା ପକ୍କନ୍ତା''ତି ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସିଂସୁ। ତାସଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚଂ ଅହୋସି – ''ଭଗୱତା ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ – 'ନ ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମୋ ପୱିସିତବ୍ବୋ'ତି। ମଯଞ୍ଚମ୍ହା ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସିମ୍ହା। କଚ୍ଚି ନୁ ଖୋ ମଯଂ ପାଚିତ୍ତିଯଂ ଆପତ୍ତିଂ ଆପନ୍ନା''ତି…ପେ… ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ଏତସ୍ମିଂ ନିଦାନେ ଏତସ୍ମିଂ ପକରଣେ ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୨୪।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଜାନଂ ସଭିକ୍ଖୁକଂ ଆରାମଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୱିସେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୦୨୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଜାନାତି ନାମ ସାମଂ ୱା ଜାନାତି, ଅଞ୍ଞେ ୱା ତସ୍ସା ଆରୋଚେନ୍ତି, ତେ ୱା ଆରୋଚେନ୍ତି।

ସଭିକ୍ଖୁକୋ ନାମ ଆରାମୋ ଯତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୂ ରୁକ୍ଖମୂଲେପି ୱସନ୍ତି।

ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସେୟ୍ୟାତି ଭିକ୍ଖୁଂ ୱା ସାମଣେରଂ ୱା ଆରାମିକଂ ୱା ଅନାପୁଚ୍ଛା ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆରାମସ୍ସ ପରିକ୍ଖେପଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଆରାମସ୍ସ ଉପଚାରଂ ଓକ୍କମନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୨୬। ସଭିକ୍ଖୁକେ ସଭିକ୍ଖୁକସଞ୍ଞା ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସଭିକ୍ଖୁକେ ୱେମତିକା ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସଭିକ୍ଖୁକେ ଅଭିକ୍ଖୁକସଞ୍ଞା ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆରାମଂ ପୱିସତି, ଅନାପତ୍ତି।

ଅଭିକ୍ଖୁକେ ସଭିକ୍ଖୁକସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଭିକ୍ଖୁକେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଭିକ୍ଖୁକେ ଅଭିକ୍ଖୁକସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୦୨୭। ଅନାପତ୍ତି ସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଆପୁଚ୍ଛା ପୱିସତି, ଅସନ୍ତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅନାପୁଚ୍ଛା ପୱିସତି, ସୀସାନୁଲୋକିକା ଗଚ୍ଛତି, ଯତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସନ୍ନିପତିତା ହୋନ୍ତି ତତ୍ଥ ଗଚ୍ଛତି, ଆରାମେନ ମଗ୍ଗୋ ହୋତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୨୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ୱେସାଲିଯଂ ୱିହରତି ମହାୱନେ କୂଟାଗାରସାଲାଯଂ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ଉପଜ୍ଝାଯୋ ଆଯସ୍ମା କପ୍ପିତକୋ ସୁସାନେ ୱିହରତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯାନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ମହତ୍ତରା [ମହନ୍ତତରା (ସୀ।)] ଭିକ୍ଖୁନୀ କାଲଙ୍କତା ହୋତି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନୀହରିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମତୋ କପ୍ପିତକସ୍ସ ୱିହାରସ୍ସ ଅୱିଦୂରେ ଝାପେତ୍ୱା ଥୂପଂ କତ୍ୱା ଗନ୍ତ୍ୱା ତସ୍ମିଂ ଥୂପେ ରୋଦନ୍ତି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା କପ୍ପିତକୋ ତେନ ସଦ୍ଦେନ ଉବ୍ବାଳ୍ହୋ ତଂ ଥୂପଂ ଭିନ୍ଦିତ୍ୱା ପକିରେସି। ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଇମିନା କପ୍ପିତକେନ ଅମ୍ହାକଂ ଅଯ୍ୟାଯ ଥୂପୋ ଭିନ୍ନୋ, ହନ୍ଦ ନଂ ଘାତେମା''ତି, ମନ୍ତେସୁଂ । ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଆଯସ୍ମତୋ ଉପାଲିସ୍ସ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଆଯସ୍ମା ଉପାଲି ଆଯସ୍ମତୋ କପ୍ପିତକସ୍ସ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା କପ୍ପିତକୋ ୱିହାରା ନିକ୍ଖମିତ୍ୱା ନିଲୀନୋ ଅଚ୍ଛି। ଅଥ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯେନାଯସ୍ମତୋ କପ୍ପିତକସ୍ସ ୱିହାରୋ ତେନୁପସଙ୍କମିଂସୁ ; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଆଯସ୍ମତୋ କପ୍ପିତକସ୍ସ ୱିହାରଂ ପାସାଣେହି ଚ ଲେଡ୍ଡୂହି ଚ ଓତ୍ଥରାପେତ୍ୱା, ''ମତୋ କପ୍ପିତକୋ''ତି ପକ୍କମିଂସୁ।

ଅଥ ଖୋ ଆଯସ୍ମା କପ୍ପିତକୋ ତସ୍ସା ରତ୍ତିଯା ଅଚ୍ଚଯେନ ପୁବ୍ବଣ୍ହସମଯଂ ନିୱାସେତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରମାଦାଯ ୱେସାଲିଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସି। ଅଦ୍ଦସଂସୁ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ କପ୍ପିତକଂ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରନ୍ତଂ। ଦିସ୍ୱାନ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଅଯଂ କପ୍ପିତକୋ ଜୀୱତି, କୋ ନୁ ଖୋ ଅମ୍ହାକଂ ମନ୍ତଂ ସଂହରୀ''ତି? ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଅଯ୍ୟେନ କିର ଉପାଲିନା ଅମ୍ହାକଂ ମନ୍ତୋ ସଂହଟୋ''ତି। ତା ଆଯସ୍ମନ୍ତଂ ଉପାଲିଂ ଅକ୍କୋସିଂସୁ – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯଂ କାସାୱଟୋ ମଲମଜ୍ଜନୋ ନିହୀନଜଚ୍ଚୋ ଅମ୍ହାକଂ ମନ୍ତଂ ସଂହରିସ୍ସତୀ''ତି! ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅଯ୍ୟଂ ଉପାଲିଂ ଅକ୍କୋସିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପାଲିଂ ଅକ୍କୋସନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପାଲିଂ ଅକ୍କୋସିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୨୯।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁଂ ଅକ୍କୋସେଯ୍ୟ ୱା ପରିଭାସେଯ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୦୩୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନ୍ତି ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ। ଅକ୍କୋସେଯ୍ୟ ୱାତି ଦସହି ୱା ଅକ୍କୋସୱତ୍ଥୂହି ଅକ୍କୋସତି ଏତେସଂ ୱା ଅଞ୍ଞତରେନ, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ପରିଭାସେଯ୍ୟ ୱାତି ଭଯଂ ଉପଦଂସେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୩୧। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଅକ୍କୋସତି ୱା ପରିଭାସତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକା ଅକ୍କୋସତି ୱା ପରିଭାସତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଉପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞା ଅକ୍କୋସତି ୱା ପରିଭାସତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ଅକ୍କୋସତି ୱା ପରିଭାସତି ୱା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଉପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନେ ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୩୨। ଅନାପତ୍ତି ଅତ୍ଥପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଧମ୍ମପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଅନୁସାସନିପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୩୩। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭଣ୍ଡନକାରିକା ହୋତି କଲହକାରିକା ୱିୱାଦକାରିକା ଭସ୍ସକାରିକା ସଙ୍ଘେ ଅଧିକରଣକାରିକା। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସା କମ୍ମେ କରୀଯମାନେ ପଟିକ୍କୋସତି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗାମକଂ ଅଗମାସି କେନଚିଦେୱ କରଣୀଯେନ। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ – ''ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପକ୍କନ୍ତା''ତି ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖିପି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗାମକେ ତଂ କରଣୀଯଂ ତୀରେତ୍ୱା ପୁନଦେୱ ସାୱତ୍ଥିଂ ପଚ୍ଚାଗଚ୍ଛି। ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଆଗଚ୍ଛନ୍ତିଯା ନେୱ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସି ନ ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଠଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପି; ନ ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେସି ନ ପାନୀଯେନ ଆପୁଚ୍ଛି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟେ, ମଯି ଆଗଚ୍ଛନ୍ତିଯା ନେୱ ଆସନଂ ପଞ୍ଞପେସି ନ ପାଦୋଦକଂ ପାଦପୀଠଂ ପାଦକଠଲିକଂ ଉପନିକ୍ଖିପି; ନ ପଚ୍ଚୁଗ୍ଗନ୍ତ୍ୱା ପତ୍ତଚୀୱରଂ ପଟିଗ୍ଗହେସି ନ ପାନୀଯେନ ଆପୁଚ୍ଛୀ''ତି? ''ଏୱଞ୍ହେତଂ, ଅଯ୍ୟେ, ହୋତି ଯଥା ତଂ ଅନାଥାଯା''ତି। ''କିସ୍ସ ପନ ତ୍ୱଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଅନାଥା''ତି? ''ଇମା ମଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ – ''ଅଯଂ ଅନାଥା ଅପ୍ପଞ୍ଞାତା, ନତ୍ଥି ଇମିସ୍ସା କାଚି ପତିୱତ୍ତା''ତି, ଆପତ୍ତିଯା ଅଦସ୍ସନେ ଉକ୍ଖିପିଂସୂ''ତି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ''ବାଲା ଏତା ଅବ୍ୟତ୍ତା ଏତା ନେତା ଜାନନ୍ତି କମ୍ମଂ ୱା କମ୍ମଦୋସଂ ୱା କମ୍ମୱିପତ୍ତିଂ ୱା କମ୍ମସମ୍ପତ୍ତିଂ ୱା''ତି, ଚଣ୍ଡୀକତା ଗଣଂ ପରିଭାସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଚଣ୍ଡୀକତା ଗଣଂ ପରିଭାସିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚଣ୍ଡୀକତା ଗଣଂ ପରିଭାସତୀତି [ପରିଭାସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା …ପେ…କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚଣ୍ଡୀକତା ଗଣଂ ପରିଭାସିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୩୪।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚଣ୍ଡୀକତା ଗଣଂ ପରିଭାସେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୦୩୫।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଚଣ୍ଡୀକତା ନାମ କୋଧନା ୱୁଚ୍ଚତି।

ଗଣୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ୱୁଚ୍ଚତି।

ପରିଭାସେଯ୍ୟାତି ''ବାଲା ଏତା ଅବ୍ୟତ୍ତା ଏତା ନେତା ଜାନନ୍ତି କମ୍ମଂ ୱା କମ୍ମଦୋସଂ ୱା କମ୍ମୱିପତ୍ତିଂ ୱା କମ୍ମସମ୍ପତ୍ତିଂ ୱା''ତି ପରିଭାସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ୱା ଏକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ୱା ଅନୁପସମ୍ପନ୍ନଂ ୱା ପରିଭାସତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୩୬। ଅନାପତ୍ତି ଅତ୍ଥପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଧମ୍ମପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଅନୁସାସନିପୁରେକ୍ଖାରାଯ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୩୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନିମନ୍ତେତ୍ୱା ଭୋଜେସି । ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭୁତ୍ତାୱୀ [ଭୁତ୍ତାୱିନୀ (କ।)] ପୱାରିତା ଞାତିକୁଲାନି ଗନ୍ତ୍ୱା ଏକଚ୍ଚା ଭୁଞ୍ଜିଂସୁ ଏକଚ୍ଚା ପିଣ୍ଡପାତଂ ଆଦାଯ ଅଗମଂସୁ। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ପଟିୱିସ୍ସକେ ଏତଦୱୋଚ – ''ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ମଯା ଅଯ୍ୟା ସନ୍ତପ୍ପିତା, ଏଥ ତୁମ୍ହେପି

ସନ୍ତପ୍ପେସ୍ସାମୀ''ତି। ତେ ଏଓମାହଂସୁ – ''କିଂ ଝ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଅମ୍ହେ ସନ୍ତପ୍ପେସ୍ସସି! ଯାପି ତଯା ନିମନ୍ତିତା ତାପି ଅମ୍ହାକଂ ଘରାନି ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଏକଚ୍ଚା ଭୁଞ୍ଜିଂସୁ ଏକଚ୍ଚା ପିଣ୍ଡପାତଂ ଆଦାଯ ଅଗମଂସୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ବ୍ରାହ୍ମଣୋ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅମ୍ହାକଂ ଘରେ ଭୁଞ୍ଜିତ୍ୱା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି, ନ ଚାହଂ ପଟିବଲୋ ଯାୱଦତ୍ଥଂ ଦାତୁ''ନ୍ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତସ୍ସ ବ୍ରାହ୍ମଣସ୍ସ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତସ୍ସ ଖିଯ୍ୟନ୍ତସ୍ସ ୱିପାଚେନ୍ତସ୍ସ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭୁତ୍ତାୱୀ [ଭୁତ୍ତାୱିନୀ (କ।)] ପୱାରିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭୁତ୍ତାୱୀ ପୱାରିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି ? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭୁତ୍ତାୱୀ ପୱାରିତା ଅଞ୍ଞତ୍ର ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୩୮।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ନିମନ୍ତିତା ୱା ପୱାରିତା ୱା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦେଯ୍ୟ ୱା ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୦୩୯।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ନିମନ୍ତିତା ନାମ ପଞ୍ଚନ୍ନଂ ଭୋଜନାନଂ ଅଞ୍ଞତରେନ ଭୋଜନେନ ନିମନ୍ତିତା।

ପୱାରିତା ନାମ ଅସନଂ ପଞ୍ଞାଯତି, ଭୋଜନଂ ପଞ୍ଞାଯତି, ହତ୍ଥପାସେ ଠିତା ଅଭିହରତି, ପଟିକ୍ଖେପୋ ପଞ୍ଞାଯତି।

ଖାଦନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଯାଗୁଂ ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଠପେତ୍ୱା ଅୱସେସଂ ଖାଦନୀଯଂ ନାମ।

ଭୋଜନୀଯଂ ନାମ ପଞ୍ଚ ଭୋଜନାନି – ଓଦନୋ, କୁମ୍ମାସୋ, ସତ୍ତୁ, ମଚ୍ଛୋ, ମଂସଂ।

''ଖାଦିସ୍ସାମି ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୪୦। ନିମନ୍ତିତେ ନିମନ୍ତିତସଞ୍ଞା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ନିମନ୍ତିତେ ୱେମତିକା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ନିମନ୍ତିତେ ଅନିମନ୍ତିତସଞ୍ଞା ଖାଦନୀଯଂ ୱା ଭୋଜନୀଯଂ ୱା ଖାଦତି ୱା ଭୁଞ୍ଜତି ୱା, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ଆହାରତ୍ଥାଯ ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ…ପେ…।

୧୦୪୧। ଅନାପତ୍ତି ନିମନ୍ତିତା ଅପ୍ପୱାରିତା, ଯାଗୁଂ ପିୱତି, ସାମିକେ ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଯାମକାଲିକଂ ସତ୍ତାହକାଲିକଂ ଯାୱଜୀୱିକଂ ସତି ପଚ୍ଚଯେ ପରିଭୁଞ୍ଜତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୪୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସାୱତ୍ଥିଯଂ ଅଞ୍ଞତରିସ୍ସା ୱିସିଖାଯ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରମାନା ଯେନ ଅଞ୍ଞତରଂ କୁଲଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଭୋଜେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''ଅଞ୍ଞାପି, ଅଯ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୂ''ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ, ''କଥଞ୍ହି ନାମ [କଥଂ ଅଞ୍ଞା (ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନାଗଚ୍ଛେଯ୍ୟୁ''ନ୍ତି, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚ – ''ଅମୁକସ୍ମିଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଓକାସେ ୱାଳଆ ସୁନଖା ଚଣ୍ଡୋ ବଲିବଦ୍ଦୋ ଚିକ୍ଖଲ୍ଲୋ ଓକାସୋ। ମା ଖୋ ତତ୍ଥ ଅଗମିତ୍ଥା''ତି। ଅଞ୍ଞତରାପି ଭିକ୍ଖୁନୀ ତସ୍ସା ୱିସିଖାଯ ପିଣ୍ଡାଯ ଚରମାନା ଯେନ ତଂ କୁଲଂ ତେନୁପସଙ୍କମି; ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ପଞ୍ଞତ୍ତେ ଆସନେ ନିସୀଦି। ଅଥ ଖୋ ତେ ମନୁସ୍ସା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଭୋଜେତ୍ୱା ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ, ଅଯ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ନ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁଲଂ ମଚ୍ଛରାଯିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁଲଂ ମଚ୍ଛରାଯତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁଲଂ ମଚ୍ଛରାଯିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ,

ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୪୩।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ କୁଲମଚ୍ଛରିନୀ ଅସ୍ସ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୦୪୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

କୁଲଂ ନାମ ଚତ୍ତାରି କୁଲାନି – ଖତ୍ତିୟକୁଲଂ, ବ୍ରାହ୍ମଣକୁଲଂ, ୱେସ୍ସକୁଲଂ, ସୁଦ୍ଦକୁଲଂ।

ମଚ୍ଛରିନୀ ଅସ୍ସାତି ''କଥଂ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ନାଗଚ୍ଛେୟ୍ୟୁ''ନ୍ତି ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସନ୍ତିକେ କୁଲସ୍ସ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। କୁଲସ୍ସ ୱା ସନ୍ତିକେ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଅୱଣ୍ଣଂ ଭାସତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୦୪୫। ଅନାପତ୍ତି କୁଲଂ ନ ମଚ୍ଛରାୟନ୍ତୀ ସନ୍ତଂୟେୱ ଆଦୀନୱଂ ଆଚିକ୍ଖତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୪୬। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗାମକାୱାସେ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଗମଂସୁ। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କହାୟ୍ୟାୟୋ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା? କଚ୍ଚି ଓୱାଦୋ ଇଦ୍ଧୋ ଅହୋସୀ''ତି? ''ନତ୍ଥୟ୍ୟେ, ତତ୍ଥ ଭିକ୍ଖୂ; କୁତୋ ଓୱାଦୋ ଇଦ୍ଧୋ ଭୱିସ୍ସତୀ''ତି! ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଭିକ୍ଖୁକେ ଆୱାସେ ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଭିକ୍ଖୁକେ ଆୱାସେ ୱସ୍ସଂ ୱସନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ , ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅଭିକ୍ଖୁକେ ଆୱାସେ ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୪୭।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଭିକ୍ଖୁକେ ଆୱାସେ ୱସ୍ସଂ ୱସେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୦୪୮।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଭିକ୍ଖୁକୋ ନାମ ଆୱାସୋ ନ ସକ୍କା ହୋତି ଓୱାଦାୟ ୱା ସଂୱାସାୟ ୱା ଗନ୍ତୁଂ। ''ୱସ୍ସଂ ୱସିସ୍ସାମୀ''ତି ସେନାସନଂ ପଞ୍ଞପେତି ପାନୀୟଂ ପରିଭୋଜନୀୟଂ ଉପଟ୍ଠପେତି ପରିୱେଣଂ ସମ୍ମଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ସହ ଅରୁଣୁଗ୍ଗମନା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୦୪୯। ଅନାପତ୍ତି ୱସ୍ସୂପଗତା ଭିକ୍ଖୂ ପକ୍କନ୍ତା ୱା ହୋନ୍ତି ୱିବ୍ଭନ୍ତା ୱା କାଲଙ୍କତା ୱା ପକ୍ଖସଙ୍କନ୍ତା ୱା, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୫୦। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗାମକାୱାସେ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ସାୱତ୍ଥିଂ ଅଗମଂସୁ। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କହାୟ୍ୟାୟୋ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା; କଚ୍ଚ [କଚ୍ଚି (ସ୍ୟା।)] ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘୋ ପୱାରିତୋ''ତି ? ''ନ ମୟଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ପୱାରେମା''ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ନ ପୱାରେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ନ ପୱାରେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘଂ ନ ପୱାରେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୫୧।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ୱସ୍ସଂୱୁଟ୍ଠା ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ତୀହି ଠାନେହି ନ ପୱାରେୟ୍ୟ ଦିଟ୍ଠେନ ୱା ସୁତେନ ୱା ପରିସଙ୍କାୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୦୫୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଓସ୍ସଂଓ୍ୱଟ୍ଠା ନାମ ପୁରିମଂ ୱା ତେମାସଂ ପଚ୍ଛିମଂ ୱା ତେମାସଂ ୱୁଟ୍ଠା। ଉଭତୋସଙ୍ଘେ ତୀହି ଠାନେହି ନ ପୱାରେସ୍ସାମି ଦିଟ୍ଠେନ ୱା ସୁତେନ ୱା ପରିସଙ୍କାଯ ୱା’’ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୫୩। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ୱା ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୫୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସକ୍କେସୁ ୱିହରତି କପିଲୱତ୍ଥୁସ୍ମିଂ ନିଗ୍ରୋଧାରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୂ ଭିକ୍ଖୁନୁପସ୍ସଯଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ‘‘ଏଥାଯ୍ୟେ ଓୱାଦଂ ଗମିସ୍ସାମା’’ତି। ‘‘ଯମ୍ପି ମଯଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟାମ ଓୱାଦସ୍ସ କାରଣା, ଅଯ୍ୟା ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଇଧେୱ ଆଗନ୍ତ୍ୱା ଅମ୍ହେ ଓୱଦନ୍ତୀ’’ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱାଦଂ ନ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱାଦଂ ନ ଗଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଓୱାଦଂ ନ ଗଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୫୫।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଓୱାଦାଯ ୱା ସଂୱାସାଯ ୱା ନ ଗଚ୍ଛେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୦୫୬।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଓୱାଦୋ ନାମ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମା।

ସଂୱାସୋ ନାମ ଏକକମ୍ମଂ ଏକୁଦ୍ଦେସୋ ସମସିକ୍ଖତା। ଓୱାଦାଯ ୱା ସଂୱାସାଯ ୱା ନ ଗଚ୍ଛିସ୍ସାମୀତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୫୭। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ୱା ଦୁତିଯିକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୫୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପୋସଥମ୍ପି ନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ଓୱାଦମ୍ପି ନ ଯାଚନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପୋସଥମ୍ପି ନ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି ଓୱାଦମ୍ପି ନ ଯାଚିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ‘‘ଉପୋସଥମ୍ପି ନ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି ଓୱାଦମ୍ପି ନ ଯାଚନ୍ତୀ’’ତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉପୋସଥମ୍ପି ନ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି ଓୱାଦମ୍ପି ନ ଯାଚିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୫୯।‘‘ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଭିକ୍ଖୁସଙ୍ଘତୋ ଦ୍ୱେ ଧମ୍ମା ପଚ୍ଚାସୀସିତବ୍ବା – ଉପୋସଥପୁଚ୍ଛକଞ୍ଚ ଓୱାଦୂପସଙ୍କମନଞ୍ଚ। ତଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୦୬୦।ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସନ୍ତି ଅନୁପୋସଥିକଂ। ଉପୋସଥୋ ନାମ ଦ୍ୱେ ଉପୋସଥା – ଚାତୁଦ୍ଦସିକୋ ଚ ପନ୍ନରସିକୋ ଚ।

ଓୱାଦୋ ନାମ ଅଟ୍ଠ ଗରୁଧମ୍ମା। ‘‘ଉପୋସଥମ୍ପି ନ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସାମି ଓୱାଦମ୍ପି ନ ଯାଚିସ୍ସାମୀ’’ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୦୬୧। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାୟେ, ପରିୟେସିତ୍ୱା ଦୁତିୟିକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାୟ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୬୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପସାଖେ ଜାତଂ ଗଣ୍ଡଂ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ଭେଦାପେସି। ଅଥ ଖୋ ସୋ ପୁରିସୋ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଦୂସେତୁଂ ଉପକ୍କମି। ସା ୱିସ୍ସରମକାସି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଉପଧାୱିତ୍ୱା ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କିସ୍ସ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ୱିସ୍ସରମକାସୀ''ତି? ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପସାଖେ ଜାତଂ ଗଣ୍ଡଂ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ଭେଦାପେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ପସାଖେ ଜାତଂ ଗଣ୍ଡଂ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ଭେଦାପେତୀତି [ଭେଦାପେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ପସାଖେ ଜାତଂ ଗଣ୍ଡଂ ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ଭେଦାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୬୩।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପସାଖେ ଜାତଂ ଗଣ୍ଡଂ ୱା ରୁଧିତଂ ୱା ଅନପଲୋକେତ୍ୱା ସଙ୍ଘଂ ୱା ଗଣଂ ୱା ପୁରିସେନ ସଦ୍ଧିଂ ଏକେନେକା ଭେଦାପେୟ୍ୟ ୱା ଫାଲାପେୟ୍ୟ ୱା ଧୋୱାପେୟ୍ୟ ୱା ଆଲିମ୍ପାପେୟ୍ୟ ୱା ବନ୍ଧାପେୟ୍ୟ ୱା ମୋଚାପେୟ୍ୟ ୱା, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୦୬୪।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପସାଖଂ ନାମ ଅଧୋନାଭି ଉବ୍ଭଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ। ଜାତନ୍ତି ତତ୍ଥ ଜାତଂ। ଗଣ୍ଡୋ ନାମ ଯୋ କୋଚି ଗଣ୍ଡୋ। ରୁଧିତଂ ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ୱଣଂ। ଅନପଲୋକେତ୍ୱାତି ଅନାପୁଚ୍ଛା। ସଙ୍ଘୋ ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ୱୁଚ୍ଚତି। ଗଣୋ ନାମ ସମ୍ବହୁଲା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ୱୁଚ୍ଚନ୍ତି। ପୁରିସୋ ନାମ ମନୁସ୍ସପୁରିସୋ, ନ ୟକ୍ଖୋ, ନ ପେତୋ, ନ ତିରଚ୍ଛାନଗତୋ, ୱିଞ୍ଞୂ ପଟିବଲୋ ଦୂସେତୁଂ। ସଦ୍ଧିନ୍ତି ଏକତୋ। ଏକେନେକାତି ପୁରିସୋ ଚେୱ ହୋତି ଭିକ୍ଖୁନୀ ଚ।

୧୦୬୫। ''ଭିନ୍ଦା''ତି ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଭିନ୍ନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ''ଫାଲେହୀ''ତି ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଫାଲିତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ''ଧୋୱା''ତି ଆଣାପେତି , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଧୋୱିତେ [ଧୋତେ (ସ୍ୟା।)] ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ''ଆଲିମ୍ପା''ତି ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଲିତ୍ତେ [ଆଲିତ୍ତେ (ସ୍ୟା।)] ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ''ବନ୍ଧାହୀ''ତି ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ବଦ୍ଧେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ''ମୋଚେହୀ''ତି ଆଣାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ମୁତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୦୬୬। ଅନାପତ୍ତି ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଭେଦାପେତି ୱା ଫାଲାପେତି ୱା ଧୋୱାପେତି ୱା ଆଲିମ୍ପାପେତି ୱା ବନ୍ଧାପେତି ୱା ମୋଚାପେତି ୱା, ଯା କାଚି ୱିଞ୍ଞୂ ଦୁତିୟିକା [ଯା କାଚି ୱିଞ୍ଞୂ ଦୁତିୟା (ସ୍ୟା।), ଯୋ କୋଚି ୱିଞ୍ଞୂ ଦୁତିୟୋ (କ।)] ହୋତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଆରାମୱଗ୍ଗୋ ଛଟ୍ଠୋ।

୭। ଗବ୍ଭିନୀୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୬୭। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗବ୍ଭିନିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ସା ପିଣ୍ଡାୟ ଚରତି। ମନୁସ୍ସା ଏୱମାହଂସୁ – ''ଦେଥାୟ୍ୟାୟ ଭିକ୍ଖଂ , ଗରୁଭାରା [ଗରୁଗବ୍ଭା (ସ୍ୟା।)] ଅୟ୍ୟା''ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗବ୍ଭିନିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ

ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗବ୍ଭିନିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି… ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗବ୍ଭିନିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗବ୍ଭିନିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୬୮।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗବ୍ଭିନିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୧୦୬୯।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଗବ୍ଭିନୀ ନାମ ଆପନ୍ନସତ୍ତା ୱୁଚ୍ଚତି। ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିୟେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିୟୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାୟାୟ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିୟା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୭୦। ଗବ୍ଭିନିୟା ଗବ୍ଭିନିସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଗବ୍ଭିନିୟା ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗବ୍ଭିନିୟା ଅଗବ୍ଭିନିସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅଗବ୍ଭିନିୟା ଗବ୍ଭିନିସଞ୍ଞା , ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଗବ୍ଭିନିୟା ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଗବ୍ଭିନିୟା ଅଗବ୍ଭିନିସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୦୭୧। ଅନାପତ୍ତି ଗବ୍ଭିନିଂ ଅଗବ୍ଭିନିସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଅଗବ୍ଭିନିଂ ଅଗବ୍ଭିନିସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୭୨। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପାୟନ୍ତିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ସା ପିଣ୍ଡାୟ ଚରତି। ମନୁସ୍ସା ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଦେଥାୟ୍ୟାୟ ଭିକ୍ଖଂ, ସଦୁତିୟିକା ଅୟ୍ୟା’’ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପାୟନ୍ତିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପାୟନ୍ତିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପାୟନ୍ତିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପାୟନ୍ତିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୭୩।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପାୟନ୍ତିଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୧୦୭୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପାୟନ୍ତୀ ନାମ ମାତା ୱା ହୋତି [ହୋତୁ (କ।)] ଧାତି [ଧାତୀ (ସୀ। ସ୍ୟା।)] ୱା।

ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିୟେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିୟୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାୟାୟ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିୟା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୭୫। ପାୟନ୍ତିୟା ପାୟନ୍ତିସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ପାୟନ୍ତିୟା ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପାୟନ୍ତିୟା ଅପାୟନ୍ତିସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଅନାପତ୍ତି। ଅପାୟନ୍ତିୟା ପାୟନ୍ତିସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପାୟନ୍ତିୟା ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅପାୟନ୍ତିୟା

ଅପାଯନ୍ତିସଞ୍ଞିଙ୍କା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୦୭୬। ଅନାପତ୍ତି ପାଯନ୍ତିଂ ଅପାଯନ୍ତିସଞ୍ଞିଙ୍କା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଅପାଯନ୍ତିଂ ଅପାଯନ୍ତିସଞ୍ଞିଙ୍କା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୭୭। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ତା ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ୟତ୍ତା ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିଯଂ ୱା ଅକପ୍ପିଯଂ ୱା। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ , ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ସିକ୍ଖମାନାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବା। ତାଯ ସିକ୍ଖମାନାଯ ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ଅହଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ୟାଯ ସିକ୍ଖମାନା। ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୦୭୮। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ୟାଯ ସିକ୍ଖମାନା ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ସିକ୍ଖମାନାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ୟାଯ ସିକ୍ଖମାନା ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ସିକ୍ଖମାନାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ସିକ୍ଖମାନାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଯା ଦାନଂ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେଯ୍ୟ।

''ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ସିକ୍ଖମାନାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

୧୦୭୯। ସା ସିକ୍ଖମାନା ''ଏୱଂ ୱଦେହୀ''ତି ୱତ୍ତବ୍ବା – ''ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅୱୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିଯାମି। ଅଦିନ୍ନାଦାନା ୱେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅୱୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିଯାମି। ଅବ୍ରହ୍ମଚରିଯା ୱେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅୱୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିଯାମି। ମୁସାୱାଦା ୱେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅୱୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିଯାମି। ସୁରାମେରଯମଜ୍ଜପ୍ପମାଦଟ୍ଠାନା ୱେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅୱୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିଯାମି। ୱିକାଲଭୋଜନା ୱେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅୱୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିଯାମୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୮୦।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୦୮୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଦ୍ୱେୱସ୍ସାନୀତି ଦ୍ୱେ ସଂୱଚ୍ଛରାନି। ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ନାମ ସିକ୍ଖା ୱା ନ ଦିନ୍ନା ହୋତି, ଦିନ୍ନା ୱା ସିକ୍ଖା କୁପିତା। ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ।

''ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ''ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୮୨। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୮୩। ଅନାପତ୍ତି ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ତତିୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୮୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱମାହଂସୁ – ''ଏଥ, ସିକ୍ଖମାନା, ଇମଂ ଜାନାଥ, ଇମଂ ଦେଥ, ଇମଂ ଆହରଥ, ଇମିନା ଅତ୍ଥୋ, ଇମଂ କପ୍ପିୟଂ କରୋଥା''ତି। ତା ଏୱମାହଂସୁ – ''ନ ମୟଂ, ଅୟ୍ୟେ, ସିକ୍ଖମାନା। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ମୟ''ନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖମାନାୟ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବା। ତାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖମାନାୟ ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀୟୋ – ''ଅହଂ , ଅୟ୍ୟେ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ସିକ୍ଖମାନା ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ''ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ପଟିବଲାୟ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୦୮୫। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ସିକ୍ଖମାନା ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖମାନାୟ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ , ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ସିକ୍ଖମାନା ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖମାନାୟ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାୟ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖମାନାୟ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିୟା ଦାନଂ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାୟ ସିକ୍ଖମାନାୟ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତି; ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୮୬।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୦୮୭।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଦ୍ୱେୱସ୍ସାନୀତି ଦ୍ୱେ ସଂୱଚ୍ଛରାନି। ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ନାମ ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା। ଅସମ୍ମତା ନାମ ଞତ୍ତିଦୁତିୟେନ କମ୍ମେନ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତି ନ ଦିନ୍ନାହୋତି।

ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୮୮। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୮୯। ଅନାପତ୍ତି ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୯୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ । ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ତା ଅକ୍ଖମା ହୋନ୍ତି ସୀତସ୍ସ ଉଣ୍ହସ୍ସ ଜିଘଚ୍ଛାଯ ପିପାସାଯ ଡଂସମକସୱାତାତପସରୀସପସମ୍ଫସ୍ସାନଂ ଦୁରୁତ୍ତାନଂ ଦୁରାଗତାନଂ ୱଚନପଥାନଂ। ଉପ୍ପନ୍ନାନଂ ସାରୀରିକାନଂ ୱେଦନାନଂ ଦୁକ୍ଖାନଂ ତିବ୍ବାନଂ ଖରାନଂ କଟୁକାନଂ ଅସାତାନଂ ଅମନାପାନଂ ପାଣହରାନଂ ଅନଧିୱାସକଜାତିକା ହୋନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା [ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାହି (କ।)], ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିହିଗତା ଅକ୍ଖମା ହୋତି ସୀତସ୍ସ ଉଣ୍ହସ୍ସ ଜିଘଚ୍ଛାଯ ପିପାସାଯ ଡଂସମକସୱାତାତପସରୀସପସମ୍ଫସ୍ସାନଂ ଦୁରୁତ୍ତାନଂ ଦୁରାଗତାନଂ ୱଚନପଥାନଂ। ଉପ୍ପନ୍ନାନଂ ସାରୀରିକାନଂ ୱେଦନାନଂ ଦୁକ୍ଖାନଂ ତିବ୍ବାନଂ ଖରାନଂ କଟୁକାନଂ ଅସାତାନଂ ଅମନାପାନଂ ପାଣହରାନଂ ଅନଧିୱାସକଜାତିକା ହୋତି। ଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାୱ [ଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ଚ (ସ୍ୟା। କ।)] ଖୋ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିହିଗତା ଖମା ହୋତି ସୀତସ୍ସ ଉଣ୍ହସ୍ସ ଜିଘଚ୍ଛାଯ ପିପାସାଯ ଡଂସମକସୱାତାତପସରୀସପସମ୍ଫସ୍ସାନଂ ଦୁରୁତ୍ତାନଂ ଦୁରାଗତାନଂ ୱଚନପଥାନଂ। ଉପ୍ପନ୍ନାନଂ ସାରୀରିକାନଂ ୱେଦନାନଂ ଦୁକ୍ଖାନଂ ତିବ୍ବାନଂ ଖରାନଂ କଟୁକାନଂ ଅସାତାନଂ ଅମନାପାନଂ ପାଣହରାନଂ ଅଧିୱାସକଜାତିକା ହୋତି। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୯୧।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୦୯୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ନାମ ଅପ୍ପତ୍ତଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା। ଗିହିଗତା ନାମ ପୁରିସନ୍ତରଗତା ୱୁଚ୍ଚତି। ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୯୩। ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ପରିପୁଣ୍ଣସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଅନାପତ୍ତି।

ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଊନଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ପରିପୁଣ୍ଣସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୦୯୪। ଅନାପତ୍ତି ଊନଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ପରିପୁଣ୍ଣସଞ୍ଞଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ପରିପୁଣ୍ଣସଞ୍ଞା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୦୯୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ତା ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ୟତ୍ତା ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିଯଂ ଵା ଅକପ୍ପିଯଂ ଵା। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ୱା ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାତବ୍ବା। ତାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ଵନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – ଅହଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା ଗିହିଗତା ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୦୯୬। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା ଗିହିଗତା ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେଯ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅଯ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା ଗିହିଗତା ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସା ଅଯ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଯା ଦାନଂ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେଯ୍ୟ।

‘‘ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ସା ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା ଗିହିଗତା ଏଵଂ ଵଦେହୀତି ଵତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ପାଣାତିପାତା ଵେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଅଵୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିଯାମି… ପେ… ଵିକାଲଭୋଜନା ଵେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଅଵୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନେକପରିଯାଯେନ ଵିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୦୯୭।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୦୯୮।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା ନାମ ପତ୍ତଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା। ଗିହିଗତା ନାମ ପୁରିସନ୍ତରଗତା ଵୁଚ୍ଚତି। ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନୀତି ଦ୍ୱେ ସଂଵଚ୍ଛରାନି। ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ନାମ ସିକ୍ଖା ଵା ନ ଦିନ୍ନା ହୋତି, ଦିନ୍ନା ଵା ସିକ୍ଖା କୁପିତା। ଵୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିୟେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିୟୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିୟା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୦୯୯। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞୀ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୦୦। ଅନାପତ୍ତି ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୦୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଏଥ ସିକ୍ଖମାନା, ଇମଂ ଜାନାଥ, ଇମଂ ଦେଥ, ଇମଂ ଆହରଥ, ଇମିନା ଅତ୍ଥୋ, ଇମଂ କପ୍ପିୟଂ କରୋଥା’’ତି। ତା ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ନ ମଯଂ, ଅୟ୍ୟେ, ସିକ୍ଖମାନା, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ମଯ’’ନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୱେ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଦାତବ୍ବା। ତାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏୱମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ଅହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ଗିହିଗତା ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା, ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ’’ତି। ଦୁତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିୟମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ।

୧୧୦୨। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ଗିହିଗତା ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ଗିହିଗତା ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିୟା ଦାନଂ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଗିହିଗତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୦୩।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ଵୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୧୧୦୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା ନାମ ପତ୍ତଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା। ଗିହିଗତା ନାମ ପୁରିସନ୍ତରଗତା ଵୁଚ୍ଚତି। ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନୀତି ଦ୍ୱେ ସଂଵଚ୍ଛରାନି। ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ନାମ ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା। ଅସମ୍ମତା ନାମ ଞତ୍ତିଦୁତିୟେନ କମ୍ମେନ ଵୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତି ନ ଦିନ୍ନା ହୋତି। ଵୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

‘‘ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ଵା ଆଚରିନିଂ ଵା ପତ୍ତଂ ଵା ଚୀଵରଂ ଵା ପରିୟେସତି, ସୀମଂ ଵା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମଵାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମଵାଚାପରିୟୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାୟାୟ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିୟା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୦୫। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଵେମତିକା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଵେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୦୬। ଅନାପତ୍ତି ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ ଗିହିଗତଂ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୦୭। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିୟଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ନେଵ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାତି ନ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାପେତି। ତା ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ୟତ୍ତା; ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିୟଂ ଵା ଅକପ୍ପିୟଂ ଵା। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ନେଵ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହିସ୍ସତି ନ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାପେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ନେଵ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାତି ନ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାପେତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ନେଵ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହିସ୍ସତି ନ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୦୮।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱା ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ନେଵ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ ନ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୧୧୦୯।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସହଜୀଵିନୀ ନାମ ସଦ୍ଧିଵିହାରିନୀ ଵୁଚ୍ଚତି। ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ୱାତି ଉପସମ୍ପାଦେତ୍ୱା। ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନୀତି ଦ୍ୱେ ସଂଵଚ୍ଛରାନି।

ନେଵ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟାତି ନ ସୟଂ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହେୟ୍ୟ ଉଦ୍ଦେସେନ ପରିପୁଚ୍ଛାୟ ଓଵାଦେନ ଅନୁସାସନିୟା।

ନ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାପେୟ୍ୟାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେୟ୍ୟ ‘‘ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ନେଵ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହିସ୍ସାମି ନ ଅନୁଗ୍ଗଣ୍ହାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୧୧୦। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାୟେ, ପରିୟେସିତ୍ୱା ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାୟ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନଵମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୧୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵୁଟ୍ଠାପିତଂ ପଵତ୍ତିନିଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ନାନୁବନ୍ଧନ୍ତି। ତା ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ଯତ୍ତା; ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିଯଂ ଵା ଅକପ୍ପିଯଂ ଵା। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵୁଟ୍ଠାପିତଂ ପଵତ୍ତିନିଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ନାନୁବନ୍ଧିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵୁଟ୍ଠାପିତଂ ପଵତ୍ତିନିଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ନାନୁବନ୍ଧନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵୁଟ୍ଠାପିତଂ ପଵତ୍ତିନିଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ନାନୁବନ୍ଧିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୧୨।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଵୁଟ୍ଠାପିତଂ ପଵତ୍ତିନିଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ନାନୁବନ୍ଧେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୧୩।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଵୁଟ୍ଠାପିତନ୍ତି ଉପସମ୍ପାଦିତଂ। ପଵତ୍ତିନୀ ନାମ ଉପଜ୍ଝାଯା ଵୁଚ୍ଚତି। ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନୀତି ଦ୍ଵେ ସଂଵଚ୍ଛରାନି। ନାନୁବନ୍ଧେଯ୍ଯାତି ନ ସଯଂ ଉପଟ୍ଠହେଯ୍ଯ। ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ନାନୁବନ୍ଧିସ୍ସାମୀତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୧୪। ଅନାପତ୍ତି ଉପଜ୍ଝାଯା ବାଲା ଵା ହୋତି ଅଲଜ୍ଜିନୀ ଵା, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ନଵମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୧୫। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ଵା ନେଵ ଵୂପକାସେତି ନ ଵୂପକାସାପେତି। ସାମିକୋ ଅଗ୍ଗହେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ଯା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ଵା ନେଵ ଵୂପକାସେସ୍ସତି ନ ଵୂପକାସାପେସ୍ସତି, ସାମିକୋ ଅଗ୍ଗହେସି ! ସଚାଯଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପକ୍କନ୍ତା ଅସ୍ସ, ନ ଚ ସାମିକୋ ଗଣ୍ହେଯ୍ଯା’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ଵା ନେଵ ଵୂପକାସେତି ନ ଵୂପକାସାପେତି […ସି (କ।)], ସାମିକୋ ଅଗ୍ଗହେସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ଵା ନେଵ ଵୂପକାସେସ୍ସତି ନ ଵୂପକାସାପେସ୍ସତି, ସାମିକୋ ଅଗ୍ଗହେସି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୧୬।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସହଜୀଵିନିଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ଵା ନେଵ ଵୂପକାସେଯ୍ଯ ନ ଵୂପକାସାପେଯ୍ଯ ଅନ୍ତମସୋ ଛପ୍ପଞ୍ଚଯୋଜନାନିପି, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୧୭।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସହଜୀଵିନୀ ନାମ ସଦ୍ଧିଵିହାରିନୀ ଵୁଚ୍ଚତି। ଵୁଟ୍ଠାପେତ୍ଵାତି ଉପସମ୍ପାଦେତ୍ଵା। ନେଵଵୂପକାସେଯ୍ଯାତି ନ ସଯଂ ଵୂପକାସେଯ୍ଯ। ନ ଵୂପକାସାପେଯ୍ଯାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେଯ୍ଯ। ‘‘ନେଵ ଵୂପକାସେସ୍ସାମି ନ ଵୂପକାସାପେସ୍ସାମି ଅନ୍ତମସୋ ଛପ୍ପଞ୍ଚଯୋଜନାନିପୀ’’ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୧୮। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ଵା ଦୁତିଯିକଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଗବ୍ଭିନିଵଗ୍ଗୋ ସତ୍ତମୋ।

୮। କୁମାରୀଭୂତଵଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୧୯। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଵୀସତିଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ତା ଅକ୍ଖମା ହୋନ୍ତି ସୀତସ୍ସ ଉଣ୍ହସ୍ସ ଜିଘଚ୍ଛାଯ ପିପାସାଯ ଡଂସମକସଵାତାତପସରୀସପସମ୍ଫସ୍ସାନଂ ଦୁରୁତ୍ତାନଂ ଦୁରାଗତାନଂ ଵଚନପଥାନଂ। ଉପ୍ପନ୍ନାନଂ ସାରୀରିକାନଂ ଵେଦନାନଂ ଦୁକ୍ଖାନଂ ତିବ୍ବାନଂ ଖରାନଂ କଟୁକାନଂ ଅସାତାନଂ ଅମନାପାନଂ ପାଣହରାନଂ ଅନଧିଵାସକଜାତିକା ହୋନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଵୀସତିଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଵୀସତିଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଵୀସତିଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ଊନଵୀସତିଵସ୍ସା, ଭିକ୍ଖଵେ, କୁମାରିଭୂତା ଅକ୍ଖମା ହୋତି ସୀତସ୍ସ ଉଣ୍ହସ୍ସ…ପେ… ପାଣହରାନଂ ଅନଧିଵାସକଜାତିକା ହୋତି। ଵୀସତିଵସ୍ସାଵ ଖୋ, ଭିକ୍ଖଵେ, କୁମାରିଭୂତା ଖମା ହୋତି ସୀତସ୍ସ ଉଣ୍ହସ୍ସ…ପେ… ପାଣହରାନଂ ଅଧିଵାସକଜାତିକା ହୋତି। ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୨୦।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଊନଵୀସତିଵସ୍ସଂକୁମାରିଭୂତଂ ଵୁଟ୍ଠାପେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୨୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଊନଵୀସତିଵସ୍ସା ନାମ ଅପ୍ପତ୍ତଵୀସତିଵସ୍ସା। କୁମାରିଭୂତା ନାମ ସାମଣେରୀ ଵୁଚ୍ଚତି। ଵୁଟ୍ଠାପେଯ୍ଯାତି ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ଯ।

‘‘ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ଵା ଆଚରିନିଂ ଵା ପତ୍ତଂ ଵା ଚୀଵରଂ ଵା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ଵା ସମ୍ମନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ଵୀହି କମ୍ମଵାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମଵାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୨୨। ଊନଵୀସତିଵସ୍ସାଯ ଊନଵୀସତିଵସ୍ସସଞ୍ଞା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଊନଵୀସତିଵସ୍ସାଯ ଵେମତିକା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଊନଵୀସତିଵସ୍ସାଯ ପରିପୁଣ୍ଣସଞ୍ଞା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଅନାପତ୍ତି। ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସାଯ ଊନଵୀସତିଵସ୍ସସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସାଯ ଵେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସାଯ ପରିପୁଣ୍ଣସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୧୨୩। ଅନାପତ୍ତି ଊନଵୀସତିଵସ୍ସଂ ପରିପୁଣ୍ଣସଞ୍ଞା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସଂ ପରିପୁଣ୍ଣସଞ୍ଞା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୨୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ତା ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ୟତ୍ତା; ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିଯଂ ଵା ଅକପ୍ପିଯଂ ଵା। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଵୀସତିଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ଵା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅଟ୍ଠାରସଵସ୍ସାଯ କୁମାରିଭୂତାଯ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ ଭିକ୍ଖଵେ ଦାତବ୍ବା। ତାଯ ଅଟ୍ଠାରସଵସ୍ସାଯ କୁମାରିଭୂତାଯ ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ଵନ୍ଦିତ୍ଵା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ଵା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – ଅହଂ, ଅୟ୍ୟେ , ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅଯ୍ଯାଯ ଅଟ୍ଠାରସଵସ୍ସା କୁମାରିଭୂତା ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୧୨୫। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ଅଟ୍ଠାରସୱସ୍ସା କୁମାରିଭୂତା ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅଟ୍ଠାରସୱସ୍ସାୟ କୁମାରିଭୂତାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅୟ୍ୟାୟ ଅଟ୍ଠାରସୱସ୍ସା କୁମାରିଭୂତା ସଙ୍ଘଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅଟ୍ଠାରସୱସ୍ସାୟ କୁମାରିଭୂତାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାୟ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅଟ୍ଠାରସୱସ୍ସାୟ କୁମାରିଭୂତାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତିଯା ଦାନଂ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାୟ ଅଟ୍ଠାରସୱସ୍ସାୟ କୁମାରିଭୂତାୟ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖାସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରୟାମୀ’’ତି।

ସା ଅଟ୍ଠାରସୱସ୍ସା କୁମାରିଭୂତା ଏୱଂ ୱଦେହୀତି ୱତ୍ତବ୍ବା – ‘‘ପାଣାତିପାତା ୱେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅୱୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିୟାମି…ପେ… ୱିକାଲଭୋଜନା ୱେରମଣିଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅୱୀତିକ୍କମ୍ମ ସମାଦାନଂ ସମାଦିୟାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନେକପରିୟାୟେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୨୬।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ’’ନ୍ତି।

୧୧୨୭।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସା ନାମ ପତ୍ତୱୀସତିୱସ୍ସା। କୁମାରିଭୂତା ନାମ ସାମଣେରୀ ୱୁଚ୍ଚତି। ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନୀତି ଦ୍ୱେ ସଂୱଚ୍ଛରାନି। ଅସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ନାମ ସିକ୍ଖା ୱା ନ ଦିନ୍ନା ହୋତି, ଦିନ୍ନା ୱା ସିକ୍ଖା କୁପିତା। ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିୟେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିୟା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିୟୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାୟାୟ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିୟା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୨୮। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ । ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୨୯। ଅନାପତ୍ତି ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଦୁତିୟସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିୟସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୩୦। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ଏଥ ସିକ୍ଖମାନା, ଇମଂ ଜାନାଥ, ଇମଂ ଦେଥ, ଇମଂ ଆହରଥ, ଇମିନା ଅତ୍ଥୋ, ଇମଂ କପ୍ପିୟଂ କରୋଥା’’ତି। ତା ଏୱମାହଂସୁ – ‘‘ନ ମୟଂ, ଅୟ୍ୟେ, ସିକ୍ଖମାନା; ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ମୟ’’ନ୍ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ପରିପୁଣ୍ଣୱୀସତିୱସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ,

ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ , ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ୱିଗରହିତ୍ୱା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ''ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ କୁମାରିଭୂତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାତବ୍ବା। ତାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ କୁମାରିଭୂତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ୱନ୍ଦିତ୍ୱା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ୱା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ୱା ଏଵମସ୍ସ ୱଚନୀଯୋ – ଅହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା କୁମାରିଭୂତା ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ''ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୧୩୧। ''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା କୁମାରିଭୂତା ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ କୁମାରିଭୂତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

''ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ଅୟ୍ୟାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା କୁମାରିଭୂତା ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ କୁମାରିଭୂତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ କୁମାରିଭୂତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତିଯା ଦାନଂ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

''ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସାଯ କୁମାରିଭୂତାଯ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖାଯ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏଵମେତଂ ଧାରଯାମୀ''ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗଵା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୩୨।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୧୩୩।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା ନାମ ପତ୍ତଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସା। କୁମାରିଭୂତା ନାମ ସାମଣେରୀ ୱୁଚ୍ଚତି। ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନୀତି ଦ୍ୱେ ସଂୱଚ୍ଛରାନି। ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା ନାମ ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା । ଅସମ୍ମତା ନାମ ଞତ୍ତିଦୁତିଯେନ କମ୍ମେନ ୱୁଟ୍ଠାନସମ୍ମୁତି ନ ଦିନ୍ନା ହୋତି। ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

''ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ''ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀଵରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୩୪। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୩୫। ଅନାପତ୍ତି ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସଵସ୍ସଂ କୁମାରିଭୂତଂ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖଂ ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୩୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ତା ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ୟତ୍ତା ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିଯଂ ଵା ଅକପ୍ପିଯଂ ଵା। ସଦ୍ଧିଵିହାରିନିଯୋପି ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ୟତ୍ତା; ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିଯଂ ଵା ଅକପ୍ପିଯଂ ଵା। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଊନଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୩୭।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଊନଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ଵୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୩୮ ।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଊନଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ନାମ ଅପ୍ପତ୍ତଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା।

ଵୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

‘‘ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ଵା ଆଚରିନିଂ ଵା ପତ୍ତଂ ଵା ଚୀଵରଂ ଵା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ଵା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ଵୀହି କମ୍ମଵାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମଵାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୩୯। ଅନାପତ୍ତି ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୪୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତା ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ତା ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ୟତ୍ତା; ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିଯଂ ଵା ଅକପ୍ପିଯଂ ଵା। ସଦ୍ଧିଵିହାରିନିଯୋପି ବାଲା ହୋନ୍ତି ଅବ୍ୟତ୍ତା; ନ ଜାନନ୍ତି କପ୍ପିଯଂ ଵା ଅକପ୍ପିଯଂ ଵା। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତା ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତା ଵୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତା ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଵିଗରହିତ୍ଵା…ପେ… ଧମ୍ମିଂ କଥଂ କତ୍ଵା ଭିକ୍ଖୂ ଆମନ୍ତେସି – ‘‘ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖଵେ, ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଵୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଦାତୁଂ। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାତବ୍ବା। ତାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ଵା ଏକଂସଂ ଉତ୍ତରାସଙ୍ଗଂ କରିତ୍ଵା ଵୁଡ୍ଢାନଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ପାଦେ ଵନ୍ଦିତ୍ଵା ଉକ୍କୁଟିକଂ ନିସୀଦିତ୍ଵା ଅଞ୍ଜଲିଂ ପଗ୍ଗହେତ୍ଵା ଏଵମସ୍ସ ଵଚନୀଯୋ – ଅହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘଂ ଵୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚାମୀ’’ତି। ଦୁତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ତତିଯମ୍ପି ଯାଚିତବ୍ବା। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘେନ ପରିଚ୍ଛିନ୍ଦିତବ୍ବା – ‘‘ବ୍ୟତ୍ତାଯଂ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଲଜ୍ଜିନୀ’’ତି। ସଚେ ବାଲା ଚ ହୋତି ଅଲଜ୍ଜିନୀ ଚ, ନ ଦାତବ୍ବା। ସଚେ ବାଲା ହୋତି ଲଜ୍ଜିନୀ, ନ ଦାତବ୍ବା। ସଚେ ବ୍ୟତ୍ତା ହୋତି ଅଲଜ୍ଜିନୀ, ନ ଦାତବ୍ବା। ସଚେ ବ୍ୟତ୍ତା ଚ ହୋତି ଲଜ୍ଜିନୀ ଚ, ଦାତବ୍ବା। ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଦାତବ୍ବା। ବ୍ୟତ୍ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ପଟିବଲାଯ ସଙ୍ଘୋ ଞାପେତବ୍ବୋ –

୧୧୪୧। ‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅଯଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘଂ ଵୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଯଦି ସଙ୍ଘସ୍ସ ପତ୍ତକଲ୍ଲଂ, ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ଵାଦସଵସ୍ସାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଵୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଦଦେୟ୍ୟ। ଏସା ଞତ୍ତି।

‘‘ସୁଣାତୁ ମେ, ଅୟ୍ୟେ, ସଙ୍ଘୋ। ଅୟଂ ଇତ୍ଥନ୍ନାମା ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘଂ ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ସଙ୍ଘୋ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଯସ୍ସା ଅୟ୍ୟାଯ ଖମତି ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଯା ଦାନଂ, ସା ତୁଣ୍ହସ୍ସ; ଯସ୍ସା ନକ୍ଖମତି, ସା ଭାସେୟ୍ୟ।

‘‘ଦିନ୍ନା ସଙ୍ଘେନ ଇତ୍ଥନ୍ନାମାଯ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତି। ଖମତି ସଙ୍ଘସ୍ସ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀ’’ତି।

ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନେକପରିଯାଯେନ ୱିଗରହିତ୍ୱା ଦୁବ୍ଭରତାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୪୨।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ସଙ୍ଘେନ ଅସମ୍ମତା ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି ।

୧୧୪୩।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ନାମ ପତ୍ତଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା।

ଅସମ୍ମତା ନାମ ଞତ୍ତିଦୁତିଯେନ କମ୍ମେନ ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତି ନ ଦିନ୍ନା ହୋତି। ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେୟ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୪୪। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଧମ୍ମକମ୍ମେ ଅଧମ୍ମକମ୍ମସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୪୫। ଅନାପତ୍ତି ପରିପୁଣ୍ଣଦ୍ୱାଦସୱସ୍ସା ସଙ୍ଘେନ ସମ୍ମତା ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୪୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଯାଚତି। ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ପରିଚ୍ଛିନ୍ଦିତ୍ୱା – ‘‘ଅଲଂ ତାୱ ତେ, ଅୟ୍ୟେ, ୱୁଟ୍ଠାପିତେନା’’ତି, ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ନ ଅଦାସି। ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ‘ସାଧୂ’ତି ପଟିସ୍ସୁଣି। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିସଙ୍ଘୋ ଅଞ୍ଞାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି। ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉଜ୍ଝାଯତି ଖିଯ୍ୟତି ୱିପାଚେତି – ‘‘ଅହମେୱ ନୂନ ବାଲା, ଅହମେୱ ନୂନ ଅଲଜ୍ଜିନୀ; ଯଂ ସଙ୍ଘୋ ଅଞ୍ଞାସଂ ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ୱୁଟ୍ଠାପନସମ୍ମୁତିଂ ଦେତି, ମୟ୍ହମେୱ ନ ଦେତୀ’’ତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଚଣ୍ଡକାଳୀ – ‘ଅଲଂ ତାୱ ତେ, ଅୟ୍ୟେ, ୱୁଟ୍ଠାପିତେନା’ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ‘ସାଧୂ’ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ‘ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଲଂ ତାୱ ତେ ଅୟ୍ୟେ ୱୁଟ୍ଠାପିତେନା’ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ‘‘ସାଧୂ’’ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜତୀତି [ଆପଜ୍ଜୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଚଣ୍ଡକାଳୀ ଭିକ୍ଖୁନୀ – ‘‘ଅଲଂ ତାୱ ତେ, ଅୟ୍ୟେ, ୱୁଟ୍ଠାପିତେନା’’ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ‘ସାଧୂ’ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୪୭।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ – ‘ଅଲଂ ତାୱ ତେ, ଅୟ୍ୟେ, ୱୁଟ୍ଠାପିତେନା’ତି ୱୁଚ୍ଚମାନା ‘ସାଧୂ’ତିପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀଯନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୪୮।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଲଂ ତାୱ ତେ ଅୟ୍ୟେ ୱୁଟ୍ଠାପିତେନାତି ଅଲଂ ତାୱ ତେ, ଅୟ୍ୟେ, ଉପସମ୍ପାଦିତେନ। ‘ସାଧୂ’ତି ପଟିସ୍ସୁଣିତ୍ୱା ପଚ୍ଛା ଖୀୟନଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୧୪୯। ଅନାପତ୍ତି ପକତିୟା ଛନ୍ଦା ଦୋସା ମୋହା ଭୟା କରୋନ୍ତଂ ଖିୟ୍ୟତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୫୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ସିକ୍ଖମାନା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ – ‘‘ସଚେ ମେ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ୱତ୍ୱା, ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେତି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି। ଅଥ ଖୋ ସା ସିକ୍ଖମାନା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ସିକ୍ଖମାନଂ – ‘ସଚେ ମେ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’ତି ୱତ୍ୱା, ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସିକ୍ଖମାନଂ – ‘‘ସଚେ ମେ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ , ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ୱତ୍ୱା, ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେତି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସିକ୍ଖମାନଂ – ‘‘ସଚେ ମେ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ୱତ୍ୱା, ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୫୧।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସିକ୍ଖମାନଂ – ‘ସଚେ ମେ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସସି, ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’ତି ୱତ୍ୱା, ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀ ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୫୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସିକ୍ଖମାନା ନାମ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା।

ସଚେ ମେ ତ୍ୱଂ ଅୟ୍ୟେ ଚୀୱରଂ ଦସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀତି ଏୱାହଂ ତଂ ଉପସମ୍ପାଦେସ୍ସାମି।

ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀତି ଅସତି ଅନ୍ତରାଯେ।

ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ନ ସଯଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ।

ନୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେୟ୍ୟାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେୟ୍ୟ। ‘‘ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସାମୀ’’ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୫୩। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ୱା ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮। ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୫୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା

ସିକ୍ଖମାନା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଉପସଙ୍କମିତ୍ୱା ଉପସମ୍ପଦଂ ଯାଚି। ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ''ସଚେ ମଂ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅନୁବନ୍ଧିସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ''ତି ୱତ୍ୱା, ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେତି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତି। ଅଥ ଖୋ ସା ସିକ୍ଖମାନା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ସିକ୍ଖମାନଂ – ସଚେ ମଂ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅନୁବନ୍ଧିସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀତି ୱତ୍ୱା, ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସିକ୍ଖମାନଂ – ''ସଚେ ମଂ ତ୍ୱଂ ଅୟ୍ୟେ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅନୁବନ୍ଧିସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ''ତି ୱତ୍ୱା, ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେତି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରୋତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ସିକ୍ଖମାନଂ – ''ସଚେ ମଂ ତ୍ୱଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅନୁବନ୍ଧିସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ''ତି ୱତ୍ୱା, ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୫୫।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସିକ୍ଖମାନଂ – 'ସଚେ ମଂ ତ୍ୱଂ ଅୟ୍ୟେ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅନୁବନ୍ଧିସ୍ସସି ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ'ତି ୱତ୍ୱା, ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୧୫୬।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସିକ୍ଖମାନା ନାମ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା।

ସଚେ ମଂ ତ୍ୱଂ ଅୟ୍ୟେ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଅନୁବନ୍ଧିସ୍ସସୀତି ଦ୍ୱେ ସଂୱଚ୍ଛରାନି ଉପଟ୍ଠହିସ୍ସସି।

ଏୱାହଂ ତଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀତି ଏୱାହଂ ତଂ ଉପସମ୍ପାଦେସ୍ସାମି।

ସା ପଚ୍ଛା ଅନନ୍ତରାଯିକିନୀତି ଅସତି ଅନ୍ତରାଯେ।

ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟାତି ନ ସଯଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ।

ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରେୟ୍ୟାତି ନ ଅଞ୍ଞଂ ଆଣାପେୟ୍ୟ। ''ନେୱ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମି ନ ୱୁଟ୍ଠାପନାଯ ଉସ୍ସୁକ୍କଂ କରିସ୍ସାମୀ''ତି ଧୁରଂ ନିକ୍ଖିତ୍ତମତ୍ତେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୫୭। ଅନାପତ୍ତି ସତି ଅନ୍ତରାଯେ, ପରିଯେସିତ୍ୱା ନ ଲଭତି, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଅଟ୍ଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୯। ନୱମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୫୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରିସସଂସଟ୍ଠଂ କୁମାରକସଂସଟ୍ଠଂ ଚଣ୍ଡିଂ ସୋକାୱାସଂ [ସୋକୱସ୍ସଂ (ସୀ।) ସୋକାୱସ୍ସଂ (ସ୍ୟା।)] ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ପୁରିସସଂସଟ୍ଠଂ କୁମାରକସଂସଟ୍ଠଂ ଚଣ୍ଡିଂ ସୋକାୱାସଂ [ସୋକୱସ୍ସଂ (ସୀ।) ସୋକାୱସ୍ସଂ (ସ୍ୟା।)] ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରିସସଂସଟ୍ଠଂ କୁମାରକସଂସଟ୍ଠଂ ଚଣ୍ଡିଂ ସୋକାୱାସଂ [ସୋକୱସ୍ସଂ (ସୀ।) ସୋକାୱସ୍ସଂ (ସ୍ୟା।)] ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତୀତି [ୱୁଟ୍ଠାପେସୀତି (କ।)]? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରିସସଂସଟ୍ଠଂ କୁମାରକସଂସଟ୍ଠଂ ଚଣ୍ଡିଂ ସୋକାୱାସଂ ଚଣ୍ଡକାଳିଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୫୯।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପୁରିସସଂସଟ୍ଠଂ କୁମାରକସଂସଟ୍ଠଂ ଚଣ୍ଡିଂ ସୋକାୱାସଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୧୬୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପୁରିସୋ ନାମ ପତ୍ତଵୀସତିଵସ୍ସୋ। କୁମାରକୋ ନାମ ଅପ୍ପତ୍ତଵୀସତିଵସ୍ସୋ। ସଂସଟ୍ଠା ନାମ ଅନନୁଲୋମିକେନ କାଯିକଵାଚସିକେନ ସଂସଟ୍ଠା। ଚଣ୍ଡୀ ନାମ କୋଧନା ଵୁଚ୍ଚତି।

ସୋକାଵାସା ନାମ ପରେସଂ ଦୁକ୍ଖଂ ଉପ୍ପାଦେତି, ସୋକଂ ଆଵିସତି। ସିକ୍ଖମାନା ନାମ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା। ଵୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ।

''ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ''ତି ଗଣଂ ଵା ଆଚରିନିଂ ଵା ପତ୍ତଂ ଵା ଚୀଵରଂ ଵା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ଵା ସମ୍ମନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମଵାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମଵାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ; ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୬୧। ଅନାପତ୍ତି ଅଜାନନ୍ତୀ ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ନଵମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୦। ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୬୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ମାତାପିତୂହିପି ସାମିକେନପି ଅନନୁଞ୍ଞାତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତି। ମାତାପିତରୋପି ସାମିକୋପି ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଅମ୍ହେହି ଅନନୁଞ୍ଞାତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ମାତାପିତୂନମ୍ପି ସାମିକସ୍ସପି ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଅୟ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ମାତାପିତୂହିପି ସାମିକେନପି ଅନନୁଞ୍ଞାତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ, ମାତାପିତୂହିପି ସାମିକେନପି ଅନନୁଞ୍ଞାତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ଵୁଟ୍ଠାପେତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା''ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ମାତାପିତୂହିପି ସାମିକେନପି ଅନନୁଞ୍ଞାତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୬୩।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ମାତାପିତୂହି ଵା ସାମିକେନ ଵା ଅନନୁଞ୍ଞାତଂ ସିକ୍ଖମାନଂ ଵୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୧୬୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ମାତାପିତରୋ ନାମ ଜନକା ଵୁଚ୍ଚନ୍ତି। ସାମିକୋ ନାମ ଯେନ ପରିଗ୍ଗହିତା ହୋତି। ଅନନୁଞ୍ଞାତାତି ଅନାପୁଚ୍ଛା। ସିକ୍ଖମାନା ନାମ ଦ୍ୱେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା। ଵୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ।

ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀତି ଗଣଂ ଵା ଆଚରିନିଂ ଵା ପତ୍ତଂ ଵା ଚୀଵରଂ ଵା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ଵା ସମ୍ମନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମଵାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମଵାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୬୫। ଅନାପତ୍ତି ଅଜାନନ୍ତୀ ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଅପଲୋକେତ୍ୱା ଵୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୧। ଏକାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୬୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ରାଜଗହେ ଵିହରତି ଵେଳୁଵନେ କଲନ୍ଦକନିଵାପେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ''ସିକ୍ଖମାନଂ ଵୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ''ତି ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ସନ୍ନିପାତେତ୍ୱା ପହୂତଂ ଖାଦନୀଯଂ ଭୋଜନୀଯଂ ପସ୍ସିତ୍ୱା – ''ନ ତାଵାହଂ, ଅୟ୍ୟା, ସିକ୍ଖମାନଂ

ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଥେରେ ଭିକ୍ଖୂ ଉଯ୍ୟୋଜେତ୍ୱା ଦେୱଦତ୍ତଂ କୋକାଲିକଂ କଟମୋଦକତିସ୍ସକଂ ଖଣ୍ଡଦେୱିଯା ପୁତ୍ତଂ ସମୁଦ୍ଦଦତ୍ତଂ ସନ୍ନିପାତେତ୍ୱା ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଅଯ୍ୟା ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ପାରିୱାସିକଛନ୍ଦଦାନେନ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପାରିୱାସିକଛନ୍ଦଦାନେନ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତୀତି [ୱୁଟ୍ଠାପେସୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଥୁଲ୍ଲନନ୍ଦା ଭିକ୍ଖୁନୀ ପାରିୱାସିକଛନ୍ଦଦାନେନ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୬୭।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ପାରିୱାସିକଛନ୍ଦଦାନେନ ସିକ୍ଖମାନଂ ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୬୮।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ପାରିୱାସିକଛନ୍ଦଦାନେନାତି ୱୁଟ୍ଠିତାଯ ପରିସାଯ। ସିକ୍ଖମାନା ନାମ ଦ୍ୱେ ୱସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା। ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ । ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୬୯। ଅନାପତ୍ତି ଅୱୁଟ୍ଠିତାଯ ପରିସାଯ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଏକାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୭୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନୁୱସ୍ସଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି, ଉପସ୍ସଯୋ ନ ସମ୍ମତି। ମନୁସ୍ସା [ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା (ସୀ।)] ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନୁୱସ୍ସଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି, ଉପସ୍ସଯୋ ନ ସମ୍ମତୀ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନୁୱସ୍ସଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନୁୱସ୍ସଂ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅନୁୱସ୍ସଂ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୭୧।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅନୁୱସ୍ସଂ ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୭୨।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅନୁୱସ୍ସନ୍ତି ଅନୁସଂୱଚ୍ଛରଂ। ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟାତି ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ।

‘‘ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ’’ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନ୍ନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୭୩। ଅନାପତ୍ତି ଏକନ୍ତରିକଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦ୍ୱାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୩। ତେରସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୭୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏକଂ ୱସ୍ସଂ ଦ୍ୱେ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତି। ଉପସ୍ସଯୋ ତଥେୱ ନ ସମ୍ମତି। ମନୁସ୍ସା [ମନୁସ୍ସା ୱିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ୱା (ସୀ।)] ତଥେୱ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏକଂ ୱସ୍ସଂ ଦ୍ୱେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ଉପସ୍ସଯୋ ତଥେୱ ନ ସମ୍ମତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏକଂ ୱସ୍ସଂ ଦ୍ୱେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏକଂ ୱସ୍ସଂ ଦ୍ୱେ ୱୁଟ୍ଠାପେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏକଂ ୱସ୍ସଂ ଦ୍ୱେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୭୫।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଏକଂ ୱସ୍ସଂ ଦ୍ୱେ ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୧୭୬।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଏକଂ ୱସ୍ସନ୍ତି ଏକଂ ସଂୱଚ୍ଛରଂ। ଦ୍ୱେ ୱୁଟ୍ଠାପେଯ୍ୟାତି ଦ୍ୱେ ଉପସମ୍ପାଦେଯ୍ୟ।

''ଦ୍ୱେ ୱୁଟ୍ଠାପେସ୍ସାମୀ''ତି ଗଣଂ ୱା ଆଚରିନିଂ ୱା ପତ୍ତଂ ୱା ଚୀୱରଂ ୱା ପରିଯେସତି, ସୀମଂ ୱା ସମ୍ମନତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଞତ୍ତିଯା ଦୁକ୍କଟଂ। ଦ୍ୱୀହି କମ୍ମୱାଚାହି ଦୁକ୍କଟା। କମ୍ମୱାଚାପରିଯୋସାନେ ଉପଜ୍ଝାଯାଯ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଗଣସ୍ସ ଚ ଆଚରିନିଯା ଚ ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

୧୧୭୭। ଅନାପତ୍ତି ଏକନ୍ତରିକଂ ଏକଂ ୱୁଟ୍ଠାପେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତେରସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

କୁମାରୀଭୂତୱଗ୍ଗୋ ଅଟ୍ଠମୋ।

୯। ଛତ୍ତୁପାହନୱଗ୍ଗୋ

୧। ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୭୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୧୭୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗିଲାନା ହୋତି। ତସ୍ସା ୱିନା ଛତ୍ତୁପାହନଂ ନ ଫାସୁ ହୋତି…ପେ… ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଛତ୍ତୁପାହନଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୮୦।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗିଲାନା ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୧୮୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଗିଲାନା ନାମ ଯସ୍ସା ୱିନା ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଫାସୁ ହୋତି।

ଗିଲାନା ନାମ ଯସ୍ସା ୱିନା ଛତ୍ତୁପାହନଂ ନ ଫାସୁ ହୋତି।

ଛତ୍ତଂ ନାମ ତୀଣି ଛତ୍ତାନି – ସେତଚ୍ଛତ୍ତଂ, କିଲଞ୍ଜଚ୍ଛତ୍ତଂ, ପଣ୍ଣଚ୍ଛତ୍ତଂ ମଣ୍ଡଲବଦ୍ଧଂ ସଲାକବଦ୍ଧଂ। ଧାରେଯ୍ଯାତି ସକିମ୍ପି ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୮୨। ଅଗିଲାନା ଅଗିଲାନସଞ୍ଞା ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନା ୱେମତିକା ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନା ଗିଲାନସଞ୍ଞା ଛତ୍ତୁପାହନଂ ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଛତ୍ତଂ ଧାରେତି ନ ଉପାହନଂ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଉପାହନଂ ଧାରେତି ନ ଛତ୍ତଂ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ । ଗିଲାନା ଅଗିଲାନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନା ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନା ଗିଲାନସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୧୮୩। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନାଯ, ଆରାମେ ଆରାମୂପଚାରେ ଧାରେତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୮୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯାନେନ ଯାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯାନେନ ଯାଯିସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ। … ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯାନେନ ଯାଯିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯାନେନ ଯାଯନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଯାନେନ ଯାଯିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଯାନେନ ଯାଯେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୧୮୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗିଲାନା ହୋତି, ନ ସକ୍କୋତି ପଦସା ଗନ୍ତୁଂ…ପେ… ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଯାନଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୮୬।''ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗିଲାନା ଯାନେନ ଯାଯେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ''ନ୍ତି।

୧୧୮୭।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଗିଲାନା ନାମ ସକ୍କୋତି ପଦସା ଗନ୍ତୁଂ।

ଗିଲାନା ନାମ ନ ସକ୍କୋତି ପଦସା ଗନ୍ତୁଂ।

ଯାନଂ ନାମ ୱଯ୍ହଂ ରଥୋ ସକଟଂ ସନ୍ଦମାନିକା ସିୱିକା ପାଟଙ୍କୀ।

ଯାଯେଯ୍ଯାତି ସକିମ୍ପି ଯାନେନ ଯାଯତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୮୮। ଅଗିଲାନା ଅଗିଲାନସଞ୍ଞା ଯାନେନ ଯାଯତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନା ୱେମତିକା ଯାନେନ ଯାଯତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ । ଅଗିଲାନା ଗିଲାନସଞ୍ଞା ଯାନେନ ଯାଯତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଗିଲାନା ଅଗିଲାନସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନା ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନା ଗିଲାନସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୧୮୯। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦୁତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୩। ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୯୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଞ୍ଞତରିସ୍ସା ଇତ୍ଥିଯା କୁଲୂପିକା ହୋତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଇତ୍ଥୀ ତଂ ଭିକ୍ଖୁନିଂ ଏତଦୱୋଚ – ‘‘ହନ୍ଦାଯ୍ୟେ, ଇମଂ ସଙ୍ଘାଣିଂ ଅମୁକାଯ ନାମ ଇତ୍ଥିଯା ଦେହୀ’’ତି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ – ‘‘ସଚାହଂ ପତ୍ତେନ ଆଦାଯ ଗଚ୍ଛାମି ୱିସ୍ସରୋ ମେ ଭୱିସ୍ସତୀ’’ତି ପଟିମୁଞ୍ଚିତ୍ୱା ଅଗମାସି। ତସ୍ସା ରଥିକାଯ ସୁତ୍ତକେ ଛିନ୍ନେ ୱିପ୍ପକିରିଯିଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସଙ୍ଘାଣିଂ ଧାରେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ। … ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘାଣିଂ ଧାରେସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘାଣିଂ ଧାରେତୀ’’ତି [ଧାରେସୀତି (କ।)]? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘାଣିଂ ଧାରେସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୯୧।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସଙ୍ଘାଣିଂ ଧାରେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୯୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସଙ୍ଘାଣି ନାମ ଯା କାଚି କଟୂପଗା।

ଧାରେଯ୍ୟାତି ସକିମ୍ପି ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୯୩। ଅନାପତ୍ତି ଆବାଧପଚ୍ଚଯା, କଟିସୁତ୍ତକଂ ଧାରେତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତତିଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୪। ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୯୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇତ୍ଥାଲଙ୍କାରଂ ଧାରେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇତ୍ଥାଲଙ୍କାରଂ ଧାରେସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇତ୍ଥାଲଙ୍କାରଂ ଧାରେସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି …ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇତ୍ଥାଲଙ୍କାରଂ ଧାରେନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇତ୍ଥାଲଙ୍କାରଂ ଧାରେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୯୫।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଇତ୍ଥାଲଙ୍କାରଂ ଧାରେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୧୯୬।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଇତ୍ଥାଲଙ୍କାରୋ ନାମ ସୀସୂପଗୋ ଗୀଵୂପଗୋ ହତ୍ଥୂପଗୋ ପାଦୂପଗୋ କଟୂପଗୋ। ଧାରେଯ୍ଯାତି ସକିମ୍ପି ଧାରେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୧୯୭। ଅନାପତ୍ତି ଆବାଧପଚ୍ଚଯା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଚତୁତ୍ଥସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୧୯୮। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗନ୍ଧଵଣ୍ଣକେନ ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗନ୍ଧଵଣ୍ଣକେନ ନହାଯିସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗନ୍ଧଵଣ୍ଣକେନ ନହାଯିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗନ୍ଧଵଣ୍ଣକେନ ନହାଯନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗନ୍ଧଵଣ୍ଣକେନ ନହାଯିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୧୯୯।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଗନ୍ଧଵଣ୍ଣକେନ ନହାଯେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୨୦୦।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଗନ୍ଧୋ ନାମ ଯୋ କୋଚି ଗନ୍ଧୋ। ଵଣ୍ଣକଂ ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ଵଣ୍ଣକଂ। ନହାଯେଯ୍ଯାତି ନହାଯତି। ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ, ନହାନପରିଯୋସାନେ ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୨୦୧। ଅନାପତ୍ତି ଆବାଧପ୍ପଚ୍ଚଯା, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଞ୍ଚମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨୦୨। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵାସିତକେନ ପିଞ୍ଞାକେନ ନହାଯନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵାସିତକେନ ପିଞ୍ଞାକେନ ନହାଯିସ୍ସନ୍ତି, ସେଯ୍ଯଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ଯନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ଯନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵାସିତକେନ ପିଞ୍ଞାକେନ ନହାଯିସ୍ସନ୍ତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵାସିତକେନ ପିଞ୍ଞାକେନ ନହାଯନ୍ତୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଵାସିତକେନ ପିଞ୍ଞାକେନ ନହାଯିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୨୦୩।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଵାସିତକେନ ପିଞ୍ଞାକେନ ନହାଯେଯ୍ଯ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୨୦୪।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଵାସିତକଂ ନାମ ଯଂ କିଞ୍ଚି ଗନ୍ଧଵାସିତକଂ। ପିଞ୍ଞାକଂ ନାମ ତିଲପିଟ୍ଠଂ ଵୁଚ୍ଚତି। ନହାଯେଯ୍ଯାତି ନହାଯତି। ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ, ନହାନପରିଯୋସାନେ

ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୨୦୫। ଅନାପତ୍ତି ଆବାଧପ୍ପଚ୍ଚଯା, ପକତିପିଞ୍ଜଞ୍ଜାକେନ ନହାଯତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଛଟ୍ଠସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୭। ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨୦୬। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି। ମନୁସ୍ସା ଵିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ଵା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୨୦୭।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେଯ୍ୟ ଵା ପରିମଦ୍ଦାପେଯ୍ୟ ଵା, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୨୦୮।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିଯାତି ଅଞ୍ଞାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା। ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେଯ୍ୟ ଵାତି ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେତି [ଉବ୍ବଟ୍ଟାପେତି (ସୀ।)], ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ପରିମଦ୍ଦାପେଯ୍ୟ ଵାତି ସମ୍ବାହାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୨୦୯। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ସତ୍ତମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୮-୯-୧୦। ଅଟ୍ଠମ-ନଵମ-ଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨୧୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା ସାଵତ୍ଥିଯଂ ଵିହରତି ଜେତଵନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ସିକ୍ଖମାନାଯ ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି…ପେ… ସାମଣେରିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି…ପେ… ଗିହିନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି। ମନୁସ୍ସା ଵିହାରଚାରିକଂ ଆହିଣ୍ଡନ୍ତା ପସ୍ସିତ୍ଵା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିହିନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି, ସେଯ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ’’ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ଵିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ଵିପାଚେନ୍ତି – କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିହିନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପୀତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିହିନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେନ୍ତିପୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗଵା’’ତି। ଵିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗଵା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିହିନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି ପରିମଦ୍ଦାପେସ୍ସନ୍ତିପି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ଵା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏଵଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖଵେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୨୧୧।‘‘ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ (ସିକ୍ଖମାନାଯ…ପେ… ସାମଣେରିଯା…ପେ…) ଗିହିନିଯା ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେଯ୍ୟ ଵା ପରିମଦ୍ଦାପେଯ୍ୟ ଵା, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୨୧୨।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ସିକ୍ଖମାନା ନାମ ଦ୍ଵେ ଵସ୍ସାନି ଛସୁ ଧମ୍ମେସୁ ସିକ୍ଖିତସିକ୍ଖା।

ସାମଣେରୀ ନାମ ଦସସିକ୍ଖାପଦିକା।

ଗିହିନୀ ନାମ ଅଗାରିନୀ ୱୁଚ୍ଚତି।

ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେୟ୍ୟୱାତି ଉମ୍ମଦ୍ଦାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ପରିମଦ୍ଦାପେୟ୍ୟ ୱାତି ସମ୍ବାହାପେତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୨୧୩। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନାୟ [ଆବାଧପ୍ପଚ୍ଚୟା (କ।)], ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଅଟ୍ଠମ ନୱମ ଦସମସିକ୍ଖାପଦାନି ନିଟ୍ଠିତାନି।

୧୧। ଏକାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨୧୪। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପୁରତୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ନିସୀଦନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପୁରତୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ନିସୀଦିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପୁରତୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ନିସୀଦନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପୁରତୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ନିସୀଦିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୨୧୫।''ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଭିକ୍ଖୁସ୍ସ ପୁରତୋ ଅନାପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ନିସୀଦେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୨୧୬।ୟାପନାତି ୟା ୟାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଭିକ୍ଖୁସ୍ସପୁରତୋତି ଉପସମ୍ପନ୍ନସ୍ସ ପୁରତୋ। ଅନାପୁଚ୍ଛାତି ଅନପଲୋକେତ୍ୱା। ଆସନେ ନିସୀଦେୟ୍ୟାତି ଅନ୍ତମସୋ ଛମାୟପି ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

୧୨୧୭। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞୀ ଆସନେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ୱେମତିକା ଆସନେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ । ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞୀ ଆସନେ ନିସୀଦତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିୟସ୍ସ।

ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୨୧୮। ଅନାପତ୍ତି ଆପୁଚ୍ଛା ଆସନେ ନିସୀଦତି, ଗିଲାନାୟ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାୟ, ଆଦିକମ୍ମିକାୟାତି।

ଏକାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୨। ଦ୍ୱାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨୧୯। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନୋକାସକତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛନ୍ତି। ଭିକ୍ଖୂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନୋକାସକତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନୋକାସକତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅନୋକାସକତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୨୨୦।''ୟା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅନୋକାସକତଂ ଭିକ୍ଖୁଂ ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛେୟ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିୟ''ନ୍ତି।

୧୨୨୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅନୋକାସକତନ୍ତି ଅନାପୁଚ୍ଛା। ଭିକ୍ଖୁନ୍ତି ଉପସମ୍ପନ୍ନଂ। ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛେଯ୍ୟାତି ସୁତ୍ତନ୍ତେ ଓକାସଂ କାରାପେତ୍ୱା ୱିନଯଂ ୱା ଅଭିଧମ୍ମଂ ୱା ପୁଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ୱିନଯେ ଓକାସଂ କାରାପେତ୍ୱା ସୁତ୍ତନ୍ତଂ ୱା ଅଭିଧମ୍ମଂ ୱା ପୁଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅଭିଧମ୍ମେ ଓକାସଂ କାରାପେତ୍ୱା ସୁତ୍ତନ୍ତଂ ୱା ୱିନଯଂ ୱା ପୁଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୨୨୨। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ୱେମତିକା ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅନାପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା ପଞ୍ହଂ ପୁଚ୍ଛତି, ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଅନାପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଆପୁଚ୍ଛିତେ ଆପୁଚ୍ଛିତସଞ୍ଞା, ଅନାପତ୍ତି।

୧୨୨୩। ଅନାପତ୍ତି ଓକାସଂ କାରାପେତ୍ୱା ପୁଚ୍ଛତି, ଅନୋଦିସ୍ସ ଓକାସଂ କାରାପେତ୍ୱା ଯତ୍ଥ କତ୍ଥଚି ପୁଚ୍ଛତି, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଦ୍ୱାଦସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୧୩। ତେରସମସିକ୍ଖାପଦଂ

୧୨୨୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଅଞ୍ଞତରା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅସଙ୍କଚ୍ଚିକା [ଅସଙ୍କଚ୍ଛିକା (ସ୍ୟା।)] ଗାମଂ ପିଣ୍ଡାଯ ପାୱିସି। ତସ୍ସା ରଥିକାଯ ୱାତମଣ୍ଡଲିକା ସଙ୍ଘାଟିଯୋ ଉକ୍ଖିପିଂସୁ। ମନୁସ୍ସା ଉକ୍କୁଟ୍ଠିଂ ଅକଂସୁ – ‘‘ସୁନ୍ଦରା ଅଯ୍ୟାଯ ଥନୁଦରା’’ତି। ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ତେହି ମନୁସ୍ସେହି ଉପ୍ପଣ୍ଡିଯମାନା ମଙ୍କୁ ଅହୋସି। ଅଥ ଖୋ ସା ଭିକ୍ଖୁନୀ ଉପସ୍ସଯଂ ଗନ୍ତ୍ୱା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସି। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ‘‘କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅସଙ୍କଚ୍ଚିକା ଗାମଂ ପୱିସିସ୍ସତୀ’’ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅସଙ୍କଚ୍ଚିକା ଗାମଂ ପାୱିସୀତି? ‘‘ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା’’ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅସଙ୍କଚ୍ଚିକା ଗାମଂ ପୱିସିସ୍ସତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୨୨୫।‘‘ଯାପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅସଙ୍କଚ୍ଚିକା[ଅସଙ୍କଚ୍ଛିକା (ସ୍ୟା।)]ଗାମଂ ପୱିସେଯ୍ୟ, ପାଚିତ୍ତିଯ’’ନ୍ତି।

୧୨୨୬।ଯାପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅସଙ୍କଚ୍ଚିକାତି ୱିନା ସଙ୍କଚ୍ଚିକଂ।

ସଙ୍କଚ୍ଚିକଂ ନାମ ଅଧକ୍ଖକଂ ଉବ୍ଭନାଭି, ତସ୍ସ ପଟିଚ୍ଛାଦନତ୍ଥାଯ।

ଗାମଂ ପୱିସେଯ୍ୟାତି ପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଗାମସ୍ସ ପରିକ୍ଖେପଂ ଅତିକ୍କାମେନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ। ଅପରିକ୍ଖିତ୍ତସ୍ସ ଗାମସ୍ସ ଉପଚାରଂ ଓକ୍କମନ୍ତିଯା ଆପତ୍ତି ପାଚିତ୍ତିଯସ୍ସ।

୧୨୨୭। ଅନାପତ୍ତି ଅଚ୍ଛିନ୍ନଚୀୱରିକାଯ, ନଟ୍ଠଚୀୱରିକାଯ, ଗିଲାନାଯ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତିଯା, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ତେରସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଛତ୍ତୁପାହନୱଗ୍ଗୋ ନୱମୋ।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଅଯ୍ୟାଯୋ, ଛସଟ୍ଠିସତା ପାଚିତ୍ତିଯା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାଯ୍ୟାଯୋ ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ଦୁତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ତତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାଯ୍ୟାଯୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

ଖୁଦ୍ଦକଂ ସମତ୍ତଂ।

ଭିକ୍ଖୁନିୱିଭଙ୍ଗେ ପାଚିତ୍ତିୟକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୫। ପାଟିଦେସନୀୟକଣ୍ଡଂ (ଭିକ୍ଖୁନୀୱିଭଙ୍ଗୋ)

୧। ପଠମପାଟିଦେସନୀୟସିକ୍ଖାପଦଂ

ଇମେ ଖୋ ପନାୟ୍ୟାୟୋ ଅଟ୍ଠ ପାଟିଦେସନୀୟା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୧୨୨୮। ତେନ ସମୟେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିୟଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! କସ୍ସ ସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ମନାପଂ, କସ୍ସ ସାଦୁଂ ନ ରୁଚ୍ଚତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାୟନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିୟା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାୟ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା – 'ଗାରୟ୍ହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାୟଂ ପାଟିଦେସନୀୟଂ, ତଂ ପଟିଦେସେମୀ'''ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୨୨୯। ତେନ ଖୋ ପନ ସମୟେନ ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗିଲାନା ହୋନ୍ତି। ଗିଲାନପୁଚ୍ଛିକା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଗିଲାନା ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କଚ୍ଚି, ଅୟ୍ୟେ, ଖମନୀୟଂ, କଚ୍ଚି ଯାପନୀୟ''ନ୍ତି? ''ପୁବ୍ବେ ମୟଂ, ଅୟ୍ୟେ, ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜାମ, ତେନ ନୋ ଫାସୁ ହୋତି; ଇଦାନି ପନ ''ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାୟନ୍ତା ନ ୱିଞ୍ଞାପେମ, ତେନ ନୋ ନ ଫାସୁ ହୋତୀ''ତି…ପେ… ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ । ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିୟୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୨୩୦।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗିଲାନା ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜେୟ୍ୟ, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତାୟ ଭିକ୍ଖୁନିୟା – 'ଗାରୟ୍ହଂ, ଅୟ୍ୟେ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାୟଂ ପାଟିଦେସନୀୟଂ ତଂ ପଟିଦେସେମୀ'''ତି।

୧୨୩୧।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅୟଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଗିଲାନା ନାମ ୟସ୍ସା ୱିନା ସପ୍ପିନା ଫାସୁ ହୋତି।

ଗିଲାନା ନାମ ୟସ୍ସା ୱିନା ସପ୍ପିନା ନ ଫାସୁ ହୋତି।

ସପ୍ପି ନାମ ଗୋସପ୍ପି ୱା ଅଜିକାସପ୍ପି ୱା ମହିଂସସପ୍ପି ୱା। ଯେସଂ ମଂସଂ କପ୍ପତି ତେସଂ ସପ୍ପି।

ଅଗିଲାନା ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାୟ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ପୟୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ''ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀ''ତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀୟସ୍ସ।

୧୨୩୨। ଅଗିଲାନା ଅଗିଲାନସଞ୍ଞା ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀୟସ୍ସ। ଅଗିଲାନା ୱେମତିକା ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀୟସ୍ସ। ଅଗିଲାନା ଗିଲାନସଞ୍ଞା ସପ୍ପିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀୟସ୍ସ।

ଗିଲାନା ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନା ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନା ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ, ଅନାପତ୍ତି।

୧୨୩୩। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନାଯ, ଗିଲାନା ହୁତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅଗିଲାନା ଭୁଞ୍ଜତି, ଗିଲାନାଯ ସେସକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଞାତକାନଂ ପୱାରିତାନଂ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ପଠମପାଟିଦେସନୀଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୨। ଦୁତିଯାଦିପାଟିଦେସନୀଯସିକ୍ଖାପଦାନି

୧୨୩୪। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେଲଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ… ମଧୁଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ… ଫାଣିତଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ… ମଚ୍ଛଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ… ମଂସଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ… ଖୀରଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି…ପେ… ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! କସ୍ସ ସମ୍ପନ୍ନଂ ନ ମନାପଂ, କସ୍ସ ସାଦୁଂ ନ ରୁଚ୍ଚତୀ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିଯ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିଯ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା – 'ଗାରଯ୍ହଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାଯଂ ପାଟିଦେସନୀଯଂ, ତଂ ପଟିଦେସେମୀ'''ତି।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

୧୨୩୫। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିଲାନା ହୋନ୍ତି। ଗିଲାନପୁଚ୍ଛିକା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଗିଲାନା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଏତଦୱୋଚୁଂ – ''କଚ୍ଚି, ଅଯ୍ୟେ, ଖମନୀଯଂ, କଚ୍ଚି ଯାପନୀଯ''ନ୍ତି? ''ପୁବ୍ବେ ମଯଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିମ୍ହା, ତେନ ନୋ ଫାସୁ ହୋତି, ଇଦାନି ପନ ''ଭଗୱତା ପଟିକ୍ଖିତ୍ତ''ନ୍ତି କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତା ନ ୱିଞ୍ଞାପେମ, ତେନ ନୋ ନ ଫାସୁ ହୋତୀ''ତି…ପେ… ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜିତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

୧୨୩୬।''ଯା ପନ ଭିକ୍ଖୁନୀ ଅଗିଲାନା (ତେଲଂ…ପେ… ମଧୁଂ…ପେ… ଫାଣିତଂ…ପେ… ମଚ୍ଛଂ…ପେ… ମଂସଂ…ପେ… ଖୀରଂ…ପେ…) ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜେଯ୍ୟ, ପଟିଦେସେତବ୍ବଂ ତାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା – 'ଗାରଯ୍ହଂ, ଅଯ୍ୟେ, ଧମ୍ମଂ ଆପଜ୍ଜିଂ ଅସପ୍ପାଯଂ ପାଟିଦେସନୀଯଂ, ତଂ ପଟିଦେସେମୀ'''ତି।

୧୨୩୭।ଯା ପନାତି ଯା ଯାଦିସା…ପେ… ଭିକ୍ଖୁନୀତି…ପେ… ଅଯଂ ଇମସ୍ମିଂ ଅତ୍ଥେ ଅଧିପ୍ପେତା ଭିକ୍ଖୁନୀତି।

ଅଗିଲାନା ନାମ ଯସ୍ସା ୱିନା ଦଧିନା ଫାସୁ ହୋତି।

ଗିଲାନା ନାମ ଯସ୍ସା ୱିନା ଦଧିନା ନ ଫାସୁ ହୋତି।

ତେଲଂ ନାମ ତିଲତେଲଂ ସାସପତେଲଂ ମଧୁକତେଲଂ ଏରଣ୍ଡତେଲଂ ୱସାତେଲଂ।

ମଧୁ ନାମ ମକ୍ଖିକାମଧୁ। ଫାଣିତଂ ନାମ ଉଚ୍ଛୁମ୍ହା ନିବ୍ବତ୍ତଂ। ମଚ୍ଛୋ ନାମ ଓଦକୋ ୱୁଚ୍ଚତି। ମଂସଂ ନାମ ଯେସଂ ମଂସଂ କପ୍ପତି ତେସଂ ମଂସଂ। ଖୀରଂ ନାମ ଗୋଖୀରଂ ୱା ଅଜିକାଖୀରଂ ୱା ମହିଂସଖୀରଂ ୱା ଯେସଂ ମଂସଂ କପ୍ପତି ତେସଂ ଖୀରଂ। ଦଧି ନାମ ତେସଞ୍ଞେୱ ଦଧି।

ଅଗିଲାନା ଅତ୍ତନୋ ଅତ୍ଥାଯ ୱିଞ୍ଞାପେତି, ପଯୋଗେ ଦୁକ୍କଟଂ। ପଟିଲାଭେନ ଭୁଞ୍ଜିସ୍ସାମୀତି ପଟିଗ୍ଗଣ୍ହାତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଅଜ୍ଝୋହାରେ ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ।

୧୨୩୮। ଅଗିଲାନା ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ । ଅଗିଲାନା ୱେମତିକା ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ। ଅଗିଲାନା ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ଦଧିଂ ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଭୁଞ୍ଜତି, ଆପତ୍ତି ପାଟିଦେସନୀଯସ୍ସ।

ଗିଲାନା ଅଗିଲାନସଞ୍ଞୀ, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନା ୱେମତିକା, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ। ଗିଲାନା ଗିଲାନସଞ୍ଞୀ ଅନାପତ୍ତି।

୧୨୩୯। ଅନାପତ୍ତି ଗିଲାନାଯ, ଗିଲାନା ହୁତ୍ୱା ୱିଞ୍ଞାପେତ୍ୱା ଅଗିଲାନା ଭୁଞ୍ଜତି, ଗିଲାନାଯ ସେସକଂ ଭୁଞ୍ଜତି, ଞାତକାନଂ ପୱାରିତାନଂ, ଅଞ୍ଞସ୍ସତ୍ଥାଯ, ଅତ୍ତନୋ ଧନେନ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି।

ଅଟ୍ଠମପାଟିଦେସନୀଯସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଅଯ୍ୟାଯୋ, ଅଟ୍ଠ ପାଟିଦେସନୀଯା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାଯ୍ୟାଯୋ ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ଦୁତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ତତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାଯ୍ୟାଯୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

ଭିକ୍ଖୁନିୱିଭଙ୍ଗେ ପାଟିଦେସନୀଯକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

୬। ସେଖିୟକଣ୍ଡଂ (ଭିକ୍ଖୁନୀୱିଭଙ୍ଗୋ)

୧। ପରିମଣ୍ଡଲୱଗ୍ଗୋ

ଇମେ ଖୋ ପନାୟ୍ୟାଯୋ ସେଖିୟା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୧୨୪୦। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତୀ ନିୱାସେନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତୀ ନିୱାସେସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା…ପେ… ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତୀ ନିୱାସେସ୍ସନ୍ତୀ''ତି…ପେ… ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତୀ ନିୱାସେନ୍ତୀତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ପୁରତୋପି ପଚ୍ଛତୋପି ଓଲମ୍ବେନ୍ତୀ ନିୱାସେସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି।

ପରିମଣ୍ଡଲଂ ନିୱାସେତବ୍ବଂ ନାଭିମଣ୍ଡଲଂ ଜାଣୁମଣ୍ଡଲଂ ପଟିଚ୍ଛାଦେନ୍ତିଯା। ଯା ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ପୁରତୋ ୱା ପଚ୍ଛତୋ ୱା ଓଲମ୍ବେନ୍ତୀ ନିୱାସେତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତିଯା, ଗିଲାନାଯ, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତିକାଯ, ଆଦିକମ୍ମିକାଯାତି…ପେ… (ସଂଖିତ୍ତଂ)।

୭। ପାଦୁକୱଗ୍ଗୋ

୧୨୪୧। ତେନ ସମଯେନ ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା ସାୱତ୍ଥିଯଂ ୱିହରତି ଜେତୱନେ ଅନାଥପିଣ୍ଡିକସ୍ସ ଆରାମେ। ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରୋନ୍ତି। ମନୁସ୍ସା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରିସ୍ସନ୍ତି, ସେୟ୍ୟଥାପି ଗିହିନିଯୋ କାମଭୋଗିନିଯୋ''ତି! ଅସ୍ସୋସୁଂ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ତେସଂ ମନୁସ୍ସାନଂ ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତାନଂ ଖିୟ୍ୟନ୍ତାନଂ ୱିପାଚେନ୍ତାନଂ। ଯା ତା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଅପ୍ପିଚ୍ଛା, ତା ଉଜ୍ଝାଯନ୍ତି ଖିୟ୍ୟନ୍ତି ୱିପାଚେନ୍ତି – ''କଥଞ୍ହି ନାମ ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରିସ୍ସନ୍ତୀ''ତି! ଅଥ ଖୋ ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଭିକ୍ଖୂନଂ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଭିକ୍ଖୂ [ଯେ ତେ ଭିକ୍ଖୂ…ପେ… (?)] ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ। ଅଥ ଖୋ ଭଗୱା…ପେ… ଭିକ୍ଖୂ ପଟିପୁଚ୍ଛି – ''ସଚ୍ଚଂ କିର, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରୋନ୍ତୀ''ତି? ''ସଚ୍ଚଂ, ଭଗୱା''ତି। ୱିଗରହି ବୁଦ୍ଧୋ ଭଗୱା…ପେ… କଥଞ୍ହି ନାମ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଛବ୍ବଗ୍ଗିଯା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କରିସ୍ସନ୍ତି! ନେତଂ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଅପ୍ପସନ୍ନାନଂ ୱା ପସାଦାଯ…ପେ… ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

''ନ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରଂ ୱା ପସ୍ସାୱଂ ୱା ଖେଳଂ ୱା କରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା''ତି ।

ଏୱଞ୍ଚିଦଂ ଭଗୱତା ଭିକ୍ଖୁନୀନଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ପଞ୍ଞତ୍ତଂ ହୋତି।

ତେନ ଖୋ ପନ ସମଯେନ ଗିଲାନା ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କାତୁଂ କୁକ୍କୁଚ୍ଚାଯନ୍ତି। ଭଗୱତୋ ଏତମତ୍ଥଂ ଆରୋଚେସୁଂ…ପେ… ଅନୁଜାନାମି, ଭିକ୍ଖୱେ, ଗିଲାନାଯ ଭିକ୍ଖୁନିଯା ଉଦକେ ଉଚ୍ଚାରମ୍ପି ପସ୍ସାୱମ୍ପି ଖେଳମ୍ପି କାତୁଂ। ଏୱଞ୍ଚ ପନ, ଭିକ୍ଖୱେ, ଭିକ୍ଖୁନିଯୋ ଇମଂ ସିକ୍ଖାପଦଂ ଉଦ୍ଦିସନ୍ତୁ –

‘‘ନ ଉଦକେ ଅଗିଲାନୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ୱା ପସ୍ସାୱଂ ୱା ଖେଳଂ ୱା କରିସ୍ସାମୀତି ସିକ୍ଖା କରଣୀଯା’’ତି।

ନ ଉଦକେ ଅଗିଲାନେନ ଉଚ୍ଚାରୋ ୱା ପସ୍ସାୱୋ ୱା ଖେଳୋ ୱା କାତବ୍ବୋ। ଯୋ ଅନାଦରିଯଂ ପଟିଚ୍ଚ ଉଦକେ ଅଗିଲାନୋ ଉଚ୍ଚାରଂ ୱା ପସ୍ସାୱଂ ୱା ଖେଳଂ ୱା କରୋତି, ଆପତ୍ତି ଦୁକ୍କଟସ୍ସ।

ଅନାପତ୍ତି ଅସଞ୍ଚିଚ୍ଚ, ଅସ୍ସତିଯା, ଅଜାନନ୍ତସ୍ସ, ଗିଲାନସ୍ସ, ଥଲେ କତୋ ଉଦକଂ ଓତ୍ଥରତି, ଆପଦାସୁ, ଉମ୍ମତ୍ତକସ୍ସ, ଖିତ୍ତଚିତ୍ତସ୍ସ, ୱେଦନାଟ୍ଟସ୍ସ, ଆଦିକମ୍ମିକସ୍ସାତି।

ପନ୍ନରସମସିକ୍ଖାପଦଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

ପାଦୁକୱଗ୍ଗୋ ସତ୍ତମୋ।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଅଯ୍ୟାଯୋ, ସେଖିଯା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାୟ୍ୟାଯୋ ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ଦୁତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ତତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ‘‘କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା’’? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାୟ୍ୟାଯୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

ସେଖିଯକଣ୍ଡଂ ନିଟ୍ଠିତଂ।

Proper display of the text below may depend on webfonts, which in turn require being connected to the internet

୭। ଅଧିକରଣସମଥା (ଭିକ୍ଖୁନୀୱିଭଙ୍ଗୋ)

ଇମେ ଖୋ ପନାୟ୍ୟାଯୋ ସତ୍ତ ଅଧିକରଣସମଥା

ଧମ୍ମା ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛନ୍ତି।

୧୨୪୨। ଉପ୍ପନ୍ନୁପ୍ପନ୍ନାନଂ ଅଧିକରଣାନଂ ସମଥାଯ ୱୂପସମାଯ ସମ୍ମୁଖାୱିନଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ସତିୱିନଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ଅମୂଳ୍ହୱିନଯୋ ଦାତବ୍ବୋ, ପଟିଞ୍ଞାଯ କାରେତବ୍ବଂ, ଯେଭୁୟ୍ୟସିକା, ତସ୍ସପାପିଯସିକା, ତିଣୱତ୍ଥାରକୋତି।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଖୋ, ଅୟ୍ୟାଯୋ, ସତ୍ତ ଅଧିକରଣସମଥା ଧମ୍ମା। ତତ୍ଥାୟ୍ୟାଯୋ ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ଦୁତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ତତିଯମ୍ପି ପୁଚ୍ଛାମି – ''କଚ୍ଚିତ୍ଥ ପରିସୁଦ୍ଧା''? ପରିସୁଦ୍ଧେତ୍ଥାୟ୍ୟାଯୋ, ତସ୍ମା ତୁଣ୍ହୀ, ଏୱମେତଂ ଧାରଯାମୀତି।

ଅଧିକରଣସମଥା ନିଟ୍ଠିତା।

ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠଂ ଖୋ, ଅୟ୍ୟାଯୋ, ନିଦାନଂ। ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଅଟ୍ଠ ପାରାଜିକା ଧମ୍ମା। ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ସତ୍ତରସ ସଙ୍ଘାଦିସେସା ଧମ୍ମା। ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ତିଂସ ନିସ୍ସଗ୍ଗିଯା ପାଚିତ୍ତିଯା ଧମ୍ମା। ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଛସଟ୍ଠିସତା ପାଚିତ୍ତିଯା ଧମ୍ମା। ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ଅଟ୍ଠ ପାଟିଦେସନୀଯା ଧମ୍ମା। ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ସେଖିଯା ଧମ୍ମା। ଉଦ୍ଦିଟ୍ଠା ସତ୍ତ ଅଧିକରଣସମଥା ଧମ୍ମା। ଏତ୍ତକଂ ତସ୍ସ ଭଗୱତୋ ସୁତ୍ତାଗତଂ ସୁତ୍ତପରିଯାପନ୍ନଂ ଅନ୍ୱଦ୍ଧମାସଂ ଉଦ୍ଦେସଂ ଆଗଚ୍ଛତି। ତତ୍ଥ ସବ୍ବାହେୱ ସମଗ୍ଗାହି ସମ୍ମୋଦମାନାହି ଅୱିୱଦମାନାହି ସିକ୍ଖିତବ୍ବନ୍ତି।

ଭିକ୍ଖୁନିୱିଭଙ୍ଗୋ ନିଟ୍ଠିତୋ।

ପାଚିତ୍ତିଯପାଳି ନିଟ୍ଠିତା।